ABC Amber Palm Converter, http://www.processtext.com/abcpalm.html

C:\Users\Plazma\Desktop\Knhy pdf\Nová složka (2)\Turtledove_Harry-Bourlive_veky_2-Kladivo_a_kovadlina.pdb

PDB Name: Turtledove Harry-Bourlive veky
Creator ID: REAd
PDB Type: TEXt
Version: 0
Unique ID Seed: 0
Creation Date: 30.4.2007
Modification Date: 30.4.2007
Last Backup Date: 1.1.1970
Modification Number: 0

HARRY TURTLEDOVE
1 - BOUŘLIVÉ VĚKY
2 - KLADIVO A KOVADLINA

I.

Když mladší Maniakes pohlédl z guvernérova sídla v Kastavale — hezké jméno pro pevnost — na západ, viděl jen oceán. Pohled na oceán mu ale nevadil. Věděl, že za ním leží město Opsikion a zbytek císařství Videssos.

On a jeho otec, od kterého odvozoval své jméno, už žili na ostrově Kalavrie půl tuctu let. Žili v exilu, ale byl to luxusní ablahobytný exil: starší Maniakes byl guvernérem ostrova. Avtokrat Likinios ho na toto místo dosadil a Genesios po zavraždění Likinia a všech jeho synů a uchvácení císařského trůnu nepovažoval za nutné do tohoto uspořádání věcí nijak zasahovat. Za starých časů byl starší Maniakes skvělým vojákem, snímž bylo nutno počítat; Genesios byl bezpochyby rád, že má plné ruce práce daleko, daleko od města Videssos, nádherného hlavního města císařství.

Mladší Maniakes se znepokojeně zachvěl. Moc dobře věděl, jak daleko je Kalavrie od císařského dvora. Za šest let svého pobytu zde znal důvěrně každou píď ostrova. Často tábořil na východním pobřeží a díval se na Námořníkovo moře, které se táhlo, jak to alespoň každému připadalo, do nekonečna. Věděl, že moře na východě by mělo vypadat stejně jako na západě. Z nějakého důvodu tomu však nebylo. Když se díval na západ, věděl, co je na druhém konci a to muselo nějak ovlivňovat jeho zrak.

Za jeho zády se ozval hlas: „Jak vidím, zase sníš s otevřenýma očima."

„Otče! Neslyšel jsem tě přicházet," řekl mladší Maniakes.

„To dokazuje, že mám pravdu, ne?" zasmál se starší Maniakes. Byl to mohutně stavěný muž hodně po padesátce. Jeho rysům dominoval mohutný zahnutý nos. Na svůj věk vypadal velice zachovale. Stále ještě měl většinu zubů a oči i uši mu fungovaly dobře. Vlasy stejně jako husté vousy měl bílé, ale nikterak prořidlé. A jeho rozum i úsudek byly pronikavější než kdykoli dřív.

„Nesnil jsem," ujistil ho mladší Maniakes, přestože v hlase mu zazněl náznak studu. „Přemýšlel jsem." Oproti otci byl stěží polovičního věku, ale rodinné rysy se v něm nedaly zapřít, včetně mohutného nosu a hustých vousů, které mu zakrývaly tvář skoro až k očím. Oba dva, otec a syn, v sobě nesli jasné známky vaspurakánské krve: otec staršího Maniakese opustil zemi princů, aby vstoupil do služby ve Videssosu a jeho potomci zde prosperovali.

Teď se starší Maniakes rozesmál. „A nad čím tak důležitým jsi přemýšlel, že jsi mne ani neslyšel přicházet?"

Mladší Maniakes se opatrně rozhlédl a zaposlouchal se. Ujistil se, že v doslechu nejsou žádní služebníci. V těchto dnech člověk nemohl být dost opatrný. „O Genesiovi," řekl velice tiše.

To vzbudilo otcovu pozornost. „Opravdu?" opáčil starší Maniakes rovněž tiše. Postavil se po bok svého syna a také se zahleděl na západ. Guvernérova rezidence se tyčila na kopci nad městem Kastavala. Odsud to vypadalo, jako by se červené střechy domů a obchodů a zlaté kupole Phosových chrámů kupily na archu pergamenu.

Za domy a chrámy se rozkládal přístav, který byl prvním důvodem vzniku města. U břehu moře se k sobě tiskla dřevěná skladiště a rybárny. Když vál vítr ze západu, což se stávalo poměrně často, zanášel jejich pach až do středu města. Do moře vybíhala dlouhá dřevěná mola. K nim byly přivázány rybářské lodě s vesly. Den co den na nich vyjížděli rybáři a vraceli se s makrelami a olihněmi, které pomáhaly živit Kastavalu. Nad drobnými rybářskými čluny se tyčily mohutné bachraté obchodní lodě, které připlouvaly z Opsikionu a občas dokonce i z města Videssos.

Na úpatí jednoho z mol bylo do písku zaraženo kopí. Na jeho vrcholku byla naražená lebka. Ještě na ní zbývaly kousky kůže a chomáčky vlasů. Na Genesiův příkaz tu bylo toto kopí a jeho ozdoba již více než pět let. Před těmi pěti lety bývala lebka hlavou: hlavou Hosia, nejstaršího syna a dědice svrženého Avtokrata Likinia.

Mladší Maniakes potichu pokračoval. „Avtokrat Genesios toho zatím pro Videssos mnoho nevykonal."

Jeho otec, stojící vedle něj, si odfrkl. „Klidně řekni pravdu, synu. Pokud vím, Avtokrat Genesios zatím pro Videssos nevykonal vůbec nic." V hlase mu zaznělo opovržení. Starší Maniakes však nedovolil, aby opovržení, které cítil k novému vládci, dával nějak najevo na veřejnosti. Vjedné věci byl totiž Genesios naprosto neomylný: dokázal vycítit zradu, vidět jak roste a zapouští kořeny a dokázal ji vyrvat ze země dřív, než stihla dozrát a přinést ovoce.

„Vzhledem k občanské válce ve Videssosu, Kubratům na jedné straně našich hranic aMakuraňanům na druhé, jsem zvědav, jestli za pár let vnáší vlasti zůstane kámen na kameni. Ale my tady na ostrově si s tím asi nemusíme lámat hlavu."

„Kdyby nebylo Kubratů, tak byl Likinios stále císařem a Hosios jeho nástupcem," prohlásil starší Maniakes s povzdechem. „Asi by bylo bývalo lepší, kdyby tehdy s nomády prohrál. Díky svému vítězství se totiž rozhodl, že přikáže svým vojákům, aby přes zimu zůstali severně od řeky Astris a živili se tím, co jim tamní země poskytne." Při tom pomyšlení se otřásl. „Kdybych byl já na jejich místě, asi bych se také vzbouřil."
Jeho syn zavrtěl hlavou a ani na chvíli jeho prohlášení nevěřil. Starší Maniakes byl vojákem až do morku kostí, vojákem zvyklým poslouchat rozkazy. Měl v sobě hluboce zakořeněný smysl pro povinnost. Mohl si stěžovat na nepohodlný vojenský život, na hloupé nadřízené a na spoustu dalších věcí, ale nikdy by nepodnítil vzpouru.
„Od chvíle, kdy padl Likinios, to nejsou jen Kubraté, kdo plení naši severovýchodní hranici," řekl mladší Maniakes. Na chvíli se odmlčel pobaven tím, jak jeho zeměpisné znalosti ovlivnil dlouhý pobyt v hlavním městě císařství. Kubraté totiž žili na severovýchodě jen vzhledem k hlavnímu městu. Vzhledem ke Kalavrii se jejich země rozkládala na západ. Od Kalavrie totiž leželo na západ úplně všechno. „Makuraňané způsobili císařství mnohem větší škody," pokračoval.
„A čí je to chyba?" Starší Maniakes ukázal nejprve na svého syna a pak na sebe. „Naše a nikoho jiného."
„Ne, je to i Likiniova chyba," nesouhlasil mladší Maniakes. „Kdyby nám nepřikázal, abychom Sharbarazovi pomohli —" po videssiánském způsobu vyslovil jméno Makuranského Velekrále jako Sarbaraz „— získat zpátky jeho trůn, Makuraňané by proti nám nikdy nemohli vést válku. Zmítali by se ve svých vlastních potížích a ani by je nenapadlo dívat se naším směrem."
„Avtokrat Likinios to sice přikázal, ale provedli jsme to my, ty a já," odvětil jeho otec. „Sharbaraz nám byl také patřičně vděčný. To mu musím přiznat. Ale teď zneužívá svou vděčnost jako výmluvu, protože tvrdí, že chce pomstít svého dobrodince - a polyká tolik západního Videssosu, kolik jen dokáže."
Mladší Maniakes se obrátil a opět se zahleděl na západ. Na tuto vzdálenost bylo ratiště kopí zaražené do země s lebkou na konci jen stěží viditelné, ale věděl, že tam je. „Zajímalo by mě, jestli Hosios, kterému Sharbaraz údajně poskytl útočiště, je skutečně pravý Likiniův syn," řekl napůl pro sebe.
„Ne." Hlas staršího Maniakese byl strohý a bezvýrazný. „Avtokrat Genesios je efektivní řezník. Pokud prohlašuje, že zmasakroval celý Likiniův klan, můžeš mu klidně věřit, že říká pravdu — i kdyby ve všem ostatním lhal. A když byla ta hlava ještě čerstvá, poznal jsem její rysy. Ty ne?"
„Ano," připustil mladší Maniakes neochotně. „Ale stejně —"
„— přál by sis, abychom měli možnost najít nějakého legitimního nástupce z rodu Avtokratů," dokončil za něj jeho otec. „Pri Phosovi, našem pánu s velikou a dobrotivou myslí, to samé bych si přál i já. Ale Genesios stejně pevně svírá město Videssos a my nemáme nic, takže proč o tom vůbec přemýšlet?"
Mladší Maniakes se obrátil. Jeho sandály klapaly o podlahu zdobenou mozaikou, která představovala loveckou scénu a jeho nohy zamířily ke dveřím. Nahlédl do chodby. Byla prázdná v obou směrech. Zavřel dveře a pak se vrátil ke svému otci. Když promluvil, ztišil hlas do opatrného šepotu. „Mohli bychom vyvolat vzpouru."
„Dobrý Bože, to ne," odvětil starší Maniakes stejně tiše. „Víš, kolik rebelských hlav zdobí brány Palamasu? Určitě několik tuctů. Pokud je Avtokrat, který sedí na trůně v hlavním městě alespoň trochu obezřetný, což Genesios rozhodně je, jakákoliv vzpoura v provinciích je předem odsouzená k neúspěchu. A to platí zejména o takové Phosem zapomenuté provincii, jako je Kalavrie. Město Videssos je příliš tvrdý oříšek k rozlousknutí."
„Ano, otče." Mladší Maniakes si povzdechl. Tento rozhovor spolu vedli tak dvakrát do roka, kdykoli se do Kastavaly dostaly zprávy o nějaké nové katastrofě způsobené Genesiem. Oba už důvěrně znali průběh svých rozhovorů na toto téma a jejich jednotlivé kroky ovládali s bravurou hráčů v šachy.
Starší Maniakes teď, podoben protřelému hráči zkoušejícímu variaci na známé zahájení, řekl: „Nebo jsi snad ještě nezapomněl na svou snoubenku, která zůstala ve městě Videssos?"
Mladší Maniakes se začervenal. „Víš moc dobře, že to tak není," opáčil. Byl zasnouben s Niphonou, dcerou Likiniova strážce pokladu, a velice ji miloval. Ale když Likinios jmenoval jeho otce guvernérem Kalavrie a poslal oba Maniakese na ostrov, museli vyrazit na cestu ve velikém spěchu a na svatbu nebyl čas. Mladší Maniakes většinu cesty do Kastavaly proplakal.
„Netvrdím, že tomu tak je," řekl jeho otec s pobaveným úsměvem, „ale chtěl jsem se na to zeptat. Rotruda bude určitě ráda, až to uslyší."
Mladší Maniakes se znovu začervenal. Rotruda byla jeho milenkou už čtyři roky. Žila na Kastavale od chvíle, kdy její manžel, obchodník s kožešinami z chladného Halogelandu, zemřel. Její exotický půvab si získal pozornost mladšího Maniakese: málokterá Videssiánka měla zlaté vlasy a oči zelenomodré barvy moře.
„Je těžké uvěřit, že Atalarikovi už budou tři roky," řekl. Dal chlapci videssiánské jméno. Rotruda chtěla svého syna pojmenovat po mrtvém manželovi a po haložském způsobu ho nazvala jednoduše Atalarik. Mladší Maniakes změnil koncovku jeho jména na Ata-larikos.
„Je to určitě milý chlapec, ale dříve nebo později si budeš muset pořídit právoplatného dědice," řekl starší Maniakes s úsměvem.
Jeho syn to bleskově obrátil proti němu. „A kde mám podle tebe tady na Kalavrii najít nevěstu s patřičným původem?"
„Zásah." Starší Maniakes uznal svou porážku mírnou úklonou a změnil téma. „Nepřijíždí od západu loď?" řekl a ukázal na moře.
„Myslím, že máš pravdu," odvětil mladší Maniakes. „Oči máš bystré jako vždy, otče."
„Když se dívám na oceán, tak mi slouží, ale když si chci číst, to je něco úplně jiného. Všechny texty od sebe musím držet na délku paže, a i tak jsou na mě písmenka často malá."
„To bude pěkně velká loď," řekl mladší Maniakes pozorující tečku na vzdáleném obzoru. „Asi se půjdu podívat na molo a zjistím, co ta loď přiváží." Pozorovat vykládání obchodní lodi bylo skoro to nejzajímavější, co se v Kastavale dalo dělat.

„Zjisti také nějaké novinky z pevniny," řekl mu otec. „Pochybuji, že uslyšíme dobré zprávy, ale co se dá dělat?"
„Jak si přeješ, otče."
Mladší Maniakes si pospíšil dolů ze schodů. U dveří, které ústily na cestu vedoucí do města, se málem srazil se svým bratrancem Rhegoriem. Oba dva si byli podobní jako bratři: nic překvapivého, neboť Rhegoriův otec Symvatios, bratr staršího Maniakese, ačkoli byl mladší, vypadal jako jeho dvojče.
„Kam se ženeš?" zeptal se Rhegorios.
„Do přístavu. Přijíždí sem totiž obchodní loď," odvětil mladší Maniakes. „Chceš jít se mnou?"
„Proč ne?" odvětil jeho bratranec. „Počkej chvíli -skočím si pro opasek s mečem." Rozběhl se chodbou ke své komnatě.
Maniakes měl meč u sebe na opasku, který přepásával róbu z vyšívaného hedvábí. Když přišla zima a přes moře se začaly valit sněhové bouře, změnil oblečení na tuniku, kalhoty a tlustý kabátec z ovčí kůže, což byla zimní uniforma všech obyvatel města. Většina lidí vlastně nosila tuniku a kalhoty po celý rok, ale od šlechticů se čekalo, že budou v oblékání konzervativnější.
Rhegorios za chvíli přiběhl a zapínal si těžkou zlatou přezku na opasku s mečem. Snažil se vypadat vojáčtěji než jeho bratranec. Mladší Maniakes však viděl mnohem více bojů než on.
Přispěchal služebník, který za oběma muži zavřel vstupní dveře. Ze západu se zdvihal vítr. Maniakes se trochu rozkašlal, protože ho málem povalil zápach rybiny, který vítr přinesl z přístavu. Rhegorios se rozchechtal. „Ber to z té lepší stránky, bratrance," řekl.
„Vítr sem přináší zápach, to je pravda, ale ta obchodní loď tu alespoň bude rychleji."
„Pravda," souhlasil Maniakes. Cesta k přístavu vedla z kopce, takže se jim kráčelo příjemně. Maniakes věděl, že zpátky to bude horší, ale byl mladý, a tak mu to nikterak nevadilo.
Kastavala neměla hradby. Nebezpečí mohlo přijít z moře, ne z nitra ostrova. Maniakes a Rhegorios se brzy ocitli mezi domy s úzkými okny s okenicemi a bytelnými dveřmi. Ve městě bylo mnoho hospod a nevěstinců, které skýtaly útočiště a zábavu námořníkům. Byly tu jídelny, ve kterých se vznášela vůně rybích pokrmů. Většina obchodů a krámků řemeslníků byla nějak spojena s mořem - výrobci sítí, tesaři, výrobci plachet, sem tam nějaký stříbrotepec nebo klenotník. Ti všichni byli závislí na námořnících.
Úzké uličky Kastavaly, plné zákrutů, byly zaplněné farmáři z vnitrozemí, obchodníky, námořníky a řemeslníky. Jen cesta vedoucí z přístavu do guvernérovy rezidence byla dlážděná. Z ostatních ulic se zdvihala mračna prachu. Maniakes a Rhegorios si razili cestu davem, vyhýbali se projíždějícím vozům a snažili se nevnímat zápach a hluk města.
Maniakes málem vrazil do nějakého kněze. „Omlouvám se, svatý otče," řekl.
„Nic se nestalo. Phos ti žehnej, mladý muži." Kněz rukou vykreslil do vzduchu kruh, symbol slunečního kotouče, znamení Boha Phose. Měl na sobě prostou vlněnou róbu modré barvy, se zlatým kruhem vyšitým na prsou. Jeho oděv, vyholené temeno a hustý plnovous, byly odznaky jeho úřadu.
Maniakes a Rhegorios oplatili jeho gesto a pokračovali v cestě. O chvíli později se Maniakes rozhlédl a zjistil, že svého bratrance někde ztratil. Otočil se. Uviděl Rhegoria, stojícího opodál, jak se dvoří nějakému hezkému děvčeti. Podle prosté plátěné tuniky a rozpuštěných vlasů to byla nejspíš služebná nebo kuchařka.
„Nezdržuj!" zavolal na něj Maniakes.
Rhegorios se neochotně vydal za ním a stále se ohlížel přes rameno. „Jen jsem se jí ptal, kde pracuje," vysvětloval.
Ulice se zatáčela a Rhegorios si povzdechl. „Asi už ji nikdy neuvidím, protože jsi mě zavolal dřív, než mi to stihla říct." Melodramaticky si položil ruku na srdce.
Maniakes si odfrkl. „Můžeš na to téma složit baladu. Pak ji zarecituj opilým námořníkům v hospodě a měďáky se ti jen pohrnou. Ale teď bych být tebou dával pozor, kam šlapeš. Zrovna jsi těsně minul hromadu koňského trusu."
„Jsi krutý, bezcitný člověk, bratrance," prohlásil Rhegorios vznešeně.
„To mi říká ten pravý," odrazil ho Maniakes. Rhegorios ho šťouchnul loktem do žeber. Nepřestali se pošťuchovat, dokud nedošli k molům.
Námořníci na palubě obchodní lodi s pomocí záběrů vesel na přídi i na zádi opatrně mířili k volnému místu u jednoho z mol. „Zabrat na pravoboku!" zazněl kapitánův hlas. „U všech mořských ďasů opatrně... ještě jednou záběr na pravoboku! A teď - vesla ven z vody!" Loď hladce přirazila kmolu. Námořníci seskákali z paluby a začali ji přivazovat k pacholatům.
Rhegorios ukázal na skupinku dobře oblečených lidí, kteří stáli u zábradlí na zádi. „To nejsou zrovna typičtí námořníci," poznamenal. „Nevíš, proč jsou tady?"
„Přivážejí potíže," odpověděl Maniakes. „Vidíš toho v šafránové róbě s rudým a černým brokátem?" Aniž by čekal na bratrancovo přikývnutí, pokračoval. „To je Kourikos, strážce pokladu."
„Otec tvé snoubenky." Rhegoriovy oči se rozšířily.
„Pravda," odvětil Maniakes zachmuřeně. „Jeho poznám kdykoliv. A poznávám také zhruba polovinu z těch ostatních. Všichni jsou to lidé, kteří ve Videssosu zastávali vysoké úřady, než Genesios svrhl Likinia. Myslím si, že se všichni udrželi ve svých úřadech i po změně vlády. Ti, které neznám, jsou možná nově jmenovaní úředníci, kteří nastoupili na místa bývalých Likiniových přívrženců. Ale tvá otázka je správná: co dělají tady?"
Rhegorios vytasil meč. Držel jej hrotem k zemi, ale zdál se být připraven jej při sebemenším náznaku provokace pozdvihnout. „Už jsi na tu otázku odpověděl, bratrance: přivážejí potíže."
V tu chvíli si i Kourikos všiml snoubence své dcery. Začal na Maniakese nadšeně mávat, pak se otočil a řekl něco svým společníkům. V tu chvíli na něj i ostatní začali mávat jako posedlí. Na kapitánův rozkaz shodili námořníci z lodi na molo můstek. Bohatě odění muži po něm dychtivě seběhli dolů. Maniakes byl překvapen, že nikdo z nich nespadl.
S Komikem v čele se šlechtici a vládní úředníci vrhli k Maniakesovi aRhegoriovi. „Vznešený, nejšlechetnější Maniakesi!" vykřikl otec jeho milenky a hluboce se před ním uklonil. „Odveď nás prosím co nejrychleji ke svému

moudrému a hrdinskému otci, abychom mu mohli vypovědět náš příběh o zradě, hrůze a útrapách, které těžce dopadly na otce všech měst —“ měl na mysli císařské hlavní město, ale jako mnoho jiných videssiánských šlechticů oněm mluvil oklikou. „— a zahltily celé císařství!“
Jeden z ostatních mužů - Maniakes měl pocit, že se jmenuje Triphylles, řekl: „Jen tvůj otec může zachránit Videssos před hrozící katastrofou!“ Všichni ostatní začali zuřivě přikyvovat.
„Že by Makuraňané?“ zeptal se Rhegorios.
„Makuraňané?“ Kourikos, který byl mluvčím celé skupiny díky dávnému vztahu k mladšímu Maniakesovi, zavrtěl hlavou. „Makuraňané ohrožují naši říši zvenčí, zabírají naši zemi a odvádějí odtud nesčíslně zajatců, ale vražedný Genesios dělá mnohem horší věci v samotném srdci císařství.“
Triphylles mu poklepal na paži a poznamenal. „Slovutný Kouriku, jestli ten příběh začneš vyprávět tady a teď, zdrží nás to a ke staršímu Maniakesovi se dostaneme pozdě, a tam to stejně budeš muset všechno vyprávět znovu.“
„Co říkáš, je zcela pravda, slovutný pane,“ odvětil Kourikos. Otočil se zpátky k mladšímu Maniakesovi. „Snad Phos dá, že mi odpustíš, když teď budu mlčet
a vypovím vše, až se dostaneme k tvému hrdinskému otci.“
„Ano, jistě,“ odvětil Maniakes po chvíli - už odvykl květnaté dvorské mluvě, a proto mu chvíli trvalo, než se prokousal významem Komikových slov. Ale místo aby odvedl delegaci šlechticů přímo do guvernérova sídla, zvedl ruku.
„Nejprve mi ale prosím řekni, zda je Niphone v bezpečí a jestli její dobře daří.“
„Když jsem opouštěl město Videssos, byla v pořádku,“ odpověděl Kourikos, „a natolik v bezpečí, jak je to jen možné: ona i její matka vstoupily do kláštera zasvěceného svaté Phostině. Všichni snažně doufáme, že se ani takové monstrum, jako je Genesios, neodváží vztáhnout ruku na někoho, kdo je zasvěcen službě dobré bohyni.“
„Snad ano,“ odvětil Maniakes a nad srdcem si rukou nakreslil Phosův sluneční kruh. Žádný Avtokrat v celé historii Videssosu nikdy nevztáhl ruku na ty, kteří se uchýlili pod ochranu klášterů a opatství. Pokud o tom Kourikos v případě Genesia pochyboval, muselo to znamenat, že současný Avtokrat je zrůda. Maniakes ustoupil k základně mola. „Pojďte prosím se mnou, vznešení a ušlechtilí pánové.“ Ukázal na sídlo na kopci za městem. „Tam přebývá můj otec. Jsem si jist, že vás vyslechne s převelikou pozorností.“
On a Rhegorios společně vedli šlechtice z Videssosu skrze úzké uličky města. Kastavalánci si nově příchozí zvědavě prohlíželi, protože z davu vyčnívali nejen tím, že na nich bylo vidět, že jsou cizinci, ale i svými bohatými a zdobenými oděvy. Několik prostitutek po šlechticích hodilo vyzývavým pohledem, ale ti si toho ani nevšimli. Nepochybně byli zvyklí na lepší.
Podle toho, jaké pohledy vrhali na celé město, byli šlechtici zvyklí na lepší nejen v případě prostitutek. V porovnám s hlavním městem byla Kastavala malá, špinavá, chudá a nevábně páchla. Maniakes to moc dobře věděl. Vždyť to samé se dalo říct o kterémkoliv provinčním městě. Navštívil během svého života mnoho takových měst a Kastavala byla jejich typickým zástupcem. Po chvíli si uvědomil, že někteří z přítomných šlechticů neviděli kromě města Videssos nikdy nic jiného, snad s výjimkou svých venkovských statků a loveckých zámečků. Provinční město pro ně muselo být šok.
„Pozor, padá!“ zavolal kdosi z balkónu ve druhém patře jednoho domu a vylil vědro splašků přímo doprostřed ulice. Čvacht! rozstříkla se břečka dole na zemi. Kourikos a ostatní šlechtici zděšeně a znechuceně uskočili a začali si úzkostlivě prohlížet lemy svých drahocenných šatů, aby se ujistili, že na nich neulpěla ani stopa páchnoucí břečky.
„Tu ženskou by měli zakovat do želez,“ prohlásil strážce pokladu.
„Proč?“ zeptal se Maniakes. „Vždyť nás předtím varovala.“
Kourikos na něj zíral s hrůzou, která jen zesílila, když si uvědomil, že jeho možný budoucí zeť mluví vážně. Většina domů a obytných bloků v městě Videssos byla propojena s podzemními stokami. To by byl ovšem v Kastavale nepředstavitelný luxus.
Když vystoupali na kopec ke guvernérově rezidenci, byla většina šlechticů z hlavního města rudá ve tvářích a těžce oddechovala. Maniakes nemusel otvírat dveře a zvát je dovnitř: někdo je viděl přicházet a před sídlem se shromáždil značný dav, dychtivý dozvědět se novinky, které šlechtici přivážejí.
„Vznešený Maniakesi, není tamhleto tvůj otec?“ otázal se Kourikos pochybovačným hlasem.
Maniakes ho z toho omylu nevinil; člověk, na kterého Kourikos ukazoval, byl totiž neuvěřitelně podobný jeho otci.
„Ne, to je můj strýc Symvatios, otec tady Rhegoria. On a můj otec jsou si podobní jako vejce vejci. A ta dívka vedle něj je jeho dcera, má sestřenice Lysia.“
Lysia byla příliš daleko než aby ho mohla slyšet, ale vybrala si tuto chvíli, aby na něj zamávala. Maniakes jí zamávám oplatil a usmál se. Než se Symvatios a jeho rodina usadili zde na ostrově, jen stěží ji znal. Ale během pobytu se se svou sestřenici spřátelil a vznikl mezi nimi natolik blízký vztah, až si z něj
Rotruda sem tam dělala kousavou legraci. V tomto případě však nereagoval na její kousavé poznámky s pobavenou shovívavostí tak jako jindy; její poznámky ohledně vztahu s Lysiou jej z nějakého důvodu znervózňovaly.
Když se Maniakes a šlechtici přiblížili, Lysia na něj zavolala. „Jaké zajímavé návštěvníky nám to přivádíš, bratrance! Phos ti za to žehnej.“ Symvatios dychtivě přikyvoval, stejně jako pár sluhů, kuchařů a služebných, kteří přišli se svými pány. Představa nových tváří a čerstvých novinek, vzbudila zvědavost všech.
Maniakes ukázal na jednoho ze služebníků. ‚Aplaku, běž okamžitě pro mého otce. Vznešený Kousikos a ostatní slovutní pánové přijeli až z dalekého města Videssos, aby se s ním poradili v záležitosti nejvyššího významu.“
Aplakes zmizel v domě. Všichni ostatní se vzrušeně rozhovořili. Šlechtici vypadali jako důležité osoby. Rozběhl se obvyklý řetězec klepů. Lysia pohlédla na Maniakese. Oči jí zářily ve tváři, která byla o něco kulatější a mnohem jemnější než tvář jejího bratra Rhegoria. Možná jí došel skutečný důvod, proč šlechtici z hlavního města navštívili Kastavalu.
Aplakes se neobtěžoval zavřít za sebou vchodové dveře. Brzy se znovu objevil a kousek za ním kráčel starší Maniakes.

Když se objevil, Kourikos ajeho společníci se neuklonili, jak mladší Maniakes čekal, ale místo toho nejprve padli na kolena a pak na břicha a čelem se dotkli hlíny, což bylo gesto úcty, obvykle vyhrazené jen Avtokratovi všech Videssiánců.
Mladší Maniakes zalapal po dechu. Husté bílé obočí jeho otce se vyšplhalo málem až ke kořínkům vlasů. Odplivl si na zem. „Vstaňte," zavrčel a v hlase mu zazněl hněv a stopa strachu. „Jestli si myslíte, že mě ošálíte a přinutíte ke zradě Avtokrata Genesia, jste na zatraceném omylu."
Šlechtici začali vstávat a rozhlíželi se po sobě se směsicí hrůzy a rozčarování. „Nejšlechetnější Maniakesi, špatně jsi nás pochopil," řekl Kourikos rozechvělým hlasem. „My jsme ti, kdo se v Genesiových očích provinili zradou. Uprchli jsme z města Videssos, abychom tě ponížen poprosili, abys přijal korunu a zachránil císařství. Bez tebe naše říše dozajista zahyne, ať už díky nájezdům Makuraňanů nebo díky excesům šíleného tyrana, jehož krví potřísněné ruce spočívají na opěradlech císařského trůnu."
Oba Maniakesové si vyměnili rychlý pohled. Nedlouho předtím, než se na obzoru objevila loď přivážející Kourika a jeho společníky, spolu hovořili o vzpouře proti Genesiovi. Starší Maniakes tu myšlenku odmítl. Teď - teď hleděl zamyšleně na skupinu shromážděných šlechticů a zeptal se. „Co vlastně Genesios udělal, že jste se proti němu otočili i vy, kteří jste ho v posledních šesti letech následovali jako psi?"
Několik šlechticů sklonilo hlavy. Kourikos, který měl více ducha nebo byl možná nejzoufalejší, však odpověděl: „Hovoříš-li o tom, že jsme tyrana následovali jako psi, lorde Maniakesi, nemohl jsem si nevšimnout, že jsi se za všechna ta léta neodvážil sejmout Hosiovu hlavu z kopí, na kterém je naražená. Znamená to snad, že štěkáš spolu s námi ostatními?"
„Hm, dobře řečeno." Starší Maniakes si prohrábl plnovous. „Dobrá, vznešný pane, mluvme na rovinu: proč chcete, aby mé pozadí spočinulo na císařském trůnu?"
„Proč?" Kourikos si dramatickým a nejspíš i předem připraveným gestem přitiskl ruku na čelo. „I kdyby ze svého ledového pekla vystoupil samotný Skottos a ujal se vlády nad říší, —" Kourikos si odplivl na zem stejně, jako předtím starší Maniakes „— stěží by naší zemi mohl ublížit víc než Genesios, šílenec, řezník a běsnící zrůda, která zřejmě navždy pošlapala staletí imperiální slávy a vznešenosti."
Starší Maniakes se lehce uklonil. „Dokážeš proklínat lépe než kdokoli jiný, koho jsem zatím slyšel, vznešený pane. Ale pověz mi, co vlastně Genesios skutečně udělal?"
Kourikos se zhluboka nadechl. „S tvým dovolením pominu zoufalé boje s Makuraňany a katastrofální tažení proti Kubratům. O tom již určitě víš. Není tomu příliš dávno, co Genesios promluvil k městské lůze v Amfiteátru, protože jen lůza mu vždy projevovala přízeň. Někteří z vůdců davu ho však obvinili z mnoha selhání. On na ně okamžitě poslal vojáky, kteří je svlékli do naha a před zraky shromážděných je popravili.
Když generál Sphrantzes selhal v boji s Makuraňany - a co jiného mohl dělat, když neměl ani vojáky, ani peníze? - nechal ho Genesios ubičovat k smrti. Městský prefekt Elpidios udržoval korespondenci s vdovou po Likiniovi Tzikastou. Genesios mu nechal utnout ruce a nohy a pak mu nechal setnout i hlavu. Pak osobně zavraždil samotnou Tzikaste a obě její dcery na stejném místě, kde zavraždil Avtokrata Likinia a jeho syny. Tímhle tempem nezbude v městě Videssos do zimy jediný živý muž či žena s výjimkou samotného tyrana a jeho přisluhovačů. Proto tě prosím, nejšlechetnější Maniakesi, zachraň nás a zachraň celý Videssos!"
„Zachraň nás!" zazněl chór ostatních šlechticů.
„Vznešení a ušlechtilí pánové, jestli ode mne čekáte, že okamžitě skočím na vaši loď a poplavím se s vámi zpátky do města Videssos, obávám se, že vás zklamu," řekl starší Maniakes. „Nicméně nepopírám, že jste mi poskytli mnoho látky k přemýšlení." Zahleděl se dolů k přístavu. „Nechte své služebníky, ať přinesou vaše zavazadla sem do rezidence."
„Nejušlechtilejší Maniakesi, když se nám naskytla příležitost k útěku, chopili jsme se jí," odvětil Kourikos. „Nemáme s sebou žádné služebníky; čím více lidí by se dozvědělo o našem plánu, tím větší by byla pravděpodobnost, že nás někdo zradí. A co se týká zavazadel, máme jen to, v čem tu teď před tebou stojíme."
Starší Maniakes znovu pozdvihl obočí. Videssiánští šlechtici, cestující bez zavazadel, byli mnohem lepším důkazem skutečného zoufalství než sebevíce srdceryvný příběh. To si okamžitě uvědomil i mladší Maniakes. Všiml si však také, že šlechtici mají u opasků veliké a nadité kožené měšce. Možná to byli uprchlíci, ale určitě ne žebráci.
„Dobrá, dobrá," řekl starší Maniakes. „V tom případě pojďte prosím dál a buďte tu jako doma. Nevydám vás Genesiovi; přinejmenším to vám slibují. Pokud za vámi vyslal loď, můžete uprchnout do vnitrozemí. Teď se však věnujme příjemnějším věcem: Aplakes a ostatní služebníci vám ukážou vaše komnaty. Místa je tu, při Phosovi, dost. Večer uspořádáme na nádvoří hostinu a promluvíme si důkladněji. Mezitím..." Očima pokynul svému synovi, Rhegoriovi a Symvatiovi.
Služebníci odvedli šlechtice do guvernérovy rezidence. Když mladší Maniakes vykročil ke svému otci, Lysia mu položila ruku na paži. „Není to úžasné!" prohlásila a její černé oči se blýskaly vzrušením. „Konečně, bude-li to Phosova vůle, Genesios dostane, co si už dávno zasluhuje. A pak —"
„A pak," přerušil ji Symvatios hlasem podobným hlasu staršího Maniakese, „budeme muset promyslet, co udělat dál, pokud se vůbec rozhodneme něco udělat. Hodláš tedy kout pikle s námi?"
Lysia se na svého otce zamračila. „Kula bych, kdybys mi to dovolil, ale to ty neuděláš." Symvatios pomalu zavrtěl hlavou. Jeho dcera se zamračila ještě víc. Postavila se na špičky a políbila mladšího Maniakese na nos — byl na to zvyklý; protože měl hustý plnovous, dělala to často — a pak zmizela v domě.
Oba starší bratři a jejich synové dali hlavy dohromady. „Strýčku, oni tě chtějí posadit na císařský trůn," řekl Rhegorios. Jeho oči plály stejným žárem a vzrušením jako oči Lysiiny.
„Já vím," konstatoval starší Maniakes klidně. „Co však nevím, je, zda na něm vůbec chci sedět. Za současného stavu věcí mám své pochyby, a to značně veliké."

Jeho syn, bratr a synovec úžasem zalapali po dechu. Zatímco lapali, dveře sídla se otevřely. Ven vyšel kuchař. Vrhl na staršího Maniakese znechucený pohled a rozběhl se dolů z kopce, směrem k tržištím Kastavaly. Symvatios se rozesmál.
„To máš za to, že jsi dnes na večeři pozval tolik lidí," řekl a pohladil si tlusté břicho.
„Pokud jako odplatu dostanu jen ten pohled, mohu se považovat za šťastného," zachechtal se starší Maniakes. „Jenom doufám, že mi nenaplive do polévky." Pak zvážněl. „Ale zpátky k věci. Všichni se na mě podívejte. Jsem starý člověk. Od patnácti let jsem v podstatě nedělal nic jiného, než že jsem se účastnil válek, a jaké to je vládnout, jsem zjistil až v posledních letech tady v Kalavrii. Když mě sem Likinios poslal, nenáviděl jsem ho za to, ale víte, co vám povím? Postupně jsem si tohle místo oblíbil a zamiloval jsem si klidný život. Už nechci bojovat a nemám chuť posadit se na trůn s vědomím, že polovina lidí, kteří se na mě dívají, se snaží vymyslet, jak mě z něj zase svrhnout. Co si o tom myslíte?" Vzdorovitě se podíval na své příbuzné.
„Pokud věci necháme tak, jak jsou, otče, může dojít ke katastrofě," odvětil mladší Maniakes. „Přece nebudeme sedět tady na ostrově a dívat se, jak se císařství rozpadá. Pokud je Genesios skutečně tak špatný, mohou Makuraňané nebo Kubraté dobýt i hlavní město Videssos. Pak se jednoho dne může ke Kalavrii připlavit loď, která bude mít na plachtách vyšitého rudého lva, symbol makuranského Velekrále."
Starší Maniakes se znovu zasmál, ale tentokrát nebyla v jeho smíchu ani stopa veselí. „A nebyla by to hořká ironie, když jsme my dva vedli videssiánskou armádu, která Sharbarazovi pomohla zpátky na trůn? Ale máš pravdu. Kdyby se Sharbarazovi naskytla příležitost, neváhal by ani na zlomek okamžiku."
„Takže je to jasné," řekli mladší Maniakes a Rhegorios jednohlasně.
„Co je jasné?" zeptal se starší Maniakes. „Musíš převzít trůn," vysvětloval mu jeho syn, jako by ta nutnost byla stejně jasná jako geometrický důkaz.
„Nesmysl," opáčil starší Maniakes. „Nic takového udělat nemusím. Čím víc o tom přemýšlím, tím méně to chci udělat. Jsem dokonale spokojen s představou, že tady budu sedět po zbytek svých dní a rezivět. A pokud si vzpomínám, předtím jsem nikdy v životě spokojen nebyl. Úřad guvernéra Kalavrie mi dokonale vyhovuje. Pokud si myslíš, že císařství potřebuje záchranu, synu, zachraň ho ty."
Symvatios a Rhegorios přenesli své pohledy ze staršího Maniakese na mladšího. Chvíli nechápal, proč se na něj tak dívají. Když pochopil, pocítil v žilách příval ledu a ohně. „Otče," řekl pomalu, „pokud půjdu, pomůžeš mi?"
Teď to byl starší Maniakes, kdo s odpovědí zaváhal. „Myslíš to vážně," řekl a nebyla to otázka. Mladší Maniakes přikývl. Starší Maniakes se zhluboka nadechl, a pak svého syna sevřel v objetí, které dosud nepostrádalo značnou sílu.
„Samozřejmě, že ano. Celý klan ti pomůže." Jeho oči se přenesly na bratra a synovce.
„Ano," řekl Symvatios okamžitě.
„Ano," přisvědčil i Rhegorios. „Kdyby se toho úkolu nechtěl zhostit tvůj syn, pustil bych se do toho sám." Mladší Maniakes na svého bratrance překvapeně pohlédl. Avtokratův trůn je ještě velice daleko a už má rivala?
„Měli bychom to tedy projednat," řekl starší Maniakes. Jeho syn by čekal, že tato slova budou pronesena jako zvonivé prohlášení, ale otec je vyslovil spíš jako otázku. O chvíli později vysvětlil důvod pro své pochybnosti: „Pokud selžeme, budeme mrtví. Celý klan vymře, všichni naši příbuzní, které Genesios dokáže najít. Proto nesmíme selhat. Nemusíme se na město Videssos vrhnout hned zítra a byli bychom blázni, kdybychom to udělali. Než se o něco pokusíme, musíme si to důkladně promyslet."
„Ano," souhlasil mladší Maniakes. Rhegorios se vedle něj ošíval jako nepokojný kůň. Nechtěl čekat. Chtěl rovnou vyzvat Genesia k bóji. „Nejpřímější cesta občas není nejkratší," poznamenal mladší Maniakes.
„Chlapče můj!" řekl jeho otec s hrdostí v hlase. „Takže ses přece jen něco naučil." Znovu mladšího Maniakese objal.
„Teď, když jsme se rozhodli, že to uděláme, pojďme na večeři," řekl Symvatios. „Jsem zvědavý, jak se bude Kourikos tvářit, až zjistí, že bude tchánem budoucího Avtokrata."
Starší Maniakes se zasmál, ale mladší nikoliv. „Genesios to také zjistí," řekl. „Doufám, že se kvůli mě Niphone neocitne v nebezpečí. Kourikos přece říkal, že vstoupila do kláštera v hlavním městě."
„Další věc, se kterou si musíme dělat starosti," poznamenal starší Maniakes. „Během tažení si na seznam starostí budeš přidávat sto takových položek denně. Ale Symvatios má pravdu. Prozatím jsme udělali, co se dalo. Teď je čas na večeři."
Další věc, se kterou si musíme dělat starosti, pomyslel si mladší Maniakes, když kráčel ke stolům a židlím, které byly narychlo rozestaveny mezi květinami na nádvoří Po jeho boku kráčela Rotruda a vedle ní ťapal malý Atalarikos, kterého matka držela za ruku. Jak Kourikos zareaguje až zjistí, že jeho budoucí zeť má nejen milenku, ale také levobočka, bude přinejmenším zajímavé sledovat.
Podle práva si neměl strážce pokladu na co stěžovat. Stěží mohl očekávat, že Maniakes zůstane v celibátu jako mnich, když byl tak dlouho odloučen od své budoucí nevěsty. Mohl by ovšem očekávat, že Maniakes nebude ukazovat svou milenku tak otevřeně. Maniakes o tom dlouze přemýšlel. Kdyby s sebou Rotrudu nevzal, mohlo by se říkat, že se za ni stydí, což za prvé nebyla vůbec pravda, a za druhé by ji to hrozně rozzlobilo.
Většina šlechticů uprchlých z hlavního města už byla na nádvoří, hovořili mezi sebou, pili víno a předstírali, že se obdivují rostlinám. Mladší Maniakes věděl, že je to z jejich strany zdvořilá neupřímnost; palácové zahrady ve městě Videssos byly mnohem krásnější než ty zdejší.
Jejich hovor se utišil, když spatřili Rotrudu. V císařství žilo jen málo haložských žen. Její zlaté vlasy přitahovaly oči videssiánských mužů jako magnet. A jakmile se zadívali na vlasy, všimli si také jejích očí, silné brady, vystouplých lícních kostí, krátkého rovného nosu a její vysoké postavy — byla skoro stejně vysoká jako mladší Maniakes, který se rozhodně nepočítal
k trpaslíkům. Ale její křivky navzdory výšce byly velmi ženské.
Obdivné pohledy šlechticů naplnily mladšího Maniakese pýchou. Jí se však nelíbily. „Nejsem jedna z těch velkých

bestií z Horké Pustiny, aby na mě tak zírali.“ Její videssiánština byla čistá a pomalá s jasně patrným přízvukem její domoviny.
„Obdivují tě,“ řekl Maniakes. „Kdyby ses narodila v císařství, nechápala bys to z jejich strany jako urážku.“
„Kdybych se narodila v císařství, vypadala bych stejně jako oni nebo ty a oni by na mne tak nezírali.“ Natáhla ruku a pohladila Atalarika po vlasech. „Tvůj syn je ti velmi podobný.“
„Je i po tobě,“ opáčil Maniakes. Vlasy, které Rotruda prohrábla prsty, byly černé jako jeho vlastní, ale ne tak vlnité. Atalarikos měl však i něco z rysů své matky: Maniakes byl o něco tmavší než průměrný Videssiánec, jeho syn naopak o něco světlejší. Tvarem obličeje byl také podobný spíš Rotrudě, přestože už ve věku tří let bylo zřejmé, že nos mu naroste do úctyhodných rozměrů.
Kourikos se vydal přímo kManiakesovi a jeho spo lečnici. Ostatní šlechtici ztichli a pozorovali, co udělá. Kourikos se Maniakesovi uklonil. „Rád vás zase vidím, vzácný pane,“ řekl šlechtic zdvořile neutrálním hlasem. „Budete tak laskav a představíte mi svůj doprovod?“
„Samozřejmě,“ odvětil Maniakes stejně zdvořile. „Vzácný Kouriku, představuji vám svou paní Rotrudu a jejího syna - našeho syna - Atalarika.“ Tak. Pravda byla venku. Maniakes byl zvědav na Kourikovu reakci.
„Vaše paní?“ opáčil Kourikos opatrně. „Předpokládám, že ne vaše paní manželka?“
„Ne, vzácný pane,“ odvětil Maniakes. „Vždyť jsem přece zaslíben vaší dceři.“ Rotruda věděla o jeho zásnubách sNiphonou. Měla velmi přímý a jednoduchý pohled na svět: starala se jen o to, co bylo v dosahu. Až dosud jí jeho zásnuby nikdy nevadily; ta druhá žena žila daleko ve městě Videssos, takže jako by ani neexistovala. Ale jestli byl Kourikos skutečný, byla tím skutečnější i jeho dcera.
„Předpokládám, že se s vaší - pam - rozejdete až bude váš otec korunován Avtokratem Videssiánců,“ řekl strážce pokladu, jako by před ním Rotruda vůbec nestála.
Rotruda se nedívala na Kourika, ale skrze něj. Jako by pro něj vůbec neexistovala. Maniakes přeskočil první část otázky a odvětil. „Není na mně, abych rozebíral otcovy plány. To udělá on sám — a tamhle koneckonců přichází.“
„Jeho velkolepost Avtokrat Maniakes!“ vykřikli Kourikos i ostatní šlechtici tradiční pozdrav videssiánskému císaři. Začali se vrhat na zem stejně, jako to učinili před guvernérovým sídlem.
„Nechte toho!“ řekl starší Maniakes znechuceně. „Nejsem Avtokrat a nehodlám se jím stát, takže mi přestaňte vyjadřovat úctu, která náleží jen jemu. Jestli si myslíte, že mě lichotkami donutíte nazout si červené boty, tak se zatraceně mýlíte.“
Kourikův výraz napovídal, že i kdyby starší Maniakes strhl Phosovu ikonu z oltáře hlavního chrámu a hodil ji do ohně, nevyděsil by ho tím víc. Ostatní šlechtici vypadali stejně zdrceně. „Ale vaše vel—, ehm, vzácný pane —“ řekl Triphylles.
„Jediné, co vám teď řeknu je, že nezůstanete na holičkách.“ Starší Maniakes mávnul na připravené služebníky. „Nejprve se najíme, pak si promluvíme.“
Šlechtici z města Videssos váhavě zaujali místa, ke kterým je dovedl Aplakes. Neustále si něco mezi sebou mumlali. Mladší Maniakes sledoval jejich oči, které se rozhlížely sem a tam. Občas jejich pohledy ulpěly na něm, občas na jeho otci, občas na Symvatiovi a Rhegoriovi. Kdykoli však zachytil pohled některého ze šlechticů, ten pohled uhnul jako vyděšená moucha.
Maniakes se rozhlédl a střetl se s pohledem Lysii. Její oči zářily: otec nebo bratr jí museli vyzradit, na čem se dohodli. Maniakes se na ni usmál, rád, že nalezl někoho, kdo mu dokáže zpříma opětovat pohled.
Kuchař byl možná rozčarován, že mu přibylo tolik
nečekaných hostí vznešeného postavení, ale zvládl svůj úkol dobře. Prvním chodem byl salát, mrkev a pastinák, lehce osmažené v olivovém oleji na kmíne a obložené solenými olivami, vejci natvrdo a listy čekanky. Atalarikos nechtěl ani vajíčka ani olivy a začal plakat, když ho Rotruda nutila, aby snědl mrkev.
„Nenuť ho, ne dnes,“ řekl jí mladší Maniakes. „Ať je pokud možno potichu.“
Zahryzla se do spodního rtu, což dělala vždycky, když nesouhlasila. „Musí jíst, aby zesílil,“ řekla. Pak si povzdechla. „No dobře, vzdávám se. Na jednom jídle moc nesejde.“
Po salátu se na stůl dostalo dušené maso s pórkem a fazolemi zalité vývarem a zabalené v zelí. Při pohledu na to Atalarikos řekl cosi v haložském jazyce, který se naučil od své matky. Mladší Maniakes byl rád, že šlechtici z hlavního města císařství tento jazyk neznají.
Jako hlavní chod služebníci přinesli tácy s pečenými makrelami nadívané směsí z mátových listů, pepře, krájených mandlí a medu. Atalarikos s chutí snědl nádivku, ale rybu nechtěl. Teď to byl mladší Maniakes, kdo se provinile vyhýbal Rotrudině obviňujícímu pohledu.
Jako dezert se podávaly jablečné řezy, meruňky a grepy, kandované v medu. Atalarikos vylízal svou misku dočista a pak začal krást pamlsky z misky své matky. Rotruda si povzdechla. „Tohle ho úplně zkazí,“ řekla.
Služebníci pak začali odnášet misky, tácy, nože a příbory, a pak rozsvítili pochodně kolem celého nádvoří. Barva nebe se změnila z temně modré na černou. Zazářily první hvězdy.
Starší Maniakes si spokojeně oddechl a vstal. Šlechtici na něj s očekáváním pohlédli. Maniakes se napil vína, pak odložil pohár a řekl: „Nejsem moc dobrý řečník,“ řekl. Což byla čistá lež. Jeho syn moc dobře věděl, že otec dokáže přinutit své vojáky, aby za ním šli třeba do pekla. Ale ta lež zde posloužila svému účelu: díky ní otec řekne, co má na srdci, aniž by to musel
zahalovat do kudrlinek. „Je od vás hezké, že chcete, abych nosil korunu,“ pokračoval starší Maniakes. „Dobrá, panstvo, dám vám Avtokrata Maniakese.“
„Ať žije jeho veličenstvo Maniakes!“ vykřikl Kourikos. I jeho společníci propukli v radostný hlahol. Přidali se i mnozí služebníci. Možná snili o tom, že opustí Kastavalu a spatří nádheru města Videssos.

Starší Maniakes zvedl ruku. Mírně si odkašlal, což dělal vždycky, když si myslel, že někoho přechytračí. „Jak jsem vám řekl dnes odpoledne, pánové, nejsem si jistý, že chci být Avtokratem. Celý den jsem nad tím přemýšlel a musím vám říct, že jsem se nakonec rozhodl, že já jím nebudu. Nepopírám, že ten vřed na zadku Videssosu jménem Genesios je potřeba prořízнout. A proto, přátelé, vám dám Avtokrata Maniakese.“ Ukázal na svého syna.
Když se starší Maniakes posadil, mladší vstal. Věděl, že tahle chvíle přijde, ale nebylo to pro něj o nic lehčí. Šlechtici na něj hleděli a jejich pohledy byly ostré jako meče. Byli starší než on a zkušenější. Někteří z nich ho budou chtít ovládnout a vládnout říši skrze něj — pravděpodobně ti, od kterých by to nejméně čekal.
Raději by šel do bitvy proti obávané makuranské jízdě, jejím hrozivým, v železe zakutým jezdcům a koním, než těmto navenek usměvavým, ale v nitru prohnilým šlechticům. Ale pokud nedokáže ovládnout je, jak by mohl doufat, že dokáže vládnout Videssosu?
„Jestli Phos dosud neodvrátil od císařství svou tvář, dá naší říši vládce, který ukončí občanskou válku, jež nás tak dlouho stravuje, který dokáže získat zpět města a provincie, jež obsadil Velekrál Makuranu, a který dokáže zadržet nájezdníky zKubratu,“ řekl. „Každá z těchto věcí bude těžká. Uskutečnit všechny tři najednou... přál bych si, aby náš pán nepřivedl Videssos na pokraj tak těžké zkoušky jako je ta, které čelíme. Ale protože se tak stalo, udělám vše pro to, abych císařství uchránil před hrozbou, ať už je to hrozba číhající na našich hranicích, nebo hrozba, která se ukrývá v samotném městě Videssos.“
Nebyl to proslov, po kterém by všichni posluchači vytasili meče a slepě se s jásavým pokřikem vrhli do boje. Problémy, které zmítaly říší, byly natolik rozsáhlé, že se na ně mladší Maniakes jen stěží odvažoval pomyslet. Jestli dokáže získat trůn, ví, co je potřeba udělat dál. Jak to udělá, to je bohužel úplně jiná věc.
Šlechtici ho zdvořile vyslechli. Nebyl překvapen, když to byl Kourikos, kdo první vykřikl: „Ať žije jeho , veličenstvo, Avtokrat Maniakes!“ Jeho budoucí tchán přirozeně doufal, že bude mit z Maniakesova titulu veliký prospěch. K pokřiku se přidaly hlasy i ostatních šlechticů, hlasy hlučné, i když možná ne stoprocentně upřímné.
Mladší Maniakes pozdvihl do výše pohár. „Na Videssos!“ vykřikl a napil se.
„Na Videssos!“ vykřikla jeho rodina, služebníci a šlechtici. Mladšího Maniakese napadlo, pro kolik z nich ten pokřik ve skutečnosti znamená; Na mne!
V noci hořela na stole vedle Rotrudiny postele malá lampa. Atalarikos spal ve vedlejší místnosti s odemčenými spojujícími dveřmi. Jednou nebo dvakrát to Maniakese docela zaskočilo. Nebyl zvyklý na malé chlapce přicházející v tu nejnevhodnější chvíli, protože potřebují ukonejšit po zlém snu.
Rotrudě taková vyrušení vůbec nevadila. Podle toho, co říkala, často žilo v Halogalandu i několik rodin pod jedinou střechou ve veliké místnosti. Soukromí byl videssiánský termín a ona sama si na něj teprve zvykala.
Teď seděla na kraji postele a česala si dlouhé plavé vlasy. Maniakes se díval, jak v nich tančí světlo lampy. Díky světlu byly vidět droboučké vrásky v koutcích úst a očí; Rotruda nebyla o mnoho mladší než Maniakes.
Odložila hřeben s kostěnou rukojetí na noční stolek. Světlo lampy na okamžik přeskočilo a pak se ustálilo. S obličejem stále soustředěným, jako když se česala, se obrátila k Maniakesovi a řekla. „Jestli v nadcházejícím boji zvítězíš, oženíš se s Kourikovou dcerou?“
Kousl se do rtu. Nečekal, že se ho zeptá tak zpříma.
Ale muži a ženy v Halogalandu byli mnohem otevřenější než většina Videssiánců. Rotruda seděla na posteli a čekala na jeho odpověď. Povzdechl si. „Ano, myslím, že budu muset,“ řekl. „Jak jsem ti již říkal, než jsem se objevil tady, miloval jsem ji.“
„A její otec má vysoké postavem mezi císařskými rádci,“ doplnila Rotruda, „a pokud bys jeho dceru odvrhl, rozhněval by se.“
„To také,“ přisvědčil Maniakes upřímně.
Rotruda směřovala přímo k jádru věci. „A co já? A co náš syn, dítě naší krve?“
Maniakes původně doufal, že mu nepoloží ani tuto otázku, nebo alespoň ne tak brzy. Žádná z odpovědí, které ho napadaly, mu nepřipadala dobrá. Odpověděl, jak nejlépe dokázal: „Ať se stane cokoliv, oba mi budete vždycky nade vše drazí. Pokud se rozhodneš zůstat v Kalavrii, budeš žít nadosmrti v blahobytu - to přísahám u Phose.“ Nad srdcem rukou načrtl sluneční kruh.
Rotruda pokrčila rameny. Phose uznávala jako Boha, ale neuctívala ho; její víra patřila pochmurným, krvežíznivým bohům její domoviny. „A co kdybych se se svým synem chtěla vrátit do Halogalandu?“ zeptala se.
„Chtěl bych, abys mi slíbila, že to neuděláš,“ řekl Maniakes pomalu. Pomyšlení na to, jakým způsobem by mohl některý haložský náčelník využít Avtokratova levobočka jako nástroje způsobilo, že mu tuhla krev v žilách. „Pokud tu zůstaneš, budeš mít cokoli si přeješ.“
„Co se toho týká, přeju si mít tebe,“ odpověděla. Maniakes sklonil hlavu. Většina videssanských žen by se v tu chvíli začala buď topit v slzách nebo by po něm začala házet předměty. Rotruda neudělala ani jedno; měřila si ho pohledem jako válečník přes okraj štítu. „Co kdybych si našla jiného muže, který mě uspokojí?“
„Pokud si ho budeš chtít vzít a mně se bude zdát, že se o tebe a našeho syna dobře postará, získáš mé požehnání,“ řekl Maniakes.
Rotruda na něj znovu pohlédla. „Zajímalo by mě,
jestli mi tohle říkáš proto, že ti na mně vůbec nezáleží, nebo naopak, že ti na mně záleží hrozně moc,“ řekla napůl pro sebe, a pak pokračovala. „Řekl jsi mi co bude a nelhal jsi mi, ani jsi pravdu neobaloval sladkými řečmi, aby nebyla tak bolestná. Toho si na tobě cením. Jen málo mužů z mého národa by udělalo to samé a tvých soukmenovců jižanů by to udělalo ještě méně. Takže ti budu věřit. Ty jsi člověk, který nadřazuje potřeby národa nad své vlastní, je to tak?“
„Rozhodně doufám, že ano,“ odvětil Maniakes. Tohle mu poskytlo snazší východisko než doufal. Jestli nejsem takový člověk, pomyslel si, teď je nejlepší příležitost, abych se jím stal.

„Ale nechystáš se odplout se zítřejším přílivem," řekla Rotruda. „Než pozvedneš proti tyranovi zbraň, budeš muset dlouze přemýšlet a plánovat. Takže co s námi bude do doby, než vyrazíš, než opustíš Kalavrii?"
„To nechám na tobě," řekl Maniakes. „Pokud se rozhodneš, že teď, když víš, že půjdu bojovat s Genesiem, už se mnou nechceš mít nic společného, nebudu ti to vyčítat." Řekl bojovat s Genesiem, protože mu to připadalo snazší než aby řekl, že ji vlastně opustí. „Nikdy jsem se nevnucoval tam, kde mě nechtěli." Jeho vlastní řeč by mu připadala počestnější, kdyby nevěděl, kolik žen se ochotně vrhne Avtokratovi do postele, některé proto, že je přitahuje moc, jiné proto, že z toho získají výhody.
Rotruda pohlédla na své šaty. „Mám v rukávu díru, která potřebuje opravit," poznamenala. Ale místo aby sáhla po jehle a niti — šití stejně jako čtení se nejlépe provádí za denního světla — vstala a stáhla si šaty přes hlavu. Stála před ním jen ve lněném spodním prádle, pak si svlékla i je a odkopla je stranou. Vyzývavě pohlédla na Maniakese.
Tělo měla statnější než většina videssiánských žen, ale vnadnější. Její kůže, neopálená sluncem, byla tak světlá, že ve světle lampy jako by zářila. Navzdory porodu a tomu, že Atalarika kojila dva roky, bylo její tělo stále pevné jako tělo dívky. Ve zlatých vlasech, které jí padaly přes ramena, tančily světelné záblesky.
Když na ni Maniakes pohlédl, vyschlo mu v ústech. Bez přemýšlení ze sebe svlékl šaty. Když ze sebe stahoval spodní prádlo, uvědomil si, že má pořád na nohách sandály. Zul si je, aniž by je rozepnul a odkopl ke zdi. To bylo hloupé, protože hluk mohl probudit Atalarika, ale tentokrát při Maniakesovi stálo štěstí.
Jejich milování připomínalo boj. Když ho Rotruda kousla mezi krk a rameno, přemítal, jestli tam zítra bude mít krvavý šrám. Objímali se vášnivě a dychtivě se líbali.
Rotrudě neunikla Maniakesova touha a na tváři se jí objevil výraz triumfu. „Nikdy na mě nezapomeneš," zašeptala. „Nikdy."
Maniakes na chvíli pocítil záchvěv paniky a napadlo ho, zda se ho nepokouší očarovat. V Halogalandu byli čarodějové a čarodějnice, i když jejich magie se od té videssiánské lišila. Pak kněmu sklonila hlavu a znovu ho políbila. Její ňadra se mu přitiskla na hruď. Uvědomil si, že ženy mohou používat magii, aniž by k tomu potřebovaly kouzla.
Jejich rty se znovu spojily a oběma milenci projela žhavá vlny touhy. V ložnici nebylo horko - léta v Kastavale byla mírná a letní noci byly chladné a mlžnaté -ale přesto se na jejich tělech perlil pot.
Něžně jí přejel rukou po zádech. „Nikdy na tebe nezapomenu," řekl, „ale jsi hrozně těžká." Zasmál se. „Ty mi to taky vždycky říkáš."
„To je pravda," přiznala a zvedla se na lokty a kolena. Její vlasy ho lechtaly do tváře. Všiml si, že na něj upřeně hledí.
„Jsi válečník," řekla nakonec. Od haložské ženy se mu nemohlo dostat vyšší pocty.
„Na bojišti musí jedna nebo druhá strana prohrát," řekl. „V tomto boji jsme ale oba vyhráli."
Natáhla se vedle něj. „Pravda," souhlasila. „A můžeme se pustit do dalšího boje." Rukou ho pohladila po hrudi. „Protože dokud budeš se mnou, dám ti všechno, co mám, a vezmu si vše, co mi můžeš dát."
„Nevím, jestli ti mohu něco dát tak brzy," pokrčil rameny. Třicet není sedmnáct, i když by si Maniakes byl přál opak. Ale Rotruda na to měla vlastní názor a Maniakese znovu zaplavila touha. Později už si nedokázal vzpomenout, kolikrát spolu té noci zažili vášeň, protože je oba postupně přemohla únava a společně odpluli do říše snů.
Oba Maniakesové, Symvatios aRhegorios kráčeli podél pobřeží severně od přístavu v Kastavale. Mladší Maniakes se ohlédl zpátky k městu a guvernérově rezidenci, stojící na kopci. On i jeho příbuzní už byli příliš daleko, než aby mohli rozeznat šlechtice na hradbě, ale mladší Maniakes si byl jistý, že tam jsou a pozorují jeTaké Symvatios se napůl otočil k rezidenci, ale jen na chvíli. Pak mávnul rukou. „Naši návštěvníci jsou docela drzí," řekl kysele. „Tohle je teď naše rodinná záležitost a oni by do toho neměli strkat nos."
„Na to můžeš rovnou zapomenout," řekl starší Maniakes. „Jejich problém je v tom, že celý život strávili ve městě Videssos. Myslí si, že to jim dává právo každému rozkazovat. Není mezi nimi ani jeden voják, což je také škoda. Hodil by se nám další zkušený stratég."
„Pomohou nám i tak," řekl mladší Maniakes s jistotou. „Pokud už Genesia nedokážou snést ani jeho nejvěrnější lidé, spadne nám město Videssos do klína jako zralý pomeranč." Povzdechl si. Pomeranče mu chyběly. Na Kalavrii totiž nerostly. Nebylo tu na ně dost teplo, aby dozrály.
„Pokud ten pomeranč nespadne, tak ho utrhneme." Rhegorios vytáhl meč a máchnul s ním do vzduchu.
„Pokud nás ovládne přesvědčení, že to bude snadné, skončíme dřív než začneme," varoval starší Maniakes. „Kolik rebelů už si myslelo, že jim město spadne do klína? Spousta. A kolik z nich se posadilo na císařský trůn? Žádný. Historie ukazuje, že pokud kdy Avtokrat přišel o trůn, bylo to díky zradě v řadách jeho věrných."
„No a co Likinios?" namítl Rhegorios. „Genesios přece dobyl město zvenčí."
„Jen díky tomu, že Likiniovi vojáci za něj odmítli
bojovat," namítl starší Maniakes. „Takže i to lze počítat za zradu."
„Podle všeho, co víme, Genesia jeho muži nenávidí," řekl mladší Maniakes. Rhegorios dychtivě přikývl. Naznačil několik výpadů. Mladík byl vždycky dychtivý vrhnout se bez přemýšlení na nepřítele.
„Zdaleka ne všichni," odvětil starší Maniakes. „Kdyby ho opravdu nenávidělo tolik jeho věrných, už by byla nad branou města naražena jeho hlava, a ne hlavy jeho rivalů." Položil svému synovi ruku na rameno. „Nechci, aby se tam ocitla i tvá hlava, chlapče. Až vytáhneme proti Genesiovi, už nebude cesty zpět. Dostaneme jen jednu šanci."
Mladší Maniakes přikývl. Měl za sebou dost zkušeností, prošel už tolika bitvami, že věděl, co všechno se může pokazit. Ať už se člověk snažil jak chtěl, aby předešel neblahým událostem, ne vždycky šly věci tak, jak si naplánoval.
„Každopádně flotila na Klíči bude klíčem k našemu vzestupu či pádu," řekl Symvatios.
Všichni ho pochopili. Ostrov zvaný Klíč ležel jihovýchodně od města Videssos a jak už jeho jméno napovídalo, byl klíčem k osudu hlavního města. Jeho flotila byla druhá nejsilnější, hned po té, která operovala u samotného hlavního města. S ní by rebelové měli slušnou šanci na úspěch. Bez ní...

„Máš pravdu," řekl starší Maniakes svému bratrovi. „A dělá mi to starosti. Mám — my všichni máme — kontakty po celé videssiánské armádě. Některé z těch kontaktů jsme po delší dobu nevyužili, ale přesto tu jsou. To je naše výhoda. Ale jen málokterý muž vaspurakánské krve je námořníkem. Velkoadmirál flotily a jeho kapitáni nemají důvod se za nás postavit."
„Kromě toho, že Genesios je zrůda," namítl Rhegorios.
„Genesios je sice zrůda, ale sedí na trůnu," odvětil starší Maniakes.
Mladší Maniakes se zamyslel. „Možná, že někteří z našich hostů v rezidenci mají ve flotile své příbuzné," řekl. „Můžeme to zjistit."
„Trefná připomínka," souhlasil otec. „To je naše naděje. Musíme také shromáždit lodě a bojovníky z celé Kalavrie, abychom vytvořili jádro našich sil. Myslím, že máme dostatek lodí, abychom přeplavili muže a koně na hlavní pevninu. Potřebujeme slušnou flotilu, abychom odradili piráty, kteří brázdí okolní moře."
„Nejlepší bude vyplout na Opsikion," řekl Symvatios. „Odtamtud vede dobrá silnice, po které se vojáci dostanou přímo na západ k městu Videssos. Vojáci budou útočit na pevnině, zatímco naše flotila může obeplout mys a zaútočit z moře."
„No vida, co všechno dokážeme naplánovat, když dáme hlavy dohromady," poznamenal starší Maniakes. „Zdá se mi, že jediná cesta, jak dobýt město, je tato: zaútočit na ně ze všech stran najednou, přinutit obránce, aby se roztáhli ve snaze ubránit všechno a přitom se musíme modlit, že všichni mocní mágové jsou buď mrtví nebo před Genesiem uprchli. Pokud budeme nuceni obléhat hradby celé týdny, budeme poraženi, to je stejně jisté, jako že Genesiova duše je odsouzena k věčnému zatracení ve Skotově ledovém pekle."
Rhegorios pohlédl na mladšího Maniakese. „Předpokládám, že ty budeš velet flotile. Ta bude naší útočnou paží a nejspíš se dostane k městu dřív než pozemní síly. Svěř mi velení nad pěchotou a jízdou. Dovedu pozemní armádu na místo určení tak rychle, jak jen to bude možné. Bude-li to Phosova vůle, získám navíc na naši stranu vojáky z posádek, které cestou mineme."
Symvatios si odkašlal. „Této role jsem se chtěl zhostit já, synu." Rhegorios vypadal ublíženě. Symvatios si znovu odkašlal. „Ale možná máš pravdu." Poplácal se po břiše. „Možná už jsem příliš starý a příliš tlustý, než abych zvládl tak náročný úkol. Ať je tedy po tvém."
Rhegorios radostně zavýskl a poskočil si. Starší Maniakes svého bratra objal. „Ani já nepůjdu, Symvatie," řekl. „Ať se k moci dostanou mladí a silní, protože pokud bychom se do čela postavili my, stejně by na nás měli jen vztek a počítali by hodiny do naší smrti. Aby tví synové seděli kolem a doufali, že se ti náhle obrátí
oči v sloup a ty mrtvý spadneš z trůnu — to není dobrý způsob jak vládnout. A bát se, že se tví synové postarají o to, abys zemřel - to je ještě horší."
„Nikdy bychom nic takového neudělali!" vykřikl mladší Maniakes. Rhegorios začal zuřivě přikyvovat.
„To říkáš teď," odpověděl starší Maniakes, „ale zjistíš, že nikdy je příliš dlouhé slovo. Předpokládejme — jen předpokládejme — že bych na trůn usedl já. A předpokládejme, že bych žil dalších patnáct let, nebo víc, dokud mi nebude přes osmdesát. Možné by to bylo — zatím mě ještě nic nezabilo." Sípavě se zasmál. „Takže tobě by pak táhlo na padesátku, synu. Nezačal bys být při čekám, až na tebe přijde řada, netrpělivý? Dále předpokládejme, že bych si našel nějakou milenku a ona mi povila syna. Až mně bude osmdesát, jemu začne rašit první vous. Pověz mi, nesledoval bys ho koutkem oka a nepřemýšlel, jestli ti nesebere cenu, po které tak dlouho toužíš? Co myslíš? Odpověz mi po pravdě."
Rhegorios a mladší Maniakes na sebe pohlédli. Ani jeden z nich nenašel odvahu pohlédnout staršímu Maniakesovi do očí. Mladší Maniakes ucítil obavy z toho, co spatřil ve vlastním srdci. Jeho otec měl pravdu: když vykřikl na protest, nehleděl dost daleko kupředu.
Starší Maniakes se znovu dlouze zasmál. „A to je důvod, proč tu já a Symvatios zůstaneme a budeme vám dvěma poskytovat dobré rady, zatímco se budete potýkat s Genesiem."
„Kolik mužů a lodí tady na našem ostrově můžeme získat?" zeptal se ho syn; byl rád, že může změnit téma.
„To si zatím netroufám hádat, alespoň dokud se neproberu záznamy a nezjistím stavy vojenských posádek a počty lodí v přístavu," odvětil starší Maniakes. „Ale obecně si myslím, že na tom budeme asi takhle: získáme dost na to, abychom měli s čím začít, ale málo na to, abychom mohli naše tažení úspěšně dokončit. Pokud se všichni ostatní vojáci a námořníci císařství rozhodnou, že na trůnu chtějí raději Genesia než tebe, jsi mrtvý muž. I my ostatní jsme v tom případě mrtví."
„Podle toho, co nám řekli uprchlí šlechtici, zahyne v tom případě celá říše," řekl mladší Maniakes.
„To se snadno může stát," odvětil jeho otec. „Lidé se často chovají jako hlupáci a kdyby tomu tak nebylo, vypadal by svět úplně jinak - možná by byl dokonce mnohem lepší. Ale Skotos na nás má stejný vliv jako Phos. Občas mě napadá, jestli nemají kacíři vKhatrishi a Thatagushi pravdu, když říkají, že mezi oběma mocnostmi existuje rovnováha. Jak si můžeme být jistí, že Phos nakonec triumfuje?" Pak mávnul rukou, jako by chtěl nepříjemné téma zahnat. „Omlouvám se, že jsem s tím vůbec přišel. Jestli se teď začneme hádat o náboženství, nikdy na Videssos nevytáhneme."
„Nevím, jestli jsou naši generálové a kapitáni lodí hlupáci, ale dokážu jmenovat dva muže, kteří hlupáky určitě nejsou," řekl Rhegorios. „Jsou to Velekrál Sharbaraz a jeho švagr Abivard, vrchní generál makuranské armády."
„To je pravda," řekli oba Maniakesové najednou. Starší pak pokračoval. „A můžeme děkovat jen nekonečné moudrosti Avtokrata Likinia, že jsme Sharbarazovi pomohli zpátky na trůn v Mashizu a dali Abivardovi možnost ukázat, co umí. Teď však ukazuje, umí, ne v boji proti uzurpátorovi makuranského trůnu, ale v boji proti naší říši."
„Ne, ti dva nejsou žádní hlupáci," souhlasil mladí Maniakes. „To znamená jediné: pokud jim máme zabránit, aby zabrali celé naše západní území - nebo dokonce celé císařství Videssos - nesmíme být hlupák; ani my."

II.

Lysia rychle kráčela přes nádvoří, tu zamířila ke dveřím, které vedly do obytných prostor, tu se obracela zpátky k mladšímu Maniakesovi. Nakonec se zastavila před ním a vybuchla. „Chtěla bych jít s tebou.“
Uchopil svou sestřenici za rúku. „To bych si přál i já,“ řekl. „Budeš mi chybět. Budu s láskou vzpomínat na všechno, co jsme za posledních šest let prožili.“
Potřásla hlavou. „Příšerně na svého bratra žárlím, abys věděl.“ Pak zničehonic Maniakese objala. „A mám o tebe větší strach, než dokážu vyslovit. Budu se modlit, aby se ti nic nestalo.“
Maniakes ji k sobě přitiskl. „Myslím, že nám to vyjde,“ řekl. „Máme slušnou šanci na vítězství, jinak bychom se o to ani nepokoušeli.“ Když mluvil, možná poprvé za celou dobu si uvědomil, že k Lysii zdaleka nechová jen příbuzenské city. Zcela bezpochyby si uvědomoval, že v náruči svírá ženu.
Lysiiny oči se mírně rozšířily. Objal ji snad pevněji,
než činil obvykle? Pochyboval o tom. Nebo snad byly její pocity vůči němu stejné jako jeho vůči ní? Nevěděl a ani se neodvažoval ptát. Poznala vůbec Lysia nějakého muže? Vůbec se neodvažoval hádat.
„Kéž Phos dá, aby se vyplnilo, co říkáš,“ řekla roztřeseným hlasem. „Kéž se znovu shledáš se svou nevěstou ve Videssosu, kéž spolu vy dva prožijete mnoho šťastných let.“ Odtáhla se od něj; nad srdcem si rukou nakreslila symbol slunečního boha.
Maniakes její gesto napodobil. „Možná se to vyplní,“ řekl. Pak se zatvářil kysele. „Jestli se hned nevypravím na loď, odplují beze mne.“ Zasmál se, aby ukázal, že to byl vtip. Jeho otec by podpálil každou loď, která by vyplula před příchodem jeho syna.
Lysia přikývla a odvrátila se. Jestli plakala, chtěla to před Maniakesem skrýt. Otočil se, opustil nádvoří a zamířil do dveří, které vedly do guvernérova sídla.
S Rotrudou a Atalarikem už se rozloučil. Nepřekvapilo ho však, když svou milenku i syna uviděl stát ve dveřích. Choval k chlapci velikou náklonnost; zvedl ho k sobě, políbil ho a pak ho zase postavil na zem. Pak objal Rotrudu a zřejmě naposledy ji políbil. Atalarikos je oba ručkama objal kolem nohou. Pokud se odehrávalo další objímání, chtěl se ho účastnit.
„Buď statečný,“ řekla Rotruda. „Buď statečný a budeš v bezpečí. Jestli však budeš příliš myslet na vlastní bezpečí, opustí tě.“
Hovořila nezúčastněným tónem; Maniakese napadlo, zda se v jejích slovech neskrývá nějaké kouzlo. Haložská magie byla tak nenápadná, že Videssiánec, zvyklý na mnohem efektnější magii, si jí vůbec nemusel povšimnout. Tak jako tak však její slova považoval za dobrou radu a také to nahlas řekl.
„I když mě opouštíš, i když jdeš za jinou, přesto ti přeju jen dobré a nechovám k tobě zášť,“ odpověděla. Na někoho haložské krve to byl veliký ústupek.
Přikývl, aby ukázal, že rozumí. „Budeš mi chybět,“ řekl. Pohladil Atalarika po vlasech tmavých, jako byly jeho vlastní, ale rovných, jako byly Rotrudiny. „Oba mi budete chybět. Teď musím jít.“
Rotruda přikývla. Její tvář byla nehybná; haložské ženy považovaly slzy na veřejnosti za projev slabošství, stejně jako jejich mužské protějšky. Bude-li plakat, až bude Maniakes pryč, dozví se o tom jen její polštář.
Maniakes otevřel dveře a zavřel je za sebou. Právě skončila jedna kapitola jeho života. Když učinil první krok směrem k přístavu, otočil na novou stránku a začal psát další kapitolu.
Přístav byl plný lodí. Umol byly přivázány skoro všechny válečné lodě, které se na Kalavrii nacházely. Jen několik galér zůstalo na severu jako obrana proti pirátským nájezdům z Khatrishe, Thatagushe, Agderu nebo dokonce vzdáleného Halogalandu. Vzhledem k tomu, že v sázce byl osud císařství, bude se muset Kalavrie na nějaký čas postarat sama o sebe.
Vzhledem ktomu, že přístav byl plný válečných lodí, musely jim rybářské lodě, které zde normálně kotvily, uvolnit místo. Většina z nich byla teď na moři, protože bylo nutné nakrmit nejen obyvatelstvo Kastavaly, ale i příliv vojáků a námořníků, kteří do města dorazili na palubách lodí. Když nastal večer a rybářské lodě se vrátily do přístavu, musely zakotvit podél pláží. Pokud by se v tu chvíli rozpoutala bouře, Kastavala by začala hladovět — a Genesios už by se nemusel obávat vzpoury na východě.
Maniakes kráčel z guvernérovy rezidence k přístavu. Teprve před několika týdny kráčeli on a Rhegorios tou samou cestou, aby se dozvěděli novinky, které přivážela blížící se obchodní loď. Ani se jim nesnilo o tom, že se díky těm novinkám stanou vůdci vzbouřenců.
Lidé na mladšího Maniakese upírali zvědavé pohledy. Už si na to za ta léta zvykl; obyvatelé Kastavaly byli odjakživa zvědaví na to, co dělá guvernérův syn. Ale on už teď nebyl pouhým synem guvernéra ze vzdálené provincie. „Ať žije Avtokrat Maniakes!“ zvolal někdo.
Pokývnul hlavou na výraz poděkování. Pokřik zaznínval znovu a znovu. Moc dobře věděl, že je to předčasné. Avtokratem Videssiánců se stane až poté, co ho
pomaže patriarcha v nejsvětějším Phosově chrámu ve městě Videssos a vloží mu na hlavu korunu. Ale nemělo smysl na to volající upozorňovat. Pokud se nestane Avtokratem, zemře. Neexistovalo nic mezi tím.
V ulicích už nebyly davy námořníků, jak tomu bylo, když Maniakesové povolali do Kalavrie veškerou ozbrojenou moc Kastavaly. Námořníci teď byli připravení na palubách lodí. Pokud vydrží vítr, vyplují dnes. Nic, co je čeká, nebude snadné. Mladší Maniakes věděl, že nejlepší je vždy předpokládat tu nejhorší možnou variantu. Tim se člověk vyhne nepříjemným překvapením.
Dnes poprvé za posledních pět let z přístavu zmizelo kopí s Hosiovou hlavou naraženou na špici. Maniakes přikázal přenést hlavu na svou vlajkovou loď. Zdaleka ne každý Likinia a jeho klan miloval, ale ve srovnání s tím, kdo je nahradil, byli Likinios i jeho příbuzní doslova všeobecně oblíbení. Maniakes mohl těžit z toho, že se bude prohlašovat za mstitele Likiniova rodu.

Kopl do země. Velekrál Sharbaraz Makuranský vytruboval do světa to samé. Dokonce i Maniakes se navzdory všemu, co věděl, neubránil myšlence, zda ten Videssiánec v císařské róbě, kterému Sharbaraz poskytuje útočiště, nemůže být nějakým zázrakem Likiniův syn Hosios. Za jiných okolností by Maniakes možná uznal Sharbarazova Hosia jako legitimního nástupce, jen aby říši zbavil Genesia. Teď se alespoň díky Phosovi nemusel touto možností zabývat.
Přejmenoval největší válečnou loď flotily na Obnovu, v naději, že právě ji přinese městu Videssos. Ve srovnání s loďmi flotily u ostrova Klíč však byla Obnova jen středně velikou lodí a ve srovnání s loďmi flotily samotného města Videssos vypadala ještě menší. Všichni moc dobře věděli, že jejich tažení skončí porážkou, pokud se k nim nepřipojí císařské námořní síly.
Maniakes takové myšlenky násilím vyhnal z hlavy. Kráčel k Obnově a cestou odpovídal na pozdravy. Kastavalský hierarcha ve velkolepé zlaté róbě s modrým
kruhem, symbolizujícím Phosův sluneční kotouč, stál v doku a hlasitě se modlil, aby dobrý bůh výpravě zajistil v nadcházejícím boji úspěch. Za ním stáli dva nižší klerici v jednodušších šatech s kadidly, jejichž vůně se vznášela ve vzduchu.
„Dobrý den, svatý pane," řekl Maniakes a uklonil se hierarchovi.
„Dobrý den, Vaše Veličenstvo." Duchovní vůdce města byl vyhublý starší muž jménem Gregoras, který díky vyholené hlavě vypadal ještě kostnatěji. Jeho slova byla zdvořilá, ale zaznával z nich nedůvěřivý podtón. Zrovna tak nedůvěřivý byl pohled, který na Maniakese upřel.
Maniakes si povzdechl. Na ten pohled byl od Gregorase zvyklý. Hierarcha měl pochybnosti o jeho vyznání. Starší Maniakes stále ještě uctíval Phose po vaspurakánském způsobu, jinými slovy věřil, že dobrý bůh vytvořil Vaspura, prvního člověka, před všemi ostatními, a že tím pádem by měli být všichni Vaspurakánci jako jeho nástupci považováni za prince mezi lidmi.
Podle Videssiánců to bylo kacířství. Mladší Maniakes byl vychován ve stejné víře jako otec, ale také vyrůstal mezi Videssiánci, kteří byli stejně vášnivě přesvědčeni, že to není pravda, jako byl otec přesvědčen, že to pravda je. Mladší Maniakes si však byl jistý jednou věcí: Pokud chce nosit Avtokratovy rudé boty a vládnout Videssosu, musí o tom, že vyznává správné náboženství, přesvědčit nejen církevní hodnostáře, ale i obyčejné lidi. Nemůže si dovolit, aby ho Genesios osočoval, zeje kacíř.
Vztáhl ruce ke slunci a zarecitoval: „Děkujeme ti, Phosi, pane s velikou a dobrou myslí, z vlastní milosti náš ochránce, že jsi nás ve své dobrotě vystavil zkoušce života."
Gregorias zopakoval základní krédo Phosova kultu. Zopakovali ho také nižší kněží a všichni, kdo slyšeli Maniakesovu modlitbu. To však hierarchovi nezabránilo v dalším podezřívavém pohledu. Vaspurakánci totiž toto krédo recitovali úplně stejně jako ortodoxní videssiánští vyznavači.
Gregoras se však nakonec zjevně rozhodl, že se v tom nebude šťourat. Znovu vztáhl ruce a řekl: „Kéž pán s velikou a dobrou myslí požehná tobě a všem, kteří vyplouvají po tvém boku. Kéž tě na konci cesty čeká vítězství, abys mohl Videssosu navrátit slávu, která mu byla na tak dlouho upřena. Kéž se tak stane.
„Kéž se tak stane," zopakoval Maniakes. „Děkuji vám, svatý pane." Dokonce i tak ortodoxní prelát, jakým byl Gregoras, byl ochoten přejít rozdílnosti v Maniakesově víře, jen aby bylo císařství zbaveno Genesia.
Maniakes po můstku přešel z mola na palubu Obnovy. Z palub všech lodí i ze břehu zazněl jásot. K jásotu se přidali i Kourikos a Triphylles, kteří byli na palubě vlajkové lodi spolu s Maniakesem. Na radu svého otce Maniakes přidělil šlechtice z hlavního města na různé lodi. Vysvětlil jim to tím, že nechce, aby všichni přišli o život při jediném neštěstí, což byla ovšem pravda jen zčásti. Mnohem důležitější bylo, že nechtěl, aby spolu pohromadě kuli pikle.
Nedaleko Maniakese vyčkávavě stál námořník s dlouhou, rovnou, bronzovou trumpetou. Maniakes se rozhlédl po přístavu. Zdálo se, že všechny lodě jsou připraveny. Dal pokyn trubači. Muž se zhluboka nadechl a pozvedl trumpetu ke rtům. Tváře se mu naduly jako křečkovi. Tón, který zadul, znamenal jediné: Vyplouváme.
Námořníci odvázali poutací lana a rychle skočili z mol na paluby lodí. Bocmani výkřikem udali rytmus. Veslaři s mohutnými rameny a svalnatými pažemi povstali z lavic, zabrali a znovu se posadili. Zadní část jejich krátkých kalhot byla zesílena kůží, aby se neprošoupala.
Obnova vyplula z doku. Začala se mírně kymácet. Maniakes toho od příjezdu do Kalavrie moc nenaplavil, kymácející se paluba pod nohama ho znervózňovala; připomínala mu zemi, chvějící se při zemětřesení. Ale zemětřesení většinou brzy skončilo, kdežto kymácení nikoliv. Udělal to samé, co dělal na moři vždycky: představoval si, že není na lodi, ale na hřbetě koně.
Díky tomu se mu úspěšně dařilo udržet obsah žaludku uvnitř.
Neurazili ani vzdálenost dostřelu luku od mola, když se k zábradlí vrhl jeden námořník, naklonil se přes ně a začal dávit. Jeho kamarádi si z něj utahovali. Když námořník zvedl hlavu, řekl: „Tak a mám to za sebou. Teď, dá-li Phos, budu po zbytek cesty v pořádku."
Aby udrželi tempo, začali veslaři zpívat. Maniakes se usmál. Pěšáci při pochodu zpívali o malém ptáčkovi se žlutým zobákem, aby udrželi krok, veslaři, aby udrželi tempo. Napadlo ho, jestli si zpívají i účetní, aby byly jejich součty správné.
Zdálo se, že píseň má tolik slok, kolik má zpěváků. Veslařská verze písně měla spoustu slok, které Maniakes dosud neslyšel. Na rozdíl od písně pěšáků v nich ptáček dělal spoustu velmi slaných věcí.
Při pohledu na Komika Maniakes usoudil, že účetní si při práci nezpívají o malém ptáčkovi, když škrábají pery po pergamenu. Strážce pokladu zjevně nikdy podobnou píseň neslyšel. Obličej měl skoro stejně zelený, jako byl obličej námořníka, který se před chvíli vyzvracel přes zábradlí Obnovy.
Došel ke Komikovi a řekl: „Muži mají dnes dobrou náladu, nemyslíte, vzácný pane?"
„Ehm, ano, Vaše Veličenstvo," odvětil strážce pokladu tak statečně, jak jen dokázal. Byl to zakřiknutý drobný mužík a

hlasitá, lechtivá slova odrhovačky ho doslova srážela na zem. „Mimořádně, ehm, skvělou.“
Jeho úsilí ukázat nadšení způsobilo, že se Maniakes zastyděl a přestal si z něj utahovat. Otočil se směrem k přídi. Vítr vál ze západu a odvíval mu vlasy z čela. „Jejich nálada nebude tak dobrá, pokud celou cestu do Opsikionu povane vítr proti nám. V takovém případě by nás čekala těžká cesta přes otevřené moře.
„Ale dopluli bychom tam, ne?“ Komikův hlas zněl nervózně.
„Ach ano,“ odvětil Maniakes. „Dokonce i—“ odmlčel se. To ví dokonce i trouba jako jsem já, chtěl říct. Kourikos ostře vydechl. Možná nevěděl nic o námořnictví, ale nečinilo mu potíže domyslet si slova, která
Maniakes spolkl. Maniakes hněvající se sám na sebe se ohlédl zpátky ke Kalavrii.
Přístav a město už skoro nebyly vidět a do výše čněla jen guvernérova rezidence na kopci. Maniakes začal mane přemýšlet, proč tomu tak je. Možná, jestli dobude město, zeptá se na důvod mágů na Čarodějnické Koleji. Ne pokud dobudu město, opravil se, až ho dobudu.
Nad Maniakesovou hlavou se ve větru třepotala a nadouvala plachta. Vítr vál ze západu na jih a nutil flotilu křižovat proti němu. Maniakes si dosud pleskání plachty nevšiml. Jediné, co ho zajímalo, byla tmavozelená čára, která oddělovala oblohu od moře na západě: kopce nad Opsikionem.
Stejně jako Kalavrie zmizela za horizontem, teď se nad ním objevila pevnina. První, co Maniakes spatřil ze samotného Opsikionu, byly kopule chrámů zářící na slunci. Tato záře příchozím námořníkům sdělovala, že se blíží k městu videssiánského císařství.
Ve srovnám s městem Videssos vypadal Opsikion chudě. Ve srovnání s Kastavalou to byla metropole. Na rozdíl od Kastavaly byl Opsikion obehnaný mohutnou kamennou hradbou. Před sto padesáti lety bylo město ohrožováno divokými khamorthskými jezdci. Proto města ve zdejším kraji potřebovala hradby.
V současnosti se z Khamorťanů vytvořily tři víceméně samostatné národy: Khatrish, ležící nejblíže Opsikionu, jejíž obyvatelé byli chováním Videssiáncům nejvíce podobní. Thatagush, severně od Khatrishe, jehož hranice s videssiánskými nesousedily. A nakonec Kubrat, rozkládající se jižně od Astrisu a sousedící s Videssiánským mořem. Kubraté byli nesmírně stateční válečníci a byli nebezpečně blízko samotnému městu Videssos.
Maniakes pozoroval shon v přístavu Opsikionu, který nastal v okamžiku, kdy hlídky zpozorovaly blížící se flotilu. Všechny lodě z Kalavrie pluly pod videssiánskou zástavou, zlatým slunečním kotoučem na modrém pozadí, ale i tak nebylo divu, že opsikionští
námořníci a vojáci vyhlásili poplach. Za prvé piráti mohli plout pod videssiánskou vlajkou, aby se dostali co nejblíž ke kořisti. Za druhé videssiánská zástava nemusela nutně znamenat, že blížící se flotila má přátelské úmysly. Pokud je opsikionská flotila věrná Genesiovi, pak jsou Maniakesovy galéry a transportní lodě všechno, jen ne přátelské.
Kapitán Obnovy byl muž ve středním věku jménem Thraks. Při pohledu na poplach ve městě zneklidněl. Už v mládí Zešedivěl a slunce šeď jeho vlasů vybělilo do zářící stříbrné, zatímco jeho kůže byla opálená dohněda. Přistoupil k Maniakesovi a zeptal se. „Vaše Veličenstvo, máme sklonit stěžeň a připravit se k boji? Máme dát signál zbytku flotily, aby učinila to samé?“ Jako velitel vlajkové lodi byl vlastně admirálem Maniakesových sil.
Maniakes jeho návrh zvážil, a pak zavrtěl hlavou. Ukázal k přístavu. „Nezdá se, že by se proti nám chystali vrhnout vše, co mají.“ Ve skutečnosti na moře vyplouvalo jen několik menších lodí. „Dejte signál našim lodím, ať jsou připraveny skasat plachty a snížit stěžně, ale ať nic nepodnikají, dokud k tomu nevydám příkaz, nebo dokud nebude Obnova napadena. Co se nás týká, vyrazíme vpřed a pokusíme se vyjednávat. Ukažte jim búý štít míru.“
„Ano, Vaše Veličenstvo.“ Thraks nevypadal z Maniakesova příkazu zrovna šťastně, ale otočil se a hlasitě ho předal dál posádce.
Obnova se pomalu sunula šedozelenými vodami kupředu. Malé lodi z Opsikionu se přiblížily překvapivě rychle. Z paluby jedné z nich zaznělo zvolání: „Kdo připlouvá k Opsikionu s takovou flotilou a za jakým účelem?“
Maniakes si pospíšil na příď. Postavil se vedle štítu míru a z rukou si před ústy vytvořil improvizovanou hlásnou troubu. „Já přicházím, Maniakes, syn Maniakese, Avtokrat Videssiánců, za účelem svržení vražedné, nechutné a krvežíznivé zrůdy jménem Genesios. Chci uzurpátora svrhnout z trůnu, na který usedl za cenu mnoha povražděných nevinných.“ Tak. A bylo
to venku. Pokud se představitelé Opsikionu dosud nedozvěděli o vzpouře na Kalavrii, nyní se to rychle změnilo. „S kým mluvím?“ dodal ještě Maniakes.
Po několik minut se z žádné z lodí neozvala odpověď. Pak na příď jedné z nich vystoupil muž v zářící kroužkové zbroji. Nosit zbroj na moři byla riskantní záležitost: pokud v ní člověk spadl přes palubu, utopil se. „Jsem Domentziolos, zdejší tourmarkhos,“ řekl ten chlapík.
Velitel posádky, pomyslel si Maniakes. Když se objevila flotila, musel být zřejmě v přístavu. „Co říkáš na mé prohlášení, Domentziole?“ dožadoval se Maniakes.
„Ať žije jeho Velkolepost, Avtokrat Maniakes!“ vykřikl Domentziolos ze všech sil. Muži na jeho lodi začali jásat. Jásot zazněl i z palub ostatních malých lodí, které připluly k flotile a v okamžení se k němu připojila i posádka Obnovy.
Maniakese zaplavila vlna úlevy, pod kterou se mu málem roztřásla kolena. Případný boj o Opsikion by ho zruinoval, i kdyby zvítězil: kdyby došlo k boji, Genesiovi věrní by věděli, že Maniakes je zranitelný. A to by se mu mohlo krutě vymstít. Pokud se k němu na druhou stranu v boji proti Genesiovi připojí...
„Považujte náš přístav a naše město za své,“ řekl Domentziolos. „Zaslechli jsme zvěsti, že tento den možná přijde, ale nevěděli jsme, nakolik jim máme věřit. Díky pánu s velikou a dobrou myslí, že se ukázaly pravdivé.“
Maniakes nechtěl, aby kdokoli slyšel nějaké zvěsti. Předpokládal, že rybáři, vyplouvající z Kastavaly nebo ostatních kalavrianských měst, se na moři setkali se svými protějšky z Opsikionu. Nemohli mlčet, ne když měli takové novinky. Ale pokud se o povstání dozvěděli v Opsikionu, existovala slušná šance, že se podobné zvěsti donesly až do města Videssos ke Genesiovým uším.

„Přivítá nás hypasteos města stejně jako ty, šlechetný Domentziole?“ zeptal se Maniakes. Civilní představitelé stáli v úřednické hierarchii výš než vojáci, v neposlední řadě proto, aby ztížili případné povstání provinčních vojenských velitelů. Když Likinios vyslal staršího Maniakese, generála jako guvernéra na Kalavrii, učinil sice výjimku, ale Kalavrie byla daleko od srdce císařství a byla cílem častých pirátských útoků: dělit autoritu na takovém místě by bylo nebezpečné. Za obvyklých okolností se žádný Avtokrat nemusel bát povstání zrovna na Kalavrii. I kdyby byli Likinios nebo Hosios zrovna naživu, Maniakesové by dožili své dny na ostrově.
„Starý Samosates? ten je na palubě tamhleté lodi a div si nevyřve hlasivky, jak vám provolává slávu,“ odvětil Domentziolos a ukázal. Jeho loď byla natolik blízko Obnově, že Maniakes viděl, jak se na jeho tváři objevil žraločí úšklebek. „Kromě toho, kdyby nebyl pro vás, Vaše Veličenstvo, hoši a já bychom to zařídili.“
Za normálních okolností by místního vojenského velitele ani nenapadlo mluvit o svržení správce města jmenovaného císařem. Občanská válka však měnila všechna pravidla. Maniakes nebyl šokován, jak by byl v časech míru. Byl potěšen.
„Skvělé, šlechetný Domentziole,“ řekl. Netušil, zda má Domentziolos právo být nazýván šlechetným a bylo mu to jedno. Pokud důstojník nebyl šlechticem, ale prokáže se v nadcházejícím boji jako schopný muž, zaslouží si titul, kterým ho Maniakes oslovoval už teď. „Naše pěchota a jízda se tu vylodí a potáhne proti Genesiovi po souši, zatímco flotila, ke které se přpojí všechny vaše lodi, obepluje mys a zamíří k ostrovu Klíč,“ pokračoval Maniakes.
Cekal na Domentziolovu reakci. Pokud by kapitán zaváhal, bylo by zřejmé, že nechce Opsikion vydat Maniakesovým mužům. Mohl by se dokonce odhodlat kboji nebo přinejmenším zdržovat vstup Maniakesových sil do města a nebo jeho vojáky přinutit, aby se utábořili venku.
On však místo toho řekl: „Pri dobrém Bohu, Vaše Veličenstvo, vrhněte se na uzurpátora všemi možnými způsoby. Tolikrát jsem se modlil, aby proti němu konečně někdo povstal. Pokud si to budete přát, s radostí se k vám přidají stovky našich mužů.“
„Já povedu flotilu,“ odpověděl Maniakes. „Pěšímu vojsku bude velet můj bratranec Rhegorios.“
Domentziolos se znovu usmál. „Kdo by si to byl pomyslel, že člověk vaspurakánské krve dá přednost cestě po moři? Ale máte pravdu, Vaše Veličenstvo; rozhodující bitva se odehraje právě na moři.“
„To je přesně můj názor.“ Maniakes se otočil k druhé lodi. „Vznešený Samosate!“
Na příď veslice vystoupil plešatý muž, prošedivělý jako Maniakesův otec. „Ano, Vaše Veličenstvo?“ zavolal. „Čím vám mohu posloužit?“ Když mluvil, šišlal; zřejmě už mu nezbylo mnoho zubů.
„Tím, že mi vydáte vaše město a veškeré jeho zásoby,“ odpověděl Maniakes. „Protože jste mne nazval svým suverénem, nemůžete proti tomu nic namítat.“
Samosates by mohl namítat ledacos a Maniakes to moc dobře věděl. Odmítavý, nebo i jen váhavý hypasteos, by mohl výpravu řádně ztížit. Opsikionští úředníci by mu mohli házet klacky pod nohy. Rozlišit neochotu od neschopnosti bylo vždycky velice těžké.
Ale Samosates doslova hořel nadšením. „Město a všechno vněm je vaše,“ vykřikl. „Ať Genesiovi zpráchniví všechny kosti v těle! Do ledu suzurpátorem! Kéž se jeho hlava plná myšlenek na krev ocitne naražená na kůlu.“ Hypasteos se Maniakesovi uklonil. „Jsem váš člověk.“
Rozhodně byl. Poté, co se veřejně zřekl Genesia, by se od současného Avtokrata sedícího na trůně ve městě Videssos nemohl nadát ničeho menšího než popravčího špalku. Zvolil si a dal to jasně najevo. Na úředníka byl hotovým zázrakem rozhodnosti.
Maniakes se obrátil k Thraxovi. „Dejte signál flotile, že přistaneme v opsikionském přístavu.“
„Ano, Vaše Veličenstvo,“ odvětil Thrax a dal příkaz trubačovi. Přes vodu zazněly tóny trubky. Trubači na nejbližších lodích je zachytili a zopakovali, takže se zpráva postupně předávala dál a dál. Thrax vyslovil ještě dvě další slova a trubač vyslal přes vodu i je: „Zachovávat opatrnost.“
„Výtečně.“ Maniakes popleskal Thraxe po zádech.
„Jestli mají v plánu něco nekalého —“ zavrtěl hlavou. „Člověk v našem povolání nezestárne, když bude každému věřit na slovo.“
Ale Opsikiánci vypadali stejně potěšené jako Domentziolos a Samosates. S radostí přivítali Maniakese i jeho námořníky a vojáky. Hospodští pochopitelně otevřeli dveře hostinců dokořán a v ulicích se objevily prostitutky ve svých nejvyzývavějších šatech: cítily možnost profitu. Ale tesaři, kameníci, farmáři a rybáři nově příchozí hlasitě vítali ajeden přes druhého jim kupovali sklenice vína a nabízeli chléb a sůl.
Maniakesovi to napovědělo jednu věc: Genesia každý nenáviděl. Kdyby vládce hlavního města všichni obdivovali, musel by si svou cestu do města probojovat. Kdyby city vůči Genesiovi byly smíšené, možná by mohl vstoupit do Opsikionu bez boje, ale domy a obchody by před jeho muži zůstaly zavřené. Za současného stavu věcí se mohl bát jen toho, že se tu jeho mužům natolik zalíbí, že nebudou chtít odejít.
Samosates ubytoval jeho, Rhegoria a šlechtice z hlavního města ve svém vlastním sídle v centru nedaleko Phosova chrámu. Červeně omítnutá budova přechovávala ve svém nitru několik stovek záznamů o Opsikionu; služebníci z ložnic spěšně vynášeli dřevěné krabice napěchované starými svitky, aby udělali místo pro vzácné hosty. To na Maniakese učinilo veliký dojem; s Rhegoriem po boku a urozenými pány z Videssosu vypadal jejich průvod opravdu impozantně.
K večeři se podával tuňák, olihně a slávky, podobné jídlo jako v Kastavale. Víno tu měli lepší. Když si Samosates povšiml, že Maniakesovi chutná, zajistil, aby služebníci budoucímu císaři neustále dolévali pohár. Když služebníci odklidili prázdné tácy, hypasteos se otázal. „Jak dlouho zůstanete v Opsikionu, Vaše Veličenstvo?“
Maniakes měl sice špičku, ale nevypil toho tolik, aby se mu zakalil rozum. „Několik dní, abych zformoval své pozemní síly před cestou na západ a abych připojil vaše lodi ke své flotile,“ odvětil. „Ale kolik dní přesně se tu zdržím, to zatím nevím.“ A i kdyby to věděl, Samosatovi by to neřekl. Čím méně lidí znalo jeho plány, tím

menší byla pravděpodobnost, že se ty plány donesou Genesiovi.
„Je mi to docela jasné, Vaše Veličenstvo," odvětil však Samosates. „Jenom mě napadlo, že když se pověst o vašem povstání, kéž mu Phos zajistí úspěch, donesla sem k nám, mohla se stejně dobře donést i do města Videssos. Proto byste měl během vašeho zdejšího pobytu dbát na svou bezpečnost."
„Myslíte, že proti mě Genesios takhle brzy vyšle vrahy?" zeptal se Maniakes; i on si dělal starosti s pověstmi, které mohly prosáknout na západ od Opsikionu.
„Proti pouhým vrahům by Vaše Veličenstvo jistě ochránila vaše vlastní síla a statečnost," řekl Samosates. Maniakes věděl, že je to jen zdvořilý nesmysl a přemýšlel, jestli to tak hypasteos myslel. Zjevně ano, protože Samosates pokračoval. „Nemyslel jsem ani tak nože v noci, jako spíš temná kouzla z dah. Přivedl jste si s sebou schopné mágy, aby vás zaštítili proti podobnému nebezpečí?"
„Přivedl jsem si jich několik z Kastavaly, jsou to ti nejlepší, kteří se nacházejí na ostrově Kalavrie," odpověděl Maniakes. Věděl, že jeho hlas musí znít zneklidněně; proti nejlepším mágům města Videssos byli jeho vlastní čarodějové jako měďáky ve srovnání se zlaťáky. „Nepředpokládal jsem však nutnost čarodějné ochrany, dokud nedosáhneme ostrova Klíč." Obrátil se ke šlechticům uprchlým z hlavního města. „Co na to říkáte, ušlechtilí a vznešení pánové? Má Genesios k dispozici silné a mocné čaroděje, kteří konají dle jeho vůle?"
„Obávám se, že ano, Vaše Veličenstvo," odvětil Triphylles. „Zrovna minulé jaro zemřel mistr razič mincí na podivnou chorobu, která způsobila, že během čtrnácti dnů se změnil z tlustého muže na hotového kostlivce. Jen pár dnů před tím, než onemocněl, nazval Genesia krvežíznivým hlupákem mimo mincovnu. Někdo ho musel zaslechnout a donést to tyranovi."
„Pak tedy má přinejmenším jednoho mága," souhlasil Maniakes. „Vzácný Samosate, jací čarodějové žijí zde v Opsikionu?"
„Náš nejlepší mág si říká Alvinos, protože se bojí, že jeho skutečné jméno by znělo nelibě ve videssiánských uších," odvětil hypasteos. „Při narození však dostal jméno Bagdasares."
„Vaspurakánec, díky bohu!" prohlásil Maniakes šťastně. „Nechte pro něj okamžitě poslat."
Samosates přivolal sluhu. Sdělil mu příkaz a muž odspěchal. Maniakes si čekám na příchod čaroděje krátil usrkáváním vína. Šlechtici z města Videssos rozmlouvali se Samosatem. Snažili se jednat, jako by ho považovali za sobě rovného, ale nijak přesvědčivě se jim to nedařilo. Lepší než kdyby nepředstírali vůbec nic, pomyslel si Maniakes.
Asi za půl hodiny se služebník vrátil s Bagdasarem, který si říkal Alvinos. Podle hranatých rysů a podsadité postavy bylo na první pohled jasné, že mu v žilách koluje vaspurakánská krev. Byl mladší než Maniakes očekával, možná dokonce mladší než Maniakes sám.
„Vaše Veličenstvo!" vykřikl a v rituálním pozdravu se vrhl na zem. Když vstal, rychle řekl několik vět v hrdelní vaspurakánštině.
Maniakes se cítil zahanbený. „Pomaleji, prosím," řekl a jeho vlastní slova v rodné řeči se zadrhávala. „Obávám se, že nejsem na tento jazyk zvyklý. Otec a matka jím hovořili, jen když chtěli, abych nerozuměl co říkají. Když má matka zemřela, otec hovořil svým rodným jazykem jen zřídka. Videssiánštině rozumím mnohem lépe."
Bagdasares pokrčil rameny. Vrátil se k jazyku císařství. „Mé děti na tom budou stejně, Vaše Veličenstvo. Jsme jen malá kapka inkoustu a Videssos je veliké vědro vody. Ale při Phosovi, který vytvořil prvního z princů teď se zdá, že vy chcete, aby celé císařství získalo barvu toho inkoustu."
Šlechtici z hlavního města si začali tiše pro sebe něco mumlat a Samosates nervózně zabubnoval prsty na vyleštěnou dubovou desku stolu. V této síni se takhle otevřeně rouhal jen málokdo. Všechny oči se otočily k Maniakesovi, všechny uši se našpicovaly, aby vyslechly odpověď. Kdyby se začal rouhat i on, stálo by ho to podporu - ne podporu šlechticů, kteří už zašli příliš daleko, aby se mohli vrátit zpátky, ale podporu prostých zbožných lidí, ke kterým se zpráva o tom, jak odpoví, jistě brzy dostane.
Proto Bagdasarovi odpověděl takto: „Obávám se, že ze mě už většina inkoustové barvy vyprchala. To, co Videssiánci nazývají ortodoxním vyznáním, mi docela dobře vyhovuje."
Napadlo ho, zda se od něj čaroděj neodvrátí za to, že opustil vyznání svých předků. Ale Bagdasares znovu pokrčil rameny. „Znám mnoho takových z našeho národa, kteří sdílejí váš pohled na věc. Někteří z nich jsou dobří lidé, jiní špatní, což se dá říct o libovolném národě. Nevyčítám jim ani vám váš postoj."
„Výborně," řekl Maniakes s upřímnou úlevou. Až později ho napadlo, proč by měl jeho jako Avtokrata zajímat čarodějův názor. Nebyl zvyklý být Avtokratem, zatím ještě ne. „Teď k práci," prohlásil. „Dokážeš mě ochránit proti kouzlům, která na mě mohou vrhat Genesiovi mágové z města Videssos?"
„Myslím, že ano, Vaše Veličenstvo," odpověděl Bagdasares. „V hlavním městě jsou určitě silnější mágové, než jsem já, ale já jsem mnohem blíž u vás, což hraje v thaumaturgických bojích velikou roli."
„Ty jsi v těchto záležitostech expert," řekl Maniakes. „Jak jistě víš, vojáci mají s magií jen málo společného."
„A je ktomu dobrý důvod," řekl čaroděj. „Stres a emoce na bojišti způsobují, že kouzla jsou natolik nespolehlivá, že ani nestojí za to je používat. Naneštěstí je však magie velmi užitečná jako nástroj vrahů." Mírně samolibě se usmál; jen málokdo zcela postrádá marnivost a ještě méně je těch, kteří mají tolik sebekontroly, aby ji nedali najevo. „A právě proto si žádáte mé služby."
„Přesně tak," řekl Maniakes. „Teď půjdu do své ložnice. Šel bys laskavě se mnou a udělal vše, co je v tvých silách, abys ji zabezpečil proti Genesiovým čarodějníkům?"
„Samozřejmě, Vaše Veličenstvo, ale nejprve mne na okamžik omluvte." Bagdasares na chvilku odběhl. Vrátil se s bytelnou dřevěnou skříňkou s mosazným kováním. Ukázal na ni a řekl: „Teď jsem připraven připojit se kvaši věci, Veličenstvo. Stejně jako zbrojíř nemůže kovat čepele bez kladiva a kovadliny, nemůže ani čaroděj kouzlit bez svých nástrojů."

„Jak už jsem řekl, spoléhám na tvé znalosti," řekl Maniakes a kývl na Samosata. „Byl by některý z tvých služebníků tak laskavý a ukázal mi mou komnatu?"
V hlavním městě by tuto komnatu považovali za chudou; měla postel, stůl, židle, nočník a skříň plnou zásuvek, ale žádnou výzdobu s výjimkou Phosovy ikony. Na Opsikion to byla bohatě vybavená místnost.
Bagdasares se při spatření ikony rozzářil. „Ochrana dobrého boha způsobí, že má kouzla budou účinnější," řekl, „i když ten obraz je nepochybně prací videssiánského kacíře."
S mírným úsměvem pokradmu pohlédl na Maniakese, aby odhadl jeho reakci. Maniakes byl přesvědčen, že ho čaroděj zkouší, a proto zachoval klid. Bagdasares se zasmál a pak si důkladně prohlédl komnatu, přičemž si pro sebe něco mumlal, občas ve videssiánštině, častěji ve vaspurakánštině.
Konečně, jako by si vzpomněl na svého klienta a na to, že ten klient je kandidátem na císařský trůn, a proto si zaslouží vědět, co se děje. „Vaše Výsosti, tuto místnost bude snadné zapečetit. Jsou tu jen jedny dveře, jedno okno, dvě myší díry, které jsem našel a jedna malá díra ve střeše, která nejspíš vznikla díky rozbité tašce. Čarodějnická pečeť způsobí, že sem nic nedokáže proniknout. Jistě, mágové z hlavního města se mohou pokusit shodit vám na hlavu celou tuhle budovu, ale pochybuji, že by na takovou vzdálenost uspěli, i když se možná mýlím."
Maniakes by si byl přál, aby čaroděj to poslední vůbec nedodával. Bagdasares kráčel po ložnici sem a tam, nemelodicky si hvízdal mezi zuby a pustil se do práce. Začal u okna. Ze své skříňky vyndal něco, co Maniakesovi připadalo jako obyčejné klubko motouzu. Nožem z něj uřízl dva kusy, jeden natáhl přes okenní rám ze strany na stranu, druhý seshora dolů. Když na ně ukázal prstem a pronesl vznešenou vaspurakánskou frázi, oba kousky motouzu zůstaly na místě, aniž by je přidržovaly hřebíky nebo spony.
Pak Bagdasares zamumlal kouzlo, tentokrát videssiánsky. Vertikální struna se rozzářila zlatavým plamenem, horizontální zazářila modře. Obě záře byly tak jasné, že Maniakes na chvíli zavřel oči a odvrátil hlavu. Když znovu pohlédl k oknu, obě struny zmizely.
„Excelentní!" prohlásil Bagdasares samolibě. „Toto okno je teď dobře zabezpečené proti nevítaným návštěvám ať už magického nebo hmotného původu. Dovnitř se nedostane nic než ranní větřík."
„To je přesně to, co chci," řekl Maniakes.
Bagdasares stejným způsobem ošetřil obě myší díry. Pak se na Maniakese usmál a ukázal bělostné zuby uprostřed hustého černého plnovousu. „Místnost teď bude na nějakou dobu dokonale chráněná před hmyzem, Vaše Veličenstvo - aby se nějaký hmyz dostal dovnitř, byla by k tomu nutná magie. Tohle je sice docela namáhavý způsob, jak místnost zabezpečit před různou havětí, aleje velmi účinný."
Rukávem róby si otřel pot z čela. Každé kouzlo bylo velmi namáhavé; kdyby byla magie jednodušší, císařství Videssos by se vyvíjelo úplně odlišně, protože všechna řemesla včetně farmářem akovářství by se dala provádět pomocí kouzel. Ale čarodějný talent byl velmi vzácný a magie byla omezená duševní a fyzickou silou svého nositele.
Bagdasares vystoupil na židli a zapečetil díru ve střeše. „Bude-li pršet, Vaše Veličenstvo, řekl bych, že tudy dovnitř prosakovat nebude, ale neodvážil bych se na to přísahat," řekl. „Dám ale krk na to, že nic horšího než déšť se sem tudy nedostane."
„Velmi dobře," řekl Maniakes. „Vždycky mě těšilo pozorovat při práci mistra svého řemesla, ať už je to řemeslo jakékoliv. Dovednosti a znalosti jsou v našem světě velice vzácné."
„To je svatá pravda, Vaše Veličenstvo, a děkuji vám za kompliment." Bagdasares sestoupil z židle a obrátil se ke dveřím. Zamnul si bradu. „Tady problém neni tak jednoduchý jako u oken a náhodných děr. Vy musíte být schopen chodit dovnitř i ven, stejně tak vaši přátelé a také služebnictvo." Počkal, až Maniakes přikývl a pak pokračoval. „Současně však musíme zabránit vstupu zlých sil dovnitř. Složitý problém, souhlasíte?"
Nečekal, zda Maniakes bude souhlasit nebo ne. Vydal se ke dveřím. Tentokrát umístil před dveře dva provázky a další tři pověsil seshora dolů. Jeho první zaklínání připadalo Maniakesovi identické s tím, které použil předtím. Horní horizontální provázek zazářil modře. Prostřední vertikální provázek zazářil zlatě.
„To bylo pečetící kouzlo," řekl Bagdasares. „Teď je potřeba ho upravit. Jedná se o kouzlo, které jsem vymyslel sám, abych se pochlubil."
Kouzlo bylo pronášeno v hrdelním vaspurakánském jazyce. Každou chvíli Maniakes zaslechl slovo či frázi, které znal, ale než si uvědomil její význam, zbytek pronášených vět mu unikl. Pak Bagdasares vykřikl vzývám, které často používal i Maniakesův otec: „Jménem Vaspura, prvorozeného mezi lidmi!" Maniakes se usmál, když tuto frázi poznal, ale nechápal, co Bagdasares po dávném předkovi vaspurakánského národa chce.
Až do pronesení této fráze zůstávaly zbylé .kousky provázku v původním stavu. Teď však začaly zářit stejně jako původní dva, ale svým vlastním světlem. Druhý horizontální provázek zářil tmavší, skoro fialovou modří na rozdíl od provázku, který byl očarován ve Videssiánštině. Po obou stranách zlatě zářícího provázku se ostatní dva rozzářily jeden červenou, druhý oranžovou barvou.
„Tak," Bagdasares si zamnul ruce. „Všechno je jak má být, Vaše Veličenstvo. Dovnitř i ven můžete vstupovat vy, vaši přátelé a služebníci, ale nikdo jiný — dovnitř se nedostane ani žádné zlo ani cizí magie, pokud ovšem schopnosti nepřátelských mágů vysoce nepřesahují ty mé."
„Velice ti děkuji," řekl Maniakes; přestože to nemohl vědět jistě, dospěl k závěru, že Bagdasarova moc je úctyhodná. „Poskytneš mi také ochranu pro případ, že nebudu v této komnatě?"
„Zajisté, Vaše Veličenstvo, i když podle mého názoru by Genesiovi mágové nejspíš zaútočili uprostřed noci, když si budou jistí, kde se právě nacházíte. Ale na vašem místě bych se nespoléhal na názor čaroděje, to tedy rozhodně ne."
Bagdasares se zasmál. Pak se chvíli přehraboval ve své skříňce a vytáhl odtamtud amulet - zlatý sluneční disk s paprsky na řetízku modrozlaté barvy. Otočil disk, aby Maniakesovi ukázal červenohnědý kámen zasazený v zadní části.
Hematit, Vaše Veličenstvo, nebo-li krevel, jak se někdy nazývá. Protože je přitahován ke krvi, dokáže přitahovat magii,

která by jinak zasáhla vás. Pokud budete mít pocit, že vás disk začíná pálit na kůži, znamená to, že jste vystaven útoku. Příliš dlouho nevydrží působení silných čar, a proto v takovém případě vyhledejte co nejrychleji pomoc nějakého mága.“
Maniakes sklonil hlavu a nechal Bagdasarese, aby mu řetízek přetáhl přes hlavu. „Čisté zlato, řekl, když ucítil jeho váhu. Čaroděj přikývl. „Vynahradím ti jeho váhu zlatými mincemi a odměním se ti mnohem větší částkou, než si počítáš za své služby,“ slíbil Maniakes.
„S tím si nedělejte starosti,“ opáčil Bagdasares. „Můj honorář zahrnuje i zlato na tomto amuletu.“ V tu chvíli si přitiskl ruku na ústa a vypadal komicky znechucený sám sebou. „To jsem vám neměl říkat, co? Právě jsem se připravil o dost peněz.“
„To už se upřímným lidem stává,“ zasmál se Maniakes. „Ale protože jsi pravý syn Vaspuru, skutečný princ, předpokládám, že budeš mít zisk i tak.“
„To rozhodně ano, Vaše Veličenstvo,“ odvětil Bagdasares. „Navíc v boji proti těm prohnaným nečestným Videssiáncům potřebuje každý Vaspurakánec veškerou pomoc, kterou může dostat.“ Čaroděj byl podle všeho dobře zaopatřený a netrpěl nedostatkem peněz. Zavřel svou dřevěnou skříňku, uklonil se Maniakesovi a opustil komnatu.
O pár minut později zazněl v chodbě Samosatův hlas. „Jste tam, Vaše Veličenstvo?“
„Ano, jsem tady,“ zavolal Maniakes na hypastea. „Co potřebujete?“
„Zrovna mě napadlo, zda byste, dokud jste v Opsikionu nemohl —“ Samosates došel ke dveřím a chtěl projít skrz. Cesta se zdála být volná - Bagdasares před chvilkou odešel - ale Samosates jako by narazil do neviditelné překážky. Mezi dveřmi na okamžik zazářilo jasné světlo. „Co je to?“ vykřikl zmateně a zkusil projít znovu, ovšem bez většího úspěchu.
Maniakes pocítil závan podezření — Bagdasares prohlásil, že zabrání zlu, aby vstoupilo do jeho komnaty a teď se Samosates nemohl dostat dovnitř. Pak si Maniakes vzpomněl, kdo může vstoupit do místnosti -podle mágových vlastních slov on sám, jeho přátelé a služebníci v hypasteově obydlí. Samosates nespadal ani do jedné z těchto skupin.
„Pošlete někoho za Bagdasarem, vznešený pane,“ řekl Maniakes s úsměvem. „Určitě ještě nebude daleko a jeho magie se ukázala být poněkud doslovná.“ Pak hypasteovi vysvětlil, v čem podle něj mág udělal chybu. Samosates v tom však nespatřoval nic vtipného. Maniakes se domníval, že Samosates nespatřuje nic vtipného ve spoustě věcí.
Když se Bagdasares vrátil, smál se. Pronesl přede dveřmi krátké zaříkání, a pak se hypasteovi hluboce uklonil. „Zkuste to teď, vznešený pane,“ řekl. Samosates opatrně vstoupil dovnitř a podařilo se mu to. Bagdasares Maniakesovi zamával a znovu odešel.
„Co jste to říkal, než vás Bagdasarova magie tak krutě přerušila, vzácný pane?“ zeptal se Maniakes tónem tak soucitným, jak jen dokázal.
„Nemám nejmenší představu.“ Samosates stále vypadal pobouřeně. Pak náhle lusknul prsty. „Aha! Už to mám: chtěl jsem se zeptat, jestli budete chtít vykonat přehlídku opsikionské posádky.“
„Myslím, že to nebude nutné, ale děkuji vám za nabídku, odpověděl Maniakes a ze všech sil se snažil zachovat vážnou tvář. Lidé, kteří nebyli zvyklí velet vojákům v bitvě, kladli velký důraz na přehlídky a podobné ceremonie. Maniakes byl toho názoru, že až skutečné střetnutí vojáky vyzkouší, a to mnohem lépe než nějaká přehlídka.
Samosates vypadal zklamaně. Možná toužil vidět všechny vojáky postavené v řadách, v zářiči zbroji. Jestli ano, pak neměl co dělat v tak významném postavení jako hypasteos Opsikionu. Maniakes pokrčil rameny. O administrativní změny se bude starat později, až - pokud - porazí uzurpátora.
Zklamaný Samosates odešel. Když na dveře zaklepal Rhegorios, neměl žádné potíže s průchodem; jak Bagdasares slíbil, kouzlo umožňovalo Maniakesovým společníkům úplný přístup do komnaty. „Jak brzo se dokážeš vydat na pochod, bratrance?“ zeptal se ho Maniakes. „A kolik mužů ze zdejší posádky odvedeš s sebou?“
„No ne!“ Rhegorios se kněmu vzrušeně naklonil. „Ty ale opravdu spěcháš, co?“
„Nechci tu strávit ani minutu navíc,“ přiznal Maniakes. „Čím déle zůstaneme na jednom místě, tím větší příležitost bude mit Genesios, aby naplánoval nějakou špinavost. Kdykoli se mě může pokusit zabít magií nebo nožem vraha. Pohyblivý cíl je těžší zasáhnout. Jak rychle se dokážeme vydat znovu na pochod?“ „Naši muži a koně už jsou všichni na pevnině,“ řekl Rhegorios. „O to už je postaráno. Mysíím, že odsud můžeme odvést další dva tisíce vojáků z místní posádky, aniž bychom Opsikion vystavili velkému nebezpečí, že bude vypleněn nájezdem z Kathrishe. Tohle vseje v pořádku: vlastně by to nemohlo být lepší.“
„Ale?“ zeptal se Maniakes. „Musí tu být nějaké ‚ale', protože jinak bys odpověděl na celou mou otázku a ne jen na její část.“
Rhegorios si povzdechl. „Ať se Phos slituje nad prvním člověkem, který se před tebou pokusí něco utajit až usedneš na trůn — ty mu to dáš pěkně sežrat. Mužů
a koní máme dostatek, ale máme málo zásobovacích vozů. Opsikiánci sice mají dostatek vozů pro své vlastní účely, ale zdaleka ne tolik, aby to stačilo na zásoby pro naše voje a na cestu k Videssosu.“
„Zatraceně,“ zamumlal Maniakes. Každý, kdo někdy sloužil jako voják, tak dobře věděl, jak nesmírně důležité jsou zásoby jídla, výstroje a zbraní. Ten, kdo se o tyto věci nestaral, brzy zjistil, že jeho armáda je neschopná boje a má podrytou morálku.
„Zatím jsem ještě neprozkoumal celé město, abych zjistil, co můžeme zabavit obchodníkům a tak,“ řekl Rhegorios. „Chtěl jsem se o tom nejprve s tebou poradit, než začnu, protože to vzbudí vlnu nevole.“
„Udělej to v každém případě,“ řekl Maniakes. „Nahradíme jim jejich ztráty jak jen budeme moci. Pokud prohrajeme válku, bude to stejně jedno. Pokud vyhrajeme, nespokojence to ukonejší.“
„Ano. Když to stavíš takhle, dává to smysl.“ Rhegorios se podrbal na hlavě. „Začínám pochybovat, jestli jsem dostatečně drsný, aby ze mě byl dobrý velitel.“

Maniakes ho poplácal po rameni. „Vedeš si dobře," řekl. „Máš přesně ten zápal, který je pro tuhle práci potřeba. Víš, jak zařídit to, co je potřeba udělat. A zanedlouho získáš zkušenosti, které ti zatím chybí." Maniakes byl jen o několik let starší než jeho bratranec, ale měl mnohem více zkušeností jako velitel. Cítil se jako nějaký starý voják z otcovy generace, který povzbuzuje rekruta, kterému ještě ani nevyrašil první vous.
„Udělám vše, abych tě nezklamal," řekl Rhegorios a odspěchal. Podivná iluze k Maniakesově úlevě odešla s ním. Vydal se do přístavu, aby si promluvil s Domentziolem. Velitele opsikionské skupiny nalezl zabraného do rozhovoru s Thraxem, velitelem námořní flotily. Když se knim přiblížil, zaslechl, jak Domentziolos zrovna říká: „Zvěst o vašem povstání už se musela dostat i do města Videssos — Genesios možná není dobrý vládce, ale je dokonalý vyzvědač. Takže —" Jeho prst se zabodl do mapy „— musíme očekávat, že nedlouho poté, co obeplujeme mys a zamíříme na severozápad k hlavnímu městu, dojde k boji s flotilou z Klíče."
„Ano, nejspíš máš pravdu," odvětil Thrax a pak vzhlédl a spatřil Maniakese. Vyskočil na nohy a Domentziolos ho napodobil. „Dobrý den, Vaše Veličenstvo."
„Dobrý den," odvětil Maniakes. „Takže vy dva si myslíte, že na moři dojde velmi brzy k boji?" Ta představa ho naplňovala obavami. Pokud flotily z Klíče a města Videssos zůstanou věrné Genesiovi, může shromáždit všechny ostatní lodi z císařství, a přesto válku prohraje.
„Nepřekvapilo by mě to," prohlásil Domentziolos. Thrax přikývl a Domentziolos pokračoval. „Samozřejmě to, že velkoadmirál flotily zůstane věrný Genesiovi, ještě neznamená, že uzurpátorovi zůstanou věrní i jeho kapitáni a pokud zůstane věrný i sem tam nějaký kapitán, vůbec to neznamená, že mu věrnost zachová i posádka."
„To mě opravdu uklidnilo," opáčil Maniakes suše, což na Thraxově tváři vyloudilo úsměv. „Doufal jsem, že doplujeme ke Klíči, aniž bychom si museli cestu vybojovat. Bude-li to Phosova vůle, můžeme využít naše uprchlé šlechtice: jejich vliv snad přiměje důstojníky nepřátelské flotily, aby se přidali k nám."
„Ano, to by bylo skvělé," připustil Domentziolos. „Ale nemáme žádnou záruku, že se to podaří."
„No dobrá," připustil Maniakes. „Jakým způsobem tedy můžeme flotilu z Klíče porazit?"
Domentziolos a Thrax pohlédli jeden na druhého. Možná proto, že byl s Maniakesem už od Kalavrie, byl to Thrax, kdo na Maniakesovu otázku odpověděl: „Vaše Veličenstvo, pokud bude tamější flotila v plné síle a zůstane věrná Genesiovi, tak ji neporazíme."
Maniakes zamrkal a pak Thraxe po vojensku pozdravil pravou pěstí položenou na srdce. „Jsem vděčný za tvou upřímnost. Nezapomenu na ni a odměním tě za to. Příliš mnoho Avtokratů selhalo jen proto, že nikdo neměl odvahu sdělit jim jednoduchou, ale bolestnou pravdu. Likinios by byl Avtokratem dodnes, kdyby ho někdo varoval, že je blázen, když přikazuje svým vojákům, aby Přezimovali severně od Astrisu."
Domentziolos znovu pohlédl na Thraxe, a pak s úctou na Maniakese. „Vaše Veličenstvo," řekl, „mohu i já promluvit upřímně?"
„To bys rozhodně měl," odpověděl Maniakes.
„Dobrá tedy," řekl Domentziolos. Ale i po Maniakesově pobídce docela váhal. „Popravdě řečeno, Vaše Veličenstvo, jsem byl odhodlán postavit se za kohokoli, kdo bude mít žaludek na to, aby vytáhl proti Genesiovi, protože jak jasně na nás září jeho odporný obličej z císařských mincí je jasné i to, že vede celé císařství přímo do Skotovy náruče. Ale když vás teď slyším, začínám doufat, že nejste jen někdo, kdo je lepší než Genesios — takových lidí je tolik jako pšeničných zrnek na velikém poli — ale někdo, z koho se může vyklubat vynikající panovník, jestli víte, co tím myslím."
„Kéž Phos dá, aby tomu tak bylo," řekl Maniakes a nad srdcem si nakreslil sluneční symbol dobrého boha.
„Skutečně se budete muset stát skvělým panovníkem," řekl Thrax, „protože pokud jím nebudete, velekrál Sharbaraz vám sebere pod rukama celý Videssos."
„Já vím," odpověděl Maniakes. „Vím to až moc dobře. Sharbaraz byl vynikající vládce už před šesti lety, když jsme mu s otcem pomáhali zpátky na trůn. Od té doby ještě vyrostl. Doufám, že já jsem vyrostl také."
„Kéž Phos dá, že je to tak," zamumlal Domentziolos.
„Nejhorší je, že teď se nemohu zabývat Sharbarazem," řekl Maniakes. „Dokud je mezi námi Genesios, já avelekrál na sebe asi přímo nenarazíme." Zavrtěl hlavou. „Je zajímavé pomýšlet na Genesia jako na Sharbarazův nárazník proti mně, ale přesně tak zatím funguje... mimo jiné."
Rozvázal kožený měšec, který nosil u pasu a chvilku se v něm přehraboval, dokud nenalezl zlatou minci s vyobrazeným Genesia. Současný vládce Videssosu
měl trojúhelníkovou tvář s širokým nosem a úzkou bradou, dlouhým nosem a úzkým knírem. Aspoň to tvrdila mince; Maniakes se s originálem, který zobrazovala, nikdy nesetkal. Ale byl ochoten věřit, že na minci je přesný portrét Genesia; rozhodně se nepodobal obrazům vyraženým na zlaté mince za vlády Likinia.
„Není až tak ošklivý," řekl Maniakes a vrátil minci zpátky do váčku. „Alespoň ne zvenku. Kdyby jen měl v hlavě aspoň trochu rozumu." Povzdechl si. „Ale to on nemá. Vládne pomocí zvědů a vražd, ničeho jiného, a to nestačí. Lidé se ho bojí, ale také ho nenávidí a vždy se budou snažit, aby podrývali jeho rozkazy, i když některé z nich budou náhodou správné."
„Už dávno se měl najít někdo, kdo by ho svrhl," zavrčel Thrax.
„Nepochybně," odpověděl Maniakes. „Ale vojáci nebyli jediní, kdo se radovali, že se Likiniova hlava ocitla naražená na kůlu. Likinios uvrhl na sedláky, obchodníky i umělce těžké daně, aby zaplatil svá válečná tažení, takže Genesios získal podporu, které by se mu jinak nedostalo. A pak, když lidé konečně pochopili, jaký je, potlačil prvotní nepokoje s takovou krutostí, že už se později nikdo neodvážil proti němu povstat."
„A navíc všichni vědí, že pokud budou Videssiánci bojovat mezi sebou, jediný, kdo z toho bude mít zisk, bude Sharbaraz," dodal Domentziolos.
Maniakes našpulil rty. „Rád bych tomu věřil a doufám, že je to pravda. Ale víte přece, že v sobě mám vaspurakánskou

krev, a proto se na Videssos dokážu dívat zvenčí a vidím ho takový, jaký je. Nechci nikoho urazit, ale zdá se mi, že velká většina Videssiánců se stará v první řadě sama o sebe a až potom myslí na prospěch císařství.“
„Pán s velikou a dobrou myslí ví, že bych moc rád řekl, jak se mýlíte, Vaše Veličenstvo, ale obávám se, že máte pravdu,“ řekl Thrax. „Občanská válka před stoletím a půl to prokázala: tehdejší císařovně se narodila dvojčata a ani jedno z nich nebylo ochotné přiznat, že je mladší. A když pak oba bratři vyrostli a ani jeden
z nich se nechtěl vzdát práva nosit rudé boty, roztrhli císařství na dvě části.“
„A tím je také málem zničili,“ dodal Maniakes. „Byli natolik zaměstnáni vzájemným bojem, že vyprázdnili pohraniční pevnosti a do našich zemí vpadli Khamorťané. A jak jsem slyšel, ti dva lakotní hlupáci si začali nomády najímat jako žoldnéře, aby posílili své vlastní armády.“
Domentziolos na něj vrhl postranní pohled. „Chcete říct, Vaše Veličenstvo, že Vaspurakánci mezi sebou nebojují? Kdyby tomu tak bylo, tak proč je země princů rozdělena mezi Videssos a Makuran?“
„Není rozdělená,“ opravil ho Thrax. „Díky Genesiově hlouposti ji má dnes Sharbaraz celou.“
„Bojujeme mezi sebou velmi často, klan proti klanu,“ řekl Maniakes. „Tímto způsobem se také často válečníci dostanou z Vaspurakanu do Videssosu: jejich klan prohraje v boji proti rivalům z vedlejšího údolí a všichni musí uprchnout ze svých domovů. Ale válku uvnitř jednoho klanu vídáme jen zřídka.“
Thrax si rukou prohrábl stříbrné vlasy. „Abychom se vrátili kvěci: pokud, až obeplujeme mys, uvidíme na obzoru flotilu z Klíče, jak na nás čeká a pokud zjistíme, že zůstala věrná Genesiovi, co pak? Budeme bojovat dokud všichni nezemřeme nebo se pokusíme uprchnout zpátky do Kalavrie? Jiné dvě možnosti nevidím.“
Maniakes se nervózně kousl do spodního rtu, ale znovu byl rád, že jeho admirál postavil věci do tak jasného světla. „Budeme bojovat,“ řekl nakonec. „Pokud bychom uprchli, nepřítel nás bude pronásledovat a zpustoší celou Kalavrii. A je lepší zemřít v bitvě než nechat se zajmout Genesiem.“
„Ano, vtom máte rozhodně pravdu,“ řekl Domentziolos. „Slyšel jsem, že si poslal pro mistra kata až do vzdáleného Mashizu. Když už nic jiného, je Sharbaraz ochoten poskytnout Genesiovi pomoc.“
„Tato novinka do Kalavrie nedospěla,“ řekl Maniakes ztěžka. ‚A byl bych si přál, aby nedospěla ani sem.“
Maniakes pracoval až do úmoru a připravoval kombinovanou flotilu z Kalavrie a Opsikionu i pozemní armádu, které bude velet Rhegorios, a útok do srdce říše. To, že flotila neměla jistotu úspěchu - a vlastně bylo jisté, že selže, pokud bude čelit plné moci Genesiova námořnictva — ho přimělo pracovat ještě usilovněji, jako by jeho úsilí mohlo nějakým kouzlem změnit porážku ve vítězství.
Během těch pár hodin, kdy se dostal do postele, spal jako zabitý. Mezi Samosatovými služebnými bylo několik mladých a pěkných dívek; některé z nich naznačovaly, že by byly ochotny udělat pro Avtokrata i něco víc, než jen mu měnit povlečení. On však všechny tyto náznaky ignoroval, částečně proto, aby nezranil Kourikovy city, ale zejména proto, že byl příliš unavený.
Po čase služebné přestaly v jeho blízkosti trousit narážky. Všiml si, že si o něm často špitají: jejich mínění o jeho mužnosti zjevně utrpělo trhlinu. Některé muže by to rozhněvalo. Jemu to přišlo k smíchu; ženské tlachy mu nikdy nevadily.
Nedlouho předtím než měla flotila vyplout na jih k mysu, se probudil v naprosté tmě. Rozhlédl se kolem sebe, neboť si byl jistý, že někdo bušil na dveře. „Kdo je tam?“ zavolal a sáhl po meči. Půlnoční návštěvníci jen zřídkakdy přinášeli dobré zprávy.
Nikdo neodpověděl. Maniakes se zamračil. Kdyby mu některý z jeho důstojníků přinášel zprávu o katastrofě, bušil by, dokud by se dveře neotevřely. Na druhou stranu, číhající vrah... zavrtěl hlavou. Vrah by neklepal. Kdo tedy zbývá? Možná služebná, která by se svým přítelkyním ráda pochlubila, že s Avtokratem sdílela lože. Na nic lepšího přijít nedokázal.
Pak se bušení ozvalo znovu. Maniakes rychle otočil hlavu, protože ten zvuk nezazněl ode dveří, ale od okna. Okenice byly otevřené, aby do komnaty mohl vniknout chladný noční vzduch. Kdyby u okna někdo nebo něco stálo, musel by to vidět. Ále Maniakes tam nikoho a nic neviděl.
Naskočila mu husí kůže. Nad srdcem si nakreslil Phosův sluneční symbol a pevně stiskl amulet, který mu dal Bagdasares. Dokázal si domyslet, co je zdrojem toho bušení: nepřátelská magie se pokouší prorazit obranu, kterou kolem něj postavil vaspurakánský mág. A pokud v té obraně nepřítel někde najde slabé místo...
Cítil touhu vyskočit z postele a uprchnout z komnaty. Rozum mu však nepověděl, že by to byla hloupost. Tady se nacházel přímo uprostřed Bagdasarových kouzel. Kdyby opustil jejich ochranu, byl by mnohem zranitelnější. Ale nehybně ležet, zatímco venku číhá nepřítel, pro něj nebylo nijak snadné.
Zaznělo další bušení, tentokrát od stropu. Maniakes si vzpomněl na díru, kterou v něm Bagdasares našel, a doufal, že mu nějaká jiná díra neunikla. Když se nic zvláštního nestalo, usoudil, že Bagdasares byl pozorný.
Než se však mohl uvolnit, vyběhla z jedné z děr ve stěně myš a její drápky při běhu klepaly do dřevěné podlahy. Maniakes úplně zapomněl na myší díry. Vzpomněl si však, že Bagdasares zapečetil i je. Jeho úcta k čaroději vzrostla. Stejně tak vzrostl i jeho strach: nějaká silná magie přinutila myš proběhnout Bagdasarovým pečetícím kouzlem do jeho místnosti.
Postupně z obou myších děr zaznělo bušení. Stejně jako zbytek Maniakesovy komnaty i myší díry se ukázaly být dobře zapečetěny. Maniakes si přitáhl pokrývku a chystal se znovu usnout, protože měl pocit, že Genesiův plán neuspěl.
V tom okamžiku si však uvědomil, jaký osud by Genesiova mága čekal, kdyby svému vládci přinesl zprávu o neúspěchu. A vzápětí se v okně objevil nějaký obrys. Maniakes nevěděl, jak velkou část toho obrysu si vytvořila jeho vlastní představivost, ale každopádně ho podivná postava za oknem vyděsila až do morku kostí.
Skrz ní viděl noční nebe. Většina té postavy mu ve skutečnosti připadala řídká jako ranní mlha: až na ústa a oči. Ty mu připadaly až příliš skutečné.

Rybáři do Kastavaly často přiváželi žraloky, makrely, tuňáky a sardele. Jejich čelisti Maniakese vždycky fascinovaly: dvě řady zakřivených, dokonale ostrých zubů. Každý žralok by však tomu stvoření za oknem musel závidět. Tlama té věci za oknem nebyla příliš velká, nebo spíš nebyla otevřená dokořán. Z nějakého důvodu měl Maniakes pocit, že by se ta tlama dokázala otevřít opravdu pořádně - a byla by lemována zuby od kraje ke kraji, bez ohledu na to, jak moc by se otevřela.
Byl rád, když se mu podařilo od té tlamy odtrhnout oči, ale to ho také málem stálo život. Když se jeho oči střetly s očima podivného stvoření, zjistil, že svůj pohled nedokáže odtrhnout. Ať dělal cokoli, nešlo to. V západních provinciích a také v Makuranu žili lvi a tygři. Maniakes jednou či dvakrát ulovil lva a všiml si, že tyto šelmy dokáží pohledem zhypnotizovat svou kořist. Ale to nebylo nic ve srovnání s mocí, která se skrývala v pohledu podivného stvoření za oknem.
Ovládnut cizí vůlí Maniakes vstal z postele a vydal se k oknu. Pochopil, že stvoření plovoucí v temnotě za oknem nemá moc vstoupit do komnaty, dokud je opředená Bagdasarovými kouzly. Ale kdyby ta kouzla zrušil, stvoření by mohlo vstoupit... a ukázat mu, jak doširoka může otevřít tlamu.
Každý krok blíž k oknu dělal pomaleji než předešlý, protože ze všech sil bojoval proti cizí vůli, jež se ho snažila ovládnout. Ale přesto se stále blížil. Když se dostal k parapetu, věděl, že brzy odstraní ochranu, kterou tam Bagdasares umístil: dva provázky očarované kouzlem. Věděl, co se stane pak, ale nedokázal se přinutit, aby se zbavil nadvlády cizí vůle.
Pak mu přes bosou nohu přeběhla myš, nepochybně ta, která vyběhla z myší díry. To ho vylekalo natolik, že se mu podařilo odvrátit oči od stvoření za oknem. Uskočil od okna a tvář si skryl do dlaní, aby se vyhnul smrtícímu pohledu zvenčí.
Uslyšel, nebo si myslel, že slyší, zuřivý, nenávistný výkřik. Takový řev by jistě musel způsobit všeobecný poplach. Ale Samosatova rezidence zůstala tichá a klidná. Možná, že ve skutečnosti neslyšel ani bušení, které zkoušelo jeho čarodějnou obranu. Možná to všechno, stejně jako stvoření za oknem, existovalo jen v jeho mysli.
Jestli ano, udělala jeho mysl vše pro to, aby ho zabila. Velmi opatrně pohlédl koknu. Podivná stvůra tam pořád byla. Její oči se na něj znovu zaměřily. Tentokrát se však už dokázal ubránit. Pocítil sice nutkání pustit to stvoření do místnosti, ale zdaleka ne tak silné jako předtím a Maniakes tentokrát cizí vůli odvrhl.
Kdyby povýšení do šlechtického stavu nějakým způsobem mohlo pomoci malé myšce, která mu přeběhla přes nohu, Maniakes by to na místě učinil. Kdyby Genesiův čaroděj před útokem nezkoušel sílu Maniakesovy čarodějné ochrany, jeho útok by určitě uspěl. Maniakes se ironicky pousmál.
Ale pořád ještě nebyl v bezpečí. Když si stvůra za oknem uvědomila, že už ho nedokáže přinutit jednat podle její vůle, znovu zařvala, tentokrát ještě hlasitěji a nenávistněji než předtím. Pak se stáhla. Maniakes si chvíli myslel, že se vrátila k mágovi, který ji poslal. Pak se však stvůra rychle jako sokol vrhla proti oknu, rozhodnutá zřejmě proniknout Bagdasarovým kouzlem silou.
Když se stvoření dostalo do místa, kde vaspurakánský čaroděj překřížil dva provázky, se zasyčením se rozsvítily modrý a zlatý blesk. Maniakese jejich záře na okamžik oslepila; uslyšel zadunění hromu. Měl pocit, že záblesk, dunění a výkřik plný bolesti, který se ozval vzápětí, musel vzbudit nejen všechny obyvatele Samosatovy rezidence, ale také přinejmenším polovinu Opsikionu.
Ale noc zůstala tichá a klidná. Maniakes znovu opatrně pohlédl koknu, připraven okamžitě odvrátit zrak, kdyby se nestvůra za oknem pokusila znovu ho ovládnout.
Ale nic nespatřil. Teď o své vlastní vůli opatrně došel až k oknu. Vyhlédl ven. Měl pocit, že na nebi na západě viděl slábnoucí světelnou stopu, která mohla vést zpátky k městu Videssos. V dálce se rozštěkalo několik psů. Možná cítili magii, která se plížila kolem
Samosatova obydlí. Na druhou stranu možná jen ucítili kočku. To Maniakes nevěděl.
Okamžitě však zaplašil myšlenky na psy. Jeho mysl naplnila jiná naléhavá otázka: byl tohle konec Genesiova čarodějného útoku, nebo jen jeho začátek? Okamžitě ho znovu naplnil strach. Tento první útok na vzdálenost mnoha mil málem prorazil Bagdasarovu obranu. Co by mohl dokázat další, mnohem pečlivěji připravený útok?
Pevně sevřel amulet, který mu dal Alvinos Bagdasares. Nepřipadal mu nijak teplý, což znamenalo, že ochranná kouzla kolem komnaty nebyla porušena. Kdyby kouzla selhala, amulet byl jeho poslední obranou. Ve válce nerad ustupoval na poslední obrannou linii, a zrovna tak by se mu něco podobného nelíbilo v oblasti kouzel.
Nic se nestalo. Do místnosti zavanul chladný noční vítr přinášející sladkou těžkou vůni jasmínu a také pach moře. Země se neotevřela, aby spolkla Samosatovu rezidenci. Z nebe se nevyřítily hordy pekelných démonů, aby ho pozřely.
„Zato, že jsem zůstal naživu, mohu poděkovat myši," řekl si napůl s úžasem. „Malé myši." Napadlo ho, při kolika velkých událostech došlo ke zvratu právě díky takové drobnosti. Určitě jich bylo víc, než si každý myslí, předpokládal.
Postupně dospěl k přesvědčení, že další útok se dnešní noci konat nebude. Pochopitelně to mohla být jen léčka, která ho měla ukolébat do falešného pocitu bezpečí před dalším, mnohem mocnějším útokem. Ale jeho instinkt mu napovídal, že nic dalšího už se nestane a každopádně byl natolik unaven, že se jen stěží dokázal udržet na nohou. Vrátil se zpátky do postele.
„Jestli sem něco vleze a sežere mě to, doufám, že se aspoň neprobudím," řekl a přetáhl si pokrývku přes hlavu.
Probudilo ho až ranní světlo. Zívl, protáhl se a vstal. Nejprve si ničeho neobvyklého nevšiml. Pak si na okenním rámu povšiml čtyř malých ohořelých fleků, zhruba v místech, kam Bagdasares umístil horizontální a vertikální provázky. Předtím tam nic takového nebylo. „Štěstí, že nechytla celá budova," řekl a dospěl k závěru, že se mu noční příhoda přece jen nezdála.
Opláchl si ruce a obličej, a pak sešel dolů na snídani. Poté, co se dosyta najedl, ukrojil velký kus sýra a zamířil s ním do své komnaty.

„Spřátelil jste se se svou myší?“ zeptal se hypasteos a zasmál se svému vtipu.
„S jednou jsem se skutečně docela spřátelil,“ řekl Maniakes z úpatí schodiště.
Hypasteos překvapeně zíral na jeho záda.

III.

Kopce nad Opsikionem zmizely na severu. Už před dvěma dny odvedl Rhegorios jezdce a roztřesené vrzající vozy na západ proti městu Videssos. S trochou štěstí dosáhnou jeho síly hlavního města zhruba ve stejnou dobu jako flotila. Pokud jim štěstí přát nebude, Maniakes už svého bratrance nikdy neuvidí.
Tady na pevnině panovalo léto mnohem pevněji než na Kalavrii. Lodím, plujícím podél pobřeží na jih, přinášel vítr vůni pomerančových sadů. Maniakes, který nebyl žádný velký námořník, byl docela rád, že jeho kapitáni se drží na dohled od pobřeží, a na noc lodi kotví blízko břehu. Flotila každou chvíli míjela rybářské lodi, na kterých byli zpravidla dva až tři lidé. 06-nova občas rybářské lodice míjela natolik blízko, že Maniakes rozeznal tváře rybářů otáčejících se za mohutnou galérou. Napadlo ho, co si asi rybáři myslí. Možná to samé, co si myslí makrela, když kolem ní propluje žralok za větší kořistí, pomyslel si.
Jak pluli dál na jih, bylo počasí stále teplejší. Maniakes začínal chápat, proč tolik námořníků pracuje jen v bederní roušce. Kdyby nemusel dbát na své postavení, zachoval by se stejně. Takto mu však nezbývalo než se potit v nákladných šatech, ve kterých se cítil jako bochník chleba uvězněný v peci.
Pak jednoho dne hlídka ve strážním koši cosi vykřikla a ukázala na jihozápad. Maniakesovi vyskočilo srdce až do krku. Objevila se snad Genesiova flotila? Jestli ano, kronikáři zapíší stručný odstavec o dalším neúspěšném povstání za Genesiovy vlády.
Ale hlídka křičela něco jiného: „Mys! Před námi mys!“
I Maniakes zanedlouho spatřil, jak země ustupuje dozadu a do moře vybíhá jen jediný výběžek, omývaný nekonečnými, zpěněnými vlnami. Na jihu se moře táhlo donekonečna nebo přinejmenším až ke vzdáleným, jen zřídkakdy navštěvovaným Horkým zemím, domovu slonů a dalších zvláštních, napůl legendárních stvoření.
Když flotila proplouvala kolem výběžku mysu, Thrax a další kapitáni začali vykřikovat rozkazy. Námořníci pobíhali sem a tam. Sténající vesla se bořila do vody a otáčela lodi na nový kurs. Lana skřípěla, jak muži natáčeli plachty tak, aby zachytily vítr z odlišného úhlu. Sténaly i samotné stěžně. Dlouhou dobu byly pod náporem v jednom směru a teď se do nich vítr opíral z druhé strany. Flotila se stočila na severozápad a zamířila přímo k hlavnímu městu.
„Klíč,“ zamumlal Maniakes.
Nedošlo mu, že promluvil nahlas, dokud Kourikos, který stál blízko něj, nepřikývl. „Rozhodně, Vaše Veličenstvo. Ostrov a jeho flotila bude klíčem k našemu vítězství či porážce,“ řekl strážce pokladu.
„Já na ten ostrov raději myslím jako na klíč k městu Videssos,“ řekl Maniakes.
„Kéž Phos dá, že máte pravdu, Vaše Veličenstvo,“ odpověděl Kourikos. Pokaždé, když oslovil Maniakese, trochu zaváhal. Neměl stím žádné problémy, když oslovoval staršího Maniakese, ale oslovovat takto někoho, kdo je o mnoho let mladší, mu činilo problémy. Na Komikově místě by se Maniakesovi také nelíbilo, že se má stát Avtokratem někdo, kdo je o tolik let mladší než je on sám. Další věc, se kterou si musím dělat starosti. Tato věta ho v budoucnu napadla ještě mnohokrát.
Thrax se viditelně uvolnil, když flotila obeplula mys, aniž by ji někdo napadl. „Teď máme šanci,“ prohlásil. „Ať se s námi střetnou teď nebo později, mnozí z nich budou mít v srdci pochyby, kterých můžeme využít. Dokud jsme nedopluli kmysu, mohli nás rozdrtit jako šváby, a oni to neudělali. Začínám mit pocit, že přece jenom bezdůvodně nezahazuji život.“
„Pokud sis tohle myslel, proč jsi se mnou vyplul?“ zeptal se ho Maniakes.
„Protože tu vždy byla šance, že se mýlím,“ odpověděl kapitán. ‚A protože pokud přežiju, budu z toho mít prospěch já i císařství a na obou věcech mi záleží.“
Maniakese napadlo, na čem asi Thraxovi záleží víc. Thrax se o svých ambicích zmínil před svým zájmem o císařství. Maniakes si pomyslel, že to nejspíš odpovídá pravdě. Pokrčil rameny. Žádat po někom, aby něco nadřadil svým zájmům, je jako žádat po něm, aby se vzdal jídla a vody.
Pokaždé, když flotila zakotvila u břehu, Alvinos Bagdasares obnovoval ochranná kouzla kolem Maniakese. Od prvního útoku v Opsikionu však na něj Genesios znovu magicky nezaútočil. Maniakes přemýšlel, zda je to proto, že ho Genesios považuje za mrtvého nebo proto, že nepřátelští mágové považují jeho kouzelný štít za neprorazitelný. Ale ani jeden z těchto předpokladů mu nezaručoval stoprocentní bezpečnost. Pokud ho Genesios považuje za mrtvého, dříve či později zjistí svůj omyl. Maniakes byl teď městu Videssos blíž, než když se nacházel v Opsikionu. Ochranná kouzla, která byla tehdy dostačující, by mohla selhat.
Každé ráno se probudil s úlevou, že přestál další noc. Možná, pomyslel si, všichni čarodějové Genesia opustili a nenechali tak člověku, který se nazýval Avtokratem, žádný způsob, jak zaútočit přes dlouhé míle oceánu. Možná tomu tak bylo - ale Maniakes se na to nespoléhal.
Když se o své myšlenky podělil s Bagdasarem, čaroděj přikývl. „Vaše Veličenstvo je moudré. Nikdy se nespoléhejte na to, co podle vás čaroděj může nebo nemůže dokázat. My čarodějové jsme totiž velice lstiví.“ Prohrábl si vousy. „Nemohu se ovšem ubránit pochybám, zda to bylo z mé strany moudré, když jsem se kvám připojil. Ale kdybych tak neučinil sám, jistě byste mne přinutil jít s vámi i tak.“
„Nepochybně,“ řekl Maniakes suše. Měl starosti s flotilou z Klíče. Té by měl věnovat všechny své myšlenky. A on místo toho plýtvá časem na to, že přemýšlí, zda se probudí jako živý člověk nebo jako stonožka. Rád by si zachoval lidskou podobu. Spousty nohou navíc by mohly být sice užitečné, ale stonožka jako Avtokrat by vypadala hloupě.
Flotila udržovala severozápadní kurs. Jediné plachty, které spatřily hlídky v koších patřily rybářským lodím, které míjeli

u Kastavaly a Opsikionu. Maniakes se začínal divit, kde se vlastně flotila z Klíče schovává. Než obepluli mys, snažně doufal, že se s nepřítelem nestřetnou. Tehdy nepřítomnost flotily z Klíče byla pro všechny velikou úlevou. Ale teď Maniakes začínal být nervózní. Co to, ve Skotově proklatém jménu, kapitáni nepřátelské flotily plánují?
Ať už je to cokoli, zanedlouho budou muset svůj plán odkryt. Za pár dní totiž jeho flotila vpluje mezi ostrov Klíč a pevninu a zamíří přímo k městu Videssos. Chystají se snad lodi z Klíče uzavřít Maniakesově flotile ústupovou cestu? Takový plán by byl velmi riskantní, i kdyby se podařil - pokud Maniakesova flotila a pozemní armáda obsadí hlavní město, nebudou muset nikam utíkat.
Dalšího rána jasného dne, když slunce rychle vystoupalo nad horizont, námořník v koši Obnovy vykřikl. „Loď na obzoru!“ O chvíli později se opravil: „Lodě na obzoru!“ Po několika dalších minutách dodal. „To nejsou rybářské lodě - plachty mají jiný tvar a jsou mnohem větší. Rychle se blíží.“
Thrax si z dlaní složil před ústy improvizovanou hlásnou troubu: „Připravte se kboji!“ Signály trubky předaly signál dál. Přes jejich kovové tóny Maniakes slyšel kapitány ostatních lodí, jak vykřikují rozkazy.
Pak cizí lodě uviděl sám. Ne, tohle určitě nebyly rybářské čluny. Byly to válečné lodě roztažené přes velikou část horizontu. Pohlédl na vlastní flotilu a snažil se srovnat síly. Nepodařilo se mu to. Teprve teď na něj plně dolehla jeho nezkušenost s námořním bojem. Nakonec se zeptal Thraxe, jak odhaduje poměr sil.
Kapitán si rukou prohrábl stříbrné vlasy. „Pokud se další lodě ještě neskrývají za horizontem, pak tohle není celá flotila z Klíče, dokonce ani její velká část. Dostaneme je, Vaše Veličenstvo, aniž bychom přitom utrpěli vážné ztráty.“ Vykřikl na svého trubače rozkazy. „Roztáhnout se do řady! Obeplujeme je zprava a zleva!“
Maniakes pozoroval lodi plnící rozkaz. Všiml si, že manévr nebyl proveden tak hladce, jak by měl. Teď na tom příliš nezáleželo. Ale v boji to mohlo znamenat rozdíl mezi vítězstvím a porážkou.
„Jejich vedoucí loď ukazuje štít příměří!“ vykřikla hlídka.
Thrax se zahleděl kupředu. Stejně tak i Maniakes. Oba se chtěli ujistit, že hlídka má pravdu. Když se přesvědčili, že ano, Thrax se obrátil kManiakesovi s nevyslovenou otázkou v očích. „I my jim ukážeme štít příměří, ale necháme naše lodě pokračovat v manévru,“ řekl Maniakes.
„Ano, Vaše Veličenstvo.“ Thraxův hlas přetékal souhlasem a úlevou. Na jeho rozkaz se na příď rozběhl námořník s bíle natřeným štítem na ratišti kopí.
Maniakes se rozhlédl na východ a na západ. Jeho lodi teď na obou křídlech obkličovaly flotilu z Klíče. „Nezačneme boj,“ řekl, „ale jestli začnou oni, my ho dokončíme.“
„Dobře řečeno, Vaše Veličenstvo.“ Zdálo se, že Thrax nevěří kapitánům, kteří se rozhodli sloužit pod Genesiem.
Flotily se k sobě navzájem blížily. Lodě z Klíče neučinily nic, aby zabránily manévru Maniakesovy flotily. To Maniakese znervózňovalo. V pozemním boji vládly mezi vojáky takové vášně, že použití magie bylo přinejmenším nejisté. Maniakes si však nebyl jistý, že to samé platí v námořním boji. Námořní válečné umění mu připadalo mnohem jemnější a mnohem složitější než pozemní bitvy. Lodě mu spíš připomínaly figurky v šachové hře.
Při této myšlence se usmál. Při troše štěstí blížící se lodě zajme a postaví je na svou stranu šachovnice jako součást svých sil.
Ale bude mít štěstí? To se zatím nedalo říct. Když se k sobě flotily přiblížily na doslech, jakýsi námořník v kožené zbroji na palubě nejbližší lodě z Klíče zařval: „Proč pokračujete ve svém manévru, když ukazujete štít příměří?“
„Protože vám nevěříme,“ odpověděl Maniakes zpříma. „Uzurpátor Genesios už se mě jednou pokusil zavraždit, takže nemám žádný důvod věřit jemu ani jeho nohsledům,“ pokračoval. „Ale dokud nezaútočíte vy na nás, nebudeme bojovat ani my.“
Další otázka ho pobavila. „Který z Maniakesů jste?“
„Ten mladší, jak je doufám vidět,“ odpověděl. Genesios dokonce ani neví, na koho útočí. Pak položil otázku Maniakes. „Kdo to chce vědět?“
Po chvíli zazněla odpověď. „Mluvíte sTiverhiem, viceadmirálem flotily z Klíče. Můžeme připlout k vašemu boku, abychom si pohovořili?“
„Počkejte,“ odpověděl Maniakes. Obrátil sena Kourika a Triphylla. „Zná někdo z vás toho muže?“
Triphylles vzrušením skoro poskakoval po palubě. „Jeho bratr se oženil s mou sestřenici, Vaše Veličenstvo. Byl jsem na té svatbě jako svědek.“
Kourikos měl s Tiverhiem také kontakt, svým způsobem důvěrnější než Triphylles: „Vaše Veličenstvo, Tiverhios mi dluží několik set zlatých plus roční úrok.“
„Hni.“ Maniakes si nebyl jistý, jak si to má přebrat. „Bez urážky, ale myslíte si, že vám ten dluh spíš vrátí nebo bude doufat, že mu ho odpustíte, anebo by vás raději zavraždil, aby ten dluh nebylo komu splatit?“
„Ach, kdybych zemřel, neznamená to ještě, že dluh neplatí,“ ujistil ho Kourikos. „Jeho existence je zapsána na patřičných dokumentech aTiverhiovy závazky by přešly na mé dědice.“
„Vy to myslíte opravdu vážně,“ řekl Maniakes užasle. I po šesti letech krvavé Genesiovy vlády byl Kourikos neochvějně přesvědčen, že zákony přinutí dlužníka splatit dluh. Maniakes přemýšlel, zda by neměl svému budoucímu tchánovi objasnit, jak velkou přesvědčovací moc má naostřená ocel. A pak ho napadlo, jestli se náhodou Kourikos nesnaží přesvědčit o platnosti zákonů Maniakese. Zkusil se zeptat jinak. „Byl byste ochoten odpustit mu jeho dluh, kdyby ho to přivedlo na naši stranu?“
„Myslím, že ano,“ řekl Kourikos, který ani nevypadal překvapeně. „Každý způsob, jak získat výhodu, je dobrý.“
„Výborně.“ Maniakes řekl svému heroldovi, ať druhé lodi sdělí, že může přirazit kboku Obnovy. Toto rozhodnutí neučinil jen na základě toho, že Tiverhios možná změní strany: i on jako suchozemec poznal, že Dromond, na jehož palubě se nachází viceadmirál flotily Klíče, by pro Obnovu nepředstavoval žádného soupeře. I Maniakes byl chladný a zkušený počtář, ale narozdíl od Kourika, který počítal zlaťáky, on počítal lidské životy.

Tiverhiova loď se přiblížila. Na obou stranách přídě měla namalované oči, které jí měly pomáhat vidět přes vlny. Tento zvyk následovaly i některé rybářské čluny stejně jako pár dromondů v Maniakesově flotile. Přemýšlel, jestli to je jen pověra nebo jestli to skutečně pomáhá. Maniakes si řekl, že se na to jednou zeptá Bagdasara.
Jako každý námořník, který prožil život na moři, byl i Tiverhios dohněda opálený jako bochník chleba. Měl bohatě zdobené šaty a arogantní vystupování. Jako by to nestačilo, byl dokonale oholený, až na hustý knír. To bylo podle videssiánských měřítek velmi excentrické.
„Buď pozdraven, Maniakesi, ve jménu pána s velikou a dobrou myslí," řekl a jeho hlas byl velice formální.
Maniakes měl sto chutí položit mu ironickou otázku, zda Genesia považuje za muže s velikou a dobrou myslí, ale nakonec ji nechal nevyřčenu. Velmi mnoho videssiánských důstojníků byli zbožní muži, ale takovýto pozdrav by vyslovil jen málokterý z nich. Tiverhios tím musel myslet něco zvláštního a Maniakes si nebyl jistý co.
Opatrným hlasem odpověděl. „I já tě zdravím, vznešený pane, a rovněž ve jménu našeho pána s velikou a dobrou myslí. Kéž na tebe navždy září Phosovo slunce."
Tiverhiova oholená tvář se rozpukla v širokém úsměvu. „Ať vám dobrý bůh požehná, pane, že nejste nevěřící, jak o vás tvrdili."
Viceadmirál ho neoslovil titulem, jaký náležel Avtokratovi. Ale vzhledem kjeho širokému úsměvu považoval Maniakes jeho chování za dobré znamení. „Co je to za lidi, kteří o mně rozšiřují takové lži?" zeptal se.
„Genesiovi muži, pane," odpověděl Tiverhios. „Přišli na Klíč, vzácný pane, a řekli o vás, že jste rebel, vznešený pane, což jak vidím je pravda, prosím o prominutí, vaše výsosti a navíc o vás tvrdili, že jste kacíř a nevěřící, což jak vidím rozhodně pravda není, Vaše Veličenstvo."
Maniakes na něj jen zíral. Viceadmirál ho během jediné věty povýšil z nižšího šlechtice až na Avtokrata. Bylo to velmi matoucí.
„Pokud se opravdu velice nemýlím, museli o mně také říkat, že jsem prokletý Vaspurakánec odsouzený k věčnému zatracení ve Skotově ledu," řekl Maniakes. „Jistě vám museli napovídat i to, že Vaspurakánci jsou všichni kacíři."
Tiverhios horlivě zakýval hlavou. „Myslím, že něco takového říkali, ale já jsem tomu nevěnoval pozornost. Já tedy ne."
To byla velká lež, protože kdyby to byla pravda, Tiverhios by svým pozdravem nezkoušel Maniakesovu víru. Maniakes byl ochoten to přehlédnout, aby viceadmirála získal na svou stranu. Nad srdce si načrtl sluneční kruh a pokračoval. „Je pravda, že mí předkové pocházejí z Vaspurakanu, ale já jsem ortodoxního vyznání." To sice také nebyla tak úplně pravda, ale Videssiánci by ho klidně svrhli z trůnu a upálili ho zaživa, kdyby se jim pokusil vtlouci do hlavy dogmata, která uznávali jeho vaspurakánští předkové. Z tohoto pohledu bylo zvláštní, že Videssiánci neúnavně zkoušeli aplikovat svá vlastní dogmata na Vaspurakánce, i když ani to nemělo žádný význam.
Tiverhios si před Avtokrata nelehl na zem v tradičním obřadném pozdravu, ale místo toho se jen hluboce uklonil. „Vaše Veličenstvo, doufal jsem - modlil jsem se - abyste byl právě takový, jaký říkáte, že jste. Až to pochopí všichni obyvatelé říše, koruna a rudé boty budou vaše. Každý žijící muž, dokud je ortodoxního vyznání, bude lepším vládcem než Genesios."
Maniakes měl co dělat, aby udržel vážnou tvář. Až do této chvíle mu bylo úplně jedno, co si obyvatelé císařství myslí o jeho vyznání. V tuto chvíli pro něj bylo mnohem důležitější, co si o něm myslí posádky lodí. Až později, po vítězství v boji s Genesiem bude záležet i na tom, co si myslí církevní patriarchové a obyčejní Videssiánci. Bude také záležet na názoru armády, i když ta byla plná Vaspurakánců.
„Co zamýšlíte dělat teď, vznešený pane?" zeptal se Tiverhia. „Připojí se ke mně vaše lodi? Připojí se ke mně celá flotila z Klíče?" Obrátil se k Thraxovi a tiše se ho zeptal. „Jak velkou část flotily z Klíče sem s sebou Tiverhios přivedl?"
„Možná třetinu," odpověděl Thrax. „To je velmi opatrná strategie, setkat se s námi jen s malou částí sil." Odfrkl si. „V občanské válce se opatrnost nevyplácí."
Pak promluvil Tiverhios. „Protože jsem neznal vaše postoje, Veličenstvo, před vyplutím jsem svým mužům slíbil, že ať už se k vám budou nebo nebudou chtít připojit, nikomu se nic nestane." Vypadal nervózně. „Doufám, že mě nepřinutíte porušit svůj slib."
Maniakes se podivil, jak chce viceadmirál bojovat, když svým mužům slíbil něco takového. Pak pokrčil rameny. Kacířství z jeho strany by kapitány sjednotilo pod Genesiovým praporem jako nic jiného. „Ne, ti, kteří dávají přednost krvežíznivému řezníkovi, jenž nechá celý Videssos napospas velekráli Sharbarazovi, mohou klidně odplout. Takoví hlupáci po jeho boku ho totiž jenom oslabí," řekl.
Tiverhios se nad tím pečlivě zamyslel a pak mnohem pomaleji, než Maniakes doufal, mu to došlo a viceadmirál se rozesmál. „Výborně řečeno! Teď, když se ukázala vaše ortodoxní víra, jen málokteří z mých kapitánů opustí vaši věc a vrátí se pod Genesiův prapor."
„Z vašich kapitánů?" zopakoval Maniakes. „A co ti, kteří zůstali na Klíči?"
„Obávám se, že řada z nich se přidá k vašemu nepříteli," řekl Tiverhios. „Vyplul jsem jen s loďmi, jejichž kapitány jsem považoval za vaše přívržence."
K Maniakesovi se u zábradlí lodi připojil Kourikos. Když Tiverhios rozeznal strážce pokladu, oči se mu rozšířily. „Ano, já straním Maniakesovi," řekl Kourikos. „Stejně jako mnozí další mocní šlechtici města Videssos. Protože i vy jste se stal jeho přívržencem, rozhodl jsem se vám v této chvíli nejvyšší potřeby naší říše odpustit váš dluh."
„To je od vás - velice šlechetné, vzácný pane, a velmi velkorysé." Tiverhios se Kourikovi uklonil stejně hluboce jako předtím Maniakesovi.
„Je Erinakios stále ještě velkoadmirálem flotily v Klíči?" zeptal se strážce pokladu.
„Ano, vznešený pane, je," odpověděl Tiverhios. „Genesios nechal popravit většinu generálů pozemní armády a nahradil je těmi, kteří stěží dokáží rozeznat sever od jihu. Ale námořnictvo víceméně nechal na pokoji. Asi ví, že by na naše místa těžko dokázal dosadit lepší lidi."

„Nedokázal dosadit lepší lidi ani na místa těch popravených generálů," dodal Maniakes. Ztišil hlas a obrátil se ke Kourikovi. „Pověz mi o tom Erinakiovi. My Vaspurakánci toho o námořním boji moc nevíme.
„Je to náladový muž - až příliš náladový, dalo by se
říct," odpověděl Kourikos. „Za těch šest let sice nikdy nevypověděl Genesiovi poslušnost, ale když jsme prchali z hlavního města kolem Klíče, nepronásledoval nás, což velmi snadno mohl. Je ovšem těžko říct, na čí straně teď stojí."
Maniakes si prohrábl plnovous. „Jsou mezi ním a našimi šlechtici nějaké svazky?"
„Půjčil si ode mne před třemi lety nějaké peníze, zhruba ve stejné době jako Tiverhios," odpověděl strážce pokladu. „Ale splatil mi je ještě před plánovaným termínem." Kourikos to vyslovil, jako by to byla urážka a ne něco, na co může být člověk hrdý. Z jeho pohledu tomu tak možná bylo: Erinakios ho připravil o úroky. „Nemám na něj žádnou páku," pokračoval. „Kromě toho, co už jsem řikal, nevím o žádných svazcích mezi některým z našich šlechticů a velkoadmirá-lem."
„No dobrá, uvidíme, co se dá dělat." Maniakes se ze všech sil snažil, aby si zachoval klidný hlas. Ve skutečnosti měl sto chutí naházet Komika a všechny jeho prominentní společníky do moře. Celou dobu se chvástají, kolik důležitých lidí znají, ale když je doopravdy potřebuje, jsou k ničemu. Zavolal přes vodu na Tiverhia: „Ví Erinakios, podle jakého klíče jste si vybíral kapitány do své jednotky?"
„To nevím," odvětil viceadmirál. „Nemluvili jsme o tom - nic takového. Ale myslím, že by mu to mohlo dojít. Erinakios rozhodně není žádný hlupák."
Maniakes si s náznakem smutku uvědomil, že to je víc, než se dá říct o Tiverhiovi. „Dokážeme s těmito no•vými loďmi porazit zbylou flotilu Klíče?" zeptal se Maniakes Thraxe.
Kapitán zjevně nevědomky udělal předtím, než odpověděl, několik zvláštních, zamyšlených grimas. „Myslím, že můžeme, Vaše Veličenstvo, ovšem jen za předpokladu, že Erinakiovi nepřipluje na pomoc flotila z města Videssos. Ale i tak, pokud proti nám pošle Erinakios vše, co má, utrpíme tak těžké ztráty, že už nedokážeme porazit flotilu kotvící u hlavního města."
Thraxův hlas zněl vždycky znechuceně, ať už to
situace vyžadovala nebo ne. Maniakes si na to začínal zvykat a zahrnoval to do svých kalkulací. „Jak moc je pravděpodobné, že Erinakios pošle do boje všechno, co má?" zeptal se.
„Podle mého názoru to moc pravděpodobné není, Vaše Veličenstvo," odpověděl Thrax. „Pokud by proti nám chtěl bojovat s veškerou svou silou, střetnul by se s námi daleko na jih odtud. Ale je to jen dohad. Pokud to opravdu chcete vědět, zeptejte se raději Tiverhia."
„To je pravda." Maniakes zavolal otázku přes modrozelenou vodní plochu.
Tiverhios si zamyšleně zakroutil knírem. „Vaše Veličenstvo, já zkrátka nevím. Jsou dny, kdy proklíná Genesia od rána do večera a to takovým způsobem, že kdyby takové kletby pronášel čaroděj, byl by Genesios ještě rád, že je mrtvý. Ale na druhou stranu jsou i dny, kdy stejně tak proklíná rebely. Myslím, že ani on sám neví, co udělá, až přijde čas se rozhodnout."
„Ten čas nadejde velmi brzy," řekl Maniakes.
Ostrov Klíč měl dva centrální kopce. Tyčily se z moře, jejich úpatí byla zelená, nad nimi byla šedozelená, holá skála. Ani jeden z nich nebyl natolik vysoký, aby se na něm i v létě udržel sníh.
Maniakes se o kopce pranic nestaral, s výjimkou toho, že díky nim bylo dobře vidět, kde ostrov leží. Jeho zájem se soustředil na přístavy, zvláště pak na ten jižní, Gavdos. Flotila pod Erinakiovým velením vyplula na moře a očekávala rebely daleko od přístavu. Bylo jasné, že se nepodaří císařské lodě překvapit v docích nebo v kotvištích. Erinakiova flotila byla podle všech známek připravena k boji.
Tiverhiova galéra plula vedle Obnovy, takže viceadmirál mohl Maniakesovi říci vše, co potřeboval vědět o kapitánech a lodích nepřátelské flotily. „Které lodi velí Erinakios?" zavolal na něj Maniakes.
Tiverhios prozkoumal blížící se dromondy. „Bylo by jednodušší to určit, kdyby měly jeho lodi vykasané plachty," řekl trochu mrzutě, „ale on nechal skasat plachtu a sklonit stěžeň před nadcházejícím bojem
stejně jako všechny ostatní. Myslím — tamhle! Kousek směrem k přístavu, ta loď, co má na klounu namalované rudé oči."
„Vidím tu loď," řekl Maniakes. Vesla na Erinakiově lodi ji poháněla kupředu rychlými, neměnnými pohyby. Tak dokonalou souhru Maniakes snad dosud nikdy neviděl. Vypadalo to, jako by všemi vesly pohybovala jediná ruka. Jak se loď vynořovala z vln, zachytil sluneční záblesky na klounu a všiml si vražedně ostrého hrotu. Maniakesovi přejel mráz po zádech.
„Zamíříme k němu," řekl Maniakes. „Ukážeme mu štít příměří, ale jestli na nás zaútočí, chci, abychom se i my dokázali okamžitě připravit k boji."
„Musíme být připraveni," souhlasil Thrax. „Jinak budeme za chvíli mrtví." I on si povšiml dovednosti Erinakiových veslařů - a velkoadmirálova vlajková loď byla větší a hrozivější než Obnova.
Erinakiův dromond se blížil úžasnou rychlostí. Maniakes neviděl na palubě druhé lodi ani známku po štítu příměří, jen hrot beranidla mířící na levobok jeho vlastní lodi. Nepřátelská vesla stoupala a klesala, stoupala a klesala.
„Mírně zabrat na levoboku!" vydal Thrax rozkaz. „Při Phosovi, nepodaří se mu najet na nás z boku!" Obnova mírně změnila kurs, ale Erinakios a jeho veslaři na to bleskově zareagovali. Za kratičký okamžik mířilo bronzové beranidlo přesně na stejné místo jako před chvílí. Thrax se kousl do rtu. „Jsou dobří. Jsou velmi dobří."
Oba dromondy se ocitly stěží na vzdálenost dostřelu luku, když tu námořník na Erinakiově lodi zvedl bíle natřený štít.
„Natočte se krám bokem," vykřikl Maniakes.
„Cože? Cožpak jste se zbláznil?" Thrax na něj vyděšeně pohlédl. „Je to lest, Vaše Veličenstvo. Ukažte mu bok a budeme na dně dřív než stihnete mrknout."

„Proveďte rozkaz," trval na svém Maniakes. „Hned!" Jestli se nemýlil, chtěl Erinakios zjistit, zda má Maniakes žaludek na tak riskantní manévr. Jestli se mýlí... jestli se mýlí, tak se mořské ryby dobře najedí.
„Ostře na pravobok!" vykřikl Thrax, ale jeho výraz naznačoval, jak moc je mu tenhle rozkaz proti srsti. Byli tak blízko Erinakiově galéře, že dokonce i otáčka byla riskantní; i kdyby se obě lodi otočily současně, pořád tu bylo nebezpečí, že se díky setrvačnosti srazí.
Chvíli se nezdálo, že by vlajková loď z Klíče napodobila manévr Obnovy. Strach změnil Maniakesovy vnitřnosti ve vodu. Jestli Erinakios zůstal věrný Genesiovi, měl teď možnost prokázat svému suverénovi velikou službu. Ale pak velkoadmirálův dromond rovněž zatočil a projel kolem Obnovy po paralelní dráze tak blízko, že konečky jeho vesel málem narážely do vesel na Maniakesově lodi.
Přes úzký pruh vody zazněl chraptivý hlas. „Chcete zjistit, jak moc se ke mně dokážete přiblížit, co?"
Jestli byl maž u zábradlí Erinakios, pak vypadal přesně tak, jak ho Kourikos popsal: muž s jestřábími rysy, hrubým, hněvivým obličejem a šedými vousy. Maniakes mu odpověděl. „Není to snad to samé, co jste chtěl zjistit i vy, vzácný pane?"
Erinakios se zasmál smíchem, který připomínal vlčí štěkot. „Ano. To je pravda. Doufám, že jste se moc nevyděsil."
Maniakes si vzpomněl na okamžik strachu, který před chvílí zažil. Zaplavil ho hněv. V okamžení zatoužil po pomstě na Erinakiovi za to, že mu připomněl jeho vlastní smrtelnost. Pak však hněv zmizel jako mávnutím kouzelného proutku. Erinakios měl právo zjistit, jakého panovníka by získal, kdyby opustil Genesia.
„Prošel jsem vaší zkouškou, vzácný pane?" zeptal se ho Maniakes.
Vzdálenost mezi oběma loďmi se zvětšila. Erinakios musel kvůli odpovědi zvýšit hlas: „Ano, prošel." A po chvíli téměř mimoděk dodal. „Vaše Veličenstvo."
Maniakesovi málem uniklo, že ho velkoadmirál oslovil titulem. Díval se totiž na křídla obou flotil. Uprostřed, kde kapitáni obou stran viděli, jak jejich velitelé vyjednávají, se i ostatní lodě zdržely boje. Ale na křídlech došlo k několika srážkám. Několik dromondů už se potápělo. Muži skákali do vody a chytali se vesel, prken a dalšího plovoucího harampádí. Na vodě planulo několik ohňů, protože moře nemohlo uhasit kapalnou hořlavinu, kterou používalo videssiánské námořnictvo.
„Nenecháme zatroubit příměří?" zeptal se Maniakes. „V občanské válce utrpí císařství dvojité ztráty, protože krvácí pokaždé, když někdo umře, na libovolné straně."
„Ano, nechám zatroubit příměří," řekl Erinakios. „To, co jste právě řekl, Genesiovi až dodneška vůbec nedošlo, a nedojde mu to ani kdyby se dožil tisíce let." Dal pokyn svému trubači. Přes vodu zazněly sladké tóny signálu příměří. Maniakes pokynul Thraxovi, který vydal rozkaz svému vlastnímu trubačovi. Za okamžik zněl mírový signál z palub obou vlajkových lodí.
Ne všichni kapitáni ten signál uposlechli. Někteří z velitelů flotily z Klíče zůstali věrní Genesiovi, bez ohledu na to, co jim nařizoval jejich velkoadmirál. A někteří z Maniakesových kapitánů, kteří se účastnili boje, ho nezanechali ani když slyšeli signál, protože vítězili.
Erinakios a Maniakes tak od sebe obě strany odtrhli nejrychleji jak jen to šlo. Zanedlouho se Maniakesovy dromondy věnovaly jen boji se zbylými Genesiovými věrnými. Po chvíli se k nim přidaly i Erinakiovy lodě. Většina dromondů, jejichž velitelé stranili Genesiovi, byla brzy potopena nebo se vzdala. Na některých jejich palubách vypukla vzpoura posádky, protože námořníci nechtěli mít s Genesiem nic společného.
Ale několika válečným lodím se podařilo uprchnout, ale ty zamířily co největší rychlostí na severozápad k městu Videssos a za sebou zanechávaly jen vodní tříšť. Zoufalství dodávalo jejich veslařům takovou rychlost, že nemělo smysl je pronásledovat. „Až se Genesios dozví, co se tu stalo, určitě vzteky sežere vlastní knír," prohlásil Erinakios. Pak se usmál. „Ta představa se mi líbí."
„Mně také," řekl Maniakes. „Ale to také znamená,
že budeme muset od zítřka dávat pozor na svou bezpečnost. Máte s sebou nějakého důvěryhodného čaroděje? Tyran už se mě jednou pokusil zavraždit pomocí kouzel."
Erinakios učinil netrpělivé zlehčující gesto; na tváři se mu objevil výraz opovržení. „Jsem válečník," odpověděl. „Nestarám se o čáry."
„Jak myslíte," řekl Maniakes, i když on admirálovo opovržení kouzly nesdílel. Po noci strávené v Opsikionu už věděl, jak může být magie nebezpečná. Ano, magie byla těžko k sehnání, bylo těžké ji správně použít a byla k ničemu v boji. Ale navzdory tomu zůstávala skutečná a mohla být smrtelně nebezpečná.
„Věříte mu, Vaše Veličenstvo?" zašeptal Thrax naléhavě. „I bez Tiverhiových lodí je pro nás jeho flotila nebezpečná. Pokud se připojí knaší síle, může nás zradit."
„Jestli nás chtěl Erinakios zničit, mohl to udělat bez tohoto divadla," odpověděl mu Maniakes. „Kdyby si na nás se svou flotilou počíhal hned za mysem, bez obtíží by nás zničil. Potřebujeme, aby se všichni sbíhali pod naším praporem, Thraxi; to jsme chtěli už od začátku. Kdyby se to nestalo, nikdy bychom se nedostali takhle daleko."
„Já to chápu," ujistil ho. Thrax si mnul bradu a vypadal zmateně. „Ale až sem jsme se dostali s lidmi, o kterých víme, že jsou věrní — alespoň většina z nich. Ale pokud se knám připojí tato flotila a její lodě se pomíchají s našimi, a pokud se pak Erinakios obrátí proti nám, budeme jako muž, který kráčí po dvou nohách a pak mu najednou jedna upadne."
„Moc pěkný obrázek," řekl Maniakes suše. „Ale pokud vyrazíme proti městu Videssos bez flotily z Klíče, budeme tam celou cestu skákat jen po jedné noze."
Thrax zamrkal, ale pak přikývnul. „Máte pravdu. Ale buďte opatrný, Vaše Veličenstvo."
„Budu," slíbil Maniakes. Zvýšil hlas a zavolal na Erinakia. „Máte v docích místo pro naše lodě?"
„Ano, umístíme je do Gavdosu nebo Sikeoty na severním pobřeží," odpověděl admirál. „Předpokládám, že budete chtít, aby většina vašich lodí zakotvila v jednom přístavu a většina mých v tom druhém, abyste byl obklopen ozbrojenými

muži, kterým věříte.“
Určitě nemohl zaslechnout předchozí rozhovor mezi Maniakesem a Thraxem. To Maniakesovi pověděl pohled na vzdálenost mezi Obnovou a Erinakiovou lodí. Neměl v úmyslu zkoušet Erinakia ze schopnosti rychlého uvažování, ale zdálo se, že admirál si podobné zkoušky vytváří sám - a bravurně jimi prochází. „Jestli si myslíte, že vás nevezmu za slovo, vznešený pane, pak se velice mýlíte,“ řekl Maniakes.
Erinakios se rozchechtal. „Byl byste hlupák, kdybyste řekl ne, dokud vám neprokážu svou věrnost. Vyberete si Gavdos nebo Sikeotu? Severní přístav je o kus větší, ale jižní je přístupnější. Tak jako tak předpokládám, že mne budete chtít jako rukojmí.“ Neřekl to jako otázku, spíš jako konstatování holého faktu.
„Teď, když jste se o tom zmínil - ano,“ řekl Maniakes, což vyvolalo u Erinakia další salvu smíchu. Maniakes se otočil kThraxovi a zeptal se. „Kterému přístavu dáváš přednost?“
„Gavdosu,“ odvětil Thrax bez zaváhám. „Admirál má pravdu -je přístupnější a ne všichni naši kapitáni to tady znají.“
Kastavala měla dobrý přístav, Opsikion měl také dobrý přístav. Město Videssos mělo tři vynikající přístavy: severní, jižní a západní. Pouze tři posledně jmenované mohly snést srovnám s přístavištěm na jižním pobřeží Klíče: bylo to, jako by sám Phos vyhloubil v jinak hladkém pobřeží ostrova širokou proláklinu, do které vedl jen úzký průliv. Ani kdyby se na širém moři rozpoutala bouře, nedokázala by její síla ohrozit lodě ukryté v bezpečné zátočině.
Kdyby město Videssos nestálo na křižovatce pozemních a námořních cest, a kdyby císařské město neudržovalo potenciální rivaly v chudobě, vládl by celé říši Klíč. Maniakese napadlo, jak by asi vypadal svět, kdyby ostrované vládli pevnině a ne naopak.
Město Gavdos bylo mnohem menší než Kastavala, nemluvě o Opsikionu a už vůbec nemluvě o městě Videssos. Většina budov byla kasárna, skladiště, hospody a bordely: s výjimkou flotily tu nebyl žádný život.
„Sikeota na severu vypadá stejně?“ zeptal se Maniakes.
„Úplně stejně, Vaše Veličenstvo,“ odpověděl Thrax. „Před dávnými časy se tento ostrov stal námořní základnou a ničím jiným. Neroste tu dost pšenice na to, aby se uživili obyvatelé města i námořníci a samotný rybolov nestačí. Proto sem vozí zásoby z pevniny.“
„Tak takhle to tedy je,“ řekl Maniakes zamyšleně. „Kdyby se nějaký velkoadmirál flotily rozhodl vzbouřit, jeho muži by vyhladověli.“
Přišel Triphylles a znechuceně si prohlédl Gavdos. „Jaká příšerná díra,“ řekl a znechuceně se otřásl. „Už se těším, až bude tohle tažení za námi a já se budu moci vrátit do své vily ve městě. Život kdekoli jinde je opravdu hrozný.“
„Ještě hroznější by zajisté bylo zůstat ve městě Videssos s hlavou naraženou na kůlu, řekl bych,“ poznamenal Maniakes se smrtelně vážnou tváří.
„No ano, ale i tak —“ začal Triphylles. Pak si uvědomil, že si z něj Maniakes utahuje. Odfrkl si a uraženě odkráčel někam jinam. Thraxe postihl záchvat kašle vpravdě epických rozměrů, ale podařilo se mu ovládnout a nevybuchnout nahlas smíchy.
Erinakiova vlajková loď zakotvila hněd za Obnovou. Maniakes sestoupil na pevninu po lodním můstku. Po tolika dnech strávených na moři mu suchá země pod nohama připadala nejistá. Doprovázeli ho námořníci s meči a štíty pro případ, že by Erinakios plánoval nějakou zradu.
Ale admirál poté, co sestoupil na pevnou zemi si před Maniakese lehl na zem v pokorném a tradičním gestu naprosté podřízenosti. „Vstaňte, vstaňte,“ řekl Maniakes netrpělivě. „Čeká nás spousta plánování a nemáme na to moc času.“
Erinakios vstal. Takhle zblízka vypadal ještě drsněji a ošlehaněji než zdálky na palubě své lodi. Maniakes byl sice o dvacet let mladší, ale nechtělo by se mu stát proti admirálovi s mečem v ruce.
Ale jeho drsný vzhled náhle roztál v úsměvu, jako by slunce vyšlo zpoza mraků. „Už teď vidím, že jsem se rozhodl správně,“ řekl. „Genesios neví o plánování vůbec nic. Něco se s ním stalo, něco se stalo s celou říší a uzurpátor udělá vždycky první věc, která ho napadne. Pak není divu, že se nacházíme na pokraji zkázy.“
„To je pravda a vyhrabat se z toho bude velice těžké,“ odpověděl Maniakes. „Spadnout z kopce je snazší než se vyškrábat nahoru a Genesios dělá vše pro to, aby ty, kteří lezou vzhůru, zase srazil.“
„Což je jediný důvod, proč je Genesios pořád na trůně,“ řekl Erinakios. ‚JÚe jestli se mu nepodařilo va doteď zavraždit, myslím, že ho porazíte. Umíte pi' mýšlet - to už jsem poznal. Většina předchozí vzbouřenců jen reagovala na vývoj událostí. Genesios se s nimi dokázal vypořádat; Genesios nosí červené boty a sedí ve městě Videssos jako pavouk upros pavučiny. Vy budete tvrdší oříšek.“
„Mohu se vás na něco zeptat?“ Maniakes si počkal na Erinakiovo přikývnutí, pak mu položil otázku: „Proč jste se nepokusil uchvátit korunu sám?“
„Přemýšlel jsem o tom,“ řekl Erinakios, což byla nebezpečně upřímná odpověď — muž s císařskými ambicemi mohl být považován za nedůvěryhodného. „Ano, přemýšlel jsem o tom. Ale jen se svou flotilou jsem neměl mnoho nadějí na úspěch. A nemohl jsem počítat s pomocí ostatních. Za ta léta jsem si udělal mnoho nepřátel. Proč myslíte, že si mě tu Genesios drží? Je krátkozraký, ale ne slepý.“
Maniakes našpulil rty. V admirálově odpovědi se skrývalo závažné zjištění. Genesios ponechal staršího Maniakese na Kalavrii, protože věděl, že kdyby se ho pokusil nahradit, způsobilo by to závažné potíže. A ponechal schopného ale neoblíbeného důstojníka na Klíči, protože věděl, že takový důstojník nemá mezi ostatními vojáky a námořníky spojence. To bylo chytré. Kdyby jen Genesios používal rozum pro dobro císařství.
„Ubytuji vás v kasárnách,“ řekl Erinakios a ukázal na omšelou šedivou budovu. „Doufám, že vám to nevadí -já tam spím také.“
„To je naprosto v pořádku,“ odpověděl Maniakes vesele. „Ve srovnání s některými místy, na kterých jsem spával na vojenských taženích, mi připadají ta kasárna jako císařský palác.“ Pohlédl na Obnovu. „Jak se na takové ubytování bude dívat vznešený Triphylles a slovutný Kourikos, je ovšem jiná záležitost. A na ostatních lodích mám roztroušenu

řadu dalších šlechticů z města Videssos.“
„Pokud se chtějí zbavit Genesia, budou muset vydržet trochu nepohodlí,“ prohlásil Erinakios. „A pokud nebudou ochotní strávit pár nocí na tvrdých pryčnách, pak je hodíme do moře.“
Maniakes by to neřekl takhle přímo, ale vduchu s admirálovým prohlášením plně souhlasil. Někteří šlechtici vypadali smířeně s vyhlídkou na nepohodlí, ale jiní dávali najevo svou nespokojenost.
Když to Erinakios viděl, znechuceně si odplivl. „Je to banda nevychovaných spratků, kteří nemají ani ponětí o skutečném životě.“
„Nechte je být,“ řekl Maniakes, což mu od admirála vysloužilo znechucený pohled. Maniakesovi to bylo jedno. Šlechtici z hlavního města byli možná nespokojení se svým ubytováním, ale v důsledku dělali to, co měli. Pozoroval je, jak s poháry kyselého vína v ruce přecházejí od jednoho kapitána Erinakiovy flotily ke druhému. Zdálo se, že tak či onak znají většinu velitelů flotily. To bylo dobré, protože díky tomu bude flotila z Klíče silněji připoutána k Maniakesovi.
„Zítra ráno bude Genesios vědět, že jste tady a že jsem se přidal na vaši stranu,“ řekl Erinakios klidně. „Nemyslím, že z toho bude mít zrovna radost.“
„Pak bychom měli zítra ráno odplout k hlavnímu městu,“ dodal Maniakes. „Čím rychleji vyrazíme, tím menší bude šance, že Genesios vymyslí nějakou lest.“
Erinakios uznale pozdvihl pohár s vínem. „Teď jste promluvil jako pravý voják, Veličenstvo!“ Napil se a pak na Maniakese pozorně pohlédl. „Čím víc vás slyším mluvit, tím víc se mi líbí co říkáte. Videssos nemůže prosperovat - dobrého boha Videssos nepřežije - pokud bude u moci uzurpátor.“
„Navíc pokud rychle nevyrazíme, nejspíš nepřežiju ani já,“ dodal Maniakes. „Jak už jsem říkal, Genesios se mě jednou pokusil zavraždit pomocí kouzel. Proto jsem se vás ptal, jestli máte nějakého čaroděje, který vás chrání.“
„Jak už jsem říkal, nemám s čaroději nic společného. Když mě čarodějnictví nezabilo za všechny ty roky, teď už mi neublíží.“
Admirálova logika Maniakesovi unikala, ale zdržel se komentáře. Pokud chce Erinakios nahradit zdravý rozum statečností, byla to jeho záležitost. A stejně je pravděpodobnější, že Genesios zaútočí spíš na vůdce vzbouřenců než na jeho podřízené.
„Nebude vám vadit, když vyšlu jednu loď do Sikeoty?“ zeptal se Maniakes Erinakia. „Chci se ujistit, že jsou moji muži a lodě v pořádku a také chci zajistit, aby obě části flotily vypluly ve stejnou dobu.“
„Ano, to bych také udělal,“ prohlásil Erinakios a znovu se zasmál. Mávnul rukou Maniakesovým směrem, možná v parodii na složitá gesta šlechticů z hlavního města. „Pusťte se do toho, Vaše Veličenstvo. Na vašem místě bych byl úplně stejně opatrný.“
Maniakes se vydal kjednomu ze svých důstojníků a vydal nezbytné rozkazy. Kapitán zasalutoval zaťatou pěstí přitisknutou na hruď a vydal se za svými povinnostmi. Maniakes byl přesvědčen, že ten chlapík nalezne vše v pořádku; původně chtěl svou otázkou jen zjistit, jak bude Erinakios na takový požadavek reagovat. Kdyby se mu admirál pokoušel rozmluvit vyslání průzkumné lodě do druhého přístavu, kde jsou Maniakesovy lodě v menšině, znamenalo by to, že chce něco skrývat. Ale protože to Erinakiovi nevadilo, znamenalo to, že se tam nechystá nic nekalého.
„Doufám, že Rhegorios je v pořádku,“ zašeptal si Maniakes napůl sám pro sebe.
Erinakios ho zaslechl. „To je váš bratranec, který vede pozemní vojsko? Také doufám, že je v pořádku, Veličenstvo. Čím tenčeji bude muset Genesios rozprostřít své muže - a svůj strach a zášť - tím méně se bude moci soustředit na libovolnou z těchto věcí.“
„Přesně to samé si myslím i já,“ řekl Maniakes, i když to byla pravda jen zčásti. Zejména mu šlo o to, že Rhegorios byl jeho přítel, kterému mohl bezvýhradně věřit. Se všemi těmi novými náčelníky a všemi šlechtici z města Videssos se musel neustále ohlížet přes rameno, aby se ujistil, že ruka, která ho poklepává po zádech, nesvírá v dlani dýku.
„Jestli si to pamatuji správně, říkal jste, že máte také dva bratry,“ řekl Erinakios.
„Ano, jsou to Tatoules aParsmanios, oba mladší než já. Jsou nižšími důstojníky v západních zemích. Modlím se k pánu s velikou a dobrou myslí, aby se i jim dařilo dobře; do Kastavaly o nich dlouho nedorazily žádné zprávy. Vzhledem k tomu, že v těch končinách operuje Sharbarazovo vojsko, mohlo se jim přihodit cokoliv.“
„To je až příliš pravda - a to jste se nezmínil o všech těch vzpourách, které tam každou chvíli vypuknou. Myslíte, že se doslechli o vašem povstání?“
„Pochybuji o tom,“ odpověděl Maniakes. „Ledaže by pro ně poslal Genesios, aby se mi skrze ně pomstil. Ale myslím, že vzhledem k tamnímu chaosu to není v jeho silách. Podle toho, co jsem slyšel, bojují v současné době videssiánské armády v západních zemích hlavně o vlastní přežití. Nemají čas na rozkazy z hlavního města.“
„To jste slyšel naprosto správně, Vaše Veličenstvo,“ souhlasil Erinakios. „Ale navíc ještě tamní vojenské oddíly navzájem nespolupracují, takže Makuraňané mají jednoduchou práci.“
„Videssiánci milují vnitřní spory,“ poznamenal Maniakes. Nemohl konstatovat nic víc samozřejmého s výjimkou toho, že vzduch je potřebný k dýchám, ale přesto si vysloužil několik nedůvěřivých pohledů od kapitánů lodí a tří nebo čtyř šlechticů z města, kteří jeho poznámku zaslechli. Chvíli mu trvalo, než si domyslel proč: veřejně připomněl svou vaspurakánskou krev. Mnozí se na tento fakt snažili zapomenout, aby se za něj mohli s dobrým svědomím postavit.
„Jste si jistý, že budete dnes v noci v bezpečí, Vaše
Veličenstvo?“ otázal se Erinakios. Jeho otázka mohla vyjadřovat skutečnou obavu nebo to mohlo být popíchnutí. To se dalo u admirála jen těžko rozeznat.
Maniakes se rozhodl to považovat za skutečnou obavu. „Vše by mělo být v pořádku. Genesios neví, kde se dnes v noci budu nacházet a pro každý případ s sebou mám čaroděje Alvina. Jeho kouzla mne zaštítila v Opsikionu a v případě

potřeby mi pomohou i tady.“
Alvinos, co?“ Erinakios pohlédl na mága, jehož postava bez pochyb prozrazovala vaspurakánský původ a tedy i to, že jméno Alvinos je jen přezdívka. Maniakes mu konec konců stejně častěji říkal Bagdasares. Tentokrát nikoli, protože nechtěl před těmi, kteří ho mohli slyšet, příliš hovořit o Vaspurakanu.
Bagdasares, který ucítil, že ho lidé pozorují, se odvrátil od kapitána, se kterým právě hovořil, uklonil se, pozdvihl svůj pohár s vínem, a pak se vrátil zpátky k přerušené konverzaci. Maniakes se usmál. Mág měl svůj osobitý styl, který se mu začínal líbit.
Po západu slunce služebníci zapálili pochodně. Maniakes čekal, dokud se nevrátil kapitán, kterého vyslal do Sikeoty, s příznivými zprávami, že je vše v pořádku. Pak Maniakes zahrál několik mohutných zívnutí, která se mu povedla tak dokonale, že by se za ně nestyděl ani mim na Festivalu zimní rovnodennosti.
Když byl člověk Avtokratem Videssiánců, nebo se jím alespoň pokoušel stát, přinášela podobná divadýlka své výsledky. Během několika minut začaly zívat tucty kapitánů lodí, všichni odkládali poháry s vínem, vydali se do kasáren nebo do síťových lůžek na palubách lodí. Maniakes nečekal, že jeho pryčna bude pohodlná a nikterak se nezklamal. Ale i tak usnul jako když ho do vody hodí.
Snídaně byla velice prostá a jen stěží požívatelná. Podle Maniakesova názoru šlo o námořnickou variaci na jídlo podávané vojákům při pozemních taženích. Šlechticům z města Videssos však mohli stejně dobře podat jed. Dokonce ani Kourikos, který vypadal z celé bandy nejrozumněji, toho moc nesnědl.
„Co budeme dělat dál?“ zeptal se Triphylles kysele. Dobal do kousku ztvrdlé chlebové placky, pak usrkl kyselého vína a se znechucenou grimasou odložil pohár stranou.
Erinakios se obrátil k Maniakesovi a poznamenal. „Abyste věděl, Vaše Veličenstvo, jsem už dědeček, ale vzpomínám si na dobu, kdy byl můj nejstarší syn malý chlapec. Měl pěkně mlsný jazyk. Když se ošklíbal nad něčím, co před něj přinesli na talíři, říkával jsem mu: ‚No synu, je to na tobě. Můžeš to sníst nebo můžeš zůstat o hladu.' No ale jak jsem řekl, teď je ze mě dědeček, takže si myslím, že můj syn nehladověl.“
Triphylles si znechuceně odfrkl. Několik ostatních šlechticů zaútočilo na svou snídani s obnovenou silou. Maniakes si dokonce všiml, jak si jeden z nich nakládá přídavek. Všiml si toho i Erinakios a ramena se mu otřásla potlačovaným smíchem.
Kourikos došel k Maniakesovi a řekl: „Vaše Veličenstvo, nemyslím, že je správné, abychom byli terčem posměšků jen proto, že nejsme zvyklí na hrubé zacházení a vojenské příděly.“
„Dejte mi trochu času, vzácný pane, a já brzy přijdu na jiný důvod, jak z vás učinit terč posměšků pro jiný důvod,“ prohlásil Erinakios se zlomyslným úšklebkem.
Kourikos na něj vztekle pohlédl. Byl zvyklý překrucovat slova ostatních lidí, ne aby někdo překrucoval jeho vlastní. Maniakes zvedl ruku. „Vzácný pane, zatím jsem si nevšiml, že by si z vás někdo utahoval,“ řekl: „Velkoadmirál mi jen vyprávěl, jak vychovával svého syna. To by mi mohlo být užitečné, až budeme mít Niphone a já děti.“
Kourikos vypadal zaraženě. „Vaše Veličenstvo, moc dobře přece víte, že —“
„Vím velmi dobře jen to, vzácný pane,“ přerušil ho Maniakes, „že zde na Klíči není žádné jídlo, které by odpovídalo vašim vysokým požadavkům. Takže vám nezbývá než sníst, co vám kuchán přinesli nebo zůstat o hladu. Až zvítězíme ve válce a vy se vrátíte do svých vil a statků, můžete se cpát k prasknutí pokrmy, na jaké jste zvyklí. Do té doby se však obávám, že vám
nezbývá, než se přizpůsobit - a nezapomínejte prosím, že kdybyste byli zůstali v hlavním městě, museli byste se pokoušet jíst s podříznutými hrdly.“
Kourikos vztekle odešel. Váhavě si vzal z tácu kousek pečené ryby a zakousl se do ní. Udiveně pozdvihl obočí. Maniakese napadlo, co ho asi překvapilo. Na rybě s olivovým olejem a česnekem přece není nic špatného.
Ani Maniakes ani Erinakios nechtěli plýtvat časem. Čím dříve vyplují k městu Videssos tím lépe. Ale vyplout do bitvy bez plánu je jako jít dobrovolně vstříc porážce.
Erinakios ukázal Maniakesovi mapu hlavního města se zvýrazněnými přístavy. Když ještě Maniakes žil v hlavním městě, nijak se o přístavy nestaral. Dokonce i když plul na lodi, byly pro něj přístavy jen místa, kde přistupoval nebo vystupoval na palubu. Nepřemýšlel o nich ve vojenském smyslu.
„Vojenské námořnictvo nejčastěji využívá přístav Neorhesian na severním pobřeží města,“ řekl Erinakios a ukázal na mapu. Maniakes pokýval hlavou; tohle věděl. „Přístav Kontoskalion na jihu je přinejmenším stejně dobrý, ale ne tak velký,“ pokračoval Erinakios. „Podle tradice kotví obchodní lodi tam a válečné lodě v přístavu Neorhesian, ale během občanské války všichni na zákony a tradice zvysoka kašlou. Stíháte mne zatím sledovat?“
„Ano. Až dosud jste se vyjadřoval velice jasně. A kde se nám to začne komplikovat?“
Erinakios si odfrkl. „Nemějte strach, Vaše Veličenstvo, hned se ktomu dostaneme.“ Ukázal prstem na třetí přístav ležící až na nejzápadnějším konci města Videssos. „Toto je přístav v palácové čtvrti. Většinu času tam moc lodí nekotví. Většinou lodi boháčů, Avtokratova jachta, pár rybářských lodí zásobujících paláce a tak podobně. Ale to místo pojme skoro tolik lodí jako Kontoskalion. Ale existuje tady určitá naděje, že vzhledem k malému využití obránci tento přístav opomenou. Kdybychom se tam dokázali vylodit —“
„Dokážeme obsadit paláce a vykouříme Genesia
z jeho doupěte dřív než si toho kdokoli všimne,“ dokončil za něj Maniakes.
„Pokud všechno vyjde na sto procent, pak ano,“ přisvědčil Erinakios. „To se ale určitě nestane. Nicméně když se pohneme směrem k přístavu v palácové čtvrti, přinutíme tím Genesia, aby tam přesunul část svých obránců a to je součást mého plánu.“
„Pokud se obránci dostatečně roztáhnou, mohlo by se nám podařit překonat mořskou hradbu a vstoupit přes ni do města,“ dokončil Maniakes. „Je nižší než pevninská hradba a není dvojitá.“

„To by se mohlo podařit," řekl Erinakios opatrně, „ale nespoléhal bych se na to. Hodně by se nám usnadnila situace, kdyby se Genesiovi věrní připojili k nám. Pokud od něj sběhne dostatečné množství vojáků, máme ho."
„Takže jestli jsem to správně pochopil, chcete zaútočit na přístav Kontoskalion a přístav v palácové čtvrti, protože předpokládáte, že budou méně bráněné než přistav Neorhesian," shrnul Maniakes.
„Ano, přesně to mám v plánu," řekl Erinakios. „Než se dostaneme k městu, čeká nás možná veliká námořní bitva. Ale možná také, že ne. To závisí na tom, jak se zachovají Genesiovi kapitáni až zjistí, že se k nim blížíme. Pokud se budou držet zpátky, znamená to, že se nás bojí."
„Co byste dělal na Genesiově místě?" zeptal se Maniakes.
„Myslíte kdybych věděl, že po mně jde Erinakios?" Admirál se udeřil do hrudi. „Vaše Veličenstvo, hrozně bych se bál."
Maniakes byl zvyklý na to, že na něj kněží, i když mu žehnají, vrhají kyselé pohledy. Nevěřili tomu, že jeho vyznání je ortodoxní, ale šest let Genesiovy vlády prokázalo, že samotné ortodoxní vyznání nestačí k tomu, aby byl člověk dobrým vládcem.
„Kéž pán s velikou a dobrou myslí požehná tvému boji a naší posvátné ortodoxní víře," řekl kněz Maniakesovi a dal tak jasně najevo, že ortodoxní vyznání je
rozhodně jednou z podmínek dobrého vládce. „Kéž nám pán zajistí mír, blahobyt a vítězství Videssosu."
„Kéž je tomu tak," odvětil Maniakes. „Děkuji ti, svatý pane." Podle jeho názoru měl kněz v modré róbě přeházené pořadí důležitosti: bez vítězství nepozná Videssos ani blahobyt ani mír. Teď však nebyl vhodný čas ani místo na hádky s klerikem.
„Děkuji vám, Vaše Veličenstvo," odpověděl kněz. „Doufám, že po vašem triumfu se půjdete ihned pomodlit do nejbližšího chrámu ve městě Videssos. Jeho krása a svatost je pravým domovem Phose na zemi." Povzdechl si. „Ách, kéž by mi bylo dovoleno sloužit dobrému bohu na takovém místě —"
Maniakes se ze všech sil snažil udržet nehybnou tvář. Kněži se možná nelíbila jeho doktrína, ale přesto naznačoval, že by se chtěl nechat přeložit z Klíče do hlavního města. Pro Videssiánce je zkrátka jejich vlastní dobro až na prvním místě.
„Až obsadím hlavní město, odměním ty, kteří mi pomohli se tam dostat," řekl.
Kněz se rozzářil a se znovu obnovenou chutí požehnal lodím flotily.
„No, už je na čase vyrazit," řekl Erinakios, když klerik konečně zmlkl. Velkoadmirál, i když byl jistě věřící, měl na náboženské věci pragmatický názor. „Teď pojďme narazit Genesiovu hlavu nad bránu města a pohřbít jeho tělo do hromady hnoje - ne že bych měl proti hromadám hnoje něco osobního."
„Myslím, že každý ve Videssosu má něco osobního proti Genesiovi," řekl Maniakes. „Vlastně jediný člověk, kterého znám, a který proti němu zřejmě nic nemá, je velekrál Sharbaraz: Genesios mu totiž dal tak velikou část naší říše, že je pro něj ještě větším dobrodincem než byl Likinios - a Likinios Sharbaraze v podstatě dosadil zpátky na trůn."
„Myslím, že se Vaše Veličenstvo mýlí," řekl Erinakios. „Genesia musí mít rádi také kati v celé zemi, protože je tak štědře zahrnuje prací."
„Teď jste mě dostal," řekl Maniakes. „Nicméně měli bychom —" Odmlčel se. Pravou ruku si přitiskl na hruď. Amulet, který nosil na krku, se náhle rozpálil doběla. „Magie!"
Kněz, který právě požehnal flotile, se otočil jako na obrtlíku a začal utíkat, modrá róba mu pleskala kolem kotníků a oholená lebka mu zářila na slunci. Maniakes mu popřál bolestivou smrt a dlouhodobý pobyt ve Skotově ledu. Navzdory jeho přání však kněz pokračoval v úprku. Možná, že si tímhle nevysloužil pobyt v ledovém pekle, ale jedna věc byla teď jistá: nikdy, nikdy se nepodívá do města Videssos.
Na druhou stranu Bagdasares běžel opačným směrem, to jest přímo k Maniakesovi. Vykřikl něco ve vaspurakánštině, čemu Maniakes moc nerozuměl; rukou při tom učinil několik rychlých gest. Amulet překvapivě rychle zchladl.
„Mnohokrát děkuji," řekl Maniakes. „Naštěstí jsem v pořádku."
„Podařilo se mi zasáhnout včas, Vaše Veličenstvo," odvětil Bagdasares a ztěžka oddechoval. „Kdybych se opozdil —"
V tu chvíli se však otočil k velkoadmirálovi. I Maniakes si všiml, že se Erinakios prudce potí, má rozšířené oči a zatíná ruce v pěsti. Maniakes se s hrůzou díval, jak se námořní důstojník prohýbá v zádech, takže začíná připomínat napnutý luk.
Udělej něco! Chtěl Maniakes zakřičet na Bagdasara. Ale věděl, že by to nemělo význam, protože čaroděj se i tak činí ze všech sil. A tak, protože sám nebyl v žádném okamžitém ohrožení, jen stál a pozoroval, jak Bagdasares bojuje proti útoku Genesiova mága.
„Proč jste se nezaštítil proti kouzlům, jak jsem vám radil?" dožadoval se od Erinakia. Ale velkoadmirál nemohl odpovědět. Každý sval v těle se mu napínal v křeči a záda se mu víc a víc ohýbala. Jestli se prohne ještě víc, praskne mu páteř.
Bagdasares zaklínal jako posedlý. Vykřikoval kouzla ve vaspurakánštině i ve videssiánštině a občas oba jazyky míchal dohromady. Ruce se mu pohybovaly rychleji než pianistovi při hře na klavír. Na tváři se mu perlily kapky potu.
Přesto se Erinakiova záda ohýbala stále víc. Pak se ozvalo suché křupnutí, které Maniakesovi připomnělo zvuk lámající se suché větve. Erinakios dopadl bezvládně na zem. Vedle něj se se zasténáním zhroutil vyčerpaný Bagdasares.
Maniakes k mágovi bleskově přiskočil, obrátil ho na záda a začal zjišťovat, jestli dýchá a jestli dokáže nahmatat puls. Kjeho veliké úlevě se ukázalo, že Bagdasares je jen k smrti vyčerpán. „Díky Phosovi," řekl Maniakes roztřeseně. „Myslím, že bude hned v pořádku. Vylejte na něj někdo vědro vody."
Navzdory veškeré vodě, která obklopovala ostrov, se Maniakesovi zdálo, že trvalo strašně dlouho, než byl jeho příkaz vyplněn. Pak však mág zakašlal a prudce otevřel oči. Nejprve se v nich zračila jen hrůza, ale čaroděj se brzy vzpamatoval. „Phos budiž pochválen," řekl a posadil se. „Vaše Veličenstvo stále žije."
„To ano a ani nevíš, jakou z toho mám radost," řekl Maniakes. „Ale ubohý Erinakios neměl takové štěstí."
Bagdasares pohlédl na nehybné tělo vedle sebe. „Je mi to líto, Vaše Veličenstvo," řekl a sklonil hlavu. „Bojoval jsem ze

všech sil, ale nemohl jsem ho zachránit.“
Maniakes natáhl ruku a pomohl mágovi vstát. „Je to částečně Erinakiova chyba, protože pohrdal čarodějnictvím všeho druhu,“ řekl.
„Částečně je to také tím, že Genesiův mág měl čas, aby připravil svůj útok, zatímco já jsem musel improvizovat,“ dodal Bagdasares. „Porážka však člověka nikdy nepotěší. Genesiův mág musí být velice silný, když dokáže dosáhnout takhle daleko a zabíjet navzdory mým kouzlům.“
„A jak silný bude, až se k němu dostaneme blíž?“ otázal se Maniakes s obavami.
„Rozhodně silnější než teď, o tom vás mohu ujistit.“ Bagdasarova tvář se leskla potem, jako by právě uběhl celé míle. Kouzla nebyla snadná, zvláště pak kouzla zoufalého druhu, která právě používal. Roztřeseným hlasem pokračoval. „Je už v povaze hlavního města, že přitahuje ty nejlepší znalce všech oborů. Nejlepší mág z tamní čarodějné koleje je určitě mnohem silnější, než
si vůbec dovedu představit.“ Bagdasares potřásl hlavou.
„A my jsme právě přišli o člověka, který měl vést naši flotilu proti lodím, které patří Genesiovi,“ dodal Maniakes.
Kapitáni, kteří zírali na Erinakiovo tělo, se právě díky této větě vrátili do světa živých, do světa hodností a úřadů. Viceadmirál Tiverhios učinil půl kroku vpřed jako by naznačoval, že on je ten pravý, kdo by měl zaujmout uprázdněné místo. Maniakes však nebyl příliš nadšený představou, že by Tiverhios zaujal místo hlavního velitele celé flotily. Měl podezření, že na to viceadmirál nemá dostatek schopností. A kromě toho, kdyby povýšil Tiverhia, ostatní kapitáni z Klíče by mohli žárlit.
A tak Maniakes řekl: „Thraxi, ty budeš velitelem celé flotily. Tiverhie, ty zůstaneš ve funkci viceadmirála, ale teď budeš viceadmirálem celé mé flotily, nejen lodí z Klíče. Proto ti s okamžitou platností zvyšuji plat o půl zlaťáku na den.“
„Vaše Veličenstvo je šlechetné,“ řekl Tiverhios nadšeně a hluboce se uklonil. Pokud byl zklamaný, že nebyl jmenovaný vrchním velitelem, nedal to najevo. Ale Maniakes pochyboval, že by byl natolik dobrý herec, a proto předpokládal, že jeho nadšení je opravdové. Tohle se naštěstí povedlo vyřešit, pomyslel si Maniakes.
„Musíme pokračovat,“ řekl Maniakes. „Jen když Genesia svrhneme, můžeme si být jisti, že se už nestane nic podobného. Při dobrém bohu, vznešení pánové a stateční kapitáni, jsem jen člověk a mám mnoho chyb; jen Phos a jeho slunce jsou dokonalí. Ale až usednu na trůn, nikdy se nebudete muset bát něčeho podobného —“ ukázal na Erinakiovo tělo.
Všichni zajásali, hlasitěji než očekával: možná se tak zbavovali svého strachu, který pocítili, když uviděli Erinakiův pád. Na Maniakesův pokyn se začali kapitáni a námořníci naloďovat na paluby lodí.
„Jak se ochráníme, jestli na nás Genesiův mág znovu zaútočí?“ zeptal se Maniakes Bagdasara, když vystoupili na můstek Obnovy.
„Myslím, že teď máme několik dní oddechu, Vaše Veličenstvo,“ opáčil Bagdasares. „I já sám teď málem padám únavou. Když vezmeme v úvahu na jakou dálku a s jakou silou na nás nepřítel zaútočil, můžeme předpokládat, že Genesiův mág teď bude polomrtvý. Bude trvat pár dní, než zase dokáže sesílat kouzla.“
Maniakes to zvážil. To by vysvětlovalo dlouhý interval mezi útokem v Opsiokionu a tím dnešním. „Neznamená to snad, že Genesios má jen jediného čaroděje?“ zeptal se po chvíli. „Kdyby jich měl víc, mohl by na nás útočit bez přestání.“
„Je to docela možné,“ odpověděl Bagdasares. „Ale jestli je tomu tak, je ten jediný čaroděj velice mocný.“
„Zajímalo by mě, co se stalo s ostatními čaroději v hlavním městě,“ přemýšlel Maniakes nahlas. „Ocitli se snad jejich hlavy naražené na kůlech, když Genesia něčím rozčílili?“
„Vzhledem k uzurpátorově povaze to považuji za velice pravděpodobné,“ souhlasil Bagdasares.
„Já také,“ řekl Maniakes. „Pověz mi, jak je možné, že Avtokrat, který sám nemá žádné kouzelné schopnosti snad s výjimkou toho, že dokáže jakoby kouzlem hnát celý Videssos do záhuby, může přikazovat čarodějům s velikou mocí?“
„Hlavním důvodem, Vaše Veličenstvo, je to, že většina magie vyžaduje pomalou přípravu. Když má čaroděj nůž na krku, nebo když někdo vyhrožuje jeho rodině, většinou mu nezbývá než uposlechnout.“ Bagdasares se nervózně zasmál. „Čarodějové se tímto nešťastným faktem příliš nechlubí.“
„Ano, celkem dobře chápu proč,“ řekl Maniakes. „Nicméně Genesiův mág už dvakrát selhal při pokusu mě zabít, i když se mu podařilo zavraždit Erinakia. S trochou štěstí nás tohoto problému zbaví sám Genesios.“
„Kéž by se tak stalo.“ Bagdasares si nad srdcem nakreslil sluneční kruh.
Na můstek přišel Thrax. „Prosím o prominutí, Vaše Veličenstvo, ale neměli bychom vyplout?“ otázal se. Maniakes přikývl na souhlas. Thraxův trubač předal
signál k vyplutí celé flotile. Lana byla odvázána; vesla se ponořila do vody. Flotila opustila přístav Gavdos a zamířila na sever proti městu Videssos.

IV.

Město! Město!“ vykřikl strážný v koši. Byl to mladík z Kalavrie a pokud Maniakes věděl, nikdy předtím imperiální město nespatřil. Ale když kterýkoli Videssiánec hovořil o Městě, nikdo nepochyboval, co tím míní.
Za pár minut i Maniakes spatřil záři slunce na stovkách kopulí chrámů zasvěcených Phosovi ve městě Videssos. Kourikos a Triphylles si povzdechli jako milenci, kteří se vracejí ke své milované. „Konečně doma,“ řekl Triphylles, jako by celou tu dobu strávenou mimo hlavní město, prožil mezi divokými Khamorťany na Paradryanské stepi a ne ve vzdálené provincii císařství.
„Loď na obzoru!“ vykřikla vzápětí hlídka. Tento výkřik se rychle jako blesk roznesl celou Maniakesovou flotilou. Thraxův trubač začal troubit jako posedlý a předával svými signály velkoadmirálovy příkazy ostatním kapitánům. Většina válečných lodí z Klíče
plula na křídlech; několik větších pevnějších veslic zůstalo ve středu spolu s loďmi, které připluly z Kalavrie, aby

posílily střed flotily proti blížícímu se útoku.
Maniakes si osobně vybral všechny kapitány, jejichž galéry měly bojovat poblíž jeho vlastní lodi. Chtěl zajistit, aby měl kolem sebe své nejvěrnější. Kapitány z Klíče však neznal zdaleka tak dobře jako ty, kteří s ním byli od začátku povstání. Pokud se proti němu někteří z těchto kapitánů obrátí, bude námořní bitva prohrána.
Ale námořní bitvu je možné samozřejmě prohrát i mnohem konvenčnějším způsobem. Nepřátelské dromondy už sklonily stěžně. Byly připraveny k boji. Maniakesovi kapitáni nečekali rozkazy od Thraxe a začali se rovněž popravovat na blížící se střet.
„Erinakios se také chystal k bitvě, nebo to tak aspoň vypadalo, a přesto se pak jeho flotila přidala na mou stranu," řekl Maniakes s nadějí.
Thrax se na chvíli zamyslel, a pak odpověděl. „To je pravda, Vaše Veličenstvo, ale jestli se tahle flotila, která se k nám blíží, chystá také zradit Genesia, pak blafují takovým způsobem, jakému se Erinakios ani zdaleka nepřiblížil."
„Proplujeme mezi nimi a vyrazíme k přístavu Kontoskalion," řekl Maniakes. „Jakmile dostaneme naše vojáky do města, Genesios bude muset uprchnout nebo padne do našich rukou." Pohlédl na východ za velikou, dvojitou pozemní hradbu hlavního města a radostně zatleskal, protože spatřil řady stanů a pavilónů, které se před ním tyčily jako obrovité houby. „Pri dobrém bohu, Rhegorios dorazil! Udrží Genesiovy vojáky v šachu, zatímco my přemůžeme tyranovu flotilu."
„Pokud ovšem tyranova flotila nepřemůže nás," řekl Thrax, věčný to pesimista. Jeho oči zkoumaly moře od horizontu k horizontu. „Mají spoustu lodí a nevidím žádné známky —"
Než stihl dokončit větu, dromond blížící se k Obnově vypálil z katapultu. Mohutné kopí, o polovinu větší než člověk, prosvištělo mazi Thraxem a Maniakesem a s mohutným šplouchnutím spadlo do moře. Obsluha katapultu začala okamžitě znovu nabíjet aby zbraň připravila k dalšímu výstřelu.
„Tolik k naději, že se vzdají bez boje," poznamenal Maniakes.
Thrax jeho poznámku neuznal za hodnu odpovědi. „Omlouvám se, Vaše Veličenstvo, ale musím se teď věnovat velení," řekl místo toho a rozběhl se k zábradlí. Odtamtud ho mohli nejlépe slyšet veslaři a bocmani, na které pokřikoval rozkazy, jež mohly Obnově zachránit zdravou kůži — nebo ji poslat na mořské dno.
Maniakes se vlastně s bojem na moři nikdy nesetkal. Když se účastnil tažení v západních zemích, přivážely občas lodi zásoby a posily do tamních videssiánských přístavů a někdy se armáda přepravovala na jejich palubách. Kalavria měla svou flotilu proti nájez• dům pirátů ze severu, ale od chvíle, kdy Maniakes dorazil na ostrov, nedošlo k žádné větší bitvě — a i kdyby ano, on sám by určitě nebyl na palubě.
Námořní boj představoval svým způsobem úžasné divadlo. Jeho prvním dojmem bylo, že je mnohem čistší než pozemní bitva. Katapulty na palubách větších lodí vrhaly své smrtonosné střely. Lučištníci vystřelovali salvy šípů pokaždé, když se nepřátelská lod ocitla na dostřel. Zcela tu chyběl řev a sténání, zvuky, které jsou nedílnou součástí každé pozemní bitvy. Muži křičeli, to ano, ale vzrušením a strachem, ne bolestí.
Po chvíli si Maniakes uvědomil, že námořní bitva není bojem muže proti muži: mnohem víc šlo o boj lodě proti lodi. Vykřikl vzrušením, když jedna z jeho galér úspěšně taranovala veslicí, jejíž posádka byla věrná Genesiovi. Veslaři na útočící lodi pak zabrali zpátky a do díry v boku nepřátelského plavidla proudila voda.
V tu chvíli zazněl křik. Někteří z nepřátelských námořníků spadli do moře, kde se začali plácat a padat ke dnu - většina z nich totiž neuměla plavat. Někteří veslaři pustili vesla a dobrovolně naskákali přes zábradlí do moře. Jiní se snažili vydrápat na vyšší palubu, aby se alespoň dočasně zachránili před stoupající vodou. Maniakes si v tu chvíli uvědomil, že námořní bitva je stejně krutá jako boj na zemi.
Jedna Genesiova loď vypálila z katapultu nikoli kopí, ale veliký hrnec, za kterým se vzduchem táhl černý dým. Střela dopadla na palubu cílové galéry. Hořící olej, smůla a síra zapálily palubu ohněm, který nebylo snadné uhasit. A opět se námořníci se zoufalými výkřiky vrhali do moře: utopit se bylo lepší než uhořet. Loď postupně zachvátily plameny od přídě až po záď a její obrysy zakryl černý kouř.
Ohnivá střela z jiné Genesiovy lodi proletěla daleko od veslice věrné Maniakesovi. Hlasitě zajásal, když viděl, že smrtonosná střela chybila. Ale když ohnivá směs dopadla na hladinu, vzplála a pokryla rozsáhlou vodní plochu plameny. Ty pohltily nešťastné námořníky, kteří naskákali do vody z potápějících se lodí aktéři měli tu smůlu, že se zrovna nacházeli vtom místě. Maniakes se s hrůzou díval, jak hoří a topí se současně.
Jen málo Maniakesových lodí z Kalavrie mohlo vrhat oheň tímto hrozivým způsobem: provinčním flotilám byly jen málokdy svěřovány nálože hořící směsi, přinejmenším proto, aby tajemství její výroby nepadlo do rukou nepřátel. Ale galéry z Klíče odpověděly lodím z Klíče ohněm za oheň, hrůzou za hrůzu.
„Každá loď, která teď shoří, znamená o jednu loď méně v boji proti Makuranu nebo Kubratu," zasténal Maniakes.
Kourikos vedle něj se otočil a prohlásil. „Pokud shoří příliš mnoho našich lodí, nebudeme to my, kdo se budeme muset starat o Makuran, nebo dokonce Kubrat." Strážce pokladu vypadal jako by se raději nacházel kdekoli jinde než na palubě válečné lodi uprostřed námořního boje, ale protože v této záležitosti neměl na výběr, dělal, co mohl, aby si zachoval statečné vzezření. Maniakes k němu za to pocítil obdiv.
Nasmolená paluba dromondu nebyla nic ani pro Maniakese. Rozhlížel se na všechny strany a snažil se zjistit, která strana vyhrává. V pozemní bitvě navzdory zvířenému prachu by to bylo celkem snadné, dokonce i pro slepého: pokřik přátel a nepřátel snadno napověděl, kdo postupuje a kdo se stahuje.
Tady sice nebyl žádný zvířený prach, ale bitevní linie se táhla mnohem dál než v pozemní bitvě a válečné lodě byly tak promíchány, že Maniakes nedokázal rozeznat, kdo křičí v triumfu a kdo řve hrůzou, když se jeho veslice potápí.
Místo toho se tedy podíval dopředu k městu Videssos. Chrámy, kopce a statky mu připadaly blíž než předtím. Pak se znovu rozhlédl po bitevní linii. Měl pocit, že jeho flotila v čele s Obnovou postupuje.
Došel k zábradlí, kde stál Thrax. „Zatlačujeme je," řekl. „Znamená to, že vyhráváme?"

„Každopádně neprohráváme," odpověděl Thrax opatrně. Neustále se rozhlížel a sledoval situaci. „Dva stupně na levobok!" vykřikl na bocmana a dromond se natočil doleva směrem k jedné z Genesiových galér. Lučištníci na její palubě vystřelili salvu, která zasáhla několik veslařů Obnovy. Díky tomu Maniakesova loď zpomalila a menší nepřátelská veslice unikla taranování.
Nedaleko odsud taranovala nepřátelská loď jednu z Maniakesových galér. Když se však pokusila osvobodit, nepodařilo se jí to. Veslaři a námořníci z Maniakesovy lodi ozbrojení noži, tesáky, palicemi a všemi možnými druhy zbraní, se jako příval vlili na palubu nepřátelské lodi a začali bojovat s posádkou o to, kdo získá loď, která má šanci udržet se na hladině. Než mohl Maniakes zjistit, jak se boj vyvíjí, vplula mu do výhledu další válečná loď.
„Tam!" zařval Thrax Maniakesovi přímo do ucha, hlasitě a neočekávaně, takže budoucí Avtokrat vyděšeně uskočil. Kapitán ukázal k přístavu. „To jsou naše lodě, Veličenstvo, a je jich celkem hodně. Podařilo se jim prorazit a teď míří k přístavu v palácové čtvrti."
Maniakes pohlédl směrem, kterým Thrax ukazoval. Viděl, že řada jeho válečných lodí obeplula nepřítele a plnou rychlostí se teď řítila k městu s vesly pravidelně se zanořujícími do vody podle rytmu bubeníků na palubách. Jásot jejich posádek byl sice slyšet jen slabě, ale přesto se donesl až k Obnově.
„Útok!" vykřikl Thrax. „Podél celé linie, vším co máme!" Trubač předal rozkaz lodím, které byly dost blízko, aby ho zaslechli. Trubači na jejich palubách pak rozkaz předávali dál.
A pak velice náhle začaly nepřátelské galéry zanechávat odporu a obracely se na útěk. Možná to bylo proto, že Genesiovi kapitáni usoudili, že jejich porážka je neodvratná, a uvědomili si, že nemohou Maniakesově flotile zabránit, aby dosáhla přístavu. Možná si nepřítel uvědomil rozhodnost Maniakesova útoku a dostal strach, co by se mohlo stát, kdyby zanechal odporu a nakonec stejně prohrál. A možná také, jak mnozí z Genesiových kapitánů prohlašovali později, už neměli žaludek na to, aby nadále sloužili Genesiovi. To na Maniakese udělalo dojem, dokud si neuvědomil, že tito kapitáni sloužili Genesiovi až do této chvíle bez jakýchkoli skrupulí.
Vysvětlení přišla později. Teď na moři jižně od města Videssos bylo vidět jen to, že některé nepřátelské lodě zdvihají všechna vesla do výše na znamení kapitulace. Jiné vztyčily stěžně, otočily se aprchly, některé zpátky k městu, další k jiným městům na vzdáleném pobřeží, nebo na otevřené moře. Našli se i tací Genesiovi kapitáni, kteří byli natolik zatvrzelí nebo věrní, že pokračovali v boji, ale jejich lodě šly ke dnu, protože Maniakesovi kapitáni teď mohli soustředit několik vlastních dromondů proti jednomu nepřátelskému.
„Phos buď pochválen," prohlásil Triphylles. „Už brzy si znovu vychutnám horké svařené víno ve své vile." Maniakes měl řadu jiných důvodů, proč se těšit z vítězství, ale byl ochoten ponechat šlechtice jeho choutkám.
„K přístavu Kontoskalion!" vykřikl. „Obsadíme město a vyhrabeme Genesia z díry, do které se ukryl."
Alvinos Bagdasares vedle něj zamumlal něco, co mohla být modlitba nebo kouzlo, nebo něco z obojího. Pak si vaspurakánský mág, který občas používal videssiánské jméno, nad srdcem nakreslil sluneční kruh. Takže modlitba. I Maniakes vyslal k Phosovi modlitbičku. Věděl, že Bagdasares se oprávněně obává Genesiova mocného mága. Už nebyli v Opsikionu nebo na Klíči. Pluli k městu Videssos, kde bude Genesiův čaroděj skoro stejně blízko k Maniakesovi jako mág, který ho chrání.
Přístav se rychle blížil. Dav shromážděný na břehu zíral na přibližující se lodi, ukazoval na ně a vzduchem se nesly vzrušené výkřiky. Maniakes by moc rád věděl, co vlastně vykřikují. Jestli ho proklínají jako uzurpátora odsouzeného k pobytu v ledovém pekle, bude mít potíže. Poslední věc, kterou si přál, bylo probojovávat si cestu ulicemi hlavního města proti rozzuřenému davu.
Obnova se blížila ke břehu. Maniakes si pospíšil na příď lodi a snažil se rozeznat jednotlivé výkřiky. Ale jediné, co slyšel, byl zmatený hluk, ve kterém se nedala rozeznat slova. Pak ale někdo nepochybně zařval: „Avtokrat Maniakes!" Maniakes lidem zamával, aby jim ukázal, kdo je. Někteří muži a ženy mu mávání oplatili, jako by ho považovali za vracejícího se námořníka. Ale ostatním to došlo. Zazněl veliký jásot, ve kterém se ozývalo jeho jméno. Maniakes cítil, jak ho zalila nesmírná úleva.
Spolu s jeho jménem však někteří lidé vykřikovali také jméno Genesios. Maniakes se podivil jak to, že nevznikl boj mezi jeho zastánci a zastánci uzurpátora. Pochopil, když rozeznal větu: „Avtokrat Genesios se snaží uprchnout z města!"
„Díky Phosovi," zašeptal Maniakes. Triumf měl na dosah, stačilo po něm sáhnout a utrhnout ho jako zralý plod ze stromu. Podobný okamžik dosud zažil jen jednou, když s otcem pomáhal Sharbarazovi porazit Smerdise a vrátit Velekráli právoplatný trůn. Ale se současností se to nedalo srovnat. Tehdy bojoval pro někoho jiného. Dnešní vítězství patří jen a jen jemu.
„Nenechte ho utéct!" zavolal na pobřeží. „Pět set zlatých tomu, kdo mi ho přivede, živého nebo mrtvého."
Dav na břehu se vzrušeně pohnul. Někteří jásali nad pádem nenáviděného vládce. Jiní, pragmatičtější nebo možná jen lakotnější, vyrazili na lov bývalého císaře. Maniakes spokojeně pokýval hlavou. Čím méně lidí bude na břehu, tím snadněji se jeho námořníci a vojáci vylodí.
„Vesla z vody!" zařval bocman. Obnova zpomalila a doklouzala až k přístavnímu molu. Na ně seskákali námořníci a okamžitě začali válečnou loď přivazovat. Když se z lodi vysunul můstek, Maniakes se k němu vrhl, protože chtěl být na pevnině co nejdříve. Někteří z jeho mužů ho však zadrželi. „Počkejte, Vaše Veličenstvo," řekl jeden z nich. „Nechte nás zajistit vám bezpečný průchod."
Tucet námořníků ozbrojených noži a kyji seběhlo z můstku. „Uvolněte cestu Avtokratu Maniakesovi!" křičeli. Dav zvědavců ustoupil, přestože mnozí lidé na břehu byli ozbrojeni stejně dobře nebo ještě lépe než námořníci.
Teprve když se uvolnil prostor kolem mola, zamával jeden z námořníků na Maniakese, aby vystoupil. Když se jeho noha dotkla země, vytasil meč a nahlas prohlásil. „Má čepel nespočine v pochvě, dokud nebude tyran Genesios zajat!" Přesně jak doufal, dav hlasitě zajásal. Několik jeho členů zamávalo zbraněmi. To vyžadovalo značnou odvahu, nebo přinejmenším neopatrnost: trestem za tasení zbraně v ulicích města bylo useknutí palců.

Za Maniakesem sestoupili na břeh Kourikos a Triphylles. Druhý jmenovaný padl na kolena, ne proto, aby vzdal úctu Avtokratovi, ale aby nábožně políbil pevnou zemi. „Díky Phosovi, konečně jsem doma!“ vykřikl, což vyvolalo další bouři jásotu.
Maniakes ukázal na nejbližšího muže, který vypadal dostatečně bystře a zeptal se ho. „Jak dlouho už táboří vojáci mého bratrance Rhegoria před městem?“
„Připochodoval! předevčírem, pane... ehm Vaše Veličenstvo,“ odpověděl chlapík a dodal, „strážní na hradbách na ně nezaútočili, ale ani je nepustili dovnitř.“
„Teď už je pustí,“ prohlásil Maniakes. Alespoň doufám, pomyslel si, jinak budeme mít potíže. „Prosím, uvolněte mi cestu, přátelé, abych mohl vyrazit do císařského paláce, který mi právem náleží.“
Trůn mu přesně vzato právoplatně nenáležel. Nemohl na něj uplatňovat rodový nárok. Ale na druhou stranu velel velkému množství ozbrojených mužů, kteří byli toho názoru, že na trůn patří právě on. Navíc stál proti Genesiovi, což jeho právo na trůn ještě víc upevňovalo.
Za Obnovou přistávaly další a další lodě. Na pobřeží vyskakovali námořníci. Ozval se výkřik: „Kam teď, pane?“
„Do palácové čtvrti,“ odpověděl Maniakes. „Jakmile ji obsadíme, navštívíme nejvyšší chrám, abychom vzdali díky Phosovi za to, že nám dopřál triumf.“ Maniakes věděl, že je důležité získat požehnám ekumenického patriarchy. Vduchu byl pevně rozhodnut, že pokud od současného patriarchy požehnání nedostane, bude mít nejvyšší chrám brzy nového patriarchu.
Někteří námořníci měli štíty a meče, které na palubách lodí sloužily k případnému odražení útočníků. Začali civilisty zatlačovat zpátky a vykřikovat. „Uvolněte cestu pro Avtokrata!“
„Přál bych si mít koně,“ řekl Maniakes, když si ra I žili cestu křivolakým bludištěm uliček severně od přístavu Kontoskalion. Jako důstojník jezdectva měl po I cit, že ze země nemá patřičný rozhled.
„Hned vám nějakého seženeme, Veličenstvo,“ prohlásil jeho strážný. Prvního muže na koni, na kterého narazili, neobřadně stáhli ze sedla. Kdyby ten chlapík řekl něco na protest nebo kdyby pozdvihl ruku na svou obranu, provedli by mu něco mnohem horšího.
Maniakes nechtěl získat koně tímto způsobem, ale nemohl své muže zadržet - a navíc byl docela rád, že mu slouží s takovým nadšením. „Přijď do paláce, až svrhnu Genesia. Vrátím ti koně a zaplatím ti za to, že si ho teď půjčuji,“ řekl muži, kterého zbavil koně.
„Tak vám Phos požehnej, Vaše Veličenstvo,“ vykřikl muž a lidé v ulicích se jeho volání chytili. To Maniakese uklidnilo; když bude mít městskou populaci na své straně, jen mu to pomůže k převzetí moci.
Ze hřbetu svého nově získaného koně — pokojné postarší kobyly s pohodlným sedlem, která byla dokonale vyhovující za předpokladu, že člověk nikam nespěchal - viděl daleko přes hlavy svých mužů i přihlížejících. Moc mu to však nepomohlo, protože ulice se kroutily, takže stejně nebylo vidět příliš daleko.
To ho naplňovalo obavami. Jeho námořníci se mohli snadno vypořádat s civilisty, kteří by se proti nim postavili, ale pokud by se imperiální garda nebo jiný ozbrojený oddíl města rozhodl, že bude bránit Genesia, bylo by to víc, než jeho muži zvládnou. Námořníci nenosili zbroj, jen někteří z nich byli ozbrojeni oštěpy a luky a nebyli cvičeni na hromadný boj. Disciplinovaní vojáci by je zmasakrovali.
Ale žádní vojáci se mu v cestě neobjevili. „Půjdeme na sever k Prostřední třídě!“ zavolal na své muže. Po hlavní cestě vedoucí z východu na západ se jim půjde rychleji.
Ale nalézt cestu na sever v tomhle bludišti nebylo tak snadné, jak se na první pohled zdálo. Mnoho budov bylo dost vysokých, aby zakrývaly slunce. Vysunuté balkóny občas přesahovaly až k druhé straně uliček. Tohle bylo proti nařízením, ale Genesios ignoroval mnohem důležitější zákony, takže Maniakes neměl důvod si myslet, že by věnoval pozornost délce balkónu.
Nakonec i se svými muži úspěšně dorazil k Prostřední třídě a vyrazil směrem k náměstí Palamas a palácům, které je obklopovaly. V tom se zezadu začala šířit nová zpráva. „Brány se otvírají,“ říkali lidé. „Ne - brány jsou otevřené.“
„A máme ho,“ pronesl Maniakes jen tak všeobecně. Jeho vojáci se teď dostali do města a Genesios už je nedokáže nijak zastavit. Všude mimo hlavní město ho jeho přívrženci opouštěli a teď se to samé stalo i za hradbami.
Jediný způsob, jak by ještě Maniakes mohl prohrát, byl ukrytý vrah... nebo Genesiův čaroděj. Proti vrahovi se mohl ochránit. Proti čaroději měl Bagdasara, který kráčel vedle něj. Nevěděl, jestli bude Bagdasares stačit, ale byl to ten nejlepší čaroděj, jakého dokázal sehnat.
Projížděl kolem vládních budov postavených z červené žuly. Tyto budovy mu vždycky připadaly ošklivé. Dříve však Maniakesův názor na architekturu zajímal jen jeho samotného. Teď, kdyby si to přál, by mohl změnit tvář města Videssos.
Sám pro sebe se zasmál. Čekaly ho mnohem naléhavější záležitosti.
Pod zakrytými kolonádami, které ležely kolem obou stran Prostřední třídy, stáli lidé. Někteří jásali, jiní mlčky přihlíželi, další spěchali za svými záležitostmi. Několik lidí bylo usazených i na střechách kolonád. Maniakes tomu nijak nevěnoval pozornost, dokud si neuvědomil, že takové místo je ideální pro případného vraha. Nemohl s tím však nic dělat.
Na náměstí Palamas se dostal bez problémů a přes široké dláždění pohlédl na trávníky a honosné budovy palácové čtvrti, která ležela za ním. Náměstí bylo plné lidí, kteří se handrkovali s koňskými handlíři, prodavači a obchodníky a nakupovali všechno možné od šatů, klenotů až po potraviny a vína; Maniakes krátce pohlédl na Triphylla. Jiní Iidé navzdory tomu, že dnešního dne měnila koruna Videssosu majitele, si vyšli na procházku nadýchat se čerstvého vzduchu nebo vidět a být viděni.
Jižní část náměstí Palamas lemovala obrovitá budova Amfiteátru. Na západě hned na kraji palácové čtvrti stál Milník, žulový obelisk, od kterého se měřily všechny vzdálenosti v říši. Kolem něj bylo naskládáno veliké množství hlav, nejen

u jeho základny, jak bylo obvyklé, ale hromada se vršila i směrem k vrcholku. U každé hlavy byla destička, která oznamovala zločiny popraveného kriminálníka, ale na tuto vzdálenost nebylo možné drobné písmo přečíst. Maniakes věděl, že většina z popravených neudělala nic jiného, než že rozhněvala Genesia.
Vedle Milníku čekal malý, plešatý mužík s rozevlátým šedým vousem, oděný v róbě ze zářivě modrého sametu. Navzdory pěkným šatům by mu Maniakes nevěnoval pozornost, kdyby ho neobklopoval několik vojáků v kroužkových zbrojích. Byli to skoro první
vojáci, kromě jeho vlastních, které v hlavním městě spatřil.
Obrátil se na Kourika. „Co je to za chlapíka?“ zeptal se a ukázal.
Strážce pokladu pohlédl žádaným směrem. „Pokud se nemýlím, ti vojáci jsou čestná garda městského eparchy, Vaše Veličenstvo, ale toho člověka, kterého hlídají, nepoznávám.“
„At' už je to kdokoliv, myslí si, že je důležitý,“ řekl Maniakes. „Pojďme knému, ať zjistíme, zda mám pravdu.“
Dostat se přes náměstí Palamas nebylo jednoduché navzdory námořníkům, kteří jim čistili cestu. Mnozí Videssiánci byli pevně rozhodnuti podívat se zblízka na muže, který se měl brzy stát jejich novým Avtokratem, jiní byli ochotni uhnout až poté, co dokončí obchod, za kterým sem přišli. Námořníkům nakonec nezbylo nic jiného než přejít od kleteb a štulců k úderům obušky, aby vůbec dostali lidi z cesty. To vyvolalo několik půtek, ale dav se nakonec rozestoupil a uvolnil cestu.
Malý plešatý mužík nervózně sledoval blížícího se Maniakese. „Jjste ten, z—za koho vás pokládám?“ zeptal se roztřeseně.
„To je otázka,“ řekl Maniakes. „Ale jestli mě pokládáte za Maniakese, syna Maniakese, pák máte pravdu. A kdo, mohu-li se zeptat, jste vy, vzácný pane?“ Honosné šaty a ozbrojený doprovod ospravedlňovaly
toto oslovení.
Na odpověď si musel chvíli počkat; mužík si totiž okamžitě lehl v pokorném gestu na dláždění náměstí. Maniakes ucítil puch rozkladu šířící se od hlav naskládaných kolem Milníku. Hlavy sice byly nasolené podobně jako hlava ubohého Hosia, ale přesto to v okolí páchlo jako v řeznickém krámu, jehož vlastník si vzal dlouhou dovolenou.
Mužík nakonec povstal a řekl: „Vaše Veličenstvo, jmenuji se Doulikhios. Mám tu čest být městským eparchou, alespoň dokud na toto místo nejmenujete někoho jiného, což je samozřejmě vaše právo.“
„Vaše Veličenstvo, když jsem se svými přáteli opouštěl město, byl eparchou jistý Goulaion,“ řekl Kourikos.
Doulikhios ukázal na Milník. „Tamhle je Goulaionova hlava. Byl obviněn z konspirace proti Avtokratovi, totiž chci říct proti tyranovi Genesiovi. A tamhle pod ní je hlava Goulainova nástupce Evdokima. A tamhle úplně vespod je hlava Evdokimova nástupce Levkata. Evdokimos byl popraven ze stejného důvodu jako Goulaion; nevím, čím Genesia rozlítil Levkates, ale skončil úplně stejně jako ti dva.“
Není divu, že je ten ubohý chlapík tak nervózní, pomyslel si Maniakes. V úřadu, který zastával, mu za dosavadních okolností nekynula velká šance na dlouhou kariéru. „No vzácný Doulikhie, myslím, že já na vašem místě bych už dávno uprchl do kláštera,“ řekl.
„To jsem také udělal,“ odpověděl městský eparcha zachmuřeně. „Genesios mě ale nechal přivléct zpátky a přinutil mě setrvat v úřadě.“
Maniakesovi se nelíbilo, co slyšel; jestli Genesios odvlekl z kláštera Doulikhia, mohl to samé provést s Niphonou. Přinutil se na to teď nemyslet. „Mohu si snad domýšlet, vzácný Doulikhie, že i když vás jmenoval Genesios, nepatříte k jeho zastáncům?“
Při této otázce se Doulikhios hrdě narovnal. „Vaše Veličenstvo, Goulaion, Evdokomos a možná i Levkates udělali tu chybu, že konspirovali proti Genesiovi a nechali se chytit. Já jsem spolupracoval s Abasgiem, zástupcem velitele imperiální gardy — a tak místo aby posílila vojáky na hradbách proti vašim mužům se garda dnes ráno obrátila proti tyranovi.“
„Jak vidím, jste více než hoden úřadu eparchy města,“ prohlásil Maniakes.
„Zpackali jsme to,“ řekl Doulikhios. „Genesios měl být zavražděn, ale zabil jednoho z našich mužů, zranil dalšího a uprchl do přístavu. Obávám se, že uprchl v nějakém malém člunu.“
„Chytíme ho, alespoň v to doufám,“ řekl Maniakes. „Naše lodě obklopují celé město.“
„Kéž je tomu tak,“ řekl Doulikhios zaníceně.
Kourikos zvedl ruku. „Okamžik, jestli mohu. Vzácný Doulikhie —“ vyslovil ten titul tak pochybovačně, že to znělo skoro jako urážka, „ -celý svůj dospělý život jsem strávil mezi šlechtou hlavního města a musím se přiznat, že si nevzpomínám na vaše jméno. Mohu se zeptat, z jakého postavení vás Genesios povýšil do eparchátu?“
„No když už to musíte vědět, vzácný pane, měl jsem obchod s rybami a potěšil jsem jeho jak doufám dřívější veličenstvo svým zbožím,“ odpověděl Doulikhios.
„Vaše Veličenstvo!“ vykřikl Kourikos na Maniakese. „Přece nedovolíte, aby byl tak vysoký úřad pošpiněn, určitě nepřipustíte, aby byly řady šlechty znesvěcený tímhle, tímhle prodavačem ryb.“ To poslední ze sebe téměř vyplivl.
„Když tu práci zvládá, nevidím důvod, proč by si úřad nemohl ponechat,“ řekl Maniakes. Kourikos zachrčel, ale Maniakes pokračoval. „Prokázal mi velikou službu a zaslouží si za ni odměnu. A navíc teď nemám čas zaobírat se hloupostmi kolem společenského postavení.“ Otočil se zpátky k Doulikhiovi a nechal svého budoucího tchána lapat po dechu. „Řekněte mi prosim toto, vzácný pane: Víte, co se stalo s Genesiovým mágem? Našli bychom ho v čarodějné koleji?“ Ve vlastním hlase slyšel palčivou dychtivost. Genesios sice kolem Milníku naskládal mnoho hlav, ale Maniakes byl připraven přidat tam jednu i za sebe.
„Vím, koho myslíte, Vaše Veličenstvo, ale ten nikdy neměl co do činění s čarodějnou kolejí,“ odpověděl Doulikhios. „Nikdy neměl nic společného ani se mnou, za což vzdávám dík pánu s velikou a dobrou myslí.“ Načrtl si nad srdcem sluneční kruh a pak se otřásl. „Nemohu popřít, že mě ten člověk děsí. Je vysoký, hubený jako tyčka a vypadá, jako by

se narodil za časů vašeho prapradědečka. Přesto se však o něm tvrdí, že je silný jako voják v rozpuku mládí.“
„Takového člověka jev každém případě těžké si nevšimnout,“ řekl Maniakes. „Až ho chytíme, tak ho poznáme, to je jednou jisté.“
„Vzácný pane —“ když teď Kourikos oslovil Doulikhia, z hlasu se mu vytratila břitkost. To Maniakese překvapilo, dokud strážce pokladu nepokračoval. „Nemáte nějaké zprávy o osudu mé ženy a dcery, které nalezly útočiště v klášteře svaté Phostiny? Je to velice důležité, protože Niphone je zasnoubena s Jeho Veličenstvem.“
„Nevím, co bych vám řekl, vzácný pane,“ řekl Doulikhios pomalu. „Nikdy jsem Genesia neslyšel zmiňovat jméno vaší dcery ani žádné podobné, ale to nutně nemusí nic znamenat. A kdo může říci, jaké rozkazy vydal v posledních chvílích své vlády?“
„Kde je ten klášter?“ otázal se Maniakes Kourika. „V severozápadním rohu města, severně od Makuranské čtvrti.“
„Pošleme tam své muže,“ řekl Maniakes. Vybral několik tuctů námořníků a jako průvodce jim dal jednoho z místních, který věděl, kde se klášter nachází. „A co se týká nás ostatních, zajistíme palácovou čtvrť,“ řekl pak. „Vzácný Doulikhie, vy půjdete s námi. Pokud tam zůstali nějací vojáci, kteří jsou na Genesiově straně, možná jim dokážete vysvětlit, že jejich vládce uprchl. Čím méně budeme muset bojovat, tim lépe.“
„Jak si přejete, Vaše Veličenstvo.“ Doulikhios se hluboce uklonil.
Když se Maniakes s doprovodem už už chystali vstoupit do palácové čtvrti, vypukl ve východní části náměstí Palamas nějaký nepokoj. Maniakes se ohlédl přes rameno. Davem, který po Maniakesově průchodu znovu zaplnil náměstí, se pokoušeli prorazit si cestu jezdci v zářících kroužkových zbrojích.
V čele těch jezdců byl někdo, koho poznal i na takovou dálku. Maniakes radostně zamával. „Rhegorie!“ vykřikl. „Bratranče! Ke mně!“
Rhegorios si ho všiml, protože mu zamával na oplátku a pobídl koně. Jeho muži ho s jásotem následovali. Obyvatelé hlavního města se před nimi rozestupovali. Měli na výběr buď uhnout nebo se nechat ušlapat.
Maniakes jel Rhegoriovi vstříc. Oba muži se s úsměvem setkali někde uprostřed náměstí. „Bratranče!“ řekl Rhegorios a pak dodal „Vaše Veličenstvo!“
Rhegorios zastrčil meč do pochvy a napřáhl ruku. Maniakes mu s ní srdečně potřásl.
„Genesiovi muži se vzdávají a přidávají se na naši stranu, kdekoli na ně narazíme,“ oznamoval Maniakes. „K jedinému vážnějšímu boji došlo na moři jižně od města. Ale i tam, když jsme nepřítele zatlačili, se Genesiovi vojáci vzdali. Město Videssos je naše.“
„Při dobrém bohu, to je,“ řekl Rhegorios. „Vojáci na hradbách nám sice bránili ve vstupu, ale když jsi připlul se svou flotilou, otevřeli brány.“ Vypadal překvapeně. „Tyhle zdi by se daly bránit po celou věčnost. Stačí, když na nich bude stát jen několik málo vojáků.“
„Jsem rád, že jsi tady,“ řekl Maniakes. „Pokud někde narazíme na odpor, bude to v palácové čtvrti a tvoji jezdci se s nepřítelem dokáží vypořádat mnohem snáz než námořníci.“
Rhegoriův úšklebek se ještě rozšířil. „Víš co, bratrance? Až tvoji bratři zjistí, čeho jsi dosáhl, puknou samou žárlivostí.“
„Já jen doufám, že jsou naživu a daří se jim dobře,“ odpověděl Maniakes. „To je hlavní. Pak jim najdeme důležité věci na práci - dáme jim hodnost a moc, aby tyto věci mohli provádět - a vymeteme prach ze všech koutů.“
„Pravda.“ Podle způsobu, jakým se Rhegorios napřímil v sedle a snažil se vypadat schopně bylo zřejmé, že i on touží po důležité úloze. To Maniakese velice potěšilo. Říše se zmítala v tolika potížích, že bude vyžadovat spoustu lidí, aby je napravili.
„Pojďme,“ řekl Maniakes. „Obsadíme paláce. Zrovna jsem se knim chystal, když jsem tě uviděl. Teď všechno půjde snáz.“ Otočil se na své námořníky. „Kupředu!“ Muži zajásali. Někteří začali výt jako hladoví vlci. „Nevadí mi, když odsud odejdete s náramkem či náhrdelníkem. Bůh ví, že si nějakou odměnu za svou námahu zasloužíte,“ pokračoval Maniakes. „Ale pokud se ve snaze získat bohatou kořist dopustíte vraždy, octne se vaše hlava na Milníku vedle hlavy Genesia.“
Nemusel dodávat myslím to vážně. To už jeho muži dávno věděli — a jestli ne, brzy to zjistí.
Palácová čtvrť byla úplně jiný svět než bzučící náměstí Palamas. Obyčejní obyvatelé města nesměli narušovat tichý klid paláců stojících mezi trávníky a zahradami, které soupeřily s nádherou průčelí mohutných budov. Maniakes a jeho muži cestou potkali jen pár úředníků a bezvousých eunuchů. Úředníci stejně jako většina eunuchů při spatření hordy vojáků začali s výkřiky hrůzy prchat.
Jeden eunuch však došel až ke skupině jezdců, kteří byli včele. Pohřebním hlasem, který byl někde na půl cesty mezi kontraaltem a tenorem, se zeptal. „Kdo z vás je Maniakes, Maniakesův syn?“ Když Maniakes popohnal svou kobylu o pár kroků dopředu, eunuch se před ním pokorně položil na zem. S čelem přitisknutým na dláždění řekl: „Jménem všech palácových služebníků vás Vaše Veličenstvo vítám do nového domova. Kéž žijete mnoho let a váš rod je věčný.“
Stejnou věc nejspíš sdělil stejnými slovy Genesiovi poté, co se vypořádal s Likiniem a jeho syny. Maniakes mu to však nevyčítal; slabí se vždycky drželi stranou rozmíšek mezi lidmi mocnějšími než jsou oni sami. „Díky, vážený pane,“ řekl.
Eunuchové měli svůj vlastní způsob oslovování a Maniakes si pro svou odpověď vybral ten nejvyšší možný titul. „Vstaňte prosím a sdělte mi své jméno.“
„Jmenuji se Kameas, Vaše Veličenstvo, a mám tu čest být vestiariem císařského paláce.“ Kameas si tedy skutečně zasloužil oslovení vysokým titulem; stál v čele všech Avtokratových služebníků. Pokud byl Avtokrat slabý, mohl se vestiarios stát nejdůležitějším mužem v císařství. Maniakes však neměl v úmyslu připustit, aby se něco takového stalo.
„Když Genesios uprchl z paláce, vzal s sebou svou rodinu, měl-li nějakou?“ zeptal se.
„Ne, Vaše Veličenstvo,“ odpověděl Kameas zachmuřeně. „Jeho žena a malý syn a dcera jsou v císařském paláci a čekají na vaši vůli.“ Olízl si rty. Pokud by Maniakes toužil po krvi, teď by se to eunuch dozvěděl.
„Nechci je vidět,“ řekl Maniakes. „Bude stačit, když žena a dívka vstoupí do kláštera a chlapec se stane

mnichem. Vyřiď jim to. Ale řekni jim také, že pokud se někdy pokusí zamíchat do politiky, budou si za to zodpovídat vlastní hlavou. Ať si nepletou milosrdenství se slabostí - to jim také vyřiď."
„Vyřídím jim váš vzkaz přesně, slovo od slova." Po chvíli Kameas ještě dodal. „Bude dobré mít v paláci zase jednou Avtokrata, který chápe význam slova milosrdenství." Pak se s úklonou otočil a zamířil do císařského příbytku.
Maniakes teď pokračoval v cestě mnohem pomaleji. Projel kolem Síně Devatenácti Lehátek, kde se pořádaly opulentní hostiny. Veliké bronzové dveře budovy byly otevřené, jako by ho zvaly dovnitř. Nedychtil však po jídle o nic víc než po setkání s Genesiovou rodinou: v této budově se pojídalo vleže na lehátkách, což byl starobylý způsob hodování, který se už dávno neudržoval nikde jinde než v palácové čtvrti. Maniakes si byl jistý, že kdyby to jedinkrát zkusil, zvykl by si na to.
Sjel z cesty vedoucí do císařského paláce, aby si mohl prohlédnout Velkou Dvoranu. I její portál byl vyrobený z bronzu a zdobený reliéfy tak realistickými, až se zdálo, že se každou chvíli pohnou. Samotná Dvorana byla obklopená velikými křídly budovy. Z oken vyhlíželi úředníci. Pokud jim Maniakesovi muži při přebírání vlády neublíží, dotkne se úředníků změna vládce jen málo: a kdyby byli zmasakrováni, kdo by místo nich spravoval císařství?
„Co je za tím hájkem támhle na jihozápadě?" zavolal Maniakes na jednoho z nich.
„To je Phosova kaple, pane," odpověděl ten muž, který si neuvědomil, že mluví se svým panovníkem. „Stojí tam už mnoho let, ale málokdy se používá: většina císařů dává přednost bohoslužbám v Nejvyšším chrámu.
„To chápu," odpověděl Maniakes. I on sám by raději uctíval Phose v Nejvyšším chrámu než v nějaké zastrčené kapli.
Chvilku si s funkcionářem povídal, jednak proto, aby zjistil víc o budovách v palácové čtvrti a také proto, aby dal Kameasovi příležitost odvést Genesiovu rodinu
z císařského paláce dřív, než tam Maniakes dorazí. Když se na západě ozvaly výkřiky, dostal strach, že to Genesiova žena a děti působí rozruch, takže se s ni přece jen bude muset střetnout.
Ale po chvíli poznal, že jsou to výkřiky radosti a vzrušení. Zanedlouho v těch výkřicích rozeznal jed: větu: „Máme ho!"
Maniakes pobídl kobylu. Ta si nad takovým hrubým zacházením odfrkla. Jak se její jezdec opovažuje nutit ji k rychlosti? Maniakes však nepovolil a přinutil ji váhavě přejít do cvalu. „Koho máte," zavolal na přibližující se dav. „Chytili jste snad Genesia?"
Když někdo odpověděl „ano", srdce mu poskočilo; takže Genesiovi se nepodaří uprchnout, aby rozpoutal další kolo občanské války. V řadách jeho mužů zazněla vlna jásotu, která se formovala do následujících slov: „Ať žije Jeho Veličenstvo, Avtokrat Maniakes!"
Maniakes doufal, že Kameas už odvedl Genesiovu ženu a děti pryč; chtěl je ušetřit následující podívané. Ale ať už byli pryč nebo ne, vydal rozkaz, který vydat musel: „Přiveďte Genesia okamžitě ke mně!"
Skupina námořníků odběhla vyplnit jeho rozkaz. Maniakes pomalu vyrazil za nimi. Námořníci se zanedlouho vrátili a táhli za sebou muže s rukama svázanýma za zády.
Maniakes okamžitě poznal Genesia. Jeho portrét na císařských mincích byl poměrně přesný: široké čelo, úzká brada, krátké strniště a dlouhý rovný nos. Teď však Genesios neměl na hlavě korunu ani okázalou róbu, které byly odznakem Avtokrata. Byl prostovlasý - Maniakes si s náznakem zlomyslnosti povšiml, že začíná plešatět - a měl na sobě prostou plátěnou tuniku, která mu spadala až ke kolenům, což byl oděv, který zpravidla nosili rybáři.
Jeho tunika teď byla potřísněná krví; Genesios musel před svým zajetím bojovat. Měl hlubokou ránu v levé paži a šrám přes čelo. Maniakes však věděl, že Genesios prolil mnohem víc krve, než si provraždil cestu císařstvím až k trůnu, a také později během své vlády.
Pohlédl na Maniakese. Na tváři se mu zračila bolest, ale nikoli strach; Maniakes si vzpomněl, že býval vojákem. „Dobrá, dostal jsi mě," řekl. Hlas měl hluboký, s přízvukem sedláka ze západních zemí. Neptal se, co s ním Maniakes udělá - to mu bylo jasné.
„Ano, mám tě," řekl Maniakes. „Jak jsi mohl zavést Videssos do takových útrap?" Původně se na tohle nechtěl ptát; ta otázka zazněla z jeho úst téměř samovolně.
Genesios na něj zachmuřeně pohlédl. „Teď jsi na koni a myslíš si, jaký jsi veliký pán," řekl. „Ale dokážeš vládnout lépe?"
„Při Phosovi, to doufám," prohlásil Maniakes. Rozhlédl se kolem po mužích, kteří se tísnili kolem něj i Genesia. Pozdvihl meč, který s sebou nosil od chvíle, kdy vstoupil do města Videssos. Teď, když přišla ta chvíle, zaváhal. Prošel mnoha boji, ale nikdy nebyl popravčím. „Poklekni," řekl Genesiovi. Když ho Genesios neposlechl, oslovil muže, kteří poraženého Avtokrata přivlekli: „Přinuťte ho pokleknout."
Srazili Genesia na kolena. Tyran proklel je, Maniakese i Videssos dohromady tak děsivou kletbou, že mnozí z námořníků si načrtli ochranný kruh nad srdcem jako ochranu proti zlým znamením. Maniakes uchopil meč do obou rukou, napřáhl se a vší silou sekl.
Čepel se Genesiovi zakousla do krku a jeho kletby zmlkly uprostřed slova. Vystříkla jasně rudá krev. Maniekes sekl ještě jednou, aby oddělil hlavu bývalého Avtokrata od těla.
„Vezměte jeho hlavu městem," řekl svým jásajícím následovníkům. „Ať každý vidí, že Genesios je mrtev. Pak se jeho hlava octne na Milníku." Jásot začal být hlasitější, ostřejší. Maniakes zvedl ruku. „Ale tím to také skončí. Nezastavíme jeho vraždění, abychom začali své vlastní."
„Co máme udělat s tělem, Vaše Veličenstvo?" zeptal se někdo.
„Spalte je," odpověděl Maniakes, což vyvolalo další vlnu jásotu. Maniakes se obrátil, vyskočil na koně a vydal se k císařskému paláci. Stejně jako kaple i tato
budova byla obklopena stromy: většinou to byly třešně. Na jaře, když rozkvetly, tu muselo být krásně. Samotný palác působil vskutku majestátním dojmem. Na první pohled bylo zřejmé, kdo tu žije.
Někteří vojáci, kteří strážili císařskou rezidenci, byli Videssiánci, jiní byli mohutní světlovlasí Halogové, kteří Maniakese

přiměli vzpomenout si na Rotrudu. Kameas už tudy musel projít, protože když se Maniakes vynořil před nimi, všichni gardisté najednou vykřikli: „Ať žije Jeho Veličenstvo, Avtokrat Maniakes!“ Padli na kolena a pak na břicha, aby mu vzdali úctu.
„Vstávejte, vstávejte,“ řekl, protože nechtěl, aby se před ním plazili — koneckonců od této chvíle ho budou chránit. „Sloužili jste Genesiovi lépe, než si zasloužil. Doufám, že i mně budete sloužit statečně.“
„Ať žije Jeho Veličenstvo, Avtokrat Maniakes!“ vykřikli znovu gardisté.
Seskočil z koně. Chtěl vidět, jak vypadá císařský palác zevnitř. Budu tady žít až do konce života, pomyslel si, ať už to bude dlouho nebo krátce. Ze stínu dveří na něj hleděly tváře eunuchů. Stejně jako gardisté i služebníci museli být zvědaví, jaký je nový pán.
Maniakes zrovna vykročil na široké mramorové schodiště vedoucí ke vchodu, když zpoza něj zazněl udýchaný hlas. „Vaše Veličenstvo, Pojďte rychle! Na severozápadě se bojuje!“
Maniakes se otočil k roztřesenému poslovi. „Copak se s tím moji důstojníci nedokáží vypořádat?“ odsekl. ‚A jestli ne, jak bych jim asi pomohl?“ Pak ho však napadla možná odpověď a hněv v jeho hlase vystřídala naléhavost: „Bojuje se snad u chrámu zasvěceného Phostině?“
„Ano, Vaše Veličenstvo,“ řekl posel. „Dovnitř se pokoušela vtrhnout skupina vojáků věrných Genesiovi. Sestry jim však zabouchly bránu před nosem. Vojáci se ji pokusili vyrazit, když v té chvíli dorazili vaši muži, ale není jich dost, aby nepřítele zahnali. Genesiovi věrní se už dostali dovnitř a jen dobrý bůh ví, jaká zvěrstva tam mohou spáchat!“
Kourikos zasténal. Možná, že jen Phos ví, jaká zvěrstva mohou Genesiovi muži spáchat, ale Kourikos si je dokázal představit. „Má dcera!“ vykřikl zděšeně, a pak o něco pomaleji než by měl: „Má žena!“
Maniakes vyskočil zpátky na koně. „Už jsem na cestě!“ řekl. „Rhegorie, ty a tvoji jezdci se mnou!“ To ponechávalo palácovou čtvrť v pochybných rukách námořníků, ale jinak to nešlo. Jezdci se ke klášteru dostanou za polovinu času než pěšáci.
Kobyle se nechtělo klusat, tím méně cválat. Maniakes však neměl náladu se se zvířetem nijak dohadovat. Povolil otěže a udeřil kobylu plochou meče do zadku. V tu chvíli se ukázalo, že je kobyla přece jen schopna vyvinout slušnou rychlost.
„Kourikos zezadu zavolal. „Počkejte!“ Ale Maniakes nečekal. „Uvolněte cestu!“ vykřikl, když se jeho muži přiblížili k náměstí Palamas. O chvíli později spatřil moře udivených tváří, všechny zírající na něj. Pak se s panickými výkřiky začali lidé rozbíhat na všechny strany ve snaze nenechat se ušlapat blížícími se koňmi.
Měl pocit, že jeho kůň na nikoho nešlápl. Koně neradi stoupali na měkké kroutící se věci, které se staly z lidí, když spadli na zem. Podle výkřiků, které zazněly zezadu mu došlo, že některá zvířata či jejich jezdci tak opatrní nebyli.
Zamířil na Prostřední třídu a vzápětí si uvědomil, že vlastně přesně neví, kde se klášter nachází. Vykřikl přes rameno otázku. „Já to najdu, Vaše Veličenstvo,“ řekl jeden z jeho mužů. „Vyrostl jsem nedaleko odtamtud.“
„Tak tedy kupředu,“ řekl Maniakes a nechal toho muže, aby převzal velení. Zpomalil a jeho kobyla si znechuceně odfrkla, jako by ho žádala, aby si to konečně ujasnil: nejdřív po ní chce větší rychlost a teď ji zase zpomaluje. Zvíře si znovu postěžovalo, když je kopl do žeber, aby je přinutil držet krok s koněm muže, který znal cestu.
Jakmile odbočili z Prostřední třídy, stala se cesta městem pro Maniakese noční můrou. Ulice byly úzké a křivolaké; nemohl se pustit do cvalu, bez ohledu na to, jak moc chtěl. A pokaždé, když jim cestu blokoval nějaký vůz, nepomáhaly žádné kletby ani postrkování, protože kočí musel nejdříve najít nějaký roh, kolem kterého se mohl otočit, aby jim uhnul.
Konečně zaslechl výkřiky hněvu a paniky, které znamenaly, že se blíží k cíli. Zamumlal modlitbičku k Phosovi, aby stihli dorazit včas. O chvíli později dorazil se svými jezdci na malé náměstíčko a zjistil, že jeho modlitba byla vyslyšena.
Dlážděné náměstí bylo pokryté krví. Mnozí z námořníků, které sem původně poslal, leželi na zemi, někteří mrtví, jiní zranění. Mezi nimi leželi i vojáci v kroužkových zbrojích. Další vojáci se však pokoušeli vynutit si cestu do kláštera zasvěceného svaté Phostině.
Neměli nikterak snadnou práci. Pod bílou omítkou se ukrýval pevný kámen a okna kláštera byla příliš úzká, než aby se jimi protáhl člověk. Jediným zranitelným bodem byly dveře - a ani ty vlastně nevypadaly příliš zranitelně.
Všichni Genesiovi muži, kteří útočili na klášter, byli Videssiánci — nebyli mezi nimi Halogové ozbrojení sekerami, kteří by ze dveří zakrátko udělali dříví na podpal. Nalezli někde dlouhé tlusté prkno, které používali jako beranidlo, ale zrovna když Maniakes vjel na náměstí, vylily řádové sestry na hlavy útočníků veliký kotel plný vroucí vody. Vojáci se s výkřiky plnými bolesti odpotáceli ode dveří.
„Vzdejte se, nebo zemřete!“ vykřikl na ně Maniakes. Genesiovi vojáci zděšeně pohlédli na jezdce ozbrojené meči, kopími a luky, kteří plnili náměstí.
Několik Genesiových mužů se se zbraněmi v rukou vrhlo vpřed. Zabzučely tětivy a vojáci padli na zem. To ostatním stačilo. O dláždění zazvonily odhazované meče. Maniakes pokynul několika svým vojákům, aby se postarali o zajatce. Jezdci seskočili z koní a začali zajatým svazovat ruce za zády.
Maniakes přijel blíž ke zdi kláštera - ale vzhledem k tomu, co viděl, raději ne příliš blízko. „Jsem Maniakes, syn Maniakese, nový Avtokrat Videssiánců!“ zavolal na sestry v okně ve druhém patře. „Tyran Genesios je mrtev. Mohl bych prosím vstoupit a pohovořit si s vaší abatyší, aniž byste mě uvařily jako svátečního kapouna?“
Sestry bez odpovědi zmizely z okna. Po několika minutách se v okně objevila jiná, starší žena. „Jsem Nikaia, abatyše kláštera zasvěceného památce svaté Phostiny,“ řekla a Maniakes jí okamžitě uvěřil: v jejím hlase zaznívala taková autorita, jakou by jí záviděl každý generál. Chvíli si ho prohlížela zpod modrého šátku, který jí zakrýval vlasy, a pak pokračovala. „Jak vám mohu posloužit... Vaše Veličenstvo?“ Podle zaváhání bylo jasné, že není přesvědčená, že je tím, za koho se prohlašuje.
„Vznešený Kourikos, strážce pokladu, mi řekl, že za vašimi zdmi nalezly útočiště jeho žena a dcera,“ řekl Maniakes. „Jak

jistě víte, jsem s Niphonou zasnoubený. Teď, když jsem se vrátil i s Kourikem zpátky do města Videssos chtěl jsem vznešeným dámám oznámit, že jsou svobodné a pokud budou chtít, mohou vyjít zpoza vašich bran.“
„Nemáme tu žádné vznešené dámy, jen ty, které slouží pánu s velikou a dobrou myslí,“ odpověděla Nikaia upjatě. „Počkejte tady, jestli chcete.“ I její hlava zmizela a objevila se znova o malou chvíli později s nějakou další sestrou, které ukázala Maniakese. „Je to ten muž?“ uslyšel její otázku.
Byla to v okně Niphona? Maniakes zíral do okna a sestra zírala na něj. Byla mladá; tolik viděl. Ale šátek zakrývající vlasy ji zbavoval individuality a jak Maniakes zjistil, obraz snoubenky mu za posledních šest let ve vzpomínkách značně vybledl. Pamatoval si, že Niphona měla podlouhlou tvář s jemnými rysy a velkýma očima. Možná to byla tvář z okna, ale přísahat na to nemohl.
Mladá žena v okně měla zřejmě stejné potíže. „Matko, věřím, že je to mladší Maniakes, ale úplnou jistotu nemám,“ řekla. I její hlas Maniakesovi připomínal Niphonu, ale ani
teď si nemohl být jistý. Zavolal ha ni jménem. Ona mu zamávala. Čekal, že ho zalije velká vlna lásky, protože koneckonců čekal šest let, až ji znovu uvidí. Vlna však nepřišla nebo spíš nebyla tak velká, jak očekával „Svatá abatyše, znovu se vás ptám: Propustíte tuto ženu a její matku z přísah, které přijaly spíš aby se ochránily před Genesiovým zlem než z touhy navždy se oprostit od světských starostí?“ zeptal se. „Jejic. zbožnost je samozřejmě veliká,“ dodal rychle.
Niphona ustoupila od okna a nahradila ji Nikaia. „Jejich zbožnost jsem měla za poslední měsíce možnost posoudit, Vaše Veličenstvo,“ řekla. „A souhlasím s vámi, že je veliká. Ale tak jako tak já nemám moc osvobodit je od závazků, které přijaly o své vůli. Zde ve městě Videssos má takovou moc pouze nejsvětější ekumenický patriarcha Agathios. Pokud tak přikáže a pokud si to obě ženy budou přát, propustím je z kláštera. Do té doby však zůstanou řádovými sestrami.“
Maniakes obdivoval její odvahu, i když mu způsobovala takové mrzutosti. Kdyby se pokusil odvést Niphonu z kláštera proti abatyšiným přáním, nepochybně by se dočkal horké vody vylité na hlavu. „V tom případě se vydám za nejsvětějším Agathiem,“ řekl Nikaie. Pak se obrátil k Rhegoriovi. „Nech tady třetinu mužů, aby se vypořádali s případnými dalšími nájezdníky - ach a pošli posla za vzácným Kourikem, ať mu vyřídí, že jeho žena a dcera jsou v pořádku. My ostatní vyrazíme do Nejvyššího chrámu.“
Přestože klášter i Nejvyšší chrám ležely v severní části města Videssos, nejrychlejší způsob, jak se dostat z jednoho do druhého, bylo vrátit se zpátky na Prostřední třídu, jet po ní na západ a pak odbočit do ulice, která vedla k nejvyššímu svatostánku videssiánské víry. Proplétat se křivolakými uličkami severní čtvrti by totiž trvalo mnohem déle.
Zvenčí působil Nejvyšší chrám velmi mohutným dojmem; mohutné zdi ze zlatého kamene podpíraly veliký centrální dóm, který nebyl nijak zvlášť zdobený. Stejně jako u většiny ostatních videssiánských domů i zde se všechny poklady skrývaly uvnitř, skryté před pohledy zvenku. Maniakes zavolal na kněze, který právě sestupoval po širokém schodišti vedoucím ke vchodu: „Svatý pane, je uvnitř nejsvětější patriarcha?“
Knězi stačila jen kratičká chvíle, aby si uvědomil, kdo asi dorazil k Nejvyššímu chrámu se stovkami ozbrojených mužů za zády. „Ne, Vaše Veličenstvo, myslím, že momentálně je ve své rezidenci nedaleko odsud,“ odpověděl s úklonou. Ukázal daným směrem. Sídlo patriarchy vypadalo v porovnání s Nejvyšším chrámem jako trpaslík, přestože se podle videssiánských poměrů jednalo o dům úctyhodných rozměrů. Kolem něj rostly cypřiše.
Maniakes poděkoval a zamířil se svými vojáky přímo tam. Sesedl a s Rhegoriem po boku došel ke vchodu a zabušil na dveře. Kněz, který mu otevřel, nebyl nijak starý a neměl na sobě velkolepý oděv, který byl odznakem úřadu patriarchy. Stejně jako tak učinilo za posledních pár hodin mnoho lidí, i kněz se otázal: „Vy jste Jeho Veličenstvo, Avtokrat Maniakes?“
Maniakese napadlo, jestli by si na krk neměl pověsit cedulku se svým jménem. Spokojil se však s tím, že odpověděl. „Ano, to jsem. A toto je můj bratranec Rhegorios. A jaké je vaše jméno, svatý pane?“
„Jmenuji se Skombros, Vaše Veličenstvo,“ odpověděl kněz. „Jsem synkellos nejsvětějšího Agathia.“ To znamenalo, že byl Agathiův sekretář a asistent.
„Jsem rád, že jsem se s vámi seznámil, svatý pane. Ihned mě odveďte za ekumenickým patriarchou.“
Skombros mu s úklonou vyhověl. Maniakes a Rhegorios se vydali za ním. Patriarchovo sídlo bylo příjemné a nijak přehnaně honosné. Preláti přijali slib chudoby, přestože zdaleka ne všichni ho brali vážně. Navzdory přísahám by však větší luxus Maniakese nijak nepřekvapil.
Skombros zabušil na zavřené dveře. Odpověděl mu tlumený hlas. Synkellos vzal za kliku. „Nejsvětější Agathios, ekumenický patriarcha Videssiánců vás očekává, Veličenstvo — a také vás, vzácný pane.“ Poslední slova byla určena Rhegoriovi.
Maniakes vstoupil do komnaty a pohled mu okamžitě utkvěl na Agathiově napřaženém prstě, kterým na něj patriarcha ukazoval, jako by to bylo kopí. „Hodláte snad prosadit nějaké změny v naší čisté a svaté ortodoxní víře?“ zahřměl zlověstně Agathios. Oči mu blýskaly. Jeho dlouhý bílý plnovous vypadal jako nabitý statickou elektřinou. Nos měl zakřivený jako kubratský scimitar. V krátkosti to byl ten nejzlověstnější svatý muž, jakého kdy Maniakes spatřil. Položil však otázku, na kterou mohl Maniakes bez zaváhám odpovědět. „Nikoli, nejsvětější pane,“ řekl a sledoval, jak Agathius splaskl jako propíchnutý balón.
„Ach, tak to je skvělé,“ řekl ekumenický patriarcha. Z očí mu přestaly sršet blesky; dokonce i plnovous jako by mu spadl na bradu. Pak hlasem, který připomínal spíš laskavého dědečka než spravedlivého klerika plného svatého hněvu, řekl: „Měl jsem obavy vzhledem kvaši vaspurakánské krvi, Veličenstvo. Kacíř na trůně by byla hrozná věc.“
„V tomto ohledu se nemusíte vůbec ničeho obávat,“ odpověděl Maniakes. Přemýšlel, co by asi řekl jeho otec, kdyby se dozvěděl, že syn takto otevřeně přijal videssiánskou ortodoxní víru. Nepochybně by řekl něco zajímavého a nezapomenutelného. Bylo však také jisté, že starší Maniakes by pochopil nutnost synova prohlášení.
„To je skvělé, opravdu skvělé.“ Agathios teď zářil. Jeho náhlá změna nálad připomínala Maniakesovi chmýří

pampelišky - vypadal připravený letět směrem, kterým právě zavane vítr. Jeho nálady jako by se měnily bez předchozího varování. „Přejete si tedy, abych vás hned korunoval, Vaše Veličenstvo?“ zeptal se patriarcha.
„3yl bych rád, kdyby to bylo dnes, ale až později. Nejprve bych vás rád požádal o něco jiného,“ řekl Maniakes.
Agathiovo husté bílé obočí vyletělo nahoru: Co může být důležitějšího než císařská korunovace? Maniakes mu vysvětlil, co od něj požaduje abatyše Nikaia.
„A je to opravdu přání těch žen?“ dožadoval se patriarcha.
„Nejsvětější pane, cožpak bych vám v tomhle lhal a riskoval bych s vámi střet ještě dřív, než mi posadíte na hlavu korunu?“
„Jestli jste moudrý, tak ne,“ souhlasil Agathios, „ale kdo může vědět, zda jste moudrý? Nemyslím to jako urážku, Vaše Veličenstvo - Phos chraň - ale za posledních šest let jsme viděli mnohem víc hlouposti než moudrosti.“
„Souhlasím,“ řekl Maniakes.
Než mohl ekumenického patriarchu znovu požádat, aby jeho snoubenku a její matku osvobodil od závazků, které přijaly v klášteře, Agathios zavolal na svého asistenta. „Skombrosi! Přines mi brk, pergamen a pečetní vosk — okamžitě!“
„Ano, Nejsvětější, odpověděl synkellos z chodby, kde čekal na přání svého pána. Brzy se vrátil s pomůckami, které patriarcha požadoval.
Agathios namočil brk do kalamáře a začal rychle psát. Když dopsal, ukázal to Maniakesovi. Bylo to propuštění z řeholních slibů zabalené do značně nabubřelého eklektického stylu. Maniakes mu pergamen s pokývnutím vrátil. Agathios pergamen sroloval, převázal stužkou a pak zvedl lampu. Pomocí jejího plamene roztavil zvláštní, nebesky modrý pečetní vosk a nechal několik kapek dopadnout na pergamen a stužku. Pak do měkkého vosku obtiskl svůj pečetní prsten. S úklonou pak dokument podal Maniakesovi.
„Děkuji ti, nejsvětější pane,“ řekl Maniakes. Obrátil se k Rhegoriovi. „Co nejrychleji to odvez zpátky do kláštera. Pak, bude-li chtít, sem ke mně přiveď Niphonu. Nejsvětější Agathios nás oddá, a pak nás prohlásí Avtokratem a císařovnou.“
„S radostí,“ řekl Rhegorios a v očích mu šibalsky zajiskřilo. „V jediný den budeš korunován dvakrát.“
Maniakes se zasmál. „To je pravda.“ Videssiánský zvyk nakazoval, aby si muž a žena vstupující do svazku manželského navzájem na hlavy nasadili věnce zvané koruny manželství.
„Musí být Phosovou vůlí, Vaše Veličenstvo, že si přeje, abyste se ve stejný den oženil a byl pomazán na Avtokrata,“ řekl Agathios.
„Kéž by se to ukázalo jako dobré znamení,“ prohlásil Maniakes upřímně. Pak poplácal Rhegoria po zádech. „Když už budeš vtom, přiveď také Niphoninu matku, lady Phevronii. A pošli také jezdce do paláce. Kameas bude vědět, kde je schovaná císařská koruna; svatý patriarcha by mi jistě nerad na hlavu nasazoval nějakou náhražku. To samé platí pro korunu císařovny. A je potřeba sem přivést také vznešeného Kourika, aby se zúčastnil svatby své dcery.“
Rhegorios se soustředěně zamračil. „Radši se ujistím, že jsem si to dobře zapamatoval,“ řekl a všechno zopakoval.
Maniakes naslouchal a pak přikývl. Bratrancovo chování ho potěšilo. Zdálo se, že nezávislé velení přimělo Rhegoria k větší odpovědnosti, než jakou vykazoval předtím. Rhegorios zasalutoval sevřenou pěstí přitisknutou na srdce a pak rychle opustil patriarchovu komnatu. V chodbě se málem srazil se Skombrosem; Maniakes naslouchal, jak si oba vzájemně vyměňují omluvy. Pak Rhegoriovy kroky rychle zmizely v dáli.
V tu chvíli Agathios luskl prsty a znechucen sám sebou potřásl hlavou. „Úplně zapomínám na dobré způsoby! Prosím o prominutí, Vaše Veličenstvo.“ Pozvedl hlas. „Skombrosi! Přines koláčky a víno pro Avtokrata.“ Zavrtěl hlavou. „Pohoštění má přijít před prací ne až po ní.“
„Nejsvětější pane, tradice je třeba dodržovat, ale občas je práce natolik naléhavá, že musí mít přednost,“ odvětil Maniakes. Ekumenický patriarcha vypadal pochybovačně; Maniakese napadlo, zda touto větou poprvé v patriarchově přítomnosti nevyslovil nějakou kacířskou myšlenku.
Skombros se vrátil s jídlem a pitím na stříbrném tácu. Díky koláčkům měl Maniakes prsty tak lepkavé, že si je musel olízat: med a krájené ořechy mezi vrstvami tenkého sladkého lískového těsta. Víno bylo ve zlaceném džbánu a Skombros je rozléval do stříbrných pohárů. Maniakes nebyl žádný velký znalec, ale poznal ušlechtilou odrůdu, když ji ochutnal.
Když Agathios vyprázdnil pohár, Skombros mu znovu dolil - a o chvíli později ještě jednou, a pak ještě jednou a znovu. Nezdálo se, že by na ekumenického patriarchu mělo množství vína nějaký vliv, ale Maniakes si nemohl nevšimnout, kolik toho starý muž vypil. Napadlo ho, zda i Skombros nechtěl, aby si toho všiml. Synkellova loajalita zřejmě patřila stejně tak Avtokratovi jako patriarchovi.
„Budu se modlit za váš úspěch v boji proti útrapám sužujícím nás ze všech stran, Vaše Veličenstvo,“ řekl Agathios, jehož řeč byla jen lehce zpomalená vypitým vínem. „Jak chcete zahnat Makuraňany z našich západních zemí, když nás Kubraté sužují ze severu?“
To byla dobrá otázka. Ve skutečnosti to byla ta samá otázka, kterou se Maniakes zaobíral od chvíle, kdy povstal proti Genesiovi. „Nejsvětější pane, jistě vím jen to, že nemůžeme bojovat s oběma nepřáteli najednou.“ Vzhledem k hrozivému stavu, ve kterém se teď říše nacházela, bylo otázkou i to, zda se Videssos může postavit alespoň jedinému soupeři. To však Maniakes Agathiovi raději neřekl. Nebyl to ten druh myšlenek, které chtěl rozhlašovat nahlas a nebyl si jistý, jak dalece může patriarchovi nebo synkellovi věřit.
„Uzavřete mir s jedním, abyste mohl bojovat proti druhému?“ pokračoval Agathios.
„Je to možné.“ Maniakes zvedl ruku. „Až dosud jsem se staral víc o to, jak svrhnout Genesia z trůnu, který ukradl, než o to, co budu dělat, až na ten trůn usednu sám.“ To nebyla tak úplně pravda, ale poskytlo mu to výmluvu, aby nemusel zacházet do detailů ohledně svých plánů.
„Protože jste Velekráli Sharbarazovi prokázal velikou službu, možná, že až uslyší, že jste se stal Avtokratem, uzavře s

vámi mír," řekl Skombros.
„Možná," řekl Maniakes, přestože tomu nevěřil. „Jak vyžaduje tradice, pošlu kněmu vyslance, který mu oznámí můj nástup na trůn co nejdříve. Pak uvidíme."
„A co Kubraté?" zeptal se Skombros. Byl tak dlouho zvyklý, že zná patriarchovy plány, že automaticky předpokládal, že stejné právo má i ohledně plánů Avtokrata.
„Zrovna teď, svatý pane, nevím, co budu dělat," odpověděl Maniakes a myslel to naprosto upřímně. „Až budu mít odpověď, ujišťuji vás, že se to dozvíte, spolu se zbytkem Videssiánců." Skombros sklonil hlavu, protože si uvědomil, že ho Avtokrat právě odkázal na své místo.
Venku před patriarchovou rezidencí náhle zazněl shluk hlasů. „Běž se podívat, jestli to znamená příjezd nevěsty Jeho Veličenstva nebo jejího otce, řekl Agathios Skombrosovi.
Synkellos se vrátil s Komikem a také s Kameasem. Vestiarios přinášel nejen drahokamy zdobenou císařskou korunu, ale také pár rudých bot a pevný štít, na kterém vojáci Maniakese zvednou do výše, čímž ho symbolicky přijmou za svého velitele. Bez jejich požehnám nemohl vládnout o nic víc než bez požehnání patriarchy.
„Chceme přece, aby obřad proběhl bez jediné chybičky," pronesl Kameas s velikou vážností. Maniakes přikývl. Říkalo se, že eunuši jsou až přehnaně precizní. Říká se ale mnoho věcí, z nichž spousta není pravdivá. Zdálo se však, že ohledně eunuchů historky nelžou. Maniakes si byl jist, že nalezne způsoby, jak Kamease nejlépe využít.
„Děkuji vám, Veličenstvo, za to, že jste mi poslal zprávu o tom, že má dcera a žena jsou v pořádku," řekl Kourikos.
„To je přece samozřejmé," prohlásil Maniakes. Zvenčí se znovu ozval hluk. Usmál se. „A pokud se velice nemýlím, obě právě teď dorazily." Obrátil se kAgathiovi. „Nejsvětější pane, myslím, že jsme připraveni."

V.

Ranní slunce prosvítající okenicemi přinutilo Maniakese otevřít oči. Zazíval, protáhl se a posadil se na posteli. Jeho pohyb vyrušil Niphonu, která rovněž otevřela oči. Nevěděl, jestli má jeho žena tak lehký spánek, nebo jestli je jen nezvyklá sdílet lože s mužem.
Usmála se na něj a nijak se nesnažila zakrýt se pokrývkou jako onoho rána po jejich první svatební noci. Tehdy se zasmál, možná příliš nahlas; nechtěl ji ponížit. Chtěl cudnou nevěstu a podle všech náznaků právě takovou měl. Cudnost by však neměla zacházet příliš daleko, aspoň to byl jeho názor. Nebyl si jistý, zda by s ním Niphona souhlasila.
„Doufám, že jste se dobře vyspal, Vaše Veličenstvo?" zeptala se: byla formální stejně jako cudná. Zpočátku mu to nevadilo, dokud si neuvědomil, že teď bude čelit formálnosti až do konce života.
Popravdě řečeno mu chyběla Rotruda, chyběla mu její otevřenost, její vášnivost a také její svébytná osobitost. Kromě stavu počasí dosud Niphona na nic jiného nevyslovila vlastní názor.
Maniakes si v duchu povzdechl. Rotruda mu chyběla i z jiných důvodů. Niphona nahlížela na manželské povinnosti právě jako na povinnosti. Maniakes však byl zvyklý na partnerku, které se líbilo, co dělá. Nemyslel si, že se Niphona chová tak jak se chová právě proto, že právě přišla o panenství. Její chování bylo podstatou její povahy. Znovu si povzdechl. Občas nezbývá než brát život tak, jak přichází.
Niphona zatahala za šňůrku zvonku. Zvonek se rozezněl v místnosti služebných. Služebná po chvíli přispěchala, aby pomohla císařovně se obléknout. Když skončila, Maniakes zatahal za jinou šňůrku, kterou zazvonil na Kamease. Vestiarios spal v místnosti hned vedle císařské ložnice.
„Dobré ráno, Vaše Veličenstvo," řekl eunuch. „Jakou róbu si obléknete dnes? Co třeba červenou? Nebo snad světle modrou se zlatým vyšíváním?"
„Myslím, že obyčejná tmavomodrá bude stačit," od i pověděl Maniakes.
„Jistě, jak si přejete, i když světle modrá by lépe la i dila k rouchu, které si dnes zvolila vaše krásná paní," řekl Kameas. Zdvořile pokývnul na Niphonu, která mu toto gesto oplatila. V Kameově blízkosti se chovala velice cudně a Maniakes to schvaloval. Všiml si způsobu, jakým eunuch hledí na ženy: toužebně, bez možnosti svou touhu naplnit. Mít Kamease v ložnici, když se Niphona obléká, by vestiariovi jen silněji připomnělo jeho stav.
„A jakou si budete přát snídani, Vaše Veličenstvo?" otázal se Kameas, když Maniakesova róba - tmavěmodrá; Avtokrat prosadil svou vůli - zahalila svého vlastníka. „Kuchař dokáže připravit skvělá pečená holoubata, mohu-li vám něco navrhnout."
„Ano, to by bylo myslím skvělé," řekl Maniakes. „Ať mi k nim připraví med, chléb a pohár vína." Pohlédl na Niphonu. „A co ty, má drahá?"
„Myslím, že si dám jen chléb s medem," odvětila. „Posledních pár dnů nemám moc chuti k jídlu."
Podle Maniakesových měřítek nikdy neměla moc chuti k ničemu. „Možná sis zvykla na prosté jídlo v klášteře svaté Phostiny," řekl.
„Je to možné," řekla Niphona lhostejně. „Ale jídlo je tady mnohem lepší."
Kameas se uklonil. „Vyřídím kuchaři vaše požadavky," řekl, uklonil se a vycouval ze dveří.
Po snídani dali Maniakes a Rhegorios hlavy dohromady. Jeho bratranec nyní sloužil jako Sevastos — nejvyšší ministr. Poslali sice dopis staršímu Maniakesovi a Symvatiovi, aby se dostavili do hlavního města, ale dopis byl stále ještě na cestě do Kalavrie. Maniakes také rozeslal dopisy do západních zemí svým bratrům, ale jen pán s velikou a dobrou myslí ví, zda - a jestli vůbec — jeho dopisy dostanou. Prozatím Maniakes spoléhal na jediného člověka, kterého dobře znal. Ukázal Rhegoriovi svitek pergamenu. „Podívej se na tohle!" prohlásil řečnicky, protože Rhegorios už obsah zprávy znal. „Kubraté vyplenili Imbros, strhli polovinu hradeb, vypálili polovinu města a více než polovinu obyvatel nahnali do Kubratu, aby jim tam pěstovali pšenici. Jak mám bojovat s Makuránci, když mi Kubraté ničí celý sever?"
Rhegorios si povzdechl. „Vaše Veličenstvo, to nemůžete."

Maniakes přikývl. „To samé si myslím i já, ale chtěl jsem, aby mi to někdo potvrdil.“ Také si povzdechl. „To znamená, že budu muset Kubratům zaplatit výpalné. Ta myšlenka se mi hnusí, ale nemám jinou volbu. Jen doufám, že starý Etzilios nebude chtít příliš mnoho.“
„Kolik máme v pokladnici?“ zeptal se Rhegorios. Pak se pobaveně ušklíbl. „Jestli to nevíš, zeptám se tvého tchána. Ten mi to řekne přesně do posledního měďáku.“
„Obávám se, že v pokladnici zbývá přesně jen ten poslední měďák.“ Maniakes se hořce zasmál. „Ne, beru to zpět: jsou tam také krysí hnízda a pavučiny. Ale nemáme ani zlato, dokonce ani stříbro. Doufám, že Skotos přinutí Genesia jíst zlato a stříbro po celou věčnost.“ Odmlčel se, odplivl si na podlahu a pokračoval. „Genesios spolykal veškerý poklad, i když jen Phos ví, za co ho utratil, protože já to nevím. Ať už státní peníze utratil za cokoli, není z toho žádný prospěch.“
„A protože Makuraňané pustoší západní země a Kubraté pořádají nájezdy málem až pod hradby hlavního města, nepodařilo se nám vybrat zdaleka všechny daně,“ dodal Rhegorios. „Ani to naší pokladnici nijak nepomůže.“
„To je bohužel až příliš pravda,“ řekl Maniakes. „Obávám se, že Etzilios usoudí, že si nakrade mnohem víc než bych mu já mohl dát.“
„Nebo se rozhodne vzít si, co mu dáš, a stejně bude pokračovat v nájezdech,“ poukázal Rhegorios.
„Vidím, že jsi opravdu optimista,“ odsekl Maniakes. „To může. Nabídnu mu čtyřicet tisíc zlatých za první rok míru, padesát za druhý rok a šedesát za třetí. Díky tomu bude mít dobrý důvod zachovat dohodu alespoň tři roky.“
„To bude,“ řekl Rhegorios. „Tím si vykoupíš čas, abys mohl dát dohromady pořádnou sumu na boj proti Makuraňanům.“
„Čteš mi myšlenky,“ řekl Maniakes. „Dokonce jsem navštívil čarodějnou kolej, abych zjistil, jestli by mi mágové nemohli nějaké zlato vyčarovat. Kdybych nebyl Avtokrat, vysmáli by se mi do tváře. Teď, když nad tím tak přemýšlím, to vlastně dává smysl: kdyby si dokázali vyčarovat zlato kdykoli si zamanou, byli by bohatí. Ne, byli by mnohem bohatší než jen bohatí.“
„To by byli,“ řekl Rhegorios. „Ale neříkej mi, žes tam nešel i z jiného důvodu: abys zjistil, zda se jim podařilo vystopovat Genesiova čaroděje.“
„To nezapírám,“ přiznal Maniakes. „Přál bych si, aby ho našli, ale nepodařilo se jim to. Nahlas mi to neřekli, ale mám pocit, že se ho bójí. Jeden z nich ho nazval děsivým starcem a nikdo neví, jak se vlastně jmenuje.“
„Jestli je tak starý, možná zemřel, zatímco jsi zabíral město nebo mu možná Genesios nechal setnout hlavu, ale už ji nestihl umístit na Milník,“ řekl Rhegorios.
„Možná,“ řekl Maniakes, přestože o tom nebyl přesvědčen - takový konec potkával darebáky jen v románech a ne ve skutečném životě. „Jen doufám, že už ho ve Videssosu nikdy neuvidíme.“ Na doklad svých slov si nad srdcem nakreslil sluneční kruh.
Triphylles vstal ze země poté, co Avtokratovi vzdal úctu. Kameas ho předtím dovedl do komnaty, kterou Maniakes používal k soukromým audiencím. „Čím vám mohu posloužit, Vaše Veličenstvo,“ zamumlal, když se posadil na židli. Tato otázka by za obvyklých okolností byla jen formalitou. Teď však Maniakes zamýšlel požádat Triphylla o důležitou službu. „Mám pro vás úkol, vzácný pane,“ odpověděl. „Když jej uspokojivě splníte, jmenuji vás vyšším šlechticem, takže vás všichni budou oslovovat nikoli vzácný, ale vznešený.“
„Přikazujte, Vaše Veličenstvo!“ vykřikl Triphylles. Zaujmout dramatickou pózu zatímco člověk sedí není jednoduché, ale jemu se to přesto podařilo. Sloužit císařství je jediným důvodem mé existence.“ Ani ve snu ho zřejmě nenapadlo, že by mohl kdy vstoupit mezi nejvyšší šlechtu Videssosu.
„Ve vás se vskutku soustřeďují všechny klady dokonalého aristokrata,“ řekl Maniakes a Triphylles se rozzářil ještě víc. Avtokrat pokračoval. „Věděl jsem, že si nemohu vybrat lepšího, odvážnějšího muže, aby předal mé poselství Etziliovi, kubratskému khaganovi. S vámi jako mým vyslancem jsem přesvědčen, že dohoda uspěje.“
Triphylles otevřel ústa, ale ať už chtěl říct cokoli, vzpříčilo se mu to v krku. Jeho masitá tvář zrudla ještě víc než obvykle, ale pak zbledla. „Prokazujete mi až příliš velikou čest, Vaše Veličenstvo,“ podařilo se mu nakonec ze sebe vypravit. „Nejsem hoden donést vaše poselství tomu obávanému barbarovi.“
Maniakes tušil, že Triphylles se víc strachuje Etzi-liovy pověsti než své vlastní nehodnosti. „Jsem si jistý, že svou misi příkladně splníte, vzácný pane,“ řekl. „Koneckonců jste tak statečně přežil pobyt v Kastavale
a náš návrat do hlavního města, takže jsem si jist, že zvládnete i cestu do Kubratu.“ Když ta slova vyřkl, uvědomil si, že Triphylles možná nebude muset cestovat až tak daleko; podle toho, co věděl, je Etzilios ještě na videssiánské půdě po vyplenění Imbrosu.
„Tyto strasti jsem vydržel v naději na návrat do hlavního města,“ řekl Triphylles. „Pokud tomu válkychtivému nomádovi vlezu znovu do doupěte, jakou mám naději, že znovu spatřím domov?“
„Tak hrozné to zas nebude, vzácný pane,“ řekl Maniakes konejšivě. „Kubraté nezavraždili žádného našeho vyslance už skoro třicet let.“ Z nějakého důvodu to Triphylla vyděsilo ještě víc. „Kromě toho tam půjdete, abyste Etziliovi nabídl zlato,“ pokračoval Maniakes „Není pravděpodobné, že vás zabije, protože pak by nedostal zaplaceno.“
„Vaše Veličenstvo, ani nevíte, jak se mi ulevilo,' řekl Triphylles. Maniakes na něj překvapeně pohlédl; nečekal by od Triphylla takový sarkasmus. Když šlechtic nic dalšího neřekl, Maniakes se na něj upřeně zahleděl. Triphylles nakonec pod jeho pevným pohledem uhnul. „Dobrá, Vaše Veličenstvo, učiním co žádáte,“ zamumlal neochotně.
„Děkuji vám a kéž vás ochrání pán s velikou a dobrou myslí,“ odvětil Maniakes. Když Triphylles stále vypadal zachmuřeně, pokračoval: „Nežádám po vás nic, co bych neudělal i sám. Až bude dohoda uzavřená, Etzilios a já se setkáme tváří v tvář, abychom ji ratifikovali.“
„Ano, Vaše Veličenstvo, pokud ta dohoda bude uzavřená,“ řekl Triphylles. „Pokud se rozhodne mě rozřezat na kousky a opéct na ohni, nebudete mě následovat, abyste sdílel můj osud.“
„V takovém případě za vámi stejně půjdu a za mnou půjde celá videssiánská armáda, aby pomstila takovou urážku.“

Nebo alespoň taková její část, jakou si budu moci dovolit uvolnit, což vzhledem k Makuranu nebude mnoho, pomyslel si. O tuto myšlenku se však s Triphyllem nepodělil.
Triphylles se nakonec zvedl aby odešel. Když zamini ke dveřím, něco si pro sebe mumlal. Maniakes to nezachytil celé, ale to, co pochytil, ho rozhněvalo. Triphylles si stěžoval na to, že poté, co vydržel takové nepohodlí, jen aby Maniakese dosadil na trůn, musí se znovu vydat na dalekou cestu.
„Stát," přikázal Maniakes, jako by byl Triphylles jen neposlušný voják. Šlechtic se poplašeně ohlédl přes rameno.
„Jestli jste mě podpořil, abych dosedl na trůn jen proto, že jste se chtěl vrátit do pohodlí hlavního města, učinil jste chybu," řekl Maniakes. „Myslel jsem, že chcete, abych vyvedl Videssos z útrap. A přesně to dělám a využívám k tomu všechny nástroje, které mám, včetně vás."
Triphylles se kousl do rtu a přikývl a vydal se k odchodu dřív, než si Maniakes najde nějaký další nepříjemný úkol, který by mu mohl přidělit. Maniakes si prohrábl plnovous a přemýšlel, jestli se neměl ke šlechticovým polohlasným poznámkám tvářit jako hluchý. Zpětně usoudil, že nejspíš ano, ale teď už bylo pozdě na jakoukohv změnu. Nedalo se dělat nic jiného než kráčet kupředu a čekat, co budoucnost přinese.
To se dalo koneckonců zobecnit na celý Videssos. Maniakes se snažil vyvést císařství z krize, do které je zavedl Genesios a zatím se zdálo, že vše, co bývalý Avtokrat udělal, bylo špatně.
Setkat se s vracejícím se vyslancem ve Veliké Dvoraně znamenalo navléct si rudé boty, těžkou obřadní róbu a dokonce i těžkou císařskou korunu. Za horkého léta to pro Maniakese byla hotová muka, kterým se však nemohl vyhnout. Kameas neústupně trval na tom, že vyslanec vracející se od dvora Velekrále nemůže mít audienci jen v císařské rezidenci. Maniakes začínal pomalu zjišťovat, že zatímco on vládne císařství, vestiarios vládne paláci a jeho chodu.
Zpocený a udýchaný Maniakes usedl na císařský trůn a očekával svého vyslance, který se pomalu blížil mezi řadami mramorových sloupů. Sphrantzes pocházel ze staré šlechtické rodiny a byl jedním z úředníků, kteří se ze všech sil snažili udržet císařství nad vodou, i když byl na trůně Genesios. Maniakes ho vyslal k Sharbarazovi, protože byl přesvědčivý a upřímný, což byla kombinace ve městě Videssos velice vzácná.
Vzdal Maniakesovi úctu ulehnutím na zem a v jeho podání bylo toto gesto, které mnohým lidem připadalo k smíchu, důstojné a ladné. Bylo mu zhruba padesát, měl šedý plnovous a podlouhlý oduševnělý obličej schopný vyjadřovat všechny odstíny emocí.
„Jak jste si vedl, vznešený pane?" zeptal se ho Maniakes. Ministři, dvořané a funkcionáři lemující cestu od vchodu až k trůnu se dychtivě naklonili, aby lépe slyšeli.
Sphrantzesova tvář se ještě prodloužila. „Vaše Veličenstvo, s lítostí vám musím oznámit, že jsem selhal ve všech ohledech," řekl. Hlas měl hluboký a znělý.
„Pokračuj," opáčil Maniakes. Přiznat selhání před Avtokratem a celým jeho dvorem vyžadovalo značnou odvahu. Většina lidí by nejprve oznámila alespoň částečný úspěch, a až poté by přiznala, že ve většině ostatních věcí selhala.
Ambasador si propletl konce prstů a rozhovořil se. „Takže: Sharbaraz vás neuznává jako Avtokrata Videssiánců. Pokračuje v tom divadýlku, že ten Videssiánec v pěkných šatech, kterého má u sebe, je Likiniův syn Hosios. Já jsem Hosia znal, Veličenstvo, takže vím, že ten chlap je podvodník."
„Také jsem ho znal a poznal jsem jeho hlavu, když dorazila do Kastavaly," řekl Maniakes. „Proto vím, že máte v tomto ohledu naprostou pravdu. Pokračujte."
„Dále: Nezanechá války proti Videssosu, dokud neposadí falešného Hosia na trůn, který nyní patří vám, Veličenstvo. Tvrdí, že tím chce prokázat službu svému dobrodinci Likiniovi."
„Zřejmě zapomněl, jaké dobrodiní jsme mu prokázali my Maniakesové. Můj otec a já jsme vedli muže, kteří bojovali a krváceli, aby Sharbaraze dosadih zpátky na trůn a při dobrém bohu, teď si přeji, aby se to nikdy nestalo," poznamenal Maniakes.
„Dale Sharbaraz prohlašuje, že veškerá videssiánská území, která jsou obsazena makuranskými armádami, budou anektována Makuranem; Sharbaraz tvrdí, že tato území spravuje pro Hosia, a až nastoupí na trůn, předá mu je."
Sphrantzes pozdvihl obočí a elegantně tak zobrazil svou skepsi ohledně Sharbarazova tvrzení.
Maniakes si to bez námahy přeložil. „Tím má na mysli, že si je ponechá navždy. Když věděl, že potřebuje naši pomoc, nebyl takhle arogantní. Je zajímavé, co s člověkem udělá půl tuctu let, během kterých mu nikdo neřekne ne." Každé slovo, které Maniakes řekl, bylo pravdivé. Bral tato slova také jako varování pro sebe. Kdo tady ve Videssosu mu řekne, pokud začne být krutý nebo arogantní nebo hloupý? Možná Rhegorios. A také starší Maniakes, pokud ovšem dorazí do města. Kromě nich však každý věděl, že vrtkavá přízeň Avtokrata je cestou k vzestupu. Nikdo neřekl ne ani Genesiovi, to bylo jisté.
Sphrantzes jako smutný zvon zvonil dál. „Sharbaraz dále prohlašuje, že celý Vaspurakan je navždy připojen k Makuranu."
Za jiných okolností by to Maniakese rozzuřilo. Teď to však jen přidalo další urážku k celkovému zranění. „Ať si prohlašuje co chce," řekl se smíchem. „Videssos a vaspurakánští princové k tomu mají také co říct."
„Jak říkáte, Vaše Veličenstvo," odvětil Sphrantzes. Maniakes měl pocit, že v jeho diplomatickém hlase zaslechl souhlas. Nejen Sharbaraz, ale i Maniakesovi vládní představitelé nového Avtokrata v prvních dnech jeho vlády oťukávali a zjišťovali, jaký vlastně je.
„Projevil Velekrál zájem o mou nabídku výpalného?" zeptal se. Videssos si ve skutečnosti nemohl dovolit zaplatit výpalné současně Makuranu i Kubratu, ale nemohl si ani dovolit s nimi současně válčit. Maniakes doufal, že alespoň jeden z nepřátel se chytí na nabídku peněz.
Ale Sphrantzes posmutněle zavrtěl hlavou. „Vaše Veličenstvo, Sharbaraz tvrdí, že jako falešný vládce císařství Videssos — rád bych dodal, že to jsou jeho slova, nikoli má — nemáte právo mu nabízet výpalné. Dodává také, že až bude Hosios na trůnu, vyplatí Makuraňanům náklady spojené s pobytem jejich armády na našem území. A navíc ještě

dodává, že nemá zapotřebí nechávat si platit výpalné, protože za současného stavu věcí si stejně ve Videssosu může vzít co chce.“
To přimělo shromážděné dvořany začít hněvivě mumlat. Rozhněvalo to i Maniakese. „Ukazuje se, že Sharbaraz je bezectný parchant,“ řekl s povzdechem. „Můj otec a já jsme ho dosadili na trůn; ale on teď mně právo na trůn upírá. Při dobrém bohu, vzácný pane, jestli opravdu tak touží po válce, bude ji mít.“
„Ať žije Avtokrat Maniakes!“ vykřikli dvořané. Ozvěna jejich výkřiku se odrážela od klenutého stropu Veliké Dvorany. Maniakes věděl, že i z videssiánské armády zbyla jen ozvěna síly, která tak dlouho udržovala Makuran v šachu. Pokud mohl říci, v západních zemích zbývaly jen dva použitelné regimenty. Až se nakonec střetne se Sharbarazem, bude muset vybudovat své síly téměř z ničeho.
Obrátil se ke Sphrantzesovi. „Vznešený pane, jsem vám vděčný za vaši odvahu a takt. Sloužil jste říši dobře.“
„Ne tak dobře, jak bych si přál, Vaše Veličenstvo,“ odvětil Sphrantzes.
„Dobře řečeno - k tomu bychom měli všichni vzhlížet,“ řekl Maniakes. „V dnešních dnech je však císařství v takovém stavu, že nikdo nemůže udělat tolik, kolik by si přál. Ale pokud ze sebe každý vydá to nejlepší, bude to stačit - a já v takovém případě nepochybuji, že zvítězíme.“
Dvořané znovu zajásali se zjevně upřímným nadšením. Maniakes se už naučil to rozpoznat. A snaha vzbudit v nich nadšení a entuziasmus byla součástí jeho práce. Doufal, že se mu to bude dařit i nadále.
„Delikátní!“ řekl Maniakes. Kuchař mu upravil parmu na zvláštní způsob v omáčce z bílého vína se zálivkou, ve které byly česnekové stroužky pečené v husím sádle tak dlouho, dokud nezměkly a nezvláčněly. Ke křehkému masu parmy se dokonale hodilo nakládané tuňáci maso.
Alespoň takový byl Maniakesův názor. Ale zatímco on si vychutnával svou porci a s rozkoší namáčel chléb do omáčky, která mu zbyla na talíři, Niphona se nimrala v jídle se zjevnou nechutí.
„Cítíš se dobře?“ zeptal se jí. V matném světle lampy si nemohl být jistý, ale měl pocit, že je bledá. Už několik dnů toho moc nesnědla a Maniakes si to právě teď uvědomil.
„Myslím, že ano,“ řekla tiše a potřásla hlavou. „Je tu docela vedro, ne?“
Maniakes na ni zíral. Okno malé jídelny bylo otevřené a vpouštělo dovnitř chladný vzduch. „Opravdu se cítíš dobře?“ zopakoval tentokrát ostřejším tónem. Stejně jako armádní tábory, i města byla semeništěm rozličných chorob. Město Videssos mělo ty nejlepší čarodějné léčitele na světě - a potřebovalo je.
Místo odpovědi Niphona zívla a zakryla si přitom ústa rukou. „Nevím, co to se mnou je,“ řekla. „Poslední dobou mám chuť jít do postele hněd, jak zapadne slunce a vstát až v poledne. Matrace je pro mě poslední dobou čím dál tím přitažlivější.“
Maniakesovi se nezdálo, že by byla ochotná matraci využívat k čemukoli jinému než ke spaní; ale vší silou se zdržel sardonických poznámek. Naposledy, když se milovali, si stěžovala, že je na ni příliš hrubý, i když on si byl jistý, že se k ní nechová nijak neobvykle.
Mimoděk začal přemýšlet o tom, jestli by se nenašel nějaký diskrétní způsob, jak dopravit do hlavního města Rotrudu. Ta si na jeho techniku nikdy nestěžovala, s výjimkou těch měsíců, kdy...
„Při dobrém bohu!“ řekl Maniakes měkce. Ukázal na Niphonu prstem, jako by byla klíčovým bodem v případu, který musí rozsoudit. A to také svým způsobem byla. Stejně měkce se jí zeptal. „Je možné, že bys nosila dítě?“
Podle způsobu, jakým zalapala po dechu, ji samotnou ta myšlenka ještě nenapadla. „Já nevím,“ řekla, což ho trochu rozčililo; protože byl sám velmi precizní a důkladný, rád se obklopoval i takovými lidmi. Ale i když Niphona nenamáhala svou mysl tak, jak by
měla, nebyla hloupá. Začala počítat na prstech. Když dopočítala, obličej jako by se jí rozzářil vnitřním světlem. „Myslím, že máš pravdu!“ prohlásila. „Měsíčky jsem měla dostat už před deseti dny.“
Maniakes vstal od stolu a objal Niphonu pažemi. „Už tě nebudu peskovat za to, že nejíš,“ řekl. „Vím, že se budeš snažit udržovat se při síle.“
Přes tvář jeho ženy přelétl stín a Maniakes pochopil, o co jde. Niphona věděla o Rotrude a Atalarikovi. On sám o nich nemluvil, protože záležitosti, které se odehrály před svatbou, pokládal za svou soukromou věc. Ale Niphona udělala na Rotrudu a jejího syna párkrát mimoděk narážku. Nevěděl, jestli jí to řekl Kourikos přímo, nebo jestli se o tom zmínil své ženě, která to předala Niphoně. Ať už se to císařovna dozvěděla jakkoli, Maniakes z toho neměl žádnou radost.
Niphona však vyvinula jisté úsilí, aby na sobě teď nic nedala znát. „Modlím se k pánu s velikou a dobrou myslí, abych ti dala syna a dědice,“ řekla.
„Kéž je tomu tak,“ odvětil Maniakes a pak pobaveně dodal. „Myslím, že v Makuranu znají čarodějové způsoby, jak zjistit, zda je nenarozené dítě chlapec či holčička. Pokud naši videssiánští mágové nedokážou totéž, budu překvapený a zklamaný.“ Zasmál se. „Čarodějové nebudou chtít zklamat svého Avtokrata.“
„Poté, co zažili Genesiovu vládu, určitě ne,“ řekla Niphona mnohem ohnivěji než u ní bylo obvyklé. „Hlava každého, kdo ho zklamal, se octla na Milníku.“ Otřásla se; každý ve městě Videssos se pamatoval na hrůzy posledních šesti let.
„Já nejsem taková stvůra jako on,“ odpověděl Maniakes a v hlasu mu zazněla zraněná pýcha. Pak se znovu zasmál. „I když jestli si to mágové neuvědomí a budou se díky tomu mimořádně snažit mne uspokojit, nebude mi to nijak vadit.“
Niphona se usmála. Po chvíli jí úsměv dostoupil až k očím, což Maniakese potěšilo. Nechtěl, aby přemýšlela o Rotrudě... i když on sám o ní přemýšlel často.
Zvedl svůj pohár s vínem k přípitku. „Na naše dítě!“ řekl nahlas a napil se.
Niphona se rozzářila ještě víc, také pozdvihla pohár, zamumlala modlitbičku k Phosovi, a pak si odplivla na podlahu na znamení toho, že odmítá Skotose. „Na naše dítě,“ zopakovala a napila se s Maniakesem.
Ten si nevzpomínal, že by v době, než odjel na Ka-lavrii, byla takhle zbožná. Přemýšlel, jestli mu to předtím uniklo, nebo jestli za to může její pobyt v klášteře. Co se jeho týkalo, způsob života byl lepším důkazem zbožnosti než jakákoli gesta,

ale věděl, že zdaleka, ne každý obyvatel císařství by s ním souhlasil. Občas měl pocit, že se Videssiánci opijí stejně snadno teologií jako vínem.
No a co? pomyslel si. Snažit se změnit povahu obyvatel císařství byl nejrychlejší způsob, jaký si mohl představit, jak si na krk přivolat pořádnou vzpouru. Ajestli Niphona nalézá uspokojení ve zbožných gestech, je to její věc. Naštěstí nebyla zbožná až přespříliš, protože jinak by teď nebyla těhotná.
„Na naše dítě!“ zopakoval. Jestli se narodí syn, bude to skvělé; pokud dcera, zahrne ji Maniakes veškerou láskou, které je schopen... a pokusí se znovu o syna, okamžitě, jak mu to porodní bába dovolí.
„Chobotnička naložená v octě!“ vykřikl Triphylles radostně, když služebník přinesl večeři, jakou Maniakes přikázal připravit na počest návratu svého velvyslance z Kubratu. „Je od vás milé, Vaše Veličenstvo, že si pamatujete mé oblíbené jídlo.“
„Poté, co jste strávil celé týdny v provinciích a vzápětí jste musel odcestovat do kraje divokých nomádů, vznešený pane, jsem vám chtěl takto připomenout, že jste se vrátil do civilizace,“ odpověděl Maniakes. V duchu byl potěšen sám sebou, že nezapomněl oslovit Triphylla titulem vyššího šlechtice, který mu slíbil za cestu do Kubratu. Je podivné, k čemu všemu jsou lidé ochotni, jen aby dosáhli drobné změny v oslovení.
„Vaše Veličenstvo, ani nevíte, jak jsem rád,“ prohlásil Triphylles, zatímco se cpal chobotnicí. „A vyřiďte prosím mé uznání kuchaři — i když si bez urážky troufám říct, že můj vlastní kuchař dokáže připravit chobotničku v octě ještě chutnější.“
Maniakes zrovna žvýkal sousto a proto neodpověděl. Chobotnice mu nechutnala zdaleka tolik jako Triphyllovi. Nejenže ho trochu odpuzoval její vzhled, ale navíc mu připadala hrozně tuhá na žvýkání.
Když povečeřeli a pak usrkávali bílé víno dovezené ze severního pobřeží západních zemí, promluvil Maniakes jako první. „Podle toho, co říkali kurýři se zdá, že vaše jednám s Etziliem dopadlo dobře.“
„Troufám si říct, že ano,“ odpověděl Triphylles uvážlivě. „Je dychtivý obdržet od nás výpalné —“
„Mnohem dychtivější než já, který je mám zaplatit,“ řekl Maniakes.
„To je pochopitelné,“ řekl Triphylles a přikývnul. „Ale mocný khagan - tak se sám nazývá - si není jistý slibem Avtokrata, který svrhl jeho velkého přítele Genesia.“
„Chápu, že Genesia považuje za svého velkého přítele, vždyť mu koneckonců zachránil život,“ řekl Maniakes. „Likinios se zrovna chystal vypořádat se s Kubraty jednou provždy, když ho Genesios svrhl. A protože tyran nerad bojoval proti lidem, kteří se umí bránit, nechal Kubraty jít. Etzilios musí mít pocit, že ztratil nejlepšího přítele, jakého kdy měl.
„Přesně takový dojem jsem z něj měl také, Veličenstvo,“ souhlasil Triphylles. „V souladu s tím je ochoten přistoupit k dohodě jen za určitých podmínek.“
„Jakých podmínek?“ zeptal se Maniakes. Jestli se mu Triphylles pomstil za to, že ho vyslal do barbarské země tím, že souhlasil s nepřijatelnými podmínkami, byl Maniakes připraven dát ho sežrat chobotnicím a předtím ho ještě namočit v horkém octě.
Ale jeho vyslanec odpověděl. „Aby se ujistil o vaší vstřícnosti, Veličenstvo, chce, abyste mu výpalné za první rok přivezl osobně na místo, které se dohodne dalším jednáním. Myslím, že chce, aby to bylo někde nedaleko od hranice mezi Videssosem a Kubratem.“
„Na naší straně hranic, předpokládám,“ řekl Maniakes kysele. Necítil vůči Etziliovi žádnou vstřícnost;
přál by si, aby se Likiniovi podařilo Kubraty rozdrtit a posunout videssiánskou hranici zpátky k řece Astris, kam podle jeho názoru patřila. Ale mohl předpokládat, že bude khagan požadovat něco podobného; Etzilios představoval menší hrozbu než Sharbaraz a proto bylo nezbytné ho odstranit z cesty, dokud nepomine ohrožení ze strany Makuranu.
Povzdechl si. „Dobrá tedy. Zachováme se jak si khagan přeje. Ještě něco?“
„Tohle je to hlavní,“ řekl Triphylles. „Khagan také požaduje, aby váš doprovod nečítal víc než pět set vojáků a přísahal na svůj meč, že jeho vlastní doprovod nebude o nic víc početný. Mezi Kubraty neexistuje silnější přísaha.“
„Což znamená, že mu buď uvěříme, nebo budeme podezřívavý,“ řekl Maniakes. „Já jsem podezřívavý typ. Odpřísáhnu, že si s sebou na setkání s Etziliem nepřivedu víc než pět set mužů, ale další vojáci budou připraveni nedaleko pro případ, že se jeho přísaha neukáže být dostatečně silná.“
Na okamžik ho napadlo, zda by neměl sám nastrojit léčku. Kdyby se mu podařilo Etzilia zavraždit, všeobecný prospěch říše by jistě vyvážil hřích, který by mu zatížil duši: navíc by si později mohl najít čas a v nějakém klášteře zpytovat svědomí. Ale kdyby se khagana nepovedlo zabít, Kubraté by měli další důvod navíc, proč pustošit jeho zemi a plenit jeho města. Podle toho co viděl, byl Etzilios dostatečně prohnaný, aby měl možnost léčce uniknout. Protože pragmatismus i morální skrupule ho táhly stejným směrem, Maniakes se rozhodl, že dohodu dodrží.
„Pokud Vaše Veličenstvo dovolí, zde byste měl skvělou příležitost toho barbara ohromit nádherou videssiánského dvorního života,“ řekl Triphylles. „Když uvidí takovou nádheru, nebude si přát nic jiného, než získávat každoročně výpalné podle dohody.“
„To by bylo skvělé,“ přisvědčil Maniakes. Dvorní život mu připadal spíš směšný než ohromující, ale Triphylles měl pravdu — vždyť koneckonců každá moucha je přitahována medem. Pro nomáda zvyklého pást ovce by pohled na zlatě vyšívané róby, kněze s kadidelnicemi a poslušné eunuchy byl jistě ohromující. Etzilios jistě nic podobného ještě neviděl.
„Navíc ještě khagan požaduje ke každoročnímu výpalnému ve zlatě i dvacet liber pepře.“ Triphylles potřásl hlavou. „Jen pán s velikou a dobrou myslí ví, na co chce pepř, protože podle všeho vůbec netuší, že se dá používat při dochucování jídla.“
„To nějak přežijeme,“ řekl Maniakes. „Dáme mu jeho koření.“
„Skvělé, Vaše Veličenstvo.“ Triphylles se na chvíli rozzářil, ale pak se mu na tváři objevil nervózní výraz. „Ehm, Vaše Veličenstvo — předpokládám, že nechcete, abych dojednal detaily vašeho brzkého setkání u kubratské hranice.“

„Myslim, že služby, které jste císařství do této chvíle prokázal, jsou více než dostačující," řekl Maniakes a Triphyllova masitá tvář se naplnila úlevou. „Je nejvyšší čas, abyste si začal užívat pohodlí hlavního města, pro jehož dobro jste tak dlouho a usilovně pracoval."
„Phos vám požehnej, Veličenstvo," řekl Triphylles. Jeho tvář však říkala něco jiného: Už bylo na čase.
Ne každý den vplouvala obyčejná otřískané galéra do malého přístavu v palácové čtvrti. A ne každý den se vraceli otec a strýc Avtokrata do města Videssos po letech exilu. Když do paláce dorazila zpráva, že se loď blíží, Maniakes odložil záznam o vybraných daních, který právě studoval, a pospíšil si na nábřeží. Kdyby se ho někdo zeptal, klidně by přiznal, že je rád za výmluvu, proč odložit stranou nudná lejstra. Ale nikdo se ho zeptat neodvážil. To byla jedna z výhod spojených s titulem Avtokrata.
Na vlnolam narážely vlny. Zvuk moře byl ve městě Videssos, které bylo ze tří stran obklopené vodou, velmi obvyklý. Maniakes si na něj už natolik zvykl, že ho skoro nevnímal. Čas strávený v hlavním městě otupil jeho vnímání zvuku šumění vody.
Vzápětí do doků přiběhl i Rhegorios. „Už jsou tady?" zeptal se. „Už je vidím. Přistanou za pár minut.
Podívej, tamhle na přídi je můj otec - a tvůj také." Zamával. Po chvíli ho Maniakes napodobil. Často se stávalo, že ho jeho spontánní bratranec přiměl k pohybu.
Starší Maniakes i Symvatios mávání oplatili. Rhegorios musel mít velice bystrý zrak, když je dokázal rozeznat na takovou vzdálenost. Maniakes musel usilovně mžourat, aby dokázal rozeznat kdo je kdo.
Vedle Symvatia stála jeho dcera Lysia. Také ona zamávala Maniakesovi a Rhegoriovi. Maniakes začal mávat ještě usilovněji. Rhegorios však svěsil ruce. Maniakes ho loktem šťouchl do žeber. „Copak ty nepřivítáš svou sestru?" dožadoval se.
„Ještě by si začla myslet, že mám radost, že ji vidím," řekl Rhegorios s předstíranou hrůzou. „Pořád by mi to připomínala."
Maniakes si odfrkl. Poslouchal útržky bocmanových příkazů, které k nim doléhaly. Když loď přirazila k molu, vyletěla z její paluby lana. Služebníci na pobřeží je začali rychle uvazovat. Pak se z lodi vysunul můstek.
Starší Maniakes z něj seskočil jako první. Jeho syn měl skoro pocit, že kdyby se ho někdo pokusil předběhnout, vytáhl by meč a poslal jeho duši na křižovatku, ze které vedla cesta buď do Phosova nebe nebo do Skotova pekla.
Starší Maniakes se svému synovi s hlubokou úctou poklonil. „Vaše Veličenstvo," řekl a pak, s ještě větší hrdostí, si před Avtokratem, který byl jeho synem, lehl na zem.
„Vstaňte, pane, prosím!" vykřikl Maniakes. Tahle záležitost s avtokratováním s sebou přinášela důsledky, které ho nenapadly, dokud přímo nevypluly na povrch. Poplašeně se rozhlédl kolem sebe: co si lidé pomyslí o otci, který musí vzdávat úctu svému synovi?
K jeho údivu však služebníci a dvořané, kteří sledovali staršího Maniakese, vypadali potěšené a hrdě. Několik jich slabě zatleskalo. Mladšího Maniakese jejich reakce udivila.
Starší Maniakes se mezitím dotkl čelem mola. Pak vstal, vynaloženou námahou zasupěl. Když byl znovu na nohou, řekl: „Tak teď to mám za sebou a můžu ti zase začít nadávat, kdykoli uděláš nějakou pitomost."
Služebníci a dvořané zděšeně zalapali po dechu, i když jim muselo být jasné, že to starší Maniakes myslel jako vtip.
Mladší Maniakes obrátil oči v sloup. Copak si myslí, že svého otce potrestá za urážku majestátu nebo co?
Podle způsobu, jakým zírali na oba Maniakese, si to nejspíš skutečně mysleli. Maniakes došel ke svému otci, objal ho a políbil na obě tváře. To některé přihlížející uklidnilo, ale jiní z toho byli ještě nervóznější.
Symvatios vzdal Avtokratovi hold hned vzápětí. Když vstal, poklekl na jedno koleno před Rhegoriem. „Vaše Výsosti," řekl, jak se slušelo při oslovení Sevastose videssiánského císařství.
„Ale otče, prosím tě, vstaň," řekl Rhegorios netrpělivě. Při pohledu, jak Sevastos napodobuje Avtokratovu neformálnost, přihlížející pochopili, že věci nebudou stejné jako za vlády tradicionalisty Likinia. Jak to vypadalo za vlády Genesia se raději rozhodli zapomenout.
Poté, co se Symvatios představil svému synovci a synovi, byla řada na Lysii. Maniakes se cítil spíš ponížený než potěšený tím, že mu Lysia vzdává hold. Měl však silný pocit, že kdyby jí přikázal opak, spíš by ji to urazilo než cokoli jiného. Pokrčil rameny. Stejně jako Triphylles toužil po celkem nedůležitém titulu, byly obřady a tradice tak pevně zakořeněné v povědomí lidí, že bylo nemožné je jen tak zrušit.
„Jsem rád, že jsi tady, sestřenko," řekl a dal Lysii hubičku. „Když jsme se rozloučili v Kastavale, nevěděli jsme, zda se ještě někdy uvidíme."
„Já jsem to věděla," řekla Lysia s větší sebedůvěrou, než jakou projevovala toho dne na vzdáleném ostrově. Nezmínila se o tom, jak se navzájem objali, přestože na to musela myslet stejně jako on. Objetí, které si vyměnili před chvílí, bylo spíše obřadní.
Promluvil starší Maniakes. „Synu - Vaše Veličenstvo -jsou nějaké zprávy o tvých bratrech?"
„Ne," odpověděl Maniakes. „Naplňuje mne to obavami. Západní země byly pro vojáka za posledních šest let velice nebezpečné." To bylo hrubé podcenění skutečnosti. Nejenže armády západu musely vydržet veliký útok z Makuranu, byly také decimovány nesčetnými boji občanské války.
„Modlím se, aby dobrý bůh nenechal mé chlapce padnout jen tak pro nic," řekl starší Maniakes hlasem ztěžklým starostmi. „Kéž Phos dá, aby můj rod neselhal teď, v hodině svého největšího triumfu."
„Dobrý bůh už se o to postaral, nebo alespoň doufám," odvětil Maniakes s úsměvem. „Cekám potomka."
„Takže ze mě uděláš dědečka, co?" opáčil starší Maniakes. Poněkud neobřadně se zachechtal. „To jsi tedy neplýtval časem. Dobré pro tebe."
„Pojíš se mnou dnes večer, otče?" zeptal se Maniakes. „Uspořádám dnes hostinu v Síni Devatenácti Lehátek. Strýčku, zvu i tebe a Lysii."

„Síň Devatenácti Lehátek?“ Starší Maniakes obrátil oči k nebesům. „To budeme jíst vleže? Koho by napadlo, že mi můj syn někdy něco takového udělá a já nebudu mít sílu odmítnout?“
Mladší Maniakes si tuto příležitost nenechal ujít. „Když to zvládnu já, zvládneš to i ty. A když si potřísním róbu rybí omáčkou a vínem, s tebou aspoň budu mít naději, že nebudu jediný.“
„Podívejte se na toho nevděčného spratka!“ vykřikl starší Maniakes nahlas, aby ho všichni slyšeli. Ale pak se rozesmál až se za břicho popadal.
Devatenáct lehátek stálo ve veliké síni ve tvaru podkovy. „Vaše lehátko je samozřejmě to prostřední, v klíčové pozici, Veličenstvo,“ řekl Kameas a ukázal daným směrem. Na každé straně máte devět dalších lůžek.“
„Mohli bychom pozvat mnohem víc hostů, kdyby tady stály stoly a židle tak jako v každé jiné hodovní síni v císařství,“ řekl Maniakes jedovatě.
„Pokud kdekoli jinde v říši zapomínají na minulost, měli bychom je spíš litovat a ne je napodobovat,“ odpověděl vestiarios. „Zde se hoduje vleže, tato síň je poslední baštou skutečné elegance ve světě neúcty k tradicím a obhroublosti.“
„Hodlám začít s novou tradicí,“ zavrčel Maniakes.
Kameas na něj pohlédl s hrůzou, která byla, jak si Maniakes uvědomil, naprosto upřímná. „Ne, Vaše Veličenstvo, snažně vás prosím!“ vykřikl vestiarios. „V této síni hodoval Stavrakios po svých velikých vítězstvích nad Makuranem, stejně jako Yermanos než občanská válka roztrhala říši na kusy. Cožpak byste chtěl, aby se vaše zvyky lišily od jejich?“
Maniakes pochyboval o tom, že by Stavrakios po svých vítězstvích hodoval na zdejších lehátkách. Podle toho, co o něm kdy četl, byl veliký Avtokrat víc doma v poli než v palácích. Ale o to Kameovi nešlo. „Zvyky nás mají provázet, ne škrtit,“ řekl Maniakes.
Kameas neodpověděl, alespoň ne slovy. Jen na Maniakese zíral svýma velkýma, smutkem naplněnýma očima. „Vaše příkazy budou samozřejmě okamžitě splněny, Veličenstvo,“ řekl a jeho hlas zněl jako by si podle jednoho z příkazů měl vzít jed.
Maniakes nakonec skončil na prostředním lehátku. Odpočíval na levém boku a pravou rukou si nabíral jídlo. Nejenom že mu to připadalo jako ten nejsměšnější způsob jídla, ale navíc ho začala zanedlouho brnět levá ruka, na které spočíval. Kameas jen zářil. Stejně tak i ostatní služebníci, kteří přinášeli jídlo a víno a odnášeli prázdné tácy. Maniakes přemýšlel, jestli spokojenost jeho služebnictva stojí za takové nepohodlí.
Povšiml si, že zdaleka není sám, kdo má s jídlem vleže problémy. Ze všech hostů to zvládali jen Kourikos, jeho žena Phevronia a Triphylles. Ti byli na podobné hody zvyklí od Likiniových časů. Niphona byla s touto tradicí také obeznámena, ale v tuto chvíli trpěla vzhledem ke svému stavu nechutí k jídlu. Směšná pozice na levém boku byla dobrá aspoň k tomu, že od ní nikdo nečekal, že by snědla příliš mnoho.
Velkoadmirál Thrax byl první, kdo se polil omáčkou. Vzápětí vyjádřil svůj názor na jedení vleže takovým způsobem, že několik žen zrudlo a odvrátilo hlavy.
„Nechutné,“ zamumlala Niphona.
O několik lehátek dál od Maniakese se Lysia zahihňala a vzápětí si uvědomila, že se to nehodí a zmlkla. Maniakes zachytil její pohled. Usmál se na ni a ona mu úsměv oplatila. O chvíli později se omáčkou polil i Symvatios. Lysia se rozesmála nahlas.
„Jen si dělej legraci ze svého otce,“ řekl Symvatios s předstíranou hrozbou v hlase.
Poté, co byly odneseny prázdné tácy od borůvek nakládaných v medu a poté, co byly vypity nebo alespoň prolity poslední přípitky, se hodovníci začali jeden po druhém zvedat a opouštět Síň Devatenácti Lehátek. KManiakesovi přispěchal Kameas, na jehož hladké tváři sídlil nervózní výraz. „Doufám, že jste se dobře bavil, Veličenstvo,“ zeptal se nervózně.
„Ano, lépe než jsem očekával,“ připustil Maniakes.
Kameas si nad srdcem nakreslil Phosův sluneční kruh. „Dobrý bůh budiž pochválen,“ zamumlal k nebesům, než svou pozornost znovu obrátil k Maniakesovi. „Pak vám jistě nebude vadit, když i do budoucna naplánuji další podobné hostiny.“
„Nenechme se tím příliš unést,“ řekl Maniakes rychle. Na Kameasově tváři, která už už začínala zářit, se objevilo zklamání. Maniakes pochopil, že v následujících dnech bude muset jednat s nevrlým, zklamaným vestiariem. Ale dával tomu přednost před brzkým jednáním s některým z těch devatenácti lehátek.
Jednu věc Maniakes předtím, než si nasadil korunu a obul rudé boty, nečekal: kolik listin musí Avtokrat každý den pročíst. Úředníci a ministři mohli vyřešit jen část. Pokud člověk nechtěl ztratit přehled o tom, co se děje ve Videssosu a v celé říši, nezbývalo, než sedět dlouhé hodiny za stolem a prokousávat se různými zprávami.
Genesia nezajímalo nic kromě několika záležitostí, které se přímo dotýkaly jeho pozice na trůnu - při jejich řešení byl opatrný a nemilosrdný. Ale ani se nenamáhal svěřit řešení ostatních záležitostí někomu jinému. Věci, které se ho osobně nedotýkaly, zkrátka ignoroval.
„To je důvod, proč se Videssos dostal do současného stavu,“ říkal Maniakes každému, kdo byl ochoten naslouchat. A protože byl Avtokratem, všichni mu byli ochotní naslouchat. Záplava pergamenu, která každodenně proudila do císařského paláce, byla ohromující.
Většinou se jednalo o prosby o pomoc: města chtěla zlato a kameníky na opravu hradeb, provincie žádaly úlevu od daní, protože jejich farmy byly vypleněny -neměl představu, jak by měl současně vyhovět oběma těmto požadavkům - generálové žádali muže, koně a zbraně. Maniakes by jim moc rád nějaké poslal, kdyby je ovšem měl. Podařilo se mu dát dohromady dva regimenty zkušených vojáků, ale nevěděl, kde vzít další.
Tady byl dopis od dalšího generála:
Tzikas, velitel západního Amurionu, Avtokratu Maniakesovi: Srdečně zdravím. Mám tu čest vám oznámit, Veličenstvo,

že váš bratr Tatoules dříve sloužil pod mým velením. Minulého jara Makuránci vyslali vojenský oddíl podél jižní hranice teritoria, které mám na starosti. Vyčlenil jsem jednotky, které měly za úkol nepřítele napadnout. Můj manévr byl úspěšný, ale vzhledem ktomu, že můj kolega velící sousednímu teritoriu, vzácný Provatos, prokázal odvahu ovce a nevyčlenil podobnou jednotku ze své armády, jak původně slíbil, podařilo se Makuráncům ustoupit, místo abychom je společnými silami zničili. Utrpěli jsme přijatelné ztráty, ale s lítostí vás musím informovat, že váš bratr Tatoules se z akce nevrátil. Není však jisté, že byl zabit. Lituji, že vám nemohu podat konkrétnější zprávu o jeho osudu.
Maniakes toho také litoval; neměl žádný způsob jak zjistit, zda je Tatoules živý či mrtvý, a pokud je naživu, zda byl zraněn nebo se ocitl v makuranském zajetí. Nemyslel si, že by Sharbaraz ublížil jeho bratrovi, kdyby věděl, o koho se jedná. Ano, byli nepřátelé, ale jen proto, že Makuran a Videssos byly nepřátelské
mocnosti. Nebylo vtom nic osobního, alespoň co se Maniakese týkalo. Ale makuranští vojáci mohli Tatoula zajmout, aniž by věděli, že je bratrem Avtokrata — podle všech náznaků to nevěděl ani on sám. Osud obyčejných zajatců býval často krutý.
Ale i tak mu tento dopis od Tzikase dal alespoň vodítko, jaký je Tatoulův osud, zatímco Parsmanios, jeho další bratr, byl dosud nezvěstný. Podle všech zpráv ze západních zemí jako by se po druhém bratrovi slehla země.
Povšiml si, že se Tzikas snažil, aby pozvedl císařský hněv proti Provatovi, jinému generálovi v západních zemích. Protože však nevěděl, za jakých okolností měli ti dva velitelé spolupracovat, nemohl rozhodnout, který z nich je v právu. To ho znepokojovalo; věděl, že má-li být armáda účinná v boji proti Makuranu a Kubratu, musí převzít větší kontrolu nad svými důstojníky.
Ale armáda není mula, na kterou se dá vyskočit a jet, kamkoli si člověk zamane. A generálové, zvláště ti v západních zemích, si zvykli brát věci do vlastních rukou z toho prostého a jednoduchého důvodu, že jim Genesios nedal na výběr - jeho nezajímalo nic než trůn. A protože získali moc - i když ne dostatečnou, aby zadrželi Sharbaraze - nechtělo se jim znovu se bezmezně podřídit Avtokratovi.
„Do ledu s nimi se všemi," vztekal se Maniakes před Rhegoriem. „Chovají se jako stádo panen v klášteře a chtějí, abych plýtval časem a sváděl je jednu po druhé."
„Pravdou je, že jsou spíš smečkou kurev," prohlásil Rhegorios.
I když s tím Maniakes nesouhlasil, nepomohlo mu to najít způsob, jak se vypořádat s nezávislými generály. Přednesl tento problém svému otci. Starší Maniakes si prohrábl plnovous a řekl: „Když přivedeš do západních zemí slušně velkou armádu pod svým osobním velením, přivedeš je pak k poslušnosti."
„To je sice pravda," namítl mladší Maniakes, „ale jediný způsob, jak dostat do západních zemí nějaké
vojáky, je vykoupit se z kubratských nájezdů. Kubraté totiž odčerpávají značnou část našich sil v pokusech je zadržet. Nechce se mi platit výpalné, ale mám snad na výběr?"
„Obávám se, že nikoli," odvětil jeho otec. „V každém případě však musíš zajistit, aby se Etziliovi nepodařilo najít způsob jak tě podvést."
„Dělám co mohu. Moji vyjednavači a khaganovi lidé se handrkují už celé týdny o tom, kde se setkáme, koho s sebou přivedeme a o dalších podobných detailech." Maniakes se hořce pousmál. „Jediný problém je v tom, že zatímco se handrkujeme, Etziliovi muži neustávají v nájezdech. Zdá se mi, že to Etzilios považuje za součást vyjednávám."
Starší Maniakes si povzdechl. „Podařilo se mu získat si naši pozornost, že? Napadá mě jediný způsob, jak ho přimět ustat s nájezdy, a to je pohrozit mu neomezenou válkou, pokud toho nenechá."
„To by ho jen rozesmálo," prohlásil mladší Maniakes. Jeho otec pokýval hlavou. „Je to možná barbar, ale není žádný hlupák, zatracená smůla," pokračoval. „Ví, že jediný způsob, jak bychom proti němu mohli rozpoutat velikou válku, je zahnat Makuránce a to si nemůžeme dovolit. A i kdyby se nám to podařilo, tažení proti Kubratům by bylo přinejmenším problematické, protože vojáci si moc dobře pamatují, jak se je Likinios pokoušel přinutit, aby Přezimovali severně od řeky Astris, a co se stalo potom."
„Myslíš, že by se vzbouřili ze strachu, že stráví zimu ve zmrzlé stepi, nebo v naději, že tě sesadí a nahradí tě někým jiným?" Starší Maniakes rozhodil ruce. „To není otázka, na kterou bys měl odpovídat, synu."
„Stejně by nezáleželo na důvodu jejich vzpoury," řekl mladší Maniakes. „Ještě jedna občanská válka a klidně můžeme celý Videssos rovnou odevzdat Sharbarazovi. Ať se mu pokouší vládnout on. Pohled na něj, jak se pokouší vypořádat se současnou situací ve Videssosu, by možná stál za prohru." Než jeho otec stihl cokoli říct, rychle dodal. „Jen jsem žertoval."
„Vím, že ano. Nechtěl jsem tě za to kárat. Ale myslím, že dokážu dobře odhadnout, za jaké situace Etzilios přitáhne uzdu svým nájezdníkům a velkomyslně přijme zlato, které mu chceš dát."
„Kdybych tak měl dost zlata, abych mu to výkupné mohl zaplatit," řekl mladší Maniakes zachmuřeně. „Dobrá, otče, jestli se cítíš jako věštec, pověz mi, kdy nás Etzilios nechá být."
„Hned, jakmile bude po sklizni," odpověděl starší Maniakes. „Ukradne, co půjde, a odveze si tolik pšenice, kolik jeho koně uvezou. Nomádi často žijí na pokraji hladu, a proto se živí okrádáním svých sousedů. Etzilios nechá naše farmáře, aby pracovali pro něj."
„Alespoň ty, kteří zůstali naživu," řekl mladší Maniakes. Zamyslel se. „Možná máš pravdu. To znamená další dva měsíce útoků a po sklizni nebude moc času setkat se s Etziliem a zaplatit mu dřív, než začne pršet a cesty se změní v bláto."
„Možná bychom měli doufat, že začne pršet co nejdřív," řekl jeho otec. „Kubraté toho na podzim nebo v zimě stejně moc neudělají. Začátkem jara můžeš zaplatit khaganovi a vykoupit si mír na dobu, která je ideální pro vojenská tažení."
„To by se mi líbilo," odpověděl mladší Maniakes. „Shledávám na tom jedinou chybu." Jeho otec na něj vyčkávavě pohlédl. „To by se nám totiž hodilo a Etzilios nepřipustí, aby se to stalo," vysvětlil.
Starší Maniakes se zachechtal a poplácal ho po rameni. „Přál bych si, abych mohl říct, že se mýlíš, ale obávám se, že

nikoli.“
Bagdasares povstal ze země se zvědavým výrazem ve tváři. „Prokazujete mi velkou čest, Veličenstvo,“ řekl čaroděj videssiánsky s hrdelním vaspurakánským přízvukem, který Maniakesovi připomínal jeho prarodiče. „Ale popravdě řečeno mágové z čarodějné koleje by to zvládli stejně dobře jako já. Vlastně ještě lépe,“ dodal v záchvatu upřímnosti, díky které si ho Maniakes tak oblíbil.
„To je možné, ale ty to také zvládneš,“ odpověděl Maniakes. „A navíc ti věřím, což je víc, než mohu říct o kterémkoli z místních čarodějů. Žili tady během Genesiovy vlády. Kdoví, co mají někteří z nich na svědomí.“
„Pro ta nejhorší ze svých zaklínadel využíval toho vyhublého starého mága,“ namítl Bagdasares.
„To mi tady každý tvrdí — a ten vyhublý starý čaroděj ve velice vhodnou chvíli zmizel,“ opáčil Maniakes. „Jak jsem řekl, nevím, co udělali ti ostatní a bez jakéhokoli důkazu bych s tím stejně nic nenadělal, ale když potřebuji zjistit, co vzejde z mého setkání s Etzi-liem, žádám raději tebe a ne je.“
„Dobrá, Veličenstvo,“ řekl Bagdasares. „Ze všech sil se pokusím vás nezklamat, i když vás musím upozornit, že navzdory veškerému mému úsilí nahlédnout do budoucnosti, neexistuje záruka, že se vše skutečně odehraje tak, jak předpovím.“
„Ano, ano to chápu,“ řekl Maniakes netrpělivě. „Zkrátka se do toho pusť, buď tak laskav. Pokud si ten barbar zase něco nerozmyslí, zanedlouho odjedu, abych se s ním setkal.“
„Pak se tedy pokusím zjistit vše, co se lze dozvědět,“ odpověděl Bagdasares s úklonou. „Měl bych vás ale také varovat, že kubratští šamani mohou zamlžit to, co uvidím, ať už proto, že se také pokoušejí nahlédnout do budoucnosti, nebo proto, že se mi záměrně pokusí zabránit vidět, co se stane.“
Maniakesovo gesto bylo tak kategorické, že toho vzápětí zalitoval. Nicméně přimělo Bagdasara k práci, což bylo přesně to, co Maniakes zamýšlel. Vaspurakánský mág vyprázdnil na vyleštěnou desku mramorového stolu obsah své brašny. Prohrabal se hromadou podivností a vybral si malou nádobku s vínem, zrcadlo z leštěného bronzu a malý zručně vyvedený rumělkový džbán s trochou rtuti.
„V zrcadle uvidíme, co lze vidět,“ vysvětloval. „Budoucnosti se můžeme dotknout jen skrze obraz současnosti, protože ta má vliv na věci příští. Duchové vína nám umožní spojení mezi současností a budoucností, zatímco rtuť —“ strčil do ní prstem a rozdělil ji na několik zářících kapek „— symbolizuje změnu všeho, co leží vepředu a ještě se nestalo.“
„Pokračuj,“ řekl Maniakes. Čarodějnictví a jeho techniky ho často fascinovaly, ale ne dnes. Jediné, o co mu šlo, byly výsledky.
„Jak si přejete, Veličenstvo.“ Dalších pár minut strávil Bagdasares tím, že naháněl rtuť dohromady k sobě a pak vzniklou kuličku nahnal na útržek pergamenu, aby ji měl později po ruce.
Nemelodický si pohvizdoval mezi zuby a nalil trochu vína do bílého poháru se zářící glazurou. Dolil asi na šíři prstu pod okraj, a pak odložil nádobu s vínem stranou. Pak do vína nechal spadnout kuličku rtuti. Z poháru vystříklo několik kapek na stůl. Čaroděj je otřel hadrem.
„Tohle víno by v žádném případě nikdo neměl pít,“ poznamenal. „Už jsem je při tomto rituálu použil několikrát, a proto se v něm mnohokrát octla rtuť. Není to sice ten nejsilnější jed, který znám, ale není ani nejslabší. No —“
Roztáhl nad pohárem s vínem ruce a začal pomalu, melodicky zaklínat ve vaspurakánštině. Pak přešel do videssiánštiny tak archaické, že měl Maniakes potíže mu vůbec rozumět. Matně pochopil, že Bagdasares vyzývá duchy vína, aby nasměrovali neustálé změny rtuti k tomu, co vzejde ze setkání s Etziliem.
Na Bagdasarově čele a tvářích se zaperlil pot. „Tohle je těžké,“ řekl. „Cítím odpor mezi mnou a mým cílem. Ale já budu silnější; nakonec zvítězím — Phos dá dozajista přednost člověku, který patří mezi jeho prvorozené.“ Maniakese napadlo, co by na to asi řekl Agathios. Jeho samotného však mnohem víc zajímalo, co čaroděj zjistí, než aby se staral o vykořeňování kacířství kdykoli na ně narazí.
Když bylo zaklínání hotové, vzal Bagdasares vyleštěnou stříbrnou lžíci a nabral do ní víno. Pomalu a opatrně ho přinesl k zrcadlu, které leželo na stole. Pak vylil víno na jeho hladký bronzový povrch. „Teď uvidíte, co lze vidět,“ zašeptal Maniakesovi.
Nejprve Maniakes uviděl jen červené víno rozlité po povrchu zrcadla. Pak se však z vína stal závoj, který se odhrnul stranou; bylo to, jako by skrze zrcadlo hleděl
do nekonečného prostoru, který nebyl naplněn ani Phosovým světlem, ani Skotosovou temnotou. Chtěl odvrátit zrak - měl pocit, že to je něco, co by člověk neměl spatřit - ale zjistil, že nemůže.
Po chvíli, která mohla být zlomkem okamžiku nebo nekonečně delším časem, se v zrcadle objevil obraz. Teď se v něm však nezrcadlila Maniakesova tvář nebo strop. Místo toho spatřil krk a hlavu koně, na kterém jakoby jel; měl pocit, že i ruce, které drží otěže, jsou jeho vlastní. V dálce byly hradby města Videssos. Slunce zářilo na kopulích Phosových chrámů za hradbami, stejně jako tomu bylo, když se k městu blížil po moři.
Přemýšlel, co se za tím asi skrývá, ale obraz vybledl dřív než to mohl zjistit. Zrcadlo znovu začalo odrážet okolí. Zvedl zrak a poškrábal se na hlavě.
„Dozvěděl jste se, co jste chtěl, Vaše Veličenstvo?“ otázal se Bagdasares.
Maniakes na něj překvapeně pohlédl. „Proč se ptáš? Ty jsi v zrcadle neviděl to co já?“
„Ne, Veličenstvo.“ Čaroděj zavrtěl hlavou. „Kouzlo bylo vytvořeno, aby osvítilo vás, nikoli mě. Vím, co jste asi právě zažil, protože podobnou magii používám sem tam pro své vlastní účely, ale tuto vizi jsem s vámi nesdílel.“
„Takže takhle to tedy funguje,“ řekl Maniakes udiveně. „Nevím, jestli jsem viděl to, co jsem chtěl nebo ne. Tvé zrcadlo mi ukázalo, že se ze setkání s Etziliem vrátím, což je rozhodně cenný kus informace, ale jinak jsem nic ze setkání neviděl.“
„Jak už jsem říkal, Veličenstvo, obávám se, že mé snahy mařili kubratští šamani,“ odpověděl Bagdasares. „Ať už se mě snažili zmást nebo jen vytvářeli nejistotu díky svým vlastním věšteckým pokusům, vyjde to nastejno. A není nemožné

nebo nepravděpodobné, že já jsem zmařil i jejich magii.“
„Dobrá.“ Maniakes přemýšlel o dvou kamenech vhozených současně do klidného jezírka a o kruzích, které se šíří od každého z nich dokud se nestřetnou, některé se neumocní a jiné navzájem nepotlačí. Vkaždem případě bude voda za chvíli stejná jako předtím, než na ní vznikly vlny. „Takže Etzilios bude ve stejné nejistotě ohledně toho, co setkání přinese, jako já?“ zeptal se.
„Z čarodějného hlediska ano,“ souhlasil Bagdasares. „Ale čarodějnictví nemusí mít v jeho plánech rozhodující význam.“
„Ano, to je pravda.“ Maniakes si prohrábl plnovous, jak dělával, když přemýšlel. Usoudil, že stejně nemá na výběr. „Setkám se s tím barbarem. Pokud se on a já nedohodneme, jak můžeme vést válku proti Makuranu?“ Bagdasares neodpověděl. Nemusel odpovídat. Ve smíru s Kubratem by Maniakes bojoval v západních zemích jako muž s jednou rukou přivázanou za zády.
Bagdasares vylovil z poháru rtuť a vrátil ji do rumělkové nádoby. Víno vylil zpátky do džbánu a zapečetil ho. Vysušil a vyleštil bronzové zrcadlo a spolu s ostatními čarodějnickými pomůckami je vrátil do brašny, kterou si přinesl s sebou.
„Děkuji ti za pomoc,“ řekl mu Maniakes. Pomoc nebyla tak veliká, jak původně doufal, ale čím více měl co do činění s magií, tím více si uvědomoval, že je to vysoce nejistá záležitost. A navíc pokus předpovídat budoucnost je sám o sobě předem odsouzen k nejistému výsledku. Mohlo by se stát, že to, co viděl, se nakonec neuskuteční. A pokud se to neuskuteční, nebude to mit vliv na pravou budoucnost. Nakonec opustil tento směr myšlenek, protože byl čím dál zmatenější.
Poté, co Bagdasares opustil imperiální rezidenci, si chtěl Maniakes s někým popovídat o tom, co viděl. Zjistil, že poté, co se setkal s mágem, jeho otec, bratranec a strýc odjeli do města. Protože neměl ve zvyku svěřovat se Kameasovi - a protože s něčím takovým ani nehodlal začínat, protože si nebyl jistý, že by to byl dobrý nápad — vydal se hledat Niphonu.
Nalezl ji v císařské ložnici. Klečela na podlaze na všech čtyřech, hlavu skloněnou nad nočníkem. Protože byla videssiánskou císařovnou, císařský nočník byl
z ryzího stříbra, zdobený reliéfy svatých mužů a jejich zázraků. Krásné ornamenty však neměly žádný zvláštní vliv na stav jejího žaludku.
Maniakes se postavil za Niphonu a odhrnul jí vlasy z tváře. „Díky,“ řekla zdušeným hlasem. „Támhle na truhle je láhev vína. Mohl bys mi nalít pohár, abych si vypláchla ústa?“
„Samozřejmě,“ řekl Maniakes. Zatímco naléval víno, Niphona zazvonila na služebnou. Ta za chvilku přišla a odnesla nočník pryč.
Niphona se napila vína. „Už je mi lépe. Ani si neumíš představit, jak je mi špatně z toho, že každý den zvracím.“
„To věřím,“ řekl Maniakes tak soucitně, jak jen dokázal. „Zrovna jsem se rozloučil s Alvinem —“ když hovořil s Niphonou, používal čarodějovo videssiánské jméno, protože Niphona neměla ráda, když se o Vaspurakáncích mluvilo jako o samostatném národě. Vysvětlil jí, co viděl v zrcadle a také to, co v něm neviděl.
„To znamená, že se bezpečně vrátíš zpátky do města,“ řekla Niphona a to byl konec jejího zájmu o Bagdasarovu magii.
Maniakes si řekl, že by také nebyl v nejlepší náladě, kdyby mu bylo špatně. Přesto však měl pocit, že Niphona by byla stejně lhostejná, i kdyby jí bylo skvěle. Nestarala se příliš - ne, popravdě řečeno se nestarala vůbec - o to, jak si vede videssiánské císařství až na to, že správa říše od ní Maniakese na dlouhou dobu odváděla a to se jí nelíbilo.
Maniakes pochopil, že stejně dobře může mluvit do zdi a tak odešel a bezmyšlenkovitě bloudil chodbami císařského paláce. Kdyby narazil na Kamease, nejspíš by mu navzdory svému zvyku všechno vyklopil; nejenže vestiarovo postavení zaručovalo, že bude svému Avtokratovi naslouchat, ale navíc měl dobrou hlavu na detaily a mohlo ho napadnout něco užitečného.
Ale místo na Kamease narazil Maniakes na Lysii. Jeho sestřenice si prohlížela některé z pokladů, které tu byly vystaveny. Ne všechny měly cenu hromady zlata. Otlučená železná přilba, u které zrovna stála, například vůbec nevypadala nijak zvláštně. Ale kdysi
dávno pokrývala hlavu makuranského Velekrále, který padl videssiánskou rukou v Mashizu.
Lysia při zvuku Maniakesových kroků vzhlédla a když ho poznala, usmála se. Strop chodby byl vykládaný tenkými alabastrovými panely, které dovnitř propouštěly bledé chvějivé světlo. Lysia zrovna stála pod jedním z paprsků, koupala se v bledém svitu a vypadala zvláštně nadpozemsky.
Ale na tom, co vzápětí řekla, nebylo nic nezemského. „Kéž bys přidal Sharbarazovu helmici vedle té, která už tuje.“
„To by bylo pěkné,“ řekl a došel k ní. „Ale zatím ani nevímjak vyhnat Makuránce z naší půdy, natož abych přemýšlel o útoku na Mashiz. To nejde, dokud se musím starat ještě oKubraty.“ Stejně jako Niphoně, i jí teď řekl, co mu ukázala Bagdasarova magie.
„Ty nevíš, co se stane předtím, než se vrátíš do města Videssos?“ zeptala se Lysia.
„Ne a to mě naplňuje obavami,“ řekl Maniakes. „Může dojít k čemukoli, od dohody, ve kterou doufám, až k... asi až ktomu, že na mě Kubraté nastraží léčku.“
„Chápu, že máš obavy,“ odpověděla. „Musíš kolem sebe umístit vojáky, mnohem víc než těch pět set, na kterých jste se shodli, tak, aby ti mohli přijít na pomoc, pokud Etzilios plánuje nějakou zradu.
Nejtěžší,“ pokračovala Lysia vážně, „bude najít místa, která jsou dostatečně blízko, aby ti vojáci stihli přijít na pomoc, ale ne tak blízko, aby si kubratský khagan mohl myslet, že ho ohrožují - zvláště proto, že on bude mít ze stejného důvodu všude kolem své vlastní muže.“
Maniakes na ni zíral. „Má drahá sestřenko!“ prohlásil. „Jsi stejně chytrá jako hezká, což hovoří za vše. Ohledně toho, co mám dělat, pochybuji, že by to kterýkoli z mých generálů shrnul tak dobře jako ty.“
Lysia pod jeho soustředěným pohledem sklopila zrak na mozaikovou podlahu. „Vaše Veličenstvo je ke mně až příliš

velkorysé," zamumlala.
Zamračil se. Stejně jako všichni ostatní obyvatelé
říše i ona byla jeho poddaným a protokol vyžadoval, aby na to nezapomínala. Ale jemu koruna seděla na hlavě teprve krátce a na Lysiu byl zvyklý jako na svou přítelkyni a společnici, bral ji téměř jako sobě rovnou, i když videssoská společnost byla ovládána muži. Na druhou stranu u Makuránci! viděl, že ti svým ženám poskytují mnohem méně práv než Videssiánci.
Využil svého společenského privilegia a šťouchl ji do žeber. Vyjekla, oplatila mu šťouchnutí a pak se okamžitě ovládla.
„Ne, ne, ještě bys řekl, že jsem znevážila císařský majestát nebo něco takového a uvrhneš mě do kobky," řekla a oči jí jiskřily, takže bylo jasné, že si ho dobírá.
„Ano, nepochybně, a ty by sis to zasloužila. Ale kdybych tě hodil do žaláře, přišel bych o tvé dobré rady," odpověděl. I to mohl být žert, ale ta věta v sobě nesla takový zvláštní podtón, že se odmlčela a až po chvíli ho znovu šťouchla do žeber. Přinejmenším v této chvíli se měli vzájemně velice rádi.

VI.
Maniakes jel v čele procesí, které opustilo město Videssos Stříbrnou Branou, a zamířil k severní hranici na setkám s khaganem Etziliem. Poté, co urazil několik set yardů, přitáhl otěže, ohlédl se zpátky na všechny, kteří se kněmu připojili v jeho snaze ohromit kubratského vládce.
„Máme tady trochu ode všeho, že?" řekl Bagdasarovi, který zastavil svého koně současně s Avtokratem.
„To tedy ano, Vaše Veličenstvo," přisvědčil čaroděj pobaveně. Popleskal svého koně po krku a ten vydal potěšené zařehtání.
Za Avtokratem a mágem jelo pět set mužů, kteří sloužili jako čestná stráž, pokud by došlo ke konfrontaci s Etziliem. Polovina z nich měla přes kroužkové košile modré pláště, druhá polovina zlaté. Stejné proužky zdobily i jejich kopí. Vojáci sice působili dojmem, že doprovázejí Avtokrata jen na ukázku, ale ve skutečnosti byl jeden každý z nich prvotřídní válečník.
Hněd za nimi jela kolona povozů: koně, muly, voli a vozy se zakrytými střechami pro případ deště. Vozy s Avtokratovým pavilónem byly oddělené od ostatních a ozdobené modrými prapory se zlatým sluncem. Doprovázeli je Kameas a další služebníci připravení udělat vše pro to, aby měl Avtokrat pocit, jako by neopustil palác. Poklad, který měl Maniakes odevzdat Etziliovi, byl ve stejné části zásobovací kolony a byl strážený padesáti muži s tvrdými tvářemi, kteří vypadali smrtelně nebezpečně, a nijak se nenamáhali to zakrýt.
Za zásobovací kolonou jely vozy jiného druhu: v nich jeli členové dvou nejpřednějších divadelních společností mimů ve městě Videssos. Herci byli veteráni mnoha představení v amfiteátru a přesto je nikdy nečekala obtížnější zkouška jejich umění. Jestli se khaganovi jejich představem nebude líbit, ukáže svůj nesouhlas mnohem přímějšími - nebo spíš ostřejšími -způsoby, než je házení shnilých vajec.
JPřál bych si, abychom měli obřího hada, kterého bychom Etziliovi dali," řekl Maniakes náhle. „Moc rád bych viděl, co by s ním dělal. Pokud se nemýlím, vrátil by nám ho - nebo by ho krmil svými nepřáteli."
„Takoví hadi se k nám z Horkých Zemí dostanou jen málokdy," řekl Kameas. „A troufám si tvrdit, že žádný nomád je nikdy nespatřil."
Protože neměli hada, klusalo za vozy herců dva tucty nejrychlejších koní, jaké se ve městě dali sehnat. Maniakes zamýšlel uspořádat na khaganovu počest koňské dostihy. Pokud bude chtít Etzilios změřit síly svých stepních poníků s těmito koňmi, Avtokratovi to nebude vadit. A pokud si bude chtít Etzilios vsadit na výsledek, Maniakes měl slušnou šanci, že vyhraje zpátky část zlata, kterou se mu chystal zaplatit.
Úplně nakonec jelo dalších patnáct set jezdců. Ti na rozdíl od formální gardy postrádali honosné odění. Pokud vše půjde dobře, Etzilios je vůbec neuvidí. Doprovázeli Avtokrata jen pro případ, že kubratský khagan nastraží léčku.
Když celá družina - vzhledem k tolika civilistům o ní Maniakes nemohl přemýšlet jako o jednotce - dorazila k Dlouhé Zdi, opevnění, které chránilo oblast kolem města Videssos před barbarskými nájezdy, vyslal skupinu vojáků, aby prozkoumali okolní lesy a křoviska pro případ, že by tam číhali nějací Kubraté. Žádného z nomádů však nenašli. To Maniakese ukonejšilo; zdálo se, že Etzilios je připraven dodržet dohodu.
Na cestě do Imbrosu neměl Maniakes potíže spát v nádherném pavilónu z šarlatového hedvábí, který mu jeho služebníci každou noc vztyčili. Během vojenských tažení spával na horších lůžkách. Samotní služebníci však byli zvyklí na život v paláci a měli potíže se přizpůsobit cestování. Stěžovali si na cestu, na jídlo, na noční zvuky i na to, že mají tenké stany.
Kameasův přístřešek stál hned vedle Avtokratova a byl druhý nejpohodlnější. Přesto však vestiarios znovu a znovu opakoval, „nanejvýš neuspokojivé."
„Co je to s vámi, vážený pane?" zeptal se ho Maniakes s upřímným údivem. „Vzhledem k tomu, že cestujeme, si neumím představit větší luxus."
„Všechno je naprosto nevyhovující," ujistil ho Kameas. ‚Avtokrat Videssiánců by neměl večeřet králičí stehno, a když už ano, mělo by být doprovázeno houbovou omáčkou, která by mu dodala alespoň trochu pikantnosti."
Maniakes potřásl hlavou. „Tak zaprvé, já mám králičí stehno docela rád. Za druhé, ani jsem si nevšiml, že mi k němu nedali houby. A za třetí, kdyby tohle bylo skutečné vojenské tažení, jedl bych ze stejné mísy se svými muži. To je totiž nejlepší způsob, který existuje, jak se generál může ujistit, že je jídlo jeho vojáků v naprostém pořádku."
Kameasova pokožka získala zelený odstín - nebo to byl možná svit pochodní. „To mi připadá jako nejlepší způsob, jak může Avtokrat zajistit, aby bylo jeho jídlo tak hrozné, jak jen může být."
Řídká ovesná kaše, suchary, cibule, ztvrdlý sýr, solené olivy, hovězí nebo vepřové uzené s česnekem, víno, občas spíš podobné vinnému octu... Maniakes se rozhodl, že bude moudřejší nevyjmenovávat vestiariovi, co všechno jedí vojáci

na pochodu, aby na něj nepřivolal záchvat nevolnosti. Maniakesovi vojenské příděly docela chutnaly, i když to bylo nejspíš proto, že na ně byl zvyklý.
„Jak dlouho budeme pryč z paláce, Vaše Veličenstvo?“ zeptal se Kameas.
„Dva týdny; přinejhorším tři,“ odpověděl Maniakes.
Kameas obrátil oči v sloup, jako kdyby mu Avtokrat oznámil, že budou pryč po mnoho let. Pak si hluboce povzdechl.
„Možná to přežijeme,“ řekl, přestože jeho tón naznačoval, že o tom má své pochybnosti.
Imbros byl nejbližší větší město u hranice s Kubratem, což ovšem také znamenalo, že bylo nejvíc vystaveno nomádským nájezdům. Pole kolem něj přinesou letos jen chabou úrodu.
Četa za četou, regiment za regimentem se jezdci navíc, které s sebou Maniakes přivezl, oddělovali od hlavní skupiny, která mířila k Imbrosu, a zaujímali skrytá postavem v lesích jižně od města. Poslové je mohli snadno povolat, aby přišli Avtokratovi na pomoc nebo, v případě potřeby, aby ho pomstili. Vzhledem k vizi, kterou získal z Bagdasarova kouzla, sí Maniakes nemyslel, že by to zašlo tak daleko. Když se hradby Imbrosu objevily na dohled, uvědomil si, že na tuto vizi vsadil svůj život.
Tyto hradby už zažily lepší časy. Slyšel o tom, ale vidět je na vlastní oči byl pro něj šok. Kubraté do nich prorazili veliké díry, ne během obléhání, ale až poté, co se dostali do města. Dokud hradby nebudou opraveny, mohou se barbaři dostat do Imbrosu kdykoliv. Maniakes se rozhodl hradby přebudovat hned jak to bude možné. Jak brzy to ale bude, to netušil.
Ze severu se k Avtokratově družině přiblížil jezdec na vychrtlém hnědém koníkovi. Nesl bíle natřený štít. Když se přiblížil na dohled, Maniakes uviděl, že má na sobě kalhoty z odrbané kůže, kápi z vlčí kůže a plášť z kuní kožešiny, který měl rozepnutý, aby pod ním byla vidět zlatá halena; ten poslední kousek oděvu jistě získal během nájezdu na videssiánskou půdu.
Maniakes přikázal zdvihnout do výše vlastní štít příměří. V tu chvíli jezdec, který předtím přitáhl otěže, znovu pobídl koně. „Já Moundioukh tě zdravit, Veličenstvo, ve jméně velkého a obávaného khagana Kubratů, Etzilia Hrzného,“ zavolal srozumitelnou, i když poněkud lámanou videssiánštinou.
„I já zdravím tebe a tvého khagana; tvůj vládce Etzilios je určitě mimořádně hrzný,“ řekl Maniakes s vážnou tváří a ze všech sil se snažil potlačit úsměv. Několik mužů za ním se uchechtlo, ale Moundioukh si toho naštěstí nevšiml. Napřímil se v sedle a rozzářil se pýchou, když slyšel, jak Avtokrat chválí jeho khagana.
„Etzilios tě čekat,“ řekl Moundioukh. „Kde ty se s ním chceš sejít?“
„Potřebujeme kus rovné otevřené země,“ odpověděl Maniakes, „aby lépe vyniklo umění našich mimů v amfiteátru a rychlost našich koní.“ Mávnul rukou. „Tady, kde jsem teď, by to vyhovovalo, pokud to hrzného Etzilia potěší.“ Už předtím si řekl, že bude opatrný, ale ta zkomolenina se mu tak líbila, že neodolal a znovu ji použil.
„Z toho on velkou radost. Já odnesu tvá slova k němu.“ Moundioukh pobídl koně a poník se vytrvalým klusem, který jak se zdálo, byl schopen vydržet celý den, vydal zpět.
V dáli zazněly rohy, jejichž zvuk připomínal hýkání oslů s bronzovými hrdly, spíše výzva než fanfára. Maniakes se pokusil zavtipkovat. „Buď se blíží Etzilios, nebo na nás útočí.“ Pak se ale nad svými slovy zamyslel. Čistě pro případ se ujistil, že mu meč dobře klouže v pochvě.
Ale Etzilios a jeho garda se přiblížili dostatečně mírumilovně. Maniakes neměl potíže mezi Kubraty rozlišit khagana: postroj jeho koně byl zdobený zlatem a na kožešinové čapce měl nasazený zlatý kruh. Když se přiblížil, Maniakes si všiml, že i jílec jeho meče je pokrytý zlatem.
Khagan byl starší než Maniakes čekal a jeho dlouhý, neudržovaný plnovous už šedivěl. Byl podsaditý s širokými rameny; navzdory věku by se s ním Maniakes nechtěl střetnout v pěstním zápase. Místo malíčku na levé ruce měl jen pahýl. Jeho tvář byla ošlehaná počasím a vrásčitá; nos měl vybočený doleva.
Jeho oči... Když Maniakes spatřil ty oči pod šedým, hustým obočím, pochopil, jak Etzilios vládne svému nezvladatelnému lidu. Postrádal vzdělám, formální výcvik, který člověk získá v císařství Videssos, ale Maniakes okamžitě poznal, že je to jeden ze dvou nebo tří nejchytřejších mužů, se kterými se kdy setkal. Po chvíli si Maniakes uvědomil, proč na něj Etzilios tak působí. Khagan mu připomínal barbarskou verzi jeho vlastního otce.
Etzilios vyřkl hrubé slovo ve svém vlastním jazyce a zvedl pravou ruku. Jezdci, kteří ho doprovázeli, okamžitě zastavili. Vyjel přes otevřený prostor kManiakesově družině. Na půl cesty přitáhl otěže a čekal.
Maniakes poznal výzvu, když nějakou viděl. Pobídl koně a vyrazil, aby se střetl s khaganem. „Mluvíte videssiánsky?“ zavolal, když se kněmu přiblížil. „Nebo budeme potřebovat tlumočníka?“
„Rozumím videssiánštině docela dobře,“ odpověděl Etzilios používající císařský jazyk mnohem přesněji než Moundioukh. „Ale když chci, abyste mě opravdu pochopili, používám raději tohle.“ Jeho pravá ruka spočinula na jílci meče.
„Tuhle řeč znám také,“ řekl Maniakes okamžitě. Bylo mu naprosto jasné, že nesmí připustit, aby ho Etzilios zastrašil nebo aby nad ním získal nějakou výhodu, protože to, co khagan získá, už nikdy nepustí. „Stačí v té řeči pronést jediné slovo a jsme znovu ve válce. Pak možná zjistíš, že já a mí muži nejsme snadná kořist.“
„Nepřišel jsem bojovat,“ řekl Etzilios tónem člověka, který činí veliký ústupek. „Řekl jsi, že mi dáš zlato, abych nebojoval.“
„To je pravda,“ přisvědčil Maniakes. „Ale musím ti říct, že strach z Kubratů není jediný důvod, proč jsem se ktomu rozhodl. Dokážeme vás porazit, když musíme - koneckonců Likiniovu armádu se vám nepodařilo zastavit.“
„A co to má co dělat s cenou dobrého koně?“ zeptal se khagan. „Pořád ještě máme svou zemi a podívej se, co se stalo s Likiniem - ano a také s Genesiem, který ho svrhl. Na bitvách nesejde, Avtokrate Videssiánců. My jsme vyhráli válku - protože jinak bychom my platili vám.“
Maniakes jen tak tak že nevytáhl meč a na místě na Etzilia nezaútočil. Zbavit Kubrat člověka s takovou jasnozřivou

schopností by Videssosu přineslo velký prospěch. Ale kdyby se mu Etzilia nepodařilo zabít, barbaři by znovu obnovili své útoky, naplněni spravedlivým hněvem. Nebylo to poprvé, co Maniakes s lítostí potlačil myšlenku na vraždu.
„Přivezl jsem čtyřicet tisíc zlatých jako výpalné za první rok podle dohody, kterou jsi uzavřel s mým vyslancem, vzácným Triphyllem," řekl.
„Ten člověk moc mluví a moc si o sobě myslí," řekl Etzilios.
Protože i Maniakes si obou těchto nedostatků u Triphylla povšiml, řekl si, že mlčení je lepší část opatrnosti. Pak se rozhodl změnit předmět hovoru: „Jak jsem řekl, mám s sebou zlato, které ti dám výměnou za roční mír. Zlato ti předám po oslavě, kterou chci uspořádat na tvou počest."
„Chci to zlato co nejdřív," prohlásil Etzilios. „Ale stejně, o jaké oslavě to mluvíš?"
„Pro tvé pobavení jsem z města Videssos přivezl vynikající skupinu mimů, jejíž ukázky tě rozesmějí," řekl Maniakes.
„To myslíš ty lidi, kteří beze slova poskakují sem a tam a předstírají, že jsou zábavní?" Etzilios si odplivl na zem. „Viděl jsem něco podobného v tvých městech, která jsem dobyl. Můžu žít velice dlouho, aniž bych to musel vidět znovu. Proč mi prostě nedáš to zlato rovnou? Pak se můžeš vrátit domů a starat se o Makuran. O to ti přece jde, ne?"
Maniakes otevřel ústa a pak je zase zavřel, aniž by cokoli řekl. Ještě nikdy se nesetkal s někým, kdo by tak rychle zavrhl ukázku výdobytku videssiánské civilizace. A Etzilios nemohl odhadnout Maniakesovy záměry jasněji, ani kdyby seděl s ním, s Rhegoriem, Triphyllem a jeho otcem v jedné místnosti. Nakonec po hlubokém nádechu a krátké odmlce Avtokrat řekl: „Přivezli jsme také skvělé závodní koně kvůli dostihům."
„To jsi měl říct hned," prohlásil Etzilios. „Kvůli dobrým závodům odložím cokoliv a přežiju ledacos. Dokonce i ty tvoje mimy a nebudu se během jejich vystoupení dloubat vnose, abych je nevyrušoval." Zasmál se. Maniakes přemýšlel, zda si před ním Etzilios jen hraje na hloupého barbara nebo jestli je to záměr. Došel k závěru, zeje to spíš to druhé.
„Dnes večer můžeme společně hodovat," řekl Maniakes, „a ráno shlédneš vystoupení mimů, pak uspořádáme koňské dostihy, potom se pomodlíme kpánu s velikou a dobrou myslí, aby posvětil dohodu, kterou jsme uzavřeli, a nakonec ti dám zlato, aby byl mezi námi mír."
„Ty se modlíš k Phosovi," odpověděl Etzilios. „Já uctívám pouze meč. Vždycky mi sloužil mnohem lépe než tvůj bůh."
Maniakes na něj překvapeně pohlédl. Nikdy ještě neslyšel, že by někdo takhle odmítl Phose — Makuraňané sice uctívali Boha a ne Phose, ale jinak nebyl v náboženství obou národů zas tak velký rozdíl. A Etzilios Phose nejen že odmítl, ale prohlásil ho za nedůležitého. Etzilios byl naprostý neznaboh a jeho lidé s ním. Většina obyvatel Khatrishe a Thatagushe v dnešních dnech uctívala Phose, ale Kubraté zachovávali své způsoby, které si přinesli z Pardrayánské stepi.
„Takže všechno, kromě modliteb, souhlasíš?" zeptal se Maniakes.
„Ano, souhlasím," přisvědčil Etzilios. „Když chvíli vydržíš, přikážu svým mužům, aby přivedli pár ovcí, které tví kuchaři mohou připravit na oslavu."
„To je od tebe velkorysé," řekl Maniakes bezvýrazně. Ocenil by khaganovo gesto mnohem víc, kdyby si nebyl jistý, že ty ovce nepocházejí z videssiánských stád.
Pokud si Etzilios povšiml té ironie, nedal to najevo.
Pak na Maniakese mávl, obrátil koně a vyrazil zpátky ke svým čekajícím mužům. Maniakes učinil to samé. Kuchaři a někteří vojáci začali kopat příkopy a jiní začali řezat dřevo, které házeli do příkopů. Nad nimi postavili rožně na pečení masa. Kuchaři s sebou přinesli veliké množství rybí omáčky a nádoby se stroužky česneku naloženými v olivovém oleji. Maniakes přemýšlel, jestli bude Kubratům takto upravené jídlo chutnat. Jestli ne, jeho vlastní muži se alespoň víc najedí. Doufal, že tomu tak bude.
Jak Etzilios slíbil, Kubraté přihnali stádo ovcí. Ovce rozhodně připomínali videssiánská zvířata, ale Maniakes v zájmu míru nekladl žádné otázky. Porážené ovce bečely na protest; ale zanedlouho se z rožňů nad příkopy začala šířit lákavá vůně.
Vybral několik svých nejvěrnějších vojáků, mužů, kterým nebude vadit, že přijdou o možnost se nacpat, a poslal je vytvořit perimetr kolem tábora. Navíc varoval svou gardu, aby se její členové chovali mimořádně ostražitě. Pak, spokojen s tím, že udělal vše co mohl, aby byl on sám i zlato během oslavy v bezpečí, začal doufat, že se také dobře pobaví.
Došel k vrchnímu kuchaři, neobyčejně tlustému muži jménem Ostrys, a řekl: „Nešetři na barbarech vínem. Čím šťastnější budou, tím pravděpodobněji odhalí, co jejich pán opravdu zamýšlí na zítřek."
„Stane se, jak si přejete, Vaše Veličenstvo," odpověděl Ostrys a poškrábal se na bradě. Nebýt jeho hustého tmavého plnovousu, byl by ho Maniakes odhadoval na eunucha: byl natolik objemný, že by z něj byli dva palácoví služebníci. Věděl však, že Ostrys má nejen ženu, ale také nekouk synů, kteří jsou mu podobní nejen rysy, ale i objemností.
Vůně vařeného masa Kubraty přitahovala stejně, jako by přitahovala smečku hladových vlků. Mnozí začali klábosit se svými videssiánskými protějšky; a to navzdory tomu, že spolu ještě donedávna bojovali. Většina nomádů uměla alespoň trochu videssiánsky. Maniakes přemýšlel, jak se tento jazyk asi naučili - nejspíš od žen, které ukradli.
Kadidla šířila opojnou vůni, která se mísila s vůní chystané hostiny. Z úst kleriků v modrých róbách zaznívaly modlitby za mír mezi Videssosem a Kubratem, modlitby, aby byly obě strany upřímné a spravedlivé a aby nikdo nechystal léčku.
Maniakes pohlédl na Etzilia, aby mu neuniklo, jak na to khagan reaguje. Khaganova levá ruka se zkroutila v gestu, které připomínalo videssiánské gesto na zahánění zlých sil. „Při dobrém bohu, oni se tě nesnaží očarovat," řekl Maniakes.
Etzilios pohlédl na svou ruku, jako by ho zradila. „Věřím jen magii svých šamanů," řekl a na tváři se mu objevil dravčí úsměv. „Když mě podvedou, můžu je potrestat."
Barbar, pomyslel si Maniakes. Chytrý barbar, ale pořád jenom barbar. Vidí jen to, co chce teď a nestará se o to, co se stane později. Později je úplně jiný svět.
Zdálo se, že teď chce Etzilios jídlo. Seděl se zkříženýma nohama na trávě a kolem něj se začaly vršit ohlodané kosti.

Popíjel, ale mnohem umírněněji, než Maniakes očekával; čas od času mávnul na videssiánské sloužící, aby mu znovu naplnili pohár. Umírněnost mu však nebránila v hlasitém krkání. Maniakes nebyl uražen; mezi nomády platilo, že se tímto způsobem dávala najevo spokojenost s pohoštěním.
„Vy Videssiánci už jste tohle měli udělat dávno," řekl rozzářený Etzilios. „Ale ne — vy jste mě místo toho honili jako pes lišku. Ale já nejsem liška - jsem vlk, jak jste viděli." V úsměvu obnažil zuby. Byly žluté jako vlčí; alespoň v tomto mluvil pravdu.
„Teď uzavřeme mír. Neměli bychom se starat o minulá nedorozumění," řekl Maniakes. Přál si ale, aby měl prostředky a vojáky, kteří by Kubraty štvali dál, tak jako dřív. Kdyby nemusel čelit válce na dvou frontách, přesně to by také teď jeho vojáci dělali. Ale říci to Etziliovi mu nepřipadalo moudré.
Khagan se zamračil a poplácal se po mohutném břichu. „Myslím, že to maso bylo příliš kořeněné," řekl a vstal. „Musím si odskočit."
Maniakes si vzpomněl, jak si Triphylles stěžoval na
nedostatečně okořeněné jídlo během tažení z Kalavrie. To, co Videssiáncům připadalo jako obvyklé dochucení, asi bylo na Kubraty příliš ostré. Ale na druhou stranu byl rád, že ho Etzilios neobvinil z otrávení omáčky.
„Vrátím se za chvíli," řekl Etzilios a odspěchal k jilmovému hájku nedaleko. Maniakes si nebyl jistý, zda nomádi obvykle vyhledávají soukromí, když si potřebují ulevit. Doufal, že Etzilia nepotkalo nic horšího než bolest břicha. Kdyby zničehonic padl mrtev, Kubraté by si mysleli, že ho Maniakes zavraždil - což se ve skutečnosti rozhodl nedělat.
Maniakes usrkával víno. Když se rozhlédl kolem sebe, byl spokojený. Zdálo se, že spolu jeho muži a Kubraté docela dobře vycházejí navzdory starému nepřátelství. Nedaleko od něj nějaký Kubrat, který nemluvil videssiánsky, pomocí rozsáhlých gest naznačoval jednomu z císařských vojáků, že během zítřejších dostihů budou slavit triumf nomádští poníci. Císařský zjevně nesouhlasil, ale nikdo nevytasil meč, aby prosadil svůj názor.
Maniakes doufal, že kdyby to viděl Etzilios, byl by také potěšen. Avtokrat se zamračil. Etzilios se ještě nevrátil z jilmového hájku. Ať už musel odpovídat na jakékoli volání přírody, nemělo by mu to trvat tak dlouho. Pokud ho tam ovšem nesklátila mrtvice, nebo—
Poblíž seděli dva poslové. Maniakes se k nim obrátil a řekl: „Nasedněte a jeďte k našim čekajícím jezdcům. Řekněte jim, ať jsou připraveni." Kurýři vstali. Nad šumem hostiny zaslechl Maniakes dunění kopyt. „Ne, řekněte jim, ať vyrazí sem. Utíkejte ke koním, než se vás Kubraté pokusí zastavit."
„Děje se něco, Vaše Veličenstvo?" zeptal se Kameas, když kurýři odspěchali. Pak i on zaslechl dusot blížících se koní. Tvář mu zbělela a nad srdcem si načrtl sluneční kruh.
„Schovej se!" řekl mu Maniakes naléhavě. „Zkus nalézt nějaké místo, kde tě nenajdou. Hodně štěstí, vážený pane."
Maniakes už neměl čas starat se o vestiaria. Vyskočil na nohy a proklínal tradici, která ho přinutila navléci se do zlatem vyšívané imperiální róby a ne do kroužkové košile. Dokonce i meč, který měl u pasu, byl obřadní a nebyl určený k boji. A vzápětí uviděl hlídku, která se blížila k ležení, jako by jí byl za patami sám Skotos. Za hlídkou se sice nehnal temný bůh, ale ta druhá nejhorší věc: veliký voj Kubratů řítící se sem s blyštícími se scimitary v rukou.
Při pohledu na čepele se Maniakesovi na okamžik ulevilo. Nomádi nevypustí sprškу šípů ze svých smrtících luků, ne když jsou v táboře i jejich vlastní lidé. Užíval si ten okamžik úlevy, protože předpokládal, že to bude na dlouhou dobu to jediné, co ho potěší.
„Do zbraně, muži Videssosu!" vykřikl tak hlasitě, jak jen dokázal. „Jsme zrazeni!" Vytasil svou směšnou napodobeninu meče a sekl po kubratském šlechtici, který seděl pár stop nedaleko. Kožená vesta, kterou měl nomád na sobě, však stačila k tomu, aby zastavila tupé ostří.
V okamžiku se mír změnil v pandemonium. Videssiánci a Kubraté, kteří spolu klábosili, sáhli po zbraních a vrhli se na sebe. Někteří z Videssiánců se rozběhli ke koním, aby mohli lépe odolat barbarům, kteří se na ně řítili. Někdo z nich byl také natolik duchapřítomný, že se rozběhl ke kubratským zvířatům, vykřikoval, sekal provazy a šlehal zvířata čepelí. Jen málokterý nomád přítomný na hostině bude bojovat na hřbetu koně.
Maniakes viděl jen útržky celé scény. Barbar, na kterého zaútočil, vyskočil na nohy, vytáhl své vlastní zakřivené ostří, které rozhodně nebylo určeno k obřadním ceremoniím. Maniakes se ani nepokoušel čelit mu svou zdobenou hračkou. Popadl těžký stříbrný pohár s vínem a vychrstl jeho obsah Kubratovi do tváře. Nomád zařval jako cejchovaný býk a zakryl si tvář rukama. Vzápětí ho Maniakes vší silou udeřil pohárem do hlavy. Nomád se zhroutil. Maniakes odhodil svůj obřadní meč a popadl kubratský scimitar. Teď měl konečně meč, se kterým mohl bojovat.
A nemusel čekat dlouho. Kubraté už byli mezi ním a jeho lidmi. Sekl po nomádském jezdci a pak uskočil,
aby ho neušlapal kůň. Místo aby útočil na jezdce, začal sekat po koních. Jeho čepel znovu a znovu dopadala. Poníci ržáli bolestí. To udržovalo jezdce natolik zaměstnané, že neměli moc času na to, aby se ho pokoušeli zabít.
Zatímco bojoval o život, přemýšlel, jaký nesmysl mu to Bagdasares ukázal v bronzovém zrcadle. Jak má uniknout z téhle vražedné pasti a vrátit se zpátky do města Videssos? Jak uskakoval, kryl se a sekal, věděl, že bude mít štěstí, když přežije následujících pár minut.
Jeden z nomádů, kteří ho obklopovali, se náhle svezl ze sedla s šípem mezi očima. Maniakes okamžitě využil příležitosti a vyskočil do sedla stepního koně. Stejně jako většina kubratských koní i tenhle měl velmi zkrácené třmeny, aby se jeho jezdec mohl postavit v sedle a vystřelit. Maniakes měl pocit, že kdyby chtěl, mohl by se koleny dotknout uší koně. Ale dál se o to nestaral. I když byl na koni, barbaři ho pořád mohli zabít jako ovci. Ale už ho alespoň nemohli zašlápnout jako brouka. Začal si probojovávat cestu ke skupině vlastních mužů, kteří stále bojovali s jistým náznakem řádu. Napadlo ho, jak dlouho bude trvat, než dorazí posily.
Tlak na tvrdě tísněné Videssiánce poněkud polevil. Ale nebylo to díky přicházejícím posilám. Někteří Kubraté, místo aby vraždili své nepřátele, začali plenit císařský pavilón a zbytek tábora. Začaly mezi nimi vypukat rozmíšky, když přemohli strážné chránící koně se zlatem. Vzápětí se nomádi začali hádat jako smečka psů nad šťavnatou kostí.

„Videssos!“ vykřikl Maniakes, aby si ho vzhledem k poníkovi jeho vlastní muži náhodou nespletli s Kubratem. Protože měl na sobě zdobenou císařskou róbu a rudé boty, bylo to velice nepravděpodobné, ale v žáru boje se může stát cokoliv.
„Vaše Veličenstvo!“ Vojáci, ke kterým se probojovával, ho bez potíží rozeznávali. Když se k nim nakonec připojil, cítil se jako muž, který unikl z potápějící se lodi a chytil se plovoucího prkna.
Toto přirovnání mělo jen jedinou chybu: prknu, kterého se držel také hrozilo nebezpečí, že se potopí. Kubraté, pěší i jízdní, útočili na své videssiánské nepřátele, které převyšovali počtem. Křičeli na sebe svým hrdelním jazykem, kapitáni pobízeli své muže k boji a snažili se jim zabránit v plenění císařského stanu a v hádce nad rozsypaným zlatem. Kapitáni byli natolik moudří, aby věděli, že čas plenění přichází až po vítězství ne před ním. Jejich muže bylo ale těžší přesvědčit. Jen díky tomu se Maniakes a jeho garda udrželi, dokud z jihu nezazněly rohy. „Videssos!“ Tentokrát tento výkřik zazněl ze stovek hrdel.
„Videssos!“ vykřikl znovu Maniakes. Zamával scimitarem, aby ukázal, že je stále naživu. Kdyby byl na vlastním koni, pobídl by ho, aby se vzepjal na zadní. Ale na nomádském poníkovi se raději o nic takového nepokoušel. Byl rád, že se drží v sedle.
Kjedné věci však příjezd videssiánských posil napomohl: připomněl Kubratům, že jsou v boji a ne na výpravě za bezbrannou kořistí. Předtím, když hledali lup, ignorovali své důstojníky. Ale ignorovat možnost, že budou zabiti, bylo něco úplně jiného. Vytáhli z kožených pouzder luky a vyslali na blížící se císařské vojáky sprškušípů. Videssiánci střelbu oplatili. Ještě víc než předtím si Maniakes přál, aby měl štít.
Znovu zamával. „Ke mně! Ke mně!“ vykřikl. Pokud se k němu posily dostanou, může se z chaotického boje o přežití stát organizovaná bitva, kterou Videssiánci mohou vyhrát... nebo navzdory všemu prohrát. Maniakes se kolem sebe s obavami rozhlédl. Ze severu se stále blížili další Kubraté. Kromě dohodnutých pěti set mužů si s sebou přivedl ještě dalších patnáct set jezdců. Měl nepříjemný pocit, že khagan si jich přivedl

VII.
S tím se teď nedalo nic dělat. Pobídl koně k běhu, aby si probojoval cestu k blížícím se císařským. Kubraté, kteří se mu snažili bránit, se octli v sevření dvou sil - a najednou se z prkna, kterého se Maniakes přidržoval, stala loď.
„Vaše Veličenstvo!“ křičeli nově příchozí vojáci. „Vezměte si tohle! A tohle!“ někdo mu na hlavu posadil přilbu, jiný mu hodil štít. Protože voják, který mu jej nabídl, měl kroužkovou zbroj, zatímco on měl jen císařskou róbu, rád ho přijal. Napadlo ho, že Phos občas odpovídá na modlitby.
Už celá léta nebojoval jako obyčejný voják, který nemyslí na nic jiného než na sebe a na to, jak zůstat naživu. Poté, co obdržel vysokou hodnost, vedl útoky, ale i tehdy musel mít na paměti spíš boj jako celek než cokoli jiného. Dnešní boj o přežití mu připomenul, jak se cítí obyčejní vojáci. Teď se však situace změnila a on musel řídit bitvu. Odeslal muže nalevo a napravo, rozšířil linii a snažil se zabránit Kubratům, aby ho obešli.
Pociťoval obavy o výsledek dnešní bitvy. Etzilios měl příliš mnoho mužů, kteří ho zle tísnili. Dalo se předpokládat, že Etzilios má také mimy, kněze a koně, které Maniakes přivezl z města Videssos. S koňmi bude nepochybně zacházet dobře. Kubraté však odolávali všem snahám donutit je přijmout víru v Phose. Z knězů se tak nejspíš stanou mučedníci za větší slávu dobrého boha. A jen Phos sám ví, co se stane s nimi.
KManiakesovi dorazil jezdec a vykřikl. „Vaše Veličenstvo, sice se snažíme, ale nedokážeme je na levém křídle zadržet. Pokud neustoupíme, obklíčí nás a bude konec.“
Maniakes pohlédl nalevo. Jezdec měl pravdu, linie hrozivě kolísala. Pohlédl doprava. Řada se rozpadala i tam, ale nikdo mu to nepřišel říct. „Trubte na ústup!“ zavolal na trubače. „Jestli neustoupíme, obklíčí nás.“
Zazněl melancholický signál. Videssiánská vojenská doktrína nepovažovala ústup za něco, co způsobuje hanbu. Realisticky vzato žádná armáda nemůže čekat, že pokaždé vyhraje. A když už nevyhrajete, je lepší se stáhnout, než se nechat hloupě povraždit, protože přijdou další boje, ve kterých bude opět šance na vítězství.
Ale navzdory tomu byl ústup vždycky velmi nebezpečný. Pokud vojáci podlehnou panice, stane se z nich jen neorganizovaný dav, který nepřítel zmasakruje.
„Držte se pospolu!“ řval Maniakes dokud neochraptěl. „Pokud se udržíme pohromadě, neuštvou nás.“
Udržet řadu během ústupu, zatímco do nich Kubraté stříleli šípy ze všech stran, vyžadovalo téměř nadlidskou disciplínu. Maniakes se rozhlédl po Etziliovi. Kdyby se podařilo zabít khagana, Kubraté by se zhroutili. Už předtím měl příležitost a promarnil ji. Teď bylo příliš pozdě. Etzilios, jako každý generál se zdravým rozumem, velel svým vojákům zezadu. Vzhledem k tomu, že byli na dosah vítězství, nepotřebovali vidět svého vůdce v akci, aby se jim pozvedla morálka.
Znovu zazněly nomádské rohy. Rychlý útok na Maniakesovo pravé křídlo ho přiměl, aby tam vyslal posily. Ale ten útok byl jen léčka. Řvoucí jako smečka ďáblů Kubraté zaútočili na videssiánský střed — a prolomili ho.
Stalo se to, čeho se Maniakes nejvíc obával. Císařští se teď už ani nesnažili zdržet postupující příval nepřátel. Vojáci se vzdali jakéhokoli pomyšlení na to, že by zůstali pospolu a jednotlivě nebo v malých skupinkách začali prchat na jih. Nemysleli na nic jiného než na záchranu života. Kubraté je začali s vytím pronásledovat.
Maniakese to spláchlo spolu s ostatními. Zůstal ve skupině asi padesáti mužů, kteří se udrželi pohromadě — tato skupina byla příliš velká než aby na ni Kubraté útočili, když tu bylo všude mnoho menších snadnějších cílů. Ale pak jeden z nomádů spatřil uprostřed skupiny císařské roucho a nepřítel na ně začal dotírat.
Kdyby tu byl někde blízko Etzilios, nepochybně by své muže pobízel do útoku na Avtokrata bez ohledu na ztráty. Ale khagan nebyl nikde poblíž a žádného z útočících Kubratů nenapadlo ho vyhledat a zeptat se, co dělat dál. Nomádi byli natolik sebevědomí, že věřili, že se dokážou rozhodovat sami.
Maniakes zpozoroval dubový háj. „Vjedeme mezi stromy,“ řekl.

„Ano, proč ne," odvětil jeden z vojáků. „Stromy jim alespoň žábrám, aby na nás stříleli šípy."
„Otevřenou zemí bychom jeli rychleji," namítl jiný
z mužů. „Čím blíž budeme u cesty, tím budeme rychlejší."
„Rychlost není všechno," qdpověděl Maniakes. „Důležitá je také bezpečnost. Pojďme." Pobídl koně směrem ke stromům. Většina mužů ve skupině jela s ním. Šest nebo osm vojáků ovšem usoudilo, že cesta jim poskytuje lepší naději na útěk před nomády.
Jakmile byli mezi stromy, Maniakes zastavil koně a sesedl. „Ale no tak, Vaše Veličenstvo, ulevit si můžete později," řekl jeden z vojáků zamračeně. Maniakes ho ignoroval. Rozepnul si zlatý opasek, který mu přidržoval róbu a odhodil ho na zem. Pak si stáhl těžký císařský háv se zlatým vyšíváním a přehodil ho přes větev. Oděný jen v plátěných spodních šatech a dlouhých spodkách vyskočil zpátky na kubratského poníka. „Teď po nás tolik nepůjdou," řekl. „Už nevypadám jako Avtokrat."
Jeho vojáci souhlasně přikývli. On sám se cítil hrozně. Co může být bezectnějšího a zbabělejšího než zahodit císařské šaty, aby unikl se zdravou kůží? Napadla ho jen jediná horší věc: zemřít navzdory veškeré snaze. Ale i tak věděl, že pokud přežije, bude se mu o tomhle ještě dlouho zdát.
Z hájku vyjel on a více než čtyřicet jeho mužů. Teď už je Kubraté neznepokojovali o nic víc než kteroukoli jinou skupinu. Maniakese napadlo, zda by neměl odhodit i rudé boty. Ale bez nich by se mu jelo mnohem hůř. Kromě toho cítil, že alespoň jednu z císařských regálií by si měl ponechat.
„Kam teď, Vaše Veličenstvo?" zeptal se jeden z vojáků.
„Pokusíme se dostat zpátky do města Videssos," odpověděl Maniakes. Bagdasarova magie mu ukázala, že se mu podaří vrátit se do města. A kde vlastně teď Bagdasares je? AKameas? A služebníci? A mimové? A všichni ostatní, které Maniakes vyvedl na tuhle nešťastnou pouť? Zrcadlo mu však neukázalo, zda se ocitne v bezpečí za městskými hradbami. Teď si přál, aby se v té vizi mohl ohlédnout přes rameno a podívat se, jestli ho někdo nepronásleduje.
Jak rozprášení Videssiánci prchali na jih, jejich pronásledovatelé se od nich vzdalovali. Maniakes si přál, aby z toho mohl čerpat větší útěchu než ve skutečnosti. Věděl totiž, že za nimi pronásledovatelé nezaostávají jen proto, že mají pomalejší koně. Hlavním důvodem bylo, že Kubraté pustoší okolní zemi a tím se zdržují. Kolik videssiánských sedláků odeženou na sever, aby pro ně pracovali? Kde Maniakes najde další sedláky, aby nahradili ty zajaté barbary? S Kubraty na severu a Makuránci na západě Videssosu za pár let nemusí zbýt žádní obyvatelé.
„Musíme být opatrní a neuštvat koně," varoval Maniakes své druhy v neštěstí. „Jestli naše zvířata padnou, než se dostaneme domů, jsme ztraceni."
Jeho vlastní poník, ten, kterého sebral mrtvému Kubratovi, zatím běžel neúnavně. Bylo to ošklivé malé zvíře s krátkou a hrubou srstí, ale dokázalo vytrvale běžet po neuvěřitelně dlouhou dobu. Čas od času zastavoval, aby si poník mohl odpočinout a napást se trávy. Zdálo se, že koníkovi to dokonale vyhovuje.
Po nějaké době začalo kručet v žaludku i Maniakesovi. Útok Kubratů přišel ještě předtím, než se stihl najíst. Podíval se do sedlových brašen poníka, aby zjistil, jestli v nich původní vlastník nemá nějaké jídlo. První věc, kterou nalezl, byl měch, ze kterého se po rozvázání začal šířit odér kyselého mléka. Odhodil ho. Kubraté na něčem takovém možná dokážou žít, ale Videssiánci? O chvíli později si vynadal do hlupáků. Bez ohledu na to, jak odporně to páchlo, dalo se to pít a to bylo důležité.
Nomád měl v sedlových brašnách také plátky sluncem vysušeného skopového a ječmenové placky. Skopové bylo tak tvrdé, že se dalo stěží ukousnout. A placky byly dokonale bez chuti. Snědl je i tak. Když na nich vyžijí nomádi, zvládne to také.
Tábor té noci byla chladná, mizerná záležitost. Nikdo se neodvážil zapálit oheň ze strachu, že přiláká Kubraty. Ze severozápadu vál ostrý vítr. Přinesl s sebou vůni deště, přestože té noci nepršelo. Maniakes a jeho společníci se považovali za šťastlivce. Měli jen
několik pokrývek a schoulili se k sobě kvůli teplu jako nešťastné ovce, které Maniakesovi kuchaři porazili během hostiny.
Maniakes se snažil najít na zemi pohodlné místo, snažil se zabránit ostatním Videssiáncům, aby ho přestali kopat a šťouchat loktem a přemýšlel o spoustě nádherných způsobů pomsty na Etziliovi. Nejvíc se mu líbila pomsta, ve které figuroval ztracený Genesiův čaroděj, stařec, který ho málem zabil. Hrozně se mu líbila představa, že mocný mág využívá své umem proti kubratskému khaganovi. Někdy během snů o pomstě usnul doopravdy.
Několikrát se v noci probudil, ať už chladem nebo proto, že ho jeho kolegové probudili šťouchanci. Nakonec mezi stromy spatřil šedé světlo úsvitu. Zívnul a vstal na nohy. Mnoho dalších mužů už bylo vzhůru; ráno vypadalo stejně nevlídně jako noc.
Vojáci se podělili o jídlo, které s sebou měli. Až bude večer, jejich zásoby budou pryč. Koně si začali stěžovat frkáním, jak na ně muži nasedali. Maniakesův stepní koník vypadal odpočatější než většina ostatních elegantnějších koní. Právě opustili les, když začal padat studený déšť. Přestože ho promočil až na kůži, Maniakes z něj měl docela radost.
„Chci vidět, jak nás teď Kubraté budou stopovat, když se všechno změnilo v bláto," řekl.
Byla to vůbec první optimistická věta, kterou pronesl od chvíle, kdy se z Etzilia vyklubal zrádce. Ale jeden z vojáků okamžitě opáčil. „Nemusí nás stopovat. Stačí, když pojedou pořád na jih a mají slušnou šanci, že na nás narazí."
Ukázalo se, že má pravdu, protože ani ne za půl hodiny narazili na bandu nomádů jedoucí na jih na trase paralelní s jejich. Kubratů byl zhruba stejný počet jako císařských, ale nomádi nezaútočili. To Maniakese udivilo, dokud nepochopil důvod. „Nechtějí se s námi střetnout na meče a díky dešti jim zmokly tětivy." Skoro radostně si odfrkl.
Když se zachmuřený den změnil v černou noc, narazili na farmářskou vesnici. Farmáři dali Maniakesovi huňaté vlněné kalhoty a tuniku a všichni si u ohně usušili promočené prádlo. Nakrmili vojáky chlebem, sýrem a vejci a podřízli pár kuřat.

Když se jim Maniakes pokoušel říct, kdo je a sliboval, že až se dostane domů, projeví jim svou vděčnost, zjistil, že sedláci nevěří, že je Avtokrat, i když měl na nohou rudé boty. To se ho dotklo, ale nakonec jeden stařík řekl: „Je jedno, kdo jsi, dokud máš za sebou vojáky. Chytrý farmář neříká vojákům ne."
Maniakes však věděl, že nemá dost vojáků na to, aby ochránil celou vesnici, pokud by Kubraté zaútočili. A když jeho skupina opustila vesnici po jižní cestě, zůstali farmáři úplně bez ochrany.
Ještě předtím, než ráno vyrazili, si ho onen stařík vzal stranou a řekl mu. „Mladíku, všechny ty řeči o tom, že jsi Avtokrat, jsou zábavné, když je říkáš mezi takovými, jako jsme my. Ale jestli se o tom někdy dozví Avtokrat Genesios, narazí tě na kůl, to ti povídám. Genesios je tvrdý člověk, alespoň to všichni říkají a nemá náladu na žerty."
„3udu si to pamatovat," řekl Maniakes a nechal to být. Napadlo ho, jestli v nějaké odlehlé vesnici v horách ještě nevěří, že stále vládne Avtokrat Likinios. Když vesničané nechodili do města a obchodníci nechodili za nimi, jak by mohli zjistit, co se v říši změnilo?
On a jeho muži si probojovávali cestu na jih a během této cesty se knim přidávaly další skupinky uprchlíků. V době, kdy se dostali k Dlouhé Zdi, už kolem sebe Maniakes shromáždil dvě stě nebo tři sta mužů. Zahnali na útěk skupinu Kubratů přibližně stejné velikosti a začali se znovu cítit jako vojáci.
„Ještě dva dny a jsme zpátky ve městě," řekl Maniakes ve snaze dodat jim více odvahy. „Pak se s čerstvými posilami pomstíme." Několik mužů zajásalo. Maniakes však žádny důvod k radosti neměl. Kde vezme další vojáky, když je Videssos v takovém zmatku? A když získá vojáky, kde vezme peníze, aby jim zaplatil? Čarodějové taková kouzla neznají a pokladnice zeje prázdnotou.
Pak však všechny myšlenky na to, co se může stát
a co se možná stane, odvál zoufalý výkřik zezadu: „Kubraté! Kubraté jsou přímo za námi!"
Maniakes se ohlédl přes rameno. Původně doufal, že by barbary mohli zahnat - pokud neviděl kolik jich je. Nabízela se jen jediná možnost. „Utíkejte!" vykřikl. „Jestli jim neujedeme, zašlapou nás do země!" Už si nemyslel, že by Etzilios pronásledoval konkrétně jeho. Pravděpodobnější se mu zdálo, že Kubraté využili videssiánské slabosti a začali plenit tak daleko na jihu, jak jen to šlo. Na tom však nezáleželo. Záleželo na výsledku a ten byl stejný jako kdyby se Kubraté hnali přímo za videssiánskými uprchlíky.
Koně císařských vojáků byli dlouhou cestou úplně vychrtlí a zesláblí. To, co měl být trysk, byl ve skutečnosti vyčerpaný cval. Kdyby je Kubraté pronásledovali usilovněji, mohli by je dohnat a jednou provždy se s videssiánskými uprchlíky vypořádat. Ale i jejich poníci byli vyčerpaní.
Byl to velice zvláštní hon. Maniakes si vzpomněl na herecké představení skupiny mimů, které viděl během oslavy Zimního slunovratu. Všichni herci se pohybovali jakoby napůl zmrzlí a každý pohyb jim trval tak dlouho, až se diváci smáli. Vzpomínka by mu připadala úsměvná, kdyby ovšem neprchal o život a kdyby si také nevzpomněl na herce, které původně vezl s sebou, aby Kubraty pobavili.
Začalo znovu pršet. Cesty a pole se změnily v bahniště, takže pronásledovaní i pronásledovatelé ještě více zpomalili. Za obvyklých okolností by déšť Maniakesovi pomohl setřást Kubraty ze stopy. Nomádi však teď věděli, že míří k hlavnímu městu. Nemuseli ho vidět, aby ho dokázali sledovat.
Napadlo ho, že by se mohl odklonit z trasy a zamířit k některému provinčnímu městu. Ale Kubraté přece vyplenili Imbros a to bylo jedno z nejlépe opevněných měst, které jim stálo v cestě. To znamená, že žádné provinční město před nimi není v bezpečí. Pokud se dokáže dostat za nepřekonatelné hradby města Videssos, barbaři se o ně budou tříštit jako vlny o pobřeží. Pokud Bagdasaresovo zrcadlo mu ukázalo, jak se blíží k císařskému městu. Kdyby nevěděl - nebo alespoň pevně nevěřil — že se dostane až tak daleko, možná by se už dávno vzdal. Takto však pokračoval v jízdě a doufal, že se cestou setká se záchranným oddílem z hlavního města, který nomády zažene.
Ale žádní zachránci nepřišli. Dospěl k závěru, že do hlavního města nedorazily novinky o jejich neštěstí. Všichni si zřejmě mysleli, že zaplatil Etziliovi výpalné a vykoupil si tříletý mír.
„Kéž by to tak byla pravda," řekl nahlas.
Nakonec on i jeho družina dorazili do císařského hlavního města. Vycházelo slunce, jehož paprsky se odrážely ve vodě a zářily také zlaté kopule Phosových chrámů.
Tohle byl pohled, který viděl v magickém zrcadle. Uvědomil si, že od této chvíle už neví nic. Za tímto bodem už neměl záruku vlastního bezpečí. Patami pobídl unaveného stepního poníka. Zvíře vyčerpaně zafrkalo na protest, ale nějak se mu podařilo o něco zrychlit.
Maniakes a jeho druzi začali křičet na obránce na hradbách. „Pomoc! Při dobrém bohu, přijďte nám na pomoc!"
Maniakesovi proletěl kolem hlavy šíp. Některým z Kubratů zřejmě zbyly střely. Jeden z vojáků asi dvacet stop daleko vykřikl, zakymácel se v sedle a spadl z koně: jak kruté, utéci tak daleko a přesto padnout na dohled od města. Maniakes znovu pobídl koně. Ani on sám ještě nebyl v bezpečí.
A pak se nakonec ozval zvuk sladší než chór mnichů oslavujících Phose v Nejvyšším chrámu. Katapulty na hradbách a ve věžích začaly na Kubraty s duněním vrhat oštěpy a veliké kameny. Za zvuku chrastících řetězů se začala zvedat železem kovaná padací mříž. Zpoza ní vyrazil regiment jízdních lučištníků a oštěpníků, kteří vyjeli vstříc barbarům. Kubraté se neochotně stáhli a naposledy ještě přes rameno vyslali na císařské salvu šípů. Císařští je však nepronásledovali daleko.
Videssiánský velitel, pohledný chlapík na pohledném koni, pohrdavě přejel pohledem zubožené vojáky, které právě zachránil. „Kdo," zeptal se namyšleně, „velí té vaší bandě?"
„Já," odpověděl Maniakes k smrti unavený a stěží ochotný uvěřit, že se konečně dostal do hlavního města. Zapomněl, jak zuboženě asi vypadá, špinavý, zablácený, oděný ve špatně padnoucích kalhotách a tunice a jedoucí na kubratském poníkovi. Velkolepý důstojník si položil ruce v bok a dožadoval se. „A můžete mi pane laskavě říct, kdo jste?"

Jakkoli byli unavení, někteří z mužů Maniakesovy družiny si vyměnili několik poznámek a zasmáli se. Byli zvědaví, jak na to jejich velitel zareaguje.
„Jsem Maniakes, syn Maniakese," řekl. „Kdo jste vy, vznešený pane?"
Pohledný důstojník se začal smát, ale nebyl to žádný hlupák. Pohlédl Maniakesovi do tváře a pak na jeho boty, které, ač zablácené, byly nepochybně rudé. „Váš pokorný služebník Ipokasios se vám omlouvá." A z hlasu se mu jakoby mávnutím kouzelného proutku vytratila veškerá namyšlenost. „Nepoznal jsem vás, Veličenstvo. Prosím tisíckrát o prominutí!"
V panice začal mluvit skoro stejně květnatě jako nějaký Makuránec. Maniakes zvedl ruku, aby zastavil další příliv jeho omluv. „Vznešený Ipokasie, za to, že jste zahnal Kubraty, bych vám odpustil mnohem víc než jen to, že jste mě nepoznal. Doufám ale, že příštího zuboženého poutníka přivítáte lépe a laskavěji než mě."
Ipokasios sklonil pohlednou hlavu. „Stane se, jak říkáte, vaše Veličenstvo." Maniakes by nevsadil ani měďák proti hromadě zlata, že příště se Ipokasios zachová úplně stejně — poznal dobře živenou aroganci, když ji viděl — ale důstojník možná věřil, že říká pravdu, a každopádně se choval velice omluvně.
Zpoza Ipokasia jeden z jeho mužů vykřikl. „Ale Vaše Veličenstvo, co se stalo?"
To byla otázka, kterou si jistě v duchu kladl i Ipokasios. Maniakes a jeho druzi se pustili do vysvětlování: variace na téma zrada. Muži z města Videssos kleli, když slyšeli, co se stalo s císařským táborem, s kněžími, herci a zlatem.
„Nemluvě o všech těch sedlácích, které Kubraté pochytali o odvedli do své země," dodal Maniakes zachmuřeně. Bez sedláků zbytek císařství brzy vyhladoví, přestože obyvatelé měst si to málokdy uvědomí.
„Sedláci." Ipokasios to odbyl ledabylým pokrčením ramen, což dokázalo, že ho nikdy ani nenapadlo přemýšlet, odkud se vlastně bere chléb, který každý den jí„Dost povídání," řekl Maniakes; vysvětlovat Ipokasiovi, že jeho pohled na fungování říše je příliš zjednodušený, by zabralo víc času, než byl Maniakes ochoten obětovat a mohlo by trvat déle než vybojování vítězné války proti Makuraňanům. „Musím se co nejrychleji vrátit do paláce. Potkalo nás neštěstí aje potřeba dát věci do pořádku."
V ulicích města Videssos ho poznal jen málokdo, což pro něj znamenalo úlevu; být terčem neustálých upřených pohledů pro něj znamenalo velikou zatěžkávací zkoušku. Vduchu si však slíbil, že bude-li chtít někdy tohoto efektu znovu dosáhnout, už nikdy ne za tak dramatických okolností.
Jen málokdo ho poznal i v palácové čtvrti. Úředníci si ho nevšímali kvůli jeho potrhaným hadrům a zubožencnému koni. Přemýšleli v souvislosti s ním jen o tom, jak se takový zubožený otrhanec mohl stát členem imperiální armády. Dokonce ani v císařském paláci ho skoro nikdo nepoznal — dokud jeden z eunuchů zhrozeně nevykřikl. „Phos nás ochraňuj! Vždyť je to sám Avtokrat, kdo se k nám vrátil v tak hrubém odění."
V tu chvíli se na něj vrhla armáda služebníků vykřikujících něco o koupeli, vonných olejích, čistých osuškách, plátně a hedvábí, o dobrém jídle a skvělém víně. Zvedl ruku. „To všechno zní báječně," řekl a na důkaz jeho slov mu zakručelo v břiše. „Nejprve však musím zajít za svou ženou a otcem a říct jim, že jsem naživu a co se stalo."
„Vaše Veličenstvo," otázal se rozechvěle jeden z eunuchů, „kde je vážený Kameas?"
Maniakes se zatvářil smutně, ale tuto otázku, stejně jako mnoho dalších, musel zodpovědět. „Jestli měl štěstí, význačný pane, tak ho Kubraté zajali. Jestli štěstí neměl —" měl pocit, že už nemusí nic dodávat.
Eunuch sklopil zrak. „Jestli barbarské zajetí znamená mít štěstí, pak nás Phos ochraňuj před smůlou," řekl.
Poté, co propustil vojáky, kteří ho eskortovali přes město - a pochválil ty, kteří si s ním probojovali cestu až od Imbrosu - se Maniakes odebral do nitra císařského paláce. Niphona přilákaná všeobecným hlukem ho čekala u vchodu. Podle zhrozeného výrazu na její tváři Maniakes pochopil, jak hrozně asi musí vypadat.
„Budu v pořádku," řekl jí. „Jsem jen hladový, unavený a špinavý. Přál bych si ale, aby i ostatní zprávy, které přináším, byly alespoň takhle dobré." V několika větách jí řekl o Etziliově zradě.
Niphonin prst narýsoval nad srdcem sluneční kruh.
„Hlavně, že jsi v bezpečí," zašeptala.
„Jsem v bezpečí," řekl Maniakes a poprvé za celou dobu tomu skutečně uvěřil. Každý den od chvíle, kdy je Kubrati překvapili, se cítil jako štvaná zvěř, která může kdykoli narazit na lovce. Zachránilo ho jen štěstí a ostražitost a tato ostražitost se v něm tak hluboce zakořenila, že zbavit se jí vyžadovalo značné úsilí. Po chvíli však pokračoval. „Ale tolik je toho ztraceno: Bagdasares, Kameas, poklad, který jsem měl dát khaganovi výměnou za mír, kněží, kteří měli tomu míru požehnat, herci a koně, kteří měli Etzilia ohromit. Všechno pryč."
Niphona znovu načrtla sluneční kruh. „Kéž naši mrtví spočinou v Phosově náruči. A co se týká koní a pokladu, ty jsi přece Avtokrat. Tyto věci jsou pro tebe nahraditelné."
„Kdyby to bylo tak jednoduché!" řekl Maniakes s hořkým smíchem. „Kdybych je mohl jen tak vyvolat z pokladnice nebo je vyčarovat. Ale nic takového neumím a nevím, kde mám vzít další peníze."
„Můj otec je strážcem pokladu," řekla Niphona, jako by mu připomínala něco, na co zapomněl. „Promluv si s ním. On pro tebe zlato sežene."
Maniakes hovořil s Komikem již mnohokrát. Hlavní věc, kterou mu jeho tchán řekl byla, že nejenže je pokladnice hrozivě prázdná, ale i každoroční daně jsou katastrofálně nízké. Po letech invazí a občanských válek to nebylo nikterak překvapující a Makuránci v západozemí a Kubraté tomu ještě napomáhali. Vždyť výběrčí daní se ani nemohli dostat do hlavního města. Dokud nebudou nájezdníci zahnáni, bude muset císařská vláda šetřit, kde se dá.
Nemělo cenu však Niphonu něčím takovým zatěžovat. „Uděláme, co budeme moci, to je jisté," řekl Maniakes. „Ale nejprve se budu věnovat sobě: vykoupu se, najím a pak budu spát alespoň týden."
Rotruda by se na něj byla podívala koutkem oka a řekla by. „A potom?" Úplně v duchu slyšel její slova a jako by náhle ucítil její vůni. Niphona jen přikývla. Maniakes si vduchu povzdechl. Uděláme, co budeme moci, pomyslel si.
Přeživší z Maniakesovy cesty k Imbrosu přicházeli k hlavnímu městu postupně, občas po jednom či po dvou, občas ve

větších skupinách. Mnozí z nich vyprávěli hrozné příběhy o tom, co viděli na venkově, který plenili Kubraté. Nic z toho, co vyprávěli, však Maniakese nepřekvapilo, neboť ten většinu věcí viděl na vlastní oči a zbytek si dokázal domyslet.
Pět dnů po Maniakesově návratu do hlavního města přijel na koni, který byl zralý tak akorát na porážku, Bagdasares. Stejně jako Maniakes i on měl potíže přesvědčit gardisty, že je tím, za koho se vydává.
„Měl jsi je změnit v pulce a nechat je spát v rybníce až do jara," prohlásil Maniakes, když k němu čaroděje konečně pustili.
„Raději mi ani nemluvme o kouzlech změny podob," odpověděl Bagdasares a otřásl se. „Když jsem viděl, jak se k nám nomádi řítí, přijal jsem na sebe podobu Kubrata. To kouzlo bylo, když už nic jiného, příliš dobré, protože jsem jako barbar vypadal, ale i myslel - nebo spíš myslel jsem tak, jak jsem se domníval, že by nějaký Kubrat asi myslel. A ujišťuji vás, že to byla mimořádně nepříjemná zkušenost."
„V tom případě mám asi štěstí, že jsi se rozhodl vrátit se na jih a nezamířil jsi přímo kAstrisu s lidmi, které jsi považoval za své soukmenovce," řekl Maniakes.
„Ujišťuji vás, že na tom není nic k smíchu," řekl Bagdasares, přestože se Maniakes nesmál. „V tom zmatku jsem zmizel v lesích a ukryl jsem se před Videssiánci i Kubraty. Strach většinou způsobí, že magie selže. Můj strach ale způsobil, že kouzlo bylo ještě dokonalejší než bych čekal."
„Jak jsi se rozpomněl, kdo doopravdy jsi?" zeptal se ho Maniakes.
„Pár dnů jsem se ukrýval mezi stromy, dokud nebyl vzduch čistý, a pak jsem vyrazil na jih," odpověděl Bagdasares. „Během té doby kouzlo postupně sláblo a já jsem se začal nomádů bát víc než Videssiánců."
„Jsem jen rád, že jsi s Kubraty neodjel dřív než kouzlo ztratilo účinek," řekl Maniakes.
„Ani nevíte, jak jsem tomu já sám rád," odpověděl Bagdasares s velikou upřímností. „Opravdu bych Kubratům nechtěl vysvětlovat, kdo jsem, kdyby kouzlo pominulo a oni spatřili mou skutečnou podobu. Pochopte, jsem sice ve skutečnosti mnohem hezčí než ten barbar, kterého jsem ze sebe udělal, ale všechno má svůj čas a místo."
Maniakes se čarodějovu neprůstřelnému sebevědomí usmál, ale pak se rychle zamračil. „Magie není všemocná, i když je to škoda," řekl. „V tvém zrcadle jsem viděl, jak se vracím zpátky k městu Videssos, ale už jsem neviděl Kubraty ženoucí se za mnou, a na základě toho jsem jel snimi vyjednávat. A ty jsi chtěl jako nomád vypadat, a ne se jím skutečně stát."
„Být čím chceš být, je dobré pravidlo pro život, ale ne pro magii," řekl Bagdasares. „Magie dokáže zmást skutečnost a zdám natolik, že člověk pak neví co je co."
Maniakes ho poplácal po rameni. „No, každopádně
jsem rád, že jsi tady," řekl mu. „V budoucnosti budu potřebovat tvou pomoc a nerad bych si pořizoval nového čaroděje."
„Vaše Veličenstvo je šlechetné, ale tady jsou davy čarodějů silnějších než jsem já." Bagdasares svěsil hlavu. „Kdybych byl lepší, mohl jsem vás varovat, že Etzilios plánuje zradu."
„Prokázal jsi mi dobrou službu a nevadí ti mé nedostatky," řekl Maniakes. „To má větší váhu než jen hrubá síla."
„Nebuďte absurdní, Vaše Veličenstvo." Bagdasares kazatelsky zdvihl ukazováček. „Avtokrati nemají nedostatky."
Jeho tvář byla dokonale nehybná. Maniakes na něj chvíli zíral a pak se rozchechtal. „Něco tak zábavného jsem neslyšel už celá léta. Likinios byl držgrešle, Genesios vraždil lidi ze sportu a já —"
„Ano, Vaše Veličenstvo?" zeptal se Bagdasares nevinně.
„Já se snažím zachránit císařství. Když uvážíme stav, ve kterém se právě nachází, tak jestli tohle není nedostatek, tak mi řekni, co to je?"
Bez Kamease byl císařský palác veden mnohem méně hladce než předtím. Ostatní eunuchové byli ochotní a pracovití, ale jen vestiarios věděl, jak co funguje a kde se co nachází. Nikdo jiný takové znalosti neměl. Maniakes narazil na dvojici služebníků, kteří byli na pokraji šarvátky ohledně šarlatového opasku, o kterém každý z nich tvrdil, že má ležet někde jinde. Takové půtky by Kameas nikdy nepřipustil, a pokud ano, Maniakes by se o nich nikdy nedozvěděl.
To, že se navíc eunuchové začali předhánět ve snaze dosáhnout jmenování vestiariem, věci ještě zhoršilo. Tak usilovně se snažili udělat na Maniakese dojem, až dosáhli přesně opačného efektu. Zatím nikoho na uprázdněné místo vestiaria nejmenoval. Připadalo mu, že žádný eunuch plně nevyhovuje.
O pár týdnů později začal padat první sníh. Maniakes nevesele pozoroval vířící vločky. Až mrazem zmrzne půda, Kubraté budou moci bez problémů pořádat nájezdy a ukrást všechno, co jim ještě uniklo.
Jako na potvrzení jeho obav přijela o dva dny později na dohled od hradeb města Videssos skupina nomádů. Maniakes dorazil na hradbu, aby si je prohlédl. Nic moc nedělali, jen seděli na koních a zírali na opevnění hlavního města. Maniakes to chápal; mohutné hradby vzbuzovaly údiv i v samotných Videssiáncích.
„Máme je zahnat, Vaše Veličenstvo?" zeptal se Ipokasios. „Sil na to máme dost."
Maniakes si byl jistý, že se chce před očima svého Avtokrata vytáhnout, aby dal zapomenout na své předchozí ponížení. Rozhodl se však jinak. „Ne, ať se dívají dle libosti. Čím větší dojem na ně uděláme, tím spíš pochopí, že navzdory našim současným problémům nejsme někdo, s kým by si mohli beztrestně zahrávat." Málem si během řeči nad srdcem načrtl sluneční kruh. I jemu samotnému připadalo, že mluví spíš se zbožnou nadějí než s jistotou, že se Videssos někdy znovu postaví na nohy.
Ale Kubraté poté, co strávili nějaký čas prohlížením hradeb mimo dostřel katapultu odjeli na sever - všichni až na jednoho, kterého zanechali opěšalého na místě. Ten se pomalu vydal k hradbě. Když se přiblížil, Maniakes uviděl, že nemá vousy. Nikdy neviděl ani neslyšel o oholeném Kubratovi.
Dotyčný zavolal na vojáky na hradbě. „Snažně vás prosím, otevřete bránu, abych se mohl dostat dovnitř." Hovořil videssiánsky jako vzdělaný městský muž. Ale byl to skutečně muž? Jeho hlas mohl být klidně kontraalt nebo tenor.

„Kameasi!“ vykřikl Maniakes. „Jsi to ty?“
„Víceméně, Vaše Veličenstvo,“ odpověděl vestiarios. „Ale jistější si budu za hradbami města, když dovolíte. Viděl jsem větší kus světa než jsem kdy chtěl.“
„Pusťte ho dovnitř,“ nařídil Maniakes mužům na hradbě. Pospíšil si po schodišti až k úpatí hradby a objal Kamease, který právě vstoupil otevřenou branou.
„Prosím, Vaše Veličenstvo, taková důvěrnost je nevhodná,“ řekl Kameas.
„Nejsme v paláci, vážený pane, ani v mém pavilónu. To znamená, že mi neříkejte, co mám dělat. A pokud vás chci obejmout, tak to asi zatraceně udělám.“
„Velmi dobře. Za těchto okolností se nebudu přít,“ řekl Kameas tónem člověka, který činí veliký ústupek. Kdyby byl ve formě, nepochybně by toho Avtokratovi řekl mnohem víc. Ale byl vyhublý, unavený a pobledlý a přestože ho nomádi oblékli do vlněných kalhot a kabátce z ovčí kůže, vypadal, že je napůl zmrzlý.
Maniakes na něj s obavami pohlédl. „Pojďte se mnou, vážený pane. Vezmeme vás zpátky do paláce, vykoupeme v teplé vodě a pořádně nakrmíme. Dokážete jet na koni nebo vás tam mám odnést?“
„Umím jezdit na koni.“ Kameas obrátil oči v sloup. „Není to sice schopnost, kterou jsem se kdy chtěl naučit, ale nic jiného mi nezbylo. Podle toho, co jsem viděl, se mezi Kubraty člověk buď naučí jezdit na koni, nebo ho ponechají napospas vlkům.“ Otřásl se. „Po cestě, kterou mám za sebou, mi už cesta do paláce neublíží.“
„Výborně,“ řekl Maniakes. „Ale bez obav, přivedeme vám kvalitní mírné zvíře, žádného z těch stepních poníků s hřbetem jako ze železa a tvrdohlavostí, kterou je nepochybně obdařil Skotos.“ Odplivl si na dláždění.
„Takže tedy stepní poníky znáte,“ řekl Kameas. Když Maniakes přikývnul, vestiarios pokračoval. „Přemýšlel jsem, zda problémy, které mám s jejich ovládáním, pramení z mé vlastní neschopnosti. Kubraté totiž s jízdou na nich nemají ani ty nejmenší problémy. Nejspíš jsou stejně tvrdí jako zvířata, na kterých jezdí.“
Vyšvihl se na kobylu, kterou mu přivedli a Maniakes si povšiml, že i když z eunucha zatím není zkušený jezdec, mnohému se naučil. „Jak tě vlastně chytili?“ zeptal se. „Co se s tebou stalo poté, když jsme se rozloučili?“
„Jak mě chytili?“ zopakoval Kameas. „Vaše Veličenstvo, navždy vám budu vděčný za vaši radu, abych se ukryl; kdyby mě nomádi spatřili na otevřené pláni, nejspíš by mě uštvali a zabili. Ale míst v táboře, kde by se člověk mohl schovat, bylo jen málo. Vběhl jsem do stanu, zakryl jsem se pokrývkou a doufal v to nejlepší. Naneštěstí pro mě se Kubraté brzy vrhli na plenem stanu. Pokrývka, pod kterou jsem ležel, byla z kvalitního šarlatového hedvábí. Barbar, který ji odhrnul, pod ní nalezl mě.“
„Nevěděl už náhodou předem, že se pod ní schováváš?“ zeptal se ho Maniakes pobaveně; v den kubratské zrady byl totiž Kameas mnohem tělnatější než dnes.
„No ano, Vaše Veličenstvo, dalo by se to tak říct. Když ze mě strhnul pokrývku, měl už totiž stažené kalhoty. Tehdy jsem nemluvil kubratským jazykem, a i dnes umím jen několik slov, většinou nadávky. Přesto jsem si ale bez obtíží domyslel, že je zklamaný, že nejsem žena. Kdybych byl obyčejný muž, myslím, že by mě zklamáním rozsekal na kousky. Ale on nevěděl, co si má o mně myslet, a ze zvědavosti usoudil, že budu zajímavější živý než mrtvý. Vytáhl mě ven a ukázal mě někomu s vyšší hodností než měl on sám, ten také nevěděl, co se mnou, atak mě odvedli za ještě výše postaveným barbarem a tak dále, až jsem se nakonec ocitl před Etziliem.
On me viděl vás obsluhovat, Veličenstvo, a pochopil, že musím být jeden z vašich eunuchů, ale neměl představu, co je vlastně eunuch zač, alespoň v detailech. Trval na tom, že jste ze mě museli udělat ženu. Já jsem to popíral, ale odmítl jsem mu dovolit, aby se o tom přesvědčil sám.“
„Chytré,“ řekl Maniakes. „Čím větší zvědavost jsi v něm probudil, tím menší byla pravděpodobnost, že ti ublíží.“
„To mi došlo až později,“ řekl Kameas. „Vaše Veličenstvo, vy jste gentleman té nejvyšší kvality; nikdy jste neprojevoval nevhodný zájem o povahu mého zmrzačení. Ze zkušenosti však mohu říct, že mnozí z mocných se chovají mnohem hůř.“ Vestiariův hlas byl pochmurný. Maniakese napadlo, co všechno asi musel vytrpět za Genesiovy vlády.
„Etzilios mě samozřejmě mohl přinutit, abych obnažil svou nahotu, ale zábavnější mu připadalo mít mě za služebníka,“ pokračoval Kameas. „Chvástal se, že vám všechno sebral, od císařské róby - kterou nosil přes svůj kožešinový oděv - až k císařskému eunuchovi. Možná si myslel, že bych ho otrávil, kdyby mě příliš ponižoval. Přál bych si, abych měl příležitost dokázat mu, že v tomhle se nemýlí.“
„Pokud chtěl, abys mu sloužil, proč tě s sebou neodvedl do Kubratu?“ zeptal se Maniakes.
„Nakonec, když jsem jednou uposlechl volání přírody, mě objevil jeden z Etziliových barbarů, který si ulevoval ve stejném křoví,“ odpověděl Kameas. „To, co viděl, ho tak pobavilo, že vyskočil a odtáhl mě před khagana, aby si mě prohlédl, jako bych byl dvouhlavý had nebo nějaká jiná hříčka přírody.“ Při té vzpomínce mu zrudly tváře.
Když nepokračoval, Maniakes řekl: „A dál?“
„A Etzilios poté, co se dosyta vynadíval, mě okamžitě poslal zpátky za vámi s tím, že si mě můžete nechat.“ Kameas si odfrkl. „Musím říct, že mám z jeho rozhodnutí radost.“
„Stejně jako já,“ řekl Maniakes a poplácal Kamease po rameni. „Jeho ztráta je můj veliký zisk.“
„Vaše Veličenstvo je velice šlechetné.“

A si týden po slavnosti Zimního slunovratu, zrovna když Maniakes pročítal přehled vybraných daní z každé provincie, vstoupil do jeho komnaty Kameas. Maniakes byl za to vyrušení rád; celková výše daní byla totiž tragicky nízká. Aby se vyhnul dalšímu pochmurnému čtení, zavřel složku, kterou pročítal a řekl: „Copak se děje, vážený pane?“
„Vaše Veličenstvo, u vchodu do paláce vás očekává nějaký muž. Tvrdí o sobě, že je váš bratr Parsmanios,“ odpověděl vestiarios. „A vy jste jediný, kdo dokáže plně posoudit pravdivost jeho tvrzení.“
Maniakesovi radostně poskočilo srdce. Vyskočil na nohy a prohlásil. „No konečně! Okamžitě se s ním setkám. A

přiveďte také mého otce - on po této novince touží neméně než já.“
„Jak si přejete, Veličenstvo.“
Bez ohledu na císařský majestát se Maniakes rozběhl ke vchodu. Čím více se k němu blížil, tím bylo chladněji. Hypokaust, podpodlahové topení - cihlové trubky vedoucí pod podlahou teplou vodu - přinášely teplo z centrální pece do všech místností paláce, ale na jeho okrajích byla zima silnější.
Bylo mu to jedno. Gardisté - promrzlí Videssiánci a spokojení Halogové, kterým zima svědčila víc než žár léta - ostražitě pozorovali vysokého tmavého chlapíka v kavaleristickém plášti a botách. Jeden z vojáků se obrátil k Maniakesovi a zeptal se. „No, Vaše Veličenstvo, je to váš bratr, nebo ho máme proděravět jako řešeto?“
Naposledy, když viděl Parsmania nedlouho předtím, než odešel do exilu a jeho bratr se vydal bojovat do západních zemí, Parsmaniovi teprve začínaly rašit vousy. Teď už měl plně vzrostlý plnovous s šedým pruhem na místě, kde na levé tváři utrpěl zranění.
„Při dobrém bohu, bratře, z tebe je muž,“ řekl Maniakes.
„Při dobrém bohu, bratře, z tebe je Avtokrat,“ odpověděl Parsmanios. „Jak se to stalo? Slyšel jsem o tom náhodou v hospodě na vaspurakánské hranici — od obchodníka, který vezl náklad s vínem. Málem jsem spadl ze židle. Srdečné sbohem Genesiovi a vůbec, ale jak to, že zrovna ty sis navlékl rudé boty? Asi bych si měl před tebou lehnout na zem, žejo?“
„Jestli to uděláš, kopnu tě do žeber,“ slíbil mu Maniakes. Stručně mu povyprávěl, jak se dostal na trůn a pak pokračoval. ‚A co ty? Jak to, že se tam zprávy o mně nedostaly dřív? Tobě i Tatoulovi jsem poslal dopisy, ale bylo to jako bych křičel do bezedné jeskyně: neozvala se žádná ozvěna.“
Parsmanios rozhodil ruce. „Jak bych se o tobě asi byl dozvěděl? Novinky přinášejí obchodníci, vojáci a vůbec všichni poutníci. Nikoho takového jsem dlouho neviděl, ne v té malé zapadlé díře, kde jsem byl uvězněný - ve vesnici jménem Vryetion. Zemi princů má teď pod palcem Velekrál a jeho generál Abivard vedl armádu, která nás odřízla od východu. Kdyby chtěl, mohl nás rozdrtit, ale zřejmě se chystal na lov větší ryby. Podle všeho, co vím, se mu možná podaří ji ulovit.“
„Ani by mě to nepřekvapilo,“ povzdechl si Maniakes. „Poznal jsem Abivarda, když jsme bojovali po jeho a Sharbarazově boku. Makuranský generál rozumí své práci, o tom není sporu. Zaútočí přímo na srdce Videssosu a provinční vojenské oddíly nechá, aby uschly jako odříznuté větve.“
Než mohl mladší bratr odpovědět, jpřiběhl starší Maniakes a sevřel Parsmania v objetí. „Čím více členů našeho klanu se tu shromáždí,“ řekl, „tím víc důvodů bude mít nepřítel ke strachu.“
„Jsou nějaké zprávy o Tatoulovi?“ zeptal se Parsmanios.
Maniakes mu řekl o krátké neuspokojivé zprávě, kterou obdržel od Tzikase. „Nic dalšího už jsem se nedozvěděl,“ dodal. „Tzikas je plně zaměstnán snahou udržet Amorion. Jestli ho Makuraňané dobudou, budou se moci vrhnout přímo přes údolí Varandos až k moři a rozetnou západní země vedví.“
„Když jsem se dozvěděl, jak sis vedl, napadlo mě, že bych sem přišel podél Amorionu a řeky,“ řekl Parsmonios. „Ale došlo mi, že jestli to zkusím, můžu narazit na pečenáče, tak jsem místo toho zvolil cestu podél pobřeží. Rozhodl jsem se správně - každopádně tu teď s tebou hovořím.“
„Do ledu s pečenáči,“ řekl Maniakes. Stejně jako jeho bratr použil slangovou přezdívku pro těžce oděnou makuranskou jízdu. Ukázal na dveře. „Pojďme dovnitř. Dáme si trochu svařeného vína a hned se budeš cítit jako znovuzrozený.“
„Svařené víno svědčí zejména starcům,“ prohlásil starší Maniakes.
Parsmanios se rozesmál. „Při Phosovi, otče, je skvělé tě vidět, ale ještě lepší je tě slyšet. Jestli máte po ruce svařené víno, rád se napiju.“
S poháry svařeného vína v rukou Maniakes pokračoval. „Ubytujeme tě v komnatách křídla vedle Veliké Dvorany. A budeš znovu strýček,“ dodal a rozzářil se.
„To je skvělá zpráva,“ prohlásil Parsmanios a poplácal ho po zádech. „Kousek po kousku shromáždíš celý náš klan.“ Zachmuřil se. „Až na Tatoula.“
„Můžeme se za něj jen modlit k dobrému bohu,“ řekl Maniakes a jeho bratr přikývl.
„Jestli si vzpomínáš,“ řekl Parsmaniovi starší Maniakes, „než jsi odešel do západních zemí, zasnoubil ses. Myslím, že ta dívka se jmenuje Evagria; to si ještě pamatuji. Mám pocit, že Genesios nechal jejího otce za něco popravit, ale už si nevzpomínám za co. Evagria žije pořád tady ve městě; určitě bude ráda, když tě uvidí.“
Parsmanios se rozpačitě rozkašlal. „Otče, tábořili jsme ve Vryetionu čtyři nebo pět let. Oženil jsem se s jednou tamější dívkou, která se jmenuje Zenonis. Už máme chlapečka; jmenuje se Maniakes.“
Starší Maniakes se rozzářil. „Hrozně mi lichotíš,“ řekl. „Když už ses oženil s jinou, nedá se nic dělat. Myslím, že když Evagriině rodině dáme nějaké zlato, budou spokojeni; její rodina sice není zrovna chudá, ale od té doby, co byl její otec popraven, si nežije na tak vysoké noze jako předtím.“ Obrátil se k mladšímu Maniakesovi. „Postaráš se o to?“
„Nějak už to zařídím,“ řekl mladší Maniakes. „Ale nemáme zlato ani na to, abychom zaplatili to, co je opravdu potřeba, natožpak na takovéhle věci.“ Zamyšleně se zamračil a po chvíli se rozzářil. „Mám to! Povýším je do šlechtického stavu. Nejenže mě to nebude nic stát, ale ještě mi možná za takové privilegium zaplatí.“
Parsmanios na něj jen zíral. Starší Maniakes se burácivě rozchechtal. „Skvělý nápad, synu.“ Odfrkl si a napil se. „Dobrý bůh chraň ubohé Makuraňany, až se s nimi nakonec střetneme. Nejen, že je porazíme na bitevním poli, ale obereme je i o jejich zbroj, boty, a když nebudou obzvlášť opatrní, i o jejich spodky.“
Kameas strčil hlavu do studovny, kde se Maniakes zrovna snažil vymyslet, jak rozvrhnout své omezené prostředky. „Vaše Veličenstvo, císařovna vzkazuje, že jí zřejmě zrovna začaly porodní bolesti. Zrovna mne požádala, abych poslal pro porodní bábu a připravil Rudou Komnatu pro narození dědice, bude-li to Phosova vůle.“
„Vážený pane, abyste se mohl postarat o tyto záležitosti, nepotřebujete mé svolení,“ odpověděl Maniakes. „Co se týká

porodu, Niphoniny služebné mi daly jasně najevo, že jsem veliký hloupý chlap, kterému nelze svěřit nic jiného, než aby se laskavě držel stranou.“
„Nežádal jsem vás o souhlas, Veličenstvo, pouze jsem vás informoval o tom, co budu dělat,“ opáčil vestiarios. „Tato informace vám, věřím, pomůže uspět v úkolu, který vám daly služebné.“
Maniakes se nad tím zamyslel a pak řekl: „Zacházej s těmi svými ostrými poznámkami opatrně, nebo s nimi náhodou někoho probodneš.“
„Jako vždy poslechnu Vaše Veličenstvo,“ řekl Kameas. Maniakes si s uspokojením všiml, že se na eunuchových rtech objevil vzácný úsměv a vzápětí Kameas odspěchal.
Porodní bába byla pomenší žena středního věku jménem Zoile. Podle rozhodnosti, s jakou kráčela chodbami císařského paláce, tu už musela být předtím: možná pomáhala při porodu Genesiově ženě, nebo možná pomáhala služebným. Maniakes neměl odvahu se jí zeptat. Ona byla vládcem provincie, do které nemohl vstoupit, a nesla se s vládcovskou pýchou.
„Teď se zkrátka někam posaďte, Veličenstvo, najděte si na to nějaké pohodlné místo, nechte si přinést víno a čekejte,“ řekla a nevědomky tak zopakovala radu služebných. „Může to nějakou chvíli trvat, ale já zajistím, abyste měl pěkné děťátko a zdravou ženu.“
„Děkuji,“ řekl Maniakes. Přestože byl velký hloupý chlap, věděl, že Zoile nedokáže zaručit to, co prohlašovala. Ženy při porodu umírají, někdy i po něm díky horečce omladnic, navzdory snahám porodních bab. Pokud by Niphona dostala horečku omladnic, byl připraven povolat kněze léčitele. Ale i léčitelé měli svá omezení a jejich umění si na nich vybíralo krutou daň. Modlil se, aby toho kněze, který byl připravený, vůbec nemusel volat.
Po chvíli vstoupil do komnaty, kde se Maniakes utápěl v obavách, Kameas. „Pod Zoiliným dohledem jsme přemístili Její Veličenstvo do Rudé Komnaty,“ řekl vestiarios. „Dědic, pokud se narodí, přijde na svět v komnatě k tomu určené.“
Maniakes přišel na svět vedle cesty. Stejně tak i jeho otec; vzpomněl si, že o tom mluvila jeho babička. Jakkoli byl Videssos ponořen v obřadech, být narozen v Rudé Komnatě zjevně nebylo nutné pro dosažení císařské hodnosti. Kameas to dozajista věděl. Poukazovat na to však Maniakesovi nepřipadalo chytré.
„Bude si Vaše Veličenstvo něco přát?“ zeptal se vestiarios.
„Zrovna mě nic nenapadá, vzácný pane, děkuji vám,“ odpověděl Maniakes. „Jen mne laskavě přijďte čas od času oprášit.“
„Porod by neměl trvat tak dlouho,“ opáčil Kameas s náznakem výčitky v hlase. „Podle mých omezených zkušeností —“ nechal ta slova viset ve vzduchu nepochybně proto, že část jeho omezené zkušenosti zahrnovala Genesiovu ženu a o ní se mu v ManiaKesově přítomnosti nechtělo zmiňovat.
Maniakes dostával pravidelné zprávy o tom, jak si vede zbytek Genesiovy rodiny v klášterech a opatstvích, kde její členové dožívali své dny. Tyto zprávy do jedné ohlašovaly, že nedělají nic moc. S tím byl Maniakes dokonale spokojen.
Kameas odspěchal, aby dořešil pár drobností kolem hostiny pořádané na oslavu narození Maniakesova prvního dítěte. Tak se o tom alespoň mluvilo, i když vestiarios věděl, že Maniakes má levobočka. Napadlo ho, jak si asi Atalarikos vede. Pokud mu Niphona povije legitimního potomka stejně jako předtím Rotruda, bude šťastný muž.
Nezbývalo mu než čekat, a tak čekal. Čas od času za ním přicházeli jeho příbuzní, poplácávali ho po rameni a přáli jemu a Niphoně hodně štěstí. „Vím, čím procházíš, synu,“ řekl starší Maniakes. „Nikdy to není jednoduché, i když jak jsem pochopil, ženy by si s námi rády vyměnily místo.“
O malou chvíli později, když otec odešel, nahlédla do komnaty, ve které seděl Maniakes, Lysia. „Kéž dobrý bůh dá, aby v Rudé Komnatě šlo všechno dobře,“ řekla.
Maniakes si nad srdcem nakreslil sluneční kruh. „Kéž je tomu tak,“ řekl a pak dodal, „už je tam docela dlouho, ne?“
Lysia se usmála. „Tak to připadá tobě a nepochybně ještě víc Niphoně, ale tak zlé to ještě není. Abys věděl, tyhle věci nějakou dobu zaberou.“
„Asi máš pravdu,“ řekl vágně. „Škoda, že mi nepřidělili nějakou práci. Možná bych si měl nějakou najít. Jen tu tak sedět a schovávat seje k ničemu.“
„Jen se neboj,“ opáčila jeho sestřenice. „Císařství se za těch pár hodin, co se mu nebudeš věnovat, nerozpadne. Ale jestli chceš, můžeš dát jeden z těch hrozných štosů pergamenu, které máš na stole, Rhegoriovi. Jsem si jistá, že ten s ním udělá krátký proces.“ Oči jí zajiskřily.
„Ten proces, který by s nimi tvůj bratr udělal, by byl až příliš krátký,“ odpověděl Maniakes. „Je to chytrý hoch a jsem rád, že tu slouží jako můj Sevastos, ale vidí zpravidla celou mozaiku a nevěnuje pozornost jednotlivým kamínkům.“
„Na rozdíl od tebe, jak jsem pochopila,“ řekla Lysia a zkřivila ústa. „A také na rozdíl ode mě, ale já jsem bohužel žena.“
„Kdybych z tebe udělal svého Sevasta —“
„Neutahuj si ze mne,“ řekla Lysia ostřeji než mívala ve zvyku. „Oba víme, že to není možné.“
Maniakes na ni pohlédl, jako by ji viděl poprvé. „Omlouvám se,“ řekl pomalu. „Až do této chvíle mě vůbec nenapadlo, že bys mohla chtít nějakou práci.“
„Proč mě to jen nepřekvapuje?“ řekla a pak si povzdechla. „Samozřejmě, vím proč. Mohlo by to být i horší. To vím také. Bála jsem se, že ti tohle vůbec nedojde a jsem ráda, že ti to nakonec přecejen došlo.“
„Sestřenko, přestože tě miluji —“ začal Maniakes.
„Kdybys mě miloval, bral bys mě vážně,“ přerušila ho Lysia.
„Brát tě vážně? To dělám. Vždycky jsem tě bral vážně,“ Maniakes rozhodil ruce. „Pokud kdy dosáhneme míru, budu mít možná příležitost ti to dokázat. Ale když teď bojujeme s Kubraty a Makuránci současně, nemohu proti sobě ve Videssosu postavit muže a ženy. A to přesně by se stalo, kdybych tě jmenoval do funkce, kterou bys chtěla - ne, že by

sis v ní nevedla dobře. To si teď nemůžeme dovolit. Musím najít nějaký lepší způsob tvého uplatnění.“
„Já vím,“ odpověděla. „Realisticky to vím. Ale občas špatně snáším pomyšlení, že jsem dobrá jen ktomu, abych si někoho vzala a měla s ním syny.“
„Ať se stane cokoli, vždycky budeš mít místo po mém boku,“ řekl Maniakes. „Pamatuj si to.“
Lysia si znovu povzdechla. „Myslíš to dobře a já ti za to děkuji. Je to mnohem víc, než má většina ostatních žen v impériu. Doufám však, že nebudeš považovat za nevděk, když řeknu, že to nestačí.“ Otočila se a odešla než mohl najít odpověď. Stejně měl pocit, že než by ho nějaká napadla, musela by čekat velmi, velmi dlouho.
Teď to však nebyla Lysia, kdo byl odsouzen k čekání, ale Maniakes. Cekal dlouho a pak ještě déle. Kameas mu přinesl večeři - snědl ji, aniž by si vůbec všiml, co má na talíři - pak ho jeho služebník uložil do postele, a pak, když se probudil, mu přinesli snídani. Z Rudé Komnaty nedorazily žádné nové zprávy.
„Už to trvá skoro celý den,“ řekl. „Jak dlouho to ještě bude trvat?“
„Mluvil jsem se Zoile,“ odpověděl vestiarios. „Podle toho, co říkala, si vaše paní choť vede tak, jak lze při prvním porodu očekávat, ale vše pokračuje o něco pomaleji než je obvyklé.“
„Mnohem pomaleji,“ řekl Maniakes. Řekla by porodní bába komorníkovi všechno, co věděla - nebo čeho se obávala? Nesnažil se snad Kameas Maniakese jen uklidnit? Odpovědi, které se Maniakesovi zformovaly v mysli, zněly ne nezbytně a velmi pravděpodobně.
Když se pokusil sám dostat ke dveřím Rudé Komnaty, všichni jeho služebníci zareagovali s takovou nelibostí, že mu nezbylo než ustoupit. „Její Veličenstvo je velmi unaveno,“ bylo tak maximum, co se dozvěděl.
Protože však už porod trval déle než celý den, nebylo to nic, co by si Maniakes nedokázal sám domyslet. Procházel se chodbami sem a tam a na všechny se mračil.
Cítil obavy od chvíle, kdy Niphoně začaly porodní bolesti. Teď to byly víc než obavy; byla to panika. Co kdyby ji ztratil? Citil jako vlastní selhání, že si k ní nikdy nedokázal vyvolat více než jen zlomek citů, které k ní choval předtím, než odplul do Kalavrie. To ovšem vůbec neznamenalo, že by byl šťastnější bez ní.
Vypil víc vína než bylo zdrávo a celé odpoledne se cítil hloupý, neschopný a zbytečný. Nakonec zamířil zpátky kRudé Komnatě a alkohol podporoval jeho rozhodnutí získat tentokrát nějakou jasnou odpověď.
Ale než se dostal ke dveřím, uslyšel z komnaty výkřik. Byl to Niphonin hlas, ve kterém byla slyšet muka, vyčerpání a zoufalé úsilí.
Pak se na chvíli rozhostilo ticho. Maniakes, který ztuhl, se po chvíli přinutil k dalšímu kroku. Niphona vzápětí vykřikla znovu. Tento výkřik trval déle a zněl mnohem zoufaleji.
Zpoza dveří zaznívál i Zoilin hlas. Nerozeznal jednotlivá slova toho, co říkala, jen tón, jakým je vyslovovala. Byl to stejný tón hlasu, jakým on sám popohánět vyčerpaného kubratského poníka padajícího únavou, když se blížil k hradbám Videssos. Sevřel ruce tak, až si zaryl nehty do dlaní.
Niphona ze sebe vydala další výkřik, který zmlkl uprostřed. Maniakesovi vyskočilo srdce až do krku. Rotruda nikdy takhle nekřičela. Během celého porodu zatvrzele mlčela a za šest nebo osm hodin mu ukázala chlapce. Měla snad Niphona větší bolesti? Nebo byla jen citlivější na bolest, kterou cítila? Anebo v tom bylo něco horšího? Ze strachu před zlým znamením Maniakes nedovolil slovu umírat, aby mu vstoupilo na mysl.
Následovalo ticho. Sáhl po závoře na dveřích. Než na ni dopadla jeho ruka, zazněl zpoza dveří nový křik: nový v pravém smyslu tohoto slova. Vysoký tenký pláč, který mohl pocházet jen z hrdla novorozence. Maniakes se zapotácel. Má živé dítě. Teď musí zjistit, jak je na tom Niphona.
Dveře Rudé Komnaty se otevřely. Vyšla z nich Zoile a málem narazila přímo do Maniakese. „Vaše Veličenstvo!“ vykřikla porodní bába. Sama vypadala vyčerpaně, unavená a zpocená, s tmavými kruhy pod očima. Ustoupila před Avtokratem o půl kroku. „Vaše Veličenstvo, máte dceru.“
Bagdasares považoval za pravděpodobnější, že bude mít syna. Další důvod, proč mága pokárat, ale až někdy jindy.
„Jak se má Niphona?“ dožadoval se.
„Nebudu vám lhát, Vaše Veličenstvo,“ odvětila Zoile. „Chvíli to bylo jen tak tak. Už jsem myslela, že budu muset povolat chirurga, aby ji otevřel a vytáhl dítě ven. Pak by se kněz léčitel musel pokusit vyléčit ránu dřív než císařovna vykrvácí k smrti.“
„U Phose!“ Maniakes si nad srdcem načrtl sluneční kruh. Věděl, že žena ležící v porodní posteli se může nacházet na prahu smrti, ale přesto ho tak zjevná připomínka této možnosti vyděsila. Ani všechny vymoženosti císařského paláce nedokázaly odvrátit riziko doprovázející porod.
„Vaše choť však nakonec sebrala dostatek síly,“ pokračovala Zoile. „Vaše paní má opravdu odvahu; už jsem viděla, jak se vzdávají a umírají ženy, které neměly zdaleka tak těžký porod jako ona.“
„Mohu ji vidět?“ zeptal se Maniakes. Ve skutečnosti se mu nechtělo vstoupit teď do Rudé Komnaty; vznášel se v ní zápach potu a dokonce i krve. Ale po tom, čím prošla Niphona, chtěl dát najevo, jak moc šijí váží.
Přesto mu však nebylo až tak líto, když Zoile zavrtěla hlavou. „Stejně by vás teď neviděla, Vaše Veličenstvo. Hned po porodu tvrdě usnula. Musíme ji nechat, ať si odpočine.“ Porodní bába vypadala ustaraně. „Doufám, že nemá vnitřní krvácení. Já myslím, že ne — po celou dobu měla silný puls — ale tohle se nikdy nedá poznat s určitostí.“
Maniakes sevřel ruce v pěsti. Dokonce ani teď ještě Niphona nebyla v bezpečí. Nezbylo mu než věřit Zoile, že bude v pořádku — ale hlas porodní báby nezněl příliš jistě. Vypravil ze sebe další otázku: „Mohu vidět svou dceru?“
Teď mu porodní bába věnovala úsměv, který prorazil jejími obavami jako sluneční paprsek temnými mraky. „To můžete, Vaše Veličenstvo. Počkejte tu chvilku a já ji přinesu.“ Otevřela dveře do Rudé Komnaty. Ven vyvanul zatuchlý vzduch. Maniakes na okamžik zahlédl svou ženu, jak leží bledá na posteli. Přál si, aby se k ní mohl rozběhnout, ale cítil, že Zoile má pravdu - spánek teď potřebuje ze všeho nejvíc. Ale stát stranou na chodbě pro něj bylo velice těžké.
Porodní bába vyšla ven a v náručí nesla malý uzlíček. Maniakes natáhl ruce a přijal od ní svou dceru. Zdálo se mu, že

nic neváží. Měla úžasně tenkou a jemnou kůži; žádný výrobce pergamenu v říši by takovou jemnost nedokázal napodobit. Její oči, tmavomodré, byly otevřené. Dívala se na něj — nebo spíš skrze něj. Neměl představu, co asi vidí.
„Je vám podobná, Vaše Veličenstvo," řekla porodní bába.
„Vážně?" Maniakes si ničeho takového nevšiml. Jeho nezkušeným očím připadaly všechny děti stejné.
„Jak ji pojmenujete?" zeptala se Zoile.
On a Niphona o jménech pro děvče příliš nemluvili. „Myslím, že ji pojmenujeme Evtropia, po Niphonině babičce," odpověděl. Její rodina bude mít radost a Maniakesovi na jméně zas až tak nesešlo.
„Evtropia." Zoile to jméno zkusmo vyslovila a pak pokývala hlavou. „To není špatné." Porodní bába se odmlčela a pak pokračovala. „Když zjistila, že porodila dceru, požádala mne císařovna, abych vám vyřídila její omluvu. To bylo předtím, než vyčerpáním usnula."
Maniakes zavrtěl hlavou. „Hloupost. Dcera přece neznamená konec světa. Řekl jsem jí to hned, jak jsem se dozvěděl, že je těhotná. Až se Niphona zotaví a znovu nabere sílu, zkusíme to znovu." Zoile nic neříkala, ale Maniakes spatřil její zamračení a zeptal se. „Co se děje?"
„Vaše Veličenstvo, tohle byl těžký porod. Pokud by měla císařovna podstoupit další podobnou zátěž... i za asistence kněze léčitele by v takovém případě podstupovala veliké riziko."
Maniakes jen zíral, nejprve na Zoile a pak na svou novorozenou dceru. Bude snad jeho jediným potomkem? Co se pak stane s trůnem? Přejde následnické právo na jeho zetě? Nebo na bratra? Na synovce? Na Rhegoria nebo na jeho dědice? Dvěma větami mu porodní bába zkomplikovala život o pořádný kus.
Ona si toho všimla a řekla. „Je mi to líto, ale myslela jsem si, že bude lepší, když se dozvíte pravdu."
„Ano." Potřásl hlavou, aby si ji pročistil. „Takže další porod bude stejně těžký jako tenhle?"
„Není způsob, jak něco takového s jistotou předpovědět. To se dozvíme až ten den nadejde. Ale žena, která už jednou těžký porod měla, ho pravděpodobně bude mít znovu. Myslím, že to vám potvrdí každá porodní bába."
„Asi ano," povzdechl si Maniakes. „Děkuji za upřímnost. Mám teď hodně o čem přemýšlet." Znovu pohlédl na Evtropii. Bude jeho jediným právoplatným potomkem? Ona zírala na něj, skrze něj a za něj. Drobné rysy nenabízely žádnou odpověď; děťátko se snažilo pochopit ten podivný nový svět, ve kterém se objevilo. To samé v tuto chvíli činil i Maniakes.
Kourikos vypadal omluvně. „Vaše Veličenstvo," řekl, „nejsem čaroděj. Nedokážu kouzlem vytvořit zlato, když tu žádné není."
„Já to chápu, vznešený pane," odpověděl Maniakes. „Ale bez zlata bude říše brzy ochromena. Brzy nadejde chvíle, kdy nebudu moci zaplatit svým vojákům - není to přesně to, před čím varují účetní? Ajestli nebudu moci zaplatit vojákům, buď se vzbouří, což bude katastrofa - nebo se seberou a půjdou domů - což bude rovněž katastrofa. Kolik katastrof myslíte, že ještě Videssos vydrží?" Neočekával od strážce pokladu přesnou odpověď, ale oba věděli, že další katastrofa může říši klidně zničit.
Kourikos si po chvíli olízl rty a promluvil. „Kdybychom zvedli daně obchodníkům v hlavním městě i ostatních městech, získali bychom jisté množství nového zlata."
„Ano, ale ne dost," opáčil Maniakes. „Zaprvé nemáme dostatek obchodníků na to, aby nám jejich daně mohly vynahradit ztrátu způsobenou neschopností farmářů a zemědělců platit. Uvědomte si, že zemědělci a sedláci tvoří devatenáct dvacetin naší populace a jsou zubožení kubratskými a makuranskými nájezdy. Za druhé právě díky těm nájezdům je ochromen i obchod. Pokud obchodníky přinutíme, aby nám zaplatili vyšší daně, zničíme je."
„V tom všem máte naprostou pravdu, Veličenstvo," přisvědčil Kourikos zachmuřeně. „Právě jste přesně vystihl důvod, proč státní pokladna zeje prázdnotou."
„Důvod je zřejmý. Ale něco s tím udělat, je něco úplně jiného." Do Maniakesova hlasu se vloudil prosebný tón: „Vznešený Kouriku, jsi můj tchán, tak mi poraď, kde mohu získat nějaké zlato? Jsi v tomto oboru uznávaný expert. Pokud na nic nepřijdeš ty, jak by něco mohlo napadnout mě?"
Strážce pokladu si znovu olízl rty. „Napadá mě jeden způsob, jak zvětšit množství zlata, které máme." Zíral do poháru s vínem na stole před ním a mlčel.
„Mluv!" pobídl ho Maniakes. „Řekni o co jde. Jak mohu zvážit, jestli je to dobrý nebo špatný způsob, dokud mi ho neobjasníš?"
„Dobrá tedy." Kourikos vypadal, jako by měl právě vyslovit nějakou zvrácenou nechutnost. „Pokud do každé mince dáme méně zlata a váhu dorovnáme stříbrem nebo mědí, můžeme ze stejného množství kovu vyrazit více zlatých."
Maniakes na něj upřeně pohlédl. „Jak je to dlouho, co si Avtokrat naposledy pohrával s hodnotou měny?"
„Asi tři sta let, Vaše Veličenstvo, možná víc," odpověděl Kourikos nešťastně. „Avtokrat Gordianos učinil to samé, aby získal prostředky na obnovu amfiteátru po zemětřesení."
„Ty chceš, abych ho napodobil?"
„To jsem nikdy neřekl," opáčil Kourikos. „Ale zeptal jste se mě, jak můžete získat více zlata. Tohle je jeden způsob."
Maniakes se zahryzl do rtu. Videssiánské zlaté
mince platily za vyhlášenou měnu všude na světě pro svou dlouhou tradici čistoty. Přesto... „Jak moc můžeme znehodnotit naše mince, aniž bychom přitáhli příliš mnoho pozornosti?"
„Jedna část z deseti by neměla způsobit žádný problém, Vaše Veličenstvo," odpověděl strážce pokladu. Maniakese napadlo, jaké experimenty asi jeho tchán prováděl, že byl schopen dát mu tak okamžitou a sebevědomou odpověď.
„Tak tedy jedna část z deseti." Maniakes na Kourika ukázal prstem. „Ale jen během této krize, aby bylo jasno. Jakmile se všeobecná situace zlepší, vrátíme se zpátky k plné váze zlata. Je to jasné?" Jeho tchán přikývl. Maniakes měl pocit, jako by se právě vyválel v blátě - ale pokud nezíská zlato, které potřebuje, hrozí říši naprostý rozpad. Napůl sám k sobě pokračoval. „Jedna část z deseti není dost, ne když máme takový nedostatek. Potřebujeme mnohem víc zlata než kolik

získáme tímto tahem a já nevím, kde ho vzít.“
Kourikos si odkašlal. „Vaše Veličenstvo, věděl bych o jednom místě, kde je spousta zlata a stříbra, které čeká na přetavení do mincí.“
„Ano, jistě a na ulici létají lidem do pusy pečení holubi,“ řekl Maniakes. „Jestli je někde místo, kde leží zlato a stříbro, nemyslíš, že už bych o tom věděl?“
„To záleží na tom, zda byste si toho zlata a stříbra všiml.“ Kourikos rychle a nervózně potřásl hlavou. ^Samozřejmě všiml, máte ho totiž na očích každý den. Řekněme raději, zda jste si uvědomil, co vidíte.“
„Vznešený pane, nehrajte si se mnou na schovávanou; na to teď není čas. Pokud víte, kde mohu získat další zlato, řekněte mi to. Pokud se mi ale jen snažíte ukázat, jak jste chytrý... buďte rád, že mám za manželku vaši dceru. Nebýt císařství v současném stavu, ani to by vás možná nezachránilo. Zato mluvte, máte mi co říct.“
Kourikos vypadal, jako by litoval, že o tom vůbec začal mluvit. Došel ke dveřím malé komnaty císařského paláce a rozhlédl se po chodbě, aby se ujistil, že v doslechu nejsou žádní sloužící. Když se vrátil, snížil
hlas až k šepotu: „Vaše Veličenstvo, pokud potřebujete zlato, najdete je v hojném množství v chrámech.“
Maniakes zavrtěl hlavou. „Obrat chrámy?“ opáčil rovněž šeptem. „Agathios by křičel jako cejchovaný býk stejně jako všichni ostatní kněží a preláti v celé říši. Pri dobrém bohu, vznešený pane, to by mohlo rozpoutat další kolo občanské války.“
„Nikdy jsem netvrdil, že to zlato bude snadné získat,“ připomněl mu Kourikos. „Jen jsem řekl, že tam je a to je pravda.“
V tom měl pravdu. Kromě obrovských částek vynaložených na výstavbu Nejvyššího chrámu byly ornamenty a veliký oltář, u kterého sloužil mše patriarcha, vykládané velkými pláty ryzího kovu. I ostatní chrámy v celém Videssosu, přestože ne tak bohatě zdobené jako hlavní svatyně, ukrývaly poklady nesmírné hodnoty.
S větší lítostí než by před malou chvílí čekal, Maniakes zavrtěl hlavou. „Ach vzácný pane, frustrujete mě víc než tušíte. Máte totiž pravdu: to zlato tam je a mě to vůbec nenapadlo. Ale nevím, jestli ho dokážu získat, alespoň pokud si chci podržet trůn.“
„To už musí posoudit Vaše Veličenstvo,“ řekl Kourikos a sklonil hlavu.
„Něco takového se mi asi nepodaří,“ řekl smutně Maniakes. Mohl přikazovat eklektické hierarchii cokoli si přál, dokud se nedopouštěl kacířství. Mohl sesadit ekumenického patriarchu a nechat synod vybrat jeho nástupce ze tří kandidátů, které sám určil. Ale sebrat chrámům zlato? Možná o tom Avtokraté snili, ale nikdo, dokonce ani Genesios se to neodvážil zkusit. Člověk by musel být opravdu zoufalý, aby o tom začal vážně uvažovat.
Maniakes pochopil, jak moc je zoufalý, z jedné prosté skutečnosti: tenhle nápad se mu už nepodařilo vypudit z hlavy.
S jistou nepatrnou vášní Niphona objala Maniakese pažemi. To bylo poprvé, co spolu ulehli od narození Evtropie. Maniakes se snažil být co nejjemnější.
A při vzpomínce na to, co říkala Zoile, se od ní těsně před vyvrcholením odtáhl.
Pohlédla na něj. V imperiální ložnici svítila jen jediná lampa, ale i její slabé světlo odhalilo, že Niphona má na tváři zklamaný výraz. „Proč jsi to udělal?“ dožadovala se. „Jak ti mám povít dědice, když nebudu znovu těhotná?“
Nikdy ji neslyšel mluvit tak ostře; bylo to o to víc překvapující, že ho stále ještě svírala stehny. „Porodní bába říkala, že můžeš zemřít, když budeš mít další dítě,“ řekl.
„Do ledu s porodní bábou,“ opáčila Niphona. „Jak může něco takového vědět?“
„Tvůj porod Evtropie byl pro ni dostatečným varováním,“ řekl Maniakes. ‚A měl by být varováním i pro tebe.“
Ignorovala ho. Od chvíle, kdy je Agathios oddal, z ní byla ta nejcudnější a nejpodřízenější žena, jakou kdy viděl: až mu to někdy vadilo. Teď však zničehonic zbořila všechny jeho představy o tom, jaká je, protože pokračovala. „Navíc, dá-li Phos, usedne můj syn na trůn císařství Videssos jako tvůj následník. Chceš mou rodinu obrat o něco takového?“
O něčem takovém nikdy nepřemýšlel. Měl mnoho příbuzných, kteří mohli být jeho nástupci; dával by přednost synovi, ale už teď věděl, že jeho rod neselže, pokud on sám žádného mít nebude. Ale pokud rudé boty nazuje jeho synovec, bratranec nebo dokonce bratr, Niphonini příbuzní ztratí své místo na slunce bez možnosti získat ho zpátky.
„Můj manželi - Vaše Veličenstvo - musíme mít dědice vzešlého z naší krve,“ pokračovala. Natáhla ruku, aby ho znovu vzrušila zjevně se záměrem začít pracovat na dědici trůnu okamžitě.
Popadl ji za zápěstí. „Pomaleji. Už nejsem tak mladý, jak jsem býval. A navíc už jsem ti řekl, že cena za chlapce je větší než jsem ochoten riskovat.“
„Ty jsi ochoten riskovat?“ opáčila Niphona. „Ten risk je můj a ne tvůj. Celý život je riziko pro muže i pro ženu. Muži odcházejí do války; ženy uléhají na porodní
postel. Když muži zvítězí, vrátí se domů živí, nic víc. Ale ženy, ženy ulehnou na porodní postel a dají nový život. Nemáš právo mi říkat, že to nesmím.“
Maniakes otevřel ústa a pak je zase zavřel. Kdyby řekněme zabránil Parsmaniovi účastnit se bitvy s Makuránci ze strachu, co by se mu mohlo stát, jeho bratr by měl důvod se na něj hněvat. Ale předpokládalo se, že ženy se mají před podobným rizikem chránit. Ale co když žena ochranu odmítá? Co pak? Až do této chvíle ho něco takového vůbec nenapadlo.
Snažil se udržet ji naživu. Měla by mu být za to vděčná. Ale protože ona kněmu pociťovala všechno možné jen ne vděk, nasadil nejvznešenější imperiální tón a prohlásil. „Já jsem tvůj manžel. Mám právo říkat ti, co budeme dělat — a co dělat nebudeme.“
Na chvíli doufal, že jeho plán bude fungovat. Niphona byla dívka vychovávaná v konzervativní rodině; její pokorná poddanost před manželem by možná obstála i v Makuranu, kde jsou ženy zamykány v ženských komnatách.
Tolik teorie. Niphona na něj pohlédla. Ve světle lampy si nebyl jistý výrazem na její tváři. Pak k němu znovu natáhla ruku. Obvykle nebyla takhle odvážná. „Ta nejdůležitější věc, která z tebe činí mého manžela, je tohle“ řekla a jemně ho pohladila. „Pokud mi to upíráš, není to důvod, proč naše manželství zrušit?“

Videssiánská vojenská doktrína popisovala situace, kdy je vhodné ustoupit. Maniakes usoudil, že zrovna tohle je taková situace - zvlášť když jeho tělo odpovídalo na její doteky. Uchopil ji do náručí, políbil ji na ústa a na krk.
„Vyhrálas," řekl, když se kněmu přitiskla.
„Ne," opáčila, „my jsme vyhráli."
Maniakes zíral na posla, který přiběhl celý udýchaný. „Kdože to čeká před hradbami?" dožadoval se a malíčkem si protřepal ucho. „Asi jsem ti špatně rozuměl."
„Obávám se, že nikoli, Vaše Veličenstvo," řekl posel. „Ceká tam banda Kubratů, těsně mimo dostřel.
Jejich velitel - zapomněl jsem, jak přesně se jmenuje, ale zachází s videssiánštinou, jako by byla vejcem v hmoždíři —"
„Nejmenuje se náhodou Moundioukh?" zeptal se Maniakes.
„Ano, to je ono, Vaše Veličenstvo," rozzářil se posel. „Vy ho znáte?"
„Znám," řekl Maniakes zachmuřeně. „No dobře, vpusťte ho do města. Ale dejte jim veliký doprovod ozbrojenců. Žádného z těch Kubratů nespouštějte z očí. Setkám se s Moundioukhem — a jen s ním — ve Veliké Dvoraně za dvě hodiny. Oddělte ho od jeho mužů a zacházejte s nimi dobře, dokud neřeknu něco jiného. Je to jasné?"
„Bylo by Vaše Veličenstvo tak laskavé a zopakovalo mi to?" odvětil posel. Maniakes učinil žádané. Posel pak kjeho spokojenosti všechny příkazy také zopakoval. S přikývnutím ho poslal zpátky na hradbu a pak povolal Kamease.
O dvě hodiny později usedl na císařský trůn v skoro stejně nádherném oděvu jako byl ten, který musel odhodit, když prchal před Kubraty. Narychlo sehnaní hodnostáři zaujali svá místa po obou stranách kolonády, kterou měl kráčet Moundioukh.
Ale až na zvuk Moundioukhových kroků byla během jeho příchodu Veliká Dvorana úplně tichá. V předepsané vzdálenosti od trůnu si Kubrat lehl před Maniakesem na zem a dotkl se čelem podlahy. Služebníci za zdí roztočili mechanismus, který se skřípěním zvedl císařský trůn o několik stop do výše. Když se Moundioukh začal zvedat, Avtokrat vyštěkl. „Nedal jsem ti svolení vstát!"
Moundioukh znovu ulehl na mramorovou podlahu. Zvrátil však hlavu, aby na Avtokrata pohlédl. V očích se mu zablesklo; nezdalo se, že by na něj císařský majestát učinil nějaký dojem. „Když ty se ke mně chovat zle, Vaše Velkočenstvo, pak hrzný Etzilios ti shodí císařství na hlavu," řekl.
„Cože? Může snad udělat něco horšího než čeho se dopustil?" opáčil Maniakes.
„Může, mnohem hůř, Vaše Velkočenstvo. Bude vraždění, svět takové dosud neviděl," prohlásil Moundioukh.
„Vstaň," řekl Maniakes. Moundioukh se vyškrábal na nohy se samolibým výrazem. Pak však spatřil výraz na Maniakesově tváři a jeho vlastní sebedůvěra zmizela. „Předej Etziliovi podvodníkovi, Etziliovi zloději a Etziliovi zrádci tuto zprávu: pokud budou jeho nájezdy pokračovat, stáhnu všechny své síly ze západních zemí, rozdrtím Kubraty jednou provždy a pak se vrátím zpět, abych mohl bojovat s Makuranem."
„Blafuješ!" řekl Moundioukh.
„Proč si to pro všechno na světě myslíš?" řekl Maniakes. „Velekrál mi na západě nemůže ublížit víc, než jak to dělá Etzilios na severu - a pokud Etzilia jednou porazím, zůstane poražený, což se o Makuranu říct nedá."
„Toho ty litovat!" prohlásil Moundioukh, ale jeho hlas zněl rozčarovaně a neskrývaly se vněm žádné hrozby. „Nepřišel jsem pro urážky," pokračoval, „přišel jsem nabídnout khaganovu milost. Ty dáš zlato, on odejde a nechá tvá města být."
Maniakes se mu vysmál do tváře. „To říkal i minulý rok a podívej, co jsme za to dostali. Chce snad, abych znovu vyrazil k Imbrosu?"
„Ach, to ne, Vaše Velkočenstvo." Přestože byl Moundioukh barbar, zdálo se, že není imunní vůči ponížení.
„Dobrá tedy." Maniakes si zkřížil ruce na prsou a upřeně na kubratského vyslance pohlédl. „Vyřiď mu, že volba je na něm: může mít mír nebo může mít nemilosrdnou válku. Videssos tady byl dlouho předtím, než jste vy Kubraté přišli z Pardrayánské stepi; Videssos tady bude i dlouho poté, co vy budete zapomenuti. Rozhlédni se kolem sebe, Moundioukhu, teď jsi v opravdovém městě."
Moundioukh se rozhlédl a vypadal, že se cítí nepohodlně. Phosův Nejvyšší chrám by byl tím nejlepším místem, kde by jasně viděl rozdíl mezi tím, co dokážou jeho lidé a co dokázali Videssiánci za nesčetná staletí, ale i Veliká Dvorana měla v tomto ohledu své klady.
Ale iKubraté oplývali talentem k ledasčemu, což Moundioukh Maniakesovi vzápětí připomněl: „Vy Videssiánci dělat pěkné hračky, ale špatně bojovat. Ty přiveď vojáky. My je porazíme." Odmlčel se. „Pokud ty nám nezaplatíš."
Maniakes nechtěl platit Kubratům výpalné. Chtěl to teď ještě méně než minulého podzimu, kdy souhlasil s tříletým mírem. Ale věděl, že nemůže odvolat celou videssiánskou armádu — nebo spíš její trosky — ze západních zemí. I kdyby se mu podařilo Kubraty porazit, Makuránci by se postarali o to, aby z toho neměl žádný zisk.
Ledovým hlasem prohlásil. „Mohu vám dát patnáct tisíc zlatých jen proto, abych se vás zbavil." Všechno to budou znehodnocené mince, připomněl si v duchu.
„My přijímáme," odpověděl Moundioukh okamžitě. „Za to ty mít jeden rok mír."
Maniakes na něj zíral. „Myslíš to vážně?" řekl užasle. Moundioukh přikývl. Udivený Maniakes pokračoval. „Etzilios je hlupák. Kdyby na mne nezaútočil u Imbrosu, mohl tento rok dostat třikrát tolik."
„Já mu říkat, aby to nedělal," odpověděl Moundioukh. „Ale on neposlouchá. Poslouchá jenom sebe. On řekl chyťte Avtokrata, neberte výpalné, berte Videssos."
„Druhou možnost už mít nebude," ujistil ho Maniakes. Khagan měl v lecčems pravdu; kdyby zajal nebo zabil Maniakese, spadl by mu do klína celý Videssos včetně hlavního města. Způsobil císařství značné škody i tak, navzdory tomu, že Avtokrat unikl. „Proč si Etzilios myslí, že uvěřím, že zachová mír, který už jednou porušil?" pokračoval Maniakes. „Mohu své zlato utratit užitečněji než ho jen tak vyhodit pro nic za nic oknem."
Moundioukh' ze sebe vydal srdceryvný povzdech. „On dá rukojmí," odpověděl neochotně. „Když my porušíme mír,

tyje popravíš.“
„A jaké rukojmí mi dá?“ Protože znal Etziliovu povahu, Maniakese by nijak nepřekvapilo, kdyby mu khagan dal buď bezcenné nomády nebo khaganovy rivaly, nad jejichž případnou popravou by jistě nikterak nesmutnil.
Ale Moundioukh, jehož hlas zněl ještě nešťastněji, odpověděl. „On dá mě a všechny, co jsou se mnou. On poruší dohodu, ty porušíš nás.“
Etzilios použil Moundioukha jako vyslance před útokem na Maniakese. To svědčilo o tom, že má khagan o Moundioukhovi vysoké mínění. „Uvidíme, co jsou zač ti ostatní,“ řekl Maniakes. „Pokud se ukáže, že jsou to vhodní rukojmí, možná uzavřeme dohodu.“ Pokud se mi odněkud podaří vyškrábat patnáct tisíc zlatých, i když znehodnocených. Zamračil se na Moundioukha. „Prozatím jsi propuštěn. Tato audience skončila. Budeš ubytován, jak přísluší tvému postavení.“
Moundioukh znal dvorní etiketu; možná navštívil město Videssos během Genesiovy vlády. Znovu ulehl na zem, pak vstal a couval od trůnu tak daleko, aby se mohl otočit a odejít bez urážky císařského majestátu. Ubytování, které by mu Maniakes poskytl nejraději, by bylo v hluboké a úzké díře v zemi, ale zrovna teď si nemohl dovolit víc potíží s Etziliem než už měl.
Navíc kubratští rukojmí by mu navrátili alespoň část hrdosti, kterou ztratil při ponížení předchozího podzimu.
Zamyšleně se mračil, zatímco trůn klesal k zemi, pak z něj vstal. „Ať žije jeho Veličenstvo, Avtokrat Maniakes!“ vykřikli dvořané. Ale Maniakes přemýšlel, zda skutečně dosáhl vítězství, nebo jen Etziliovi zase jednou dal to, co khagan chce.
Pokrčil rameny. Za současného stavu věcí neměl jinou možnost než khaganovu nabídku přijmout. Ještě ho čeká dlouhá cesta, než se ocitne v pozici, kdy bude mít mnoho možností, jak naložit s nepřáteli říše.
Agathios před Maniakesem pokorně ulehl na zem. „Vstaňte, nejsvětější pane, prosím vstaňte,“ řekl Maniakes ekumenickému patriarchovi, když dokončil hold. „Prosím, posaďte se. Můj vestiarios vám ihned přinese občerstvení - a vida, tady ho máme.“
Kameas, který stál připravený za dveřmi, vstoupil s připraveným podnosem, na kterém stál džbán vína, dva broušené poháry a mísa plná vařených mladých olihní, naložených v octové omáčce. Agathios se rozzářil. „Má oblíbená pochoutka!“ prohlásil. „Vskutku šťastná volba, Vaše Veličenstvo.“
„Já mám nakládané olihně také rád,“ lhal Maniakes klidně. Aby svá slova potvrdil, snědl jednu oliheň. Tato volba nebyla šťastná; několik diskrétních otázek, které Kameas položil Skombrosovi, odhalilo tajemství patriarchovy chuti. Synkelos ohledně Agathiových oblíbených jídel nedělal před vestiariem žádné tajnosti. Kdyby ano, Agathios by brzy zjistil, že má nového synkela.
Maniakes s ekumenickým patriarchou hovořil o nepodstatných věcech, dokud Kameas patriarchovi už potřetí nedolil pohár a dokud nebyla mísa s nakládanými olihněmi skoro prázdná. Pak přešel k věci. „Nejsvětější pane, doufám, že chrámy mají příjem adekvátní všem úkolům, které nesou na svých bedrech.“
„Ach, Vaše Veličenstvo, nikdy nedostáváme tolik, kolik bychom potřebovali,“ odpověděl Agathios posmutněle. „Prostředky získané z charitativních darů jsou letos mimořádně chabé díky nájezdům Kubratů na severu a díky Makuraňanům v západních zemích. Kdyby knám byla císařská vláda velkorysejší, mohli bychom vynaložit víc peněz na svaté účely.“
Maniakes potlačil úsměv. Agathios přišel do císařského paláce připraven vymámit z císaře více prostředků. S ohledem na účel, za jakým ho Avtokrat pozval do paláce, se v tom skrývala značná ironie.
„Nejsem si jistý, nejsvětější pane,“ odvětil. „Až nadej dou lepší časy a my si budeme moci dovolit dát vám více prostředků, buďte si jist, že tak učiníme.“
„Vaše Veličenstvo je velkorysé,“ řekl Agathios.
Mé Veličenstvo nic takového není, pomyslel si Maniakes. Nahlas ale řekl něco jiného. „Naneštěstí tak však nemůžeme učinit teď. Díky nájezdům jsou letošní vybrané daně zoufale nízké.“
„Soucítím s vašimi strastmi,“ zamumlal Agathios.
To poskytlo Maniakesovi prostor, ve který doufal.
Využil získané výhody a řekl: „Tím jsem si jistý, nejsvětější pane. Vím, že chrámy udělají vše, co mohou, aby Videssosu pomohly v hodině naší nouze.“
Kdyby byl Agathios naivní zbožný klerik, řekl by něco jako cokoli si říše žádá, Vaše Veličenstvo! - a pravděpodobně by to pronesl halasným tónem plným sebeobětování. Agathios však byl stejně tak politik jako náboženská postava. Proto byla jeho odpověď velice opatrná. „Vzhledem k našim omezeným prostředkům, o kterých už jsme hovořili, Vaše Veličenstvo, co víc bychom mohli udělat?“
„Vím, že v Nejvyšším chrámu jsou nádoby, kadidelnice, zábradlí a další doplňky ze zlata a stříbra, které by se daly nahradit bronzem, sklem nebo jílem,“ řekl Maniakes. „To samé platí i o ostatních chrámech ve městě Videssos a v celé říši, i když v menším měřítku. Státní pokladna zoufale potřebuje zlato a stříbro, nejsvětější pane. Rád bych část těchto cenností zabavil, abych získal peníze potřebné k vyvedení císařství ze současné krize. Pak, až bude krize zažehnána, vše splatím do posledního zlatého džbánu.“
Agathios na něj nevěřícně zíral. „Vy byste nám sebral naše svaté předměty a kov, ze kterého jsou vyrobeny, použil ke světským účelům? Vaše Veličenstvo, odpusťte, ale obávám se, že to není možné.“
„Proč ne?“ zeptal se Maniakes; Agathios na něj nezačal nenávistně řvát, čehož se Maniakes nejvíce obával. „Pokud Videssos padne, chrámy padnou s ním. Kubraté jsou bezvěrci; Makuraňané uctívají Boha, ne pána s velikou a dobrou myslí.“
Ekumenický patriarcha byl politický živočich; jeho námitka byla založena na právních aspektech celé záležitosti a ne na teologii: „Ale Vaše Veličenstvo, taková konfiskace je neslýchaná v celé historii císařství. Ustanovíte tím potenciálně nebezpečný precedens.“

„Nechat celé císařství zahynout je také nešťastný precedens," poukázal Maniakes. Povzbuzen Agathiovou opatrnou odpovědí, dál tlačil na pilu. „Nejsvětější pane, je mi opravdu líto, že mě okolnosti nutí žádat vás o něco takového. Bez zlata a bez stříbra ale nemohu zaplatit našim vojákům a bez vojáků nemůžeme bojovat ani proti Kubratům ani proti Makuraňanům. Dám vám písemný slib, že vrátím vše, co jsem zabavil, hned jakmile získám zlato z jiného zdroje."
„To říkáte teď," odpověděl Agathios podezřívavě. „Ale co řeknete, až přijde den, kdy budete muset dluh splatit?"
„Doufám, že řeknu: .Nejsvětější pane, zde je plná váha zlata a stříbra, které jsem si půjčil z chrámů. Děkuji vám, že jste Videssosu pomohli v hodině nebezpečí,'„ řekl mu Maniakes. „Pokud to neřeknu, předpokládám, že mne vyobcujete z církve za znesvěcení Nejvyššího chrámu." Vduchu se ale obával, že Agathios nebude čekat tak dlouho.
Patriarcha si olízl rty. Odvážný prelát něco takového totiž nemohl udělat. Vyvolalo by to veliké nepokoje a dotyčný prelát by byl pravděpodobně sesazen z patriarchálního trůnu, ale i tak to byla účinná zbraň. Agathios Maniakesovi nikdy nepřipadal jako muž přehnaně zahloubaný do duchovních záležitostí; správa chrámů a užívání požitků, které vyplývaly z jeho postavení pro něj byly zjevně lákavější než dlouhé půsty a horoucí modlitby. Bohatství chrámů však bylo přesně to, na čem mu záleželo nejvíc a v tomto případě by možná použil svou duchovní moc proti Avtokratovi, pokud by Maniakes včas všechno nevrátil do posledního měďáku.
„At' je to tedy, jak si přejete, Vaše Veličenstvo," řekl a sklonil hlavu. „Sakellarios Nejvyššího chrámu se jistě dohodne s vaším strážcem pokladu na nejlepším způsobu, jak vést přesně záznamy o tom, kolik zlata a stříbra si vypůjčíte z našich svatyní."
„Jsem si jistý, že na tom se naši pokladníci rychle dohodnou," řekl Maniakes. „Tím, že se na chvíli vzdáte části vašeho bohatství, pomůžete udržet Phosovu víru na zemi."
„Doufám, že to, co říkáte, je pravda," odpověděl Agathios těžce. „Pokud se ukáže opak, budete se muset zodpovídat nejen mně — já jsem koneckonců jen pouhý člověk - ale také pánovi s velikou a dobrou myslí. S vaším dovolením, —" s róbou vířící mu kolem těla opustil císařský palác.
O pár dnů později přinesl Maniakesovi posel zprávu s pečetí strážce pokladu.
„Kourikos Avtokratu Maniakesovi: Zdravím. Kéž je vaše odvaha v boji proti cizím nepřátelům odměněna stejně zářivými a stejně překvapivými vítězstvími."
Maniakes si zprávu dvakrát přečetl a pak ji odložil. „Pokud mi Phos pomůže," řekl nahlas, „zvládnu to."
„Nedlouho po Dnu zimního slunovratu, říkáš?" Maniakes zíral na Niphonu a zavrtěl hlavou. „Myslel jsem, že bys měla mít víc času na zotavení z předchozího porodu, než začneš přemýšlet o dalším."
„Nechť se stane vůle dobrého boha." Niphona si nad srdcem načrtla sluneční kruh. „Jsem teď v Phosových rukou, jako jsem byla po celý život. Naloží se mnou, jak uzná za nejlepší. Nemohu uvěřit, že by ti upřel dědice, kterého Videssos potřebuje."
„Dědic by byl skvělý," řekl Maniakes, „ale..." nevěděl, jak má své ženě říct, ale bojím se, že jeho narození ti přinese smrt. To nešlo. Kromě toho ona znala všechna rizika spojená s porodem stejně dobře jako on sám. Vždyť to byla ona, kdo trval na dalším dítěti.
Evtropia byla téměř dva měsíce stará, ale Niphona stále vypadala vyčerpaná z bóje, který podstoupila, aby přivedla svou dceru na svět. Dokáže v sobě najít dostatek síly, aby tím vším prošla tak brzy znovu?
„Před Rudou Komnatou bude čekat připravený kněz léčitel," prohlásil Maniakes. Niphona poslušně přikývla. Bude tam čekat také chirurg pro případ, že bude nutno dítě vyjmout řezem, pomyslel si Maniakes. To si ale nechal pro sebe.
„Všechno bude v pořádku, ale pak, jako by o tom sama nebyla úplně přesvědčená, dodala. „A jestli ne, budu se navždy těšit z Phosova věčného světla."
„O tomhle už nebudeme mluvit," řekl Maniakes pevně; Niphona opět poslušně přikývla. Maniakes ji objal, aby jí ukázal, že se na ni nijak nehněvá a pak odešel.
V chodbě málem narazil do Rhegoria. „Buď opatrný, bratrance Vaše Veličenstvo," řekl Sevastos s úsměvem. Pak zachytil výraz vManiakesově tváři. „Při dobrém bohu, co se zase děje?"
„Ale nic. Vlastně je všechno v nejlepším pořádku." Maniakes nasměroval Rhegoria o něco dál od komnaty, aby si s ním mohl promluvit mimo doslech své ženy. „Niphona bude mit další dítě."
„To je pro změnu dobrá zpráva," pokývl hlavou Rhegorios. „Vypadáš, jako by se Makuraňané právě objevili u Dobytčího Převozu." Pak se jeho oči rozšířily. „Ty se o ni tak bojíš?"
„Ano," odpověděl Maniakes. „Porodní bába mi řekla, že jestli bude znovu těhotná —" odmlčel se, protože nechtěl vyslovit slova přinášející zlé znamení, a proto pokračoval oklikou, „ale Niphona to chtěla zkusit znovu co nejrychleji, a proto —" znovu se odmlčel.
Rhegorios si nad srdcem načrtl sluneční kruh. „Kéž pán s velikou a dobrou myslí dohlíží na ni i na dítě. Teď už chápu, proč se tváříš tak zachmuřeně."
„Musíme být velice opatrní, to je vše," řekl Maniakes. „Přál bych si, abych někde v říši mohl působit, že se věci dějí a nejen čekat, až se stanou a pak na ně reagovat."
„No jestli Kubraté dodrží mír, budeš moci v létě vyrazit proti Makuráncům," řekl Rhegorios. „To vypadá jako dobře utracených patnáct tisíc zlatých."
„Pokud Kubraté dodrží mír," dodal Maniakes. „A pokud někde posbírám dostatek vojáků, abych mohl bojovat proti Abivardovi a ostatním Sharbarazovým generálům. A pokud dokážu najít důstojníky, kteří neutečou. A pokud někde dokážu najít peníze, abych jim zaplatil - ne, to zvládnu díky chrámovému zlatu, přiznávám, ale do budoucna s tím budou ještě větší problémy."
„Parsmanios před Makuránci neuteče," řekl Rhegorios. „A nebude mu nijak líto, když opustí město a ujme se velení."
Maniakes začal odpovídat a pak se odmlčel: pečlivě studoval Rhegoriův výraz. „Ani tobě nebude líto, když ho uvidíš odcházet, že ne?"

„Je - podrážděný - protože jsi z něj neudělal Sevasta místo mě.“
„Já vím,“ odvětil Maniakes, „ale nepřipadalo mi spravedlivé zbavit tě tohoto postavení, když si v něm vedeš tak dobře. Možná, že mu to otec vysvětlí. Mně se to nepodařilo. Ale mně se koneckonců od chvíle, kdy jsem si posadil na hlavu korunu, nepodařilo skoro nic.“
Rhegorios otevřel ústa, nejspíš aby to popřel, ale pak se zarazil a vzpomněl si na všechno, co se stalo od chvíle, kdy Maniakes usedl na trůn. Z jeho tváře se dalo snadno vyčíst, co mu právě teď prochází hlavou. Nikdy se nenaučil umem dvořanů zakrývat své skutečné myšlenky. Po kratičké pauze řekl: „Kéž dobrý bůh dá, ať se věci zlepší.“
„Kéž by,“ přisvědčil Maniakes. „Až se znovu setkám s Abivardem, chci mu čelit stejnou silou, jaké velí on sám.“ Povzdechl si. „On a já bychom mohli být přátelé, kdybychom se nenarodili v různých zemích. Když jsme bojovali za Sharbaraze, skvěle jsme spolu vycházeli.“
„Ano a podívej se na vděčnost, kterou ti ukázal,“ řekl Rhegorios hořce.
„Když nás napadl, prohlašoval, že ctí Likinia,“ odpověděl Maniakes. „Možná tomu na začátku dokonce i věřil. To samé samozřejmě prohlašuje i teď, ale myslím, že už to prohlášení na obou stranách hranice nikdo nebere vážně.“
„Na druhou stranu, hranice s Makuranem už není tam, kde byla na počátku invaze,“ řekl Rhegorios. „Posunula se hodně na východ.“
„To je jedna z věcí, o kterou bych se měl postarat, kdybych jen mohl.“ Maniakes si znovu povzdechl. „Občas mě napadá, jestli by nebylo lepší odplout zpátky do Kastavaly a vést boj z území, které opravdu dokážu ovládat.“
Rhegorios vypadal poplašeně. „Jestli jsi moudrý, bratrance, pak tohle nevyslovuj před nikým jiným kromě mne. Nenapadá mě lepší způsob, jak začít paniku
a pokud nebudeš držet město Videssos pevně v hrsti, neudržíš v ruce ani celé císařství.“
Maniakes to zvážil. „Asi máš pravdu. Ale trápí mě, že nemohu vládnout na místě, kde se nemusím obávat zrady ve vlastním paláci a porážky, pokud opustím bezpečí městských hradeb.“
„To se zlepší, Vaše Veličenstvo,“ řekl Rhegorios loajálně.
„Doufám, že máš pravdu,“ řekl Maniakes, „ale uvrhni mě do věčného ledu, jestli vím kdy.“
„Maniakesi, jak jsi mohl?“ dožadovala se Lysia. Mohl se na ni rozhněvat za nedodržení protokolu, ale i když ho jeho vlastní žena oslovovala titulem, on byl raději, když byl oslovován jako normální lidská bytost.
„Já nevím. Jak jsem mohl?“ zopakoval a pak ještě doplnil, ‚jak jsem mohl co?“
Jeho sestřenice zaváhala: ne protože by se ho bála, usoudil, ale protože se jí nechtělo hovořit o záležitostech, které byly pro neprovdané videssiánské ženy tabu. Nakonec, když se sebrala, pokračovala. „Jak jsi mohl obtěžkat svou ženu dítětem s vědomím, co se může stát při porodu?“
Ironicky se jí uklonil. „To je výborná otázka, sestřenko. Ve skutečnosti jsem šiji položil i já sám, ale nenapadla mne žádná dobrá odpověď.“
Lysia si založila ruce v bok. „Takže? Myslela jsem, že tě znám lépe, protože by mě ani nenapadlo, že bys udělal něco takového.“
„Kdyby to bylo jenom na mně, nic takového bych neudělal,“ odpověděl Maniakes. „Ale stejně jako u mnoha věcí ani tady jsem neměl rozhodující slovo já. Když Niphona bez ustání trvala na tom, že to riziko podstoupí, jak jsem jí mohl říci ne? Možná, že ty by sis na mém místě poradila lépe.“
„Ona to chtěla? Ach,“ řekla Lysia tiše. „Když jsou muži takoví, jací jsou, a když jsem se doslechla tu novinku, myslela jsem —“ sklopila zrak k lovecké mozaice na podlaze. „Asi ti dlužím omluvu, bratrance.“
„Rozhodně za to tvé ‚muži jsou jací jsou',“ řekl
Maniakes. „Viděla jsi mě snad, jak zatahuji služebné do křoví?“
Lysia znovu sklopila zrak k podlaze; dostal ji. Ale pak se jí na rtech objevil darebácký úsměv a ona odpověděla. „Ne, ale ony tam mohly zatahovat tebe, protože snem každé služebné je dostat Avtokrata do křoví.“
Zasmál se. „Pravda. Ale teď v zimě jsou všechny keře bez listů, tudíž se nic z toho nestalo a já jsem nevinný.“
„To je pravda. Omlouvám se. Myslela jsem, že se víc staráš o dynastii než o bezpečí své ženy.“
„Niphona je ta, kdo se víc stará o dynastii než sama o sebe,“ odpověděl Maniakes. „I kdybych já neměl žádné mužské potomky, koruna by zůstala v mé rodině. Ale pokud Niphona zemře aniž by porodila dědice, její klan bude odříznut od trůnu navždy. A to ona nechce; vyjádřila se velmi jasně. Nemohu říci, že bych ji nechápal a navíc —“
„A navíc je to tvá žena,“ dokončila za něj Lysia. „Za takových okolností bych pochopila, kdyby sis každou chvíli odskakoval se služebnými do křoví. Ale jestli Niphona natolik pevně trvá na mužském potomkovi,“ prsty se jí zkroutily ve znamení na odvrácení všeho zlého.
„Bude v pořádku,“ řekl Maniakes. Jakoby tím přesvědčoval i sám sebe. „Stejně mám štěstí na příbuzné,“ pokračoval po chvíli. „Ty sis myslela, že jsem udělal chybu a hned ses ke mně vrhla, abys mi to řekla. Je hezké vědět, že si lidé myslí, že by mi měli říkat pravdu, i když se mi nelíbí.“
„Ale to, co jsem ti řekla, pravda nebyla,“ namítla Lysia. „Myslela jsem, že ano, ale —“
„Přesně o to jde,“ přerušil ji Maniakes. „Myslíš, že Genesiovi někdo řekl, že dělá chybu? Možná jeden nebo dva lidé na začátku jeho vlády. A poté, co se jejich hlavy ocitly na Mimiku, měl někdo nervy zkusit to znovu?“
„Ty nejsi Genesios,“ řekla jeho sestřenice.
„Díky Phosovi,“ prohlásil Maniakes. „Jsem rád, že to všichni chápou.“
„Kdyby to lidé nechápali, prohrál bys občanskou válku,“ řekla Lysia. „Genesios měl hlavní město, měl většinu armády a většinu flotily. Ale nikdo nebyl ochoten za něj bojovat, a proto jsi vyhrál.“
„A proto jsem vyhrál.“ Maniakes se rošťácky usmál. „A tak místo aby proti mně stála armáda a flotila, stojí proti mně má vlastní sestřenka - mnohem nebezpečnější nepřítel.“
Lysia se na něj zamračila. „Nikdy nechci být tvůj nepřítel a ty to moc dobře víš.“ Začal ji ujišťovat, že to ví, ale ona ho

předběhla: „Ale to neznamená, že nemohu mit obavy o to, co děláš a proč to děláš. A mám obavy o Niphonu. Po tak těžkém prvním porodu čeká tak brzy další dítě... nebude to pro ni nic jednoduchého.“
„Já vím,“ odvětil Maniakes znepokojeně. Teď to byl on, kdo sklopil zrak k podlaze. „Ale pro mě za mě zeptej se Niphony a ta ti řekne, že to byl její nápad a ne můj.“
„ „Proč bych to dělala?“ Lysia zvedla ruce, jako by takový nápad odstrkovala pryč. „Jak bych se jí na to asi ptala? Věřím ti, i když si myslím, že je hloupá. Ale pokud - Phos chraň - se věci nevyvinou tak jak doufá, co budeš dělat dál? Ona spojuje náš klan s úřednickými rodinami města. Potřebujeme jejich podporu.“
„Každopádně potřebujeme, aby byli zticha,“ řekl Maniakes. „Jedna věc je dobrá na to mít tolik nepřátel zpoza hranic říše: občas to způsobí, že dokonce iVidessiánci přestanou bojovat mezi sebou.“
„Ale občas také ne, nebo už jsi zapomněl, co se stalo během Genesiovy vlády?“ opáčila Lysia.
„Pravda.“ Maniakes si povzdechl. „Až příliš pravda. Tihle Videssiánci —“ začal se smát. Měl čistou vaspurakánskou krev, ale jeho rodiče se narodili v císařství a on sám přemýšlel víc jako Videssiánec, než jako muž nově příchozí ze Země Princů. Mohl sice říkat tihle Videssiánci, ale cítil se mezi nimi doma.
„Co budeš dělat?“ pokračovala Lysia. „Myslím, pokud —“ nepokračovala, protože ani nemusela.
Měla pravdu. Vzhledem k Zoiliným varováním bylo
Niphonino zdraví ve velikém nebezpečí. Maniakes přemýšlející nahlas, řekl: „Možná, pokud ani druhé dítě nebude syn, bych sem mohl přivést Rotrudu z Kalavrie—“
Lysia našpulila rty. Ani teď nic neřekla. A ani teď nemusela. Nemohl se oženit s Rotrudou, ne jako Avtokrat; bylo příliš zjevné, že nepochází z videssiánské krve a navíc vůbec nemyslela jako Videssiánka a ani se tak nechovala. Bylo by také velice obtížné prosadit Atalarikovo právo na trůn. Kdyby ho Maniakes ustavil jako svého následníka, byl by z něj velice slabý dědic, zranitelný ambiciózními generály i lidmi z Maniakesova klanu. Bude lepší, když Atalarikos vůbec nepřijede do města.
Maniakes rozhodil ruce. „Co tedy chceš, abych udělal?“ zeptal se. „Mám se oženit s nějakou dívkou z dobré rodiny a nestarat se o to, zda k ní chovám nějaké city? Při dobrém bohu, vždyť to už jsem jednou udělal a to je tak akorát. Nebo bych si měl k rudým botám navléct modrou róbu a stát se Avtokratem a mnichem současně? Obávám se, že tomu brání má povaha.“
„Prosím,“ zašeptala Lysia.
„Omlouvám se,“ odpověděl. „Neměl bych říkat takové věci. Neměl bych na ně ani myslet. Vím to. Měl bych myslet na to, že Niphona bude v pořádku: kéž Phos dá, ať tomu tak je. Ale za náš rozhovor můžeš ty, drahá sestřenko, a moc dobře to víš. Jsem zvyklý s tebou všechno probírat a když mi položíš otázku, snažím seji co nejlépe zodpovědět.“
„To je v pořádku,“ řekla Lysia a tak napůl to mohla myslet doopravdy. „Já jen žes mě překvapil - nenapadlo mě, jak složité všechno může být. I když máš na nohou rudé boty, jsi pořád jen člověk; potřebuješ se čas od času někomu svěřit se svými problémy. A pokud ti v tom mohu pomoci, ráda to udělám.“
„Moc jsi mi pomohla,“ řekl Maniakes a krátce ji objal. Pak přemýšlivým hlasem, víc sám k sobě než k ní, pronesl. „Víš, kdyby došlo k nejhoršímu - Phos nás před tím chraň, jak jsme oba řekli - udělal bych nejlíp, kdybych se oženil s tebou.“
„Naši otcové jsou bratři,“ řekla. Naklonila hlavu na stranu, jako by se zaposlouchala do vlastního hlasu. Maniakes neměl pocit, že by byla nějak šokována. Spíš to bylo, jako by mu připomínala praktický problém, který museli vyřešit. Ani Maniakesovi ta myšlenka nepřipadala nějak pobuřující. On aLysia spolu vždycky dobře vycházeli a přeskakovaly mezi nimi jiskry, které mohly snadno vzplanout. Cítil to, když se s ní loučil v Kastavale a tušil, že ona to cítila také. Nervózně se zasmál. „Nenapadá mě lepší způsob, jak patriarchu Agathia rozzuřit tak, až mu vypadají vousy.“ Pak se znovu zasmál, tentokrát upřímně. „Ne, beru to zpátky. To, že jsem si od chrámu půjčil zlato, ho nejspíš rozzuřilo mnohem víc, než cokoli, co by spolu mohli udělat dva lidé, i když jsou to bratranec a sestřenice.“
„Nebuď si tak jistý,“ odpověděla Lysia. „Kdybychom nebyli příbuzní —“ zavrtěla hlavou a nepokračovala.
„Všechno tohle jsou stejně jenom plané řeči,“ řekl Maniakes. „Zoile je dobrá porodní bába, vlastně ta nejlepší. S její pomocí Niphona vše ve zdraví přečká. A i kdyby nastaly nějaké těžkosti, bude u jejího lože připraven kněz léčitel. Na tom jsme se dohodli. S trochou štěstí budeme mít dědice. Ten po mně, dá-li Phos, nastoupí na trůn a my dva budeme moci zapomenout, o čem jsme tu mluvili. Ne, ne zapomenout, ale předstírat, že se to nestalo.“
„To by bylo nejlepší.“ Lysia se otočila a odešla. Sledoval ji, jak krátí chodbou a přemýšlel: cítí úlevu, zklamání nebo obojí? Načrtl si nad srdcem Phosův sluneční kruh. Bude-li dobrý bůh milosrdný, nikdy to nebude muset zjistit.

VIII.

Když Avtokrat přeplouval přes úzký pruh vody zvaný Dobytčí Převoz, aby vytáhl proti Velekráli Makuranu, bývala to často příležitost k velikým obřadům. Patriarcha by požehnal císaři i velikým a velkolepým vojům, které potáhnou sním. Obyvatelé města by jásali a zdravili vojáky naloďující se do přívozů. Ve šťastnějších časech by palácoví sloužící rozhazovali v davu zlaťáky. Jak Kameas Maniakesovi připomněl, sbor nejlepších pěvců říše by měl zpívat písně o vítězstvích, 'kterých na západě dosáhl veliký Stavrakios, aby se jimi ti, kteří přicházejí po něm, inspirovali.
Ale sAgathiem z úřadu patriarchy se Maniakes, který se rovněž chystal přeplout Dobytčí Převoz, rozhodl většinu těchto tradic porušit. Odváděl z města jen dva regimenty: pokud měly zůstat hradby města bráněny, nemohl si dovolit víc. Nechtěl, aby lidé z města viděli, jak malou má armádu a už vůbec nechtěl, aby se o tom dozvěděli Makuraňané. Nemohl si dovolit rozhazovat davu přihlížejících peníze; jen tak tak dokázal zaplatit svým vojákům. A co se týkalo triumfálních písní, videssiánští vojáci dosáhli poslední dobou v boji proti armádám Velekrále tak zanedbatelného počtu vítězství, že by jim připomínka Stavrakiových triumfu mohla připadat spíš jako výtka než jako námět k inspiraci.
Agathios si odplivl na prkna mola na znamení, že odmítá Skota, pak pozvedl ruce k Phosově slunci a pronesl. „Kéž pán s velikou a dobrou myslí požehná našim armádám a dá Avtokratu Maniakesovi, svému zástupci na zemi, odvahu a

vytrvalost čelit mnoha útrapám, které leží před námi. Kéž uchrání naše statečné muže před zraněním, aby mohli vrátit císařství a jeho chrámy k bývalé slávě. Kéž se tak stane.“
„Kéž se tak stane.“ Tato odpověď přišla od Maniakese, jeho bratra Parsmania a od mužů, kteří je doprovázeli při tažení na západ.
Maniakes se snažil ignorovat kyselý pohled, který na něj Agathios vrhl. Když ekumenický patriarcha mluvil o obnově chrámů v původní velikosti, nemyslel tím jen obsazení svatyní, které obsadili Makuránci. Měl také na mysli navrácení zlata a stříbra, které z chrámů odteklo do císařských mincoven.
„Děkuji vám za krásnou modlitbu, nejsvětější pane,“ řekl Maniakes. „Je moudré modlit se za naše vítězství, protože pokud selžeme, určitě vám nedokážeme vrátit dluh.“
„Přísahám, Vaše Veličenstvo, že se mne ani nedotknou takové přízemní úvahy,“ zamumlal Agathios. Jeho hlas zněl velice upřímně, ale přetvářka byla součástí patriarchovy práce.
Maniakese napadlo, jak by asi Agathios reagoval, kdyby se dozvěděl, že Avtokrata přitahuje sestřenice z prvního kolena. Jeho hněvivá reakce by byla nepochybně... ještě upřímnější.
Pri pomyšlení na takovou konfrontaci — o níž doufal, že nikdy nenastane - se Maniakes obrátil na svého otce a Rhegoria. „Chci vám dvěma věřit, že zatímco budu bojovat s Makuránci na západě, nedáte Etziliovi polovinu císařství,“ řekl. Zamýšlel to jako vtip, ale jeho hlas zněl spíš jako prosba.
„Zdá se, že teď nic nedělá,“ řekl starší Maniakes. „Phos dej, aby to tak zůstalo.“
„Dávej si pozor, bratrance, Vaše Veličenstvo,“ dodal Rhegorios. „Nebuď přehnaně odvážný a nežeň se příliš daleko. Makuraňané už příliš dlouho vyhrávají a naše strana prohrává. Nepouštěj se do bitev, ve kterých máš malou šanci vyhrát, nebo si naši muži začnou myslet, že Makuraňany nedokážeme porazit bez ohledu na to, jak moc se snažíme.“
„Budu na to pamatovat,“ odpověděl Maniakes. Pokud mu i zatvrzelý a horkokrevný Rhegorios radil, aby byl opatrný, měl by jeho rady poslechnout. Ale na druhou stranu, pokud se nepokusí vyrvat západní země z rukou Velekrále, může celou tuto část území rovnou odevzdat Makuranu.
„3udeš na to muset pamatovat, synu,“ řekl starší Maniakes. „Nemáš tu žádnou velkou armádu a oddíly v západních zemích byly za posledních šest - ne, vlastně už sedm - let rozsekány na kusy. Jestli chceš udělat něco pořádného, začni cvičit vojáky, kteří ještě neuvykli myšlence na porážku.“
„To je věc, kterou mám v úmyslu,“ opáčil Maniakes a přikývnul. Pak se zašklebil. „Pochopitelně to, co mám v úmyslu a to, co mi Abivard dovolí udělat, nemusí být to samé.“
Po této nepříliš optimistické poznámce objal nejprve staršího Maniakese a pak bratrance. Vzápětí se nalodil na Obnovu, na jejíž palubě měl překonat krátkou vzdálenost přes Dobytčí Převoz.
Předměstí na západním pobřeží kanálu se jmenovalo jednoduše Napříč, v souladu se svou pozicí vzhledem k městu Videssos. Obnova přistála přímo tam a přídí najela do písku. Námořníci spustili můstek a Maniakes jako první sestoupil na zem. Přemýšlel o nějakém proslovu, ve kterém by zdůraznil svou přítomnost v západních zemích; Genesios se za celé ty roky strávené na trůnu o boj s Makuránci vůbec nestaral, zatímco Likinios, i když mnohem schopnější Avtokrat než muž, který mu ukradl trůn, nebyl voják a jen zřídkakdy stanul v poli v čele svých mužů.
Nakonec se však Maniakes omezil jen na „Jdeme na to“ a nechal to tak. Proslovy daleko od bojiště nemohly vyhrát válku a velkohubé prohlášení po tolika velikých porážkách mu připadala jako snadný způsob, jak si získat pověst bezduchého hlupáka nebo zoufalce.
Byl sice zoufalý, ale nechtěl na to upozorňovat.
Přistál i zbytek flotily. Videssiánské zákony zakazovaly budovat na protějším břehu veliké přístavy s doky, aby největší část zboží procházela přímo městem Videssos.
Námořníci, vojáci a čeledíni začali vyvádět koně z břichatých transportních lodí. Zvířata začala kopyty vířit písek a zjevně byla ráda, že jsou na pevné zemi. Maniakes už si dávno povšiml, že po každé námořní cestě potřebuje kavalerie nějaký čas na to, aby se vzpamatovala. Koně jsou úžasná zvířata na suché zemi, ale nenávidí cestování po vodě.
Maniakes se obrátil k Parsmaniovi, který sestoupil z Obnovy hned za ním. „Povedeš přední voj,“ řekl. „V této zemi jsi byl poměrně nedávno; předpokládám, že budeš vědět, kudy vedou bezpečné cesty a čemu se máme vyhnout.“
„To doufám,“ odpověděl jeho bratr. „Když jsem se vracel do města, Tzikas ještě držel Amorion, což znamená, že pod naší kontrolou bylo celé údolí Arandos. Jestli Amorion padne...“
„Máme větší potíže než jsme si mysleli,“ dokončil za něj Maniakes. „Při dobrém bohu, už teď máme tolik potíží, že už nám nějaká další navíc nemůže uškodit.“ Rozesmál se. Parsmanios na něj vrhl zvláštní pohled. Ale když je člověk Avtokratem, ani jeho vlastní bratr mu neřekne, že mu začíná měknout mozek.
Zformovali se na pláži, přilby a hroty oštěpů se blyštěly v ranním slunci, bachraté pláště povlávaly ve větru. Regimenty, které si Maniakes přivedl z města Videssos, byly plné ostřílených vojáků. Nepochyboval, že by se jim podařilo rozdrtit stejné množství Makuránců. Problém byl ale v tom, že Makuránci měli v západni eh zemích mnohem víc než jen pouhé dva regimenty.
Parsmanios zaujal své místo v čele. Maniakes se rozhlédl po někom, s kým by si mohl popovídat. Zamával na Bagdasara. „I když dáme dohromady všechny síly, které tu máme k dispozici, nebude to stačit. Jestli chceme Makuránce zahnat za hranice, musíme zformovat celou novou armádu.“
„To nebude jednoduché, Vaše Veličenstvo, ne když nepřítel obsadil velkou část našeho území,“ odpověděl čaroděj. „Budeme mít příliš práce s obranou zbylého území a na rekrutování a výcvik už nezbude čas.“
„To samé straší i mě a nemám z toho žádnou radost,“ řekl Maniakes zachmuřeně. „Ale jestli nemáme dostatek zkušených vojáků a nemůžeme vycvičit nové, co nám zbývá? Nic moc, kromě porážky.“
„Vaše logika je natolik přímá, že by se jí protivil snad jen teolog nebo právník,“ řekl Bagdasares á panovník potřásl hlavou. „Ale pokud v našich rukou zůstává údolí Arandos, může se ukázat, že je to plodná země, víc než jen v jednom

ohledu.“
Maniakes si odfrkl. „Přál bych si, aby to byla pravda, ale néni. Mohla by být, kdybychom dosáhli alespoň několika vítězství. Za současného stavu věcí však muži, kteří jsou v povolávacím věku, slyšeli za posledních sedm let jen jedinou věc, a to, jak makuranská těžká jízda rozsekala na kusy všechno, co jsme proti ní kdy postavili. To znamená, že se k nám jen těžko pohrnou dobrovolníci, aby se nechali rozsekat na kusy v prohrávané válce.“
Bagdasares sklonil hlavu. „Vaše Veličenstvo je moudřejší než já.“
„Vážně? Jestli jsem tak chytrý, tak proč jsem chtěl být Avtokratem?“ Maniakes obrátil oči v sloup. „Rudé boty na nohou způsobí, že nevěříš žádnému plánu, který ti kdo přednese. Začneš přemýšlet, co z něj chce dotyčný, který ti ho navrhl, získat.“
„Pokud se budete na svět dívat takhle, pak —“ Bagdasares zmlkl. Pokud se Avtokrat naučil cynismu, ti kolem něj se naučili opatrnosti.
„Řekni to, ať už jde o cokoliv,“ řekl Maniakes, který to věděl také. „Pokud nebudu vědět, co si lidé myslí, udělám víc chyb, než je zdrávo. Ať už jsi mi chtěl říct cokoli, chci to slyšet.“
„Samozřejmě poslechnu, Vaše Veličenstvo,“ řekl mág s povzdechem, který ukazoval, jak moc je ze své poslušnosti nešťastný. „Chystal jsem se říct, že pokud budete v lidech hledat jenom to nejhorší, tak to určitě najdete, a skončíte stejně jako ubohý mrtvý Likinios.“
„Hm,“ řekl Maniakes rozvážně. „Vzpomínám si, jaký byl Likinios ke konci své vlády - nevěřil ani svému vlastnímu stínu, když se mu ocitl za zády, kde na něj neviděl. Ne, nechci, aby se mi přihodilo něco takového, ale nechci ani ignorovat útrapy, které nás Čekají.“
„Pak tedy kráčíte po správné cestě,“ řekl Bagdasares.
A kráčejí po ní i lidé okolo mě, pomyslel si Maniakes. Už pochopili, že nejsem krvežíznivá zrůda jako Génesios, což je muselo uklidnit, ale musí přemýšlet, jestli se nezměním na chladného a vzdáleného vládce jako Likinios. To by zajímalo i mě.
Aby se zbavil podobných myšlenek vydal se Maniakes k nejbližší transportní lodi, která vykládala koně. Vyskočil na hřbet černého hřebce, na kterém jezdil od chvíle, kdy se vrátil do města po nešťastném střetnutí s Etziliem. Od té doby si nikdy nevyjel na stepním poníkovi, kterého ukořistil během boje. Přemýšlel o tom připustit ho k vybraným kobylám v císařských stájích v naději, že císařskému chovu dodá svou fenomenální vytrvalost.
Při pohledu na ošklivé zvíře s hrubou srstí se však čeledím jako jeden muž postavili proti tomuto nápadu. Neměl čas je přesvědčovat, protože ho čekalo tažení. Až se vrátí, pokud si na to vzpomene...
Navzdory válce, která zuřila v západních zemích, žili farmáři na pobřežní nížině spokojenými a klidnými životy. Teplo, vlhký vzduch a úrodná půda jim umožňovaly sklízet dvakrát do roka, takže i po zaplacení
daní jim stále ještě zbývalo dost. Pokud by se armáda Velekrále dostala až sem, to všechno by se změnilo.
Muži odění jen v bederních rouškách a ženy v kyt-licích z tenkého plátna neúnavně pracovali na zelených polích. Vojáci procházející kolem nich jako by pocházeli z jiného světa, který sedláky nikterak nezajímal.
Maniakes vyslal před svou malou armádu i po obou jejích stranách jezdce, kteří volali po mužích ochotných připojit se k boji a pomoci zahnat útočníky z císařství Videssos. Každou noc se však v táboře objevila jen malá skupina nových rádobyválečníků. Maniakes měl koně, zbraně a zbroj pro všechny, popravdě řečeno měl tolik náhradního vybavení, že by to stačilo pro pětinásobek nových odvedenců.
Třetí noci od opuštění města Videssos osobně navštívil nejnovější hrstku nových rekrutů a zeptal se. „Kdybych vás vyslal zpátky do vašich vesnic, abyste přivedli své kamarády, myslíte, že byste to zvládli lépe než moji vojáci?“ Už během řeči se tiše modlil k Phosovi, aby dostal kladnou odpověď.
Ale noví vojáci svorně zavrtěli hlavami. Jeden z nich se poplácal po břiše a řekl: „Prosím o prominutí, Vaše Veličenstvo, ale v této části země je dostatek jídla a je tu klid. Většina vašich vojáků jsou hladoví lidé.“
To byla pravda. Maniakes se s tím setkával velice často: do armády se nejčastěji hlásili ti, jejichž farmy zkrachovaly nebo kterým se nepodařilo uchytit ve městě. Obrátil se na chlapíka, který mu odpověděl. „Když máš plný žaludek, tak co děláš tady?“
„Když nepůjdu bojovat s Makuránci někam jinam, mám pocit, že s nimi zanedlouho budu bojovat ve své vlastní zemi,“ řekl mu farmář. „Problém je ale v tom, že většina lidí si nedohlédne dal než na špičku nosu, a proto tohle nechápou.“
„Ani nevíš, jak hlubokou jsi vyslovil pravdu,“ přisvědčil Maniakes. „Možná bych tě měl poslat do města Videssos a udělat z tebe ministra. Mám pocit, že na obyčejného vojáka je tě škoda. Jak se jmenuješ?“
„Jsem Himerios, Vaše Veličenstvo,“ řekl sedlák a oči
se mu rozšířily. „Myslíte to vážně? Jestli ano, musím vám říct, že neumím číst ani psát.“
„To by docela vadilo,“ řekl Maniakes. „Takže asi přece jen bude nejlepší, když zůstaneš v armádě, Himerie. Budu tě ale pozorně sledovat. Mrzí mě, že s vámi nepřišli i vaši bratři a bratranci.“
„Můj bratranec mi jenom popřál hodně štěstí,“ řekl Himerios a odplivl si, aby ukázal, co si o svém příbuzném myslí. „Pošilhává po mém kusu země, to vám povídám. Udělal by ale líp, kdyby se pořádně staral o svoje pole. Je to tlustý, líný potomek osla.“ Zasmál se. „Je z matčiny strany, rozumíte?“
Jeden z mužů, který Himeria evidentně znal, ho šťouchl loktem do žeber a řekl: „Jestli budeš bojovat stejně dobře jako mluvíš, tak Makuránci utečou, až se jim bude za patami prášit.“
Zvedl se všeobecný smích a Himerios svého přítele srdečně proklel. I Maniakes se rozesmál, ale dobrá nálada ho opustila v okamžiku, když opustil táborový oheň, kolem kterého seděli noví rekruti. Bylo jich žalostně málo, a i kdyby byli sebelepší, jsou jen kapkou v moři. Maniakesovi začínalo být jasné, že boj proti Makuráncům bude ještě těžší než si představoval.
Řeka Arandos líně protékala nížinou, její voda byla plná usazenin a po proudu mezi vesnicemi často odporně páchla.

Maniakes byl několikrát svědkem toho, jak se nějaká armáda roztekla jako sníh na jaře v okamžiku, kdy se v táboře rozšířila úplavice. Někteří muži zemřeli, jiní byli tak nemocní, že nebyli ani schopni uzvednout zbraň a ti ostatní jednoduše odešli domů. Z tohoto důvodu výslovně zakázal tábořit v místech, kde voda páchne.
Parsmaniovi řekl: „Jestli se táborem začne šířit úplavice, jsme zničeni, protože nákazy se šíří rychleji než je kněží léčitelé dokáží zastavit."
„Neříkáš mi nic, co bych nevěděl, bratře, totiž Vaše Veličenstvo," odpověděl Parsmanios. „Na Vryteonu, kde jsem byl tak dlouho, byla dobrá jedna věc, totiž že tam byla vždycky čistá voda. Teď, když o tom tak přemyslím, to byl pravděpodobně důvod, proč jsme si tam zřídili základnu."
„Jedna dobrá věc?" zeptal se ho Maniakes zlomyslně. „To si musím pamatovat a zopakovat to někdy tvé ženě, až se s ní setkám. Zajímalo by mě, co na to řekne."
„Něco zajímavého a nezapomenutelného, o tom nepochybuji," odpověděl Parsmanios. „Zenonis má pěkně prořízнutou pusu a je ochotná vyslovovat své názory na ledacos."
„Musí být silná, když se vdala za jednoho z nás," řekl Maniakes. „Každý, kdo si myslí, že náš klan je slabý a nerozhodný, nás ještě nepotkal." Promluvil s velikou hrdostí; mít zlověstnou reputaci nebyla ta nejhorší věc na světě. .
Parsmanios se usmál, pokýval hlavou a pak řekl: „A co Niphona? Moc ji sice neznám, ale zdá se mi tichá a ochotná zůstat ve tvém stínu."
„Možná lépe než já víš, že to, co je vidět zvenčí, zdaleka není celá pravda," odpověděl Maniakes. Jeho bratr znovu přikývnul. Nemusel mu vysvětlovat, že kdyby Niphona byla skutečně tak tichá a nevýrazná, nečekala by další dítě.
„A co náš bratranec Rhegorios?" pokračoval Parsmanios. „Kdy ho oženíš?" Mluvil opatrně a ze všech sil se snažil zakrýt nesouhlas s tím, jaké Rhegorios zastává u dvora místo.
„K tomu bude mít hodně co říct zejména jeho otec," odpověděl Maniakes. „Strýc Symvatios rozhodně není člověk, který by někam zalezl a předstíral, že tu není. Nepatří ale ani klidem, kteří by se za každou cenu snažili prosadit, na rozdíl od některých jiných příbuzných, které bych mohl jmenovat."
Pokud si Parsmanios myslel, že to platí pro něj, nedal to najevo. „Poslední slovo bude patřit tobě, to je pochopitelné," řekl se zatvrzelosti, která mimoděk prokázala pravdivost bratrovy poznámky. „Ty jsi koneckonců Avtokrat. Předpokládám, že mu vybereš dívku z nějaké rodiny vysokých úředníků, abys ji připoutal k našemu klanu. Ale ta rodina nesmí být příliš prominentní, aby Rhegorios nezačal přemýšlet, jak by mu slušely rudé boty."
„Jestli už znáš odpovědi, bratře, proč mi kladeš otázky?" opáčil Maniakes. „Ve skutečnosti se moc nebojím toho, že by se Rhegorios pokusil ukrást trůn. Za poslední rok viděl, co všechno má Avtokrat na starosti. Podle všeho se zdá, zeje toho víc než by se mu líbilo."
„Možná ano," řekl Parsmanios temně, „ale nikdy to nemůžeš říct jistě." Protože nedávná historie Videssosu prokázala pravdu jeho slov - kdo by kdy očekával, že si bezvýznamný kapitán jako Genesios provraždí cestu k trůnu — nezbylo Maniakesovi než přikývnout. „A v podobném smyslu budeš muset uvažovat i o Lysii," pokračoval Parsmanios. „Kdokoli se s ní ožení, bude moci dostat lecjaké choutky, protože bude tak blízko trůnu. V tomto ohledu budeš muset být velice pečlivý."
„To budu." Pomyšlení na nějakého budoucího Lysiina manžela se Maniakesovi nelíbilo. Když si to uvědomil, nelíbilo se mu to ještě víc. V duchu se pomodlil, aby Niphona ve zdraví porodila syna.
Parsmanios si jeho krátké odpovědi nevšiml. Budoval logický řetězec a soustředil se na svou práci jako vyholený mnich. „Nebýt vašeho exilu v Kalavrii už by byla dávno vdaná," řekl. „Předpokládám, že náš strýc tam pro ni nebyl schopen nalézt vhodnou partii."
„To je pravda," řekl Maniakes a pak raději změnil předmět hovoru: „Zítra vyrazíme k městu jménem Kyzikos. Vyber ze svého předvoje důvěryhodné muže, kteří budou strážit tamější mincovnu. Nevím kolik zlata z ní získáme, ale rozhodně si nemůžeme dovolit přijít o sebemenší pramen prostředků."
„Postarám se o to," slíbil Parsmanios. „Dnes v noci si promluvím se svými kapitány, aby mi pro tento úkol pomohli vybrat důvěryhodnou rotu."
Maniakes se zamračil. Jeho bratr už měl mít dávno představu o tom, které roty pod jeho velením jsou důvěryhodné a které ne. Od chvíle, kdy dorazil do města Videssos, užíval vysokou hodnost. Ale pokud si má člověk vysokou hodnost zasloužit, nestačí si ji jen užívat;
je nutné také odpovídat požadavkům, které na člověka tato funkce klade. Maniakes doufal, že se to Parsmanios naučí. Neměl na to moc času.
Jak Maniakesova malá armáda pokračovala na západ podél severního břehu řeky Arandos, země se začala zvedat vzhledem k centrální planině, nejprve tak pomalu, že bylo těžké si toho všimnout, později prudčeji. Samotná řeka Arandos jako by postupně mládla. Tekla rychleji a v rovnějším kurzu.
Na samém okraji centrální plošiny ležela Garsavra stojící přímo na soutoku řek Arandos a Eriza. Kdyby nebylo obtížné dostupnosti tohoto místa, mohla by Garsavra vyrůst ve veliké město. Ale i za daných podmínek byla Garsavra střediskem obchodu pro východní část planiny.
Město mělo silné hradby ve vynikajícím stavu. Když hypasteos města, obtloustlý, důležitě vyhlížející chlapík jménem Rhousas, vyšel z města, aby vzdal Avtokratovi hold, Maniakes mu za to složil poklonu.
„Děkuji mnohokrát, Vaše Veličenstvo," odpověděl Rhousas, když vstával. „Udělám co mohu, abych naše město připravil na útok obávaných Makuraňanů, kteří neuznávají Phose." Podle tónu, jakým hovořil, by se dalo soudit, že je osobně zodpovědný za každý kámen, který je součástí hradeb.
Od chvíle, kdy usedl na trůn, už slyšel Maniakes spoustu podobného sebevyvyšování, takže to na něj neudělalo žádný dojem. „Předpokládám, že váš vojenský velitel nemá s přípravou obrany města asi nic společného."
Po podobných poznámkách se často setkal s tím, že úředníci přesvědčení o vlastní důležitosti splaskli jako propíchnuté

balónky. Pohlédl na vojenského velitele, šedovousého, větrem ošlehaného muže, který jako by napůl spal. „Ale jistě, vzácný Byzakios na tom také má svůj podíl. Ale naše vojenská posádka čítá jen několik set mužů a její velitel měl plné ruce práce s formováním městské milice. Proto hrál v nedávných rekonstrukcích opevnění jen malou roli."
„Pár set mužů? To je vše na město této velikosti a důležitosti a v době, kdy jsme napadeni?" Maniakes se obrátil na Byzakia. „Určitě jste dřív měli víc vojáků. Co se s nimi stalo?"
„Zhruba to, co byste čekal, Vaše Veličenstvo," odpověděl Byzakios s venkovským přízvukem. „Někteří padli v boji. A většina, když už se ptáte, mi byla ukradena. Pokaždé, když tudy prošel nějaký rebel, mi odsál část vojáků. A Tzikasovi jsem poslal oddíl tří set mužů; usoudil jsem, zeje potřebuje víc než já."
„Myslím, že máte pravdu," odpověděl Maniakes. „Udělal jste dobře, že jste začal s výcvikem milice, která má nahradit chybějící vojáky. Otázka ale zní, jestli v žáru boje vydrží a neutečou?"
„To nezjistíme, dokud nedojde k bitvě," řekl Byzakios. „Možná ano, možná ne. Podle mého názoru se na hradbách budou činit dobře, ale Phos ochraňuj jejich duše, jestli Makuránci prorazí dovnitř."
„Ano, to zní velice pravděpodobně," přisvědčil Maniakes. „Když se amatéři ocitnou v boji tváří v tvář proti profesionálním vojákům, většinou skončí až druzí." Povzdechl si. „S vašimi současnými stavy to ovšem znamená, že vám nemohu odvést příliš mnoho vojáků."
„Mohu hovořit upřímně, Vaše Veličenstvo?" zeptal se Byzakios. Když Maniakes přikývl, velitel ho chvíli studoval a pak si pro sebe zamumlal. „No, koneckonců vždyť i on sám býval vojákem." Maniakesovi pak řekl: „Pokud chcete, aby tohle město mělo alespoň nějakou šanci se udržet, neměl byste mi brát žádné vojáky. Jestli mi chcete nechat srazit hlavu, protože mám příliš prořízntutá ústa, máte k tomu teď dobrou výmluvu."
„Zdá se, že vaše hlava vykonává skvělou práci tam, kde právě je, totiž na vašich ramenou, vzácný pane," opáčil Maniakes. „Proto ji tam prozatím necháme," dodal s úsměvem.
Byzakios a Rhousas si vyměnili pohledy. Maniakes se s něčím podobným setkal už mnohokrát, když jednal s úředníky, kteří ho osobně neznali. Ten pohled říkal, tohle není druhý Genesios, a potěšil i rozesmutnil zároveň. Pravda, byl to kompliment, ale takového druhu, který by si raději odpustil. Genesios se vskutku měl za co zodpovídat; Maniakes předpokládal, že se za to bude zodpovídat Skotovi celou věčnost.
„Omlouvám se, Vaše Veličenstvo, ale letošní vybrané daně jsou velice nízké," řekl Rhousas. „Obchody jdou poslední dobou velice špatně. Po řekách sice připlouvá zboží, ale jen máloco odtud pokračuje dál, zvláště pak na západ. Za tučných let jsme na Amorionský trh vysílali karavanu za karavanou. Letos však —" lítostivě rozhodil ruce.
„Nemá smysl chodit do Amorionu, když víte, že dál už se stejně nedostanete," dodal Byzakios.
„Já vím," řekl Maniakes zachmuřeně. „Co se toho týká, máte nějaké nové zprávy o tom, jak si Amorion stojí? Útočí Makuránci na město? Jak velikou má Tzikas k dispozici armádu?"
„Pohybují se západně od Amorionu," odpověděl Byzakios. „Ale neznáme jejich pohyby přesně. Ve vlastní zemi se totiž musíme spoléhat jen na zprávy zvědů." Potřásl hlavou. „Opravdu hrozné. Nicméně Tzikas má několik tisíc vojáků a vyzbrojil i obyvatele města. Budou bojovat tvrdě, počítám. Vědí, že pokud by se vzdali, nic dobrého je nečeká. Říká se, že Makuránci posílají zajatce na těžké práce."
„Dokáže se Tzikas udržet, pokud proti němu Abivard vrhne všechno, co má?" zeptal se Maniakes.
Byzakios a Rhousas si znovu vyměnili pohledy. Tentokrát se v nich zračila nevyřčená otázka: Jak velkou část pravdy mu můžeme říct? Nakonec Byzakios odpověděl otázkou: „Vaše Veličenstvo, pokud proti nám Makuránci vrhnou všechno, co mají, kdo by se mohl udržet?"
„Něco se udržet musí," řekl Maniakes a kopl nohou do hlíny, „nebo se celé císařství začne hroutit. Zatracené, dokážeme přece Makuránce porazit v bitvě. Můj otec a já jsme to dokázali na konci Likiniovy vlády. Při dobrém bohu, vždyť Stavrakios vyplenil samotný Mashiz."
„Ano, Vaše Veličenstvo, ale to už je dávno," odpověděl Rhousas smutně. Maniakes si nebyl jistý, jestli vousatý městský guvernér myslí Stavrakiovu výpravu nebo jeho vlastní.
Garsavra byla podle všeho městem, jehož historie byla plná prosperity. Místní svatyně, podobně jako další veliká centra v celém císařství, byla vystavena podle vzoru Nejvyššího chrámu. Většina podobných imitací připomínala svůj vzor jen vzdáleně, ale svatyně v Garsavře se Nejvyššímu chrámu podobala jak svým vzhledem, tak bohatostí vybavení. Místní chrám ústil na tržiště v centru města. Dlážděná plocha zde byla skoro stejně velká jako na náměstí Palamas v hlavním městě. Každý od Rhousase až k poslednímu čeledínovi vyprávěl, jak bylo toto náměstí kdysi plné obchodníků z hlavního města, Opsikionu, Kalavrie, z Amorionu, Vaspurakanu a Mashizu na západě.
To všechno teď bylo pryč. Sem tam nějaký stánek, ale jinak nic. V ohradách určených k prodeji skotu a dobytka bylo skoro prázdno. U jednoho stánku seděl písař, který za úplatu psal dopisy. Většinu náměstí teď však obsadili holubi. Když Maniakes vyšel z hypasteovy rezidence a přecházel náměstí směrem k chrámu, obchodníci se seběhli kolem něj a začali vykřikovat. „Milost, vaše Veličenstvo! Jak můžeme platit tak vysoké daně, když nemáme skoro vůbec žádný zisk? Milost! Milost!"
Napadlo ho, kolik obchodníků v kolika městech by zpívalo stejnou písničku, kdyby se před nimi objevil. Věděl, že hodně. „Udělám pro vás, co budu moci," řekl a cítil, jak jsou jeho slova neadekvátní situaci. Nejlepší způsob, jakým mohl pomoci obchodníkům, nejlepší způsob, jakým by mohl pomoci celému císařství - by byl vyhnat Makuránce z videssiánského teritoria jednou provždy. Nikdy neměl potíže domyslet si, co by měl udělat. Jak to udělat, bylo něco úplně jiného.
Po dvou dnech odpočinku a občerstvení sil vyrazil Maniakes se svou malou armádou k Amorionu. Jakmile vystoupili na plošinu, přestalo být tak vlhko. Podél břehů řeky Arandos rostlo obilí a ovocné sady. Dál od vody byla země vyprahlá a na sporé trávě a křoviscích se pásl dobytek a ovce.
„Dokážeme si udržet přísun potravin a vody, i když přijdeme o zásobovací linie," poznamenal Parsmanios jednoho

večera v táboře. „Má malá jednotka ve Vryetionu žila z místních stád a zboží po dlouhou dobu.“
„Rád bych byl schopen zaplatit za každé zvíře, které budu muset zabavit,“ řekl Maniakes. „Ale skončím tak, že budu muset konfiskovat bez placem, to je mi jasné. To, co bych rád a to, co mohu, jsou dvě rozdílné věci. Alespoň tolik mne učily rudé boty.“
„To tě naučí každé velení,“ přisvědčil Parsmanios. „Předpokládám, že čím větší velení, tím těžší lekce.“
Maniakes pečlivě naslouchal bratrovu tónu. Další věcí, které ho naučil císařský trůn, bylo to, že nemůže nikomu věřit. Nebyl rád, že musí zvažovat důvěru i k vlastním příbuzným, ale neměl na výběr.
„Další tři nebo čtyři dny a budeme v Amorionu,“ řekl. „Tam se budeme moci na nějaký čas přestat strachovat o zásobovací linie - a začneme se strachovat oto, zda Abivard na to místo zaútočí, když budeme uvnitř.“ Jeho smích byl vše, jen ne veselý. „Další věcí, kterou se naučíš je, že se vždycky o něco strachuješ. V den, kdy si začneš myslet, že je všechno v pořádku, si nevšimneš léčky, kterou na tebe někdo nastražil.“
„Asi máš pravdu.“ Parsmanios vstal a zasalutoval. „Půjdu dohlédnout na své muže a na střídám stráží.“
„Dobrá, bratře.“ Maniakes schvaloval způsob, jakým se Parsmanios ujal velení nad předvojem. Šlo o mnohem větší zodpovědnost, než jakou měl kdykoli předtím, ale dobře se s ní vyrovnával - kromě jediné příležitosti před Kyzikosem si na něj Maniakes nemohl nijak stěžovat. Jestli se mu někdy podaří sehnat tolik vojáků, aby mohl operovat se dvěma armádami najednou, Parsmanios by mohl být velitelem jedné z nich. Avtokrat si zamnul bradu. Tzikas už jedné armádě velel a dělal to jako nezávislý vládce po několik let. Povýšit nad něj Parsmania by ho nepotěšilo. Vyvolalo by to vzpouru? I na to musel Maniakes myslet.
„Rudé boty člověka také naučí, že život je mnohem složitější, než si kdy představoval,“ řekl hedvábné stěně svého stanu. Ta se s ním na rozdíl od živých bytostí nijak nehádala.
KManiakesovi se tryskem přihnal zvěd. Zvěd, jehož kůň vířil mračno prachu. To mračno Maniakes spatřil mnohem dřív než samotného jezdce. Voják přitáhl uzdu; jeho kůň byl zpěněný a udýchaný. Poté, co Maniakesovi zasalutoval sevřenou pěstí přitisknutou na srdce, podal hlášení. „Spatřili jsme před námi mračno prachu, Vaše Veličenstvo - je hodně veliké a rychle se blíží.“
Maniakes se zamračil. „Máte nějakou představu o tom, kdo ho zvedá?“
„Ne, Vaše Veličenstvo,“ řekl zvěd.
„Mohou to být posily,“ řekl Maniakes s nadějí. Ale nepovažoval to za pravděpodobné. „Posily by mířily přímo k Amorionu a ne k nám.“
„Je to tak, Vaše Veličenstvo,“ souhlasil jezdec. „Ať už ten prach víří kdokoliv, míří od Amorionu, ne k němu.“
Maniakes si rukou zastínil oči a zahleděl se na západ. Pak mlaskl jazykem mezi zuby. „Nic nevidím — zatím. Ale jestli se knám od Amorionu blíží veliká skupina, jsou to buď naši vojáci, kteří odtamtud prchají - nebo vítězní Makuránci. Vrať se zpátky na své místo; buď připraven, jestli bude Parsmanios potřebovat, abys mi předal další zprávy.“
„Rozkaz.“ Jezdec znovu zasalutoval, nasadil svému koni ostruhy a pobídl ho do co nejrychlejšího trysku.
Maniakes se obrátil k trubačům, kteří se od něj nikdy příliš nevzdalovali. „Zatrubte rozkaz, ať se armáda připraví do bojové formace,“ řekl. Hudebníci zasalutovali, přiložili ke rtům dlouhé, rovné, mosazné rohy a zatroubili signál, po kterém se Maniakesova armáda začala řadit z pochodové kolony do řad. „Levé křídlo se opře o Arandos!“ vykřikl.
Každý regiment se rozdělil na dvě části. Polovina jednoho regimentu zůstala vzadu, aby chránila zásobovací povozy a tvořila zálohu. Druhá polovina a jeden celý regiment představovaly další tři části, z nichž tu prostřední vedl Maniakes kupředu. Jednalo se o velmi pružnou formaci schopnou vypořádat se sledasčím... až na drtivou číselnou převahu.
Vojáci cvičili změny formací dlouhou dobu a nyní splnili rozkaz bez proplýtvaného času a zbytečných zmatků. I tak, když dokončili manévr, Maniakes už jasně viděl mračno prachu, o kterém mluvil posel. Ze všech sil se snažil, aby se ovládl, aby se mu na tváři nezačaly zračit obavy. Přesně podle poslova hlášení někdo tam vepředu vířil opravdu hodně prachu.
Pak se z mračna vynořili jezdci v kroužkových košilích. Rozpoznal některé z jejich plášťů a zástav — mezi nimi byl zamíchán i jeho vlastní čelní voj. Nad duněním koňských kopyt zazněl křik: „Amorion padl!“
Když to Maniakes uslyšel, zasténal, jako by dostal ránu do břicha. Popravdě řečeno tu ránu dostalo celé císařství Videssos. Po celé roky bránila amorionská pevnost Makuráncům v obsazení údolí Arandos a v dosažení Námořníkova moře. Jestli si Abivard skutečně vynutil vstup do Amorionu —
„Ty tam!“ vykřikl Maniakes a ukázal na prchajícího jezdce, který nepatřil kjeho předvoji. „Okamžitě mi řekni, co se stalo na západě.“
Na chvíli si myslel, že ho jezdec bude ignorovat a bude pokračovat v útěku. Jezdec však na poslední chvíli zastavil a vykřikl. „Amorion padl!“
Vykřikl to tónem, jako by se sám Phos rozhněval na své následovníky a poslal na ně zkázu. Znovu a znovu zaznívalvýkřik „Amorion padl!“
Výkřik se znovu a znovu opakoval a Maniakesovi muži začali vykřikovat také, v hněvu a panice. Věděli, jak důležité bylo město na západním konci údolí Arandos. A přestože byli neskolení ve formální logice, uměli si domyslet, jakou katastrofu může jeho pád způsobit.
„Je Tzikas ještě naživu?“ zavolal Maniakes na muže, kterého zastavil.
„Ano, to je,“ odpověděl jezdec a pak, když poznal Maniakesovy odznaky, dodal, „Vaše Veličenstvo.“ Rukávem si otřel pot z čela a pak pokračoval. „Velí zadnímu voji; Phos mu žehnej za to, že se snaží zadržet pečenáče co nejdéle.“
„Zařaďte se do naší formace,“ řekl Maniakes nejen jemu, ale všem ostatním uprchlíkům, kteří byli v doslechu. „Vyrazíme Tzikasovi na pomoc a bude-li to vůle dobrého boha, porazíme Makuránce a sebereme jim vítězství před nosem.“
Jeho klid a vojenský pořádek, který panoval mezi jeho muži, přesvědčil některé z prchajících vojáků, aby se vzchopili. Jiní však pokračovali v útěku a mysleli jen na to, jak si zachránit kůži. Maniakes neměl dost mužů na to, aby je zadržel

silou. A jejich strach nakazil některé z mužů, kteří vypochodovali s ním, a ti také pobídli koně a začali prchat. Jejich velitelé se je pokoušeli zastavit, ale často neúspěšně.
Od předvoje dorazil k Maniakesovi další posel. Jezdec zasalutoval a podal hlášení. „Vaše Veličenstvo, váš vznešený bratr vzkazuje, že se jeho jednotka rozpouští jako sníh na začátku jara. To jsou přesně jeho slova."
„Vyřiď mu, ať ustoupí zpátky knám, ale —" Maniakes mávl rukou, aby ukázal na chaos všude kolem „— jsme na stejné lodi a obávám se, že ta loď se potápí." Zvěd zasalutoval a odjel zpátky k čelnímu voji. Muži prchající z Amorionu na něj nevěřícně zírali a křičeli na něj varování. Jeden nebo dva si z jeho odvahy vzali příklad a zůstali bojovat po Avtokratově boku. Většina však zavrtěla hlavami a pokračovala v útěku.
Před Parsmaniovým čelním vojem se objevila nová skupina válečníků. Mezi nimi vlál stále ještě videssiánský prapor, zlaté slunce na modrém poli. Vedle něj jel šedovousý muž ve zlacené kroužkové zbroji, na nádherném šedém koni.
„Vznešený Tzikasi!" vykřikl Maniakes tak hlasitě, jak jen dokázal.
Šedovousý muž zvedl hlavu. Maniakes na něj zamával. Generál mávání oplatil, pak zřejmě rozeznal Maniakese a místo toho zasalutoval. „Vaše Veličenstvo!" zavolal a vyrazil k Avtokratovi.
Maniakes ukázal na zmatek zuřící kolem. „Co se stalo?" zeptal se. „Vydrželi jste přece tak dlouho —"
Tzikas pokrčil rameny, jako by popíral, že toto smutné divadlo je jeho chyba. „Prohráli jsme, Vaše Veličenstvo," odpověděl. „To je to, co se stane, když se na vás vrhne každý Makuránec, co jich jen na světě je, když vám nikdo z ostatních generálů v západních zemích nepřijde na pomoc, když všechno, co slyšíme z hlavního města jsou jen výmluvy, že nám nemohou poslat muže ani zbraně, a když se člověk nemůže vzdálit od vojáků, kteří ho chrání, protože jinak by přišel o hlavu." Znechuceně zavrtěl hlavou. „Mohl bych pokračovat, ale k čemu to bude? Do ledu s tím. Do ledu se vším."
„Takže jsme přišli o Amorion," řekl Maniakes. Vzpomněl si, že Tzikas obviňoval dalšího z generálů z porážky, ve které zmizel Tatoules a napadlo ho, zda tento muž umí přijmout odpovědnost za své činy.
„Myslíte, že byste si vedl lépe, Vaše Veličenstvo?" zavrčel Tzikas. Byla to skoro stejná otázka, jakou mu položil Genesios, když ho Maniakes zajal.
„Kdoví?" Maniakes si prohlédl Tzikase od hlavy k patě. „Máte pěkné obutí, vznešený pane," poznamenal. Kromě páru úzkých černých proužků měly Tzikasovy boty barvu císařského šarlatu. Zdálky by určitě připomínaly rudé boty, vyhrazené pouze Avtokratovi.
Generál znovu pokrčil rameny. „Veškerá videssiánská autorita ve zdejším teritoriu se soustředila do mých rukou — z hlavního města k nám proudily jen potíže. Proto jsem si dovolil přijmout takové odznaky moci, jaké povoluje zákon a tradice."
Nepřekročil svým jednáním ani zákon ani tradici — sice jen o fous, ale přesto nepřekročil. Maniakese napadlo, zda by si generál jednoho pěkného dne nenazul boty bez černých proužků. Ani v nejmenším by ho to nepřekvapilo. Volat Tzikase k odpovědnosti však může počkat. „Pronásleduje vás nepřítel?" zeptal se generála.
„Neprcháme na východ kvůli tomu, abychom si stihli uvařit večeři, Veličenstvo," odpověděl Tzikas.
„Máme pečenáče za ocasem a je jich pěkně velká banda." Zkušeným okem zhodnotil síly, kterými disponoval Maniakes. „Nemá smysl jim stát v cestě. Projedou vámi jako nůž máslem."
„Ne nezbytně," odpověděl Maniakes po chvíli přemýšlení. „Pronásledují to, co považují za bandu demoralizovaných uprchlíků. Pokud udeříme na ty, co jsou vepředu a udeříme na ně tvrdě, můžeme vrhnout zpět celou jejich armádu. Bude-li to Phosova vůle, zachráníme si pro tento rok údolí Arandos, nebo alespoň jeho většinu."
Tzikasova tvář byla špičatá a úzká a zdálo se, že se na ní jen málokdy zračí radost nebo veselí. Teď, za tak nepříznivých okolností, byla vyloženě zachmuřená. „Vaše Veličenstvo, pokud začnete postupovat dopředu a uvidíte množství nepřátel, kteří proti nam stojí, pochopíte, že odpor je beznadějný."
„Pokud se o tom nepřesvědčím na vlastní oči, neuvěřím tomu," odpověděl Maniakes. „Vznešený pane, chcete-li se knám vy a vaši muži připojit, jste tu vítáni, neboť nám můžete poskytnout užitečnou pomoc. Jestli ne, tak prosím klidně pokračujte v útěku na východ; Nezůstávejte tady, abyste mé muže nakazili přesvědčením, že je všechno ztraceno."
Cekal, zvědavý na Tzikasovu reakci. Generál se zamračil; nebyl zvyklý na to přijímat rozkazy nebo být kárán. „Vy jste Avtokrat," řekl po chvíli. „Stane se, jak přikazujete." Jeho hlas byl prázdný, zbavený všech emocí.
Maniakes si však na něj nijak nemohl stěžovat, když začal vykřikovat na své muže rozkazy, aby se vzchopili. Měl mnohem silnější hlas, než jeho štíhlá postava naznačovala a používal ho s dobrým účinkem. Někteří jezdci, prchající po pádu Amorionu, pokračovali v útěku, ale mnoho jich přitáhlo otěže a začalo se zařazovat po bok Maniakesových regimentů. I Maniakesovým vojákům, kteří viděli, že všechno ještě není ztraceno, se zvedla nálada.
„Vpřed!" vykřikl Maniakes. Trubači předali tento rozkaz celé armádě, jako kdyby muži byli lodě rozprostřené po širém moři. Postupovali cvalem, který by se v případě potřeby mohl snadno změnit v trysk.
Tu a tam míjeli Videssiánce vedoucí zpěněné koně, nebo pěšáky, jejichž koně byli zabiti v bitvě nebo zemřeli vyčerpáním. Tito vojáci nevěřícně zírali na podívanou, kdy silná videssiánská armáda postupovala směrem k blížícím se Makuráncům, místo aby prchala opačným směrem.
Míjeli také mrtvé koně a mrtvé muže — čerstvě mrtvé, ne zahnívající a páchnoucí. Naráželi také na zraněné, kteří nebyli schopni pohybu a nemohli se dostat do bezpečí. Maniakesova ústa se změnila v tenkou hořkou čárku. Tolik zmařených životů za posledních sedm let. Genesios udělal všechno pro to, aby císařství zničil.
Pak Maniakes v dáli pozoroval další vojenskou jednotku mířící na východ. Nejprve si myslel, že jsou to další císařští pokoušející se utéct před Makuránci. Po chvíli si uvědomil, že jsou to Makuránci, před kterými amorionská posádka prchala jako o život.
Jeli na velkých silných koních. Vzhledem k jejich stylu boje taková silná zvířata potřebovali. Jezdci na sobě měli plnou zbroj z kroužků nebo pásků s lamelami chránícími paže a nohy. Na přilbicích měli připevněny kroužkové závoje, které jim

zakrývaly nos a ústa. Byly jim vidět jen oči a ruce navlečené do železných bezprstých rukavic.
Dokonce i jejich koně byli obrněni v kožených zbrojích pobitých železnými šupinami. Jezdci nesli dlouhá těžká kopí a v pochvách po levé straně sedla nesli meče, aby mohli pokračovat v boji, když se jim ratiště kopí v bitvě zlomí.
„Střílejte po nich šípy!“ vykřikl Maniakes. „Držte se od nich dál a buďte rozptýleni - nepouštějte se do boje zblízka.“ To byla standardní videssiánská taktika pro boj proti západním sousedům. Videssiánští jezdci nosili jen kroužkovou košili, která neměla rukávy, a jednoduchou helmici, a navíc nikdy nejezdili na obrněných koních. Makuránští jezdci a jejich zvířata se museli v žáru velice potit, což byl důvod, proč jim Videssiánci dali posměšnou přezdívku ‚Pečenáčť.
Makuránská kopí se sklonila a hroty se namířily přímo na jejich nepřátele; slunce se zajiskřilo na naostřených špicích.
„Velekrál Sharbaraz!“ vykřikli těžce obrnění jezdci svým vlastním jazykem. Maniakes jím hovořil, sice nijak zvlášť dokonale, ale dost na to, aby rozuměl. Mezi Makuránci zaznívaly i další výkřiky: „Abivard!“ a „Avtokrat Hosios!“
Maniakes se snažil pohledem najít Abivarda, ale nikde ho neviděl. Nepřítel, který býval jeho přítelem, zřejmě nebyl s čelním předvojem svých vojáků. Mezi jeho vlastními muži zazněly výkřiky: „Videssos!“ a „Avtokrat Maniakes!“
Několik Videssiánců zase vykřiklo „Tzikas!“ jejich hlasy zněly bojechtivé a nezastrašeně, což Maniakese potěšilo. Videssiánci prohráli tolik bojů, že jakákoli známka odvahy musela nepřítele překvapit.
Jeho vojáci se natáhli přes ramena, založili šípy do tětiv, napjali luky a vystřelili. Před několika sty lety byla střelba na koni mnohem těžší a mnohem méně účinná a až teprve vynález třmenu dal jezdci takovou kontrolu nad zvířetem, že mohl bez obav ke střelbě využít obě ruce. Třmeny také umožňovaly Makuráncům vyrazit do útoku s kopím bez obavy, že při nárazu spadnou ze sedla. Videssos i Makuran objevili třmen zhruba ve stejné době, ale každý národ ho využil k něčemu jinému.
Ne všichni Maniakesovi muži byli lukostřelci. Pro bližší boj byli připraveni muži s oštěpy, kteří vyrazili k nepřátelským liniím, vrhli své zbraně a pak se pokoušeli vrátit se do vlastních řad, než je Makuránci dostihnou. Ne všem se to však podařilo. V boji zblízka byl obrněný makuránský pečenáč proti videssiánským jezdcům v obrovské výhodě.
Trik spočíval vtom, nedovolit Makuráncům, aby svou převahu v boji zblízka mohli naplno projevit. Maniakesovi muži zasypávali nepřítele šípy. Žádná zbroj neposkytuje člověku úplnou ochranu. Žádná zbroj neodrazí každý šíp. Po krátkém zuřivém boji se Makuránci otočili a pokusili se ustoupit.
Neměli to jednoduché. Jejich koně na sobě nesli velkou váhu. A zezadu koně zbroj nenosili. Videssiánští lučištníci toho plně využili. Makuránští koně řičeli bolestí a hrůzou. Jejich jezdci se je ze všech sil snažili ovládnout.
Maniakesovi muži začali při udivujícím pohledu na Makuránce otočené zády jásat jako zběsilí. Vyřítili se za pečenáči s takovou odvahou, jakou videssiánští vojáci v západních zemích neukázali už celá léta.
„Jak daleko je budeme pronásledovat?“ zeptal se Tzikas a o nepatrný zlomek okamžiku dodal, „Vaše Veličenstvo. Zanedlouho se Makuránci buď vzchopí nebo dorazí k hlavnímu voji a tvrdě nás potrestají za naši drzost.“
Nejspíš měl pravdu. Maniakes se kousl do rtu a neochotně pokýval hlavou. Ale s takovou opatrností, jakou vykazoval Tzikas, nebylo divu, že se Makuránci rozlili po celé západní zemi. V porážce nepřítele bylo nutno převzít iniciativu.
Tzikas mohl být génius obranných bojů; to nejspíš také byl, když se mu podařilo udržet Amorion tak dlouho. Ale obranou se žádná válka nevyhrává.
Maniakes si uvědomil, že generálovi neodpověděl na jeho otázku, i když podobná otázka i jemu samému vyvstala na mysli. „Budeme je pronásledovat ještě kousek,“ řekl. „Pokud naši muži pochopí, že dokážeme pečenáče porazit, bude to cennější než zlato.“
„Jenom aby si nezačali myslet, že mohou Makuránce porazit, jenom aby pak zjistili, jak moc se mýlí,“ dodal Tzikas pesimisticky.
Maniakes znovu přikývl. Ale i tak dal příkaz pokračovat v útoku. Napadlo ho, že se nemusí až tolik obávat o to, že se Tzikas pokusí uzurpovat trůn. Podle všeho se zdálo, že generál je až přfliš opatrný a něčeho takového by se neodvážil.
Maniakes vytasil meč. Stejně tak Tzikas. Na tváři se mu zračil nesouhlas, ale nepostrádal odvahu. Společně se připojili k videssiánské kavalerii pronásledující Makuránce.
Předvoj Maniakesových sil se dostal hodně dopředu před Avtokrata a generála. Maniakes pobídl svého hřebce, aby předvoj dohnal. Těsně předtím, než se mu to podařilo, zaznělo zepředu volám rohů, volání odlišné od toho, které používali Videssiánci. „Vyrovnat řady!“ zařval Maniakes na jezdce, kteří byli před ním. „Zformovat do bojové linie! Nežeňte se za nimi jako stádo ovcí, které pronásledují vlci.“
„Tam vepředu je opravdu spousta Makuránců,“ poznamenal Tzikas. Znělo to skoro jako Já jsem to říkal.
Spolu s voláním rohů zazněly kletby a výkřiky. Z pronásledovatelů se v mžiku stali pronásledovaní. Maniakesovi vojáci se vynořili z mračna prachu, které vířili, a vraceli se ke svým, jak nejrychleji to šlo. Jejich koně měli ve slabinách rány od ostruh a na hřbetech měli pruhy od bičů.
Blízko za nimi se ve značném nepořádku drželi makuránští jezdci. Nebyli to pečenáči, ale lehká jízda, kterou Velekrál používal na rychlé obchvaty a přepady. Byli ozbrojeni luky a meči a oděni jen v jednoduchých přilbách a těžkých kožených zbrojích. Maniakes je znal: byli divocí a zuřiví když měli výhodu a rychle propadali panice, když se něco zvrtlo.
„Zpevnit řady!“ vykřikl Maniakes. Jeho jezdci měli proti nepřátelským lehkooděncům stejnou výhodu, jakou měli makuránští pečenáči proti Videssiáncům. Ále císařští jeho rozkazu neuposlechli ze strachu, že je nepřítel obklíčí.
Maniakes se zuřivě pustil kupředu, aby se s Makuránci střetl. Nepřátelská jízda se před ním rozestupovala; lehkooděnci neměli chuť pustit se do boje s mužem oděným ve zbroji. Po pravé ruce se mu držel Tzikas máchající mečem. Připojilo se k nim několik dalších císařských vojáků.
Maniakes si vyměnil několik úderů s Makuráncem, který byl příliš tísněný, než aby mu mohl uniknout. Ať už nepřítel křičel cokoli, ztratilo se to ve všeobecném hluku boje. Po vojákově zaprášené tváři stékaly čůrky potu. Ve tváři se mu zračila krvežíznivost.

Maniakes mu lstivým úderem vyrazil z ruky meč, který upadl do prachu. Ale než ho mohl Avtokrat dorazit, vrhl se na něj další Makuránec. Musel se rychle
otočit, aby čelil novému nepříteli a na okamžik pocítil strach, že to nestihne včas.
V tu chvíli však na blížícího se jezdce zaútočil Tzikas a přinutil ho ustoupit. „Díky," řekl Maniakes. Otočil se zpátky k Makuránci, kterého odzbrojil, ale ten využil okamžiku jeho nepozornosti, aby uprchl.
„Je mi ctí sloužit Vašemu Veličenstvu," řekl Tzikas. Maniakes nedokázal z jeho tónu nic vyčíst. Bylo to jednoduché konstatování faktu, podřízenost nebo ironie? Avtokrat si nebyl jistý.
Teď však nebyl čas se tím zatěžovat. To zazněly další makuránské rohy. Maniakes spatřil, jak se ze západu blíží další makuránští jezdci. Obrátil se na Tzikase a pokýval hlavou. „Zdá se, že jste měl pravdu, vznešený pane," řekl. „Teď pojďme zjistit, zda se odsud dokážeme dostat."
„Ano, Vaše Veličenstvo." Tzikas zaváhal a pak pokračoval. „Víte, pokud si pamatuji, ani Likinios ani Genesios nikdy nepřiznali, že se mýlili."
„Možná je to proto, že jsem na trůnu nový," řekl Maniakes suše. Tzikas na něj vrhl ostrý pohled, pak pochopil vtip a zasmál se. „Ale schopnost přiznat chy^ bu nám moc nepomůže se odtud dostat," pokračoval Maniakes.
„Pravda," přisvědčil Tzikas. „Ale může nám to pomoci při nějaké jiné příležitosti - ovšem za předpokladu, že se té příležitosti dožijeme."
„Ano, musíme doufat," opáčil Maniakes. Množství Makuránců, kteří se řítili na jeho vojáky, bylo alarmující. Existovala jediná možnost - okamžitý ústup, aby nedošlo k naprosté katastrofě.
Přestože videssiánská vojenská doktrína ústup považovala za obyčejný vojenský manévr, Maniakes vztekle zaskřípal zuby. Jeho vlastní ochota vyrazit vstříc Etziliovi, ho dovedla k neštěstí před branami Imbrosu. Teď byl znovu přehnaně sebedůvěřivý a opět za to platí.
„Chtěl bych být želva," řekl všeobecně. „Zalezl bych do krunýře a už nikdy bych z něj nevystrčil hlavu."
„Takový postup má své výhody," řekl Tzikas a zamračené přikývl. „Amorion díky němu zůstal v našich rukou během nešťastné Genesiovy vlády."
„A během mé vlády byl ztracen," odpověděl Maniakes. „Pěkný záznam do kronik, co říkáte? Nemohu si však pomoci, myslím si, že nejlepší obranou je útok."
Tzikas neodpověděl. Dnešního dne bylo jasné, že útok nebyl správným řešením. Avtokrat a generál jeli bok po boku, společně bojovali, kde to bylo třeba, a ze všech sil se snažili zabránit tomu, aby se ústup změnil ve zmatený útěk.
„Vzchopte se! Vzchopte se!" vykřikl někdo videssiánsky: Parsmanios. Když zpozoroval svého bratra, řekl: „To je ale zajímavý den, když velitel hlavních sil předběhne velitele předvoje."
„Dnes je hrozný den," opáčil Maniakes. Pak se přidal k Parsmaniovi ve snaze přesvědčit své vojáky, aby vydrželi. Každou chvíli se mu zdálo, že uspěje. Ale pak buď zaútočili další Makuránci nebo se Videssiánci náhle rozprchli a on mohl začít znovu.
Nakonec, nedlouho před západem slunce, se jeho silám podařilo odpoutat od Makuránci! a vystavět tábor, aniž by na ně nepřítel zaútočil. Byl to ubohý tábor. Zraněm sténán a proklínali. Mezi jejich řadami procházeli kněží léčitelé, kteří svou magií navraceli zdraví těm, kteří na tom byli nejhůř.
Jako vždy pozoroval Maniakes kněze v modrých róbách s úžasem. Viděl, jak jeden z nich vložil ruce na hrozivě vyhlížející zranění, a když je odtáhl, bylo vidět jen jizvu. Cena magie však byla vysoká. Po každém jejím použití byli kněží unavení jako po celodenní těžké práci. Po každém ošetřeném případu snědli něco jídla a spolkli doušek vína. Každý kněz však dokázal vyléčit jen dva nebo tři muže a pak usnul tak hluboce, že ho neprobudilo skoro nic.
Muži, jejichž zranění nebyla tak hluboká, se dostali do rukou chirurgů, kteří vymývali a sešívali rány, vymývali je vínem, aby zabránili hnisání. Alespoň chirurgové tvrdili, že víno pomáhá. Maniakes někdy přemýšlel o tom, jestli náhodou neublíží více lidem, než kolik jich vyléčí.
námi lidé prošli. Předpokládal, že schopnost měnit sebe i svět kolem sebe vštípil Vaspurovi Phos při jeho stvoření. Odfrkl si. Podle ortodoxní víry by příběhu o Vaspurovi neměl věřit. Agatheos by to považoval za kacířství. Zavrtěl hlavou. Ne, nesmí dovolit, aby si o něm někdo začal myslet, že jeho víra není ortodoxní.
„Vaše Veličenstvo?" zeptal se Bagdasares, zvědavý, o čem monarcha přemýšlí.
„Nic se neděje," řekl Maniakes. „Jsem jen zmatený. Je zajímavé, co všechno mě napadá, jen abych nemusel myslet na situace, ve které se teď nacházíme."
„Ach ano," poznamenal Bagdasares. „Naše situace není zrovna radostná. Co s tím budeme dělat? Můžeme s tím vůbec něco dělat?"
„Nic mě nenapadá," řekl Maniakes a pocítil hořkost. „Až se rozední, Makuránci na nás znovu zaútočí. Je jich víc a mají sebevědomí, protože nás už jednou porazili."
„Porazili nás vícekrát než jen jednou," řekl Bagdasares neopatrně.
„To je až příliš pravda," řekl Maniakes. „Dokud to budou mít na paměti — a dokud to budeme mít my na paměti - bude to, jako by na jejich straně bojovali vojáci navíc. Ne, že by na zítřek potřebovali nějaké muže navíc. Zaútočí na nás, porazí nás a my budeme muset znovu ustoupit. Zanedlouho budeme zpátky v Garsavře na okraji planiny." Zamračil se.
„Dobrý bože, zanedlouho budeme zpátky ve městě Videssos a západní země pro nás budou ztraceny."
„Tak špatné to snad nebude," namítl Bagdasares.
„Máte pravdu," řekl Maniakes zachmuřeně. „Pravděpodobně to bude ještě horší."
Do Maniakesova tábora dorazili dlouho před úsvitem zvědové. Východní nebe bylo zalito růžovou a zlatou září.
„Přicházejí Makuránci!" křičeli, jako by oznamovali konec světa.
Co se týkalo císařství Videssos, klidně to konec světa mohl být.
Maniakes doufal, že proti Makuráncům připraví obranu, nebo dokonce protiútok. Ale jediný pohled na reakci jeho

mužů mu takové pomyšlení vyhnal z hlavy. Vojáci začali křičet na poplach. Někteří začali pěšky prchat; jiní vypadali, že se brzy vrhnou na stráže, které hlídaly řady připoutaných koní. Nikdo ani v nejmenším nedychtil po tom, znovu se obávaným nepřátelům postavit.
„Co teď, Vaše Veličenstvo?“ otázal se Tzikas. Nahlas by to nikdy neřekl, ale jeho výraz jako by naznačoval já jsem to říkal.
„Stáhneme se,“ odpověděl Maniakes pochmurně. „Co jiného můžeme dělat?“ I když na ústupu nemuselo být nutně nic špatného, dříve nebo později se ustupující armáda dostane až k bodu, ze kterého není kam ustoupit. Maniakesova situace v západních zemích se k tomuto bodu rychle blížila.
Tzikas si povzdechl s ještě větší rezignací než samotný Maniakes. „Ano, Vaše Veličenstvo,“ řekl a zjevně se snažil sebrat. „Kdybychom na ně včera nezaútočili, nejspíš by se na nás teď vrhli ještě rychleji.“
„Což ovšem naši dnešní situaci nikterak nelepší.“ Maniakes zvýšil hlas a vykřikl hlasem, který se nesl přes celý tábor: „Parsmanie!“
Jeho bratr o chvilku později vyběhl ze svého stanu. „Ano, Vaše Veličenstvo?“ zeptal se se strohým vojenským pozdravem.
„Dnes budeš velet zadnímu voji,“ řekl Maniakes. „Nečekám od tebe žádné zázraky; jen se snaž Makuránce držet tak daleko od hlavních sil, jak jen to půjde.“
„Udělám pro to všechno,“ slíbil Parsmanios a odspěchal.
„Jaké jsou mé rozkazy, Veličenstvo?“ otázal se Tzikas.
Maniakes zaváhal; měl pocit, že Tzikasova poslušnost pramení spíš z politických důvodů než z přesvědčení. Ale neměl na výběr atak řekl: „Držte se u mne, generále. Budeme bojovat bok po boku, tak jako včera.“
„Jak si přejete,“ odvětil Tzikas. Když domluvil, zazněly makuránské rohy velící k útoku.
„Ústup!“ přikázal Avtokrat a jeho vlastní trubači zaduli pochmurný signál.
Nebyla to až taková katastrofa. Maniakesovi vojáci se drželi při sobě jako jednotka a neprchali zmateně každý sám za sebe. Maniakes doufal, že za to může disciplína. Jako realista si však uvědomoval, že značný podíl na jejich chování má i vědomí, že pohromadě mají větší šanci na přežití.
Ústupové boje trvaly od úsvitu až do pozdního odpoledne. Pak Maniakes nastražil v mandloňovém háji poblíž řeky Arandos léčku. Jediným způsobem, jak přinutit své muže, aby zůstali a čekali na Makuránce, bylo, že přepadovou skupinu vedl sám. Ale i tak musel na jednoho nervózního jezdce zavrčet: „Jestli se pokusíš utéct, zabiju tě sám.“
Zanedlouho se objevil předvoj Makuránců, tvořený několika pečenáči a velikou skupinou lehkooděnců. Jeli neuspořádaně, smáli se a vtipkovali, a zjevně nečekali žádné potíže. Proč by také měli? pomyslel si Maniakes hořce. Vždyť jsme jim až dosud žádné potíže nezpůsobili.
Vytasil meč. „Videssos!“ vykřikl, pobídl koně, aby vyrazil z úkrytu.
Na jediný děsivý okamžik si pomyslel, že ho jeho muži nechají na holičkách a zůstanou v úkrytu. Pak se ale ozvaly další bojové výkřiky. Dunění koňských kopyt, které za ním zaznělo, znělo jeho uším jako sladká hudba.
Makuránci při pohledu na blížící se Videssiánce vypadali až komicky vyděšeně. Boj skončil skoro dřív než začal. Videssiánci projížděli mezi zmatenými nepřáteli, zabíjeli je šípy, oštěpy a meči. Jen několika málo Makuráncům se podařilo uniknout a jejich výkřiky hrůzy Maniakese potěšily. Většina nepřátel však zemřela v boji.
„Vítězství! Veliké vítězství!“ zařval jezdec, kterému Maniakes předtím vyhrožoval. Teď byl statečný, i když předtím odvahu postrádal, ale Avtokrat byl rád, že se
jeho mužům vrátila alespoň část morálky. „Co nám naše vítězství přinese, Veličenstvo?“ zeptal se Maniakese.
Maniakes by si přál, aby si vybral jinou otázku. Nahlas neodpověděl, ale bylo mu jasné, že jediné, co získali porážkou makuránského předvoje, je šance utábořit se na noc aniž by na ně nepřítel zaútočil. Ráno jim nezbude než zase začít ustupovat.
Tzikas bude nepochybně i to považovat za veliké štěstí. Možná má svým způsobem pravdu; v Amorionu se prokázal jako vynikající obranný stratég. Ale Maniakes byl stále přesvědčen, že obranným bojem se nedá vyhrát válka. Hned, jakmile to bude možné, měl v úmyslu začít s ofenzívou.
Hned, jakmile to bude možné, pomyslel si smutně. Věděl, že to nebude nijak brzy. A navíc — „Kde začít s ofenzívou?“ řekl nahlas. Žádná odpověď ho zatím nenapadala.

IX.

Z malého přístavu v palácové čtvrti Maniakes zachmuřeně hleděl na západ přes Dobytčí Převoz. Nad čtvrtí zvanou Napříč tam stoupaly veliké sloupce kouře. Jen úzký pruh vody - a videssiánské válečné lodi, které na něm bez ustání patrolovaly — bránily armádám Velekrále zaútočit přímo na město Videssos.
„V žádné z válek, které jsme kdy proti Makuranu vybojovali, se nepřítel nedostal až k Dobytčímu Převozu,“ řekl zachmuřeně.
Jeho otec si povzdechl a poplácal ho po rameni. „Dokud se nedostanou přes vodu, máš pořád ještě šanci vstoupit do historie jako veliký hrdina, který je zahnal ze samého prahu vítězství,“ řekl starší Maniakes.
„Z jakého prahu?“ opáčil jeho syn. „Oni už svého vítězství dosáhli, přímo tady. Ajak je mám asi zahnat zpátky? Odřízli mne od západních zemí a právě odtamtud jsme měli největší příjmy z daní. Jak zaplatím svým vojákům? Otče, podívej, vždyť oni ani neplení
Napříč, aby je pak opustili. Podle toho, co říkají námořníci, se tam připravují na přezimování.“
„Na jejich místě bych udělal to samé,“ odpověděl starší Maniakes klidně. „Ale jen proto, že jsou už na druhém břehu, ještě neovládají celé západní země.“
„Já vím,“ řekl Maniakes. „Pořád ještě máme silné postavení v pahorkatině na jihovýchodě a nedaleko od hranic s

Vaspurakanem a pořád ještě kontrolujeme hodně měst. Ale vzhledem kAbivardově armádě toho nemůžeme mnoho udělat na podporu sil, které tam stále máme, a není žádná možnost, jak z našich západních provincií získat daně.“
„Moc rád bych ti řekl, že se mýlíš,“ prohlásil jeho otec, „ale nemohu. Ale jednu dobrou věc spatřuji v tom, že Abivardovi muži vypálili obilná pole všude kolem pobřeží, takže budou mit potíže s přísunem potravin během zimy, zvláště pak, jestli naši jezdci dokáží narušit jejich zásobovací linie.“
Maniakes zavrčel. Bylo těžké mít před očima současnou situaci a snažit se vymyslet, jak ji obrátit ve svůj prospěch. Celé císařství Videssos se nacházelo na pokraji z\ázj.
Zvedl se chladný vítr. Zanedlouho začnou deště, a pak napadne sníh. Nemohl toho udělat moc, aby teď vyřešil problémy císařství, bez ohledu na to, jak moc by si to přál. Až nadcházejícího jara, bude-li moudrý — a bude mu přát štěstí — může situaci vylepšit.
„Zdá se, že Niphona se má dobře,“ řekl starší Maniakes a načrtl si nad srdcem sluneční symbol. ‚A tvoje dcera má hlas, že by z ní byl skvělý herold.“
„To je pravda,“ odpověděl Maniakes, „a pán s velikou a dobrou myslí ví, že jsem za to vděčný. Ale když se podívám na tohle —“ mávnul rukou směrem k Makuráncům na druhé straně Dobytčího Přechodu „— připadají mi mé osobní záležitosti drobné a bezvýznamné.“
Jeho otec zavrtěl hlavou. „Nikdy nepodceňuj své osobní záležitosti. Pokud se doma cítíš mizerně, budeš dělat hlouposti, když pak vytáhneš do pole. Chci říct, že uděláš víc hloupostí než obvykle.“
„Ha!“ Maniakes se plácnul rukou do čela. „Napáchal jsem víc hloupostí než dokáže deset lidí dohromady. Víš, na co se mne Genesios zeptal těsně předtím, než jsem mu usekl hlavu? Zeptal se mě, jestli budu říši vládnout lépe než on. Podle toho, co se stalo za první rok mé vlády musím říct, že odpověď zní ne.“
„Být tebou, tolik bych si to nebral,“ řekl starší Maniakes. „Pořád se snažíš vyčistit stáje, které ti nechal — a v těch je hromada hnoje.“
„Při dobrém bohu, to tedy ano!“ povzdechl si Maniakes. „Díky tobě se cítím líp - ale jenom o trochu. Ale i když ten hnůj nemám na svědomí, cítím jeho zápach. Měli bychom ho vynést dál od města.“ Udělal gesto směrem k sloupcům dýmu stoupajícím za vzdáleným břehem.
„Nemohou tam strávit zimu,“ řekl jeho otec. „Nemohou. Zanedlouho zjistí, že nemohou překročit kanál a ohrozit město, a pak se stáhnou zpět.“
Ale Makuránci se nestáhli.
Kameas vstoupil do komnaty, ve které Maniakes bojoval předem prohranou bitvu proti záznamům o vybraných daních. Pokud sem neproudí žádné zlato, kde má nějaké získat? Mohl by ještě jednou oloupit — ne, mírně řečeno, půjčit si —ještě jednou od chrámů? Mají kněží ještě dost zlata a stříbra, aby to ještě stálo za to?
Vzhlédl v naději, že vestiarios přináší natolik zajímavé zprávy, aby na chvíli zapomněl na své starosti. Kameas nezklamal: „Pokud Vaše Veličenstvo dovolí, z palácového přístavu dorazil posel. Přináší zprávu, že makuranský generál Abivard na druhém břehu poslal po jedné z našich lodí zprávu, že by si s vámi rád promluvil.“
„Opravdu?“ Maniakes pozdvihl obočí.
„Ano, Vaše Veličenstvo, opravdu,“ odpověděl Kameas. „Navíc vám slibuje bezpečný návrat, pokud se přeplavíte přes Dobytčí Převoz a vstoupíte na druhý břeh.“
Maniakes se dlouze, hořce zasmál. „Tak slibuje? Etzilios mi slíbil to samé a podívej, co z toho vzešlo. Možná jsem hlupák, ale umím se poučit. Bez ohledu na to, jak šlechetný je Abivard se svými sliby, nestrčím hlavu do makuranských čelistí.“
„Takže se s ním nesetkáte?“ Vestiariův hlas zněl zklamaně, což Maniakese přinutilo k zamyšlení. Kameas pokračoval. „Jakákoli možnost urovnat rozdíly mezi námi —“
„Je vysoce nepravděpodobná,“ přerušil ho Maniakes. Kameas vypadal jako nevinné nakopnuté štěně. Maniakes zvedl ruku. „Netvařte se tak zplihle, vážený pane. Pokud se mnou chce mluvit, promluvím si s ním. Ale nečekám od toho žádné zázraky. Jen stěží jsme v pozici, abychom od Abivarda mohli vyžadovat nějaké ústupky. Chápete?“
„Ano, Vaše Veličenstvo, i když bych si přál, aby tomu bylo jinak,“ řekl Kameas. „Sdělím tedy vaše stanovisko poslovi, který je přednese makuranskému generálovi.“
„Děkuji, vážený pane. Ať posel Abivardovi vyřídí, že se s ním setkám zítra během čtvrté denní hodiny.“ Videssiánci iMakuraňané rozdělovali den i noc na dvanáct hodin, počínaje východem nebo západem slunce. „At' na pobřeží zarazí svůj praporec a já si sním promluvím z lodi. Poblíž budou čekat mé válečné galéry, aby zabránily jakékoli zradě.“
„Stane se, jak říkáte,“ odpověděl Kameas a odešel, aby vše sdělil poslovi. Maniakes sklonil oči ke složce, kterou studoval, než ho vestiarios vyrušil. Ale čísla se mu teď pletla před očima a za žádnou cenu nedokázal pochopit jejich význam. Zavřel složku a přemýšlel o tom, že brzy znovu uvidí Abivarda. Jak už řekl Kameasovi, nebylo pravděpodobné, že z jejich rozhovoru vzejde něco dobrého. Ale naději je vždycky těžké tak docela vykořenit.
„Támhle, Vaše Veličenstvo.“ Důstojník velící lodi, na jejíž palubě Maniakes plul, ukázal na břeh. „Támhle vlaje rudá lví zástava.“
„Ano, vidím ji,“ odpověděl Maniakes. „Při dobrém bohu, doufám, že už ji na videssiánském pobřeží nikdy znovu neuvidím.“ Ohlédl se přes rameno. Tam na východním břehu Dobytčího Převozu byl stále ještě Avtokratem a jeho slovo platilo, jako by byl vtělením zákona. V zemi, ke které se blížil, však už bylo zákonem slovo Velekrále Sharbaraze.
Tam vedle makuranské zástavy stál vysoký muž v bohatě vyšívaném kaftanu z kvalitní měkké vlny; u pasu měl meč a na hlavě konickou přilbu s nánosníkem a chocholem. Nejprve v něm Maniakes nepoznal Abivarda, protože muž měl ve vousech pramínky šedi. Když se však loď přiblížila, Maniakes poznal šlechtice, který zůstal po Sharbarazově boku i v těch nejtěžších dobách.

Zamával. Abivard mu mávání oplatil. „Připlujte blíž," řekl Maniakes kapitánovi lodi. „Chci si sním promluvit, aniž bych si u toho musel vyřvat hlasivky."
Kapitán na něj pochybovačně pohlédl. „Dobrá, Vaše Veličenstvo," řekl nakonec, ale důrazně varoval veslaře, „připravte se odsud zmizet na můj pokyn." Protože to Maniakes považoval za rozumnou opatrnost, jen přikývl.
Abivard na břehu makuransky zavolal. „Buď zdráv, Maniakesi!" Žádný titul však k jeho jménu nepřipojil. Makuránci neuznávali Maniakese jako legitimního Avtokrata.
„Buď zdráv, Abivarde," odpověděl Maniakes videssiánsky. Abivard částečně ovládal jazyk císařství, když se on a Maniakes účastnili tažení proti makuranskému uzurpátorovi Smerdisovi. Protože od té doby strávil tolik času na videssiánském území, bylo pravděpodobné, že se ve videssiánštině ještě zlepšil.
Maniakes očekával, že mu buď rovnou sdělí, co mu chce říct, anebo mu makuránskou květnatou mluvou vyčte všechny videssiánské zločiny. Abivard však neudělal ani jedno. „Máš ty nebo tví gardisté nějaké stříbrné štíty?" zeptal se místo toho.
„Je snad blázen?" zamumlal kapitán lodi.
„Já nevím," zamumlal Maniakes odpověď. Podle Abivardova naléhavého tónu a podle upřeného pohledu, který vrhal na Maniakese, bylo jasné, že svou otázku myslel vážně. Maniakes pozvedl hlas. „Ne, Abivarde. Stříbrné štíty nejsou součástí výbavy ani mé ani mých gardistů. Proč se ptáš?"
Při záporné odpovědi Abivardovi poklesla ramena; toho si Maniakes povšiml navzdory vzdálenosti, která je oddělovala. Ale makuransky generál se vzápětí vzchopil a řekl: „Maniakesi, Velekrál aAvtokrat by spolu neměli mit žádné rozepře, ale měli by vládnout svým státům jako skuteční bratři. Protože žádné jiné říše nejsou jako ty naše."
„Abivarde, tohle bych od tebe mnohem raději slyšel, kdybychom nebyli ve válce, a kdybys mne oslovoval ‚Veličenstvo'. Vždyť já také uznávám Velekrále Sharbaraze; koneckonců nebyl by Velekrálem, kdyby ho Videssos neuznal — a nepomohl ho dosadit na trůn. Sharbaraz se chce ale chovat spíš jako starší bratr Videssosu, chce na nás dohlížet a říkat nám, co máme dělat. Chceš-li mluvit o bratrství, vrať se se svou armádou zpátky za svou hranici a mluv o něm odtamtud a ne z Dobytčího Převozu."
„Pokud mezi tebou a Velekrálem Sharbarazem, nechť vládne mnoho let a jeho říše vzroste, zavládne porozumění, zavládne přátelství i mezi našimi říšemi a z toho budeme mít všichni prospěch. Neodvracej se od pomocné ruky, kterou ti nabízíme," odpověděl Abivard.
Už jsem zapomněl na květnatý makuransky styl projevu, pomyslel si Maniakes. „Když mluvíš o přátelství a shodě, myslíš tím asi, že bychom se měli stát Sharbarazovými otroky," odpověděl nahlas.
„Pokud uznáš jeho nadřazenost, uzavře s tebou smlouvu, která ti přizná tvé místo na videssiánském trůnu," řekl Abivard. „Tak mi to řekl a přísahal při Bohu a Čtveřici Proroků. Tato smlouva pak vytrvá navěky, protože když mezi námi zavládne dobrá vůle a přátelství, bylo by hříchem pozdvihnout proti sobě znovu zbraň."
„Znamená to, že opustíš Napříč dnes odpoledne, nebo počkáš až do zítra?" zeptal se ho Maniakes sladce.
Abivard ho ignoroval. Měl svou řeč zřejmě předem připravenou a hodlal ji dokončit: „Co na to řekneš? Pokud uznáš autoritu Velekrále Sharbaraze, nechť vládne mnoho let a jeho říše vzroste, budeš nejšťastnější ze všech mužů a budeš během svého života obdivován a uznáván. Ale jestli této možnosti nevyužiješ, jestli odmítneš uzavřít mír - pokud nepochopíš, jaké výhody by ti přinesl — setkáš se místo toho s nepřátelstvím a nenávistí. Pokud budeš pokračovat v předem prohrané válce, jen utratíš mnoho životů pro nic za nic. Utratíš zbývající peníze, ale získáš za ně jen zkázu. Je zřejmé, že válka pro tebe vyústí jen ve veliké zlo. Mohl ses o tom přesvědčit od chvíle, kdy jsem vstoupil na videssiánské území, protože ve stopách války kráčejí hrůza a utrpení. Pokud uzavřeš mír, může se tvá říše postavit na nohy."
„Upřímně řečeno, Abivarde, nevěřím ani slovu z toho, co jsi právě řekl," odvětil Maniakes. „Jestli chceš mír, jestli chce Velekrál Sharbaraz mír, můžete ho mít, kdykoli si budete přát. Stačí, když se sbalíš a i se svými vojáky odtáhneš zpátky do Makuranu. Opusťte videssiánskou půdu a budeme mít mír."
Abivard zavrtěl hlavou. Maniakes by byl velice překvapen, kdyby učinil cokoli jiného. „Můžeš mit mir, jestli ho chceš," řekl makuranský generál. „Pošli vyslance, kteří tuto záležitost projednají sVelekrálem Sharbarazem. Mám na něj velký vliv a sdělím mu tvé stanovisko. Ale už teď bychom měli uzavřít dohodu tak, jak navrhuji."
To už bylo samo o sobě větším ústupkem, než jaký Maniakes od Abivarda původně očekával. „Podle toho, co jsem slyšel, už nemá na Velekrále Sharbaraze velký vliv nikdo," odpověděl však. „Dělá si, co chce, a pokud se rozhodne mé vyslance s hanbou propustit, udělá to a nic mu v tom nezabrání."
„Má sestra je jeho první ženou," řekl Abivard a poprvé od chvíle, kdy se zeptal na stříbrné štíty, opustil květnatý projev. „Pokud někomu naslouchá, jsem to právě já."
Maniakes na něj pozorně pohlédl. ‚A jak často někomu naslouchá? Pokud se opravdu hodně nemýlím, tak jen velice zřídka."
„Velekrál je svým vlastním pánem, jak by měl muž, který si říká Avtokrat, už dávno vědět," opáčil Abivard.
„To je pravda, ale člověk, který naslouchá jen sám sobě, dříve či později uslyší slova hlupáka a nikdo mu neřekne, že to tak je," odpověděl Maniakes. „Jak můžeš zvážit správný kurs, když neznáš všechny volby?"
„Uvaž, kde spolu hovoříme, Maniakesi," odvětil Abivard, „a pak se rozhodni, kdo plánoval moudřeji, zda Velekrál nebo Avtokrat. Kdybychom hovořili před branami Mashizu, uvažoval bych o tvých slovech víc než ty teď o mých."
„Řekl jsem dříve či později," odpověděl Maniakes. „To, že se ještě něco nestalo neznamená, že se to nestane nikdy. Hraješ kostky?" Čekal na Abivardovo přikývnutí a pak pokračoval. „Pak tedy víš, že jen to, že už nikdo dlouho nehodil dvojici Phosových malých sluncí, neznamená, že nemohou padnout v dalším hodu."
„U nás tomuto hodu, který je vítězný, říkáme Čtveřice Proroků," řekl Abivard. „Někde se tomu také říká Fraortish a ostatní, jinde pani Shivini a muži." Kopnul do písku na pláži. „Ale já jsem si s tebou nepřišel promluvit o kostkách.

Mám to tedy chápat tak, že se nevzdáš, i když ti to rozum radí?“
„Nevzdám. Nemohu,“ řekl Maniakes. „Stavrakios kdysi dobyl Mashiz a vy Makuránci jste se přesto vzchopili a teď jste dosáhli triumfu. Nedobudete však město Videssos a i my povstaneme z popela.“
„Město Videssos volá po vyplenění,“ řekl Abivard. „Může se to stát, Maniakesi, a dříve než si myslíš.“
„Říkej si co chceš,“ odvětil Maniakes, „ale jestli namočíš do vody jen špičku nohy, uřízne ti ji naše válečná loď.“
Abivard se zamračil. Maniakes věděl, že ho rozhněval. To však Avtokratovi nijak nevadilo. Makuránci byli skvělí jezdci a zruční řemeslníci; ve vojenských operacích na zemi a při obléhání představovali pro své videssiánské sousedy značnou hrozbu. Nikdy však nebyli dobří námořníci. Mohli se přes Dobytčí Přechod
dívat na město Videssos třeba donekonečna, ale císařské námořnictvo jim bránilo dostat se na druhou stranu přes tento úzký pruh vody.
„Už ti nemám co říct, Maniakesi,“ řekl Abivard. „Až se znovu setkáme, budeme znovu ve válce.“
„Budiž tedy.“ Maniakes se obrátil k lodnímu kapitánovi. „Domluvili jsme. Ničeho jsme nedosáhli. Odvez mne zpátky do palácové čtvrti.“
„Jak si přejete, Veličenstvo,“ odpověděl důstojník a vydal veslařům příslušné rozkazy. Loď se začala vzdalovat od pláže. Maniakes se ještě ohlédl přes rameno. Abivard zůstal na místě a sledoval, jak odplouvá. Pak makuranský generál udělal několik kroků k vodě, ale nohu do ní nenamočil.
Alvinos Bagdasares si prohrábl hustý černý plnovous. „Dovolte mi, abych se ujistil, že jsem vás správně pochopil, Veličenstvo,“ řekl. „Chcete, abych zjistil, proč Abivarda tak zajímalo, proč vy nebo některý člen vašeho doprovodu máte stříbrný štít?“
„Přesně tak,“ řekl Maniakes. „Považoval to za důležité a byl zklamán, když jsem mu odpověděl záporně. Kdybych poznal důvod, mohlo by mi to třeba napovědět nějaký způsob, jak Makuránce zatlačit zpátky kam patří. Můžeš mi v tom pomoci?“
„To nevím,“ odpověděl Bagdasares. „Pokud je to nějakým způsobem spojeno s magií, může to jiná magie odkrýt. Ale pokud jeho zájem o stříbrný štít prámem z něčeho jiného, dejme tomu z nějakého zážitku, který se mu přihodil během tažení, bude nalezení odpovědi na vaši otázku nepoměrně těžší.“
„Dělej všechno, co bude v tvých silách,“ řekl Maniakes. „Pokud nenajdeš odpověď, nebudeme na tom o nic hůř, než kdyby ses o to vůbec nepokusil.“
„Není to ale něco, co dokážu přes noc,“ upozornil ho čaroděj. „Příprava kouzla mi zabere spoustu času a ještě víc času budu potřebovat na přípravu materiálů nezbytných pro provedení celého rituálu.“
„Budeš mit času, kolik budeš potřebovat.“ Maniakes zkřivil ústa. „Proč ne? Podle všech známek hodlá
Abivard přece jen přezimovat na druhém břehu. Nevím sice, co tím získá, kromě toho, že nás poníží, ale zjevně se k tomu chystá. Ale ponížení se nám dostalo už tolika různými způsoby, že na nějakém dalším už tolik nezáleží.“
„Jsem si jistý, že by to mohlo být i horší, vaše Veličenstvo,“ řekl Bagdasares.
Maniakes na něj upřel zlověstný pohled. „Vážně, čarodějný pane? Jak?“
Jedno musel Bagdasarovi přiznat; místo aby zamumlal omluvu, mág zřejmě přemýšlel o tom, jak by mohly věci být ještě horší. Nakonec panovníkovi odpověděl. „No Makuránci a Kubraté by se proti nám mohli spojit.“
„Phos nás před tím chraň!“ řekl náhle pobledlý Maniakes. „Máš pravdu. To by bylo skutečně horší. Kéž dobrý bůh dá, že to Sharbaraze vůbec nenapadne. Nebylo by snadné takovou dohodu uzavřít, ne když naše válečné lodi drží Abivarda v západních zemích. Naše námořnictvo nám prokazuje velikou službu —jinak bychom měli nové hrozné starosti kromě starých hrozných starostí, které už teď máme.“
Bagdasares se uklonil. „Nechtěl jsem vás znepokojit, Vaše Veličenstvo. Jen jsem se snažil uposlechnout.“
„Povedlo se ti to až příliš dobře,“ řekl Maniakes. „Teď běž a snaž se přijít na způsob jak zjistit, o co Abivardovi šlo. A já —“ povzdechl si a sáhl po složce se záznamy ze západních zemí. Věděl, jaké daně tam budou zaznamenány: žádné. „Já se pokusím vyrobit bronz bez cínu - a když na to přijde, tak i bez mědi.“
O chvíli později Maniakesův zájem o to, jak málo bude schopno císařství utratit příští rok, pohasl. Vstal od stolu, u kterého se tak často utápěl v depresích a začal se procházet chodbami císařské rezidence. V chodbách bylo chladno; blížila se zima. Maniakes pohlédl na západ; neviděl sice Makuránce, jak se roztahují na předměstí císařského hlavního města, ale cítil jejich přítomnost. Ponížení, o kterém mluvil s Bagdasarem, ho pálilo jako ocet nalévaný na otevřené zranění.
V chodbách paláce stály připomínky Avtokratů minulosti. Genesios se naštěstí nepokusil získat nesmrtelnost tím, že by za sebou zanechal nějaké podobné memento. Kdyby ano, Maniakes by to vlastní rukou rozsekal napadrť. Nejlepší způsob, jak na Genesia vzpomínat, bylo předstírat, že nikdy neexistoval.
Protože nechtěl myslet na Genesia, Maniakes se zastavil před portrétem Stavrakia. Dávný Avtokrat měl na nohou rudé boty, na hlavě měl těžkou korunu a byl oděn ve zdobenou těžkou zbroj, která náležela k jeho úřadu. Navzdory honosnému odění však připomínal spíš zkušeného důstojníka než vznešeného císaře. Byl podsaditý, svalnatý, měl ošlehanou tvář a tmavé kruhy pod očima. Na tváři mu sídlil výraz, kterým celý svět varoval, aby mu šel z cesty. Ale zdaleka ne celý svět toto varování uposlechl, a tak Stavrakios strávil většinu své dlouhé vlády tím, že ho násilně odsouval.
Maniakes, který nemusel salutovat žádnému živému člověku - bez ohledu na to, co po něm vyžadoval Sharbaraz - zasalutoval Stavrakiovi sevřenou pěstí přitisknutou na srdce. „Když jsi mohl porazit Makuránce ty, není důvod, abych to nedokázal i já,“ řekl.
Starý obraz pochopitelně neodpověděl. Kdyby ano, znamenalo by to, že Maniakes buď začíná ztrácet rozum nebo si s ním Bagdasares magicky zažertoval. Stejně však jako by slyšel, na co veliký Avtokrat dávných dob myslí: Když je chceš porazit, tak na co ještě čekáš? Vduchu mu Stavrakiův hlas připomínal hlas vlastního otce.

Studoval portrét a přemýšlel, jak by sám Stavrakios reagoval za současné situace - nebo spíš jak by zabránil, aby kní vůbec došlo. Nejlepší odpověď, na kterou Maniakes dokázal přijít byla, že Stavrakios by se do ničeho nepouštěl s neadekvátní silou. Maniakes to udělal už dvakrát, nejprve proti Kubratům - očekával sice zradu, ale ne v tak velikém měřítku - a pak proti Makuráncům. To druhé nebyla tak úplně jeho chyba - jak mohl předpokládat, že Amorion padne těsně před tím, než se k němu dostane - ale výsledky obou jeho tažení si byly nešťastně podobné.
Pokýval Stavrakiovi. „Dobrá, pane, už dvakrát jsem byl hloupý, což je o jedno víc, než na co mám právo, ale slibuji tohle: Příště, až vytáhnu s vojáky do pole, budou počty na mé straně."
„To by tedy měly být."
Maniakes si na chvíli myslel, že si znovu představuje Stavrakiovu odpověď. Pak si uvědomil, že slyšel skutečná slova a překvapeně se otočil. Uviděl usmívajícího se otce. „Promiň, že přerušuju tvou malou samomluvu, synu - Vaše Veličenstvo - ale právě jsi řekl něco, co dává veliký smysl. Jen jsem chtěl, aby sis to zapamatoval."
„A to se ti při dobrém bohu podařilo," odvětil Maniakes. Položil si dlaň na srdce, které mu bušilo jako splašené. „Když už nic jiného, tak jsi mě připravil o půl roku života."
Otcův úsměv se změnil v úšklebek. „To mi připadá jenom spravedlivé - když jsem tě vychovával, tys mě připravil o mnohem víc. Ale to, co jsi říkal, bylo moudré: pokud chceš někoho druhého udeřit, musíš ho udeřit tak silně, aby už se nevzpamatoval. Když se budeš pokoušet dělat věci jen napůl, dojde k tomu, že obě dvě poloviny bezúčelně zahodíš."
„Ano, to jsem viděl," přisvědčil Maniakes. „Ale každá mince má dvě strany. Pokud se vrhnu jedním směrem se vším, co mám, bylo by zatraceně vhodné, kdyby to byl ten správný směr, protože jinak se dopustím opravdu veliké a šťavnaté chyby, jakou jsem ještě nespáchal."
„Šťavnaté? To se mi líbí." Starší Maniakes se zachechtal. „V tomhle máš synu naprostou pravdu. Pro dobro Videssosu si budeš muset vybrat ten správný směr. Nacházíme se teď v situaci, kdy nás může potopit i malá chyba. Vlastně nás může potopit i trocha smůly. Víš, když jsem byl ještě chlapec, starci si vyprávěli o jedné zimě, která byla tak krutá, že zamrzl i Dobytčí Převoz, takže se do západních zemí dalo přejít suchou nohou. Pokud se taková zima letos zopakuje"
„Naše dromondy nebudou moci vykonávat patroly
a Makuránci přejdou k nám a oblehnou hlavní město," dokončil za něj Maniakes. „No to se mi opravdu ulevilo. Pokaždé, když v zimě začne sněžit, budu přemýšlet, jestli náhodou nezamrzá Dobytčí Převoz. Mockrát ti děkuju. Jako bych neměl dost jiných starostí."
Starší Maniakes se znovu zachechtal. „Možná už teď chápeš, proč jsem vznešeného Kourika odmítl, když se pokusil nazout rudé boty mně."
Niphona vstala z postele a vydala se k nočníku. Chladný vzduch, který se dostal pod pokrývky, když se zvedla, probudil i Maniakese. Zazíval a protáhl se.
„Omlouvám se," řekla Niphona. „Nechtěla jsem tě probudit."
„To je v pořádku," řekl Maniakes, když se vrátila zpátky do postele. „Na východě už stejně začíná svítat, takže nemůže být příliš brzy. Vlastně je dneska den zimního slunovratu, takže je nejkratší den v roce."
„To je pravda." Niphona naklonila hlavu a zaposlouchala se. „Myslím, že prší." Otřásla se. „Raději bych měla sníh. Déšť se změní v led, jakmile dopadne na zem a všude budou klouzat koně a lidé."
„Alespoň nezamrzne Dobytčí Převoz, což je pro mě to hlavní," opáčil Maniakes a rukou vklouzl pod její flanelovou noční košili, až jeho dlaň spočinula na jejím vydutém břichu. Dítě, jako by to ucítilo, začalo kopat. Maniakes se radostně usmál.
„Kope silněji než Evtropia," řekla Niphona. „Možná to znamená, že budeme mít chlapce."
„Možná ano," řekl Maniakes. „Bagdasares si myslí, že to bude chlapec - ale to si myslel i před narozením Evtropie. Není vždycky tak chytrý, jak si myslím."
To byl jeden z důvodů, proč Maniakes čaroděje nepožádal, ať zjistí, jak si Niphona povede při porodu. Dalším důvodem bylo, že Bagdasares ještě nepřišel na to, proč se Abivard tak zajímal o stříbrný štít. Čaroděj sice řikal, že to bude trvat dlouho, ale Maniakes nečekal, že se to potáhne celé měsíce. A když nemohl přijít na jednu odpověď, jak by mohl Avtokrat očekávat, že přijde na druhou?
„Kdy dnes začíná v amfiteátru mimické představení?" zeptala se Niphona.
„Dali jsme obyvatelům města na vědomost, že představení začíná ve tři hodiny," odpověděl Maniakes. „Každopádně ale nezačne, dokud se nedostavíme my."
„Nechceme rozzlobit lidi," namítla Niphona, „ani pána s velikou a dobrou myslí." Pokrývky se pohnuly, jak si nad srdcem načrtla Phosův sluneční kruh.
Přikývl. „To nechceme, a zvláště ne letos." V den zimního slunovratu bylo slunce nejníž na nebi za celý rok, protože dnes Skotos vyvinul největší úsilí, aby je stáhl k sobě a ukradl jeho světlo a ponechal svět ve věčné mrazivé prázdnotě. Ale jak dny půjdou dál, slunce bude zase stoupat a unikat spárům zlého boha. Ale vzhledem k letošní sérii katastrof bylo otázkou, zda Phosovi ještě na Videssosu záleží. Bude slunce na obloze znovu stoupat? Kněží a čarodějové ho budou nervózně pozorovat, aby se dozvěděli odpověď.
Niphona jela do amfiteátru v malých nosítkách. Vedle ní kráčel Maniakes. Císařský pár byl obklopený gardisty, kteří je chránili před atentátem a pomáhali jim razit si cestu davem, napěchovaným na náměstí Palamas. Nad hlavami jim tucet vlajkonošů rozklenul nebesky modrý baldachýn, který lidem oznamoval jeho císařský status.
Tu i tam na náměstí hořely hranice. Muži a ženy stáli před nimi ve frontě, aby je mohli přeskakovat. „Shoř, smůlo!" křičeli během skoku. Maniakes se oddělil od svých gardistů, aby se postavil do jedné z front. Lidé ho přivítali jménem, poplácávali ho po zádech, jako by byl jejich oblíbeným sousedem. Kteréhokoli jiného dne v roce by to byla urážka majestátu. Dnes ale bylo povoleno téměř vše.
Maniakes se dostal do čela fronty. Rozběhl se, skočil a vykřikl. Když přistál, zapotácel se, protože jednou nohou

dopadl na nerovnost. Někdo ho zachytil za loket, aby neupadl. „Díky," řekl Maniakes.
„Není zač," prohlásil jeho dobrodinec. „Proč tu nezůstaneš pro případ, že by bylo potřeba pomoci někomu dalšímu, aby neupadl? Pád při skoku přes hranici
zkazí člověku celý den." Chlapík na něj zamrkal. „Třeba se ti povede zachytit nějakou pohlednou dámu. Na den zimního slunovratu je možné všechno."
Vzhledem k tomuto rčení se občas stávalo, že děti narozené v časech kolem podzimní rovnodennosti nevypadaly jako manželé jejich matek, ale jen málokdo se tomu divil. Jeden den možnosti dělat cokoliv pomáhal udržet lidi po zbytek roku v lati.
Dalších několik lidí ve frontě bez úhony přeskočilo hranici. Pak jedna žena skočila příliš krátký skok a málem přistála v plamenech. Maniakes se rozběhl kupředu a odtáhl ji pryč. „Niphono!" vykřikl. „Co tady děláš?"
„Skáču přes hranici stejně jako ty," odvětila jeho žena a vzdorně zvedla bradu. „Chci si zajistit, že nezačnu nový rok provázená smůlou."
Maniakes pomalu vydechl a snažil se ovládnout. „Tak já tě posadím do nosítek, aby ses neunavovala chůzí a ty se rozběhneš a skáčeš přes hranici?"
„Ano, přesně to jsem udělala. A co stím chceš dělat?" řekla Niphona. „Dnešek je dnem zimního slunovratu, kdy každý dělá to, co chce."
Tváří v tvář otevřené vzpouře udělal Maniakes to jediné, co mohl: vzdal se. „Teď, když už sis skočila, byla bys prosím tak hodná a nastoupila znovu do nosítek?"
„Samozřejmě, Vaše Veličenstvo." Niphona cudně sklopila zrak kzemi. „Poslechnu vás úplně ve všem." Otočila se k němu zády a vydala se zpátky k nosítkám, zatímco Maniakes na ni jen zíral. Poslechnu tě úplně ve všem, kromě věcí, které se mi nebudou líbit, přeložil si.
Když se Avtokrat obklopený svou suitou vynořil se svého stanu u amfiteátru, přivítala ho vlna jásotu a potlesku, která se přes Maniakese přelila jako vlna na rozbouřeném moři. Pozdvihl ruku, aby poděkoval, i když věděl, že jásot není určen ani tak jemu, jako spíš představě brzkého začátku hereckého představení.
Usadil se na čestné místo vyhrazené Avtokratovi a jeho manželce. Obrovitá budova amfiteátru se po
většinu roku využívala ke konání koňských dostihů; ale dnes —
Dnes Maniakes oslovil shromážděné. „Lidé Videssosu —" a dav okamžitě ztichl. Díky dokonalé architektuře každý v amfiteátru slyšel jeho hlas, když promlouval ze svého místa. „Lidé Videssosu," zopakoval a pak pokračoval, „kéž vás Phos provází - kéž nás Phos provází - po celý nadcházející rok. Tak, jako se slunce začne zvedat výš na obloze, tak se i císařský Videssos opět zvedne do výše, kam náleží."
„Nechť je to tak!" zařval dav jedním hlasem. Maniakes měl pocit, že mu hlukem uletí vršek hlavy. Z místa, na kterém stál, totiž sice byl slyšet jeho hlas jasně a srozumitelně po celém amfiteátru, ale na druhou stranu i všechny zvuky, které se v budově ozývaly, proudily přímo k němu.
Pokynul Agathiovi, který seděl nedaleko. Ekumenický patriarcha pak vedl desítky tisíc diváků k vyslovení Phosovy modlitby. Hluk na Maniakese znovu zaútočil jako zpěněná přílivová vlna.
„Abych vám osladil nadcházející rok, představuji vám herecké společnosti mimů města Videssos," řekl Maniakes.
Aplaus ho znovu málem přibil kzemi. Posadil se, pohodlně se opřel o opěradlo vyřezávaného sedadla a připravil se užívat si představem, jak jen bude moci — a vydržet to, co si nebude moci užít. Na den zimního slunovratu mohlo být cokoli, kromě Phose, terčem posměšků; Avtokrat, který nedokázal snést urážky a posměšky, ztratil přízeň obyvatel města.
Maniakes se naklonil k Agathiovi a zeptal se. „Navštěvoval amfiteátr i Genesios?"
„Ano, Vaše Veličenstvo," odpověděl patriarcha. „Jednoho roku se pokusil představem zarazit, ale lidé se okamžitě začali bouřit a jeho gardisté vypadali, jako že se k nim brzy přidají. Poté už seděl klidně a ze všech sil předstíral, že se nic neděje."
„Jaká škoda," řekl Maniakes. „Doufal jsem, že mi poskytne precedens, abych mohl zmasakrovat každou hereckou společnost, která se mi nebude líbit." Agathios na něj vyděšeně pohlédl, pak usoudil, že šlo o vtip a začal se smát.
Maniakes žertoval - víceméně. Ale urážka císařského majestátu v den zimního slunovratu neplatila. Očekávalo se, že si mimové budou utahovat z muže, který seděl na trůně — a od Avtokrata se čekalo, že to bude brát v dobrém, bez ohledu na to, jak moc by toužil poslat na drzé herce vojáky.
Představila se první společnost. Většina herců měla na sobě extravagantní karikatury brnění makuránských pečenáčů, i když herci nebyli na koních. Jeden herec měl na sobě ještě extravagantnější zpodobnění císařské róby, kterou měl Maniakes právě na sobě. Představení bylo velice jednoduché: pečenáči pronásledovali herce ztělesňujícího Maniakese dokola po závodní dráze. Dav to považoval za velice zábavné. Kdyby seděl někde na dolních sedadlech a neměl jiné starosti než jak si nacpat břicho, smál by se možná i samotný Maniakes. Ale protože byl Avtokrat, násilně se usmál, zatleskal a snažil se udržet svůj hněv na uzdě.
Cekalo ho dlouhé odpoledne. Jedna společnost představovala jeho a Parsmania, jak hledají Tatoula a místo toho najdou koňský koblížek. Další herci vyrobili velikou pergamenovou mapu celého císařství Videssos - taková mapa musela přijít na pěkné peníze -a mapa pak byla roztržena na dvě poloviny, aby vzápětí herci spálili tu polovinu, na které bylo zobrazeno západozemí. Další herci ho zpodobnili, jak prchá nejprve před Kubraty a pak před Makuránci, a jak se oba nepřátelé Videssosu srazí a pustí se do šarvátky mezi sebou.
Tomuhle Maniakes opravdu zatleskal. Pak si uvědomil, že kdyby se Kubraté a Makuránci doopravdy setkali, nutně by se tak muselo stát nad mrtvolou císařství. Napadlo ho, zda to mimové - nebo posluchači - plně chápou. Doufal, že ne.
Nakonec představení skončilo. Maniakes vstal a vedl diváky k jásotu a potlesku hercům, kteří pobavili obyčejné lidi - a jeho ponížili. Nebylo mu ani trochu líto, když někteří z herců, kteří se divákům nelíbili, byli

zasaženi dávkou shnilého ovoce. Kdyby měl k dispozici koš shnilých jablek, vrhal by je po mimech jako vzteklý. Takhle mu ale nezbylo, než přijmout urážky s alespoň předstíraným úsměvem.
Dav se vylil z amfiteátru, aby slavil zbytek krátkého dne a po celou dlouhou noc. Maniakes se vracel do císařského paláce vedle Niphoniných nosítek; tentokrát císařovna zůstala uvnitř. Díky tomu se mu ulevilo stejně, jako když skončilo představení mimů.
Než se však vrátil do paláce, setkal se s Kameasem. „Vaše Veličenstvo, u jižního vchodu vás čeká čaroděj Alvinos. Pokud ho přijmete, rád by si s vámi promluvil."
Maniakesovi chvíli trvalo, než pochopil, že Alvinos je videssiánské jméno čaroděje Bagdasara. Vzápětí mu to došlo. „Děkuji, vážený pane. Ano, setkám se s ním. Možná, že jeho magie nakonec přece jen slavila úspěch. To by byla příjemná změna."
Bagdasares si před Maniakesem lehl na zem. Avtokrat většinou netrval na plném holdu, ale dnes ano: trochu se na mága hněval a chtěl, aby to pocítil. Bagdasares pochopil; když mu Maniakes nakonec dal svolení, aby vstal, začal se omlouvat. „Vaše Veličenstvo, omlouvám se za dlouhé zdržení při řešení úkolu, který jste mi zadal..."
„Přesně tak, magický pane," přerušil ho Maniakes. „Nepochybně jste měl nějakého důležitějšího klienta s naléhavější zakázkou."
Bagdasares na něj vyděšeně pohlédl a pak se nejistě zasmál. „Vaše Veličenstvo žertuje."
„Faktem zůstává, že jsem od vás chtěl slyšet odpověď mnohem dřív," řekl Maniakes. „Při dobrém bohu, vždyť je den zimního slunovratu a svůj problém jsem vám předestřel pár dní poté, co jsem se setkal s Abivardem. Řekl jsem sice, že nemusíte až tak spěchat, ale nepředpokládal jsem, že to bude trvat tak hrozně dlouho."
„Vaše Veličenstvo, úkol, který jste mi zadal, byl mnohem těžší, než jsem čekal," odpověděl Bagdasares. „Pořád si nejsem jistý, že znám odpověď, ale našel
jsem cestu, která k ní vede. Ale dnes je den zimního slunovratu. Pokud se chcete raději veselit, stačí net a já se vrátím zítra."
„Ne, ne, pusťte se do toho," řekl Maniakes netrpělivě. „Nakonec je možné, že dlužím omluvu já vám. Pokračujte, čarodějný pane."
„Zjistit, proč někdo něco udělal, je vždycky ošidné, Veličenstvo," řekl čaroděj. „Občas ani dotyčný sám nezná příčiny svého chování a občas důvody, o kterých si myslí, že ho k danému jednání vedly, nejsou ty, které měl v té době skutečně na srdci. A najít pravé důvody je jako naslouchat vytí včerejšího větru."
„Jak říkáš," odpověděl Maniakes. „A podařilo se ti zachytit zvuk včerejšího větru pro uši dnešních posluchačů?"
„Každopádně se pokusím o jeho zachycení," řekl Bagdasares. „Už jsem se o to několikrát pokoušel, ale nepřálo mi štěstí. V předchozích pokusech jsem ale vždycky předpokládal, že Abivardova otázka má nějakou spojitost s Velekrálem Sharbarazem nebo s některým mágem z Mashizu. Mé selhání mě však přinutilo tento předpoklad opustit."
Maniakese napadlo, zda se Bagdasares mýlí, nebo zda jen postrádá sílu a schopnosti. Neřekl to však nahlas; zpochybňovat mágovy schopnosti by ho ještě více oslabilo. „Z jakého předpokladu tedy budeš vycházet teď?" zeptal se místo toho.
„Že Abivard svou otázku položil nezávisle na Velekráli nebo možná v opozici vůči němu — nebylo by hezké vidět Mashiz zmítaný občanskými nepokoji? -nebo že jeho otázka pramení z doby předtím, než se seznámil se Sharbarazem."
„Hm, to je možné," připustil Maniakes. „Pokud je to tak, jak chceš své tvrzení prokázat?"
„Právě jste dokonale vystihl jádro problému, Veličenstvo," řekl Bagdasares s úklonou. „Zachytávat dávné vzpomínky, o kterých navíc s jistotou nevíme, že existují, je mimořádně těžké, obzvlášť, když na něco takového nelze použít běžné zákony magie."
„Běžné zákony, říkáš?" Po více než roce stráveném
na trůně byly Maniakesovy uši vycvičeny v zachytávání jemných odstínů vyjadřování. „Mám to tedy chápat tak, že jsi nalezl cestu, jak tuto překážku obejít?"
„Myslím, že ano," řekl Bagdasares. „Ještě jsem to však nevyzkoušel; myslel jsem, že byste u toho třeba chtěl být."
„Nejspíš proto, abych viděl, jak jsi chytrý," řekl Maniakes. Bagdasares vypadal ublíženě, ale Avtokrat do svého tónu nepřimísil příliš velkou dávku uštěpačnosti. „Rozhodně toužím být ohromen vaší brilantností, čarodějný pane," pokračoval vládce.
„K uspokojení mi bohatě postačí, když vám poskytnu správnou odpověď, Veličenstvo," odpověděl mág. Obvykle nebyl tak skromný, ale obvykle také nenechával Avtokrata čekat dva měsíce. Teď byl rychlost sama. „Můžu pokračovat, Vaše Veličenstvo?"
Aniž by čekal na Maniakesův souhlas, vytáhl ze své brašny lampu, jílovou nádobu - v tuto chvíli s pevně zaraženou zátkou — a stříbrný disk široký asi jako dlaň jeho ruky. Z jednoho konce disku na druhý visela kožená šňůrka symbolizující řemen, na kterém vojáci nosí štít.
Bagdasares vytáhl z nádobky zátku a na stůl nalil vodu tak, aby vytvořila úzký proužek. „Toto je mořská voda nabraná v úžině u Dobytčího Převozu," řekl. Stříbrný disk položil poblíž a pak učinil nad lampou několik rychlých gest. Lampa nejenže se rozsvítila, ale světlo bylo tak jasné, až Maniakes přimhouřil oči a zaštítil šije rukou.
„Je to jako bys do císařského paláce přivedl letní slunce," řekl.
„Tento efekt nebude trvat dlouho, ale postačí," odpověděl Bagdasares. Natočil disk tak, aby odrážel čarodějné světlo Maniakesovi do tváře. Avtokrat zamrkal a znovu si zastínil rukou oči. „Teď máme stříbrný štít, zářící přes mořskou úžinu, je to tak?" řekl Bagdasares se spokojeným pokývnutím.
„Přesně tak," přisvědčil Maniakes.
„Teď se pokusíme odkrýt původ této fráze," řekl Bagdasares a začal zaklínat hrdelní vaspurakánštinou. Maniakes po chvíli porozuměl, co mág říká: jednalo se o legendu, jak Phos stvořil Vaspura, prvního člověka. „Takto zjistíme původ

všeho," zamumlal mág mezi verši. Pak začal znovu zaklínat — kdyby ho slyšel Agathios, určitě by vyskočil z kůže. Ale Agathios tady nebyl. Maniakes s těmito verši vyrůstal. A proto mu nikterak nevadily.
Náhle odněkud promluvil hluboký, zvučný hlas. Maniakes naslouchající Bagdasarově vaspurakánštině, si původně myslel, že hlas mluví videssiánsky. Ale okamžitě mu došlo, že ten jazyk je jiný a že slova, která hlas pronáší, jsou makuranská: „Synu dihqana, vidím široké pole, které polem není, věž na kopci, kde bude získána a ztracena čest a stříbrný štít zářící přes mořskou úžinu."
Maniakes naklonil hlavu v očekávání, zda hlas řekne ještě něco, ale rozhostilo se ticho. Bagdasares, jehož široké čelo se navzdory zimě lesklo potem, se zapotácel a málem upadl. Vypadal k smrti unavený a jeho hlas zněl vyčerpaně.
„Rozuměl jste tomu, Vaše Veličenstvo? Ta slova byla v jazyce, který neznám."
„Ano, rozuměl," odpověděl Maniakes a přeložil mágovi to, co hlas řekl, do videssiánštiny. „Znělo mi to, jako bys přivolal nějaké dávné proroctví," dodal.
„Ano, tak to vypadá." Bagdasares se sehnutými rameny a přerývaným dechem ztěžka dosedl na židli. „Mohl bych vás poprosit o trochu vína? Jsem úplně vyprahlý."
Maniakes zavolal na sloužící. Odpověď přišla jen pomalu; většina služebnictva totiž stejně jako ostatní občané slavila zimní slunovrat. Nakonec však jedna služebná přinesla láhev vína a dva poháry. Bagdasares si odplivl na podlahu v gestu odmítnutí Skotose a pak naráz vypil celou číši.
Maniakes si rovněž dopřál jeden nebo dva doušky a pak řekl: „Když jsme s Abivardem a Sharbarazem bojovali proti uzurpátorovi Smerdisovi, měl s sebou Abivard jasnovidce jménem..." zaváhal a snažil se vzpomenout. „Myslím, že si říkal Tanshar."
„Takže to byl jeho hlas?" zeptal se Bagdasares.
„To bych neřekl, i když jsem s ním neměl moc co do činění," odpověděl Maniakes. „Nedokážu si představit, že by jeho hlas zněl tak... mužně jako hlas, který jsi vyvolal svým kouzlem."
„Jestli to byl on, kdo vyslovil proroctví, které jsme dnes slyšeli, kdo může říct, jaká moc skrze něj promlouvala?" Bagdasares si nad srdcem načrtl sluneční kruh. „Ne všechny mocnosti na světě se shodují s naší vírou, to vám mohu říct."
„Potřeboval bych jednoznačnější odpověď, než je hlas dávného proroctví," řekl Maniakes a zavrtěl hlavou. „To, co jsem chtěl a to, co jsem dostal, jsou dvě úplně jiné věci. Už jsem se naučil, že vždy, když mám co do činění s magií, je to právě takhle. Ale když mi Abivard položil tu otázku, zjevně ji považoval za důležitou. Široké pole, které polem není — zajímalo by mě, co to znamená, pokud ovšem ten jasnovidec neměl dar obskurnosti."
„Abivard by nám to mohl říct — za předpokladu, že to proroctví je pravdivé."
„Ale kdyby první část proroctví pravdivá nebyla -Abivard by se asi těžko staral o jeho zbytek - a nám by se nepodařilo tak rychle získat jeho znění. Myslím, že má magie odpověděla na magii obsaženou v proroctví."
„To zní rozumně, čarodějný pane," přisvědčil Maniakes. „Takže teď máme odpověď na otázku, která nás znepokojovala od chvíle, kdy jsem se setkal s Abivardem. Ale i když odpověď známe, pořád nevíme, proč Abivard chtěl vidět ten zářící stříbrný štít. Jaké závěry z toho můžeme vyvodit?"
„Napadají mě dvě možnosti," odpověděl Bagdasares. „Je možné, že jsme si jednoduše položili špatnou otázku. Anebo je otázka správná, ale ještě nenadešel čas na její zodpovězení."
Maniakes pokýval hlavou. „A dokud ten čas nenadejde — pokud vubec nadejde — nezbývá nám než čekat."
Povzdechl si. „Děkuji vám, čarodějný pane - myslím."
Triphylles zadýchaně vstal poté, co Avtokratovi vzdal hold. „Vaše Veličenstvo, prokazujete mi větší
čest, než jaké jsem hoden, když jste mne povolal do vaší skvostné přítomnosti. Jak vám mohu posloužit? Přikazujte."
Jeho zachmuřená tvář získala výraz oddanosti a dychtivosti posloužit.
Naposledy když mu Maniakes něco přikázal - aby se vydal na sever ke Kubratům jako vyslanec - musel ho zlákat příslibem povýšení do stavu vyšší šlechty. To už Maniakes nemohl zopakovat; vznešený byla nejvyšší příčka žebříčku. Musel doufat, že Triphylles smysl pro povinnost jen nepředstírá. „Vznešený pane, nepochybně si vzpomínáte, jak jsem se minulého podzimu setkal s makuranským vojenským generálem Abivardem, jehož síly naneštěstí stále okupují protější břeh."
„Samozřejmě, Vaše Veličenstvo." Triphylles pohlédl na západ, přestože jediné, co v tom směru viděl, byla zeď komnaty, ve které ho Maniakes přijal. „Pach z jejich ohňů je urážkou čichu každého pravověrného Videssiánce."
„Přesně tak," přisvědčil Maniakes spěšně; potřeboval využít Triphyllovy výřečnosti. „Abivard navrhl jeden způsob, jak by se Makuránci možná dali přesvědčit, aby se stáhli. Jde o to, vyslat k Velekráli Sharbarazovi našeho vyslance," pokračoval Avtokrat.
Dál se ovšem nedostal. „A vy chcete, abych byl tím vyslancem já?" zavyl zoufale Triphylles. „Vaše Veličenstvo, čím jsem vás tak hrozně urazil, že mne bez ustání posíláte na odporná místa, kde mi hrozí smrt?"
„Ale no tak, no tak," řekl Maniakes tak konejšivě, jak jen dokázal. „Mashiz není žádné odporné místo, ale překrásné město. Sám jsem tam byl. ASharbaraz není vražedný barbar jako Etzilios - nebo alespoň nebyl v dobách, kdy jsem ho znával."
„Chcete říct, že je možné, že od doby, kdy jste ho opustil, se naplno projevily jeho vražedné dispozice, které před vámi skrýval?" Triphylles obvykle nebyl člověk nadaný sarkasmem; úžasné, co s člověkem dokáže udělat vztek, pomyslel si Maniakes.
Nahlas ale řekl něco jiného. „Budete velvyslanec, vznešený pane, a zákony zakazují, abyste byl jakýmkoli způsobem napaden."
„No ano, Vaše Veličenstvo, stejně jako zákony zabránily Etziliovi, aby vás napadl při dojednávání míru." Triphylles stále vypadal vyděšeně a velice, převelice neochotně, takže z něj ironie proudila jako příval.

„Nemám žádný důvod, abych se vás zbavoval, vznešený pane, ale pokud nepřestanete se svými stížnostmi, jeden důvod získám," řekl Avtokrat.
„To je vskutku paradox hodný teologa," prohlásil Triphylles. „Pokud budu mlčet, pošlete mne pryč a budete si myslet, že jsem spokojený, zatímco pokud vám řeknu, že spokojený nejsem, dám vám záminku, abyste mne poslal pryč."
Maniakes to zkusil jinak: „Chci vás poslat k Sharbarazovi, protože si myslím, že jste na ten úkol nejvhodnější. Mnohokrát jste prokázal, že jste nadaný řečník — naposledy právě před chvílí."
„Kdybych byl skutečně nadaný řečník, tak bych vám vymluvil, abyste mne posílal k Etziliovi," řekl Triphylles temně.
„A teď Mashiz? Žádné mořské pokrmy, žádné datlové víno, ženy zamčené jako v žalářích—"
„To už teď, když je Sharbaraz na trůnu, tolik neplatí," přerušil ho Maniakes. „Velekrál i Abivard mají oba ženy se silnou vůlí — Sharbaraz má vlastně za ženu Abivardovu sestru."
„A také má podle všeho spoustu dalších žen," řekl Triphylles. „Ale použil jsem to jen jako příklad, proč budu mimořádně nešťastný z další cesty do nějaké vzdálené země."
Stejně jako všem videssiánským dvořanům i Triphyllovi bylo nutno pečlivě naslouchat. Řekl budu, ne byl bych. Něco takového nebyla náhoda; Triphylles tím naznačoval, že už se smířil stím, že půjde. „Děkuji vám, vznešený pane," řekl Maniakes. „Slibuji vám, že až se vrátíte z Mashizu, nebudete nikterak litovat."
„To je moc dobře, protože určitě budu litovat doby strávené na cestě tam, ještě víc budu litovat času stráveného v Mashizu, a úplně příšerně budu litovat času stráveného na zpáteční cestě," řekl Triphylles. „Ale když už jsem nucen opustit královnu všech měst, co mám říct Velekráli, až mne dovedou do jeho strašné přítomnosti?"
„Jeden z důvodů, proč vás k němu posílám, je mé přesvědčení, že budete vědět, co Sharbarazovi říct a jak mu to říct," odpověděl Maniakes. „Víte, co od něj Videssos potřebuje: aby mne uznal jako Avtokrata, zbavil se falešného Hosia a aby jeho vojáci opustili naše západní země co nejrychleji." Zamračil se. „Pět let mu budu platit výpalné, i když už jen z toho pomyšlení se mi dělá mdlo. Ale musíme mít čas, abychom se vyškrábali zpátky na nohy."
„Kolik za rok mu chcete dát?" Navzdory stížnostem Triphylles přesně věděl, co všechno musí pro budoucí vyjednávání znát.
Maniakes si povzdechl. „Cokoli bude požadovat, víceméně. Tady jsme v mnohem horší pozici pro vyjednávání, než jsme byli s Etziliem."
„To rozhodně, a podívejte, co jsem vám svým vyjednáváním získal," řekl Triphylles. „Šanci být zajat nebo skoro zabit."
„Ano, ale teď už máte praxi," řekl Maniakes mírně. „Jsem si jistý, že si se Sharbarazem povedete mnohem lépe. Kdybych si tím jistý nebyl, vznešený pane, neposílal bych vás."
„Lichotíte mi víc než si zasloužím," řekl Triphylles a to, co by se za obvyklých okolností dalo považovat za zdvořilé prohlášení, znělo teď z jeho úst velice kysele. Povzdechl si tak ztěžka, že by tím klidně zhasil svíčku. „Tak dobrá, Vaše Veličenstvo, uposlechnu váš příkaz, ale dobrý bůh ví, jak moc bych si přál, abyste si vybral někoho jiného. Kdy mě hodláte uvrhnout do makuranských čelistí?"
„Co nejdříve to půjde."
„To jsem mohl tušit."
Maniakes pokračoval, jako by Triphylles nic neřekl: „Co nejrychleji se připravte na cestu. Dojednám pro vás s Abivardem bezpečný průchod a možná od něj získám eskortu makuranských jezdců, kteří vás v bezpečí dovedou až do Mashizu." Frustrovaně udeřil pěstí do opěradla. „Vznešený pane, ani nevíte, jak moc mne hněvá, že vás do Mashizu nemohou doprovodit naši vojáci, ale pro vaše bezpečí a pro úspěch vaší mise mi nezbývá, než Abivarda požádat o doprovod."
„Vaše Veličenstvo je šlechetné," řekl Triphylles. Maniakes si myslel, že tím skončí, ale Triphylles evidentně sebral odvahu, protože už předtím hovořil volně a nic zlého se mu nestalo. „Třeba se od makuranských vojáků dozvím nějaké zajímavé novinky o způsobu válčení, které nám pak pomohou je porazit."
Kdyby neměl naprostou pravdu, byl by se Maniakes cítil uražen.
Jižně a východně od hradeb města Videssos se rozkládala rozlehlá louka, na které usilovně cvičili vojáci. Maniakes své muže driloval po celou zimu s výjimkou dní, kdy pršelo nebo sněžilo natolik, že se nedalo vyjít ven.
Někteří z mužů si stěžovali, že musí tak těžce pracovat. Ale kdykoli to Maniakes zaslechl, jen ukázal na západ přes Dobytčí Převoz. „Ten kouř, co tam vidíte, mají na svědomí Makuránci," řekl. „Kolik z vás má domovy v západních zemích?" Čekal, až někteří vojáci přikývli a pak jim řekl: „Jestli své domovy chcete ještě někdy vidět, musíme z nich vyhnat Makuránce. A to nedokážeme, když budeme bojovat tak špatně, jako jsme bojovali za posledních několik let. Proto musíme cvičit."
To nezastavilo stížnosti - vojáci by nebyli vojáky, kdyby si nestěžovali, ale všichni začínali chápat, že to, co dělají, je nezbytné a přinese jim to prospěch.
Spolu se svým otcem, Rhegoriem, Parsmaniem aTzikasem vypracovali cvičení, která se co nejblíže blížila realitě, aby muži okusili stres bitvy a neocitli se přitom ve skutečném nebezpečí — nebo aspoň aby to nebezpečí bylo co nejmenší. Místo mečů bojovali holemi, oštěpy měly otupené hroty a šípy měly na koncích dřevěné koule místo ostrých špicí. Vojáci se vraceli do kasáren pokrytí šrámy, ale jen málokdy došlo ke skutečně vážným zraněním: jeden nešťastný chlapík přišel o oko, když ho zasáhl šíp. Byl to pouhý vojín, ale Maniakes mu slíbil kapitánskou penzi. Člověk musí vědět, zač utratit zlato, které má k dispozici.
Občas, když cvičení skončilo, vyrazil Maniakes na břeh Dobytčího Převozu a hleděl na západ na čtvrť Napříč. Když byl slunečný den, spatřil tu a tam záblesky, které považoval za Makuránce v jejich těžkých zbrojích. I oni se připravovali na den, kdy se jejich a jeho armády znovu sevřou ve smrtícím stisku.
„Přál bych si, aby tam bylo lépe vidět," postěžoval si jednoho dne Rhegoriovi. „Měli bychom lepší představu o tom, k čemu se chystají. Ale je to tam tak zastavěné, že není vidět skoro nic."

„To máme za to, že jsme tam postavili město," odpověděl jeho bratranec a ušklíbl se. Pak se ale zamyšleně otočil zpátky k videssiánskému cvičišti. „Zato my tady nemáme moc krytí. Jestli mají na pobřeží muže s ostrýma očima, bez problémů si domyslí, co tu děláme."
„To je pravda," řekl Maniakes. „Ale nemělo by to být pro ně žádné velké překvapení. Musí vědět, že se připravujeme kboji proti nim. Jestli to bude ovšem stačit —" stiskl rty. „Za posledních sedm let to nestačilo."
„Kéž pán s velikou a dobrou myslí požehná našim flotilám," oznamoval Rhegorios. Nemohou za nás sice vybojovat pozemní bitvy, ale brání Makuráncům, aby nás úplně zničili."
„Vždycky je dobrý nápad vzít si do boje štít," přisvědčil Maniakes. „Pomůže ti uchránit ti život. Ale pokud vyrazíš jenom se štítem, nemůžeš svůj boj vyhrát. Potřebuješ také meč, kterým budeš dávat rány."
„Naše válečné lodi by se dokázaly dostat docela hluboko do západozemí po proudu řek," řekl Rhegorios tónem člověka, který přemýšlí nahlas.
„Obávám se ale, že nám to moc nepomůže," řekl Maniakes. „Dromondy nemohou v řekách manévrovat tak volně jako v Dobytčím Převozu. Řeky v západních zemích jsou příliš úzké, takže Makuránci by naše lodě
mohli katapultovat z pobřeží. Kromě toho nemáme tolik válečných lodí, abychom si mohli dovolit poslat jich část do západních zemí."
Přibližující se zvuk koňských kopyt přiměl Maniakese zvednout hlavu. Jezdec nebyl jeden z jeho vojáků, ale posel.
„Zprávy ze severu, Vaše Veličenstvo," zavolal a podal Maniakesovi zprávu v koženém pouzdře.
Avtokrat a Rhegorios poplašeně pohlédli jeden na druhého. Naléhavé zprávy ze severu byly pravděpodobně špatné zprávy, jako první Maniakese napadlo, že se Etzilios dal znovu do pohybu. I když by mu způsobilo značné potěšení srazit Moudioukhovi hlavu z ramen, zdaleka by to nevyrovnalo škody způsobené případným kubratským nájezdem. Sevřeno mezi stepními nomády a Makuránci drželo císařství Videssos jen malé území, které mohlo v těchto dnech skutečně prohlásit za své vlastní.
Maniakes s obavami rozpečetil pouzdro se zprávou.
„Tarasios, hypasteos Varny, Avtokratu Maniakesovi: Zdravím.
Maniakes si vzpomněl, co je Varna zač. Město na pobřeží, severozápadně od Imbrosu. Pak znovu sklopil zrak k pergamenu.
„S lítostí musím Vaše Veličenstvo informovat, že dva dny předtím, než jsem napsal tuto zprávu, uspořádali Kubraté nájezd na náš přístav. Přijeli po moři na monoxyle, kterou obvykle pro nájezdy po vodě používají: jedná se o lodi vyrobené vypálením jediných velikých kmenů, které pak vybaví vesly, nízkými stěžni a koženými plachtami. Tyto veslice samozřejmě nepředstavují pro naše dromondy žádnou výzvu, ale jsou účinnější, než by popis napovídal, zejména proto, že se do nich vejde veliké množství ozbrojených mužů.
Varna naneštěstí neměla k dispozici žádné dromondy, když nás nájezdníci napadli. Vyplundrovali dvě obchodní lodi přivázané u mol a pak tyto dvě lodi a několik dalších rybářských člunů zapálili. Oheň se však nerozšířil z přístavu na město a vojenská posádka barbary odrazila, když se pokusili vynutit si
vstup do města přelezením hradby. Když jejich snaha selhala, vrátili se na svou monoxylu a odpluli na sever."
Hypasteos pak pokračoval v dopise požadavkem na úlevu od daní. Daně byly už tak rekordně nízké, ale to možná Tarasios ani nevěděl. Maniakes se rozhodl pro něj něco udělat, i když věděl, že to něco bude nic moc.
„No, bratrance, kdo nám dnes naplival do polévky?" zeptal se Rhegorios.
„Jak myslíš, že by se Moundioukhova hlava vyjímala na Milníku?" zeptal se Maniakes zasněně. „Kubraté porušili mír, který jsem si koupil, takže mám právo to udělat." Podal bratranci Tarasiovu zprávu.
Rhegorios si ji pročetl a pohyboval přitom rty. „Není to zvláštní?" řekl, když skončil. „Nevypadá to jako velký nájezd. Napadá mě, jestli ti Kubraté nejednali na vlastní pěst a Etzilios o tom možná ani nevěděl."
„Je to možné," přisvědčil Maniakes. „Etzilios to každopádně bude tvrdit, ať už to pravda je nebo ne. Takže Moundioukhovi neuseknu hlavu hned teď, i když si myslím, že přijít o hlavu by ho jen vylepšilo. Pošlu Etziliovi poselství, ve kterém se ho zeptám, o co jde. Pokud nedostanu odpověď, jaká se mi bude líbit, přijde řada na Moundioukha."
Posel kEtziliovi opustil město Videssos následujícího dne. Dva týdny na to se vrátil v doprovodu malé jednotky Kubratů, kteří jeli pod štítem příměří. Avtokrat se setkal s jejich vůdcem, vousatým barbarem jménem Ghizat ve Velké Dvoraně.
Ghizat se blížil k trůnu s velikým koženým pytlem v ruce. Postavil ho na zem a ulehl před Avtokratem na podlahu.
„Vstaň!" řekl Maniakes hlasem chladnějším než mrazivý venkovní vzduch. „Cožpak tvůj khagan zapomněl na mir, který jsme uzavřeli?"
„Ne, on nezapomenout, Tvé Veličenstvo," řekl Ghizat, který se zřejmě videssiánsky učil od Moundioukha. „On poslal já k tobě s darem."
„Jakým darem?" zeptal se Maniakes. Velikost a tvar koženého pytle mu cosi napovídala, ale s Etziliem si člověk nikdy nebyl jistý.
Ghizat rozvázal tkanici na pytli, otevřel ho a vysypal. Na vyleštěnou mramorovou podlahu se vykutálelo několik useknutých hlav. Přítomní dvořané a úředníci si mezi sebou začali při tomto porušení všech zákonů dvorní etikety rozčileně mumlat.
„Tohle," řekl Ghizat a šťouchl do jedné hlavy špičkou nohy, „tohle dřív patřit Pakhanovi. Pakhan, on vést monoxyla, která přepadnout tvé město. Etzilios on nevědět nic, dokud příliš pozdě."
Pakhan zíral na Maniakese prázdnýma mrtvýma očima. Vzhledem k chladnému počasí zůstaly jeho rysy téměř nepoškozeny. „Jak mám poznat, že to není nějaký bezvýznamný Kubrat, kterého tvůj khagan obětoval, aby zachoval mír?" zeptal se Maniakes.

„Ty to poznat po dvakrát," odpověděl Ghizat. „Za prvé my Kubrati nikdy nic takového nedělat. Za druhé, Moundioukh a ostatní poznají, že to Pakahan. Oni znát i ostatních šest hlav v pytli."
Maniakes zamyšleně pokýval hlavou. Sice se nikdy s jistotou nedozví, zda tihle konkrétní barbaři skutečně vedli útok na Varnu, ale může zjistit, zda zaujímali ve svém národě vysoké postavem.
„Dobrá," řekl. „Řekni mi jména a postavení těch ostatních popravených. Jestli Moundioukhův seznam bude souhlasit s tvým, uznám, že Etzilios není za tento nájezd odpovědný."
„Takže my se dohodnout, Vaše Veličenstvo," řekl Ghizat a řekl mu jména ostatních nomádů, nyní kratších o hlavu. „Ty hlavy teď patřit tobě. Ty dáš je na tu velkou špičatou kamennou věc -jak ona se jmenovat?" „Milník," odpověděl Maniakes suše. Někteří dvořané se otřásli a pak se snažili předstírat, že ne. „Některé hlavy tam dáme, zbytek pošleme do Varny, aby obyvatelé poznali, že nájezdníci byli potrestáni."
„Cokoliv ty si přát," řekl Ghizat. Ulehl před Avtokratem na zem, aby ukázal, že řekl vše, co říci měl.
„Zůstaneš ve městě, dokud Moundioukh nepotvrdí tvůj seznam," řekl Maniakes; Ghizat se dotkl čelem podlahy, aby dokázal, že rozumí. Maniakes se obrátil ke Kameasovi. Ukázal na Pakhanovu hlavu. „Posta:
rejte se o to, vážený pane. Doručte ten náklad nejprve Moundioukhovi a ostatním rukojmím, a pak k Milníku."
„Ehm — ano, Vaše Veličenstvo." Vestiarios rozhodně nevypadal nijak potěšené, ale opatrně mezi palcem a ukazováčkem uchopil Pakhanovu hlavu za koneček vousů a zvedl ji. Podle jeho výrazu by se mnohem raději dostal do styku s rozpálenými kovářskými kleštěmi. Pak odspěchal.
Ghizat vstal, odcouval od trůnu, dokud nedosáhl předepsané vzdálenosti, pak se otočil a opustil Velkou Dvoranu. Zezadu byl na jeho rádoby dvorskou chůzi zábavný pohled.
Když audience skončila, Maniakes se vrátil do císařského paláce. Přišel Kameas, jehož tvář měla nazelenalý odstín a oznámil: „Vaše Veličenstvo, Moundioukh nazval ty Kubraty - nebo spíš jejich části - stejně jako Ghizat. Ten nevychovaný barbarský pán vyjádřil veliké, i když gramaticky špatné překvapení nad stavem, v jakém se tito jedinci nacházejí."
„Vážně?" řekl Maniakes. „No, aspoň něco. Takže to znamená, že Etzilios se těší na letošní výpalné a pokud mu zaplatíme, bude své muže držet na uzdě."
„Kéž je tomu tak." Kameas zaváhal a pak se odhodlal pokračovat: „A pokud mohu Vaše Veličenstvo požádat, byl bych vaším největším dlužníkem, kdybych byl propříště ušetřen podobných, ehm, nechutných povinností. Bylo to mimořádně, ehm, nepříjemné."
Maniakes si vzpomněl na vestiarovu smutnou zkušenost z cesty do Imbrosu a na jeho zajetí. „Udělám vše pro to, abych vás v budoucnu podobných záležitostí ušetřil. Musím vám ale připomenout, že život neskýtá žádné záruky."
„Ujišťuji vás, že toho jsem si vědom, Vaše Veličenstvo," odpověděl Kameas bezvýrazně. Maniakes zrudl. Eunuch si toho byl vědom mnohem víc než kterýkoh jiný muž.
Maniakes, který se cítil jako hlupák, vestiaria propustil. Doufal, že si Kameas dá alespoň jeden nebo dva poháry vína. Kdyby mu něco takového přikázal, Kameas by byl nejspíš natolik dotčený, že by neuposlechl. Občas je zkrátka lepší povolit otěže.
Jindy to ale možné nebylo. Makuránci neopustí zapadni zemi, pokud je Videssos nevyžene. Leda by se Triphyllovi podařil zázrak, který by navždy vstoupil do historie Udržení míru s Kubraty pomůže v bóji proti Makuráncům, ale jak už říkal Kameasovi, život neskytá žádné záruky. Niphona brzy porodí jejich druhé dítě. Bude-li to chlapec, stane se dědicem trůnu. Maniakes chtěl zajistit, aby měl co zdědit.

X.

Polévka byla velice hustá, s tuňákem, krabím masem, houbami a cibulí. Niphona se zarazila se stříbrnou lžící na půl cesty k ústům. „Myslím, že bude lepší, když nebudu pokračovat v jídle," řekla zamyšleně.
Maniakes na ni zíral přes stůl. Vzhledem ke svému vzdutému břichu od něj seděla celkem daleko. „Myslíš to, co si myslím, že myslíš?" zeptal se.
Promluvil klidně. Ona okamžik neodpovídala, takže ho napadlo, zda ho vůbec slyšela. Pohled měla velice soustředěný. Pak náhle prudce přikývla, jako by byla kapitánem, který svým vojákům vydává rozkaz prolomit nepřátelské linie. „Ano, brzy porodím naše dítě," řekla. „Už jsem jednou porodní bolesti měla, takže vím, že se nepletu. Dítě se narodí dnes v noci nebo zítra."
„Jsme připraveni," řekl Maniakes. „Bude-li to Phosova vůle, vše půjde tak, jak má." Načrtl si nad srdcem sluneční kruh a v duchu se k Phosovi krátce pomodlil.
Pak zvýšil hlas a zavolal na Kamease. Když vestiarios vstoupil do jídelny, Maniakes se omezil jen na: „Je to tady."
Kameasovy oči se rozšířily. Stejně jako Maniakes i on si nad srdcem načrtl sluneční kruh. „Okamžitě pošlu pro paní Zoile," prohlásil, „a učiním všechny nezbytné přípravy."
Ty ostatní přípravy neměly nic společného s Rudou Komnatou; ta byla připravena už celé měsíce. Kameas měl na mysli to, že kromě Zoile povolá i kněze léčitele z čarodějné koleje a chirurga. Ale kdyby to řekl nahlas před Niphonou, připomněl by jí riziko, které při porodu podstoupí; Maniakes byl vestiariovi vděčný za jeho takt.
Kameas se uklonil a odspěchal. Maniakes vstal ze židle, obešel stůl a položil ruce Niphoně na ramena. „Všechno bude v pořádku," zopakoval.
„Samozřejmě, že bude," odpověděla mu jeho žena. „Proč —" odmlčela se, když pocítila další stah „ - by nemělo?"
„Není k tomu žádný důvod," řekl Maniakes rychle. „Tentokrát budeme mít pěkného chlapečka." Zaváhal. „Bolí to hodně?"
„Ne, zatím ne," řekla Niphona, „ale vím, co mne čeká." Pokrčila rameny. „Už jednou jsem to vydržela. Vydržím to i podruhé."

Maniakes nervózně čekal na příchod Zoile. Když ji Kameas dovedl do jídelny, ani se nenamáhala vzdávat Avtokratovi hold. Vládla panství, do kterého právě znovu vstoupila Niphona. Došla k císařovně, pohlédla jí do očí, nahmatala puls a nakonec přikývla.
„Jak vypadá?“ zeptal se Maniakes.
„Těhotná,“ odsekla Zoile aAvtokrat okamžitě zmlkl. Porodní bába obrátila svou pozornost zpátky k Niphoně. Do hlasu se jí vrátil soucit a porozumění. „Můžete jít, Vaše Veličenstvo?“
„Samozřejmě, že ano,“ odvětila Niphona. Aby to dokázala, vstala.
Zoile se na ni zářivě usmála. „V tom případě, Vaše Veličenstvo, proč nejdete do Rudé Komnaty anelehnete si tam na postel? Zanedlouho přijdu za vámi; jak si jistě pamatujete, první část porodu je velmi nudná.“
„Pamatuji si i to, co přijde potom,“ řekla Niphona a za celou dobu svého těhotenství ukázala první známky strachu. Obrátila se k Maniakesovi. „Dám ti syna.“
„Hlavně abys byla v pořádku,“ řekl jí. Ale jako by vůbec nepromluvil. S hlavou vztyčenou prošla dveřmi a odebrala se ke komnatě, kde přicházeli na svět následníci trůnu. Jinými slovy, kde se spolu s dětmi rodily i dynastie.
Zoile pohlédla na dveře, aby se ujistila, jak daleko Niphona odešla. Když byla dostatečně daleko, Zoile se otočila zpátky k Maniakesovi a řekla. „Ano, je znovu těhotná, Vaše Veličenstvo, a při dobrém bohu, přála bych si, aby nebyla.“
Maniakes dokázal bez obtíží interpretovat pohled jejích černých očí. Muži, říkal. Ublíženým hlasem poznamenal. „Proč si všichni myslí, že je to moje chyba?“
„Chcete mi říct, že nejste otcem?“ zeptala se ho Zoile sladce a Avtokratovi nezbylo než rozhodit ruce a vzdát se pokusu ji přesvědčit, že není hloupé, chlípné zvíře. Jestli si to o něm myslela, bude si to o něm myslet bez ohledu na to, co Maniakes řekne nebo udělá.
„Udělejte pro ni, co bude ve vašich silách,“ řekl. „To bych udělala i tak, Vaše Veličenstvo,“ řekla porodní bába s hrdostí v hlase. Pak sevřela rty. „A pokud to bude nad mé síly, zvládnou to snad léčitel a chirurg. Poslal jste pro ně, doufám.“
„Ano,“ řekl Maniakes. „Ale nechtěl jsem, aby přišli do paláce, dokud Niphona nebude v Rudé Komnatě za zavřenými dveřmi. Kdyby je viděla, mohla by dostat strach.“
Zoile na něj pozorně pohlédla. „Možná pro vás ještě existuje naděje,“ řekla a pak odešla za císařovnou dřív, než Maniakes dokázal vymyslet nějakou vhodnou odpověď.
O pár minut později vstoupil do jídelny Kameas vedoucí dva muže. „Vaše Veličenstvo, toto je kněz léčitel Philetos a toto je chirurg Osrhoenes.“ Oba muži vzdali Maniakesovi hold. Philetos byl vysoký a nahrbený,
s bledou tváří a vousem bílým jako sníh. Měl na sobě prostou modrou róbu, jejímž jediným zdobením byl zlatý sluneční kruh na levé straně hrudi.
Osrhoenes byl také vysoký, ale mnohem rozložitější. Musel být o něco mladší než Philetos; ve vlasech a vousech měl teprve první známky šedin. Měl na sobě černou róbu; Maniakes na ni pozorně hleděl ve snaze zjistit, zda pochmurná barva nezakrývá staré skvrny od krve. Ničeho si však nevšiml. Osrhoenes nesl malý černý kufřík, vyvedený rovněž v černé. Maniakes se snažil nemyslet na ostré čepele uvnitř.
Osrhoena oslovil „pane“ a Phileta „svatý pane“. Pak jim oběma řekl: „Doufám, že mi odpustíte, když vyjádřím naději, že vašich služeb dnes nebude potřeba. Ale ať už to bude jakkoliv, zaplatím vám za čas zde strávený.“
„Část zlata, které od vás obdržím, dostane sakellarios Nejvyššího chrámu, aby je přidal k církevnímu pokladu a zbytek dostane čarodějná kolej,“ řekl Philetos; léčitelé stejně jako další kněží přijali slib chudoby.
Osrhoenes se Maniakesovi pouze uklonil. Byl to světský muž; peníze, které dostane od Maniakese, půjdou do jeho váčku.
„Buďte tak laskav a odveďte tyto pány na jejich místa proti dveřím od Rudé Komnaty,“ řekl Avtokrat Kameasovi.
„Najděte jim nějaká křesla, aby se cítili pohodlně. Pokud budou chtít jídlo nebo víno nebo cokoli jiného, dohlédněte, aby to dostali.“
„Ano, Vaše Veličenstvo,“ řekl Kameas. Maniakes si byl jistý, že jeho instrukce byly zbytečné; vestiarios byl dokonalý služebník a sám dobře věděl, co má dělat. Chápal však, že Avtokrat je nervózní, a proto se jen uklonil a odvedl Phileta a Osrhoena pryč.
Maniakes osaměl se svými obavami. Zoilino varování při Niphonině minulém porodu, to, jak porodní bába vypadala dnes ustaraně, Niphonino rozhodnutí, že porodí dědice nebo při pokusu zemře, jeho vlastní strach o ženino bezpečí... to všechno dohromady způsobilo, že se mu žaludek svíral strachem a srdce mu bušilo jako před začátkem boje.
Vyděšeně vyskočil a otočil se, když někdo zaklepal na dveřní rám. „Nechtěla jsem tě vylekat,“ řekla Lysia. „Jen jsem ti chtěla říct, že se modlím k pánu s velikou a dobrou myslí, aby ti dal syna a dědice — a aby císařovna byla v pořádku.“
„Díky, sestřenko,“ řekl Maniakes. „Já se modlím o to samé. Kéž nás Phos vyslyší.“ Načrtl si nad srdcem sluneční kruh, což poslední dobou dělal velice často. Lysia ho napodobila.
Čekal, že ho začne ujišťovat, že vše bude v pořádku. „Myslela jsem, že tu nebudeš chtít být sám a strachovat se, protože nemůžeš nic dělat,“ řekla místo toho.
„Díky,“ opáčil, „to je od tebe milé.“ Přiměl se k něčemu, co se trochu podobalo smíchu. „Teď tu mohu být s tebou a můžeme se strachovat společně.“
Lysia se usmála. „Ano, ale když na tvůj strach budeme dva, nebude tak hrozný. Nemám říct služebníkům, aby ti přinesli džbán vína? To by otupilo ostří tvého strachu.“
„Dobrý nápad, ale raději ne,“ odpověděl Maniakes. „Kdybych teď začal pít víno, nepřestanu, dokud nebudu úplně namol. To by nebylo moc dobré, až mi Niphona nebo porodní bába podá do náručí děťátko. Na obavách není nic špatného, když se má člověk skutečně o co bát. Zanedlouho důvod k obavám zmizí a vše bude v pořádku.“

„Kéž Phos dá, ať je to tak.“ Lysia se nadechla, jako by chtěla ještě něco dodat, ale pak sklopila zrak a zavrtěla hlavou.
„Kéž Phos dá, ať je to tak,“ zopakovala tiše. Maniakes se nejprve chtěl zeptat, co chtěla říct, ale pak usoudil, že bude možná lepší to nevědět.
Pár minut spolu hovořili. Pak do komnaty přišel jeho otec. Starší Maniakes nevypadal ani trochu překvapeně, že tu nachází i Lysiu. „Vzpomínám si, jak jsem přecházel sem a tam a čekal, než jsi se narodil ty,“ řekl Avtokratovi. „Myslel jsem, že to trvá celou věčnost a troufám si říct, že tvá matka měla pocit, že to trvá ještě o hodný kus déle.“ Povzdechl si. „Pořád mám pocit, že to není víc než dva nebo tři roky a podívej se na sebe!“
Rhegorios se k nim připojil o chvíli později, vzápětí následovaný Symvatiem. Parsmanios se neubytoval v císařské rezidenci, a proto mu trvalo déle než přijel. Kourikol bydlel úplně mimo palácovou čtvrť; trvalo skoro dvě hodiny než on a Phevronia přijeli, aby se připojili k čekám na své druhé vnouče.
Maniakes přece jenom nakonec nechal přinést víno, jak mu Lysia navrhovala. Trochu usrkával, ale ne mnoho, aby se vyhnul jeho opojným účinkům. To, že se kolem něj shromáždila jeho rodina, mu všechno ulehčovalo — ale hlavní břímě přece jenom leželo na něm... a zejména na jeho manželce.
Parsmanios ho poplácal po rameni. „Chce to čas, bratře. Nedá se dělat nic jiného než čekat.“
„Já vím,“ odpověděl Maniakes nepřítomně. Trvalo velmi dlouho, než se narodila Evtropia. Doufal, že tentokrát bude všechno rychlejší; druhý porod byl často jednodušší, alespoň to tak slyšel. Čím dříve Niphona porodí a začne se zotavovat, tím šťastnější Maniakes bude.
Z Rudé Komnaty však nepřišla žádná zpráva. Nechal své příbuzné v pokoji a vydal se chodbou k porodní komnatě. Přede dveřmi tam seděli Phile tos a Osrhoenes, na malém stolku mezi nimi stála šachovnice s rozehranou hrou. Rychlý pohled Maniakesovi prozradil, že kněz léčitel má nad chirurgem převahu.
V Rudé Komnatě Niphona zasténala. Ten zvuk způsobil, že se Maniakesovi roztřásla kolena. „Nevíte, jak si vede?“ zeptal se obou mužů. „Neřekla vám Zoile něco?“
Ale oba muži unisono zavrtěli hlavami. „Ne, Vaše Veličenstvo,“ řekli naráz. „Jako kněz léčitel jsem se naučil, že se nikdy nemám plést pod nohy porodní bábě,“ pokračoval Philetos. Na tváři se mu objevil výraz napovídající, že proklíná onen den, kdy ho nějaká porodní bába naučila, aby se držel stranou. Osrhoenes na souhlas obrátil oči v sloup, takže Maniakes pochopil, že se naučil to samé, možná od stejné učitelky.
Niphona znovu zasténala — tentokrát to byl skoro výkřik. Nepodobal se však žádnému z výkřiků agónie, které Maniakes slyšel na bojišti, a proto mu nedokázal přiřadit vhodné jméno. To ovšem neznamenalo, že by ho ten výkřik nevyděsil, protože nepocházel od zraněného vojáka, ale od jeho vlastní ženy.
Osrhoenes a Philetos se vrátili ke hře — zjevně proto, že stál vedle nich a oni ho chtěli uklidnit. Pochopil, že mu chtějí naznačit, že takové výkřiky slýchali už mnohokrát předtím, což znamená — alespoň v to doufal - že takové výkřiky jsou obvyklou součástí porodu. Přesto tu však nedokázal stát a poslouchat. Začal se vracet zpátky k pokoji, kde seděli jeho příbuzní. Když se ohlédl přes rameno, viděl, že lékař i léčitel se skutečně vrátili ke své hře.
Otec se soucitně usmál, když uviděl synovu vyděšenou tvář. „Ještě to bude nějakou chvíli trvat, co?“ řekl starší Maniakes.
„Vypadá to tak,“ odvětil Avtokrat. Nosil rudé boty, které ho označovaly za vládce celého Videssosu, ale některým věcem neporučí ani vládce. Niphoniny výkřiky mu bolestivě připomněly limity jeho vlastní moci.
Čekal... nekonečně dlouho. Něco řekl, ale okamžitě zapomněl co. Kameas přinesl jídlo. Maniakes je snědl aniž by věděl, co jí. Venku se setmělo. Služebníci rozsvítili lampy. Kameas znovu přinesl jídlo a teprve díky tomu si Maniakes uvědomil, kolik už uplynulo času.
Parsmanios po chvíli usnul v křesle a začal chrápat. Symvatiova tvář, obvykle veselá, byla teď plná stínů. „Je to těžké,“ řekl Maniakesovi, který přikývl.
Do komnaty přišel Kameas. „Mohu vám něco přinést, Vaše Veličenstvo?“ zeptal se tiše, aby nevzbudil Parsmania - nebo Rhegoria, který také usnul. I ve vestiariově tváři se zračily obavy.
„Vážený pane, to, co chci, mi přinést nemůžete,“ odpověděl Maniakes.
„Je to tak,“ řekl Kameas smutně. „Kéž dobrý bůh dá, abyste to dostal i tak.“ Uklonil se a vyklouzl z místnosti. Chodbou zazněl vzdalující se zvuk jeho kroků.
Lysia vstala, došla k Maniakesovi a aniž by cokoli řekla, položila mu ruku na rameno. On vděčně položil svou ruku přes její. Symvatiovi začala padat hlava.
Tvář staršího Maniakese byla ukrytá ve stínech; Avtokrat nedokázal rozeznat, jaký má otec ve tváři výraz.
Bylo slyšet, jak někdo — ne Kameas — běží chodbou. „Vaše Veličenstvo! Vaše Veličenstvo!“ křičela Zoile. Parsmanios se s trhnutím probudil. I Rhegorios se probral ze svého lehkého spánku. „Ten zvuk se mi nelíbí,“ řekl a promnul si oči.
Ani Maniakesovi se nelíbil. Vkročil do chodby — a při pohledu na porodní bábu málem ucouvl. Zoile měla ruce až kloktům zrudlé krví; krví měla nasáklou i přední část zástěry a krev kapala na barevnou mozaiku podlahy.
„Pojďte rychle, Vaše Veličenstvo,“ řekla a popadla Maniakese za rukáv navzdory zakrváceným prstům. „Nedokážeme zastavit krvácení — já jsem to zkoušela, Philetos to zkoušel a je to úplně mimo naše možnosti. Ale pořád můžeme vytáhnout dítě ven živé a pak bude mít kněz léčitel další šanci, i když malou, že vaší paní zachrání život.“
Chodbou se táhla tenká krvavá stopa. I díky ní se Maniakes vůbec nedokázal soustředit a připadal si, jako by v panice bloudil bojištěm. „Udělejte, co musíte, ale k čemu potřebujete mě?“ podařilo se mu nakonec ze sebe vypravit.
Zoile na něj pohlédla, jako by byl úplný idiot. „Přece abyste dal Osrhoneovi do ruky nůž a dal mu najevo souhlas s provedením řezu. Měla by to udělat vaše žena, ale taje v bezvědomí.“
To už Maniakesovi napověděl pohled na porodní bábu. Možná byl hlupák, ale uvědomoval si, že pokud se Niphona nachází v tak zoufalém stavu, jsou Philetovy šance na její záchranu, i pokud chirurg provede operaci, velmi malé. Zasténal, potřásl hlavou a přál si, aby si dokázal udržet zbytek naděje.

Ale teď na to nebyl čas. Rozběhl se chodbou k Rudé Komnatě se Zoile po boku. Osrhoenes čekal přede dveřmi. Když uviděl Maniakese, sáhl do kufříku a vytáhl odtamtud skalpel. Jeho ostří se zatřpytilo ve světle lampy. Kdyby lékaře viděli Avtokratovi gardisté, byl
by v tu chvíli mrtvý, za to, že vytáhl zbraň v přítomnosti vládce.
Maniakese to napadlo až později. Když knému Osrhoenes napřáhl skalpel, nebyla to hrozba, ale gesto stejně formální, jako hold Avtokratovi. Maniakes si od něj vzal nůž, chvíli ho podržel a pak ho chirurgovi vrátil. „Udělejte, co budete moci," řekl mu. „Ať se stane cokoli, nikdo vás nebude z ničeho obviňovat."
Osrhoenes se mu uklonil, pak se otočil a vstoupil do Rudé Komnaty. Zoile ho následovala. Maniakes na krátký okamžik spatřil Niphonu ležící bez pohybu na posteli uprostřed komnaty a její tvář byla bledá jako smrt. Philetos se shrbenými rameny stál vedle ní. Porodní bába zavřela dveře a Maniakes už nic víc nespatřil.
S rukama sevřenýma v pěst čekal na Niphonin výkřik, až jí nůž otevře břicho. Křik se neozval. Na okamžik se mu ulevilo, ale vzápětí propadl ještě hlubší beznaději: když byla potichu, znamenalo to, že už nic nečítá.
Bál se, že kromě mumlavého zvuku hlasů, který k němu doléhal zavřenými dveřmi, už nic jiného neuslyší. To by znamenalo, že je příliš pozdě, a že dítě zemřelo se svou matkou.
Snažil se domyslet, co by to znamenalo pro Videssos, a jak by se musel zachovat. Ale jeho mysl byla tak otupělá, že nedokázala přemýšlet. Snažil se přinutit mozek k akci, ale bez úspěchu. Kromě má žena je mrtvá a dítě také, ho nic jiného nenapadalo.
Pak, po chvíli, která mu připadala jako celá věčnost, i když nemohlo uplynout víc než pár minut, zazněl zpoza dveří hněvivý, nedůtklivý, novorozenecký pláč. Maniakesovi chvíli trvalo, než si uvědomil, co ten zvuk znamená. Byl si tak jistý, že ho neuslyší, že málem uvěřil, že ho šálí sluch.
Ztuhl a naklonil se ke dveřím Rudé Komnaty. Pravou rukou si mimoděk načrtl nad srdcem sluneční symbol. Pokud přežilo dítě, proč by nemohla žít i Niphona? „Prosím, Phosi," zašeptal.
Když Zoile vyšla ven, nesla v náruči malý uzlíček
zabalený do pokrývky z ovčí vlny. „Máte syna, Vaše Veličenstvo," řekla.
Ale místo radosti v jejím hlase zaznívala únava a prázdnota. Na znamení žalu si rozervala přední část róby. Ale i tak jí Maniakes položil otázku. „A Niphona?"
Porodní bábě začaly po tvářích stékat slzy. Sklonila hlavu. „Oni - my - my všichni -jsme udělali všechno, abychom ji zachránili, Vaše Veličenstvo, ale už jen dostat dítě ven živé a v pořádku... myslím, že i za to musíme pánovi s velikou a dobrou myslí poděkovat. Myslela jsem si, že to Osrhoenes nedokáže, ale nikdy jsem neviděla nikoho rychlejšího se skalpelem než je on."
„Dejte mi chlapce," řekl Maniakes. Odtáhl pokrývku, aby se ujistil, že dítě má správný počet prstů na každé ruce a noze, a že je to skutečně chlapec. „Je dítě v pořádku?" zeptal se ještě pro jistotu porodní báby.
„Ano, Vaše Veličenstvo," odpověděla Zoile, která byla zjevně ráda, že může mluvit o dítěti a ne o jeho matce. „Je to veliký zdravý chlapec." Místo radostného výrazu, který by tato slova za obvyklých okolností doprovázel, se však tvářila smutně a sklesle.
Maniakes svého syna znovu zabalil do pokrývky. Stejně jako po prohraném boji východně od Amorionu se přinutil navzdory porážce pokračovat dál. „Philetos ji po operaci nemohl zachránit?" zeptal se ve snaze zjistit, kde se stala chyba.
„Tak to není, Philetos za to nemůže," řekla Zoile. „Chirurgové nikdy nevytahují dítě z matky řezem, dokud se matka neocitne na prahu smrti. Pokud se léčitelům i pak matku podaří zachránit, považuje se to za zázrak, o kterém kněží ještě dlouho hovoří. Ve většině případů však matku po zásahu chirurga ztratíme."
„Co teď budu dělat?" zeptal se Maniakes. Vlastně ani nehovořil k porodní bábě. Možná nemluvil k nikomu, možná jenom k Phosovi nebo sám ksobě. Ale dobrý bůh nesestoupil z nebes, aby mu dal odpověď. Pokud odpovědi existují, musí je najít sám.
„Dítě je v naprostém pořádku, Vaše Veličenstvo," řekla Zoile. „To bylo jasné hned, jak ho Osrhoenes vytáhl a přeřízl pupeční šňůru. Bude-li to Phosova vůle, povede si dobře. Máte už pro něj jméno?"
„Budeme mu říkat Likarios," odpověděl Maniakes. „My —" odmlčel se. My už nic neznamenalo. Po tvářích mu stékaly slzy. Možná, že Niphonu nemiloval s takovou vášní, jakou k ní cítil, když se zasnoubili, ale záleželo mu na ní a obdivoval ji pro její statečnost a truchlil pro její ztrátu. Zanechala v jeho životě prázdné místo, mnohem větší než by čekal.
„O všechno se tu postaráme, Vaše Veličenstvo, a připravíme tělo k pohřbu," řekla Zoile jemně. Maniakes jen potřásl hlavou; na pohřeb dosud ani nepomyslel. Jeho mysl dokázala pojmout jen to, že má syna a náhle nemá ženu. Porodní bába už měla s podobným chováním nepochybně zkušenosti. Připomněla mu, co má udělat dál. „Proč nevezmete svého syna Líkaria a neukážete ho příbuzným? Budou mít strach; nevědí, co se tu stalo."
„Ano, samozřejmě," řekl Maniakes; všechno mu připadalo velmi jednoduché, když se někdo ujal velem.
Vydal se chodbou ke komnatě, kde čekali jeho příbuzní. Myslel si, že mu to jde dobře, dokud neminul odbočku, do které měl zabočit. Potřásl hlavou a vrátil se.
Otec a Lysia čekali před komnatou, ve které strávili tolik času. Rhegorios stál vevnitř, ale hlavu měl venku ze dveří. Nikoho jiného Maniakes neviděl. Ostatní musí být uvnitř, pomyslel si potěšen svým talentem pro logickou dedukci.
Likarios se v jeho náručí začal kroutit a rozplakal se. Začal dítě kolébat sem a tam. S chováním už měl nějaké zkušenosti díky Evtropii, kterou často choval než vyrazil na tažení předchozího léta. Když se vrátil zpátky, byla už větší; když ji vzal do náručí, podivil se, jak moc vyrostla. Děti rostou, my zůstáváme z jednoho dne na druhý stejní - nebo si to alespoň myslíme. Ale když máme před očima děti, vidíme, jak čas rychle utíká.
„Je to chlapec?" zavolal starší Maniakes.

V tu chvíli se Lysia zeptala. „Niphona —jak je jí?“
„Ano, otče, chlapec,“ odpověděl Maniakes. Když Lysii neodpověděl, ta zasténala a zakryla si tvář rukama: věděla, co znamená jeho mlčení.
Stejně tak i starší Maniakes. Postoupil kupředu, aby Avtokrata objal — opatrně, protože Maniakes držel v náruči novorozeného syna. „Ach hochu,“ řekl starší Maniakes hlasem ztěžklým žalem. „I tvá matka zemřela při porodu. Nikdy by mě nenapadlo, že stejné neštěstí potká i tebe.“
„Bál jsem se toho,“ řekl Maniakes prázdně. „Když porodila Evtropii, porodní bába ji varovala - varovala i mě - že by neměla mit další dítě. Já bych se spokojil s tím, že následnictví přejde na bratra, bratrance nebo synovce, ale Niphona trvala na tom, že mi porodí syna, mého následníka. A to také udělala, ale cena —“
Do chodby přišli Kourikos aPhevronia. Ve tváři strážce pokladu i jeho ženy se zračily úzkostlivé obavy. Phevronia měla neučesané rozcuchané vlasy. Když Kourikos promluvil, bylo to, jako by mu slova nechtěla přejít přes rty. „Vaše Veličenstvo, řekněte mi, prosím, že jsem špatně pochopil to, co jste říkal svému otci.“
Maniakes smutně potřásl hlavou. „Pohleďte na svého vnuka, tcháne,“ řekl a podal Likaria Kourikovi. Strážce pokladu převzal dítě s jistotou, která napovídala, že navzdory svému věku nezapomněl všechno, co kdy věděl o dětech. „Víc než cokoli jiného bych si přál, abych vám mohl říct, že jste mě špatně pochopil,“ pokračoval Maniakes. „Ale pravda je taková, že nemohu; pochopil jste mne správně. Niphona... vaše dcera... má žena —“ sklopil zrak k podlaze. Loveckou mozaiku viděl rozmazaně, protože se mu oči naplnily slzami.
Phevronia se rozplakala. Kourikos ji volnou paží objal. Zabořila mu tvář do ramene a kvílela jako duše odsouzená k věčnému ledu.
KManiakesovi přistoupil Kameas. „Sdílím váš smutek, Veličenstvo. Postarám se o kojnou pro malé Veličenstvo a s vaším svolením také začnu s přípravami na císařovnin pohřební obřad. Počasí je chladné, takže tato záležitost není tak naléhavá jako za jiných okolností, ale i tak —“
Phevronia se rozplakala ještě víc. Kourikos vypadal, jako že chce proti vestiariově návrhu něco namítnout, ale pak jako by se zhroutil sám do sebe. Se sklopeným zrakem pokýval hlavou. Stejně tak i Maniakes. Musíš pokračovat dál, řekl si a přemýšlel, jak zařídit, aby tomu uvěřil.
Stejně jako všechno ostatní, co bylo nějak spojeno s císařským domem, i pohřeb byl zatížen značnou dávkou obřadnosti, v tomto případě melancholické obřadnosti. Vápencový sarkofág, ve kterém byla Niphona uložena k odpočinku, byl zdoben vytesanými scénami, které znázorňovaly most, po kterém přicházejí duše mrtvých k Phosovu světlu. Pod mostem číhali démoni lapající ty, kteří neprošli Phosovým soudem a stahovali je do Skotova ledu. Na posledním reliéfu byla vytvořena jedna duše zobrazující Niphonu, jak nikým nerušena míří přímo k Phosovu věčnému světlu.
Mrtví Avtokraté a jejich příbuzní byli podle starobylé tradice pohřbíváni pod západním chrámem města Videssos, nedaleko od Býčího Fóra, starého městského dobytčího trhu. Chrám zasvěcený památce svatého Phravitase, ekumenického patriarchy, který žil za dnů velikého Stavrakia, byl také velmi starý.
Kameas Maniakeše navlékl do róby z červeného hedvábí vyšívaného stříbrnými nitěmi. Avtokrat nevěděl, kde se ta róba vzala; určitě nevisela v šatníku spolu s ostatními róbami. Silně páchla po kafru a byla tak tuhá a nepodajná, jako by byla vyrobená z kovu a ne z látky.
„Buďte na ni opatrný, Vaše Veličenstvo,“ řekl Kameas. „Látka už je dnes velmi křehká.“
„Jak myslíte,“ odpověděl Maniakes. „Jak je ta róba vlastně stará?“
Vestiarios pokrčil rameny. „Je mi líto, Vaše Veličenstvo, ale nevím. Můj předchůdce na místě vestiaria, vážený Isoes, to také nevěděl a řekl mi, že ani jeho předchůdce neznal odpověď. Takže vám ani nemohu říct, kdy se vlastně odpověď ztratila. Mohlo se to stát za dnů Isoova předchůdce, nebo také před sto lety.“
Maniakes prstem přejel po hedvábí. Pochyboval, že smuteční róba byla nová za časů jeho dědečka, ale nemohl si být jistý. Kameas mu také přinesl vyleštěnou černou kůži na zakrytí bot. Černá kůže byla na několika místech nařezána, aby tudy prosvítal císařský šarlat; i během smutku zůstával Avtokrat Avtokratem. Ale při pohledu na sebe Maniakes uviděl, že vypadá jako pravé ztělesnění zoufalství.
Ostatní truchlící v pohřebním průvodu - Kourikos a Phevronia, starší Maniakes, Parsmanios, Rhegorios, Lysia a Symvatios - byli oděni v prosté černi. Koně táhnoucí vůz, na kterém ležel sarkofág, byli také černí — i když Maniakes věděl, že jeden z koní měl na čele bílou lysinku, kterou čeledíni pečlivě začernili.
Kolem pohřebního vozu kráčeli gardisté v černých pláštích s černými střapci na ratištích kopí. Nosiči baldachýnů, kteří kráčeli před Avtokratem vždy, když se objevil na veřejnosti, nesli tentokrát černé a ne barevné baldachýny.
Když pohřební průvod dorazil na náměstí Palamas, Maniakes uviděl,, že je plné lidí. Obyvatelé města Videssos se rádi účastnili jakékoli podívané bez ohledu na to, jak byla smutná. Někteří byli oděni v černi, aby Avtokratovi ukázali svou sympatii. Ostatní byli oblečení ve svých nejlepších svátečních šatech: pro né byla podívaná jako podívaná.
Na okraji náměstí je očekával ekumenický patriarcha Agathios. Odznaky jeho hodnosti se nijak nezměnily; na nohou měl modré boty a zlatou róbu vyšívanou perlami a drahokamy, stejnou, jako by měl při svatbě nebo jiné radostné události. Ále když Maniakesovi vzdal hold a ulehl na zem, jeho tvář byla smutná. „Vaše Veličenstvo, přijměte prosím mou kondolenci.“
„Děkuji vám, nejsvětější pane,“ odpověděl Maniakes. „Pokračujme, ať už to máme za sebou, ano?“ Už když ta slova vypouštěl z úst, začal jich litovat; Agathios vypadal pobouřeně. Maniakes tím nemyslel nic jiného, než že už chce mít pohřeb za sebou, aby mohl truchlit v soukromí, ale cokoli Avtokrat řekne na veřejnosti, je vždy podrobeno značné kritice a často bývá
špatně interpretováno. Maniakes to moc dobře věděl, a proto si vynadal za svou neopatrnost.
Agathios se bez dalších slov otočil a zaujal své místo v čele procesí. Mohutným hlasem oslovil dav naplňující náměstí

Palamas. „Ustupte stranou, obyvatelé Videssosu! Uvolněte místo na poslední cestu Niphony, kdysi císařovny Videssiánců, dnes Phosovy vyvolené, která se koupe v jeho věčném světle.“
„Kéž je torníTtak,“ odpověděli lidé a jejich hlasy se zvedaly a klesaly jako vlny na rozbouřeném moři. Dav uvolnil cestu přes náměstí. Tam, kde to nestačilo, zasáhli gardisté ratišti oštěpů.
I když lidé uhýbali z cesty, mnozí se tlačili kupředu, aby Maniakesovi nebo jeho rodině vyjádřili soustrast. Někteří se snažili zahlédnout Niphonu, která ležela bledá a nehybná uvnitř sarkofágu.
„Modlím se, aby věděla, že vám dala syna,“ řekl Maniakesovi nějaký muž. Ten pokýval hlavou, i když věděl, že tohle Niphona vědět nemohla.
Několik málo členů davu mělo ruce na lemech tunik, připraveni využít své šaty k zachytávání peněz, pokud by se Avtokrat rozhodl mezi lidi házet zlaťáky. Maniakes na to neměl ani pomyslem, ne při dnešní příležitosti. Zavrtěl hlavou nad zákruty lidské povahy, i když chápal, že od Avtokrata lidé čekají cokoliv.
Přestože náměstí Palamas bylo mnohem širší než Prostřední Třída, jakmile se na ni pohřební procesí dostalo, šlo mnohem rychleji. Lidé se totiž netlačili uprostřed ulice, ale zůstávali pod zakrytými kolonádami po obou stranách. Když Maniakes vzhlédl, uviděl, že značné množství lidí je na vrcholku kolonád a hledí na něj a na ženu, která mu dala dvě děti za cenu svého života.
Maniakes pomalu kráčel podél úřednických budov. Ze všech oken na něj hleděly tváře, jak písaři a úředníci na chvilku opustili své svitky a počítadla, aby se podívali na smuteční procesí, čím větší kus cesty urazil, tím těžší pro něj bylo udržet výraz smutné vznešenosti.
Na Býčím Fóru byl znovu hustý a neprostupný dav.
Toto fórum bylo kdysi hlavním městským tržištěm, kde se nakupoval dobytek a všechno ostatní zboží, ale tuto pozici si později uzurpovalo náměstí Palamas. Teď se na Býčím Fóru nakupovalo jen podřadné zboží. Navzdory davu, který je zaplňoval, vypadalo náměstí pustě, bezútěšně a neudržovaně.
Ekumenický patriarcha znovu na dav apeloval, aby pohřebnímu průvodu uvolnil cestu. Lidé však reagovali mnohem pomaleji než ti, kteří byli na náměstí Palamas. Jednak tu bylo mnohem víc lidí a za druhé kolem náměstí žily spíš chudší vrstvy a ty nebyly tak nakloněny naslouchat požadavkům jako prosperující měšťané obývající čtvrť kolem náměstí Palamas.
Procesí si kousek po kousku razilo cestu přes náměstí. Nakonec se podařilo projít na jeho druhý konec až k úzké zakroucené uličce, která vedla k chrámu zasvěcenému památce svatého Phravitase.
Jak bylo v takovýchto uličkách obvyklé, balkóny v horních patrech domů přesahovaly natolik přes okraj domů, že často úplně zastiňovaly slunce. Maniakes si vzpomněl, jak prvního dne, kdy dorazil do města Videssos, uvažoval, že za Genesiovy vlády se zřejmě příliš neprosazoval zákon, který toto zakazoval. Zdálo se, že ani teď, když se nositel rudých bot změnil, stavební inspektoři nedělali nic, aby situaci napravili. Zavrtěl hlavou. Měl mnohem důležitější starosti, než jestli nějaké balkóny splňují předepsanou normu nebo ne.
Tyto balkóny teď byly plné lidí. Když Maniakes vzhlédl k úzkému proužku nebe mezi nimi, spatřil půl tuctu tváří, které na něj zíraly. Jedna z těch tváří patřila ženě ve druhém patře. Maniakes si všiml, že její tvář je smrtelně bledá, takže přitáhla Maniakesovu pozornost v moři tváří všech ostatních přihlížejících.
Žena se naklonila přes dřevěné zábradlí balkónu a doširoka otevřela ústa. Maniakes si pomyslel, že na něj chce něco zavolat, i když by měl potíže ji v hluku davu uslyšet. Stalo se však něco jiného. Zena začala dávit a hlasitě zvracet na pohřební průvod.
Proud zvratků dopadl na sarkofág, pohřební vůz a jednoho z gardistů. Ten se znechuceným výkřikem odskočil. Maniakes na ženu hněvivě ukázal prstem. Později litoval, že ukázal svůj hněv tak otevřeně, ale to bylo až později.
Gardistův znechucený výkřik nebyl zdaleka jediný. Zvedly se i jiné výkřiky, jako „Hanba!“ a „Znesvěcení!“ a „Zneuctění!“ a nevyhnutelně „Rouhání!“ nejhlasitěji zněly tyto výkřiky právě z balkónu, kde stála nešťastná žena. Ostatní, kteří tam stáli s ní, ji popadli, zvedli nahoru a navzdory jejímu křiku ji svrhli na dláždění pod sebou. Její křik náhle umlkl.
Maniakes se otočil a v hrůze zíral na tělo ženy, která dopadla jen několik stop za ním. Podle nepřirozeného úhlu, v jakém měla otočenou hlavu, si zlámala vaz. Maniakes si nad srdcem načrtl sluneční kruh. „Při pánu s velikou a dobrou myslí!“ vykřikl s hlasem plným odporu, „cožpak ani pohřeb mé ženy nemůže proběhnout pokojně?“
Ale z davu se ozvaly jiné výkřiky, plné uspokojení: „Smrt rouhačům!“ „Dostala, co si zasloužila!“ a „Pomstili jsme tě, Niphono!“
Ti, kteří ženu svrhli z balkónu, se vůbec nestyděli, naopak, začali radostně jásat a mávat rukama. Vzápětí začal jásat celý dav a bylo jasné, že je všichni považují za hrdiny.
Maniakes bezmocně pohlédl na svého otce. Starší Maniakes rozhodil ruce, jako by se ho ptal co chceš dělat? Avtokrat moc dobře znal odpověď: Me moc. I kdyby vyslal gardisty, aby vrahy pozatýkali, museli by si i probojovat cestu davem uvnitř, vylézt až na balkón a odvléct zajatce dolů, kde by znovu čelili hněvu davu. Maniakes si teď nemohl dovolit, aby v hlavním městě vypukly nepokoje.
„Vpřed!“ vykřikl a pak znovu: „Vpřed! Dopřejme Niphoně pokoj, který si zaslouží, alespoň v hodině její smrti.“
Jeho slova způsobila, že se výkřiky postupně utišily. Pohřební průvod si pospíšil do chrámu zasvěceného památce svatého Phravitase.
I když ten chrám možná nebyl nejstarší budovou ve městě Videssos, rozhodně patřil mezi nejstarší. V Nejvyšším chrámu a svatyních podobného typu stál oltář pod dómem uprostřed velikého prostoru a kolem něj byly v soustředných kruzích postaveny lavice pro věřící. Chrám svatého Phravitase byl však postaven podle mnohem staršího vzoru. Byla to obdélníková budova z rudých cihel, které byly zčernalé věkem. Vstup do chrámu byl na západní

straně; všechna sedadla směřovala na východ, kde každý den stoupalo na nebe Phosovo slunce.
Agathios se vydal k oltáři a jeho zářící róba kolem něj vířila. Velekněz zdejšího chrámu se svému církevnímu nadřízenému hluboce poklonil a na znamení podřízenosti mu políbil ruku. Maniakesovi gardisté zvedli Niphonin sarkofág z vozu a postavili jej na podstavec vedle oltáře, pokrytého černým suknem.
Maniakes a jeho rodina zaujali svá místa v lavicích, které byly nejblíž k oltáři. Zbylé lavice byly obsazené ostatními truchlícími, šlechtici i prostými lidmi. Pak Agathios pozvedl prosebně ruce knebi. To byl signál, aby všichni povstali.
„Modlíme se k tobě, Phosi, pane s velikou a dobrou myslí," zaintonoval Agathios, „který jsi ze své milosti naším ochráncem, a který jsi nás postavil před velikou zkoušku života."
Tato známá modlitba pomohla Maniakesovi nemyslet na svůj žal a místo toho se soustředil na patriarchova slova. Agathios vzápětí všem pokynul a truchlící se znovu posadili. To, že seděl v chrámu - i když ne v tom, ve kterém se obvykle modlil - a naslouchal patriarchovi, mu pomáhalo zapomenout na úzkost a žal a poddat se rutině, která na jeho mysl působila jako konejšivý balzám.
„Shromáždili jsme se zde dnes, abychom Phosovi ajeho věčnému světlu odevzdali duši naší sestry Niphony," řekl Agathios. Zemřela při vznešeném úkolu, ke kterému je povolána každá žena: zemřela, když na svět přiváděla nový život."
Phevronia hlasitě vzlykala. Kourikos svou ženu pohladil po rameni v marné snaze ji ukonejšit. Phevronia Qěl na smutek právo. Ztráta rodičů je těžká. Ale ztráta dětí je ještě těžší. Ztráta dítěte, zvláště pak dítěte v rozpuku mládí, stavěla přirozený řád věcí na hlavu.
Maniakese mimoděk napadlo, zda by na Niphoniny rodiče neměl pocítit hněv za to, že své dceři vnukli rozhodnutí porodit syna za každou cenu, aby si rodina udržela vliv u císařského dvora. Pokoušel se tento hněv vyvolat, protože díky hněvu by snáze unesl svůj žal. Nepodařilo se mu to však. Mnohá žena by přijala stejné riziko jako Niphona a císařovna tak učinila o své vlastní vůli.
„Dobrý bůh jistě ukáže své milosrdenství a nechá naši sestru Niphonu přejít most, aniž by se jí dotkli démoni číhající nad propastí věčného ledu," řekl Agathios. „Naši sestru dozajista nepohltí náruč temného boha." Ekumenický patriarcha si odplivl na podlahu a všichni truchlící ho napodobili.
Agathios ještě po nějakou dobu pokračoval a popisoval Niphoninu dobrotu. Před obřadem se na Niphonu vyptával Maniakese, Kourika, Phevronie a Nikayi, abatyše kláštera zasvěceného památce svaté Phostiny. Pokud mohl Maniakes říct, každé slovo, které pat f riarcha pronesl, bylo pravdivé.
Když měla Niphona všechny tyto klady, proč zemřela tak mladá? Maniakes si v duchu kladl tuto otázku, kterou si před ním jistě kladly nespočetné generace lidí, až kVaspurovi Prvorozenému. Až dosud však žádný kněz nepřišel s uspokojivou odpovědí.
Poté, co patriarcha dokončil chvalozpěv na Niphonu a všechny ujistil, že Phos jistě přijal její duši do říše věčného světla a poté, co své posluchače ještě jednou vedl k odříkání Phosovy modlitby, Agathios řekl: „A nyní nechť jsou její tělesné pozůstatky uloženy na místo posledního odpočinku."
To byl signál pro Maniakese, Kourika a Phevronii, aby povstali a postavili se vedle sarkofágu. Než jej gardisté zvedli z pódia, Maniakes naposledy pohlédl na tvář své ženy. Její tvář byla klidná a Maniakesovi nezbylo než doufat, že její duše skutečně překročila most a Phos ji přijal do své náruče.
Velekněz zdejšího chrámu podal Agathiovi zapálenou pochodeň a zamumlal. „Lampy v nejsvětější komnatě byly rozsvíceny, nejsvětější pane."
„Děkuji, svatý pane," odpověděl patriarcha. Pohledem dal pozůstalým i gardistům znamení, aby ho následovali a pak sešel po kamenném schodišti do komnaty pod chrámem.
Když Genesios popravil Likinia, hodil Avtokratovo mrtvé tělo i těla jeho synů do moře a hlavy rozeslal po celé říši, aby dokázal, že jsou mrtví. Když Maniakes srazil hlavu Genesiovi, nechal ji narazit na Milník a jeho tělo nechal spálit. V císařských hrobkách proto nebyl nikdo pohřben po dlouhou dobu.
Komnata byla velice tichá. V hustém nehybném vzduchu se odrážely prázdné ozvěny kroků. Světlo lampy si pohrávalo na mramoru a vrhalo stíny na reliéfy Avtokratů a císařoven mrtvých celá desetiletí, staletí či dokonce tisíciletí. Některé z nejstarších nápisů byly v tak starobylé videssiánštině, že je Maniakes dokázal jen stěží přečíst.
Mezi vší bělobou mramoru vystupoval v zadní části komnaty černý prázdný čtverec, kam měl být zapuštěn Niphonin sarkofág. Gardisté, těžce oddechující námahou, ji uložili na požadované místo. „Během roku sem vy, Vaše Veličenstvo, nebo rodiče pozůstalé můžete umístit pamětní desku, popisující císařovninu odvahu a dobrou povahu. Prosím, věřte, že sdílím váš smutek a nabízím vám nejhlubší a nejupřímnější soustrast."
„Děkuji vám, nejsvětější pane," odpověděl Maniakes aKourikos s Phevronii ho napodobili. Už když mluvil, však^ přemýšlel, nakolik upřímný je Agathios doopravdy. Řekl všechno v pravý čas a na správném místě, ale Maniakes měl pocit, že z patriarchy hovoří spíše povinnost než pieta. Maniakes si povzdechl. Patriarcha byl stejně tak politik jako kněz.
„Je po všem," řekla Phevronia nevěřícným, užaslým hlasem. „Je po všem a po naší dceři není ani památky."
Měla pravdu. Bylo po všem a nic nezbylo. Maniakes se cítil uvnitř úplně prázdný a vyrazil zpátky ke schodišti. Agathios si pospíšil před něj, aby vyvedl procesí
zpět nahoru. Za Maniakesem šli jeho gardisté. Jako poslední, mnohem pomaleji, vyšli Kourikos a Phevronia a zanechali tak komnatu pod chrámem prázdnou až do chvíle, kdy zemře někdo další z císařského rodu.
„Pokud dovolíte, Vaše Veličenstvo, právě dorazil posel se zprávou od makuranského generála Abivarda," řekl Kameas.
„Co od nás asi chce?" přemýšlel Maniakes nahlas. Měl potíže soustředit se na záležitosti říše; od Niphonina pohřbu uplynulo teprve pár dnů. Vší silou se snažil soustředit na každodenní záležitosti. „Ať vstoupí, vážený pane."
Posel vzdal Avtokratovi hold, pak mu podal svinutý pergamen zapečetěný stužkou a voskem. Když Maniakes lámal

pečeť, přemýšlel, zda dokáže pochopit smysl dopisu. Hovořil sice makuransky docela dobře, ale neuměl v tomto jazyce číst.
Abivard však musel mít při ruce tlumočníka, protože dopis byl napsán videssiánsky:
„Abivard, generál sloužící mocnému Velekráli Sharbarazovi, nechť vládne mnoho let ajeho říše vzroste, Maniakesovi, prohlašujícímu se Avtokratem: zasílám pozdravy. S lítostí jsem obdržel zprávu o smrti tvé ženy. Přijmi prosím mou upřímnou soustrast nad tvou osobní ztrátou; nechť Čtveřice Proroků provází duši tvé ženy až do náruče Boha."
Maniakes se obrátil ke Kameasovi. „Přineste mi prosím pečetní vosk, vážený pane." Když vestiarios odspěchal, Maniakes namočil husí brk do kalamáře a začal rychle psát:
„Avtokrat Maniakes makuranskému generálovi Abivardovi: Zdravím. Děkuji ti za vyjádření soustrasti. Jako Avtokrat i jako soukromá osoba si ale přeji, aby ses i se svou armádou stáhl ze zemí, na které nemáte žádné právo. Za tímto účelem jsem k Velekráli Sharbarazovi vyslal svého velvyslance, vznešeného Triphylla. Máš nějaké zprávy o postupu jeho jednání?"
Sroloval pergamen a převázal ho stužkou. Kameas se vrátil s rudým pečetním voskem, jehož použití bylo vyhrazeno pouze Avtokratovi. Eunuch mu podal vosk a zapálil lampu. Maniakes podržel vosk nad plamenem. Několik kapek dopadlo na stužku a na pergamen. Dokud byl vosk ještě měkký, Maniakes do něj otiskl svůj pečetní prsten se znakem slunce. Pak zapečetěným dopisem několikrát zamával ve vzduchu, aby vosk řádně ztuhl, a předal jej poslovi. „Postarej se o to, ať se ten dopis dostane k Abivardovi, ať už se týhle věci zařizují jakkoliv." Nepotřeboval znát detaily, a proto po nich nepátral.
Posel převzal pergamen, vložil jej do vodotěsného pouzdra z navoskované kůže a poté, co Maniakesovi vzdal hold, odspěchal z císařské rezidence. „Mohu vidět, co vám makuransky generál napsal, Vaše Veličenstvo?" zeptal se Kameas.
„Ano, jistě," odpověděl Maniakes. Možná, že veliký Stavrakios byl natolik odvážný, že svému vestiariovi odmítal sdělovat všechny informace, ale Maniakes tak nezměrnou odvahou rozhodně neoplýval.
„Jeho slova jsou upřímná, o tom není pochyb," řekl Kameas. „Ukazuje se ale jedna věc, že činy Makuránců nejsou vždy v souladu s jejich slovy."
„To je hluboká pravda," poznamenal Maniakes. „To samé platí pro Kubraty. A platilo to také pro Videssos za vlády mého minulého neoplakávaného předchůdce. Já samozřejmě jsem pravým Milníkem pravdomluvnosti."
„Samozřejmě, Vaše Veličenstvo," řekl Kameas tak vážně, že Maniakes pochyboval, zda pochopil zamýšlenou ironii. Pak se vestiarios drobounce pousmál.
„Můžete odejít, vážený pane," řekl mu Maniakes a začal se smát. „Teď vás nějakou dobu nebudu potřebovat."
„Ano, Vaše Veličenstvo," odpověděl vestiarios. „Kéž dobrý bůh dá, ať vám Abivard sdělí dobré zprávy ohledně vznešeného Triphylla."
Otočil se a odspěchal a Maniakes jen užasle zíral na jeho záda. Kameas nemohl vidět, co Maniakes Abivardovi napsal; v tu chvíli s ním vůbec nebyl v komnatě. „Jak to víte?" zeptal se Maniakes. Ale to už byl Kameas na cestě pryč. Jestli ho zaslechl, nedal to najevo.
Nad čtvrtí Napříč na druhém břehu Dobytčího Převozu stoupaly veliké sloupce dýmu, stejně jako tomu bylo minulý podzim, kdy protější břeh obsadila Abivardova armáda. Teď ho opouštěla a nechávala Maniakesovi snadný přístup do západních zemí, pokud by se chtěl letos s Makuránci znovu poměřit.
Maniakes by chtěl, a moc by chtěl, ale nevěděl, jestli na to má dostatek sil. Navíc ho sužovaly i jiné starosti. Rozhodl se podělit se o ně s Rhegoriem: „Když odsud Abivard odchází, kam při Phosově svatém jménu, zamíří?"
„Můj bratrance, Vaše Veličenstvo, proklej mě k věčnému ledu, jestli to vím." Rhegorios si na znamení odmítnutí temného boha odplivl na zem. „Jediné, co mohu říct, je, že pravděpodobně míří tam, kde nám může natropit co nejvíc škod."
„Nejvíc škod by nám natropil, kdyby zůstal právě tady," řekl Maniakes nespokojeně. „Napříč je jako zátka v lahvi; když ji obsadil, zabránil nám ve vstupu do západních zemí. Teď se tam můžeme vrátit, pokud se odvážíme. Ale co se s námi stane, když to zkusíme?" „To se právě nedá říct, dokud to nezkusíme - pokud to zkusíme," odpověděl Rhegorios. „Ale mohu ti říct, co se stane, když neuděláme vůbec nic: Makuránci si podrží západní země na další rok a pro nás pak bude ještě těžší získat je zpět, až k tomu nakonec sebereme odvahu."
Maniakes se zašklebil. To, že jeho bratranec mluvil přímo, ještě neznamenalo, že se mýlí. „Přál bych si, aby byla naše armáda v lepší kondici," řekl Maniakes. „Cvičili jsme sice celou zimu, ale..." nechal ta slova viset ve vzduchu.
„Tak si nech poradit od Tzikase," řekl Rhegorios a zlomyslně se ušklíbl. „Zůstaň ve městě Videssos a čekej tak dlouho, dokud všichni naši nepřátelé nezemřou
stářím. Pak bude Videssos svobodný a získá zpět, co mu právem náleží."
„Ha, ha, ha," řekl Maniakes nevýrazně. Jeho bratranec sice přeháněl Tzikasův opatrný přístup k válce, ale jen lehce.
„Musíme proti Makuráncům bojovat a musíme tak učinit v západních zemích, ale musí to být za našich vlastních podmínek. Nemůžeme si dovolit další fiasko, jako bylo to loňské. A když nejsme v pozici, abychom tam dorazili a zvítězili, neměli bychom bojovat."
„Jak chceš něco takového zaručit?" zeptal se ho Rhegorios. „Víš, všiml jsem si, že pokaždé, když je nějaká bitva, mají ti bastardi, naši protivníci, ošklivý zvyk, že se brání. Nemůžeš se moc spoléhat na to, že si lehnou a zemřou, bez ohledu na to, jak moc by sis to přál."
„Do ledu s tebou," řekl Maniakes a proti své vůli se rozesmál. „Víš, co jsem chtěl říct, i když jsem to možná vyjádřil neobratně. Nechci se nechat vtáhnout do situace, která pro mě bude nevýhodná. Na druhou stranu čím víc vlastního území získáme zpět, tím víc prostředků budeme mít pro další krok."
„A můžeme začít tím, že obsadíme Napříč," dodal Rhegorios.

A to také učinili, hned jakmile hlídkující dromondy zjistily, že Abivard a jeho vojáci už předměstí opustili. Nedlouho poté, co do předměstí znovu vstoupili císařští vojáci, se na druhou stranu přeplavil i Maniakes, aby zjistil, jaké škody Makuránci napáchali.
Jeho první dojem byl takový, že Makuránci odešli zkrátka proto, že nezbylo nic, co by se dalo odnést nebo zničit. Vše, co bylo hořlavé, spálili. To, co nehořelo, alespoň rozbořili.
Z ruin začali vycházet lidé, kteří mu vyprávěli různé historky z doby makuranské okupace. Naslouchal jim se soucitem, ale bez přílišného překvapení; věděl, jak se armády chovají v nepřátelské zemi. Chování Makuránců nijak nevybočovalo z běžných zásad. Loupeže a znásilnění byly částí dlouhé smutné litanie o tom, jak člověk zachází se svým bližním.
„Ale Vaše Veličenstvo," řekl jeden obchodník, jehož kvalitní boty, kterých měl plný sklad, teď zdobily makuránské nohy, „cožpak ty zlodějské kacíře nebudete pronásledovat, abyste je přinutil zaplatit za to, co nám provedli?" Z jeho tónu by se zdálo, že od Maniakese požaduje, aby Abivardovi předložil účet se všemi položkami k zaplacení, až ho příště uvidí.
„Udělám, co budu moci," řekl Maniakes vyhýbavě; nechtělo se mu vysvětlovat, že už jen pobyt jeho armády v západních zemích je víc, než v co letošní rok doufal. „Nejprve zde ale musíme upevnit naši pozici. Koneckonců nechceme přece, aby se Makuránci vrátili, že?"
„To, co chceme a to, co dostaneme, není vždycky to samé," odpověděl obchodník kysele. Vzápětí si ale uvědomil, že jeho slova by se dala brát jako kritika Maniakese. Proto se dal spěšně na ústup. Maniakes potřásl hlavou. Obchodníkova poslední věta se přesně shodovala s jeho vlastními myšlenkami.
Ženisté začali zkoumat zemi západně od čtvrti, ve snaze nalézt co nejlepší místo k výstavbě polního opevnění. Čtvrti na druhé straně Dobytčího Převozu neměly hradby po mnoho set let. Vždyť kdo by také tušil, že se objeví nepřítel natolik nebezpečný, aby probodl samotné srdce císařství? Ale nedalo se nic dělat, Makuránci byli přímo tady; důkaz jejich přítomnosti byl až příliš zjevný.
„Je tady nekouk míst na výstavbu kvalitního opevnění, Veličenstvo," řekl vrchní ženista, podsaditý, zarytě vyhlížející muž jménem Stotzas. „Spatřuji tu ale jeden problém - vlastně ne, dva problémy." Vypadal jako člověk, který vidí tím víc problémů, čím déle se na ně dívá.
Maniakes sám tu spatřoval dva problémy. Zvedl palec. „Kde najdu muže, kteří ta opevnění postaví?" K palci přidal ještě ukazováček. „Kde najdu vojáky, kteří budou opevnění bránit?"
„Právě jste přesně trefil hřebík na hlavičku," řekl Stotzas. Souhlasně pokýval hlavou. „Když dovolíte, Vaše Veličenstvo, udělám vše, co bude v mých silách,
ale..." jeho hlas se vytratil. Neutíkal jako obchodník, ale ani nevypadal moc potěšené z představy, že řekne celou pravdu.
„Ale není v lidských silách udělat toho moc," navrhl Maniakes.
Stotzas vděčně přikývnul. „Já to mám ještě jednoduché," řekl. „Cihly a kámen se se mnou nikdy nehádají. Pán s velikou a dobrou myslí možná ví, jak vyřešit zmatek ohledně chrámů, ale já to určitě nevím."
„Ani já," odpověděl Maniakes. „Ať už na ten nápad přinutit kněze v oblastech obsazených Makuránci, aby přejali vaspurakánskou formu náboženství, přišel kdokoliv, bylo to od něho ďábelsky chytré. Někteří z kněží tak učinili rádi, jiní, aby se vetřeli do přízně útočníkům, a ti zbylí zkrátka proto, aby přežili. Zjistit, kdo je kdo, zabere celé roky, zvláště když všichni budou o těch ostatních hlasitě prohlašovat, že jsou lháři."
„Jak už jsem řekl, cihly a kamení jsou zticha," odpověděl Stotzas. „Člověku stačí oholit hlavu a obléct ho do modré róby, a v ten okamžik začne mluvit a mluvit, jako by už nikdy neměl zavřít pusu."
To nebylo tak úplně sportovní. Velká část kněžského života se odehrávala ve zbožném tichu. Ale ženijní velitel měl pravdu. Kněží, kteří se před Maniakesem navzájem osočovali a hájili, nedělali chrámům zrovna dobrou pověst.
Poté, co vyslechl další kolo vzájemného obviňování z kacířství a prohlédl si hromadu všech možných dokumentů, které s sebou klerici přinesli - každá strana prohlašovala, že dokumenty těch druhých jsou falešné - už toho Maniakes začal mít dost. „Přestaňte žvanit nesmysly, svatí pánové!" vybuchl. Tohle nebylo zrovna oslovem, jaké by měl dobrý a zbožný vládce adresovat svým klerikům, ale Maniakesovi to bylo jedno. „Nakydejte tuhle hromadu trusu na práh nejsvětějšímu Agathiovi, ať se s tím vypořádá on. Dokud váš případ nerozsoudí, přikazuji vám, abyste spolu navzájem žili v míru, a abyste navzájem uznávali svou ortodoxi bez ohledu na to, kdo komu co udělal, když tu byli Makuránci.
„Ale Vaše Veličenstvo," vykřikl jeden z modře oděných kněží. „Tihle kacíři si ve svém bludu přímo libovali a díky nim získaly všechny chrámy špatnou pověst."
„Vy jste ti, kdo potahoval dobré jméno chrámů po hospodách a lázních, protože jste se bez ostychu klaněli okupantům," vykřikl kněz z druhé frakce.
Obě strany se navzájem začaly znovu osočovat. Maniakes vší silou udeřil pěstí do stolu. To shromáždění kleriky překvapilo natolik, že na okamžik zmlkli.
„Možná jste mě špatně pochopili, svatí pánové," řekl Maniakes do náhlého ticha. ‚3uď se budete navzájem uznávat jako ortodoxní kněží, dokud váš případ nerozsoudí ekumenický patriarcha, anebo se navzájem budete obviňovat z kacířství — ale budete tak činit v tom nejhlubším a nejhnusnějším vězení, které ve městě Videssos máme. Tak co si vyberete?"
Když klerici odcházeli, už se navzájem neosočovali, což Maniakes považoval za jistý pokrok. Když byli pryč, sesul se do křesla a schoval si tvář do dlaní. Přišel k němu Rhegorios a poplácal ho po rameni. „Raduj se a jásej, bratrance. Stejné případy, jako je tenhle, budeš muset řešit v každém městě, které vyrveme Makuranem"
„Ne, to tedy při dobrém bohu, nebudu," vybuchl Maniakes. „Ať se o to postará Agathios, koneckonců tohle má na starosti on. Alespoň zjistíme, zač náš nejsvětější patriarcha stojí." Ale podle toho, jak Agathia znal, měl pocit, že tenhle

problém stejně nakonec bude muset vyřešit on sám. Zkřivil tvář, jako by se právě napil octa. „Právě jsi mi řekl první rozumný argument, proč západní země přenechat Makuráncům."
Rhegorios se zasmál, jako kdyby Maniakes udělal vtip.
Videssiánské síly se opatrně sunuly na jih a na západ. V žádném případě se to nedalo nazvat znovudobýváním, ale spíš opatrným obsazováním území, která Abivard prozatím opustil. Posléze Maniakes získal trochu větší odvahu a přikázal několika skupinám
jezdců, aby zabrousily hlouběji do západních zemí a pokusily se znepokojovat makuranské síly a narušovat jejich zásobování.
Přikázal však, aby se nikdo nepouštěl do vážnějších potyček s nepřítelem. „Ne tenhle rok," řekl. „Nejprve se naučíme, jak jim způsobit škody jinak. Až zjistíme, jak na to, můžeme znovu pomyslet na otevřenou bitvu. Mezitím zjistíme, jak se jim bude líbit pobyt v nepřátelské zemi."
Makuráncům se to vůbec nelíbilo. Aby ukázali, jak moc se jim to nelíbí, začali vypalovat vesnice. Maniakes nevěděl, zda má plakat nebo jásat. To záleželo na tom, zda Makuránci obyvatelstvo rozhněvají nebo vyděsí.
Vodpověď vyslal další záškodnické skupiny, mnohé na palubách lodí, podél severního a jižního pobřeží. Útočné skupiny pořádaly rychlé nájezdy do vnitrozemí a zase se stahovaly zpátky na palubu. „Možná, jen možná se nám podaří podrýt pečenáčům morálku," řekl svému otci. „Jediné místo, kde se nám nemohou postavit, je moře."
„Správně," přisvědčil starší Maniakes. Vytrhl si dlouhý bílý vous a podržel jej na délku paže před sebou, aby se na něj mohl pořádně podívat. Pak ho nechal dopadnout na zem a vrhl na svého syna postranní pohled. „Nemáš nějakého námořního kapitána, kterého nemáš rád a jehož hlavu bys klidně oželel?"
„Možná by mě někdo napadl," přisvědčil Maniakes.
„Ale proč?"
Jeho otec přimhouřil oči. ‚fkni Kubraté se nám nemohou postavit na moři. Ty jejich monoxyly jsou v naprostém pořádku - dokud ovšem nenarazí na dromond. V porovnání s našimi válečnými loďmi jsou to jen neforemné špalky plné masa. Zrovna mě napadlo, že bys mohl podél kubratského pobřeží poslat válečnou loď, aby je vyplenila, a až začne Etzilios řvát vzteky, pošli mu kapitánovu hlavu a řekni, že to byl celé jeho nápad."
Maniakes zalapal po dechu, ale pak se rozchechtal, až mu začaly téct slzy z očí. „Při dobrém bohu, otče, ty
ale víš, jak mě pokoušet. Pokaždé, když se podívám na sever, mám sto chutí udělat právě to, co mi navrhuješ. Možná, že khagan by proti nám dokonce ani nevytáhl do války. Ten proklatec je natolik chytrý, aby pochopil, zeje to vtip."
„Kdybys nebyl ve válce s Makuranem..." řekl starší Maniakes.
„A kdybych měl lodního kapitána, kterého se chci opravdu zbavit," dodal Avtokrat. „K nějakému mladému nadějnému důstojníkovi by to nebylo fér."
„To je pravda," řekl starší Maniakes. „Ale koneckonců kdybys ho poslal podél kubratského pobřeží, moc nadějný by nebyl."
Oba se začali pochechtávat a nakonec strčil do komnaty hlavu Kameas, aby zjistil, co se děje. Poté, co mu jeden přes druhého vysvětlili jejich nápad, vestiarios řekl: „V časech smutných, jako jsou ty dnešní, je potřeba využít každou příčinu k veselí."
„Má pravdu," řekl Maniakes, když Kameas odešel. „Po Niphonině smrti se z císařského paláce stalo smutné místo."
„Muž, který je šťastný bez důvodu, je buď hloupý nebo opilý nebo obojí," odpověděl jeho otec. „Vsadím se, že brzy budeme mit nějaký nový důvod být vážní."
Jeho předpověď se vyplnila o dva dny později, když makuranský jezdec pod štítem příměří doručil na videssiánské území zprávu od Abivarda. Předal ji jednomu z císařských vojáků, který ji vzápětí doručil Avtokratovi. Maniakes z koženého pouzdra vytáhl pergamen. Stejně jako předtím, i tato zpráva byla napsaná videssiánsky, přestože ne stejnou rukou:
Abivard, generál Velekrále Sharbaraze, nechť vládne mnoho let a jeho říše roste, Maniakesovi, prohlašujícímu se za Avtokrata Videssiánců: Zdravím. V odpověď na tvou nedávnou žádost ohledně postavení muže jménem Triphylles, kterého jsi vyslal k dobrému, mírumilovnému a benevolentnímu Sharbarazovi, oblíbenci Boha, milovanému Čtveřicí Proroků, jsem byl jeho velkolepým Veličenstvem pověřen tě informovat, že v předchozím zmíněný Triphylles byl za trest za jeho nezměrnou drzost uvržen do žaláře v Mashizu, kde pyká za svůj zločin.
Tady dopis končil. Maniakes však na něj dál vytřeštěně zíral, jako by z něj chtěl vytlouct víc informací. „To nemůže udělat," prohlásil Avtokrat jen tak všeobecně.
„Vaše Veličenstvo?" Videssiánsky voják, který zprávu doručil, neměl ani nejmenší představu, o čem Maniakes mluví.
„To nemůže udělat," zopakoval Maniakes. „Sharbaraz nemůže jen tak uvrhnout velvyslance do žaláře, protože se mu nelíbí, jak mluví." Kdyby tomu tak bylo, Moundioukh už by například nikdy nespatřil denní světlo. „To porušuje všechny zákony civilizovaného jednání mezi státy," pokračoval Maniakes.
„Proč by se měl Sharbaraz o něco takového starat?" opáčil posel. „Za prvé je to prokletý Makuránec. Za druhé vyhrává válku, takže kdo mu zabrání dělat, co se mu zlíbí?"
Maniakes na něj bez odpovědi zíral. Posel měl samozřejmě pravdu. Kdo Velekráli Sharbarazovi zabrání dělat si, co se mu zlíbí? Ukázalo se, že Maniakes to nebude.
„Mám předat odpověď, Vaše Veličenstvo?" zeptal se posel.
„Ano, při dobrém bohu." Maniakes namočil brk do kalamáře a začal psát na arch pergamenu, který se zrovna chystal použít k podepsání dalších výdajů na opravy hradeb Imbrosu. Tato záležitost však byla mnohem naléhavější - pokud se ovšem Etzilios nerozhodne porušit mír, jehož další rok si Maniakes právě nedávno vykoupil.
„Avtokrat Videssiánců Maniakes, generálovi Abivardovi z Makuranu: Zdravím." Pero se skřípavě pohybovalo na povrchu pergamenu. , Jsem šokován a znechucen zjištěním, že Velekrál Sharbaraz zapomněl na mezinárodní zákony a

uvěznil mého vyslance, vznešeného Triphylla. Požaduji jeho okamžité propuštění.“ Jak? Pod hrozbou války1? V duchu si odpověděl. Vždyť už jsme ve válce. A prohráváme. „Dále požaduji vhodnou kompenzaci za újmu, kterou utrpěl a žádám zajištění jeho okamžitého návratu do města Videssos, kde se bude moci zotavit z prožitých útrap. V této záležitosti tě nepovažuji za viníka. Předej můj dopis svému panovníkovi, aby mohl jednat s nejvyšší možnou rychlostí.“
Zavolal na Kamease, aby mu přinesl pečetní vosk, zavřel dopis a podal ho poslovi. „Jestli to pomůže, ví jen Phos, ale bůh také ví, že kdybych neprotestoval, nestalo by se vůbec nic,“ řekl Avtokrat.
Když posel odešel, strávil Maniakes ještě nějakou dobu tím, že na Abivardovu hlavu svolával kletby. Kdyby mu makuranský generál sám nenavrhl jednání, nikdy by Triphylla k Sharbarazovi neposlal. Nenapadlo ho, že by Velekrál mohl vyslance uvěznit a navíc si myslel, že Sharbaraze bude zajímat nabídka výpalného.
Ale Sharbaraz už vlastně výpalné od Videssosu dostával. Do Mashizu proudila kořist, kterou makuranští vojáci získali na videssiánském území. Vzhledem k tomu asi Sharbaraze výpalné nezajímalo, protože by si mohl jen pohoršit.
Maniakes vztekle kopl do podlahy. Na okamžik si přál, aby Kourikos aTriphylles nikdy nepřišli do Kastavaly. Kdyby zůstali v hlavním městě, Niphona by byla ještě naživu a císařství by ani za Genesiovy vlády nemohlo být v horším stavu, než je teď. Aon sám by byl pořád na ostrově se svou milenkou a synem a za žádnou z katastrof, která postihla jeho domovinu, by nebyl osobně odpovědný.
Povzdechl si. „Někteří lidé jsou určeni k zapalování ohňů, jiní k jejich hašení,“ řekl, přestože v komnatě nebyl nikdo, kdo by ho mohl slyšet. „Genesios zapálil tenhle oheň a já musím přijít na způsob, jak na něj nalít vodu.“
Posadil se a zamyslel. Věci teď byly v lepším stavu než před rokem. Tehdy se pokoušel čelit Makuráncům v jejich vlastní hře. Nefungovalo to; Videssos byl — a stale zůstává - v přílišných zmatcích na něco takového. Teď zkouší něco nového. Maniakes nevěděl, jak
dobře bude jeho strategie rychlých nájezdů fungovat, ale určitě to nebude horší než loňské neštěstí. S trochou štěstí aspoň Abivarda znervózní. A zabrání Makuráncům, aby se po západních zemích prohánělí, jako by jim patřily.
„Ale i tak to nestačí,“ zamumlal. Znepokojování Abivardových sil je nepřinutí, aby opustily videssiánskou půdu. Ale říše teď nebyla ve stavu, kdy by se mohla pokusit o něco jiného.

XI.

Maniakes hodil pergamen na Tzikase. Zalitoval, že ho nenechal v koženém pouzdru, protože pak by jím mohl pesimistického generála udeřit do hlavy. „Prosím, vznešený pane, přečtěte si to,“ řekl. „Vidíte?“
Tzikas pergamen pomalu rozbalil a prozkoumal jeho obsah. „Každá dobrá zpráva je vždycky vítaná, Vaše Veličenstvo,“ řekl sice zdvořile, ale bylo vidět, že zpráva na něj žádný zvláštní dojem neudělala. „Ale zničení několika makuranských zásobovacích vozů západně od Amorionu mi nepřipadá zrovna jako důvod, proč by měl Agathios vyhlašovat den díkůvzdání.“
Podle tónu, jakým hovořil, by na něj zpráva neudělala dojem, ani kdyby oznamovala dobytí Mashizu. Nic, co Maniakes udělal, by ho neuspokojilo, snad s výjimkou toho, kdyby mu současný Avtokrat předal rudé boty. Kdyby Tzikas nebyl tak dobrý generál, Maniakes by ho přinutil odejít do výslužby. Ale právě to, že byl tak dobrý generál, z něj teď činilo hrozbu.
Maniakes se snažil udržet své pocity na uzdě a odvětil. „Vznešený pane, nejde o zničení zásobovacích vozů. Jde o to, že naši válečníci pronikli hluboko na území, které Makuránci drží od počátku Genesiovy vlády - a navíc se vrátili zpátky, aby nám o tom mohli vyprávět.“
Což je víc, než dokázali tvoji vojáci v Amorionu, pomyslel si, ale věděl, že to není fér. Tzikas Amorion udržel tak dlouho, jak jen to šlo. Očekávat od něj víc by bylo žádat příliš mnoho.
Generál mu vrátil pergamen. „Kéž naše síly dosáhnou víc takových skvělých úspěchů, Vaše Veličenstvo.“ Byl to sarkasmus? Naštěstí pro Tzikase si Maniakes nebyl jistý.
„Kéž je tomu tak,“ odpověděl a rozhodl se, že Tzikas svou poznámku myslel vážně. „Když nemůžeme vyhrát velké boje, snažme se alespoň zvítězit v těch malých. Pokud vyhrajeme dostatek malých bojů, možná způsobíme Makuráncům takové škody, že se nebudou pokoušet bojovat s námi ve velkém.“
„Bylo by skvělé, kdyby to vyšlo,“ přisvědčil Tzikas. „Bohužel, Vaše Veličenstvo - doufám, že mi odpustíte, když budu hovořit upřímně - to však nepokládám za pravděpodobné. Svírají západní země natolik pevně v hrsti, že je odtamtud nevyžene ani velké množství bleších kousanců.“
„Vznešený pane, pokud Makuránce ze západních zemí nevyženou ani velké boje ani malé, není to stejné, jako bychom řekli, že jim toto území po právu náleží?“
„Tak daleko bych nezašel, Vaše Veličenstvo,“ řekl Tzikas, opatrný jako vždy. Maniakes měl pocit, že Tzikas by moc daleko nezašel vůbec v ničem - opatrnějšího člověka aby pohledal. Svým způsobem to byla úleva, protože Maniakes mohl doufat, že Tzikas nezajde příliš daleko ani v uzurpování trůnu.
Ále také to omezovalo generálovo využití. Postavit Tzikase do čela toho, co mělo být pronásledováním nepřítele, by vyústilo ve výsledek, že Tzikas bude nepřítele pronásledovat pár mil, pak usoudí, že už toho za den udělal dost a zastaví se. Generál bezpochyby exceloval v obranné strategii, ale voják, který nevytáhne paty zpoza bezpečí vlastních hradeb, nemůže nikdy vyhrát válku.
Maniakes to vzdal a šel se podívat na své děti. Evtropia ho přivítala zavýsknutím, přiskotačila kněmu a objala mu nohu. „Táta, táta,“ řekla. „Hurá!“ Mluvila mnohem víc než Atalarikos v jejím věku. Všechny služebné o ní prohlašovaly, že je úžasně chytrá. Protože Maniakes to cítil stejně, odvažoval se doufat, že mu služebné jen nelichotí.
Kojná právě krmila Likaria. Pokývla Maniakesovi a řekla. „Je pořád hladový, Vaše Veličenstvo. Až vyroste, bude z něj určitě velký chlapík.“
„Počkáme a uvidíme,“ odpověděl Maniakes. Věděl, že tohle je jen lichocení a nic jiného.

„Myslím, že vás má rád," řekla kojná v druhém pokusu o lichotku. Maniakes pokrčil rameny. Kdykoli se podíval na svého syna, viděl Niphoninu nehybnou, bledou tvář v sarkofágu. Věděl, že dítě za to nemůže a ani se za to na svého syna nehněval. Ale tu představu ne a ne odehnat z hlavy.
Maniakes přešel k chlapci, aby se na něj podíval. Likarios ho poznal a pokusil se usmát, aniž by přitom přestal pít. Po bradě mu stékalo mléko. Kojná se rozesmála. Stejně tak i Maniakes, navzdory všemu - jeho syn vypadal velice roztomile.
„Je to pěkné dítě, Vaše Veličenstvo," řekla kojná. „Jí a jí a jí a nedělá skoro vůbec nic jiného. A skoro pořád se směje."
„To je dobře," řekl Maniakes. Když Likarios uslyšel jeho hlas, znovu se usmál. Maniakes zjistil, že se na svého syna také usmívá. Vzpomněl si na Evtropii minulého podzimu, když byla jen o pár měsíců starší než byl teď její malý bratříček. Vrhala do úsměvu celé své tělo, natřásala se a kroutila čirou radostí. Bylo jí úplně jedno - jako i teď - že Makuránci dobyli celé západní území a sedí na protějším břehu. Dokud s ní byl někdo, kdo se na ni usmíval, byla šťastná. Maniakes jí hrozně záviděl.
Kojná odtrhla Likaria od prsu a poplácala ho po zádech, dokud si neodříhnul. „To je hodný chlapec!" řekla a pak se otočila na Maniakese. „Je to zdravé dítě." Rychle si nad srdcem načrtla sluneční symbol. „Nebyl skoro vůbec nemocný."
„Jsem tomu velice rád," odpověděl Maniakes a také načrtl sluneční znamení. „Je hezké, že se někomu daří všechno tak, jak má."
„Vaše Veličenstvo?" otázala se kojná. Ani ona se
0 politiku nezajímala. Cokoli se odehrálo mimo její okruh pozornosti, se mohlo stejně dobře odehrát někde za Makuranem. Maniakes si přál, aby se mohl na věci dívat stejným způsobem jako ona. Naneštěstí však velmi dobře věděl, že to, co se teď odehraje někde daleko, se brzy odrazí i na Videssosu. Kdyby on a jeho otec nepomohli vrátit Sharbarazovi trůn, západní země by stále ještě byly v rukou Videssosu.
„Tatí!" Evtropia nehodlala připustit, aby si bratříček uzurpovat veškerou otcovu pozornost. Přibatolila se k Maniakesovi a dožadovala se. „Zvedni mě."
„Jak je chytrá," řekla kojná, když Maniakes svou dceru uposlechl. „Jen málo dětí v jejím věku dokáže tvořit celé věty."
Evtropia se začala radostně smát, když ji Maniakes několikrát vyhodil do výše. Pak ji to Znudilo a řekla, „postav mě," a Maniakes učinil žádané. Odešla si hrát s panenkou naplněnou peřím.
Kojná se nijak nesnažila znovu zahalit. Maniakese napadlo, zda je to proto, že očekává, že Likarios bude chtít ještě najíst, nebo zda se před ním chce předvádět.
1 kdyby se s ní jedinkrát vyspal, mohla by očekávat bohaté dary. Kdyby s ním otěhotněla, měla by nadosmrti zajištěné živobytí. A kdyby jejich romance přerostla v něco víc a on šiji vzal...
Maniakes však neměl ani nejmenší chuť si ji vzít ani s ní jít do postele. Po chvíli si to musela uvědomit, protože se zahalila. Likarios usnul, a tak vstala a dala ho do kolébky.
Maniakes si chvíli hrál s Evtropii. Ta začala být za chvilku ospalá. „Měla by teď jít spát, Vaše Veličenstvo," řekla jedna ze služebných.
„Ne spát," řekla Evtropia. JSfe spát!" Po druhé vykřikla tak hlasitě, až se všichni v místnosti lekli, s výjimkou jejího bratra. Ten se ve spánku jen zavrtěl. Ale navzdory protestům se Evtropia prozradila mohutným zívnutím. Maniakes a služebná si vyměnili pobavené pohledy.
Když Avtokrat opustil své děti, cítil se mnohem lépe. Na rozdíl od většiny císařství ony si vedly dobře. Ano a podívej se na cenu, kterou jsi zaplatil. Ale on cenu nezaplatil. Zaplatila ji ubohá Niphona.
Chyběla mu víc, než by si kdy pomyslel: nejenže se teď ve veliké císařské posteli budil sám, chyběly mu i hovory s ní. Nikdy se nebála říct mu, co si myslí. To bylo pro Avtokrata velice vzácné. Většinou mu lidé říkali jen to, co si mysleli, že chce slyšet. Jen u vlastních příbuzných mohl doufat v upřímnost.
Pomalu kráčel chodbou, až vyšel ven z císařské rezidence. Gardisté na schodišti se napřímili do pozoru. Pokývl jim - nechat své tělesné strážce, aby si mysleli, že si jich nevšímáte, není chytré. Jeho skutečná pozornost však byla upřena na západní země.
Přestavba čtvrti Napříč na druhém břehu už začala. Spálené chrámy byly opraveny; na slunci se blyštěly kopule jejich domů. Makuranská armáda, která opustila břeh, si teď razila cestu přes západní země. Navzdory Maniakesovým štípancům nemohl nepříteli zabránit, aby šel, kam se mu zachce a aby plenil, kde se mu zachce.
A kdyby se náhodou Abivard rozhodl, že chce na protějším břehu znovu přezimovat? Dokáže mu videssiánská armáda zabránit v dosažení nejbližšího přístupového bodu k městu? Napadlo ho, jestli by sám sobě neměl říct to, co chce slyšet: že nově vybudovaná videssiánská armáda dokáže útočníka zahnat zpátky za hranice.
„Jediný problém je v tom, že to není pravda," zamumlal si sám pro sebe. Pokud se Abivard rozhodne vrátit na protější břeh, prostě to udělá a všechny opravy přijdou vniveč.
Napadlo ho, jestli by nestálo za to, vyrazit do boje
s Makuránci západně nebo jižně od čtvrti Napříč. S lítostí usoudil, že to nemá cenu, protože by stejně neměl naději na vítězství. Videssos už si nemůže dovolit plýtvat životy vojáků v prohraných bojích. Pravda, pokud se Makuráncům nepostaví, budou dál plenit venkov, ale kdyby se jim postavil, rozdrtili by jeho armádu a stejně by pak v plenění pokračovali.
„Mám na výběr mezi špatným a ještě horším," posteskl si nahlas.
Léto pokračovalo, horké a dusné. Maniakes propustil Moundioukha a jeho kolegy ze zajetí, ani ne tak proto, že by byl přesvědčen o Etziliově dobré vůli, jako spíš proto, že držet rukojmí příliš dlouho by mohlo vyvolat zlou krev.
„Ty toho nelitovat, Veličenstvo," ujistil ho Moundioukh. Maniakes toho už teď litoval, ale připadalo mu nevhodné se o tom zmiňovat.

Vzápadozemí už měl zřejmě Abivard dost horalských nájezdů z jihovýchodní hornaté části země, a tak proti nim nakonec vrhl veškeré své mobilní síly, aby tuto nepříjemnost vyřídil jednou provždy. Když se o tom dostala zpráva do města Videssos, měl Maniakes sto chutí začít oslavovat.
Stejně tak i jeho otec. „Myslím si, že neví, do čeho jde," řekl se zlým úsměvem. „To území je pro velkou armádu skoro stejně těžko přístupné jako Vaspurakan: je to tam samé údolí, kopec a průrva, a když obsadíš jedno údolů, vůbec si nepomůžeš, protože další je hned za hřebenem."
„S trochou štěstí tam uvázne jako moucha v pavučině," řekl Maniakes. „To by byla krása, nemyslíš? Pak bychom měli šanci získat zpátky skutečně cenné části ztraceného území."
„Pavouk by neměl počítat mouchy, dokud je nevysál," varoval ho jeho otec. „Vyrazit na jihovýchod byla chyba; ale nechat se tam uvěznit by byla chyba ještě horší. Jak znám Abivarda, máme veliké štěstí, že udělal jednu chybu. Byli bychom hlupáci, kdybychom počítali s tím, že udělá i druhou."
„Alespoň z té jedné chyby musíme vytěžit, co se dá," řekl Avtokrat. „Na spoustě míst podél pobřeží sklízejí dvakrát do roka. Jestli Abivard zůstane v hornatině dostatečně dlouho, mohli bychom konečně získat nějaké daně." Zamračil se. „Hrozně rád bych oblehl některá z měst, která obsadil, ale to by ho jen přimělo, aby se okamžitě vrátil a plnou silou na nás udeřil. To ho radši nechám, ať se pošťuchuje s horaly tak dlouho, jak dlouho se mu zlíbí."
„Ano, to je moudré," starší Maniakes přikývl. „Dostat se do téhle bryndy nám netrvalo jen jedinou sezónu, a proto nám bude minimálně stejně dlouho trvat, než se z ní vyhrabeme." Odkašlal si a pak si otřel ústa rukávem. „Každý, kdo si myslí, že na těžké otázky existují rychlé a snadné odpovědi, je hlupák."
„Asi máš pravdu." Maniakes si povzdechl. „A jak říkáš někomu, kdo si přeje, aby na těžké otázky existovaly rychlé a snadné odpovědi?"
Jeho otec se burácivě rozesmál. „To nevím, chlapče. Možná člověk."
Jak míjely týdny, dostaly se z nejbližších částí západní země do Videssosu nějaké daně. Maniakes musel vší silou odolávat pokusem zdanit tamní obyvatele tak, až jim polezou oči z důlků, protože opravdu nutně potřeboval zlato. Ale kdyby teď stáhl celou ovci z kůže, kde vezme příští rok vlnu?
„Ale Vaše Veličenstvo, pokud významně nezvýšíme zisk z daní, nebudeme přece muset pokračovat v našich nutných operacích," řekl Kourikos.
„To vím také," odpověděl Maniakes strhané. „Ale jak si pročítám listiny s příjmy, mám pocit, že jsme na tom docela dobře. Takhle dobře jsme na tom snad nebyli, ani když měl ještě Likinios hlavu na krku."
Strážce pokladu na něj vyděšeně pohlédl. Maniakes pozoroval, jak se Kourikos snaží rozluštit, zda Avtokrat mluví vážně — a jak nemá odvahu se na to přímo zeptat. Zábavnější podívanou neviděl ode dne zimního slunovratu.
„To byl vtip, vznešený pane," řekl nakonec, aby svému ministrovi pomohl.
Kourikos se pokusil usmát. Moc mu to nešlo; od té doby, kdy ztratil dceru, se moc nesmál. „Klidně to mohla být zlehčující metafora naší současné situace."
Maniakes si myslel, že právě o tomhle vtipy jsou, ale věděl, že s Kourikem by při každé literární diskuzí prohrál. „Zatím jsem neviděl ani Makuránce ani Kubraty přelézat hradby našeho města, vznešený pane. A dokud k tomu nedojde, budu věřit, že máme naději."
„Jistě, Vaše Veličenstvo," odpověděl Kourikos. „Slyšel jsem jednou patriarchu říkat, že zoufalství je hřích, který nezaslouží žádné odpuštění."
„Opravdu?" Maniakes na něj s nemalým překvapením pohlédl. „Nenapadlo by mě, že je náš nejsvětější patriarcha takhle moudrý."
Kourikos teď vypadal mimořádně pohořšeně, což bylo přesně to, oč Avtokratovi šlo.
Maniakes doufal, že až Abivard vzdá dobývám jihovýchodní hornatiny, stáhne se na centrální plošinu, aby si tam jeho vojáci odpočali a vzchopili se. Radoval se, když mu jeho zvědové přinesli zprávu, že Abivard má zjevně bojů s horaly až po krk. Ale hned za nimi přijeli další poslové, kteří varovali, že Makuránci, místo aby se stáhli a lízali si rány, míří přímo na sever.
„Na sever skrz nížinu?" zeptal se Maniakes rozčarovaně. Dlouho tomu nemohl uvěřit, ale nakonec mu nezbylo než se s tím smířit: podle směru, jakým se Abivard pohyboval, měl zřejmě v úmyslu přezimovat na druhé straně Dobytčího Převozu, stejně jako loni. Maniakes zkoumal pergamenovou mapu západních zemí, jako by doufal, že se na ní od loňska něco změnilo. „Máme nějakou šanci zadržet je před údolím Arandos?"
„Měli bychom, kdybychom měli skutečnou armádu a ne jen několik regimentů, u kterých si navíc nemůžeme být jistí, zda se s křikem nerozutečou, jakmile poprvé spatří pečenáče," odpověděl Rhegorios zachmuřeně.
Avtokrat ze sebe vydal dlouhý povzdech. Když si i útočně naladěný Rhegorios myslel, že Makuránce nejde zadržet, pak to skutečně nejde. „Kdybychom měli jižně od řeky nějaké jednotky, které by je zpomalily, mohli bychom na místo dopravit dostatek mužu a zastavit je," řekl a pak si znovu povzdechl. Jediné jednotky, které měl Videssos jižně od řeky Arandos, byli horalé. Ti bojovali dobře dokud mohli využívat terénu, který jim vyhovoval. Postrádali však jak výcvik tak i výzbroj ktomu, aby se mohli Makuráncům postavit v otevřené bitvě. Maniakes věděl, že nezbývá než zatroubit na ústup.
„Alespoň že se naši vojáci letos dostali až k Arandosu," řekl Rhegorios. „Když zvážíme, kde jsme byli loni po pádu Amorionu, je to určitý pokrok. Neodepsali jsme celé západní území, jak jsem se bál, že bychom mohli."
„Opravdu ne?" zeptal se Maniakes hořce. „Pokud může Abivard cestovat přes západní zemi, jak se mu zlíbí, a my ho můžeme jen tu a tam znepokojit, patří země nám nebo jemu? Bylo od něj velkorysé, že nám tu zemi na chvilku půjčil, ale teď ji chce zřejmě zpátky."
„Můžeš se modlit za zázrak, bratrance. A doufat, že ti Phos nějaký sešle," řekl Rhegorios. ‚Ale kdyby dobrý bůh sesílal zázraky každý den, už by to přece nebyly zázraky."

Maniakes pozdvihl obočí. „Možná bych měl poslat pro Agathia, aby ti oholil hlavu a dal ti modrou róbu. Mluvíš jako kněz.“
„Nejsem hoden být knězem,“ odpověděl Rhegorios zbožně. „Navíc se mi hrozně líbí pěkné dívky a asi bych neodolal jejich svodům.“ Když Maniakes učinil gesto, jako by ho chtěl šťouchnout do žeber, se smíchem uskočil. „Mám pravdu, nebo se mýlím, co?'
„V čem? Ohledně zázraků nebo hezkých dívek?“ Maniakes se mírně začervenal. Od Niphoniny smrti sdílel několikrát lože se služebnými. Pokaždé se za to trochu styděl, ale stejně jako jeho bratranci mu připadalo mnohem horší žít v celibátu. Proto pokračoval mnohem vážněji. „Ano> ohledně zázraků máš pravdu. Ale od toho tě přece mám, abys mi říkal, co mám dělat.“
„Máš veliké štěstí, že můžeš sklízet plody mé moudrosti,“ prohlásil Rhegorios; jen málokdy dokázal mluvit úplně vážně. „Když vezmeme v úvahu, co po sobě zanechal Genesios, pak by to byl skutečný zázrak, kdybychom se teď nacházeli v lepší situaci. Phos nám žádný zázrak neseslal. Tak co?“
„Teď mluvíš jako můj otec,“ odpověděl Maniakes. „Ale kdyby byli Makuránci stavitelé lodí, císařství už by nejspíš šlo ke dnu. A o to právě jde. Jediné, v co můžeme doufat, je, že vydržíme obležení.“
„Město Videssos se každému obležení ubrání,“ řekl Rhegorios přesvědčeně.
„To máš pravdu; aby se to stalo, chtělo by to zázrak — ale co když Bůh nějaký Makuráncům sešle?“ řekl Maniakes.
Rhegorios začal odpovídat, zarazil se, pohlédl na Avtokrata a pak to zkusil znovu: „Málem jsi mě dostal. Za prvé Bůh je jen výplod makuránské představivosti. Za druhé nemyslím, že jsme tak hřešili, aby nás Skotos potrestal zničením hlavního města. Protože se slunce po zimním slunovratu začalo vracet zpátky na sever, nebyly naše hříchy až tak těžké.“
Maniakes si nad srdcem načrtl sluneční kruh. „Kéž bys měl pravdu.“ Znovu pohlédl na mapu. „Pokud je nezastavíme u Arandosu, určitě je nezastavíme nikde jinde. Dokážeme je zadržet před nově opevněnou čtvrtí Napříč?“
Neptal se však Rhegoria; ptal se sám sebe. Jeho bratranec mu přesto odpověděl: „Vypadá to, že ne, co?“
„Ne,“ souhlasil Maniakes a to slovo mu v ústech zanechalo hořkou příchuť. „Proč jsme tedy plýtvali časem a prostředky na její rekonstrukci?“ Ale nebylo to my. On sám vydal rozkazy. Udeřil pěstí do mapy. Do paže mu vystřelila bolest. „Zase jsem udělal tu samou chybu, kterou dělám od chvíle, kdy jsem si nazul rudé boty. Pokaždé si myslím, že jsme silnější než ve skutečnosti.“
„Teď už je po všem,“ vyslovil Rhegorios epitaf nad celou záležitostí. „Vyšleš na druhý břeh vojáky, aby se pokusili ubránit, co jsme znovu vybudovali?“
„Ty se snažíš zjistit, jestli dokonce i teď neudělám stejnou chybu, že?“ zeptal se ho Maniakes.
Rhegorios se na něj nepokrytě zašklebil. „Teď, když o tom tak mluvíš, ano.“
„Jsi stejně hrozný jako můj otec,“ řekl Maniakes. „Ten si celé dlouhé roky cvičil úskočnost, lstivost a zlomyslnost; že si bereš příklad zrovna z něj. Ale abych odpověděl na tvou otázku, nebudu posílat armádu na druhý břeh. Jestli po něm Abivard tak zoufale touží, ať si ho nechá.“
Rhegorios pokýval hlavou, naposledy zamyšleně pohlédl na mapu a opustil komnatu. Maniakes zíral na pokreslený pergamen: viděl provincie a cesty, kde jeho slovo už neplatilo. Pak vyrazil ze dveří a poručil si víno. Toho dne se hrozně opil.
Obnova plula mezi oběma břehy Dobytčího Převozu. Na západním břehu stáli Makuránci, pochechtávali se a špatnou videssiánštinou volali, ať dromond přistane na jejich straně. „My vás zdravit srdečně!“ vykřikl jeden z nich. „Vy nikdy nezapomenout na setkání s námi, ne do konce vašeho života.“ V hustém vousu se mu zablýskly zuby.
Maniakes se obrátil na Thraxe. „Vystřelte po nich pár oštěpů,“ řekl. „Uvidíme, jestli mají stejný úsměv i na druhé straně hlavy.“
„Ano, Vaše Veličenstvo,“ odpověděl velkoadmirál flotily. Otočil se na námořníky. Jeden z nich nasadil do katapultu dlouhý oštěp s železnou hlavicí. Další zatočil klikou, která napínala vrhací zařízení. Thrax vykřikl rozkaz a veslaři loď natočili tak, aby stála přídí k Makuráncům. „Pal!“ vykřikl velkoadmirál zrovna ve chvíli, kdy loď zhoupla malá vlnka. Katapult vystřelil a oštěp zasyčel vzduchem. Z druhého břehu zazněl výkřik - střela někoho zasáhla. Posádka s jásotem nabila další střelu.
Maniakes očekával, že se Makuránci rozprchnou. Ti ale místo toho odpověděli Obnově střelbou z luků. Šípy ale dopadly do vody daleko od cíle. Námořníci se svým nepřátelům začali posmívat.
„Pal!“ vykřikl Thrax znovu. Vyletěl další oštěp. Tentokrát námořníci - a Maniakes s nimi - zakleli a zasténali, protože nikoho nezasáhl. Ale Makuránci se i tak rozprchli jako vyděšené hejno ptáků. Posádka lodi se znovu rozjásala. V boji muže proti muži byli pečenáči lepší než videssiánská armáda, ale když došlo na císařskou flotilu, narazili Makuránci na protivníka, který byl nad jejich síly.
„My vládneme západním zemím!“ vykřikl Maniakes a námořníci na něj udiveně pohlédli, dokud nedodal. „Nebo alespoň takové jejich části, která není dál než na dostřel luku od břehu.“
Námořníci se rozesmáli, což bylo přesně to, o co mu šlo. Thrax, vážný a zasmušilý jako vždy, řekl: „Pokud si Vaše Veličenstvo přeje, přikážu dromondům, aby pluly co nejvíc u pobřeží a ostřelovali Makuránce, kteří budou mít tu drzost přijít až ke břehu.“
„Ano, to udělejte,“ řekl Maniakes. „Alespoň si každý uvědomí, že naši zemi jen tak nepřenecháváme Abivardovi aVelekráli. Dokonce to může Makuráncům způsobit nějaké drobné škody, což by nebyla ta nejhorší věc na světě.“
Maniakes doufal, že oštěpy přilétávající zpoza dostřelu luku Makuránce přesvědčí, aby se drželi dál od břehu. Abivardovi muži však místo toho připravili vlastní katapulty a dotlačili je na pobřeží. Některé z těchto makuránských katapultu vrhaly veliké a těžké kameny, jejichž přímý zásah by dokázal potopit válečnou loď. To se však nestalo - nebylo to možné -a za pár dní katapulty zmizely z pláží. Makuránští ženisté nebyli zvyklí zaměřovat své střely na cíl

pohyblivější než je hradba a zvláště nebyli zvyklí na cíl, který je nejen pohyblivý, ale navíc se ze všech sil snaží nebýt zasažen.
A videssiánští námořníci, kteří byli zvyklí na střelbu z moře, které se vlní a pohybuje, a kteří navíc prošli pečlivým výcvikem pro střelbu právě na pohyblivý cíl, se bez obtíží trefovali do nehybných makuránských katapultu na pobřeží. Poškodili několik obléhacích strojů a zranili nebo zabili několik ženistů, kteří je obsluhovali. Pak Abivardovi došlo, že v téhle hře nemůže vyhrát a přikázal katapulty stáhnout.
O pár dní později napadl první sníh. Maniakes doufal, že Abivardovi muži na protějším břehu umrznou, ale na druhou stranu doufal, že letošní zima nebude příliš krutá. Kdyby Dobytčí Převoz zamrzl, Abivard by dosáhl pomsty za drobné šrámy, které jeho silám způsobily dromondy. Maniakes si přál, aby mu byl otec nevyprávěl o oné děsivé zimě, kdy zamrzla i mořská úžina.
Vrátil se zpátky k výcviku vojáků na cvičišti před jižní městskou hradbou. Stejně jako předchozí zimu i tentokrát se Makuránci snažili zahlédnout, co se dá. Teď je však dromondy zaháněly z pláží před čtvrtí Napříč. Maniakes cítil značné uspokojení pokaždé, když to viděl.
Sám Tzikas jednoho dne řekl: „Vaše Veličenstvo, naši muži teď vypadají mnohem víc jako vojáci než před rokem — a navíc jich máme mnohem větší množství.“ Po chvíli generál ještě dodal. „Dostatek dobře vycvičených mužů, to jsou dva základní předpoklady úspěchu.“
„To jsou.“ Maniakes si zastínil oči rukou a pohlédl na západ na Dobytčí Převoz. Dnes neviděl žádné Makuránce; kanálem se hladce sunul dromond, ale nezastavil se, aby zahnal nějaké Abivardovy vojáky. Maniakes však věděl, že tam jsou, ať už je mohl vidět nebo ne. Ne všechen kouř, který se zvedal nad protilehlou čtvrtí pocházel z ohňů na vaření. Makuránci znovu pilně plenili Napříč.
„Předpokládám, že až přijde jaro, podrobíte naše vojáky zkoušce ohněm.“ Podle tónu Tzikasova hlasu bylo toto konstatování spíše odhadem Maniakesovy povahy, než výrazem naděje ve vítězství.
„Mám pocit, že jaro přijde až za milion let a je milion mil daleko.“ Maniakes kopl do zmrzlé žlutohnědé trávy. Frustrace v něm hlodala jako červ. „Nejraději bych proti nim vyrazil hned a zahnal je z videssiánské půdy jediným mocným úderem.“
„To už jste jednou zkoušel, Vaše Veličenstvo. Výsledky byly z našeho úhlu pohledu poněkud nešťastné.“ Tzikas mohl být literární kritik rozebírající špatnou báseň a ne generál rozebírající tažení.
Maniakes ho odměnil váhavým respektem. To, že kritizoval svého panovníka hovořilo o značné odvaze a jistotě - nebo možná o natolik přehnaném mínění o vlastní pravdě, že byl slepý vůči urážkám, kterých se mohl dopustit.
Zdálo se, že generál nevidí ani to, jak moc si Maniakes zoufá, že nedokáže Abivardově armádě oplatit úder. Avtokrat byl rád, když se mohl vrátit zpátky za hradby města Videssos. Odsud nebylo vidět ani na Dobytčí Převoz ani na protější břeh. Zde mohl předstírat, že ta země mu stále ještě patří, platí mu daně a uznává ho za svého vládce.
Než však zašel do hloubi města, uvědomil si — nikoli poprvé - že není příliš dobrý v ohlupování sebe sama. Když vstoupil do palácové čtvrti, lehce dokázal rozlišit mezi kouřem stoupajícím nad čtvrtí Napříč a mezi kouřem, který stoupal z tisíců ohňů ve městě Videssos.
Rhegorios, který dobře věděl, jaké má starosti, řekl: „Do ledu s Tzikasem. On je přesně ten druh člověka, který si poručí citron, protože je sladký.“ To byla pravda, ale Maniakesova ducha to příliš nepozvedlo. Když neodpověděl, Rhegorios pokrčil rameny a odešel.
„Víno, Vaše Veličenstvo?“ otázal se Kameas. Jedinou odpovědí mu bylo závrtem hlavy. Vestiarios byl cvičen nedávat najevo nelibost a také ji najevo nedal. Maniakese napadlo, zda se mu služebník nepomstí na kvalitě večeře. Ne, usoudil nakonec. Kameas si zakládal na dokonalé a bezchybné službě.
„Je dobré vědět, že si alespoň někdo na něčem zakládá,“ zamumlal Maniakes. Všechno, do čeho vložil tolik času, úsilí a prostředků, se teď během několika týdnů zase rozpadlo. Možná, že se věci zlepší následujícího jara... ale možná, že dobré počasí povede jen k další sérii katastrof.
Vstoupil do pracovny, kde sváděl nekonečné boje s potůčkem peněz, které přitékaly do císařské pokladny a řekou zlata, která zní odtékala. Potůček trochu zesílil díky daním vybraným v západních zemích, ale zdaleka to nemohlo stačit. Nemohl si už ani půjčit od chrámu. Chrámům už toho stejně moc nezbylo. To znamená, že buď bude muset vyplatit méně peněz, anebo znovu znehodnotit měnu, což bylo v konečném důsledku to samé.
Kdyby přestal vyplácet každého kromě vojáků... neměl by dostatek úředníků, kteří by příštího roku vybírali daně. Kdyby do zlatých mincí přimísil více mědi, lidé by začali hromadit neznehodnocené peníze, obchodníci by začali méně obchodovat... a on by příštího roku vybral mnohem méně na daních.
Někdo zabušil na dveře. „Běž pryč,“ zavrčel, aniž by vzhlédl, protože předpokládal, že je to Kameas, který ho chce utěšit.
Ale hlas, který řekl „tak dobře“, nepatřil Kameasovi: patřil Lysii. Maniakes s trhnutím zvedl hlavu. Ve městě nebylo mnoho lidí, které nechtěl rozčílit, ale ona byla jedním z nich.
„Omlouvám se,“ řekl. „Myslel jsem, že jsi někdo jiný. Pojď, prosím, dál.“ Ona už se začala obracet, aby odešla. Na chvíli si myslel, že bude jeho pozvání ignorovat; pro celý jejich klan byla charakteristická zatvrzelost. „Jestli okamžitě nepůjdeš dál, sestřenko, předvolám tě před Avtokrata, aby ses zodpovídala ze znevážení majestátu a vědomé neposlušnosti,“ řekl.
Doufal, že ji to pobaví a nerozhněvá a jeho očekávání se splnilo. „Jen to ne!“ vykřikla. „Cokoli, jen ne tohle! Kořím se před Vaším Veličenstvem.“
Začala mu vzdávat hold. „Nech toho, při dobrém bohu,“ prohlásil Maniakes. Oba se začali smát a pak ostražitě pohlédli jeden na druhého. Od Niphoniny smrti byli velmi opatrní, když byli spolu a nebývali spolu příliš často. Maniakes si povzdechl, zamračil se a zavrtěl hlavou. „Přemýšlím o tom, jaké to bylo v Kastavale a víš co? Moc se mi tam líbilo.

Nemusel jsem se ohlížet přes rameno, kdykoliv jsem si s tebou chtěl promluvit, a když jsem se podíval na moře, neviděl jsem na druhém břehu Makuránce, kteří plení všechno, co jim přijde pod ruku.“ Znovu si povzdechl. „Dokonce i teď by bylo možná lepší se tam vrátit.“
„Tohle hlavně neříkej před svým otcem,“ varovala ho Lysia. „Za něco takového by tě vytahal za uši, ať už nosíš rudé boty nebo ne. Ajá bych se mu ani nedivila. Jak bys chtěl bojovat s Makuránci, kdybys byl vKa-lavrii?“
„Jak s nimi mohu bojovat teď?“ zeptal se. „Díval jsem se na kouř z jejich ohňů, když jsem byl venku na cvičišti. Makuránci si v klidu sedí na druhém břehu, přímo v samém srdci císařství, ajá proti nim nejsem schopen podniknout nic, kromě několika nájezdů v létě.“
„Oni nejsou v srdci císařství,“ řekla Lysia. „My jsme v jeho srdci, tady ve městě Videssos. A dokud máme srdce, můžeme zbytek říše jednoho dne přivést zpátky k životu, bez ohledu na to, jak špatně se teď všechno vyvíjí.“
„To říkají všichni. Také jsem si to myslel,“ odvětil Maniakes. „Ale vážně teď začínám pochybovat, jestli je to pravda.“ Představa, že by odplul do Kalavrie a zanechal za sebou všechny starosti, mu připadala sladší než med. Zpátky ve staré pevnosti nad Kastavalou, by mohl na říši myslet jako na takovou, jaká byla vždy, mohl by zapomenout na její současný stav a mohl by vládnout bez tolika každodenních starostí, které činily život zde v hlavním městě tak obtížným.
Ale než mohl Lysii objasnit svou vizi, jeho sestřenice řekla. „Samozřejmě, že je to pravda. V historii světa nikdy neexistovala pevnost tak mocná a přístav tak veliký, jako je město Videssos. A pokud se vzdáš města Videssos, proč by se lidé měli vzdát tebe?“
Zamyšleně se odmlčel. Lysia měla pravdu. Vlastně měla pravdu ve více věcech. Pokud by si měšťané vyvolili nového Avtokrata, ten člověk, ať už by to byl kdokoliv, by získal zdání věrohodnosti, protože by držel město Videssos. Získal by také jeho hradby, jeho dromondy... a s těmito výhodami se dokonce i Genesios udržel u moci šest let.
A tak si ponechal svou touhu po Kalavrii pro sebe
a řekl: „Možná máš pravdu. Jednou jsem ti říkal, že máš na to být mým Sevastem. Vím, že ses na mne kvůli tomu tehdy rozčilila—“
„A jestli o tom teď začneš mluvit, rozčilím se zas,“ řekla Lysia. Z výrazu její tváře bylo vidět, že už je rozčilená. „To by obyvatelé města nepřipustili o nic víc, než kdybys ty odplul do Kalavrie. A navíc,“ dodala neochotně, „můj bratr tu práci celkem zvládá.“
Maniakes vstal od stolu s nahromaděnými doklady, složkami a požadavky na zlato, které neměl. Vítal každou výmluvu, aby mohl těm požadavkům na chvíli uniknout. Došel k Lysii a položil jí ruce na ramena. „Omlouvám se, sestřenko,“ řekl. „Mám zkrátka pocit, že od chvíle, kdy jsme přišli do města Videssos, se začalo všechno hroutit. Nikdy jsem neměl svou vlajkovou loď pojmenovat Obnova. Vždycky, když vstoupím na její palubu, připadá mi to jako hloupý vtip.“
„Nakonec se všechno v dobré obrátí,“ řekla a objala ho. Během námořní bitvy před městem Videssos viděl topící se námořníky, jak se chytají plovoucích prken a ze všech sil se jich drží. A právě tak se teď přimknul k Lysii. Ona mu pořád věřila, bez ohledu na to, že on sám už si zdaleka tolik nevěřil.
Také si uvědomoval, že v náručí svírá ženu. Po chvíli si i ona povšimla, že jeho tělo odpovídá na její. Později si nebyl jistý, jestli se k ní jako první sklonil on nebo jestli ona první zvedla své rty k jeho. Když se jejich rty setkaly, bylo to stejně tak se zoufalstvím jako s vášní - ale vášeň tam nepochybně byla.
Nakonec se od sebe oddálili. „Jsi si jistý?“ zeptala se Lysia měkce.
Nemusel se jí ptát, co má na mysli. Hořce se zasmál. „Já už si nejsem jistý vůbec ničím,“ řekl. „Ale —“ došel ke dveřím komnaty a zavřel je. Předtím, než nechal závoru zapadnout, řekl: „Pořád odsud můžeš odejít, jestli chceš. Už jsme o tom koneckonců mluvili předtím. Pokud budeme pokračovat, zkomplikuje nám to oběma život víc než si teď dokážeme představit, a vůbec není jisté, zda se nakonec ukáže, jestli to za to stálo.“
„Já vím,“ řekla Lysia tiše. Ale neodešla. Maniakes chvíli nerozhodně stál. Pak velmi opatrně nechal zapadnout závoru. Učinil krok směrem k ní a ona mu vyšla vstříc.
V komnatě byla zima a nebylo v ní žádné pohodlí, ale na tom nezáleželo. Jejich šaty na mozaikové podlaze bohatě postačovaly. Maniakes předpokládal, že je ještě panna a jeho odhad byl správný. Kromě toho bylo pro něj všechno ostatní překvapením.
Byl jemný a něžný stejně jako první noci s Niphonou, pouhé hodiny poté, co mu Agathios vložil na hlavu císařskou korunu. Lysia na okamžik ztuhla, když vstoupil do jejího klína, ale pak ho udivila tím, že vše dělala s potěšením. Neměla sice žádnou praktickou zkušenost, ale nahrazovala to nadšením.
Ve chvíli vyvrcholení vyjekla překvapením, rozkoší. V tu chvíli Maniakes zapomněl na všechno, co bylo okolo něj a vnímal jen její tělo pod sebou.
Za okamžik se mu vědomí vrátilo a s ním i pomyšlení na důsledky, které tohle všechno může mít. „A co teď?“ zamumlal ajeho tvář byla jen kousek nad její. Vlastně se ani neptal jí, jako spíš sám sebe.
Lysia odpověděla s ženskou praktičností. „Teď mě nech, prosím, nadechnout.“
„Promiň,“ řekl Maniakes a odsunul se. Mezi ňadry měla otištěný sluneční amulet, který dal Maniakesovi Bagdasares. Lysia se začala oblékat. Když pohlédla na své spodní prádlo, potřásla hlavou. „Tohle před služebnými neutajím.“ Pobaveně se usmála. „Ale nevsadila bych ani měďák na to, že služebníci už to stejně všechno vědí.“
Maniakes pohlédl k zamčeným dveřím, které jim dávaly soukromí - nebo alespoň jeho iluzi. „Nepřekvapilo by mě, kdybys měla pravdu.“ Začal se spěšně oblékat. „A co teď?“ zeptal se znovu a přejel jí prsty po vlasech.
„Nejjednodušší by bylo možná předstírat, že se tohle nikdy nestalo,“ odpověděla Lysia. Zarazila se a pak zavrtěla hlavou. „Vlastně ne nejjednodušší. Měla bych říct nejpříhodnější.“
„Do ledu s příhodností,“ vybuchl Maniakes. „Kromě toho jsi právě řekla, že služebníci to už stejně vědí, a máš pravdu. A z toho, co dnes vědí služebníci, jsou pozítří klepy na náměstí Palamas.“

„To je pravda.“ Lysia naklonila hlavu na stranu a pohlédla na něj. „Tak co tedy, můj bratrance, Vaše Veličenstvo?“
„Vím, co bych udělal, kdybys nebyla má sestřenice,“ řekl Maniakes. „Kdybys nebyla má sestřenice, oženil bych se s tebou už před lety na Kalavrii.“
„To by se nejspíš opravdu stalo.“ Lysia zaváhala, pak pokračovala. „Doufám, že se na mě nerozhněváš, když ti řeknu, že jsem vždycky žái lila na Rotrudu.“
„Proč bych se na tebe měl hněvat?“ Maniakes zavrtěl hlavou. „I já jsem k tobě choval jisté city. Ale nemyslel jsem si, že bys je opětovala, alespoň ne do chvíle, kdy jsem odplouval, abych se pokusil svrhnout Genesia.“
„A to jsi plul vstříc Niphoně,“ dodala Lysia. „Co jsem měla dělat? Udělala jsem to, co jsem považovala za nejlepší. Ale teď? Ať už teď uděláme cokoli, bude z toho skandál.“
„Já vím,“ řekl Maniakes. Byla tu také šance, že k dalšímu velikému skandálu dojde za devět měsíců — vlastně ještě dřív. Maniakes, který si to uvědomoval, pokračoval. „Nejlepší způsob, jak se s tím vypořádat, který mě napadá, je, že si tě vezmu navzdory všemu... pokud mě ovšem chceš.“
„Ano, to bych chtěla,“ řekla a přikývla. „Ale najdeme kněze, který nás oddá? A ne vy obcuje ho za to Agathios z církve? A co na to řeknou naše rodiny?“
„Jsem si jistý, že dokážu najít kněze, který udělá, co mu přikážu,“ odpověděl Maniakes. „Co udělá Agathios... to nevím. Patriarcha je politik, ale tohle — to zkrátka budeme muset zjistit.“ Pokud Agathios začne bouřit o hříchu, ve městě by mohly vypuknout nepokoje. „Budeme muset zjistit i to, co na to řeknou naši otcové a bratři.“ Věděl, jak mu to všechno zkomplikuje život. Raději si nepřipouštěl pomyšlení, jak moc.
O tom samém zřejmě uvažovala i Lysia. „Opravdu
by bylo nejjednodušší předstírat, že se to ne —“ zarazila se a zavrtěla hlavou. Zjevně si nic takového nepřála.
Nepřál si to ani Maniakes. „Vždycky jsem tě miloval jako sestřenici a věděl jsem, že jsi velice chytrá,“ řekl. „A teď, s tímhle —“ když se pomilovali, váhal o tom mluvit otevřeně, „— teď si nedovedu představit, že bych se chtěl oženit s kýmkoliv jiným.“ Došel k ní a vzal ji do náruče. Přitiskla se k němu a hlavu mu opřela o hruď.
„Zkrátka tím budeme muset projít, to je všechno,“ řekla ztlumeným hlasem.
„To ano,“ řekl Maniakes. „Možná to nebude tak těžké.“
Po chvíli ji pustil, přešel ke dveřím a otevřel je. Rozhlédl se po chodbě. Nikoho neviděl, nikoho neslyšel. Na okamžik pocítil úlevu; podařilo se nám to utajit, proběhlo mu hlavou. Pak ho ale napadlo, jak zřídkakdy bývají chodby císařského paláce takhle tiché a opuštěné. Teď se služebníci zřejmě záměrně nechtěli přiblížit ke dveřím, které právě otevřel.
Potřásl hlavou. Služebné nepotřebují pohled na Lysiino spodní prádlo. Tajemství už bylo stejně vyzrazeno.
Starší Maniakes se dlouze napil vína. Pak se zahleděl do hlubin stříbrného poháru, jako by byl Bagdasares a využíval věštecký nástroj. „Ty se hodláš co?“ zavrčel.
„Oženit se svou sestřenici,“ odpověděl Maniakes. „Milujeme jeden druhého, ona má bystřejší hlavu než kdokoli z rodiny, možná s výjimkou tebe a... milujeme jeden druhého.“ Když zopakoval první bod svého prohlášení, cítil, jak mu hoří uši.
Jeho otec znovu zdvihl pohár ke rtům a tentokrát ho vyprázdnil. Pak ho s bouchnutím postavil na stůl. Starší Maniakes si něco zamumlal a vstal. K Maniakesovu údivu se začal smát. „Tak se aspoň věci udrží v rodině, ne?“
„To je všechno, co řekneš?“ dožadoval se syn.
„Jen počkej v budoucnosti,“ řekl starší Maniakes. „Jen Phos ví, co na to můj bratr — už mu to Lysia řekla?“ Čekal na Maniakesovo přikývnutí a pak pokračoval. „Patriarcha bude řvát „Incest!“ div mu neprasknou hlasivky. Pomyslel jsi na to vůbec?“
Maniakes znovu přikývnul. „Ale jistě.“ Jedna jeho část křičela to samé. Ze všech sil se snažil ji neposlouchat. To samé nejspíš platilo i pro Lysii. To byla jedna z komplikací, přes kterou se ještě tak úplně nepřenesl. „Kromě toho se to... nestalo jen tak zničehonic.“
„Ano, to je mi jasné,“ odpověděl jeho otec. „Kdysi na Kalavrii, když byla Rotruda těhotná a čekala tvého syna —“ při té vzpomínce potřásl hlavou a zasmál se, „— mi řekla, že jestli tě někdy přichytí v posteli s tvou sestřenici, vrazí do tebe dýku.“
„Vážně?“ řekl Maniakes užasle. Byl užaslý z několika důvodů. „Čekal bych, že to řekne mně a ne tobě.“
„Já také,“ souhlasil starší Maniakes. „Ale myslím, že je to tím, že byla těhotná. Proto zřejmě jednala tak ženský.“ Obrátil oči v sloup, aby ukázal, že ho syn nemá brát tak vážně. „Ale podstatné je, že si vás dvou všimla. Já také, ale nebyl jsem si tak jistý. Znal jsem vás dva déle než ona a věděl jsem, že jste byli vždycky dobří přátelé. Rotruda si všimla, zeje v tom něco víc.“
„Rotruda mě vždycky dobře znala,“ prohlásil Maniakes. „Vypadá to, že mě znala lépe, než jsem se znal já sám.“ Došel ke džbánu s vínem, který měl na sobě reliéf představující tlustého opilce, jak prohání dívku, která nebyla ani tlustá, ani stará, ani přehnaně oděná. Nalil si plný pohár, zvedl ho ke rtům a na jeden zátah ho vypil. Pak si znovu dolil. „Ale otče, co mám teď dělat?“
„Cože?' Starší Maniakes si zavrtěl malíčkem v uchu, jako by špatně slyšel. „Vždyť jsi mi právě řekl, co budeš dělat. Chceš se s ní přece oženit. Co čekáš, že s tím udělám já? Mám ti říct, že jsi hlupák? Myslím si, že jsi hlupák - vlastně několik hlupáků v jednom. Ale mám snad vzít kožený bič a zmalovat ti zadek? Mám tě poslat spát bez večeře? Při dobrém bohu, synu, už jsi dospělý muž a máš právo činit vlastní rozhodnutí bez
ohledu na to, za jak pitomá je považuji. A navíc jsi Avtokrat. Četl jsem kroniky, to ti povím. Otcové Avtokratů, kteří se snažili dávat svým synům rozkazy, z nějakého podivného důvodu často končili o hlavu kratší.“
Maniakes na něj pohlédl s nelíčenou hrůzou. „Jestli si myslíš, že bych mohl udělat něco takového, tak bych asi měl zout rudé boty, oholit si hlavu, navléknout modrou róbu a stát se mnichem.“

„Ne, synu. Opatství a kláštery to jsou další místa, kam odcházejí otcové, kteří rozzlobí své císařské syny," řekl starší Maniakes. Pak na svého syna pozorně pohlédl. „Jsi si jistý, že se to nedá vyřešit jinak než manželstvím?"
„Myslíš ponechat si Lysiu jako milenku?" zeptal se Maniakes. Jeho otec přikývnul. Avtokrat zavrtěl hlavou. „Nechci jí zbavit cti." Pak se ironicky zasmál. „Mnozí řeknou, že jsem ji zbavil cti už tím, že jsem se do ní zamiloval. Ale ať si každý říká, co chce. Ale to není jediný problém, který tu spatřuji. Předpokládejme, že bych se s Lysiou neoženil, ale jednoho dne bych pojal za choť nějakou jinou. Co by na vztah, který s Lysiou máme, asi řekla ta dotyčná a její rodina?"
„Nepochybně nic dobrého," řekl starší Maniakes. „A předpokládejme místo toho, že by ses se svou sestřenici teď přestal stýkat. Co pak?"
„Pak by můj život byl prázdný, chladný a temný jako Skotosovo ledové peklo," řekl Maniakes a odplivl si na podlahu. „Když se podívám na celou říši, vidím jen samé pochmurné věci. Musím vidět to samé, i když se rozhlédnu zde, v císařském paláci?"
„Už jsem ti synu řekl, že jsi dospělý muž," odpověděl jeho otec. „Jestli je tohle to, co chceš, a pokud to chce i má neteř —" při zmínce o neteři si trochu odkašlal, ale pak zdárně pokračoval, „—pak se vezměte. Co se stane dál, se můžeme jen dohadovat, ale každopádně to brzy zjistíme."
„Vaše Veličenstvo, nejsvětější ekumenický patriarcha Agathios právě dorazil v odpověď na vaše předvolání," řekl Kameas.
„Výborně." Maniakesovi se při představě následujícího setkání stáhl žaludek, ale nedal to najevo. „Ať jde dál. A prosím, zachovejme plnou formálnost; nepředvolal jsem ho na přátelský pohovor."
„Dohlédnu na přání Vašeho Veličenstva," odpověděl vestiarios uctivě. Vzápětí odspěchal. Díky drobným krůčkům a dlouhé róbě vypadal, jako by se vznášel, podobně jako loď nesená větrem.
„Vaše Veličenstvo," řekl Agathios poté, co ho Kameas ohlásil. Padl na kolena a pak na břicho, aby Avtokratovi vzdal hold. Když se začal zvedat, dřív než mu Maniakes dal svolení, Avtokrat si ostře odkašlal. Agathios znovu padl na zem a čelem se dotkl mramorové podlahy.
„Vstaňte, nejsvětější pane," řekl Maniakes po chvíli, kterou považoval za přiměřenou. „Můžete se posadit."
„Ehm - děkuji, Vaše Veličenstvo." Patriarcha si ostražitě sedl. Přizpůsobil svůj tón Maniakesovu formálnímu chování: „Jak mohu dnes ráno Vašemu Veličenstvu posloužit?"
„Usoudili jsme, že dozrál čas přestat žít osamělým životem a vybrali jsme si novou nevěstu," odpověděl Maniakes. Už si ani nevzpomínal, kdy naposledy použil císařský plurál, ale teď potřeboval udělat všechno, aby Agathia ohromil a zahnal do kouta. Právě proto také patriarchu předvolal ksobě do paláce místo aby ho navštívil v jeho rezidenci u nejvyššího chrámu.
„Z této novinky se raduji a přeji vám štěstí, Vaše Veličenstvo," řekl Agathios srdečně. Zaváhal a pak se zeptal. „A mohu-li se zeptat, kdo je ta šťastná, se kterou doufám prožijete mnoho šťastných a plodných let?" Maniakesovi jeho zaváhání neuniklo. Přemýšlel, jaké klepy asi patriarcha zaslechl. K Maniakesovým uším se sice žádné klepy nedostaly, ale to neznamenalo, že neexistují. „Rozhodli jsme se oženit s Lysiou, dcerou nejšlechetnějšího Symvatia," řekl opatrně. Nezmiňoval se o Lysiině příbuzenském vztahu; pokud někdo tuto námitku pozvedne, bude to muset být Agathios. Patriarcha tak učinil oklikou. „A udělil nejšlechetnější Symvatios tomuto svazku svůj souhlas?"
„Ano, nejsvětější pane, udělil," odpověděl Maniakes. „Pochybujete-li o mých slovech, můžete se zeptat přímo jeho." Mluvil pravdu; jeho strýc neřekl ne. Ale rozhodně se nedalo říct, že by byl Symvatios nějak nadšený představou, že se jeho dcera stane císařovnou.
„Samozřejmě mi stačí ujištění Vašeho Veličenstva." Agathios znovu zaváhal, odkašlal si a nervózně těkal pohledem po místnosti. Maniakes mlčel a doufal, že k mlčení přiměje i patriarchu. Zde v císařském paláci Agathios, poddajná to duše, jistě nebude obhajovat církevní doktrínu... nebo ano? Po dlouhé, velmi dlouhé odmlce se ekumenický patriarcha vzchopil: „Za těchto okolností však musím Vaše Veličenstvo upozornit na to, že nevěsta, kterou jste si vyvolil, je, ehm, v příbuzenském svazku s vaší osobou, a to ve svazku natolik blízkém, že sňatek zakazují zákony církevní i světské."
Nezačal sice vykřikovat incest, ale i tak se mu podařilo toto slovo zaobalit do zdvořilých, ale nervózních vět. A začne-li o tom mluvit v Nejvyšším chrámu, každému to dojde. „Nejsvětější pane, jak jistě víte, ve Videssosu je Avtokratovo slovo zákonem," řekl Maniakes. A v tomto konkrétním případě jsme se rozhodli vyjmout se ze světských zákonů, o kterých jste se zmínil. To je v naší moci. A podobně je ve vaší moci vyjmout nás ze zákona církevního a udělit nám dispens. Proto vás o to žádáme a přikazujeme vám to."
Agathios vypadal velice nešťastně. Maniakes by se na jeho místě také cítil nešťastný. Kdyby měl patriarcha menší odvahu, vzdal by se. Ale Agathios pokračoval v odporu. „Dovolte, abych Vašemu Veličenstvu připomněl slib, který jste dal, když jste vstoupil do města Videssos. Slíbil jste, že nebudete nikterak měnit víru, kterou jsme převzali od našich předků."
„Nechceme nijak měnit vaši víru, jen žádáme o dispens z jedné její malé části," odpověděl Maniakes. „Určitě pro to najdeme nějaký precedens."
„Člověk, který žije jen podle precedentů, dokáže ospravedlnit téměř cokoli," namítl Agathios. „A prospěch kynoucí z toho, že bych vám ustoupil v této záležitosti, je, Vaše Veličenstvo mi jistě odpustí, velice diskutabilní."
Maniakes na něj hněvivě pohlédl. „Nejsvětější pane, chcete mi snad říct, že neučiníte, oč vás žádám?" Vztekle kopl do podlahy - upustil od císařského plu I rálu.
Agathios vypadal ještě nešťastněji. „Pokud Vaše Veličenstvo dovolí —"
„Mé Veličenstvo nic nedovolí," odsekl Maniakes.
„Pokud Vaše Veličenstvo dovolí," zopakoval patriarcha, „musím v této záležitosti, i když toho velice lituji, trvat na dodržení prastarých církevních zákonů."
„Ať už toho litujete jakkoliv, ujišťuji vás, že v budoucnu toho budete litovat ještě víc," řekl Maniakes výhrůžně. „Jak

jistě víte, mohu vybrat nového patriarchu, takového, který bude naslouchat hlasu zdravého rozumu.“
„Ano, máte nezpochybnitelné právo mne sesadit a vybrat na mé místo někoho jiného,“ přisvědčil Agathios pochmurně a bylo na něm vidět, jak moc ho taková představa netěší. „Ale pokud by se tak Vaše Veličenstvo rozhodlo učinit v této chvíli a z tohoto důvodu, přivodíte podle mého názoru církevní schizma.“
Maniakes se zatvářil jako člověk, který právě spolknul rybí kost. „Císařství si teď takové schizma nemůže dovolit.“
„S tím nemohu než souhlasit, Vaše Veličenstvo,“ řekl Agathios.
„Pak tedy učiníte oč vás žádám a oženíte mě s ženou, kterou miluji,“ oznámil mu Maniakes.
„Je vaší sestřenici z prvního kolena, Vaše Veličenstvo. Je s vámi v takovém příbuzenském svazku, ve kterém je našimi zákony sňatek zakázán,“ řekl patriarcha stejně jako předtím. „Kdybych tomuto sňatku požehnal v Nejvyšším chrámu, všechny svatyně v celém císařství by se rozdělily na dva tábory. A pokud mne zbavíte funkce, mnozí se vzbouří proti prelátovi, kterého dosadíte na mé místo. Pokud bych se podrobil vašemu požadavku, stejní lidé se vzbouří proti mně.“
Maniakes znal povahu videssiánských kněží, a proto to považoval za velice pravděpodobné. „Nepřeji si žít s Lysií bez posvěcení sňatkem,“ řekl. „Ona se na to dívá stejně. Pokud obřad neprovedete v Nejvyšším chrámu, nejsvětější pane, dovolíte, aby byl sňatek uzavřen ve svatyni v palácové čtvrti nějakým jiným knězem, který bude shovívavější než vy?“
Ustoupil Etziliovi. Ustoupil Abivardovi. Teď zjistil, že ustupuje iAgathiovi. V duchu se rozhodl, že dál jít nemůže. Soukromá svatba byl jediný ústupek, který mohl Agathiovi nabídnout.
Ale Agathios s výrazem upřímné lítosti zavrtěl hlavou. „Žádáte mě, abych dovolil někomu jinému spáchat to, co považuji za hřích. Je mi líto, Vaše Veličenstvo, ale tato záležitost nepřipouští žádné takové kompromisy.“
Maniakes si dlouze nešťastně povzdechl. Nechtělo se mu ekumenického patriarchu propustit z místa. Bylo jisté, že to v chrámech Videssosu spustí bouři a to mohla být ta poslední kapka, pod kterou se Videssos rozpadne.
Agathios jako by mu četl myšlenky. „Protože stát je v dnešních dnech zmítán takovými těžkostmi, naléhám na vás, abyste alespoň svůj osobní život udržoval v souladu s naší vírou a zákony,“ řekl patriarcha. „Nepouštějte se, prosím, Vaše Veličenstvo, do nezákonných kroků, které by mohly vyústit v náboženské schizma.“^
„Řekl jste mi, co považujete za správné,“ odpověděl Maniakes, „ale nepřesvědčíte mě. Budu jednat tak, jak považuji za nejlepší a následky mých činů padnou jen a jen na mou hlavu.“
„To ano, Vaše Veličenstvo,“ řekl Agathios smutně. „To ano.“
Někteří z Maniakesových tělesných strážců vstoupili do Nejvyššího chrámu s ním. Ostatní urostlí válečníci z Halogalandu, kteří neuctívali Phose, čekali venku. Jeden z nich zívnul. „Doufám, že váš vrchní kněz nebude mluvit moc dlouho,“ řekl pomalou videssiánštinou. „Dnes je moc hezky na to, aby člověk stál venku a nic nedělal.“
Maniakes měl pocit, že dnes je sychravo a nevlídno, ale v Halogalandu byly běžné zimy ještě horší, než ta, o které mu vyprávěl starší Maniakes. „Ať bude mluvit jak dlouho chce, vyslechnu ho,“ opáčil. Vysoký světlovlasý Haloga rezignovaně potřásl hlavou.
Po vstupu do chrámu se Maniakesovi všichni kněží, na které narazil, uklonili. Neuléhali však před ním pokorně na zem, ne tady. V tomto chrámu byl nejvyšší autoritou Phos a Avtokrat zde neměl o nic víc moci než kterýkoli jiný člověk.
Dvířka ve stěně ústila na schodiště vedoucí do malé komnaty vyhrazené pro císařskou rodinu. Maniakes se po těchto schodech vydal iiphoru. Jeho videssiánští gardisté ho následovali. Dva muži zůstali dole na úpatí schodiště; ostatní ho doprovodili do komnaty a rozestavili se přede dveřmi.
Když Maniakes pohlédl skrze jemné mřížoví, které poskytovalo Avtokratům a jejich rodinám soukromí, uviděl, jak jeden z modře oděných kněží, kteří ho přivítali, přiběhl za Agathiem, jenž stál u oltáře uprostřed chrámu a něco mu povídá. Agathios ho vyslechl a pokýval hlavou. Jeho pohled zamířil k mřížoví zpovědnice. Maniakes věděl, že je pro patriarchu prakticky neviditelný. Přesto však měl pocit, že se jeho pohled na okamžik střetl s očima patriarchy.
Pak Agathios pohlédl vzhůru na strop velikého dómu. Maniakes ho pohledem následoval a pohlédl na mozaikové vyobrazení Phose s přísnou tváří. Oči dobrého boha jako by hleděly přímo na něj, což byl dojem, který měl každý, ať už se v chrámu nacházel kdekoliv. Napodobeniny tohoto vyobrazení byly ve všech chrámech celého císařství. Některé vypadaly ještě hrozivěji než originál, ale žádný z provinčních obrazů nevzbuzoval tak úžasnou pokoru jako ten v Nejvyšším chrámu. Člověk si dvakrát rozmyslel, než spáchal hřích pod takovým pohledem.
Ále Maniakesovi se nezdálo, že touha oženit se se
sestřenici je něco, za co by ho pán s velikou a dobrou myslí odsoudil k věčnému ledu. Za dobu, kterou strávil na trůně, pochopil, že existují zákony, které vznikly, protože dávaly smysl, a zákony, které neměly žádný praktický význam. Zákaz, který tak prosazoval Agathios, považoval za zákon spadající do té druhé kategorie.
Patriarcha stále hleděl vzhůru. Nakonec obrátil svou pozornost věřícím, kteří začali plnit lavice kolem oltáře. Maniakes uslyšel, jak kněží zabouchli dvířka u ústí schodiště.
Agathios zvedl ruce. Věřící povstali. Povstal i Maniakes, i když tady by si nikdo kromě Phose nevšiml, kdyby zůstal sedět. Spolu s ostatními věřícími vedenými patriarchou zarecitoval Phosovu modlitbu a pak se znovu posadil a poslouchal chór kněží, kteří zpěvem velebili dobrého boha.
Důvěrně známá liturgie, vstávání a sedání, modlitby a vzývání očistily Maniakesova ducha od části obav, se kterými vstoupil do Nejvyššího chrámu. Církevní liturgie sjednocovala člověka s bohem, ale sjednocovala také obyvatele císařství. Ve všech koutech císařství Videssos se muži a ženy modlili stejným způsobem a uznávali stejnou kněžskou hierarchii. Schizma by tuto jednotu roztříštilo stejnou měrou jako makuranská okupace západních zemí.
Vedeni Agathiem se věřící naposledy postavili, zopakovali Phosovu modlitbu, a pak se znovu posadili, aby si vyslechli patriarchovo kázání. To se samozřejmě lišilo ze dne na den, z týdne na týden a od chrámu k chrámu. Maniakes se naklonil kupředu a zaposlouchal se, aby mu nic neuniklo. Původně sem přišel kvůli kázání, ne kvůli liturgii, ať už byla jakkoliv konejšivá.
„Kéž pán s velikou a dobrou myslí shlédne vlídným zrakem na Videssos a pomůže nám přečkat současnou těžkou

krizi," řekl Agathios. Věřící zašuměli „kéž je tomu tak"; polovina z nich si nad srdcem načrtla sluneční kruh, což učinil i Maniakes.
Patriarcha pokračoval. „Kéž pán s velikou a dobrou myslí vnese moudrost a zbožnost do srdce Avtokrata.
Cestou, kterou se Jeho Veličenstvo v současné době ubírá, činí pro Phose obtížným udělit mu své požehnání. Přestože s Jeho Veličenstvem soucítím a chápu, jak veliká samota ho nyní obklopuje, musím vám všem pokorně připomenout, že chrámové zákony nejsou jen sbírkou bezduchých nařízení nebo jídelním lístkem v hostinci, ze kterého si člověk může vybrat, co ho těší. Boží zákony musíme uznávat všichni, bez rozdílu postavení. Tvoří jednotný harmonický celek, který se rozpadne, pokud bychom jediné z těchto nařízení přestoupili."
Pohlédl k mřížoví, za kterým seděl Maniakes. „Avtokrat je samozřejmě Phosův zástupce na zemi a vládne říši, nad kterou bdí náš dobrý bůh a svatá víra. Současně je však také pouhý člověk a je zmítán tělesným pokušením jako kdokoli jiný. Za těmito pokušeními stojí Skotos, a my jim musíme odolávat vší silou, kterou nás dobrý bůh obdařil."
Agasthios ještě nějakou dobu pokračoval ve stejném duchu. Byl zdvořilý a rozumný; nekázal o incestu ani lidi nepobízel, aby povstali proti Avtokratovi a neriskovali zkázu svých duší. Jak Maniakes viděl, Agathios byl rád patriarchou a chtěl si tu práci udržet. Snažil se Maniakesovi dát co nejméně záminek, aby ho mohl vyhodit - ale také neustoupil ze své pozice, kterou bránil během návštěvy v císařském paláci.
Svým způsobem to bylo z jeho strany mistrovské představení. Objektivně vzato, Maniakes je musel obdivovat. Teď však byl pochopitelně od objektivity na hony vzdálen.
Když Agathios propustil věřící a ti se začali rozcházet, Maniakes vstal a opustil soukromou císařskou kapli. Když vyšel ven, gardisté se postavili do pozoru. „Líbilo se vám kázání, Vaše Veličenstvo?" zeptal se jeden z nich.
Nic zvláštního tím nemyslel: z jeho tónu se dalo soudit, že to byla jen běžná konverzační otázka. Nebyla to však otázka, kterou teď Maniakes chtěl slyšet. „Ne!" vyštěkl.
„Takže Agathia vyrazíte, Vaše Veličenstvo?" zeptal
se gardista dychtivě. Všem jeho společníkům se rozzářily oči. Všichni obyvatelé města Videssos milovali náboženské spory a rozmíšky.
„Doufám, že to nebude nutné," odpověděl Maniakes, čímž vojáky viditelně zklamal. Pořád se z něj snažili dostat víc, zatímco opustili chrám a vyšli ven, kde čekali Halogové.
Seveřanům připadaly videssiánské náboženské rozmíšky zbytečně složité. „Když ten pitomý kněz nechce dělat, co mu říkáte, Vaše Veličenstvo, nechte jeho hlavu narazit na Milník," řekl jeden z nich. „Příští vrchní kněz, kterého vyberete, už poslušně udělá, co mu přikážete." Potěžkal sekeru. Podle pohledu na něj se zdálo, že je připraven provést rozsudek, pokud by jej Avtokrat potvrdil.
„Není to tak jednoduché," řekl Maniakes s lítostivým povzdechem. Všichni Halogové se rozesmáli. Podle jejich krvežíznivého kodexu bylo jednoduché úplně všechno.
Navzdory snahám videssiánských gardistů vyrazit zněj další informace, Maniakes mlčel a přemýšlel po celou cestu k paláci. Když se tam dostal, povolal Kamease. „Jak vám mohu posloužit, Vaše Veličenstvo?" otázal se vestiarios.
„Zavolej mi toho kněze léčitele Phileta," odpověděl Maniakes.
„Ihned, Vaše Veličenstvo." Na Kameasově hladké tváři se objevily obavy. „Je snad Vaše Veličenstvo nemocné?"
„Ne," odpověděl Maniakes, ale pak to upřesnil: „Jsem k smrti nemocný z Agathia, to ti povím."
„Aha... chápu," řekl Kameas pomalu. Pak spekulativním tónem hlasu pokračoval. „Svatý Philetos, který je cele oddán svým léčitelským výzkumům, pravděpodobně nebude tak poslušný příkazů nejsvětějšího ekumenického patriarchy jako velká většina ostatních kněží."
„Opravdu?" řekl Maniakes s předstíraným překvapením. „Proč si pro všechno na světě myslíte, že by mi mělo záležet právě na tomhle?"
„Je mou povinností sloužit Vašemu Veličenstvu všemi možnými způsoby," odpověděl Kameas. „Okamžitě svatého pána povolám," pokračoval dál vestiarios.
„Výborně," řekl Maniakes.
„Jak mohu Vašemu Veličenstvu posloužit," otázal se Philetos poté, co Avtokratovi vzdal hold. Jeho hlas byl plný nelíčeného údivu, což Maniakes považoval za znamení, že kněz je natolik pohlcen svými výzkumy, že se vůbec nestará o to, co se děje kolem něj.
„Chci, abys požehnal svatebnímu obřadu," řekl Avtokrat, který šel přímo kvěci. Začínal být pevně rozhodnut, že pokud nenajde nějakého ochotného kněze, požehná své svatbě sám.
Philetovo šedé obočí se v údivu zdvihlo. „Samozřejmě uposlechnu a — a jsem poctěn, že jste si vzpomněl na mě," zaváhal, „ale nechápu, proč jste si vybral právě mne a nikoli ekumenického patriarchu. A — ehm, odpusťte, ale s kým vás mám spojit ve svazku manželském?"
Opravdu byl naivní. Maniakes znovu odpověděl přímo. „S mou sestřenici Lysií." Neplýtval časem na obcházení jejich příbuzenského vztahu, jako to činil před Agathiem.
Jestli byl Philetos předtím udivený, teď byl doslova užaslý. „Ale není to vaše sestřenice z prvního kolena, veličenstvo?" otázal se, ale pak si na otázku sám odpověděl: „Ano, samozřejmě, že je. Máte pro toto spojení dispens od patriarchy?"
„Ne," řekl Maniakes. „Ale i tak vás o to žádám."
Philetos na něj zíral. „Vaše Veličenstvo, stavíte mne do obtížné pozice. Pokud vás uposlechnu, pocítím hněv svého církevního nadřízeného, a pokud vás neuposlechnu —" rozhodil ruce. Věděl, čí hněv pocítí, když neuposlechne Avtokrata.
„To je volba, kterou musíte učinit, a musíte ji učinit teď hned," řekl Maniakes.
„Vaše Veličenstvo, za celou dobu, co jsem knězem, jsem nikdy nevedl svatební obřad," řekl Philetos. „Muj zájem se

plně soustředí na léčení nemocných a zraněných a jen z tohoto důvodu jsem přijal kněžské sliby. Já...“
Maniakes ho přerušil. „Ale to vám přece nebrání plnit i všechny ostatní kněžské úkoly, nebo ano?“
„No, tedy, vlastně ne. Ale —“ začal Philetos.
„Takže výborně,“ přerušil ho znovu Maniakes. „Cekám na vaši odpověď, svatý pane.“
Philetos byl v pasti. Avtokrat přemýšlel, že by mohl slíbit předat po obřadu značnou sumu peněz čarodějné koleji. Našel však dva důvody, proč tak nečinit. Podobná nabídka by mohla Phileta urazit a kromě toho císařská pokladna rozhodně neoplývala zlatem, takže Maniakes jím nemohl jen tak mrhat.
„Tak dobrá, Vaše Veličenstvo,“ řekl Philetos nakonec. „Učiním, oč mě žádáte, ale varuji vás, že z vašeho rozhodnutí budou pramenit spíš útrapy než radost.“
„Ach, to já vím, že budu mít potíže,“ zasmál se Maniakes. „Ale těch už mám tolik, že pár dalších navíc klidně snesu. A svatba s Lysiou mi přinese radost. To vím také. Cožpak nemám právo na trochu radosti?“
„Phos dal každému člověku právo na radost,“ odpověděl Philetos pochmurně. Maniakese náhle napadlo, zda se kněz nevzdal proto, že cítí vinu, protože nedokázal zachránit Niphonu. Ale nezeptal se. Nechtěl to vědět; kdyby to zjistil, cítil by se naopak vinen on sám. „Kdy chcete začít s obřadem?“ pokračoval Philetos.
„Okamžitě,“ řekl Maniakes. Nechci ti dát příležitost změnit názor. Zavolal na Kamease. Když vestiarios vstoupil, řekl mu. „Sežeň Lysiu, mého otce, jejího otce a Rhegoria. Bude svatba.“
„Vaše Veličenstvo, když jste mi přikázal zavolat svatého pána, dovolil jsem si upozornit vaše příbuzné na tuto možnost,“ odpověděl Kameas. „Všichni jsou připraveni.“
„To od vás bylo... mimořádně prozíravé,“ řekl Maniakes. „Vím, že už by mě od vás takové věci neměly překvapovat, ale nemohu si pomoci a pokaždé mě znovu udivíte.“
„Sloužím Vašemu Veličenstvu všemi možnými způsoby,“ opáčil pohotově Kameas.
Zatímco se Maniakes snažil přijít na nějakou vhodnou odpověď, Philetos se zeptal: „Kde se bude svatba odehrávat, Vaše Veličenstvo? Jestli to správně chápu, nechcete k ní přitahovat příliš mnoho pozornosti...“
„Chápete to naprosto správně, svatý pane,“ odpověděl Maniakes. „Svatbu uspořádáme ve zdejší svatyni v palácové čtvrti. Možná, že není v nejlepším stavu, protože ji mnoho předchozích Avtokratů nepoužívalo, ale myslím, že poslouží svému účelu.“
Kameas si odkašlal. „Navzdory očekávám Vašeho Veličenstva jsem si dovolil vyslat do té svatyně oddíl uklízeček, aby její interiér před nadcházející svatbou co nejvíce vylepšily.“
Maniakes na něj jen zíral. „Vážený pane, vy jste zázrak.“
„Vaše Veličenstvo,“ opáčil Kameas se značnou důstojností, „pokud se má něco udělat, ať se to udělá pořádně.“

XII.

Tarsmanios se na Maniakese zamračil. „Bratře můj, tohle se ti vůbec, ale vůbec nepovedlo. Teď, když to prosáklo ven, už o tom mluví celé město.“
„Ano, mluví se o tom,“ připustil Maniakes. „Ale nikdo se kvůli tomu nebouří, jak jsem se původně bál. S trochou štěstí se o tom časem mluvit přestane a já se budu moci vrátit k práci.“
Jeho bratr pokračoval, jako by ho ani neslyšel: „A moc se mi nelíbí, že ses takhle připoutal k Symvatiovi a Rhegoriovi, to ti povím. Jednáš s nimi lépe než se svou vlastní krví, to nemůžeš popřít.“
„To je tvůj největší problém, bratře,“ řekl Maniakes. „Ty nežárlíš na Lysii; ty žárlíš na Rhegoria.“
„A Proč bych neměl?“ odsekl Parsmanios. „Já jsem tvůj bratr a Rhegorios zastává místo, které po právu patří mně. Neměl jsi jmenovat svým prvním ministrem bratrance, když jsi měl po ruce bratra.“
Maniakes se zhluboka nadechl. „Když jsem potřeboval prvního ministra, tak jsi po ruce nebyl. Byl jsi odříznutý od světa v tom svém zapadlém městečku. Kromě toho jsi nebyl mou pravou rukou během války s Genesiem, zatímco Rhegorios ano. A navíc, od chvíle, kdy se Rhegorios stal Sevastem, odvádí ve své funkci prvotřídní práci. Vždyť už jsme se o tom bavili, bratře. Proč se k tomu znovu vracet?“
„Protože jsem netušil, že budeš natolik hloupý, abys spáchal in—“ Parsmanios se zarazil, ale ne dostatečně včas.
„Jsi propuštěn z naší přítomnosti.“ Maniakesův hlas byl chladný jako zimní bouře. „Způsobil jsi naši nelibost. Nebudeme s tebou více hovořit, dokud urážku proti nám neodčiníš. Jdi.“ Císařský plurál v minulosti používal jen velice zřídka a teď ho použil dvakrát během pár dní. Jeho použití mu připadalo jako vhodnější způsob, jak ukázat hněv, než kdyby zavolal stráže a nechal Parsmania uvrhnout do žaláře.
Parsmanios se odplížil. Ani ne o dvě minuty později zaklepal na dveřní rám Rhegorios. „Tvůj bratr nevypadal příliš potěšené, když odsud odcházel,“ poznamenal.
„A bude vypadat ještě méně potěšené, jestli sem v brzké době zabloudí,“ odpověděl rozhněvaný Maniakes.
„Nech mě hádat,“ řekl Rhegorios. „Jestli neuhádnu, o co Parsmaniovi šlo, klidně si na mé místo sežeň někoho jiného.“
„To nehrozí.“ Maniakes kopnul do podlahy. Když to bude dělat dostatečně často, možná se mu podaří vykopnout několik dlaždic z mozaiky. Tím by mohl získat pocit, že alespoň něco dokázal, než si toho ovšem všimne Kameas - záležitost několika hodin - a nechá mozaiku opravit. Maniakes znovu kopnul do podlahy a pokračoval. „Když mi dokonce i můj vlastní bratr vykládá o incestu —“
„Kvůli tomu bych si nenechal kazit spaní, bratrance, Vaše Veličenstvo, švagre.“ Rhegorios se při vyslovení podivné sbírky Maniakesových titulů ušklíbl. „Odpusť mi mou přímočarost, ale nedovedu si představit, že by se Parsmanios postavil do čela zuřícího davu dychtícího po tvé hlavě.“
„Teď, když o tom mluvíš, tak ani já.“ Maniakes Rhegoria poplácal po rameni. ‚Ale kdybys ty vedl zuřící dav —“
„Tak ten dav by nezuřil, ale smál by se,“ řekl Rhegorios. „Většinou se totiž snažím lidi rozveselit.“ Navzdory tomuto prohlášení byla jeho tvář vážná. „Ale abys věděl, mohl jsem být tam venku a podněcovat nepokoje.“

Maniakes na něj vrhl ublížený pohled. „Ty také? Nikdy ses proti nám nepostavil... a kdyby ano, nevím, jak bychom s Lysiou mohli pokračovat.“
„Jak jsem řekl, mohl jsem tam být. Ale než jsem se do čehokoli pustil, šel jsem si promluvit se svou sestrou. A z nějakého podivného důvodu byla svatba s tebou přesně to, co chtěla. Chovám k Lysiinu zdravému úsudku veliký respekt. A ty, jestli máš aspoň kapku zdravého rozumu, poslouchej občas, co ti bude říkat.“
„To mám v úmyslu,“ odpověděl Maniakes. „Kdybych jí nechtěl naslouchat, když mi něco říká, tohle všechno by se odehrálo odlišně.“
„Ano, to si umím představit.“ Rhegorios se na chvíli zamyslel. „Takhle je to lepší.“ Uvážlivě přikývl. Avtokrat ho napodobil.
Maniakes vyhlížel den zimního slunovratu se stejně dychtivým očekáváním, jako malé, neopevněné město v západních zemích vyhlíží příchod Abivardovy armády. Ale nemohl zadržet míjející dny a vyhnout se amfiteátru. To by bylo nemyslitelnou známkou slabosti. Když nadešel den festivalu, on a Lysia kráčeli přes náměstí Palamas k veliké kamenné budově, kde je nepochybně čekalo být terčem krutých žertů.
Několik málo lidí na náměstí se od Avtokrata a jeho novomanželky odvrátilo. Většina však s nimi jednala jako rovný s rovným, jak se na den zimního slunovratu slušelo. Oba dva ruku v ruce přeskočili planoucí hranici s výkřikem „Shoř, smůlo!“
Uvnitř amfiteátru Maniakese a Lysiu přivítal jásot
a sem tam mňoukání a syčení. Avtokrat předstíral, že to neslyší a pohladil Lysiu po ruce. Jeho žena mu pohlazení oplatila; bylo na ní vidět, jak je nervózní, protože nebyla zvyklá být všem na očích.
Starší Maniakes, její otec a bratr ji přivítali vřele. Stejně tak iTzikas, který ve své zdobené kroužkové zbroji vypadal velice honosně. Parsmanios se snažil tvářit zdvořile, ale moc se mu to nedařilo. Starší Maniakes se na něj zlověstně zamračil. Pak se Parsmanios snažil tvářit přátelsky, ale podařilo se mu jen nalít med do džbánu plného octa.
Patriarcha Agathios se vůbec nesnažil být přátelský. Co se jeho týkalo, jako by Maniakes a Lysia vůbec neexistovali. Odrecitoval modlitbu příslušící dnešnímu slavnostnímu dni, ale znělo to z jeho úst velmi strojeně.
Když se patriarcha posadil, Maniakes zaujal místo, ze kterého mohl oslovit celý amfiteátr. „Obyvatelé města Videssos,“ řekl, „obyvatelé císařství, máme za sebou další těžký rok. Bude-li to vůle pána s velikou a dobrou myslí, až se zde shromáždíme příští rok, budeme už mit za sebou období smutku a nadejde nám období štěstí. Kéž se tak stane.“
„Kéž se tak stane,“ odpověděl shromážděný dav. ‚A nyní nechť započnou oslavy!“ vykřikl Maniakes a posadil se, připraven předstírat, že se baví představením mimů, kteří na něj nepochybně budou házet špínu. Na den zimního slunovratu se může stát cokoliv. Tak se to říkalo. Obvykle se pod tímto rčením skrývalo, že člověk může najít neočekávaný milostný románek. Toto rčení však mohlo mít i mnohem nešťastnější významy.
KAvtokratově úlevě si první herecká společnost tropila žerty jen z jeho neúspěchu při snaze znovu obsadit západní země. Viděl sám sebe, jak prchá před každým, kdo má na sobě makuranskou zbroj — dokonce i před starým mužem na udýchané mule. Tyhle šprýmy si z něj mimové tropili od chvíle, kdy usedl na trůn. Když se jim dokázal smát předtím, zvládl to i teď.
Když představem skončilo, pohlédl na Lysii. Ta mu úsměv oplatila a tiše řekla. „Zatím je to dobré.“ Přikývnul; myslel si to samé.
Ale nezůstalo to dobré příliš dlouho. Hned při příštím představení vystupoval chlapík, oděný v napodobenině císařské róby a s korunou na hlavě, který lascivně čenichal kolem skupiny hezkých malých děvčátek. Když nalezl holčičku, která na sobě měla šaty podobné jeho vlastní róbě, popadl ji, přehodil si ji přes rameno a s chlípným úsměvem na tváři ji odnesl pryč.
Dav řval smíchem, který Maniakesovi duněl v uších. Musel tu sedět a předstírat, že je pobavený. Také Lysia předstírala úsměv. Ale navzdory svému falešnému výrazu řekla. „Taková odporná lež! Nejsem o tolik mladší než ty a každý, kdo nás alespoň trochu zná, to ví.“
Ale většina obyvatel města toho o Maniakesovi a Lysii moc nevěděla. O to právě šlo. Měšťané si tvořili své názory z věcí, jako jsou mimická představení a klepy ze sedmé ruky.
Ale smáli se i někteří lidé, kteří Maniakese a Lysiu znali. Parsmanios se například upřímně bavil. Stejně tak i Kourikos, který seděl na místě vyhrazeném vysoce postaveným úředníkům. Nedaleko od něj seděl Tzikas v zářící kroužkové zbroji, který se tvářil klidně a nezúčastněně. Stejně tak i Agathios. Ekumenický patriarcha neopouštěl svou zdvořilou, ale neústupnou pozici. Nesouhlasil sice s Avtokratovým chováním, ale nesnažil se proti němu poštvat město.
Možná bych ho měl vyslat jako vyjednavače k Sharbarazovi, pomyslel si Maniakes a napadlo ho, co se asi stalo s ubohým Triphyllem.
Nastoupila další herecká společnost. Tahle si vzala na mušku Niphonin pohřeb. Čtyři chlapíci nesli rakev uličkou lidí, kteří bez ustání zvraceli. Tohle bylo extrémně nechutné, což znamenalo, že se to davu ohromně líbilo. Maniakes obnažil zuby, vší silou zkřivil koutky úst nahoru a vytrval.
V dalším představem Lysia naháněla Maniakese. Jeho manželce to až tak nevadilo, ale Maniakes se rozhněval. „Přál bych si, aby se Genesiovi podařilo mimy pozatýkat a popravit,“ řekl. „Aspoň jedinou dobrou věc by si tak můj předchůdce mohl přičíst na vrub.“
„To je v pořádku,“ odpověděla Lysia. „Platíme jeden den v roce za to, abychom měli po zbytek času mír.“
„To je obvykle dobrý obchod,“ řekl Maniakes, „ale to, jak nás lidé vidí dnes, zabarví jejich pohled na nás i po celý zbytek roku.“
Nastoupila další společnost. Lidé spatřili variaci na stejné téma: tentokrát to byl Rhegorios, kdo Lysiu tlačil k Maniakesovi. Rhegorios se při té podívané rozesmál. Maniakes a Lysia ale dostali vztek. Maniakese už začaly bolet tváře z toho, jak zuřivě předstíral úsměv. Pohlédl na své gardisty. Kdyby je vypustil na mimy, jeho úsměv by se stal

širokým a velice upřímným. Ale místo toho, aby nechal herce povraždit, musel jim ještě platit, aby bavili obyvatele města.
Rozhodně dobře bavili Parsmania. Jeho bratr každou chvíli propukl v smích, dokud se k němu nenaklonil starší Maniakes a něco mu tiše neřekl. Parsmanios vzápětí zkysnul jako mléko, ale bylo na něm vidět, že svůj názor nezměnil. Nikdo si nepromluvil s Kourikem. Maniakesův bývalý tchán se krutým vtipům smál víc, než by odpovídalo jeho zachmuřené povaze.
Jedna herecká společnost si vzala na mušku i patriarchu Agathia za to, že byl příliš bezpáteřní, než aby se Maniakesovu sňatku s Lysií postavil. Chlapík, který ho hrál, rozhněvaně pozdvihl ruku, pak ji ustrašeně stáhnul, znovu ji pozdvihl a zase ji stáhnul. Nakonec k němu přišel herec oděný v róbě obyčejného kněze a nakopl ho do pozadí, až patriarcha vyskočil do vzduchu.
Tzikas se uchechtl, což bylo vůbec poprvé, kdy na nějaké představení vůbec zareagoval. Agathios nasadil výraz, který měl představovat vznešenou vážnost, ale spíš vypadal, jako by cucal citron.
Nakonec mučení skončilo. Když Maniakes vstal, aby rozpustil shromáždění, nikdo na něj nesyčel ani nevykřikoval kletby. Mnozí lidé se na něj smáli. Avtokrat to považoval za triumf.
Když se on a Lysia vrátili do císařské rezidence, nalezli její chodby tiché a prázdné. Většina služebníků se veselila ve městě. „No, tak jsme to přečkali a máme na celý rok pokoj," řekla Lysia rozhlížející se prázdnými chodbami. „Bude-li to vůle dobrého boha, najdou si mimové příští rok něco jiného, z čeho si budou utahovat."
Maniakes ji k sobě přivinul. „Už jsem ti někdy řekl, že se mi líbí způsob, jakým přemýšlíš?"
„Ano," odpověděla, „ale já to vždycky ráda znovu uslyším."
„Poselství od Abivarda, říkáš?" zeptal se Maniakes Kamease. „Rozhodně sem s ním! Jestli je to zpráva o Triphyllově propuštění, tak nám aspoň zahřeje dnešní mizerný studený den."
„Pravda, Vaše Veličenstvo," řekl vestiarios. „Služebníci sice bez ustání přikrmují oheň v peci, aby se potrubím pod podlahou šířil horký vzduch, ale občas nás počasí porazí bez ohledu na to, jak moc se snažíme." Pokrčil rameny.
„Je toho hodně, co nás porazí bez ohledu na naši snahu," řekl Maniakes unaveně. „Ale počasí se dříve nebo později zlepší. Stejně tak i všechno ostatní — alespoň doufám. Ať posel vstoupí."
Poté, co mu posel vzdal hold a začal vděčně srkat pohár svařeného vína se skořicí a myrhou, Maniakes otevřel kožené pouzdro a vytáhl svitek pergamenu. Avtokrat už důvěrně znal šarlatovou pečeť s makuranským lvem, kterou Abivard používal. Rozlomil vosk, rozbalil pergamen a přečetl dopis, který jeho nepřítel nadiktoval nějakému ubohému Videssiánci:
Generál Abivard, poddaný Velekrále Sharbaraze, nechť vládne mnoho let ajeho říše vzroste, Maniakesovi, prohlašujícímu se za Avtokrata Videssiánců: Zdravím. S lítostí tě musím informovat, že Triphylla, kterého jsi vyslal k velkolepému dvoru Velekrále Sharbaraze a který byl následně uvězněn jako spravedlivý trest za jeho nemístnou drzost, potkal konečný osud všech lidí. Modlím se, aby Bůh přijal jeho duši. Velekrál
Sharbaraz přikázal, aby bylo jeho tělo připraveno k převozu zpátky do Videssosu.
Maniakes si zprávu dvakrát přečetl. Stále nemohl uvěřit, že by Triphylles spáchal takovou drzost, která by Sharbaraze opravňovala ho uvrhnout do žaláře. Šlechtic prosil, aby ho Maniakes nevysílal k makuranskému dvoru vMashizu, ale Maniakes ho ktomu stejně přesvědčil. Předpokládal, že Sharbaraz je osvícený panovník, který je ochoten vést jednání na civilizované úrovni. A teď Triphylles po dlouhém pobytu v žaláři zemřel, a kdo je za to zodpovědný? Určitě Sharbaraz, ale také Maniakes.
„Přines mi pečetní vosk a lampu," řekl Kameasovi. Když eunuch odspěchal, Maniakes namočil pero do kalamáře a napsal odpověď.
„Avtokrat Maniakes Abivardovi, otroku lháře a vraha Sharbaraze: Zdravím. Obdržel jsem tvou zprávu o tragické smrti mého vyslance, vznešeného Triphylla, ke které došlo v důsledku špatného zacházení. Sděl ode mne svému pánovi jednu jedinou věc: pomstíme ho."
Když se Kameas vrátil s voskem a zapálenou lampou, pohlédl na Maniakesův výraz a řekl: „Vznešeného Triphylla potkalo neštěstí." Nad srdcem si načrtl sluneční kruh.
„Ano, potkalo ho smrtelné neštěstí," odpověděl Maniakes zachmuřeně. Převázal dopis stužkou a do horkého vosku otiskl pečetní prsten. Pak pergamen zasunul do pouzdra a dal ho poslovi. „Doruč to do rukou Abivarda nebo jeho služebníků."
„Učiním, co přikazujete, Vaše Veličenstvo." Posel zasalutoval s pěstí přitisknutou na hruď.
„Výborně." Maniakes nechápavě potřásl hlavou. „Když jsem bojoval po jejich boku, připadali mi Abivard i Sharbaraz jako šlechetní muži." Prohrábl si vousy. „Co se toho týká, Abivard se zřejmě nezměnil. Válka je odporná záležitost, o tom není pochyb, a on se snaží, aby nebyla odpornější než je nutné — žádné veliké masakry ve městech, která dobyl, ani nic podobného. Ale Sharbaraz... trůn vMashizu mu stoupnul do hlavy, to je jednou jisté."
Posel stál s hlavou uctivě skloněnou. „To jsme viděli i ve městě Videssos, Vaše Veličenstvo," řekl tiše Kameas.
„Likinios si začal myslet, že vše musí být tak, jak on přikazuje. Genesios prolil oceán krve jen proto, že ho to bavilo - a protože se bál vlastního stínu —"
„A čím více krve prolil, tím měl víc důvodů se bát," dokončil za něj Maniakes.
„To je naprostá pravda, Vaše Veličenstvo," přisvědčil Kameas. „S vámi máme veliké štěstí."
Ve vestiarových slovech se neskrývala žádná lichotka, bylo to jen prosté konstatování. Kameas věděl, že současný nositel rudých bot si na lichotkách nikterak nezakládá. Maniakese napadla podivná myšlenka: přemýšlel, zda ho služebníci nepozorují a v duchu se neptají, zda se nezmění v monstrum jako předchozí Avtokrat. Zdálo se, že Kameas podobné obavy nemá. To bylo alespoň něco.
Mávnul na posla. Muž se uklonil a odspěchal splnit svůj úkol. Maniakese by překvapilo a rozhněvalo, kdyby učinil

cokoliv jiného. Pokud si člověk zvykne na naprostou poslušnost, co ho varuje, když začne vydávat rozkazy, které si nezaslouží být uposlechnuty? A pokud ho i někdo varuje, co by s ním udělal?
To samé, co dělal Genesios, kdykoli někoho začal podezřívat? A co udělal Sharbaraz s Triphyllem, když vyslanec řekl něco špatného - nebo když si Velekrál představoval, že řekl něco špatného?
Jak člověk s neomezenou mocí zjistí, že se z něj stává monstrum? Maniakes nevěděl, ale doufal, že to v následujících letech zjistí.
Široké trávníky palácové čtvrti, zelené a rozjařené na jaře a v létě, teď byly pusté a pokryté sněhem. Když byl sníh čerstvý a odrážely se na něm sluneční paprsky, bylo to alespoň hezké napohled. Dnes však bylo nebe zatažené šedými mraky a sníh byl také šedý, protože se na jeho vločkách usazoval popel z tisíců ohňů planoucích ve městě Videssos.
Maniakes vyhlížel oknem císařské rezidence a s povzdechem si uvědomil, že počasí dokonale odpovídá jeho náladě.
Pozoroval jednoho ze služebníků, který kráčel po úzkém chodníčku a vzápětí uklouzl a ztěžka dosedl na zem. Maniakes slabě zaslechl jeho kletby. Vzápětí sluha vstal a s pokulháváním pokračoval v cestě.
Maniakesovy oči se vrátily zpátky k žádosti o milost, kterou právě četl. Prosperující farmář jménem Bizoulinos začal pást ovce na poli, které patřilo vdově, jež žila poblíž. Když její syn navštívil Bizoulinose, aby protestoval proti farmářově jednání, Bizoulinos a jeho synové se na něj vrhli a obušky ho utloukli k smrti. Místní guvernér je za to odsoudil k smrti, ale oni využili svého práva a odvolali se k Avtokratovi.
Poté, co Maniakes zvážil všechny důkazy svědčící proti nim, shledal jejich prosbu o milost neodůvodněnou. Namočil brk do kalamáře a na petici připsal: „Proveďte vynesený rozsudek. Kdyby si na zákon nevzpomněli až po spáchání svého činu, všichni by na tom byli lépe.“ Podepsal dokument a do horkého vosku otiskl svou pečeť. Bizoulinos a jeho synové se schůzce s popravčím nevyhnou.
Maniakes vstal a protáhnul se. Odsuzovat lidi k smrti mu nepřinášelo žádné potěšení, i když si to zasloužili. Mnohem lepší by bylo, kdyby spolu lidé žili v míru. Mnohem lepší by bylo, kdyby spolu žily v míru i celé národy, alespoň si to myslel. Makuránci si nejspíš vzhledem ke svým úspěchům mysleli něco odlišného.
Jeho oči přitáhl záblesk barvy za holými větvemi třešní. Nedaleko od velké Dvorany kráčeli po chodníku dva muži v jasně barevných róbách vyšší šlechty. I na takovou vzdálenost rozeznal, že jeden z nich je Parsmanios. Maniakes dokázal na první pohled rozeznat bratrova široká ramena i způsob, jakým gestikuloval, když mluvil.
Muž, se kterým hovořil, byl menší, štíhlejší a starší. Maniakes přimhouřil oči a snažil se ho rozeznat. Je to Kourikos? Nebyl si jistý. Jeho ruce se i tak hněvivě sevřely v pěsti. Jeho bratr se nemá co stýkat s někým, kdo tak vehementně odmítá jeho sňatek s Lysií.
Maniakes se zamračil ještě víc. Ani Parsmanios tento sňatek neschvaloval a nijak se tím netajil. Parsmanios navíc pociťoval jako křivdu, že mu Maniakes nesvěřil nějakou významnou funkci u dvora.
Kdo je ten chlapík vedle něj? Maniakes ho nedokázal rozeznat, přestože samým úsilím přimhouřil oči do úzkých štěrbin. Jestli je to Kourikos, mohl by s Parsmaniem plánovat nějakou zradu.
Ať už to byl kdokoli, oba muži vešli do Velké Dvorany společně. „Něco spolu kují,“ zamumlal Maniakes. „Ale při dobrém bohu, já je zastavím.“
Vduchu se zaposlouchal do toho, co právě řekl a zděsil se. Nevěděl, s kým Parsmanios mluvil ani o čem s ním mluvil. Takhle nějak musel začínat i Genesios: spatřil něco nevinného, domýšlel si to nejhorší a na základě toho jednal. Dva muži spolu? Určitě spiknutí! Narazte jejich hlavy na Milník jako výstrahu ostatním.
Jednání bez důkazů vede k tyranii. Na druhou stranu ignorování důkazů vede k nebezpečí. Ale cožpak by ho jeho vlastní bratr mohl zradit? Klan byl vždycky pevně semknutý. Dokud nebude mít důkazy, neuvěří tomu. Přál si, aby on a Parsmanios byli znovu chlapci a aby otec mohl vyřešit jejich vzájemné spory pohlavkem. Teď už by to nešlo, i když Parsmanios by si pohlavek zasloužil.
Maniakes zjistil jednu věc: teď, když se oženil s Lysií, byl mnohem šťastnější než kdykoli předtím. Kdyby neměl takový strach o osud císařství, mohl by říct, že za celý svůj život nepoznal takové štěstí. Když si to uvědomil, překvapilo ho to a naplnilo úlevou. Poté, co se spolu pomilovali, učinil jedinou čestnou věc, která připadala v úvahu a teď měl pocit, že ho za to dobrý bůh odměnil radostí.
Lysia byla vždycky jeho kamarádka, která se s ním ráda smála a nebo, když si to zasloužil, se smála jemu. Pořád ho ještě občas udivilo, když se probudil a zjistil,
že s ní leží na jedné posteli. „Bál jsem se,“ řekl jí jednoho rána, „že když se z nás stanou milenci, přestaneme být přáteli. Jsem rád, že jsem se mýlil.“
Přikývla. „Měla jsem stejný strach. Ale pokud bychom se nemohli spoléhat jeden na druhého, co by nám zbývalo?“
„Nic,“ řekl Maniakes, když vstali z postele. Pak se zamyslel. „Vlastně to není tak docela pravda. Mohli bychom se spoléhat na mého i tvého otce, na Rhegoria —“ začal jmenovat Parsmania, ale nedokázal se k tomu přinutit. Jak smutné nemoci se spolehnout na vlastního bratra.
V každém případě Lysia zavrtěla hlavou a odhodila si tak zářící černé kadeře z tváře. „To není to samé,“ řekla. Maniakes s ní musel souhlasit. Lysia se zamyšleně zamračila, jako by hledala správná slova, pomocí kterých pokračovat. Nakonec je našla: „To, co je mezi námi, je... nějak hlubší.“ Pak navzdory opálené pokožce zrudla. „A nepokoušej se z toho udělat vtip, vím, na co myslíš. Takhle jsem to nemyslela.“
„Nechystal jsem se vtipkovat. Myslím, že máš úplnou pravdu.“
„Výborně,“ řekla Lysia. I ona vypadala šťastně, což Maniakese těšilo. Sáhl po zvonku, kterým přivolával Kamease.
„Počkej, až se obléknu,“ přerušila ho Lysia. „Nechci, aby sem vestiarios vešel, když jsem nahá.“
„I Niphona se před ním styděla, ale posléze si na něj zvykla,“ řekl Maniakes.
„Zajímalo by mě, co by si asi pomyslel, kdyby mě viděl nahou,“ řekla Lysia. „ten ubohý chlapík není celý muž, ale je otázka, zda se mu v hlavě i tak nehoní mužské myšlenky.“

„To nevím," přiznal Maniakes. „Nikdy jsem neměl nervy se ho zeptat. Každopádně nijak neuškodí, když v jeho přítomnosti budeš zachovávat cudnost." Maniakes potřásl hlavou a napadlo ho, co asi Kameas cítí a zda nenalézá úlevu právě v dokonalé a bezchybné službě.
Když nakonec Kamease přivolal, vestiarios kriticky pohlédl do Avtokratova šatníku. „Co by dnes ráno Vaše Veličenstvo říkalo na světle zelenou vlněnou róbu?"
„Ano, to by vyhovovalo," souhlasil Maniakes. „Dneska bude určitě zima a vlna mě udrží v teple."
Odhodil noční košili a zrovna se chystal obléknout, když náhle na hrudi ucítil podivné teplo. Jeho ruka nahmatala amulet, který mu dal Bagdasares vOpsikionu. Zlatý amulet s hematitem byl stále teplejší, a když se ho dotkl, musel ucuknout.
Na chvíli překvapením ztuhl. Pak si vzpomněl na čarodějovo varování: pokud se amulet začne zahřívat, znamená to, že je vystaven magickému útoku. Vzpomněl si také, jak ho Bagdasares upozorňoval, že amulet takový útok nevydrží příliš dlouho.
Oděný jen ve spodním prádle a s amuletem na krku vyběhl z císařské ložnice a rozběhl se chodbami rezidence. Lysia a Kameas začali překvapeně něco křičet. Neztrácel čas tím, že by jim odpovídal - s každým krokem byl amulet stále teplejší.
Zabušil na dveře Bagdasarovy komnaty a pak je zkusil otevřít. Bagdasares naštěstí dveře nezavřel na závoru. Maniakes vpadl dovnitř. Čaroděj se zrovna posadil na posteli a vypadal rozespale a zmateně. Vedle něj se probudila se stejným výrazem ve tváři jedna z Lysiiných služebných. Zdálo se, že čaroděj a služebná na sobě nemají ani to, v čem byl oděn Avtokrat.
„Magie!" řekl Maniakes a ukázal na amulet.
Bagdasares se okamžitě vzpamatoval. Vyskočil z postele a současně do vzduchu načrtl sluneční symbol. Opravdu byl nahý. Podle způsobu, jakým služebná vypískla a přitáhla k sobě pokrývku, byla nahá i ona.
Maniakes cítil, jak do něj něco proniká. Amulet zřejmě nedokázal stoprocentně zabránit nepřátelskému kouzlu, aby ho ovlivnilo. Zívnul, jako by si snažil pročistit hlavu a začal pociťovat stejnou nepříjemnou malátnost jako při nachlazení.
Bagdasares měl svůj kufřík s čarodějnými pomůckami hned vedle postele. Sáhl do něj, vytáhl klubko smotaného provázku a nůž, na jehož bílé kostěné rukojeti byl vyrytý zlacený sluneční znak. Nožem uřízl kus provázku a oba konce začal splétat složitým uzlem.
„Ať už děláš cokoli, pospěš si, prosím," řekl Maniakes. Na horním rtu ucítil vlhkost. Sáhl si tam prstem a zjistil, že krvácí z nosu. Byl přesvědčen, že krvácení z nosu není to nejhorší, co mu cizí magie provede, až přemůže sílu amuletu.
„Vaše Veličenstvo, musím to provést naprosto správně," odpověděl Bagdasares. „Pokud udělám chybu, nebude mít kouzlo žádný efekt." To se mu to říkalo — jemu nikdo hlavu naruby neobrace). Maniakes nehybně stál a doufal, že nezemře dřív než pečlivka Bagdasares provede všechny přípravy správně.
Mág konečně dokončil uzel. Bagdasares nepřítomně spokojeně zamručel a začal zaklínat ve staré vaspurakánštině. Zatímco tak činil, rukama vykonával gesta nad spleteným provazem.
Tlak uvnitř Maniakesovy hlavy teď přerostl v bolest. Na jazyku ucítil krev; krev začala v kapkách dopadat na podlahu Bagdasarovy komnaty. Podle výrazu ve tváři služebné na něj vubec nebyl hezký pohled. Ajestli si Bagdasares nepospíší, brzy zjistí, že pomalý čaroděj je špatný čaroděj.
Bagdasares vykřikl prosbu k Phosovi a Vaspurovi Prvorozenému, pak přetáhl svázaný provázek Maniakesovi přes hlavu a pomalu mu ho položil k nohám. Provázek začal zářit stejně jako tenkrát při ochranném kouzlu v Opsikionu. Když se provázek dotkl země, Bagdasares začal znovu vzývat dobrého boha a předka Vaspurakánců. Čaroděj se snažil, aby uvnitř kruhu byla i všechna krev, která dopadla na podlahu.
Provázek začal zářit všemi barvami, které se střídaly v rychlém sledu. Zlatá, modrá, oranžová, fialová a rudá se míhaly tak rychle, že je Maniakes nestačil sledovat. Vzápětí ucítil jistou úlevu. Amulet začal pomalu vychládat a pocit, že má hlavu mezi dvěma mlýnskými kameny, začal pomalu odeznívat.
„Lepší," zašeptal Maniakes. V tu chvíli se ve dveřích objevila Lysia, oděná stále ještě v noční košili, a když spatřila celý výjev, v očích se jí objevil zděšený výraz. Hned za ní stál Kameas. Jestli sem dorazili teprve teď, znamenalo to, že Bagdasarova magie nebyla až tak pomalá. Maniakesovi to však připadalo jako celá věčnost.
V hlavě mu přestávalo bušit a všiml si, že barvy provázku se střídají stále pomaleji. Rudá... zlatá... modrá... až nakonec ležel na zemi zase jen obyčejný kus provázku. „Co to znamená?" zeptala se Lysia dřív, než to stihl Maniakes.
„To znamená, že útok proti Jeho Veličenstvu už pominul," odpověděl Bagdasares. „Teď může opustit kruh, bude-li chtít." Maniakes zrovna přemýšlel, jak dlouho bude muset v kruhu zůstat. Ale i tak zaváhal, když měl vykročit z ochranného kruhu. Jestli se Bagdasares náhodou mýlí Maniakes podobné myšlenky vší silou potlačil. Opatrně překročil provázek. Kdyby se začal cítit sebeméně podivně, byl připraven skočit zpátky do kruhu. Ale nic neobvyklého se nestalo. Pohlédl na Kamease. „Jsem rád, že jsem si nestihl obléci tu zelenou róbu, vážený pane," řekl. „Celou bych ji zakrvácel a bylo by škoda tak kvalitní vlny."
„Do ledu s vlnou," řekl Kameas neobvykle přímočaře. „Jsem rád, že je Vaše Veličenstvo v bezpečí."
„V bezpečí?" opáčil Maniakes. „Avtokrat je v nebezpečí od chvíle, kdy si nazuje rudé boty až do okamžiku, kdy ho uloží pod chrámem zasvěceným svatému Phravitasovi. Ale zrovna teď se mě nikdo nesnaží zabít, což je dobré. Před pár minutami —" otřásl se, když si uvědomil, o jaký vlásek právě unikl smrti.
Zdálo se, že Lysia to dokonale chápe. Obrátila se k Bagdasarovi a zeptala se. „Dokážete zjistit, kdo ten útok provedl, čarodějný pane? Ne, dovolte, abych tu otázku položila jinak: dokážete zjistit, kdo za tím útokem stojí? Pokud unikne mág, který provedl kouzlo, je to jedna věc. Ale pokud zůstane na svobodě ten, kdo mu za pokus zaplatil, určitě to zkusí znovu."

Bagdasares se zamyšleně zamračil. „Zjistit, kdo ten útok spáchal nebo kdo ho naplánoval nebude jednoduché. Ale na základě odpovědí ano—ne dokážu vylučovací metodou určit, jestli je za ten útok zodpovědný nějaký konkrétní člověk, kterého mi jmenujete.“
„To by mělo stačit,“ řekl Maniakes. „Myslím, že dokážu přijít na většinu lidí, kteří by se mě chtěli zbavit. Co budete k takovému kouzlu potřebovat? Ať už je to cokoliv, slibuji, že to dostanete.“
„Není k tomu potřeba nic moc, Vaše Veličenstvo,“ odpověděl Bagdasares. „Mělo by postačit něco, co patří jedinci, kterého podezříváte. Například vzorek jeho písma by byl ideální.“
„Budu mít potíže získat něco takového od Abivarda - možná jsem vám dal příliš unáhlený slib.“ Maniakes se odmlčel. „Ale možná ne. Bude stačit kousek vosku, který Abivard používá k pečetění dopisů?“
„Ano, Vaše Veličenstvo. Pečeť je skoro stejně unikátní jako rukopis.“ Bagdasares si rukou prohrábl rozcuchané vlasy. ‚A koho dalšího bych měl prověřit?“
Lysia i Kameas vrhli pohled na služebnou, která s čarodějem sdílela postel. Maniakes jejich narážku nepotřeboval. I on už věděl, že v její přítomnosti nemohou vyslovovat žádná jména. Nechtěl ale ani zranit její city. „Zamyslíme se nad tím, až se všichni dáme do pořádku, oholíme se a upravíme,“ řekl. „Sejdeme se po snídani.“
Po snídani se všichni čtyři shromáždili v malé konferenční místnosti a začali přemýšlet, kdo by se Maniakese mohl chtít zbavit. Rychle se objevilo Kourikovo jméno a sním i jméno jeho ženy Phevronie. „Ona pravděpodobně odsuzuje náš sňatek ještě víc než její manžel,“ řekla Lysia tiše.
„To by mě samotného nenapadlo,“ řekl Maniakes. -Díky“ „
„Mám dobré důvody - mnoho dobrých důvodů -abych tě chtěla na trůně velmi dlouhou dobu,“ odpověděla Lysia.
„Když už mluvíme o důvodech, i Agathios možná jeden má, proč by se vás chtěl zbavit, Veličenstvo,“ řekl Bagdasares.
„To má,“ přisvědčil Maniakes. „Nicméně náš nejsvětější ekumenický patriarcha zachází s perem velice
zručně a často. Nebudeme mít potíže získat vzorek jeho písma.“
„Vznešený Tzikas,“ řekl Kameas.
„Prověříme ho,“ řekl Maniakes a přikývl. ‚Ale překvapilo by mě, kdyby se ukázalo, že s tím má něco společného. Trůn by sice asi chtěl, ale čeká, až mu sám spadne do klína.“
„Je příliš všem na očích,“ prohlásil Kameas. „Takoví lidé se navenek tváří nezúčastněně, ale často potají kují pikle.“ Eunuchové byli známí svou podezřívavosti.
„Velkoadmirál,“ řekl Bagdasares. „Thrax.“
Maniakes měl co dělat, aby nevyprskl smíchy. Pokud znal vůbec nějakého člověka, který byl dokonale čestný a přímý, byl to právě Thrax. Ale i tak pokýval hlavou. I zásadoví a čestní lidé mohou mít ambice.
„Vznešený Triphylles bude mít příbuzné, kteří se třeba chtěli pomstít za to, že jste ho poslal do ciziny,“ řekl Kameas.
Maniakes Triphyllovy příbuzné skoro neznal, ale nemohl tuto možnost pustit ze zřetele.
„Také vdova po Genesiovi,“ poznamenal zamyšleně. „Je sice zavřená v klášteře, ale to nemusí být nepřekonatelná překážka. Klášter není úplně uzavřený před zbytkem světa.“
Pak se rozhostilo ticho. „Máme ještě nějaké další kandidáty?“ zeptal se Bagdasares. „Jestli ne, pusťme se do shromažďování vzorků jejich písma.“
„Napadá mě ještě jeden člověk,“ řekl Maniakes a pak se odmlčel. Pohlédl na Lysii. „Tvůj bratr by ho určitě jmenoval jako jednoho z podezřelých a stejně tak i můj otec.“
„Myslíš Parsmania?' zeptala se a řekla tak jméno, které Maniakes nechtěl vyslovit.
Povzdechl si. ‚Ano. Poté, co jsme se pohádali, jsem ho viděl - a není to tak dávno - zabraného do hovoru s někým, kdo mohl být Kourikos, i když přísahat bych na to nemohl. Bagdasare, při získávání vzorku písma od něj budeme muset být mimořádně opatrní, a až ho budeš prověřovat, zachovej naprostou mlčenlivost. Pokud se ukáže, že on za tím není a dozví se, že ho podezřívám, může ho to přimět k tomu, aby proti mě začal intrikovat.“
„Vaše Veličenstvo, mág, který žvaní, je za chvíli mág bez klientů,“ odpověděl Bagdasares. „Ale zachovám v tomto případě zvláštní opatrnost.“
„Měli bychom v archivech najít rozkazy, které napsal pro čelní voj, když jsme postupovali na Amorion,“ řekl Maniakes. „Myslím, že je dokážeme obstarat, aniž by se Parsmanios cokoli dozvěděl.“
„To bude skvělé, Vaše Veličenstvo,“ řekl Bagdasares a pokýval hlavou. „Jakmile mi dodáte potřebné dokumenty, začnu zjišťovat, kdo z podezřelých se zúčastnil spiknutí proti vám.“
„Jsem si jistý, že přímo tady nalezneme svitky napsané Kourikem a Agathiem,“ řekl Maniakes. „Můžete s nimi rovnou začít. Mám zde také dopisy od Abivarda, takže můžete prověřit i jeho.“
„Mohlo by nám pomoci, když se půjdeme zeptat gardistů, zda se tu v poslední době někdo nepotloukal a neptal se na císařovo zdraví,“ řekl Kameas. „My dva bychom určitě nebyli tak hloupí, abychom se takhle otevřeně ptali, ale podceňovat hloupost lidí i zdánlivě chytrých se nevyplácí.“
Proti tomu se nedalo nic namítnout. S nadějí, že se celý případ rozuzlí co nejdříve, Maniakes vyšel z komnaty. Gardisté mu však sdělili, že se na něj v poslední době nikdo neptal. Povzdechl si. Ode dne, kdy si nazul rudé boty, nebylo nic jednoduché.
Když se vrátil a sdělil ostatním zápornou novinku, narazil na svého otce, jak kráčí chodbou k němu. „Jsi v pořádku, synu?“ zeptal se starší Maniakes. „Služebníci si povídají hrůzostrašné historky o tom, co se tu dnes přihodilo.“
„To mě nepřekvapuje, ale jak vidíš, jsem v pořádku.“ Maniakes mu vysvětlil, k čemu došlo.
Tvář jeho otce potemněla hněvem. Načrtl do vzduchu Phosův sluneční symbol a zavrčel. „Nechápu, jak někdo může spáchat něco takového. Je to horší než kdyby si najal vraha. Mág se k tobě ani nemusí přiblížit, aby tě zabil. Koho máš na seznamu podezřelých?“
Maniakes začal jmenovat. Jeho otec při každém jméně přikývl. Pak Avtokrat jmenoval Parsmania. Starší Maniakes na

chvíli s bolestí přivřel oči. Nakonec ale s povzdechem pokýval hlavou. „Ano. Budeš muset prověřit i jeho. Dlouhou dobu byl pryč a od chvíle, kdy dorazil do města Videssos neměl žádnou radost z toho, co vidí kolem sebe. Ale při dobrém bohu doufám, že on to nebyl."
„To já také," odpověděl Maniakes. „Jak říkáš, v poslední době bylo mezi námi jen pramálo lásky, ale je to můj bratr."
„Snaž se na to nezapomínat," řekl starší Maniakes. „Ale Bagdasares zjistí, co potřebuješ vědět, ne? Jak brzy se dozvíme, co potřebujeme?"
„Bagdasares už začal prověřovat ty, jejichž vzorky písma se nám podařilo shromáždit," odpověděl Avtokrat. „U některých to bude složitější, protože je nějak musíme přinutit, aby nám něco napsali. Ale vzorek Parsmaniova písma máme v archivech."
Starší Maniakes si znovu povzdechl. „Musíš to udělat, ale je to odporná záležitost. Napadá mě, jestli jsme přece jen neměli zůstat na Kalavrii navzdory všem slzám a proslovům, kterými nás zahrnuli videssiánští šlechtici."
„Napadlo mě to samé," řekl Avtokrat. Teď si pro změnu povzdechl zase on. „Ale vrátit se by nebylo jednoduché, ne, když se toho tolik událo. Ale jsem ve velkém pokušení vrátit se na místo, kde proti mě nikdo nebude kout pikle."
„Kdyby ses vrátil, i tam by se někdo našel," řekl jeho otec. Nikoho nejmenoval, ale Avtokratovi vytanula na mysli Rotruda. Od chvíle, kdy ji opustil, se neprovdala a určitě by žárlila na Lysii. Kromě toho by možná chtěla prosadit Atalarika. A protože Halogové byli přímočaří lidé, Rotruda by se nejspíš spolehla na starou, dobrou vraždu. Maniakes měl sto chutí skočit do moře. Tam by ho otravovaly jenom ryby.
Do dveří se postavil Kameas a čekal, až si ho někdo všimne. „Ano* vážený pane?" zeptal se Maniakes.
„Vzácný Bagdasares prověřil dopis nejsvětějšího
Agathia a úlomky Abivardovy pečeti, Vaše Veličenstvo," odpověděl vestiarios. „Vzkazuje vám, že ani jeden z těch dvou se na útoku nepodílel. Zrovna se chystá prověřit písmo vznešeného Kourika a ptá se, jestli byste se toho nechtěl účastnit. Mluvili jsme totiž o možnosti, že právě Kourikos je jeden z viníků."
„Ano, přijdu," řekl Maniakes, který byl rád, že alespoň bude moci přijít na jiné myšlenky. „A co ty, otče?"
„Díky, já zůstanu raději tady," zazněla odpověď. „To, co čarodějové dělají, může být užitečné. Ale jak to dělají mě až tolik nezajímá, protože je těžko někdy napodobím."
Císař věděl, že ani on sám nemá čarodějný talent, ale přesto ho klouzlo fascinovalo. Když vstoupil do komnaty, kde pracoval Bagdasares, mág mu ukázal kousek pergamenu, na kterém byly naškrábány poznámky ohledně řešení nedostatku prostředků. „Je toto písmo vznešeného Kourika?" ujistil se čaroděj. Maniakes přikývnul.
Bagdasares si začal tiše hvízdat mezi zuby a položil pergamen na stůl. Do poháru nalil trochu vína a trochu octa. „Tohle symbolizuje co je, a co může být," řekl. ‚A tenhle kousek hematitu —" zvedl ho „—je podle zákona podobnosti přitahován ke kousku stejného kamene, který je ve vašem amuletu. A teď...
Namočil do poháru se směsí vína a octa skleněnou tyčinku, zamíchal s ní a několik kapek pak nakapal na pergamen. Pak začal zaříkávat a dotýkal se mokrých míst kouskem hematitu. „Pokud se vznešený Kourikos podílel na vašem atentátu, Veličenstvo, měly by kapky začít zářit."
Maniakes čekal, ale nic se nestalo. Po několika minutách se zeptal. „Už jste s tím udělal všechno, co se dalo?"
„Ehm, ano, Vaše Veličenstvo," odpověděl Bagdasares. „Vypadá to, že vznešený Kourikos nepatří k těm, kteří tak odporně kuli pikle proti vám."
Říkat Avtokratovi, že se mýlí, byla vždycky riskantní záležitost. Maniakes však na čarodějova slova odpověděl pokrčením ramen a Bagdasares se uvolnil.
Bagdasares byl rád, že se strážce pokladu ocitl mimo podezření, protože tím se zvyšovala pravděpodobnost, že je nevinný i Parsmanios. Maniakes si přál, aby si byl jistý, že to byl právě Kourikos, koho viděl v rozhovoru se svým bratrem, ale tuto jistotu neměl a s tím se nedalo nic dělat.
Bagdasares, který měl ve zvyku všechno nepříjemně komplikovat, řekl: „Ještě musíme samozřejmě prověřit písmo Komikovy ženy."
„Jsem si jistý, že se o to postaráte," řekl Maniakes. Bylo samozřejmě možné, že Kourikos byl jen spojovacím článkem mezi Phevronií a Parsmaniem, aniž by se osobně zúčastnil spiknutí, ale nezdálo se mu to pravděpodobné. Zamnul si bradu. „Myslím, že nemám vzorek písma od vznešeného Tzikase. Ale pošlu mu nějakou zprávu a on mi brzy pošle odpověď."
Jako na zavolání strčil do Bagdasarovy pracovny nohu Kameas. „Vaše Veličenstvo, písař právě přinesl pergamen z vládních kanceláří." Vestiarios byl jako vždy diskrétní a mlčenlivý; vůbec nezmínil Parsmaniovo jméno.
„Ať jde dál, vznešený pane," řekl Maniakes. Písař, drobný mužík ve vlněné róbě, vzdal Avtokratovi hold a pak mu předal svitek pergamenu převázaný stužkou. Když Maniakes rozvázal stužku, uviděl, že to je skutečně jeden z Parsmaniových rozkazů, které při pochodu na Amorion vydával čelnímu voji.
Písař zmizel, pravděpodobně se vrátil k hromadám podobných dokumentů, které se archivovaly, kdyby náhodou nastala nepravděpodobná nutnost je znovu vytáhnout. V tomto případě ktomu ale došlo. Maniakes na něj zapomněl v okamžiku, kdy odešel. Obrátil svou pozornost zpátky k Bagdasarovi, který dokument připravoval ke stejnému kouzlu, jaké použil předtím.
Mág na pergamen nakapal směs vína a octa. Znovu začal zaříkávat a dotýkal se pergamenu kouskem hematitu. Pergamen začal okamžitě měkce zářit modrofialovým světlem. „Test našel viníka, Vaše Veličenstvo," řekl Bagdasares. Stejně jako Kameas, ani on nevyslovil Parsmaniovo jméno.
Na Maniakese dopadla drtivá váha smutku. „Jste si jistý, čarodějný pane?" zeptal se. „Není možné, že by došlo k mýlce?"
„Ne, Vaše Veličenstvo," řekl Bagdasares smutně, ale bez zaváhání. „Je mi líto, že právě já jsem ten, kdo —"
„Není to vaše chyba," řekl Maniakes. „Je to chyba mého bratra." Vydal se chodbou k místnosti, kde zanechal svého

otce. Nahlédl dovnitř. „Parsmanios," řekl. Starší Maniakes posmutněl, ale pokýval hlavou. Avtokrat došel ke gardistům, kteří stáli na schodech u vchodu do císařské rezidence. Rozdělil je na dvě skupiny a jedné přikázal: „Běžte najít Parsmania. Pravděpodobně bude v jednom z křídel Velké Dvorany. Ať už dělá cokoli, okamžitě ho sem přiveďte." Gardisté se na nic neptali a odspěchali za svým úkolem. Když Maniakes vystoupil nahoru, narazil na otce, který čekal u vchodu. „Co s ním uděláš?" otázal se starší Maniakes.
„Vyslechnu ho," odpověděl Maniakes unaveně. „Pak z něj udělám mnicha a pošlu ho do exilu do opatství v Pristě na severním pobřeží Videssiánského moře. Je to buď tohle nebo ho nechat popravit."
„Já vím." Starší Maniakes poplácal mladšího po zádech. „Rozhodl ses dobře." Zamračil se. „Ne, rozhodl ses nejlépe, jak jen jsi mohl. Nikdy se mi ani nesnilo o tom, že ti jednou poděkuji za ušetření života tvého bratra, ale teď k tomu došlo."
Ale Avtokrat z otcova uznání necítil žádnou radost. Cítil se prázdný a zrazený. Dorazil posel s Tzikasovou odpovědí na Avtokratův dopis. Maniakes se na dopis ani nepodíval a poslal ho rovnou Bagdasarovi. Pak došel k oknu a zíral na východ.
Zanedlouho z ní vyšli gardisté, kteří vedli Parsmania. Ten si hlasitě stěžoval: „Tohle je urážka, to vám povídám! Až se Avtokrat doslechne, jak se mnou zacházíte a jak jste mne vytrhli zjednání s Themistiem, ministrem petic, Jeho Veličenstvo vám —"
„Mé Veličenstvo svým mužům poděkuje za přesné splnění rozkazů," přerušil ho Maniakes, který mezitím vyšel ven. „Prohledejte ho, jestli nemá nějakou zbraň,"
řekl gardistům. Navzdory Parsmaniovým protestům mu vojáci sebrali nůž, který měl u pasu a po chvíli ještě dlouhou tenkou dýku, kterou ukrýval v levé botě. Pak ho eskortován do komnaty, do které se vrátil i Avtokrat a jeho otec.
„Proč, synu?" zeptal se starší Maniakes a předběhl tak se svou otázkou Avtokrata.
„Proč co?" začal Parsmanios. Pak pohlédl z otce na bratra a pochopil, že takhle se nikam nedostane. Z předstírané nevinnosti vytryskl hněv. „Proč asi myslíte? Odřízli jste mě od všeho, co děláte, Rhegorios dostal úřad, který měl být můj —"
„Když jsem Rhegoria jmenoval Sevastem, ani jsem nevěděl, že jsi naživu," řekl Maniakes. „Kolikrát ti to mám ještě opakovat?"
Parsmanios pokračoval, jako by ho ani neslyšel. „A jako by ani to nestačilo, začal sis sjeho sestrou. To už sis rovnou mohl vzít do postele i jeho. Incest s jedním nemůže být horší než incest s druhým."
„Synu, měl by sis dávat dobrý pozor na to, co říkáš," řekl starší Maniakes. „Měl jsi být také moudřejší v tom, co děláš."
„To bys měl říct spíš jemu," řekl Parsmanios a ukázal na svého bratra. „Ale ne, ty ses nikdy nestaral o to, co dělá. Je z nás nejstarší, takže podle tebe dělal vždycky všechno správně."
„Moje zadnice, která dostala od otce mnohokrát výprask, tvrdí, že jsi lhář," řekl Maniakes, „tedy ne, že bys to teď neprokázal i jinými způsoby."
„Říkej si, co chceš," řekl Parsmanios. „Teď už je to stejně jedno. Selhal jsem, ty mě necháš zkrátit o hlavu a to bude konec všeho."
„Mám v úmyslu tě připravit jen o vlasy, ne o hlavu," oznámil mu Maniakes. „Ale když naslouchám tvým lžím, jsem v pokušení vystavit tě osudu všech zrádců." Zavrtěl hlavou. „Bude stačit, když se staneš mnichem a vstoupíš do kláštera v Pristě." Odmlčel se a přemýšlel, jak položit další otázku. „Máme snad někoho poslat do exilu s tebou?" řekl nakonec.
Parsmanios mlčel jako zařezaný. Maniakese napadlo, že ho vydá katům, aby zjistil, co z něj dokáží vytáhnout. Nedokázal se k tomu ale přimět. Přivolal gardisty a řekl jim. „Můj bratr se ukázal jako zrádce. Chci, abyste ho bez ustání drželi v hlídané komnatě tady v rezidenci. Později, než ho pošlu do exilu, ho přesuneme do cely pod budovu vládního úřadu." Někteří z gardistů vypadali překvapeně, ale všichni zasalutovali, aby ukázali, že rozkazu rozumějí, a pak Parsmania odvedli pryč.
Maniakes pohlédl ke stropu. „Pokaždé, když si myslím, že už to nemůže být horší, se ukáže, že se mýlím."
„Tohle jsi zvládl nejlépe, jak jen jsi mohl," opáčil starší Maniakes. „Mnohem lépe, než bych to zvládl já." „K tomuhle vůbec nemělo dojít." Maniakes se posadil a složil si hlavu do dlaní. „Můj idiotský bratr —" byl by pokračoval, ale v tu chvíli strčil do komnaty hlavu Kameas a čekal, až mu bude dáno svolení promluvit. „U Phose, co ještě?" vykřikl Maniakes.
Vestiarios překvapeně zamrkal, ale pak se sebral. „Vaše Veličenstvo, mág Alvinos si žádá vaši přítomnost." Kameas zásadně používal Bagdasarovo videssiánské jméno, možná proto, že mu připadalo vhodnější. Vaspurakánci hráli v říši po celá staletí velikou roli, ale Videssiáci si to byli jen málokdy ochotní připustit.
Když Maniakes vstoupil do mágovy laboratoře, Bagdasares se uklonil. „Mám tady něco, co jsem nepokládal za možné, Vaše Veličenstvo: test, který jsem podnikl s Tzikasovým dopisem, má nejasný výsledek. Nevím, zda se generál účastnil pokusu zbavit vás života nebo ne." Hřbetem ruky si otřel čelo. „Je to záhada."
„Ukaž mi, co myslíš tím nejasným výsledkem," řekl Maniakes.
„Ano." Bagdasares došel k pergamenu ležícímu na stole. „Jak vyžaduje rituál, potřísnil jsem pergamen směsí vína a octa, pak jsem začal odříkávat kouzlo a použil hematit. Přesvědčte se sám."
Maniakes se podíval. Většina kapek směsi dopadla na písmo, kde ale neměly žádný jiný efekt, takže ho rozmazaly. Ale jedna nebo dvě kapky dopadly na okraj pergamenu. Poté, co se Bagdasares dotkl hematitem jich, začaly zářit podobně jako celý Parsmaniův dokument.
„Vypadá to, jako by Tzikas byl v kontaktu s pergamenem, aniž by tu odpověď napsal," řekl Bagdasares. „A přitom ta zpráva byla adresována od něho přímo vám."
VManiakesovi zažehlo podezření. Tzikas byl lstivým mistrem obrany. „Napadá mě, jestli něco nezvětřil a nenechal tu zprávu napsat někoho jiného." Pohlédl na Bagdasara. „Bude vadit, když se na ten pergamen podívám nebo se ho

dotknu?“
„Ne, Vaše Veličenstvo,“ odpověděl mág.
Avtokrat postoupil k pracovnímu stolu. Jak řekl Bagdasares, směs vína a octa potřísnila písmo na pergamenu. Maniakes se naklonil, aby si prohlédl těch několik slov, která ještě nebyla rozmazaná.
„Tohle není Tzikasovo písmo,“ řekl po chvíli. „Častokrát jsem viděl, jak píše, takže to dokážu rozeznat. Nevím, kdo tohle napsal, ale určitě ne on. Ale jestli se toho pergamenu potom dotkl —“
„Vysvětlovalo by to záři na okrajích pergamenu, kde se ho dotkla jeho ruka, když zprávu předával poslovi,“ dokončil za něj Bagdasares. „A pokud posel neviděl na vlastní oči, jak Tzikas zprávu píše, myslím, že je to dostatečný důvod, proč generála povolat, aby podal výčet ze svých činů.“
„Hněd to zjistíme,“ řekl Maniakes. Zavolal Kamea, který narychlo sehnal posla, jenž doručil Tzikasovu zprávu do císařského paláce.
„Ne, Vaše Veličenstvo, neviděl jsem ho to psát,“ řekl posel. „Vešel do pracovny, zavřel za sebou dveře a pak vyšel ven i se zprávou. Nikdo mi neřekl, že ho mám sledovat, jak píše.“ Posel vypadal nervózně.
„To je v pořádku,“ řekl Maniakes. „Ty za to nemůžeš.“ Vyšel na schody a oslovil gardisty. „Požaduji okamžitou přítomnost vznešeného Tzikase.“
Gardisté ztuhli v pozoru. „Dneska je rušný den,“ poznamenal jeden z nich, když odcházeli za svým úkolem. Maniakes to odsouhlasil přikývnutím. Přivést Parsmania bylo snadné. Ale kdyby se Tzikasovi nechtělo přijít, měl věrné osobní strážce, kteří by za něj mohli bojovat. Maniakes se zamračil a při pomyšlení na další kolo občanské války ve městě Videssos potřásl hlavou.
Čekal. Gardisté byli dlouho pryč. Když se vrátili, Tzikase s sebou neměli. Velitel gardistů se Avtokratovi omluvně uklonil. „Vaše Veličenstvo, prohledali jsme všechna místa, kde by Tzikas mohl být a mluvili jsme s několika lidmi, kteří ho znají. Od chvíle, kdy vašemu poslovi předal nějakou zprávu, ho prý nikdo neviděl.“
„To se mi nelíbí,“ řekl Maniakes. „Běžte se podívat do kasáren, seberte vojáky, kteří zrovna nemají službu a začněte po něm důkladně pátrat. Vyvolávejte jeho jméno v ulicích a obzvlášť pečlivě prohledejte přístavy.“
„Ano, Vaše Veličenstvo,“ řekl kapitán gardy. „Takže přístavy? Bojíte se, že by mohl utéct k Makuráncům?“
„Ne,“ odpověděl Maniakes. „Bojím se, že už k nim utekl.“
Vrátil se do císařského paláce, aby tuto novinu sdělil svému otci. Starší Maniakes se zatvářil kysele. „To se stává,“ řekl. „Není to žádný hlupák. Tím svým dopisem jsi ho musel vyplašit a hned, jakmile na něj odpověděl, někam utekl. Co budeš dělat teď?“
„Pokusím se dostat z Parsmania přiznání, pak mu nechám oholit hlavu a pošlu ho do exilu,“ řekl Avtokrat. Znovu pomyslel na to, svěřit Parsmania do péče katů a znovu se k tomu nedokázal přimět. Pochyboval, že by měl Parsmanios stejné zábrany i vůči němu.
Když Maniakes vstoupil do komnaty, kde gardisté hlídali jeho bratra, Parsmanios se na něj zamračil. „Přišel sis popovídat?“ řekl mladší muž hořce.
„Ne, jen jsem ti přišel říct, že tvůj kamarád Tzikas utekl k Makuráncům,“ odpověděl Maniakes. „Jsem zvědavý, jestli s ním budou jednat lépe, než bych s ním jednal já. Nezkrátil bych ho o hlavu, ne, když jsem tebe nechal naživu: vtom by nebyla žádná spravedlnost. Mohli jste se do Pristy odebrat společně.“
„Jak báječné,“ řekl Parsmanios. „Jak velkorysé.“
Maniakes přemýšlel, jestli se ho jeho bratr, snaží vyprovokovat. Nevšímal si toho a zeptal se. „Takže Tzikas byl tvůj přítel?“
„Když už to víš, proč se ještě ptáš?“ odpověděl Parsmanios.
„Kdo byl ten čaroděj?“ trval na svém Maniakes. „Kdo ho najal?“
„Neznám jeho jméno,“ odpověděl Parsmanios. „Jestli chceš, nech přinést rozžhavené jehly a kleště, ale nevím, jak se jmenuje. Tzikas a já jsme se s ním setkali ve starém domě nedaleko Býčího Fóra. Nemyslím, že by mu ten dům patřil. Řekl bych, že to bylo jen místo setkám, nic víc. Sehnal ho Tzikas. Myslím, že ho znal a řekl mi, že když tam budu také, bude magie silnější. Možná, že byla, ale nebyla silná dost, což je pro mě smůla.“
I kdyby to, co Parsmanios říkal, byla pravda, Maniakesovi to příliš nepomohlo. To bylo nepochybně Parsmaniovým záměrem. Maniakes se snažil, aby udržel lehký tón a zeptal se. „Jak ten čaroděj vypadal?“
„Byl to muž,“ řekl jeho bratr. „Asi tvého věku, možná o něco starší. Ani tlustý ani hubený. Měl dlouhý nos. Mluvil jako vzdělanec, ale to jsou všichni mágové.“
„Nejspíš ano,“ odpověděl Maniakes nepřítomně. Pocítil značnou úlevu, že čaroděj, kterého Tzikas najal, nebyl ten děsivý stařec, kterého zaměstnával Genesios. Ten starý mág ho tehdy málem zabil i na vzdálenost poloviny císařství. Maniakes by byl nejšťastnější, kdyby navždy zmizel. Proti obyčejnému mágovi skýtali dostatečnou ochranu Bagdasares a mágové z koleje.
„Pokud někdy narazíš na mou ženu a syna, nemsti se jim za to, co jsem udělal,“ řekl Parsmanios.
„Nejsi v pozici, abys mne mohl žádat o laskavosti, bratře,“ opáčil Maniakes. Parsmanios zíral na něj a skrze něj. Maniakes promluvil o něco měkčím tónem: „Nikdy bych se jim kvůli tobě nemstil. Jak jsi řekl, oni s tvou hloupostí nemají co dělat.“
„Já nejsem ten, kdo je hloupý,“ odpověděl Parsmanios - i on poddil klanovou zatvrzelost. „Tolik žen v celé říši by ti ochotně skočilo do postele, kdybys jen kývnul prstem, a ty se místo toho dopustíš incestu. I když jsem selhal, Skotos už na tebe čeká.“
Maniakes si odplivl na podlahu, aby odvrátil zlé znamení. „Není to má sestra a není jí deset let,“ řekl, ale viděl, že stejně dobře může mluvit do zdi. Rozhodil ruce. „Dobrá, Parsmanie, klidně si měj poslední slovo. Užívej si je celou cestu do Pristy.“ Pak bez ohlédnutí vyšel z komnaty, ve které věznil svého bratra.

Dalšího dne začal vát blizard. Maniakes plánoval odeslat Parsmania do exilu co nejdřív, ale uvědomil si, že v takovémhle počasí by mohl ztratit nejen bratra, který by mu nijak nechyběl, ale také loď i s celou posádkou - Videssiánské moře bylo v zimě velmi nebezpečné. Nechal Parsmania přeložit do vězení pod vládními budovami s příkazem, aby ho izolovali od ostatních vězňů. Až nadejde dobré počasí, Parsmanios se vydá na cestu.
Když se blizard utišil, objevil se na druhém břehu Makuránec se štítem míru, nesoucí poselství od Abivarda. Maniakes nechal posla převézt do paláce a nebyl nijak překvapen, že mu Abivard posílá zprávu. Avtokrat pobaveně pohlédl na Kamease, který stál ve dveřích připraven pozvat posla dovnitř. „Nechtěl byste uzavřít malou sázku o obsah té zprávy, vážený pane?“
„Děkuji vám, Vaše Veličenstvo, ale raději ne,“ odvětil vestiarios. „Jsem teď v poněkud tíživé finanční situaci.“
Maniakes nepochyboval o tom, že vestiarios v tíživé finanční situaci není, naopak, že má nashromážděný slušný majetek. Napadlo ho, jak moc by konfiskace Kameova majetku napomohla císařské pokladně. Potřásl hlavou, rozčilený sám na sebe. Nebyl ještě tak zoufalý - nebo aspoň doufal.
Vytáhl z koženého pouzdra zprávu, rozbalil ji a začal číst nahlas:
.Abivard, generál velekrále Sharvaraze, nechť vládne mnoho let ajeho říše vzroste, Maniakesovi, falešně se prohlašujícímu videssiánským Avtokratem: Zdravím.“
„To ‚falešně' je zajímavá inovace,“ poznamenal Kameas.
„Není divu,“ opáčil Maniakes. „V posledním dopise jsem jeho i Sharbaraze urazil. Budu číst dál,“ řekl a odkašlal si:
„Vznešený generál Tzikas, který ti donedávna pomýleně sloužil, teď pochopil svou chybu, požádal nás o poskytnutí útočiště a vzkazuje ti, že jako svého panovníka uznává Avtokrata Hosia, který je pod naší ochranou, a že odmítá tvou vládu jako nelegitimní a krutou, což vědí všichni pravověrní Videssiánci, neboť jen Avtokrat Hosios dokáže vaší zemi navrátit mir, který si útrapami sužovaná říše Videssos už dávno zaslouží.“
Kameas zamyšleně našpulil rty. Nakonec vynesl verdikt: „Obsah té zprávy lze jen stěží považovat za překvapivý, Veličenstvo. A co se týká jejího stylu, musím se přiznat k jisté dávce obdivu; zdaleka ne každý dokáže nacpat tolik informací do jediné, gramaticky správné věty.“
„Kdybych potřeboval literární kritiku, vážený pane, ujišťuji vás, že bych vás o ni požádal,“ řekl Maniakes.
„Samozřejmě, Vaše Veličenstvo,“ opáčil vestiarios. „Žádáte tedy mou pomoc při sestavování vhodné odpovědi?“
„Ach ne, tentokrát nikoliv.“ Maniakes se obrátil na posla, který se třásl zimou, protože byl oděný jen v makuránském kaftanu. „Hovoříš videssiánsky?“ Když Makuránec přikývl, Avtokrat pokračoval. „Nemám pro tebe žádnou psanou odpověď. Ale vyřiď Abivardovi, že si Tzikase může klidně ponechat nebo ho zabít, jak je mu libo, ale jestli si ho ponechá u sebe, ať se k němu raději neobrací zády. Budeš si to pamatovat?“
„Ano, Vaše Veličenstvo,“ odpověděl posel se silným přízvukem, ale srozumitelně. Zopakoval Maniakesovi jeho vzkaz.
Maniakes se obrátil na vestiaria: „Odvezte ho na západ přes Dobytčí Převoz. Abivard by byl hlupák, aby se teď Tzikase neobával, přinejmenším stejně jako tehdy, když generál držel Amorion.“ Věděl, že i tohle se dostane k Abivardovi. Maniakes nemohl zrovna teď
s útěkem vzbouřeného generála nic dělat. S trochou štěstí Abivard plně nevyužije výhody, kterou mu uprchlý Tzikas poskytoval. Makuránský generál by byl blázen, kdyby začal plně důvěřovat někomu, kdo právě zradil svého panovníka.
Kameas vyprovodil posla ven z komnaty. Když se vrátil, nalezl Avtokrata, jak sedí s hlavou zabořenou v dlaních. „Jste v pořádku, Vaše Veličenstvo?“ otázal se vestiarios nervózně.
„To bych také rád věděl,“ odpověděl Maniakes, který se cítil unavený až do morku kostí. „U Phose! Nevěřil jsem, že by Tzikas měl nervy mě zradit, a on to přesto udělal. Kdoví, co dalšího mě a Videssos čeká.“
„Vaše Veličenstvo, to rozhodne pán s velikou a dobrou myslí, vládce našeho osudu,“ řekl Kameas. „Ale jsem si jistý, že ať už to bude cokoliv, budete tomu čelit se svou tradiční vynalézavostí.“
„Vynalézavost je skvělá vlastnost, ale musí být na čem stavět,“ odvětil Maniakes. „A Genesios měl pravdu, když se mě ptal, jestli si povedu lépe než on. Zatím to vypadá, že odpověď by měla znít ne.'1
„Od doby, kdy jste usedl na trůn, jsme učinili veliké pokroky,“ namítl Kameas. „Ve Videssosu skončila občanská válka a kromě nedávné nepříjemnosti proti vám nikdo nepovstal. Celá říše stojí sjednocená za vámi a čeká na obrat štěstěny.“
„Až na některé lidi - například můj bratr - kteří za mnou stojí jen proto, aby mi mohli vrazit dýku do zad, když se nebudu dívat. A spousta lidí si o mně myslí, že jsem hříšník, který spáchal incest a nečeká mě nic jiného než věčná temnota a led.“
Kameas se hluboce uklonil. „Vzhledem ktomu, že se dnes vaše Veličenstvo zjevně hodlá topit v sebetrýzni, nebudu se už déle snažit nakazit vás svým zdravým optimismem.“ Odspěchal pryč.
Maniakes za ním zíral, a pak se začal smát. Vestiarios měl talent rozehnávat chmury. Navíc Maniakes usoudil, že si od Kamease vezme ponaučení. Člověk, který se topí ve tmě, místo aby se díval ke světlu, může zavrhnout Phose a obrátí se ke Skotovi. Maniakes
si na znamení opovržení temným bohem odplivl na zem.
Někdo zaklepal na dveře: Lysia. „Myslím, že mám novinku,“ řekla. Maniakes pozdvihl obočí a čekal, až bude pokračovat. Lysia tak trochu váhavě učinila: „Já - já myslím, že čekám dítě. Možná jsem měla počkat o něco déle a přesvědčit se, že je to stoprocentní, ale — ale myslela jsem si, že bys dnes rád slyšel alespoň nějakou dobrou zprávu,“ dokončila spěšně.
„Ach, při Phosovi, to je pravda!“ Maniakes ji popadl do náruče. „Kéž je to pravda.“ Likarios zůstával jeho dědicem, ale další dítě, zvláště dítě s Lysiou by Maniakes velice přivítal. Při této příležitosti si jako už mnohokrát připomněl, že by měl věnovat víc času svým dětem.
Pak na Lysiu s obavami pohlédl. Niphona byla útlá a křehká, zatímco Lysia byla robustnější a kypící zdravím. Ale i tak...

„Všechno bude v pořádku," řekla, jako by mu četla myšlenky. „Všechno bude v pořádku."
„Samozřejmě, že ano," odvětil, i když věděl, že nic není samozřejmé. „Ale i tak, ať za tebou co nejdříve přijde Zoile; není důvod čekat." Lysia vypadala, jako že chce něco říct, ale pak si to rozmyslila a spokojila se jen s přikývnutím.

XIII.
Přišlo jaro. Pro Maniakese to nebylo jen období rozkvětu a nového života. Jakmile začal mít pocit, že už nehrozí bouře, které by poslaly loď na dno, nechal Parsmania vyvést z vězení a poslal ho do exilu v Pristě, kde jedinou zábavou místních obyvatel bylo pozorování Khamorťanů, jak ženou svá stáda tam a zpět přes Pardrayanskou step.
Maniakes na druhou stranu pozoroval Lysii. Rozhodně byla těhotná a dokazovala to tím, že každé ráno zvracela. Pak už jí bylo po celý den dobře... až do dalšího rána. Stačilo jen málo, aby začala zvracet. Jednoho dne jí Kameas hrdě donesl dvě vejce na měkko. Lysia je začala jíst, ale hned po prvním soustu vystřelila k nočníku.
„Dívala se na mě," řekla temně poté, co si vypláchla ústa. Později začala snídat jen chleba.
V Dobytčím Převozu neustále patrolovaly dromondy. Kromě Lysie Maniakes pozorně pozoroval i Abivarda. Tohle jaro se ale nezdálo, že by se makuranský generál chystal opustit Napříč. Maniakes si kvůli tomu dělal starosti a přemýšlel, jak přetnout Abivardovy dlouhé zásobovací linie a přinutit ho tak k ústupu.
Ale nebyl to Abivard, kdo zaútočil jako první. Byl to Etzilios. Tuto nevítanou novinku přivezla do města Videssos loď.
„Kubraté minuli Varnu a míří na jih," řekl kapitán obchodní lodi, podsaditý, sluncem osmahlý chlapík jménem Spiridion poté, co Avtokratovi vzdal neobratný hold.
„Mor na ně!" vybuchl Avtokrat. Ukázal na Spiridiona. „Přijeli znovu na svých monoxyláchl Jestli ano, naše válečné lodi je přinutí, aby toho litovali."
Ale lodní kapitán zavrtěl hlavou. „Ne, Vaše Veličenstvo, tohle není jako poslední nájezd. Slyšel jsem oněm. Tentokrát jsou ti žebráci na hřbetech koní, kradou všechno, co není přibité a pálí všechno, co přibité je."
„Až Etzilia jednou dostanu, nechám jeho hlavu naložit do kádě se solí a pošlu ji na okružní cestu po všech městech císařství," zavrčel zlověstně Maniakes. Představoval si, jak slastný pocit zažije, až kubratskému khaganovi uřízne hlavu. Pochopil, jak slastný pocit asi musel zažívat Genesios poté, co nechal popravit některého ze svých nepřátel.
Spiridion potřásl hlavou. „Toho khagana bychom se měli zbavit, to je pravda. Ale všichni vaši vojáci tu jen tak posedávají, jedí, jako by nemělo být žádné zítra, flirtují s děvkami. Není čas poslat je do práce? Doufám, že jsem vás nijak neurazil, ale —"
„Ach ano, vytáhneme proti Kubratům," řekl Maniakes. „Ale jestli už minuli Varnu, budeme mít co dělat, abychom je zahnali kam patří."
Kubraté patřili severně za řeku Astris a ne na území Videssosu. Likinios se je pokoušel zatlačit za východní okraj stepi, a co mu to přineslo? Vzpouru a smrt, nic lepšího. A teď se Kubraté jako vlci, kteří ucítili maso, hnali přímo k městu Videssos.
Maniakes odměnil Spiridiona zlatem, které si nemohl dovolit utratit, a poslal ho pryč. Věděl, že by měl přikázat armádě, aby vytáhla proti Etziliovým nájezdníkům, ale nechtělo se mu tak činit okamžitě. Poté, co se proti němu Parsmanios a Tzikas spikli, se pána s velikou a dobrou myslí zeptal, co dalšího se ještě může pokazit. Teď si v duchu hořce říkal, že už by se měl poučit a neklást podobné otázky. Až příliš často na ně totiž dostával odpovědi.
O pár minut později po Spiridionově odchodu vstoupila do komnaty, kde se Maniakes utápěl v chmurách, Lysia.
„Služebníci říkají —" začala váhavě.
Maniakes si mohl myslet, že služebníci budou roznášet klepy. Snažit se v císařské rezidenci něco utajit, bylo jako pokoušet se nabrat vodu do síta. Všude prosakovaly informace. „Je to pravda," odpověděl. ,^Kubraté znovu překročili naše hranice. Jen dobrý bůh ví, zda je dokážeme zastavit."
„Pošli proti nim vojáky," řekla Lysia, jako by si stěžoval, že má díru v botě, a ona mu navrhla, aby ji vzal k ševci.
„Ano, pošlu," řekl s dlouhým povzdechem. „A pak budu mít to potěšení vidět, jak prchají zpátky do města s ocasy staženými mezi nohami. Už jsem to viděl mnohokrát předtím." Znovu si povzdechl. „Za poslední dobu jsem toho viděl opravdu až moc. Mám sto chutí vrátit se zpátky na Kalavrii a nikdy odtamtud nevystrčit nos."
Tohle říkal už předtím, vždycky, když měl špatnou náladu. Teď v něm však ten nápad zažehl oheň. V duchu viděl guvernérské sídlo vypínající se nad Kastavalou, slyšel křik racků nad hlavou — no rackové vlastně křičeli i nad městem Videssos, ale neměli tak pěkné hlasy - vzpomínal si na projížďky po východním pobřeží ostrova a pohled na Námořníkovo moře, táhnoucí se do nekonečných dálav.
Představa moře táhnoucího se donekonečna pro něj měla silnou přitažlivost. Pokud na druhém konci Námořníkova moře nebyla žádná země — nikdo přes něj totiž nikdy nepřiplul a ti, kteří odpluli, nikdy žádnou nenašli nebo se nevrátili - nemohli odtamtud ani přijít žádní nepřátelé. Vzhledem k tomu, že se právě nacházel v obleženém městě Videssos, mu ta představa připadala úžasně lákavá.
Vzal Lysiinu ruku do svých. „Při dobrém bohu, pojďme se vrátit zpátky do Kastavaly. Tady se všechno vyřeší tak nějak samo a zrovna teď s tím stejně nic neudělám. Jediné, co chci, je zmizet někam, kde bude klid."
„Opravdu si myslíš, že je to to nejlepší, co můžeš udělat?" řekla Lysia pochybovačně. „Už jsme o tom mluvili předtím a —"
„Je mi jedno, co jsem říkal předtím," přerušil ji Maniakes. „Čím víc přemýšlím o tom, že bych opustil město Videssos, tím lepší mi ten nápad připadá. Naše flotila tak jako tak zabrání Abivardovi v útoku na město a já mohu vládnout stejně dobře z Kastavaly jako odsud."
„Co na to řekne tvůj otec?" zeptala se Lysia.
„Ten řekne ‚ano, jak si přejete, Vaše Veličenstvo'," odpověděl Maniakes. Jeho otec nepochybně řekne i několik dalších věcí, většinou nesouhlasných. Byl si jistý, že se zmíní i o Rotrudě. Budu se s ní muset nějak vypořádat, pomyslel si

Maniakes. Byl překvapen, že se o ní nezmínila Lysia a byl jí za to vděčný. „K čemu by bylo být Avtokratem, kdybych nemohl udělat, co považuji za nejlepší?“ pokračoval nahlas.
„A můžeš být Avtokratem, když nebudeš ve městě Videssos?“ opáčila Lysia.
Když o tom mluvili naposled, tak ho to odradilo od nápadu cestovat do Kastavaly. Teď ale řekl: „No a co? Avtokrat na vojenském tažení tu přece také není a nikdo se proti němu obvykle nebouří - alespoň ne obvykle. A úředníci tu stejně všichni zůstanou.“ Ironicky se zasmál. „Stejně si myslí, že mě k vedení císařství nepotřebují. Budou rádi za možnost ukázat, že mají pravdu.“
„Opravdu si myslíš, že je to to nejlepší?“ zeptala se Lysia znovu.
„Popravdě řečeno, drahá, zkrátka nevím,“ řekl Maniakes. „Ale řeknu ti jedno: když odjedu do Kastavaly, nevímjak by se věci tady mohly ještě zhoršit. Ty ano?“
„Když to postavíš takhle, tak ne.“ Lysia zkřivila tvář, což pro jednou nemělo nic společného s těhotenskou nevolností. „Ale ukazuje to na to, v jakém stavu jsme se ocitli. To samozřejmě není tvoje chyba,“ dodala rychle. „Genesios zanechal císařství v rozvalinách.“
„A já jsem přidal řadu vlastních chyb,“ dodal Maniakes. „Věřil jsem Etziliovi - nebo jsem mu nedůvěřoval jen málo. Pokoušel jsem se příliš brzy a s příliš malou silou vytáhnout proti Makuráncům. Byl jsem unáhlený. Ale když budu vládnout z Kastavaly, nebudu moci být unáhlený. Nové zprávy ke mně poputují pomaleji a i rozkazy, které vydám, se sem dostanou až za dlouhou dobu. A podle všeho se tím věci mohou jen zlepšit.“
„No dobrá, možná máš pravdu,“ řekla Lysia. Pak Maniakes vstal a vydal se oznámit své rozhodnutí okolnímu světu. Themistios, ministr petic, byl pomenší podsaditý chlapík. Vládl malému úřednickému panství, které mělo na starosti vyřizování protestů proti výši daní, proseb o pomoc a podobných záležitostí. Teď doručil Maniakesovi veliký kožený pytel plný listů pergamenu.
„Tady je další várka, Vaše Veličenstvo,“ řekl. „Petice chodí do mé kanceláře po celých tuctech.“
„Tohle je třetí várka, kterou jsem od vás dnes dostal, vznešený pane,“ řekl Maniakes.
„Je to tak,“ přisvědčil Themistios. „Lidé jsou znepokojeni, Vaše Veličenstvo, to byste měl vědět.“
„Ano, mám takové vzdálené tušeni, díky,“ opáčil Maniakes suše. Themistios chtěl naznačit, že i on sám je znepokojený, a nijak se nesnažil to zakrýt a uchránit Maniakese před záplavou petic, ve kterých lidé Avtokrata žádali, aby zůstal ve městě Videssos.
Themistios si odkašlal. „Odpusťte mi mou upřímnost, Vaše Veličenstvo, ale obávám se, že pokud nezměníte své rozhodnutí, mohou vypuknout občanské nepokoje.“
„Vznešený pane, nemám v úmyslu odvést s sebou všechny vojáky,“ odpověděl Maniakes. „Vypuknou-li občanské nepokoje, myslím, že zdejší vojenská posádka je dokáže potlačit.“
„Možná ano, Vaše Veličenstvo,“ opáčil ministr, „ale možná také, že ne.“ Poklepal na hromadu petic. „Je mou povinností se seznámit s jejich obsahem a musím vám říct, že překvapivé množství petic napsali samotní vojáci zdejší posádky. Mají pocit, že váš odchod je nechává na milost a nemilost Makuráncům.“
„To je absurdní,“ řekl Maniakes. JPečenáči se nemohou dostat přes Dobytčí Převoz, protože neumějí létat.“
„Vaše Veličenstvo je mistr stratég,“ řekl Themistios. Maniakes na něj ostře pohlédl; vzhledem k porážkám, které utrpěl, ho podezříval ze sarkasmu. Ale ministr se tvářil upřímně. „Obyčejní vojáci si neuvědomí to, co vám je na první pohled zřejmé,“ pokračoval. „A pokud je zradí odvaha, může se stát přesně to, čeho se obávají.“
„Toto riziko jsem připraven podstoupit, vznešený pane,“ odpověděl Maniakes. „Děkuji, že jste mi přinesl tyto petice. Ale přípravy na můj odjezd do Kastavaly budou i tak pokračovat.“
Themistios si něco zamumlal pod nosem. Maniakes čekal, zda to zopakuje ještě nahlas, ale ministr tak neučinil. Opustil císařskou rezidenci a vrtěl přitom hlavou.
Následujícího dne požádal Avtokrata o audienci Kourikos. Poté, co vstal ze země a bylo mu povoleno promluvit, řekl: „Vaše Veličenstvo, nemohl jsem si nevšimnout, že ze státní pokladny odčerpáváte veliké částky peněz ve zlatě, stříbře a drahých kamenech, což jsou, jak je vám jistě známo, prostředky, kterých se nám v současné době nedostává.“
„Ano, toho jsem si vědom, vznešený pane,“ řekl Maniakes. „Ale chci-li zřídit vládní sídlo vKastavale, musím peníze převést právě tam.“
„Ale Vaše Veličenstvo, pro město Videssos tak zůstane velice málo prostředků,“ prohlásil Kourikos rozčarovaně.
„A proč bych se měl starat o město Videssos?“ opáčil Maniakes ostře. Strážce pokladu na něj nechápavě zíral; taková otázka Kourika nikdy nenapadla. Pro něj město Videssos bylo a vždycky bude středem vesmíru, jako by to bylo ustanoveno v Phosových svatých textech. „Nenašel jsem tu nic jiného než smutek a útrapy,“ pokračoval Maniakes. „V neposlední řadě se mi jich dostalo i od vás, vznešený pane. Už se těším, až se k městu i k vám obrátím zády. Abych k vám byl upřímný, původně jsem za bratrova spiklence považoval vás a ne Tzikase.“
„J — já bych nic takového nikdy neudělal, Veličenstvo,“ odvětil Kourikos a zachvěl se. Náhle si uvědomil, že být spřízněn s Avtokratem může přinášet nebezpečí stejně jako výhody. „Sice nesouhlasím s tím, co jste učinil, ale nikdy bych vám neublížil, ani bych proti vám neintrikoval. Vždyť jste přece otcem mých vnoučat.“
„To je dobré alibi, vznešený pane.“ Maniakes se zasmál. „Popravdě řečeno lepší, než má většina lidí.“
„Takže opustíte svůj nešťastný plán opustit i s většinou státního pokladu hlavní město a odebrat se do jakési vzdáleně provincie?“ otázal se Kourikos, kterému se vrátila trocha odvahy.
„Prosím? Ne, nic takového nemám v úmyslu, vznešený pane,“ řekl Maniakes. „Už mám města Videssos až po krk. Zatím nic, co mi kdo řekl, mi nedalo rozumný důvod, proč bych měl měnit názory.“
„Zdá se mi, Vaše Veličenstvo, že abyste změnil názor, musel by se stát zázrak,“ řekl Kourikos nevesele.
„Ano, něco takového,“ přisvědčil Maniakes. „Nic menšího mne od odjezdu neodradí.“
Kameas se zatvářil vyčítavě. „Vaše Veličenstvo, už je to tenhle týden potřetí, co vás nejsvětější ekumenický patriarcha

Agathios prosí o audienci. Nemyslíte, že by bylo moudré si s ním promluvit? Pravda, vy jste Phosův viceregent na zemi, ale on je hlavou svaté chrámové hierarchie. Jeho slovo má značnou váhu.“
„Nepožehnal mému sňatku a nechce, abych odplul
na Kalavrii,“ odpověděl Maniakes. „Vidíte. Teď jsem v kostce shrnul to, co mi chce říct a ušetřil jsem sobě i jemu čas.“
Kameas na něj vyčítavě pohlédl. „Všechno má svůj čas a místo. Ale myslím, že teď není čas na neomalenou obhroublost.“
Maniakes si povzdechl. Za dobu své vlády už poznal, že když je vestiarios natolik přímý, že použije například slovo obhroublost, není dobré brát to na lehkou váhu. „Tak tedy dobrá, vážený pane, setkám se s ním. Ale ať si dá pozor. Jestli se bude opakovat, vyrazím s ním dveře.“
„Předám toto varování jeho synkellovi Skombrosovi,“ odpověděl Kameas. A Maniakes nepochyboval, že Skombros předá jeho vzkaz Agathiovi. Avtokrat věděl, že Kameas a Skombros se nejspíš dobře doplňují. Ani jeden z nich neměl žádnou formální moc; ale oba měli vliv na své pány, kteří dohromady představovali celou moc císařství.
Když o pár dní později dorazil do císařské rezidence Agathios, neměl na sobě modré boty a perlami vyšívanou róbu, jak se přísluší jeho stavu. Místo toho měl na sobě černé šaty symbolizující smutek a byl bos. Poté, co císaři vzdal hold, vykřikl: „Vaše Veličenstvo, snažně vás prosím, neopouštějte císařské hlavní město, královnu všech měst, a nedovolte, aby osiřelo a žahla je temnota, když je opustí světlo vašeho císařského majestátu!“
„To je moc hezké, nejsvětější pane, ale klidně můžete brečet jako dítě, kterému sebrali oblíbenou hračku, a stejně mě nepřesvědčíte, abych tu zůstal,“ řekl Maniakes.
„Vaše Veličenstvo!“ Agathios na něj vrhl ublížený pohled. „Jsem pevně přesvědčen, že vaše rozhodnutí bude nešťastné nejen pro město, ale pro celou říši. Žádný Avtokrat neopustil město v časech krize. Jaký máte důvod pro odjezd, když jsme tu v bezpečí za našimi neproniknutelnými hradbami, za kterými nás nemůže ohrozit žádný nepřítel —“
„Pokud ten nepřítel nemá obléhací stroje,“ přerušil
ho Maniakes. „Kdyby se Makuránci dostali na tento břeh Dobytčího Převozu, už bychom bojovali o své životy. Napadají mne jen dvě části císařství, které jsou bezpečné. Jednou z nich je Prista — kam ovšem nemám ani sebemenší chuť se vydat — a druhou je Kalavrie.“
„Vaše Veličenstvo, tohle je podle vás spravedlivé?“ namítl Agathios. „Půjčil jste si od chrámů veliké sumy na udržení a obnovu císařství. A teď chcete opustit bijící srdce Videssosu?“ Nad vlastním srdcem si načrtl sluneční kruh. „Jaké další ústupky bychom vám mohli nabídnout, abychom vás přiměli změnit názor?“
Maniakes to na okamžik považoval jen za řečnickou otázku. Pak ho ale napadlo, zda to Agathios myslí vážně. Byl jen jeden způsob, jak to zjistit: „Já nevím, nejsvětější pane. Co nabízíte?“
Když poprvé vstoupil do města Videssos, měl příležitost pozorovat Agathia, jak se mění z hřmícího kněze na praktického politika během několika okamžiků. Tehdy ho to pobavilo a teď měl příležitost to sledovat znovu. „Už jste nám z našich pokladů sebral tolik, že se třesu nabídnout vám víc, Vaše Veličenstvo, ale pokud vás naše zlato přiměje zůstat ve městě, budu je považovat za dobře utracené,“ řekl ekumenický patriarcha opatrně.
„Toho si velice cením,“ řekl Maniakes naprosto upřímně. „Ale není to nedostatek zlata, co mě pohání opustit město Videssos.“
„Tak co tedy?“ zeptal se Agathios a rozhodil ruce. „Zlato je hlavní světské lákadlo, kterým vás mohu přimět změnit názor...“
Pohlédli jeden na druhého. Patriarcha začal káravě zvedat ruku. Než stihl gesto dokončit, Maniakes řekl: „Ne všechna lákadla jsou světská, nejsvětější pane. Kdyby tomu tak bylo, nepotřebovali bychom chrámy.“
„Když jste převzal trůn, přísahal jste, že nebudete dělat žádné změny ve víře,“ protestoval Agathios.
„O inovacích jsem přece neřekl ani slovo,“ odpověděl Maniakes. „Ale dispens je něco úplně jiného.“
„Vaše Veličenstvo, tohle už jsme přece probírali,“ opáčil Agathios. „Vysvětlil jsem vám, proč vám ohledně vašeho sňatku nemohu udělit dispens, ani kdybych chtěl.“
„To je pravda, nejsvětější pane, a já jsem vám vysvětlil, proč opouštím město Videssos a odjíždím do Kalavrie,“ odpověděl Maniakes.
„Ale Vaše Veličenstvo, to jsou dva naprosto nesrovnatelné příklady,“ odpověděl ekumenický patriarcha. „Já se opírám o církevní zákon a dávno ustavenou tradici, zatímco vy jste se k odjezdu rozhodl ze své vůle.“ Maniakes mlčel. Agathios si několikrát odkašlal a pak se váhavě zeptal: „Chcete mi snad naznačit, že kdybyste obdržel dispens, byl byste ochoten zůstat ve městě Videssos a podle dávné tradice vládnout říši odsud?“
„Já nic nenaznačuji.“ Maniakes si pohladil plnovous. „Ale je pravda, že dispens by poskytl pokoj mé duši. To už za nějaký ten ústupek stojí. Ále ani tak si nejsem jistý, zda to stojí za to zůstat ve městě Videssos. Ještě jeden zimní slunovrat jako ty dva předchozí a budu v pokušení vyšplhat na vrcholek Milníku a vrhnout se dolů.“
„I já jsem se stal terčem posměchu mimů,“ řekl Agathios. ‚A doufám, že mi odpustíte, když vám připomenu, že pokud obdržíte dispens, mimové přijdou ojeden ze zdrojů satiry vůči vám a další den zimního slunovratu by mohl proběhnout ve větším klidu.“
„Ano, to je možné,“ přiznal Avtokrat. „Ale protože jste řekl, že udělení dispensu je nemožné, nemá tato diskuse smysl - souhlasíte, nejsvětější pane?“
Agathios se narovnal. „Mám pravomoc překročit obvyklé zákony a nařízení, pokud bych tak činil v zájmu většího dobra. Pokud bych — a teď mluvím čistě hypoteticky — tedy pokud bych vám udělil dispens ohledně vašeho sňatku, zavážete se mi na oplátku přísahou, že nikdy po dobu své vlády neopustíte císařské hlavní město?“
Maniakes se zamyslel a pak zavrtěl hlavou. „Kdybych slíbil, že město nikdy neopustím, uvázal bych si kolem krku řetěz, který nechci nosit. Jsem ochoten přísahat, že město nikdy neopustím s výjimkou nejvyšší
nouze, ale rozhodnutí, kdy ta nejvyšší nouze nastane, si chci ponechat ve svých rukou.“

Teď to byl patriarcha, kdo si zamyšleně prohrábl plnovous a pečlivě zvažoval. „Ať je to tedy jak říkáte," rozhodl se náhle. „Už několikrát jste prokázal, že na vaše slovo se dá spolehnout, a proto nemyslím, že byste ho teď porušil."
„Nejsvětější pane, zdá se, že uzavřeme dohodu." Maniakes k němu napřáhl ruku.
Agathios se jí chopil. Jeho stisk byl váhavý a jeho dlaň chladná. Když pak promluvil, bylo na jeho hlase znát obavy. „Někteří ortodoxní vyznavači a kněží mě asi za to, co jsem dnes udělal, odsoudí, Vaše Veličenstvo. Nebudou brát ohled na to, že jsem s vámi uzavřel dohodu pro dobro celé říše. Je dost možné, že právě díky naší dohodě vznikne schizma, o kterém jsme dříve mluvili. Mnozí budou tvrdit, že jsem podlehl světskému tlaku."
„Vy toho o církevní politice jistě víte více než já, nejsvětější pane," odpověděl Maniakes. „Ale jestli se nemýlím, v náboženských sporech často vítězí právě ta strana, která má světskou podporu, není tomu tak?"
„Vlastně ano, Veličenstvo, je," řekl Agathios a rozzářil se.
„A ujišťuji vás, že vy tu podporu budete mít," sdělil mu Maniakes.
„Ach, skvělé, skvělé." Agathios si dovolil malý úsměv, který, jak se ukázalo, na jeho tváři překvapivě dobře seděl. „Takže vy připravíte písemnou přísahu a já dispens, a vy zůstanete ve městě Videssos."
„Ano, zůstanu." Pak Maniakes ukázal na patriarchu, protože ho napadlo ještě něco. „Do naší dohody musíme také zanést klauzuli, která zruší všechny postihy, které jste uvrhl na svatého Phileta za to, že vedl náš svatební obřad."
„Vaše Veličenstvo je k těm, kteří mu slouží, velice loajální," poznamenal Agathios a jeho úsměv povadl. Když po chvíli ticha znovu promluvil, znělo to, jako by sám sobě připomínal: „Taková loajalita je vzácná. Zahrneme tedy do naší dohody i tuto klauzuli."
„Stejně loajální budu i vůči vám, nejsvětější pane," slíbil Maniakes a patriarcha se znovu rozzářil.
Maniakes a Lysia hleděli ze své soukromé komnaty na shromážděné věřící u oltáře Nejvyššího chrámu. Maniakes uložil pergamen s textem Agathiova dispenzu k ostatním státním dokumentům té nejvyšší důležitosti; předpokládal, že ekumenický patriarcha učinil něco podobného sjeho písemnou přísahou, kterou se Maniakes zavazoval, že s výjimkou těch nejzávažnějších okolností neopustí město Videssos.
„Chrám je dnes nacpaný k prasknutí," poznamenala Lysia. Byla to pravda, protože i vysocí šlechtici měli potíže najít volné místo v lavicích vzhledem k množství obyčejných lidí, kteří si přišli poslechnout patriarchovo slibované prohlášení.
„Lepší, když to oznámí Agathios než kdybych to oznamoval já," řekl Maniakes. „V opačném případě by to totiž vypadalo, že jsem ho kté dohodě donutil násilím. Z jeho úst to ale bude znít jako triumf rozumu, který zvítězil u obou stran."
Chtěl říct ještě něco, ale věřící náhle ztichli, což znamenalo, že patriarcha kráčí k oltáři. A opravdu. Agathios s hlavou skloněnou kráčel mezi lavicemi a kolem něj bylo srocení nižších kněží, jejichž kadidelnice naplňovaly Nejvyšší chrám sladkým dýmem.
Když patriarcha dorazil k oltáři, pozvedl ruce k obrovitému obrazu Phose na stropě dómu Nejvyššího chrámu. Věřící povstali; stejně jako Maniakes a Lysia ve své soukromé alkovně. Všichni zarecitovali Phosovu modlitbu: „Modlíme se k tobě, Phosi, pane s velikou a dobrou myslí, který jsi ze své milosti naším ochráncem, a který jsi nás postavil před velikou zkoušku života."
Maniakese liturgie tentokrát neuklidnila tak, jako obvykle. Dnes měl pocit, že ho zdlouhavý obřad odděluje od toho, na co doopravdy čekal: na Agathiovo kázání. Proto se modlil jen automaticky, slova mu proudila z úst, ale nikoli ze srdce. Agathios ještě jednou vedl věřící k zopakování modlitby, pak pomalu spustil ruce, čímž jim dal znamení, aby se posadili. Všichni na něj s očekáváním hleděli. Agathios mlčel a nechal narůstat napětí. „Měl se stát mimem," zašeptala Lysia Maniakesovi. Ten přikývl, ale dal si prst na rty.
„Radujte se!" vykřikl Agathios náhle a jeho hlas naplnil celý Nejvyšší chrám. „Radujte se!" zopakoval tišeji. „Jeho Veličenstvo Avtokrat přísahal při pánu s velikou a dobrou myslí, že bude i nadále vládnout naší říši z hlavního města."
O této novince už se ve městě šířily klepy a pověsti, ale o těch bylo známo, že často lžou. Co se toho týkalo, i o patriarších bylo známo, že lžou, ale ne tak často. Nejvyšší chrám se zaplnil mohutným jásotem.
„Všichni tě milují," řekla Lysia.
„Schvalují mě, protože tu zůstávám," odpověděl Maniakes a zavrtěl hlavou. „Kdyby jim Agathios oznámil, že zítra odplouvám, začali by výt po mé krvi."
Než na to mohla Lysia odpovědět, Agathios pokračoval: „Phos dozajista požehná Avtokratovi, svému zástupci na zemi, za jeho statečné a moudré rozhodnutí a své požehnání zajisté udělí i královně měst, která navždy zůstane hlavním městem císařství. Kéž se tak stane!"
„Kéž se tak stane!" vzkřikli věřící a Maniakes s nimi. Napjatě čekal, až bude Agathios pokračovat. Patriarcha právě všem oznámil, co od Maniakese získal. Jak jim oznámí, čeho se na oplátku musel vzdát?
Tentokrát Agathios neváhal proto, aby zvyšoval napětí. Byl jako většina lidí: nerad přiznával, že v něčem musel ustoupit. „Jeho Veličenstvo Avtokrat nese těžké břímě a musí statečně bojovat, aby Videssosu vrátil bývalou slávu," řekl nakonec. „V tomto boji potřebuje každou pomoc, kterou mu můžeme dát. Všichni víme o tragické ztrátě jeho ženy - jeho první ženy - která zemřela pri porodu Likaria, jeho syna a dědice."
Maniakes se zamračil. Nebylo na Patriarchovi, aby ustanovoval následnictví, i když to, co řekl, souhlasilo s Avtokratoyým záměrem. Rychle pohlédl na Lysii. Ta nevykazovala žádné známky nespokojenosti. Maniakes se rozhodl, že to nechá být. V každém případě Agathios pokračoval: „Vzhledem k tomu, co jsem řekl, jsem se rozhodl, že udělím dispens, který posvětí manželství mezi Jeho Veličenstvem Avtokratem a císařovnou Lysií. Tento dispens není v rozporu s dlouho ustavenými svatými dogmaty ani s církevním svatým právem, a proto jej uděluji pro dobro říše."
Pri těchto slovech jeden kněz u oltáře odložil kadidelnicí a odešel z Nejvyššího chrámu, pravděpodobně na protest. Odešli také Kourikos a Phevronia. Strážce pokladu byl ochoten s Maniakesem i nadále spolupracovat, ale jeho

manželství neschvaloval. Nejvyšší chrám opustil ještě jeden kněz a něco málo obyčejných věřících.
Ale převážná většina věřících a kleriků zůstala na svých místech. Agathiovi se podařilo zakrýt skutečnost, že udělení dispenzu poskytl Avtokratovi výměnou za to, že zůstane v hlavním městě. Právě díky tomu to nejspíš věřící snáze strávili. A většina lidí nejspíš pocítila takovou úlevu, že Avtokrat zůstává v hlavním městě, že jim bylo jedno, čeho se za to Agathios musel vzdát.
Když patriarcha uviděl, že jeho oznámení nevyvolalo žádnou bouři nevole, viditelně se mu ulevilo. „Dnešní mše skončila," řekl a Maniakes skoro slyšel, jak si myslí, a já jsem z toho vyvázl. Věřící, kteří začali opouštět chrámové lavice, spolu začali hovořit. Maniakes se pokoušel zaslechnout, co si říkají, ale bez úspěchu.
Obrátil se k Lysii. „Jaké to je, být v očích všech kleriků mou právoplatnou ženou?"
„Až na ty ranní nevolnosti je to skvělé," odpověděla. „Ale skvělé to bylo i předtím."
„To jsem rád," řekl Maniakes.
Když se Maniakes postavil na mořskou hradbu a pohlédl přes Dobytčí Převoz na západ, viděl kouř, stoupající z ohňů makuranské armády, která tábořila v Napříč. A teď, když se postavil na severní pozemní hradbu hlavního města, viděl na severu kouř stoupající z měst a vesnic, které vypalovali Kubraté. Do hlavního města proudili ze severu uprchlíci, někteří na vozech s většinou majetku, jiní úplně ožebračení. Opatství a kláštery dělaly co mohly, aby uprchlíkům poskytly přístřeší a nakrmily je.
Maniakes poslal náboženským nadacím trochu zlata a trochu pšenice, aby jim ulevil od jejich břemene. Ale to bylo vše, co mohl udělat. S Makuránci ovládajícími západní země a Kubraty blížícími se od severu k hlavnímu městu se země, kde uznávali jeho autoritu velice zmenšila.
Navštívil uprchlíky v jednom opatství. Chtěl jim ukázat, že se zajímá o jejich utrpení. Nábožné a uctivé pozdravy, kterých se mu od nich dostalo, jej uvedly do rozpaků a Maniakes si uvědomil, jak velikou moc má jeho úřad nad duchem, srdcem i myslí videssiánského lidu. Kdyby odplul do Kalavrie, opravdu by asi všichni ztratili naději — i když rozhodně neměl v úmyslu to nikdy přiznat před Agathiem.
Chtěl se od uprchlíků také dozvědět, co je cílem kubratské invaze. „Viděl jsem jich možná deset nebo dvacet," řekl jeden muž s kubratským přízvukem. „Na další jsem nečekal — to tedy ne, Vaše Veličenstvo. Zdrhal jsem, jak jen to šlo."
„Viděl jsem celou jednu bandu, jak někam jede," prohlásil jiný chlapík. „Jeli pěkně vyrovnaní a ukázněni.
„Určitě by mě dostali," povídal třetí muž, kterému se při té vzpomínce orosilo čelo potem, „ale naštěstí se zastavili, aby zabili moje prasata a vyplenili mi dům, takže jsem dokázal zmizet."
Tyto historky potvrdily to, k čemu Maniakes dospěl už sám: na rozdíl od Makuránců Kubraté neplánovali permanentní dobývání. Vpadli do Videssosu kvůli lupu a znásilňování a roztáhli se po celé zemi.
Povolal svého otce a Rhegoria na válečnou radu. „Pokud je dokážeme dostihnout dřív než stihnou soustředit své síly na jiné místo, rozdrtíme je," řekl.
„Položím ti otázku, která se ode mě čeká," řekl Rhegorios: „Nepřeceňuješ zase své síly?"
„A je tu ještě jedna otázka," dodal starší Maniakes. „Co z toho, i když je dokážeme porazit? Většina jich stejně uteče zpátky do Kubratu a my je nechytíme. A cestou na sever podpálí všechno, co jim uniklo cestou na jih. Za to nestojí ani případné vítězství."
„To je pravda, ale myslím, že jsem přišel na způsob, jak jim v tom zabránit." Avtokrat ukázal na mapu oblasti severně od města Videssos a nějakou dobu hovořil.
Když skončil, starší Maniakes aRhegorios na sebe pohlédli. „Kdybych byl takhle lstivý, když jsem byl já mladý," zavrčel starší Maniakes, „nosil bych rudé boty místo Likinia, a ty, hochu —" ukázal prstem na Maniakese, „ -bys postával kolem a čekal, až umřu."
Než stihl Maniakes cokoli odpovědět, Rhegorios prohlásil: „Všechno pořád závisí na prvním vítězství."
„Tak je to vždycky," opáčil Maniakes. „Ale pokud se dostaneme do úzkých, budeme moci ustoupit do bezpečí městských hradeb. Neocitneme se na místě, kde by nás Kubraté mohli obklíčit a povraždit." Udeřil pěstí do stolu. „Ale teď nechci myslet na ústup." Znovu udeřil do stolu. „Ne, tak to není - vím, že tuto možnost musím mít na zřeteli. Ale nechci, aby si naši muži mysleli, že mi myšlenka na ústup kdy vstoupila na mysl, protože jestli to poznají, začnou o ústupu přemýšlet i oni."
„To je svatá pravda," souhlasil starší Maniakes. „Takže ten svůj plán hodláš vyzkoušet?"
Maniakes si vzpomněl na léčku, kterou mu nastrojil Etzilios, vzpomněl si na neúspěch vtažení v údolí Arandos. Jak už řekl Rhegorios, pokoušel se toho zvládnout víc, než bylo v jeho silách. Dělá teď snad stejnou chybu? Usoudil, že na tom nesejde. „Nejsme dost silní, abychom Makuráncům vyrvali západní země. Pokud nejsme dost silní ani na to, abychom Kubraty zahnali od města Videssos, mohu klidně odplout na Kalavrii, protože to bude za chvíli jediné místo, kde mne naši nepřátelé nedostihnou. To byl jeden z důvodů, proč jsem tam chtěl odplout."
„Dostanou se tam haložští piráti," řekl Rhegorios nápomocně.
„Tak to ti mnohokrát děkuji, bratrance," opáčil Maniakes. „Myslí si snad někdo z vás, že to riziko za to nestojí?" Byl si jistý, že jeho otec i bratranec by mu řekli pravdu. Ale oba mlčeli. Maniakes potřetí udeřil pěstí do stolu. „Pak to tedy zkusíme."
Se slunečními prapory povlávajícími ve větru Maniakesova armáda vyrazila ven z města Stříbrnou Branou. Avtokrat přejel pohledem po cvičišti, kde jeho vojáci strávili při výcviku tolik času. Tentokrát to nebyl výcvik. Tentokrát byli v opravdové válce. Brzy zjistí, kolik se toho jeho muži naučili.
Před hlavním vojem prováděli průzkum zvědové. Najít nepřítele nebude těžké, alespoň ne na začátku tažení. Stačilo, aby Maniakes vedl armádu k nejhustšímu dýmu. Mimoděk ho napadlo, proč všichni vojáci bez ohledu na národnost tak milují zakládání požárů. Ale najít nepřítele nebyl jediný důvod, proč vyslal zvědy. Chtěl také zajistit, aby ho nepřítel nenašel dřív, než bude připraven.

„Už jsem se neúčastnil tažení ani nepamatuju," řekl Symvatios, který jel vedle Maniakese. „Už jsem úplně zapomněl, jak těžká je kroužková zbroj — a navíc už nejsem tak mladý." Zasmál se. „Ale myslím, že jsem ještě nezapomněl nic z toho, co jsem se naučil."
„Strýčku, je mi líto, že jsem tě musel požádat, abys jel se mnou, ale mám nedostatek starších důstojníků," odpověděl Maniakes. „Tzikas přešel na druhou stranu a Parsmanios —" odmlčel se. Při vzpomínce na bratra ho znovu ovládl smutek.
„Tak to já jsem starší důstojník jako vystřižený," přisvědčil Symvatios a zasmál se. Vždycky byl veselejší než starší Maniakes. „Ale ještě nejsem zralý pro hřbitov, to ti povídám."
Maniakes doufal jen v to, že jeho strýc bude mít tolik zdravého rozumu, aby se nepouštěl do boje zblízka proti nějakému barbarovi, který bude třikrát mladší, ale nahlas to neřekl, protože se bál, že by tím Symvatia vyprovokoval a přiměl ho udělat přesně to, čeho se obával.
V oblasti kolem císařského hlavního města leželo mnoho městeček, šlechtických sídel a statků. Nájezdníky, kterým by se podařilo dostat tak daleko na jih, tu čekala bohatá kořist. Kubratům se to podařilo. Maniakesovi vojáci na ně narazili odpoledne téhož dne, kdy opustili město Videssos.
Když přijeli zvědové a oznámili, že spatřili nepřítele, první otázka, kterou jim Maniakes položil, byla: „Chystají se nás přepadnout?"
„Ne, Vaše Veličenstvo," ujistil ho jeden z jezdců. Těch barbarů je několik set, ale vůbec si nás nevšimli. Plundrují malou vesnici a kolem ní je otevřený prostor, takže tam ani není kde nastrojit léčku."
„Dobrá, udeříme na ně." Maniakes si udeřil pěstí jedné obrněné ruky do dlaně druhé. Otočil se k Symvatiovi. „."
„Máš pravdu," řekl jeho strýc. „Stejným způsobem povedeme celou kampaň." Vydal rozkazy regimentům, kterým velel: tentokrát se obešli bez signálů rohů z obavy, aby nepřítele nevyplašili. Symvatiova jednotka se oddělila od hlavního jádra a v dlouhém oblouku vyrazila na severovýchod, aby nomády objela.
Maniakes, velící hlavním silám, vyčkal půl hodiny a pak vyrazil kupředu. Se zvědy v čele mířil přímo k vesnici obsazené Kubraty: pak se se svými vojáky přesunul kousek na západ, aby na Kubraty zaútočil z jihozápadu.
Fungovalo to ještě lépe než očekával, protože jeho vojsko bylo díky datlovému háji až do poslední chvíle skryté před kubratskýma očima. Barbaři vyhláslili poplach až ve chvíli, kdy první řady videssiánských jezdců vyrazily zpoza stromů. Vyděšené výkřiky byly hudbou pro Maniakesovy uši. Vykřikl rozkaz a trubači zatroubili k útoku.
Většina Kubratů sesedla z koní. Několik jich stálo v řadě a čekalo, až na ně dojde řada při znásilňování nešťastné křičící ženy, která zřejmě nestihla utéci. Nomád, který zrovna ležel na ní, v tu chvíli vyskočil a pokusil se doběhnout ke svému stepnímu poníkovi. Přitom ale zakopával o kožené kalhoty, které si nestihl
natáhnout. Když ho probodl první šíp, vykřikl hlasitěji než nešťastná žena. Po dvou dalších zásazích se zřítil na zem, kde zůstal nehybně ležet.
I nomádi opětovali palbu, ale jen řídce. Většina se snažila vyskočit na poníky a zmizet před blížícími se císařskými tak daleko, jak jen to půjde. „Tlačte je!" vykřikl Maniakes na své muže. „Ať nemyslí na nic jiného než na útěk."
A Kubraté utíkali. Většině nomádů, kteří stihli vyskočit na koně, se podařilo prodlužovat vzdálenost, která je dělila od pronásledovatelů, protože Videssiánci na sobě měli železnou zbroj. Ale v tu chvíli přímo před nimi zazněl nový zvuk videssiánských rohů. Nomádi začali vyděšeně křičet: při útěku před Maniakesovými jezdci vpadli přímo do náruče vojákům, kterým velel Symvatios.
Ocitli se v pasti mezi dvěma videssiánskými armádami, a tak jim nezbylo než bojovat, ale byli rychle přemoženi.
Maniakes doufal, že byli vybiti do posledního muže, ale věděl, že je to nepravděpodobné. Několika nomádům se jistě podařilo utéci a ti budou varovat své spolubojovníky, že Videssiánci vytáhli do pole.
Maniakes věděl, že nedosáhl nijak významného vítězství. Ale videssiánská armáda už nedosáhla žádného vítězství tak dlouho, že i malý vyhraný boj pozdvihl morálku videssiánských vojáků tak, že se naparovali, jako by právě vyplenili Mashiz. Toho večera seděli kolem táborových ohňů, popíjeli víno a vzrušeně si vyprávěli, co dnes všechno udělali - i když většina z nich toho popravdě udělala jen málo.
„" řekl Symvatios a připil Maniakesovi z hliněného poháru.
Maniakes si se svým strýcem připil. Kameas mu chtěl s sebou na cestu zabalit několik lahví toho nejlepšího vína, které bylo v císařských sklepích. Ale Maniakes mu to tentokrát nedovolil. Víno, které pil a jídlo, které jedl, bylo stejné jaké dostávali ostatní muži. Když nic jiného, člověk si aspoň uvědomil, zeje ve válce. „Myslím, že něco podobného budeme muset zvládnout ještě třikrát," řekl Avtokrat. „Pokud se nám to
podaří..." nechal tu větu viset ve vzduchu. Osud uštědřil Videssosu už tolik ran, že ho teď nechtěl pokoušet odvážnými řečmi. „Jsi dobrá kovadlina, strýčku," řekl místo toho a vypil víno.
„Ano, má tvrdá hlava mě pro tuto roli předurčuje," odpověděl Symvatios se smíchem. Vzápětí rychle zvážněl. „Takhle snadno se nám to nepodaří pokaždé. Budeme v odlišném terénu a Kubraté budou ostražitější nezbyli dnes..."
„Vím, že to bude těžší," odvětil Maniakes. „Jsem jen rád, že se nám podařilo dosáhnout snadného prvního vítězství. Musíme se pokusit neudělat žádnou hloupou chybu a nedat Kubratům šanci."
„Kolem tábora jsi rozeslal spoustu zvědů a strážných," řekl mu Symvatios. „Etzilios tě může překvapit jedině tím, že by spadl z nebe."
„No výborně." Maniakes ostražitě pohlédl na nebe. Symvatios se znovu rozesmál. Avtokrat nikoliv.
V poledne následujícího dne narazili zvědové na velikou skupinu Kubratů. Tentokrát byli zpozorováni — a pronásledováni. Někteří zůstali bojovat jako zadní voj, aby nepřítele zdrželi, zatímco ostatní přinesli zprávu o nepříteli Maniakesovi. Ten je vyslechl a pak se obrátil na Symvatia. „Vyraž se svou jednotkou dopředu," řekl. „Dělej, jako by tvůj oddíl představoval celou naši armádu. Zatímco Kubraté budou zaujati bojem s tebou, já je obejdu z boku a udeřím na ně ze strany."

Jeho strýc zasalutoval. „Uvidíme, jak to vyjde, Vaše Veličenstvo. Řekl bych, že nomádi zatím vubec netuší, kolik mužů máme v poli.“
„Doufám, že máš pravdu,“ řekl Maniakes. „Budeme-li mít štěstí, budou tě považovat za velitele celé armády a až se s tebou pustí do boje...“
S vlajícími prapory a troubením rohů Symvatios vyvedl svou jednotku vpřed, aby podpořil bojující videssiánské zvědy. Maniakes s jádrem armády uhnul na východ a použil nízký zarostlý kopec, aby své muže ukryl před očima nomádů. Neuplynula ani hodina, když se přiřítil jezdec, který mu sděloval, že Kubraté
se pustili do boje se Symvatiovými vojáky. „Jejich dost na to, aby Symvatiovi připravili krušné chvíle, Vaše Veličenstvo,“ řekl posel.
Kopce v této části země byly protkány cestami jako pavučina. Maniakes rozdělil své síly do tří pochodových řad, aby se jeho muži dostali na místo určení co nejrychleji. Znovu vyslal dopředu zvědy, aby se ujistil, že Kubraté někde v lesích nepřipravují léčku. A dokonce i poté, co se někteří ze zvědů vrátili s tím, že cesta je bezpečná, nervózně pozoroval koruny stromů, jestli v nich nečíhají ukrytí nomádi.
Všechny tři pochodové řady prošly hornatou krajinou bez sebemenších potíží. Pak se před nimi otevřel výhled na rovinu, na Kubraty, kteří si vyměňovali salvy šípů a údery mečů se Symvatiovou jednotkou. Část nomádů se pokusila obejít Symvatia zprava; Symvatios jen tak tak stihl přesunout část mužů na pravé křídlo, aby tomu zabránil. Jak říkal posel, Kubratů tu bylo značné množství.
Jejich obchvatný manévr je ale vystavil přímo Maniakesovým vojákům. Avtokrat zaslechl jejich zděšené výkřiky, když si to uvědomili. Jeho vlastní muži ze sebe vyrazili bojový pokřik. Když Maniakes uslyšel, jak jeho jméno křičí tisíce hrdel, zaplavila ho vlna vzrušení, jako kdyby vypil příliš mnoho vína.
Kubraté se pokusili odpoutat od Symvatiových mužů a utéct, ale vojáci strýcovy jednotky na ně začali tvrdě dotírat a zabránili jim v tom. A pak už na ně udeřili Maniakesovi muži, kteří stříleli šípy, vrhali oštěpy a sekali meči. Videssiánci bojovali skoro stejně odvážně, jako za dnů Likiniovy vlády, od které už uplynulo deset let. Kubraté před nimi začali zmateně prchat a ve snaze zachránit si život vyděšeně ujížděli všemi směry.
Maniakes zastavil pronásledování poraženého nepřítele až ve chvíli, kdy padla tma. „Naši muži bojovali jako lvi,“ prohlásil Symvatios, když vystavěli tábor. „Jako lvi. Pamatuji si doby, kdy jsme takhle bojovali, ale už je to tak dávno. Začínal jsem pochybovat, že to dokážeme znovu.“
„Já také,“ přisvědčil Maniakes. „Nic tě tak nepřesvědčí o tom, že jsi hrdina, jako pohled na nepřítelova záda.“
„To je pravda, kterou by stálo za to vytesat do kamene,“ řekl Symvatios. Nedaleko od nich zasténal raněný, kterému chirurg právě vytahoval z těla šíp. Symvatios se zachmuřil. ‚Ale hrdinství není zadarmo.“
„A co je?“ opáčil Maniakes, na což jeho strýc rozhodil ruce. „Teď už Etzilios ví, že po něm jdeme,“ pokračoval Avtokrat. „Nemůže se to nedozvědět. Je zvyklý nás porážet. Takže si myslím, že nás nečekají ještě další dva boje, než náš plán vystavíme plné zkoušce. Řekl bych, že nás čeká už jen jeden boj.“
„A i ten musíme vyhrát,“ řekl Symvatios.
„Koho by to napadlo,“ odpověděl Maniakes suše. „Pokud prohrajeme, nebudeme mít příležitost náš plán dokončit.“
Další den a půl postupovala videssiánská armáda bez odporu kupředu. Přemohli několik malých skupin Kubratů, ale většina nomádů před nimi uprchla. Ale relativní snadnost jejich postupu Maniakese nijak neuklidnila. Někde vepředu nebo z boku čekal Etzilios.
Když armáda postupovala vpřed, obklopilo ji ze všech stran mračno zvědů. Maniakes si rozhodně nepřál, aby ho Etziliův útok zastihl nepřipraveného. Kdykoli videssiánská armáda dorazila klesu, Maniakes vyslal do jeho nitra celé roty vojáků, které ho pročesaly. Začínal věřit, že jeho muži dokáží dobře bojovat, ale chtěl to zkoušet za svých vlastních podmínek, ne za podmínek kubratského khagana.
Dorazil k němu zvěd. Vedle něj klusal na oslu chlapík v sedláčkem oděvu, který už zažil lepší časy. Když dojeli až k Avtokratovi, zvěd pobídl farmáře, aby promluvil. „Vaše Veličenstvo, ehm —“ sedlák nedokázal pokračovat, protože byl překvapený a vyděšený, že se ocitl v přítomnosti svého panovníka.
Zvěd promluvil za něj: „Vaše Veličenstvo, prchá ze severozápadu. Řekl mi, že všichni Kubraté, co jich jen na světě je - alespoň tak to tvrdí - se shromáždili hned
za plotem jeho farmy a on raději zmizel, protože nebyl nijak zvědavý na to, k čemu se chystají.“ Voják se zasmál. „Nemohu net, že bych mu to zazlíval.“
„Ani já.“ Maniakes se obrátil k sedlákovi. „Kde máš svoji farmu? Jak daleko jsi jel, než jsi se setkal s naším vojákem?“
Když ze sebe farmář znovu nedokázal vypravit ani slovo, zvěd znovu odpověděl za něj: „Jeho farma je hodný kus jižně od Varny, Vaše Veličenstvo. Nemůžeme být od nomádů dál než půl dne jízdy.“
„V tom případě se tady zastavíme,“ prohlásil Maniakes. Trubači, kteří jeli vedle něj, okamžitě zatroubili příslušný signál.
„Za tuhle informaci dostaneš libru zlata,“ řekl Maniakes sedlákovi.
„Děkuji vám, Vaše Veličenstvo,“ vykřikl farmář a peníze mu rozvázaly jazyk tam, kde všechno ostatní selhalo.
Maniakes a Symvatios dali hlavy dohromady. „Myslíš, že tvoji muži zvládnou předstírat, že před Kubraty ustupují, a pak se obrátit a ve vhodnou chvíli se s nimi pustit do boje?“ otázal se Avtokrat.
„Myslím... že ano,“ odpověděl jeho strýc. „Tady je dobré místo pro bitvu. Otevřená rovina, kde na nás Kubrati těžko nastrojí nějakou léčku. A pokud se něco pokazí, budeme mít kam ustoupit.“
„Ano, ale já nechci myslet na to, že by se něco pokazilo,“ řekl Maniakes. „Kromě toho, když budeme bojovat tady, naši ženisté budou moci použít stroje, které mají naložené ve vozech. Ale nejprve sem Etzilia musíme nalákat.“
„To máš pravdu,“ řekl Symvatios. „Takže jaký je můj zítřejší úkol? Mám vyrazit kupředu, najít Kubraty a pak před nimi začít utíkat, jako bych si nadělal do kalhot?“
„Přesně tak,“ přisvědčil Maniakes. JEtzilios je přesvědčen, že všichni Videssiánci jsou zbabělci. Ze srdce doufám, že se

mýlí.“
„Bylo by hezké, kdyby se spletl,“ opáčil Symvatios. „Jestli tvoji muži uvidí tvou jednotku prchat a nechají se strhnout, Kubraté nás budou pronásledovat celou
cestu zpátky až do města Videssos, budou se chechtat, až jim upadnou vršky hlav a my budeme mít zadek plný šípů. Tohle už se nám přece jednou stalo.“
„Ani mi to nepřipomínej,“ řekl Maniakes, který si vzpomněl na svůj útěk před Etziliem. „Ale bude-li to vůle dobrého boha, budou to zítra Kubraté, kdo bude utíkat.“
I tentokrát nechal Maniakes postavit podél celého tábora řetěz zvědů a stráží. Byl rozhodnutý nepřipustit ze strany kubratského khagana žádné překvapení.
Na druhý den časně ráno Symvatios a jeho jednotka vyrazila na sever. Jeho vojáci se tvářili hrdě a sebevědomě, jako kdyby představovali celou videssiánskou armádu. Maniakes uspořádal zbytek svých sil do bojového uskupení a uprostřed nechal prázdné místo, které zaplní Symvatiovi muži. Měl spoustu času vysvětlit svým vojákům, o co jde, a že Symvatiovi vojáci budou utíkat jen na oko. Zatímco mluvil, ženisté začali vykládat vozy, sestavovat válečné stroje. Maniakes jim na pomoc přidělil jednu rotu vojáků.
Pak nezbylo než čekat, jíst železné dávky a popíjet špatné víno. Den byl horký a dusný. Maniakesovi stékal do očí pot, který pálil jako krev. Měl na sobě zdobenou kroužkovou zbroj a pod ní prošívanou vestu, takže si připadal jako v sauně.
Z lesa před nimi vyjeli zvědové, kteří hnali koně k videssiánské armádě. Brzy bylo slyšet jejich výkřiky. „Už přicházejí!“ Maniakes mávl na trubače, kteří dali armádě signál, aby se připravila. Muži v bojové Unii sáhli po zbraních. I Maniakes vytasil meč. Na jeho čepeli se zajiskřily sluneční paprsky.
A v tu chvíli se z lesa vynořili Symvatios a jeho muži. Maniakesovi vyskočilo srdce až do krku, když viděl, že jeho strýc má kolem hlavy krví potřísněný obvaz. Ale Symvatios na něj zamával na znamení, že jeho zranění není vážné. Maniakes si ulehčeně vydechl.
Symvatiova zadní stráž se obrátila v sedlech a vyslala na Kubraty salvu šípů. Nomádi vypadali zaraženě, když zjistili, že jim v cestě stojí další Videssiánci, ale pokračovali v pronásledování Symvatiova oddílu.
Jejich drsné hrdelní výkřiky Maniakesovi připomínaly vytí vlků, ale věděl, že nomádi jsou mnohem chytřejší a nebezpečnější než pouhá zvířata.
Maniakes čekal, dokud v řadách nepřátel nespatřil Etziliovu standartu, protože se chtěl ujistit, že se khagan nedrží zpátky. Pak vykřikl „Videssos!“ a mávnul na své vojáky, aby vyrazili vpřed. V tu chvíli vydali Symvatiovi trubači signál, aby se prchající oddíl zastavil a obrátil.
Na jeden děsivý okamžik se Maniakes obával, že se to nestane. Videssiánská armáda měla za sebou tolik ústupů, že bylo otázkou, zda si vojáci vzpomenou na slávu dávných dnů a vzchopí se k boji.
Vykřikl radostí, když zpozoroval, že všichni Symvatiovi vojáci přitahují uzdy a obracejí koně, aby znovu čelili Kubratům. Nomády zaplavil nový příval šípů. Katapulty ženistů rozestavené na křídlech Maniakesova voje začaly na útočící barbary vrhat smrtonosné střely. Jeden veliký balvan zasáhl nomáda a doslova ho i s koněm zarazil do země. Dalšího zasáhl přímo do hlavy veliký oštěp, který ho srazil ze sedla jako neviditelná ruka.
Střely z katapultu samy o sobě nenapáchaly mezi nepřítelem veliké škody. Ale Kubraté byli zvyklí čelit smrti z hrotů oštěpů nebo čepelí mečů: nebyli zvyklí na létající kamení. Maniakes uviděl, jak se jejich řady zachvěly, také si všiml, že je překvapilo, když se Symvatiovy řady otočily proti nim.
„Videssos!“ vykřikl znovu a pak „Do útoku!“ Zazněly válečné rohy. Z hrdel jeho mužů se ozval bojový pokřik a hlavní videssiánský voj pobídl koně vstříc Kubratům. Někteří muži stejně jako Maniakes křičeli jméno císařství. Většinou však vojáci volali jméno svého Avtokrata. Když to Maniakes uslyšel, jako by se mu do paží vlil nový příval sil.
Nomádi dokonale ovládali manévr, ve kterém dokázali přejít bleskově z útoku do ústupu nebo naopak. Ale tentokrát se jim to nepodařilo, protože nomádi vzadu se stále drali vpřed, zatímco ti, kteří byli v čele, se snažili otočit a zmizet. Videssiánci na větších, těžších koních, odění v lepší zbroji, na ně udeřili a uštědřili jim úder, jaký Kubrati nezažili už celé roky.
„Vidíš, jaké to je, Etzilie?“ křičel Maniakes a prosekával si cestu ke khaganově standartě. „Vidíš, jaké to je, když tě někdo oklame, vláká do pasti a porazí?“ Ve víru boje nedokázal srozumitelně artikulovat, takže jeho výkřiky připomínaly vlčí vytí.
Zaútočil na něj nějaký nomád. Maniakes jeho úder odvrátil štítem a vzápětí udeřil sám. Kubrat měl jen lehký kožený štít. S jeho pomocí se mu podařilo zachytit Maniakesovu první ránu, ale druhá mu rozsekla rameno. Maniakes uslyšel jeho bolestný výkřik, ale pak projel kolem něj a už se nedozvěděl, jak si jeho nepřítel vedl potom.
Celá nomádská armáda si v tom okamžiku uvědomila, do jaké pasti se dostala. Etzilios v útěku nespatřoval žádnou hanbu. Kubraté vedli válku velice prakticky a hodnotili ji podle toho, co z ní mohli získat. Pokud jediné, co mohli získat, byla porážka a smrt, byl čas sbalit se, zmizet a čekat, až pro né začnou šance vypadat lépe.
Videssiánci na kubratský útěk obvykle reagovali tak, že když dosáhli hlavního vítězství, nechali Kubraty zmizet a nepronásledovali je, aby se vyhnuli náhlým a nepříjemným přepadům, ve kterých byli nomádi mistři. „Pronásledovat!“ vykřikl teď ale Maniakes. „Žeňte je jako psy! Nesmíme je nechat, aby se seskupili a nesmíme je nechat zmizet. Dnes jim splatíme všechny dluhy!“
Nomádské pronásledování od Imbrosu až k městu Videssos rozžvýkalo jeho jednotku na kousky a většinu těch kousků spolklo. Přesně to chtěl teď Maniakes napodobit. Ale brzy viděl, že se to v plné míře nepodaří. Videssiánci měli těžší zbroj než Kubraté, a proto byli pomalejší. A navíc na rozdíl od Etziliových válečníků byli zvyklí držet formaci a nedokázali se rozdělit na malé skupinky a bojovat jako jednotlivci: proto pomalejší vojáci zpomalovali ty, kteří by dokázali nepřítele pronásledovat rychleji.

A proto kubratskou armádu nezničili. Uštědřili nájezdníkům těžký úder, pobili raněné nepřátele iKubraty na zraněných koních a dohnali ty, kteří zkrátka nedokázali utéct. Etziliův zadní voj se každou chvíli pokoušel získat pro prchající armádu trochu prostoru. Ale císařská armáda se přes ně pokaždé přelila jako příliv.
Maniakes s nechutí pozoroval slunce sklánějící se k západu. „Máme se na noc utábořit, Vaše Veličenstvo?' volali vojáci uvyklí na rutinu, přestože rutinu porušili už tím, že Kubraty přemohli, místo aby se nechali zahnat na útěk.
„Pojedeme, dokud nebude tma," odpověděl Avtokrat. „Můžete se vsadit, že Kubraté dnes v noci také nebudou odpočívat. Budou chtít utéct tak daleko, jak to jen půjde. A víte co? My je nenecháme. Ani jim nedovolíme, aby nás v noci přepadli. Vyšleme před sebe spousty zvědů a pojedeme pomaleji, ale neustaneme v pronásledování."
A tak se také stalo. Občas podřimovali v sedle, občas se probouzeli, aby vybojovali krátké kruté šarvátky s nepřítelem, kterého stěží viděli. Maniakes byl rád, když jeho kůň vjel do potoka; chladná voda na nohách mu pomohla udržet se při smyslech.
Když se na východním nebi objevilo světlo, Symvatios se rozhlédl a řekl: „Ujeli jsme zásobovacím vozům."
„Další den nebo dva hladovět nebudeme," odpověděl Maniakes. „A každý voják, který si nenaplnil sedlové brašny chlebem a sýrem, je hlupák." Vrhl na svého strýce rychlý pohled. S obvazem na hlavě připomínal Symvatios veterána.
„Jak se ti to stalo?"
„Až se vrátíme do hlavního města, budu mít pěknou hrdinskou jizvu," odpověděl Symvatios. „Ale teď se cítím trochu jako pitomec. Jeden z mých vojáků přede mnou sekl po Kubratovi a když se napřáhl dozadu, stála v cestě jeho meči má hlava. Ale všem budu tvrdit, že mi to udělal nějaký prokletý nomád."
„Tvé tajemství je u mě v bezpečí," slíbil mu Maniakes. „Ale musíš podplatit i toho vojáka, aby držel pusu zavřenou."
Oba se zasmáli. Maniakes zjistil, že smích je mnohem snazší, když postupují kupředu.
Pronásledování bylo pomalejší než předchozího dne. Vojáci museli nechat své koně odpočinout, aby se nevyčerpali. Kubraté získali před císařskými nějaký náskok, protože mnozí z nich po nomádském způsobu měli náhradní zvířata. Ale Etzilios stále pokračoval v útěku. Vedl teď muže, kteří byli překvapení, poražení, a kteří už nechtěli znovu čelit svému nepříteli.
Pak, pozdě odpoledne, dorazil kManiakesovi zvěd. Poháněl svého koně do trysku, jako by jeho zvíře vyjelo zrovna odpočinuté ze stájí. „Vaše Veličenstvo!" vykřikl a pak znovu: „Vaše Veličenstvo!" Pak Maniakesovi sdělil svou zprávu: „Kubraté před námi bojují!"
„Při dobrém bohu," řekl Maniakes s úlevou. Pohlédl na Symvatia. Tomu obvaz zakryl jedno oko, takže strýc vypadal tak trochu jako pirát. Symvatios sevřel ruku v pěst a zasalutoval. Maniakes se obrátil na trubače. „Zatrubte signál k pronásledování. Teď ze sebe musíme vydat všechno. Pokud se dostaneme na bojiště včas, zasadíme Kubratům úder, ze kterého se dlouho nevzpamatují."
Zazněla válečná hudba. Unavení muži pobídli unavené koně z klusu do cvalu. Všichni zkontrolovali toulce. Jen málokomu zbylo dost šípů. Nomádi budou mít stejný nedostatek. Maniakes zalitoval, že ujeli zásobovacím vozům. Kdyby je měli s sebou, mohli by Etziliovy muže ostřelovat až do noci.
V tu chvíli se vstříc Maniakesovým silám vrhla veliká skupina nomádů, což ho nejprve udivilo. Ale Symvatiovi jako prvnímu došlo, co to znamená a vykřikl: „Etzilios ví, že se ocitl v kovárně! Dovolíme mu, aby na poslední chvíli zabránil kladivu dopadnout na kovadlinu?"
„Ne!" zařvali videssiánští vojáci jako jeden muž. Jako každý člověk ani voják nechce vystavovat své tělo zbytečnému nebezpečí, ale teď všichni věděli, že jejich plán vychází a že neriskují bezúčelně. Vyřítili se Kubratům vstříc. Útočící nomádi byli brzy přečísleni a poraženi.
Před sebou Maniakes spatřil zbytek nomádů, kteří bojovali s armádou, nad kterou vlály praporce se šlunečním symbolem. Tato armáda byla rozestavena přímo v linii kubratského ústupu. „!" vykřikli z plných plic. „Teď je dorazíme."
Zoufalé kvílení, které se ozvalo, když Kubraté zpozorovali jeho armádu, znělo jeho uším jako sladká hudba. Pobídl svého koně do cvalu. První nomád, se kterým se střetl, po něm sekl a minul. Po počátečním neúspěchu otočil poníka a pokusil se o útěk. Ale jeden z videssiánských vojáků, kterému ještě zbyly šípy, ho sestřelil jako prchající lišku.
„Maniakes!" vzkřikli Videssiánci, kteří Kubratům bránili v útěku na sever.
„Rhegorios!" odpověděl Maniakes a jeho vojáci se k němu přidali. Teď, když Avtokrat se svou armádou dorazil na bojiště, přestal Rhegorios jen držet nomády v šachu a začal je zatlačovat. Rhegoriovi vojáci byli čerství a odpočatí a seděli na koních, kteří za sebou neměli dlouhou vyčerpávající cestu. Toulce měli plné šípů. Proto zaútočili s nebývalou silou, která byla větší, než by odpovídalo jejich počtu.
Kubraté, kteří se jim pokoušeli čelit, se v okamžiku změnili z armády na vyděšený dav. Nomádi už se nesnažili klást odpor, ale každý hledal nejlepší způsob, jak si zachránit život. Tísněni z obou stran neměli sebemenší šanci na vítězství.
Maniakes se rozhlédl a hledal Etziliovu zástavu. Chtěl khaganovi posloužit stejně, jako málem Etzilios posloužil jemu jižně od Imbrosu. Kdyby se kubratského vůdce podařilo zabít nebo zajmout, nomádi by mezi sebou celé roky bojovali o následnictví.
Ale nespatřil nic, co by naznačovalo, kde se Etzilios nachází. Stejně jako kdysi on sám, teď i khagan opustil symbol svého postavení, aby získal větší šanci na zachránění svého života. „Pět liber zlata tomu, kdo mi přivede Etzilia živého či mrtvého!" vykřikl Avtokrat.
Přestože Videssiánci dosáhli v bitvě naprostého a drtivého vítězství, velkému množství Kubratů se podařilo uniknout v mezeře mezi Maniakesovými a Rhegoriovými silami. Pak nastal soumrak, což umožnilo útěk ještě dalším nomádům.
Nikdo před Maniakese
nepřivedl Etzilia v řetězech ani nepřivezl khaganovu zkrvavenou hlavu. Maniakes přemýšlel, jestli nepřátelský vůdce leží na bojišti mezi nesčetnými mrtvými nomády, nebo jestli se mu podařilo uniknout. Tuto otázku zodpoví až čas. V tuto chvíli na výsluní triumfu mu však khaganův osud připadal bezvýznamný.

Dorazil k němu Rhegorios, na jehož pohledné tváři široce zářil radostný úsměv. „Dokázali jsme to!“ vykřikl a objal Maniakese. „Při Phosovi, dokázali jsme to. Jako jsme nomády rozdrtili mezi námi.“
„Mám dvě kovadliny — otce a syna.“ Maniakes zamával na Symvatia, který seděl nedaleko. „Do tohoto tažení jsem vložil mnoho naděje. Doufal jsem, že cestou sem dosáhneme dostatečného počtu velkých vítězství, abychom nomády přinutili k ústupu. A doufal jsem také, že Thraxovy lodě vyloží tvé muže v pravý čas na správném místě.“
„Podařilo se nám to jen tak tak,“ řekl Rhegorios. „Moji zvědové, kteří jeli podél pobřeží nejprve považovali za hlavní kubratský voj první prchající nomády. Teprve když jsem je důkladně vyslechl, zjistil jsem, že největší kubratská síla teprve přijde. Kdybychom se vylodili příliš brzy, Kubraté by zjistili, že jim stojíme v cestě a mohli by nás obejít. Ale zvládli jsme to.“ Ukázal na bitevní pole, kde se zrodil veliký videssiánský triumf.
A stejně jako většinu triumfů i tento lépe popíší až písně a kroniky. Soumrak začal zakrývat tichnoucí bojiště, ale nezakryl je docela. Všude leželi mrtví muži a koně a křičeli zranění. Jejich svědkem bylo ale jen nehybné nebe. Celé okolí bylo prosyceno zápachem krve a potu. Kolem už se začali slétat dychtivé vrány, které si potěšené měřily nadcházející hostinu.
Mezi zraněnými kráčeli kněží léčitelé i lékaři, kteří dělali vše, co bylo v jejich silách pro lidi i zvířata. Bojištěm kráčeli i videssiánští vojáci, kteří doráželi zraněné Kubraty. Řídili se většinou podle krkavců, kteří živé nechávali prozatím na pokoji.
„Podělíš se se mnou o svůj stan?“ zeptal se Rhegoria. „Ten můj zůstal s našimi zásobovacími povozy někde vzadu.“ Mávnul rukou na jih.
Rhegorios se na něj vesele zašklebil. „Každý člověk by se měl se svým švagrem podělit o to, co má. Každý člověk by se měl podělit i se svým bratrancem. A každý člověk se musí podělit se svým panovníkem. A protože ty jsi všichni tři v jednom, vlastně na tom získám, tak jak bych mohl odmítnout?“
„Nenašla by se v tvém stanu i trocha místa pro tvého starého ubohého otce?“ zeptal se Symvatios. Navzdory obvazu ale nevypadal nijak uboze. Nebyl sice takový chladný počtář jako starší Maniakes, ale vedl své vojáky statečně a do puntíku splnil vše, co od něj Avtokrat žádal. Mnoho podstatně mladších důstojníků by se mu ani zdaleka nedokázalo vyrovnat.
Rhegoriovi kuchaři zapálili ohně a začali připravovat hostinu. Zvláště Maniakesovým vojákům se začaly v ústech sbíhat sliny, když po dvou dnech pilné práce ucítili vůni pečeného masa. Poté, co se Maniakes, Rhegorios a Symvatios chvilku přeli o to, kde kdo bude spát, rozesadili se na zem a začali usrkávat vína. Maniakes doufal, že ho opojný nápoj neuspí. Chtěl ještě zhodnotit dosažené vítězství.
„Nejdůležitější je, že naši muži stáli a bojovali,“ řekl Rhegorios. „To jsme nemohli vědět, dokud jsme je nepodrobili zkoušce. Ale čas, který strávili na cvičišti, rozhodně nebyl promarněný.“
„Je to tak,“ řekl Maniakes a přikývnul. Ze Symvatiova kavalce se ozvalo chrápání. Rhegoriův otec sice nechtěl usnout, ale nedalo se nic dělat, koneckonců už nebyl nejmladší. Maniakes na něj s láskou pohlédl a pak pokračoval. „Další důležitá věc byla, že jsi své muže vylodil přesně před ustupujícími Kubraty. Tím se naše vítězství ještě výrazně umocnilo. Zajímalo by mě, jestli jsme dostali Etzilia.“
„To by bylo výborné,“ odpověděl Rhegorios. „Navíc je možné, že někteří z nich využijí k útěku monoxyly a Thraxovy dromondy z nich nadělají třísky.“
Maniakes si prohrábl plnovous. „Ani Makuránci nemají žádné zvláštní námořnictvo,“ poznamenal a pak se odmlčel, aby si v duchu poslechl, co právě řekl. „Už jsme toho využili, když jsme vysazovali přepadové skupiny v západních zemích,“ pokračoval zamyšleně. „A naši vojáci se budou podél pobřeží na lodích pohybovat rychleji než s nimi Abivard dokáže držet krok. Mohli bychom...“
„Za předpokladu, že bychom měli vojáky, kteří se nepočůrají strachy v okamžiku, kdy uvidí, jak se na ně řítí pečenáči,“ poznamenal Rhegorios. Pak se ion zatvářil zamyšleně. „Ale my jsme na dobré cestě takové vojáky získat, že?“
„Buď jsme na dobré cestě nebo už je máme,“ řekl Maniakes. „Přeplavit se přes Dobytčí Převoz a srazit se s Makuránci čelně mi vždycky připadalo jako dobrý způsob, jak se od nich nechat na hlavu porazit. Teď možná máme ještě jinou možnost.“
„Ale bez záruk,“ dodal Rhegorios.
Maniakesův smích v sobě skrýval hořký podtón. „Celý život je bez záruk.“ Vzpomněl si na Niphoninu bledou nehybnou tvář, když ležela v sarkofágu. „Člověk se zkrátka musí ze všech sil snažit a doufat v to nejlepší. Nezbývá nám, než se pokusit Makuránce vyhnat z našeho území. Až dosud jsme vždycky reagovali na jejich tahy. Bylo by příjemné pro změnu přinutit Abivarda, aby reagoval na nás.“
„O tom se s tebou rozhodně nebudu přít,“ odpověděl Rhegorios. „Hrozně by se mi líbilo vidět, jak prchají. Myslíš, že to zvládneme tohle léto?“
„To nevím,“ řekl Maniakes. „Musíme se vrátit do hlavního města a až tam zjistíme, jak dlouhou dobu potřebují naši muži na odpočinek. Pak musíme zjistit, jak velikou dokážeme dát dohromady armádu a kolik máme lodí. Ale teď, když víme, že se na nás Etzilios v nejbližší době rozhodně nevrhne, máme větší šanci na úspěch.“
„Jednoho dne možná Etziliovi ještě poděkuješ,“ řekl Rhegorios. „Kdyby na nás neudeřil, možná by tě nikdy nenapadl ten plán s kladivem a kovadlinou.“
„To je pravda,“ přiznal Avtokrat. „Jednoho dne mu možná skutečně poděkuji. Díky němu jsme přišli na možnost jak účinně zaútočit a zvítězit. Ale proti Makuráncům je to jen možnost, nic víc. Až čas ukáže jestli to bude stačit.“